Mahipati
Bhaktā vijaya - Chapter 30-57
भक्त विजय - अध्याय 30-57
Marathi
Handwritten on paper
about 200 years old
184 Folios
12.5" x 6.2"
Complete

श्रीगजाननायेनमः॥ ऐकाश्रोतेहोसादरचित्ते॥ नरसिमहतावैष्णवभक्त॥ जुनागडीसप्रेमयुक्त॥ श्री
हरिभजनकरितसे॥१॥ क्षमाशांतिमुर्तिमंत॥ तयापासिअखंडवसत॥ वृत्तिशांतिवयाचित्त॥ अल्प
संतुष्टसर्वदा॥२॥ भक्तिज्ञानवैराग्ययुक्तपूर्ण॥ प्रेमेकरीहरिकीर्तन॥ कुटुंबकलत्रअसोन॥ अलिप्तअसे
तयासि॥३॥ आतिसध्यसतिकमळवि॥ जीवननातैंळेतिजलागोणि॥ कींघरींबिंबतावासरमणि॥ नभि
जेतोजैसा॥४॥ कीसर्वाठाईअसोनिजान॥ नकोंडेजैसाप्रभंजन॥ तेविप्रपंचीअसोनिसज्जन॥ नलगति
अवगुणतयासि॥५॥ हरिभक्तासिसंसार॥ आहेम्हणेजोअज्ञाननर॥ त्याचाजालाभुमिभार॥ निंदकथोरस
णोनिया॥६॥ आकाशासिकाळेलाविती॥ परिलाविस्ताचाचिलागेहाता॥ तेविनिंदीलजोवैष्णवभक्ता॥
दोषतयालागति॥७॥ नरसिमहताउदासजाण॥ त्याचेकन्येसिआलेन्हान॥ फळशोभणाकारणे॥ तयासि
मूळपाठविले॥८॥ घरिनसेवस्त्रअन्न॥ कांतातयासिबोलेवचन॥ अहेरन्यावयाकारणे॥ कायतु
म्हीयोजिले॥९॥ मगतोम्हणेअहेरासि॥ हरिचिनेवआम्हापासि॥ ऐसेबोलुनस्त्रीयेसि॥ गेलातेथेस
त्वर॥१०॥ नरसिंमहतासिरेखोने॥ हासोलागलेअवघेजन॥ म्हणतिकायकारण॥ याचेयेथेयावया॥
॥११॥ लौकिकार्थपाठविलेमुळ॥ हातिंआलातक्का॥ गळातुळसिचिमाळ॥ हातिटाळघेउनी॥१२॥

विधिनिषेधनेणेकाहि॥परद्वारीलुब्धकपाहि॥त्यासिहरीचीआसिनाहि॥कदाकाळिजाणिजे
॥२६॥असोअसातोरवळआण॥ह्मणेमज्नपाहिजेपाषाण॥नरसिमहताऐसेआयकोन॥स्त
वनकरीहरीचे॥२७॥दीनदयाळाभक्तवत्सळा॥कमळनेत्रावैकुंठविहारा॥रुक्मीणिमानसचकोरचंद्रा॥पा
वसत्वरयेवेळे॥२८॥अनाथाचानाथह्मणविसि॥लळेभक्ताचेपुरविसि॥आतानरसिमहतासि॥टाकूनको
टयाळा॥२९॥ऐसीकरुणाऐकोनकानि॥संतुष्टजालेचक्रपाणि॥अहेरदिंडेभरोनि॥आलेघेउनितेधवां॥७०
ब्राह्मणवेशघेरानहरि॥उभेठाकलेत्याचेद्वारि॥कापडआणिलेदिंडेभरि॥नरसिमहतासिसांगत॥७१॥सो
यरेपुसतित्यालागुन॥तुह्मिकोठीलकोनअसाकोन॥वचनऐकोनिजगजीवन॥कायबोलतितेऐका॥७२॥
नरसिमहसाव्हाढुकानावरि॥उमास्त्राअसतोद्वारकापुरि॥आजिअहेघेउनिझडकरि॥आलोलवक
रियाठाया॥७३॥ऐसेबोलेभक्तभूषन॥परिकोन्हासहिनकळेनिजखून॥मोहममतेनेभुललेजाण॥झा
किलेभ्रांतिनेज्ञानचक्षु॥७४॥अळेकाराचिपेटारी॥उभाघेउनिठाकलाहरि॥मगसोयरीयासतेअव
सरि॥नरसिमहताबोलतो॥७५॥जेजेजयाअपेक्षित॥तेतेमागारेजनेसित्वरसमस्त॥मनातननेवासेंकोन्हा-
चित्त॥कल्पनाद्वैतयाकोनि॥७६॥याहीचेकागदरुक्मीणिपति॥मागुनिघेतलेआपुलेहाति॥दींडिसोडोनि
सत्वरगति॥वस्त्रेवारितिनिजहस्ते॥७७॥चिरासेलाजामातासि॥काढोनिदेतहृषीकेशि॥चोळीपायउवर

॥१॥ वाधवाजतिगजरे॥सोयरेमिळालेथोर॥जवळिनसताअहेर॥येथेकासयाहाआला॥१३॥कंन्याश्या
शंकिलहोउनिचित्ति॥नरसिमहतासिकायबोलति॥नष्टतुह्मासिहिनावति॥लज्जामजप्रतिवारलग॥१४॥
ऐकोनिसकळांचेवचन॥नरसिमहतातयासिह्मणे॥कायेतुह्माकारणे॥अहेरलागतोमजसांगा॥१५॥जे
पा४ जेपाहिजेजयासि॥तेलिहुनध्यावेमजसि॥गोष्टीऐकोनियाऐसी॥लोकहासतिगदगदा॥१६॥तवयेकथा
णे लाकुटिळ॥कागदघेउनितत्काळ॥म्हणेलिहुनदेऊजीसकळ॥ऐसातोखळबोलिला॥१७॥मगत्याहिजावाईख
ळ॥अहेरसांगतिसकळ॥कंन्याह्मणेअळंकार॥पाहिजेतमजलागि॥१८॥जेजेजयासिअपेक्षित॥तेतले
हुनदिधलेसमस्त॥नरसिमहतापुसत॥लिहिनारासतेधवा॥१९॥तुजहिअपेक्षितअसेलकाहि॥तेता
त्काळपत्रिलिहुनठेवी॥मगअविश्वासिबोलिलाकाई॥विश्वासनाहीह्मणुनि॥२०॥तोह्मणेएकपाषा
ण॥पाहिजेमजकारण॥तात्काळठेविलालेहोन॥लोकह्मणतितयासि॥२१॥मगतोह्मणेसकळ
जना॥अहेरलेहोनदिधलाजाणा॥येतीलऐसेमाझीयामना॥विश्वासनवाटेसर्वथा॥२२॥संत
वचनीविश्वासनाही॥महाखळतोपित्रृद्रोहि॥त्यासिहरिप्राप्तीनाहि॥कदाकाळीजाणिजे॥२३॥पढ ची
तमुर्खजो ब्रह्मद्रोही॥तीर्थक्षेत्रेनिंदीपाहि॥त्यासिप्राप्तीहरीचीनाहि॥कदाकाळिजाणिजे॥२४॥ ॥१॥
शीलंपरमात्मद्रोही॥भवचक्रांतपडलापाहि॥त्यासिहरीचीप्राप्तीनाही॥कदाकाळीजाणिजे॥२५॥

दुलजीपुतळीयाघननिळ॥आपुलियाहातेदेतसे॥२१॥कोणासिवेळाबाळमुकुंद॥मागेसाचापुरवीछंद॥
दोरेपारत्यागोविंद॥आपुलीयाहातेनाटितसे॥२२॥कोनासिकडदेराजदरबारी॥वाकीसाकत्यागुजरिया
मारि॥कोणासिदेतसेमुरारी॥जोडवीविरोधाअनवर॥२३॥कोणासिकुडक्यानगोत्र्याकाणी॥निजांगेलेव
वीचक्रपाणि॥कंठ्यामुद्रिकाजडोनि॥रत्नकोंदनीबारतसे॥२४॥कौतुकदारवबीसारंगधर॥अभरकेलेनारिनर॥
भक्तकार्यासिसारंगधर॥अतिउदारजालाकी॥२५॥जैसाज्याचाभावपुर्ण॥तैसासिदिधलेनारायणे॥लेखकासि
येकपाषाण॥जगदोधारेआणिला॥२६॥नीजांगेउचलो निजमजीवणे॥त्याचेमस्तकीठेविलाजाण॥सकळहा
सतिसभाजन॥लिकाअद्भुतदेखोनि॥२७॥मगकायबोलतिसमस्तजन॥तुसेग्रारब्धफुटकेजान॥कल्पतरूत
ळिबैसोन॥भिक्षाटनईछिले॥२८॥कीभस्मासुरासिगिरिजावर॥प्रसन्नजालाश्रीशंकर॥त्याणेविपरीतमा
गीलावर॥तैसेचितुजजालेकी॥२९॥ऐसेबोलतिसकळजन॥दुराच्यारीलज्जितमन॥जेवीढेकुळपडला
जाण॥त्यायविरोनजैशारिति॥३०॥नरसिमहतासिनमस्कार॥सकळघालतिवारंवार॥तुम्हासिपावलासा
रंगधर॥कळलेसाच्यारआम्हासि॥३१॥यापरिकरोनीफळशोभन॥निजभक्तगेलेतेथोन॥तुन्यागडीयेऊ
नदर्शन॥श्रीकृष्णमूर्तिचेघेतले॥३२॥म्हणेरुक्मीणीकांताश्रीहरी॥आजिकष्टिजालासिथोरि॥अहेरघेउ
निमुरारी॥मजमागेआलासि॥३३॥मनालम्हणेवैकुंठपति॥त्यावस्त्रेवारिलीलोकाप्रति॥परीनरसिमहता

॥२॥ मायेसि॥काढोनियादीधले॥३८॥कोणासिसाडिकोनासिचोळी॥कोनासिचंद्रकळादिधलीकाळी॥को
न्हासिनेसविलि वनमाळी॥मुगापेठनीरमाल॥३९॥कुसंबेकोन्हासिपाललल्जाण॥कोन्हासकेशरीपी
तवर्ण॥कोन्हासनेसवीपुरुषोत्तम॥हिरवेपातळजरतारि॥४०॥कोन्हासिपागोठेपरकळा॥कोन्हासि
अष्टगोलीमागिलला॥कोन्हासिहरीनेरीधला॥धोतरजोडारेसमी॥४१॥काळीचोकडीकाठीकयर॥
कोन्हिमागेपितांबर॥लवलाहेसारंगधर॥काढोनिदेतलयासि॥४२॥मदनगलोलाधरीजान॥येका
सिदेतेनारायेण॥दिडेव्याणिलेमदुसन॥भरलेअसेतेसेचि॥४३॥कौतुकपाहावयाआलेनर॥तयासि
दिधलिअंबर॥सेलेपरकाळेअपार॥सारंगधरवाटितसे॥४४॥हळदीकुंकमध्यावयासि॥गाविच्यास्त्रियाआ
लियत्यासि॥निजांगेवस्त्रहृषीकेशि॥अतिवेगेसिदेतसे॥४५॥मुगातपसिलाचीरबंदरी॥हिरवीसाडिघ
टिपोफळि॥राजमाहालपातळेढवळी॥आंगेवनमाळीवाटीतसे॥४६॥धन्यधन्यहाजकारणे॥वस्त्रेदिधलीना
रायणे॥दृष्टांतध्यावयाकारणे॥कायअतायोजावे॥४७॥द्रौपदीसतिहस्तनापुरी॥नग्नकरितादुर्योधनरा
च्यारि॥वस्त्रेघेउनिधावलाहरी॥तैसीपरीजाहली॥४८॥वोपिलेवस्त्राचेभार॥मगदिधलेअलंकार॥कोन्हा
सिसिसफुलचंद्रहार॥कोन्हासिगोंडेराखडी॥४९॥कोन्हासिबिंधासुबकबाळ्या॥कोणासिध्येउपामासोळि
च्यावाळ्या॥कोणासिगेठेखुरवाळ्या॥रुक्मीवरदेतसे॥५०॥चीचपेरीयामुक्ताहार॥कोणासिदेतमोहनमाळ ॥२॥

वामनरूपधरू निधापन॥ दोपाउ।न आरिले त्रिभुवन॥ आणि माझी ग्लांति ऐकोनि मने॥ करुणा आ
णोनिका नय॥७७॥ कामधेनु गां जिलि म्हणुन॥ क्षत्री निवरिले फरसो घेउन॥ माझी करुणा ऐकोनि मने॥
दया आसुन का नये॥७८॥ देवबंदी पाडिले म्हणोन॥ मारिले रावण कुंभकर्ण॥ आणि माझे संकट तुज का
रण॥ आजि का न यस सर्वथा॥७९॥ द्रौपदी सि गांजिता कौरव पति॥ तै तीस पावला सिरुक्मिणिपति॥
आणि माझे संकट ऐकोनि श्रीपति॥ करुणा तुज प्रति का न ये॥८०॥ हे करुणा शब्द ऐकोनि कानि॥ संतुष्ट न
हे चि चक्रपाणि॥ म्हणे अपशब्द बोलता मज ला गुणि॥ हार का घे नि तै देतो॥८१॥ राजा म्हणे तय वेळा॥ तु
झा श्रीमभावक वला॥ म्हणोनि सिक्षा करावयाला॥ सरसावला नृपनाथ॥८२॥ ऐसे संकट देखो
नि ज्ञान॥ नरसिमहता बोलिला वचन॥ तेणे सुखावला जगजीवन॥ ते परिसा सज्जन भावी कहो॥८३॥
म्हणे पुष्पहार देता माले॥ तुसी घावा पाचे काय जाते॥ वचन ऐकोनि द्वारकानाथे॥ संतोषयुक्त हासिले॥
॥८४॥ अपार करुणा भाकिलि पाहे॥ परि देवासि मना न ये॥ गाली देता चिलवला हे॥ हार गळा आलपातला॥
॥८५॥ राजा पाहे विलोकुन॥ तोय चे तैसे विध्वसति जाण॥ म्हणे हा धन्य वैष्णवजन॥ अवतार पूर्ण सिवाचा॥
॥८६॥ नरसिमहताचे प्रीती॥ सद्भावें धरित नृपति॥ म्हणे माझे अपराध वर्तले रिति॥ तेन गणी चित्ति सर्वथा॥८७॥

जाग

॥३॥ निश्चिति॥ नाहीसर्वथागौरविला॥ ६४॥ मगप्रसन्न होउनितमाव्हनिळ॥ तुळसीमिश्रितसुमनहार॥
निजांगेकाढोनिसत्वर॥ कंठीघातलाभक्ताच्या॥ ६५॥ बाहेरघेउनिआलाब्राह्मण॥ तोतेथेनिष्पद्दय्यना
लाजान॥ नरसिमहताचेचरण॥ सकळजनवंदिति॥ ६६॥ निसकरितांहरिकीर्तन॥ गकाहारयेतसेजा
ण॥ तोमंडुकराजीयाकारणे॥ वर्तमानकोणीसांगितले॥ ६७॥ राजाआलापाहावयासि॥ मूर्तिपुजिलिउपचा
रेसि॥ रुत्तिमल्लणेनितपासि॥ संशयमनिंवारला॥ ६८॥ मगसुईदोराघेउनिवेगी॥ आंगड्यासिहारखि
ळिलाआंगी॥ सक्रोधरूपहोउनवेगी॥ नरसिमहतासिबोलत॥ ६९॥ कृत्रिमविधाकरुनिहरितू॥ भाविकजनभों
दिलेनिश्चित॥ आजिहारगव्मातनयेतासस॥ शिक्षाकरीनतुजलागी॥ ७०॥ मगनरसिमहतातेअवसरी॥ याव
विणाघेउनिकरि॥ श्रीहरीनामाचेगजरि॥ सप्रेमभरीनाचत॥ ७१॥ बहुवर्णिलेहरीचेगुण॥ परिहारगव्मात
नयजान॥ मगदोन्हिकरजोडुन॥ देवासिविनंतिकरीतसे॥ ७२॥ हरीतुबोमीनरूपधरुन॥ शंखासुरमारि
लानलगताक्षण॥ आणिहारयावयाकारणे॥ उसीरआजीकालागला॥ ७३॥ कूर्मरूपधरोनिवैकुंठपति॥ चौ
दारत्नकाढिलियुक्ती॥ आणिहारयावयानिश्चिति॥ उसीरश्रीपतिकाकेला॥ ७४॥ वाराहवेशधरोनिसारंग
धरा॥ हिरण्याक्षमारिलाअतित्वरा॥ आणीहारयावयाअतिसत्वरा॥ उसीरआजिकाकेला॥ ७५॥ प्रल्हादगा
जिताचिजाण॥ निघालासिस्तंभफोडुन॥ आजिहारयावयातुजकारण॥ करुणाआसुननयेकी॥ ७६ ॥३॥

श्रीपांडुरंगाय नमः जय द्वारकावासी देवा श्रीजीरमणा चीनचाळकाचेनन्यचना वीथी
जनकाभक्तभुशण दानवमर्दना श्रीहरी १ जय वीस्वव्यापका सर्वेश्वरा सायोज्यदानी
आनीउदारा पतीतपावना जगदाधारा नाथीकावरा गोवींदा २ जय सगुणस्वरूपा मे
घश्यामा गुणातीता पुरुषोत्तमा ब्रह्मांडवासी आत्मयारामा भजनीयमा आसारे ३
जय सोमनीनीरआरंवउवासीया श्रीजगद्गुरु रुक्मीणीवरराया चीनरत्नीरावेनुश्रीयापा
या नेरउपेची छायाकराती ४ जय नीजभक्त कमळमीलींदा चीदानंदा आनंदकंदा
चीनरथीरावचेरजारवींदा औसगोवीदा करावे ५ तुझे नीजभक्त चेरीत्र आहुन साहे
होउनी वदवीयथार्थ जेणे श्रोतीयाचे श्रवणमुख होती तरीत नीज प्रीती ६ औका
आना भावीक जेन कथारसीक आनी पावन श्रवणी पउता दुरीत संपुर्ण जाती जळो
नक्षणमात्रे ७ द्वारकेची पुरातन मुनी उारवोना सीआचीदेरवोनी भक्ती दीउराकांसी
द्वारावती नेथोनी पुढे आसकी ८ नामदास नाम ब्राह्मण परम भावीक होना सज्ञान॥
कोशान्न मागोनी संवत्सरण कुटुंबाचे करीतसे ९ नीराशा संतुष्ट सर्वकाळ॥ राहीली

॥४॥ तुझे निजभक्त वैष्णववीर ॥ हे नेणता मी पामर ॥ ऐको निजजनाचे उत्तर ॥ आलो साचार द्वेळानया ॥८८॥
दुर्योधने छळिला पांडवांप्रति ॥ अपेश पातले जैशा रीति ॥ ते विलु जन छळिता निश्चिति ॥ तैसी जगती मज जा
ली ॥८९॥ नमस्कार घालोनि त्वरित ॥ नगरासि गेला नृपनाथ ॥ नरसिमहतास प्रेमयुक्त ॥ भजन करी ह
रीचे ॥९०॥ पुढे द्वारकेहुनि निश्चिति ॥ ठाकुरासि येईल रुक्मिणीपति ॥ ओतियासि विनवी महीपति ॥ परि
सा निजप्रितिस्वानंदे ॥९१॥ स्वस्तश्री भक्तविजय ग्रंथ ॥ श्रवणेचि पुरती मनोरथ ॥ चतुर परिसोत भावि
कभक्त ॥ त्रिंविंशतिमोध्यायां गोड हा ॥९२॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

गुंतीकरीप्रमाण पंचवीसस्वरूपपर्यंत जाण ऐसीवारीकरीतसे २० शरीरवहातेंजे
रजाळे यथापेहीआंगासआळे मगद्वारकेसीयेउनीयकवेळ देवासीवीनतीकरीतसे
२१ आताजाळेमाझीकाया आनाशकी नाहीयाच्या जोमआसोदेवराया चरणी
मायाठेवीन २२ आसुपाहानीनेत्रातुन पुढेनकरवेकाहीगमन म्हणेहेसेवटीलमाझे
स्वरूपण पुढतीयेणेनकळे २३ ऐसेबोलनारामदास सद्गदीतजाळाजगजीवास चहु
भुजीनीजमळास आलीगोनीधरीयेले २४ रामदासासीदेवबोले तुकाश्रमबहुतकेले
सेवादानबहुतजाळे तेपुढेनवजाय २५ तुझीप्कारजाळीसेवा आतानरेमजआ
पुल्यागावा रामदासम्हणेकेशवा कैसेन्यावेतुजजागी २६ देवम्हणेमाझारथयेई।।
तुपानीचाळुयान मजबैसवी रानोरानीलवलाही चाळयेणेनीसत्वर २७ मगरथ
आणोनीनवेळा यानबैसवीलाचनसावद्या मनोवेगमळकवद्या ठाकुरासीआणी
ले २८ रामदासम्हणेभगवंता तुजकोठलपउआता मागोनीयावठेवेलवआना सी
शामळनाकरीनीळ २९ ईकडेआथरकाहीद्वारकेत पुजारेकारउआरतीसमयत आमु

सि१॥

चीनाचीनकमळ नामस्मरणसर्वकाळ आहोनात्रकरीनसे ८ पंथरादीवसायेकासी
जानआसद्वारकेसी नेमधारीधरीजीवेसी रामदासेनीरसी ११ सायाचेमकुडकोनो
न सामाझीनुळसीघाउन हातानधरीनेथरोन करीमनसतर १२ मार्गीचालीनासमे
मघुळ स्वानंदेहारीचेगुणवर्णीन शरीरलोभसांडोनीसरीन वैराग्यधरीनसर्वदा १३ ही
सीसीदेखनाद्वारावती परमउल्हासवाडेचीती जेवीउवणासीथनआवंचीती मार्गी
चालीनासापडे १४ सीसासुरवासीगजीजीवाळा माहेरदेखनाउल्हासनीजला की
आवडीजीजेसामेघवोळला देखानीद्व्याआआनंद १५ आनुतापधरोनीआंतरी सो
नकरोनीगमनीनीरी मानसपुजाकरोनीसतरी माहाद्वारजानसे १६ सद्भावेघाला
नीलोगंगण सांडोनीसकळदेहाभीमान म्हणेदेवानुजआनंदघशरण जेन्मपरणरखं
डाव १७ तुळसीघ्राउवाराणवीस्वय साचीमजुरीयानाउनीभावे पुजोनीवेकुंठराव भा
कीतीकरुणानीजनीस्ठा १८ म्हणेपनीनपावमागनाउथ्रजा हेमजआनाथाचीघेईपुजा ॥१॥
नमस्कारोनीआधोक्षजा मागुनीउठकुरायनसे १९ येकदीवसघरीराहाना॥पुरहारा

रावरी राहीलो पुढ्ती काचेद्वारी मेस्तान्ची तुजपासी ठाकुनी नीरंतरीआसेन ४१ याव
रीरामदासबोले वचेन पुजारेनेनी चे तुज लागुन यासी उपाव करावा कवण मजकारणे
कळेना ४२ मग ह्मणे उपाव न ह्मणे यासी तुजाय पुजारीयापासी माझ्याभारे सुवर्णनासी
देउ करीसतर ४३॥ तुसेस्त्रियेचिनाकिचीनथ्या॥ बालमरआहेनिश्चित॥ ह्माजभारहोउनिवरिल॥
येथेराहातोतुजपासि॥४४॥ रामदासहर्षलामनि॥ पुजारियाससांगेजाउनि॥ मूर्तिआणि लिद्दारकेहुनि॥
तैसीचियेथेअसोधा॥४५॥ मुर्तिभारदेतोसुवर्ण॥ समस्तासिमानलेवचन॥ बुधिचादातानारायेण॥
अवस्यआलीह्मणतालि॥४६॥ ग्रामवासिबैसलेलोक॥ तेथेजाउनिसकळिक॥ ह्मणतिमूर्तिभारसुवर्णदेख॥
पुजारियासमीदेतो॥४७॥ ह्मणेजेमाझीमुर्तिजालि॥ तुह्मिसाक्षअसासकळी॥ कुटीळह्मणतातिसकळी॥
वचनऐकोनितयाचे॥४८॥ ह्मणतिदुर्बळहीनदीन॥ भक्षावयासिनाहीअन्न॥ कोठोनिदेइलसुवर्ण॥ नवलआ
ह्मासिवाटले॥४९॥ येरुह्मणेसमर्थआहेहरी॥ तोआलामाझेघरी॥ दुर्बळह्मणताअंतरि॥ लाजतुह्मावाटेना॥
॥५०॥ दरिद्रघरिसमुद्रतनया॥ अवचिताआलीवानथावया॥ तपासिदरिद्रह्मणतिवाया॥ मुर्खह्मआ
गिठसावे॥५१॥ नातरिलोहाच्यासदनात॥ परीसपडलाअकस्मात॥ ह्माचेमागीलमोलबोलुनिव्यर्थ॥

॥२॥ तींनाहीराउल्हान नवल वाटलें सकळासी ३० वीच्यारकरीत तेवेळा यकह्मणतीराम
दासआल्हा तोचीघेउनीदेवासीगेला मागेंदीसतोरथाचा ३१ पुजारीमागेंपाहोन उ
तुरासीआलेसकळजन रामदासमुर्तीउचलोन नदीयामाझींलपवीली ३२ यदबोले
आसत्यवचेन म्यानाहीआणीलाजगजीवन पाहावरतानघेउन मल्हमुद्राणवरमास्ता
३३ पुजारीह्मणतीयाचालागुन मुर्तीआणीलीद्वारकेहुन तेसाखवीआह्माकारण औसे 2
वचेनबोलीले ३४ मगनगरातजाउनीसत्वर झाडाघेतीघराघर आउकीहीरीसवीस्तर
2 झोयानीयावाहील्या ३५ गावाबाहेरसरोवरी पाहोलागलेतेआवसरी वस्सस्यछीव
रसीलागलीझारी उकलीआलीआयुध्याची ॥ ३६ ध्यानकरीतीनीजमनात ह्मणतीसा
पउलावरणधोउनाथ मगकुडीयादेउनीत्वरीत देखीलीकातकादीला ३७ मगसवी
धआणोनीरहंवर मुर्तीसवेसावीलेसत्वर रामदासजाणाचीतातुर देवासीउत्तरबो
लतसे ३८ ह्मणे मल्हवल्हभाहीनानाथा मजवाकोनीजातासीआता तुजकारणेंद
खीणीकांता आसत्यवचेनबोलीलोमी ३९ ध्यानातयेवोनीजगजीवना ॥ नीजभ ॥३॥
कासीबोलेवचेन तुआपुलेस्यस्तकरीनीमन माझेमजेनकरावे ४० मीकरवउनीक

नूतनमूर्तिकरोनि॥स्थापिलिद्वारावतिप्रतिष्ठुनि॥ठाकुरीराहीलेचक्रपाणी॥रामदासाकारणे॥६६॥
अद्यापिद्वारकेजातिजन॥आधीठाकुरासियेउन॥श्रीकृष्णदर्शनघेउन॥मगपुढेगमनकरीति॥६७॥
पुढीलेअध्याईरसाळउत्पत्ति॥मथुरेचिपुरातनमूर्ति॥ब्रह्मचारियाचीदेखोनभक्ति॥हरिदारासजा
ईला॥६८॥नानाचरित्रेकरोण॥वाढवितोभक्तमहिमान॥महीपतिसाचेगुण॥सप्रेमभावेवर्णीतसे॥६९
स्वस्तश्रीभक्तविजयग्रंथ॥श्रवणेचपुरलिमनोरथ॥प्रेमळपरिसोतभाविकभक्त॥एकत्रींशतिमोध्या
यारसाळहा॥७०॥श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥

॥३॥ सीनवाचेसिनकरावा ॥५२॥ कीगावातिलथमंगळवोघळ ॥ ह्यावरिलोरलेगंगाजळ ॥ मगपुष्पेवित्रह्मणताताका
ळ ॥ दोषलागतिआपणासि ॥५३॥ कीमुकियासिसरस्वतिप्रसन्न ॥ होउनिसिकवीअध्यन ॥ तयासिमुर्खह्मणता
उणे ॥ आपणाकारणेयेतसे ॥५४॥ तेवींलक्ष्मीकांतश्रीपति ॥ तोतुष्टमानजालामजप्रति ॥ आणिदुर्बळह्मणतातु
ह्माप्रति ॥ शंकाचित्तिनधरे ॥५५॥ लोकह्मणतिपाहाकौतुक ॥ साक्षआहोआह्मीसकळिक ॥ धीररावोनीरमानायकं ॥
पालखीयातघातला ॥५६॥ लोकह्मणतितयक्षणी ॥ कोठेकनकदाखवितयनि ॥ लवलाहेघरासिजाउनि ॥ रिक्तपा
णीआलासि ॥५७॥ पुजारेह्मणतिसुवर्णआणि ॥ मगघरासिगेलाततक्षणि ॥ नथमुदीतधरोनि ॥ आलाघेउनिस
त्वर ॥५८॥ दाखवीमुष्टीउकलोन ॥ देखुनहासतिसकळजन ॥ ह्मणतिफारहोईलसुवर्ण ॥ ऐसेआह्मासिवाटले ॥५९॥
मगहातजोडोनिसाअवसरा ॥ प्रार्थितजालारुक्मीणीवरा ॥ ह्मणेअनाथनाथासारंगधरा ॥ दिनोधाराश्रीकृष्णा ॥६०॥
सत्यभामेनेनारदासी ॥ दानदिधलाहृषीकेशी ॥ तुळसिपत्ररुक्मीनीसि ॥ घेउनियेशरीधले ॥६१॥ तयाहुनमी
आहेदीन ॥ मासाअसोदेअभिमान ॥ ऐसेह्मणोनिवालभरसुवर्ण ॥ पारडीयातघातले ॥६२॥ अनंतब्रह्मांडेज्याचा
उदरी ॥ तोवालभरसुवर्णघालितांचिगेलावरि ॥ भक्तगर्जतिजयजयकारी ॥ सुरवरपुष्पेटाकिती ॥६३॥ ह्मणती
धन्यनामदासा ॥ देवविकतघेतलाकैसा ॥ वालभरसुवर्णदेउनद्वारकाधीशा ॥ आपुलेआधीनत्वांकेला ॥६४॥
धन्यधन्यतुझीभक्ती ॥ धन्यधन्यतुझीकीर्ति ॥ ऐसेह्मणोनिद्वारावति ॥ पुजारीगेलेपरतोनि ॥६५॥ ॥३॥

श्रीगणेशायनमः॥श्रीमथुरेचिमुर्तिपुरातन॥हरिदासिगेलीजाण॥तेचरित्रअतिपाव
न॥श्रोतेसादरऐकावे॥१॥सिवरात्रीपर्वकाळी॥रामेश्वरीयात्राभरली॥दोघेब्राह्मणतेवेळी॥उ
त्तरदिसेहुनिपातले॥२॥तीर्थवासिदोघेजन॥उदासविरक्तपरमजाण॥हरीभजनप्रेमेकरुन॥रा
त्रंदिवसकरिताति॥३॥येकासियेकवर्तमान॥पुसतायेकह्मणेब्राह्मण॥हरीदारिकुटुंबजान॥रा
हेअसेसर्वहि॥४॥येकह्मणेगोडदेशादेखा॥तेथेमासीजन्मभुमिका॥मायबापबंधुसखा॥हरीविनम
जनाहि॥५॥तिर्थेकिरोनसप्तपुरि॥आताआलोरामेश्वरी॥निराधारब्रह्मचारि॥नाममासेजाणिजे॥६॥
ऐसेऐकोणिवचन॥संतोषलात्यानब्राह्मण॥दोघेयेकसंगतीने॥तीर्थक्षेत्रपाहति॥७॥श्रीहरिचेगु
णानुवाद॥रात्रंदिवसगातिआनंद॥आत्मचर्चास्वानंदे॥परस्परेबोलति॥८॥ऐसेकरितातिर्थाटन॥
मथुरेसआलेदोघेजन॥यमुनातिरिकरुनिस्नान॥माधवरावपुजिला॥९॥त्रिरात्रतेथेराहिले॥
तोकल्पानासिकायजालेमगे॥तापसरेलागले॥शरीरासितयाच्या॥१०॥कोनासिनसोडिशरीरमो
ग॥चंद्रासिलागलाक्षयरोग॥ईश्वरासिपडिलीभगे॥पूर्वकर्मतयाचे॥११॥ब्रह्मकपाटलागलेपाठी॥
सदाशिवकैहिंपुरि॥हत्याहदघेतलेपोटी॥कंठनिळजाहला॥१२॥असोआतातेअवसरी॥दोघे

ला

॥४॥

॥४॥

थगेला॥ऐसेमजलावारते॥२६॥ब्रम्हचर्यनाग्रहस्ताश्रम॥ऐसेहोईलमजकारणे॥कल्यानम्हणे
श्रीकृष्णा॥सांप्रत्याताठेविले॥२७॥महाद्वारीसोधेजन॥वंदिलेश्रीकृष्णाचेचरण॥ब्रम्हचारियासवे
सउन॥उदकक्षालितेघेतले॥२८॥कन्यादिधलीतुजकारणे॥घरासिजाउनकरिललग्न॥ऐसासा
क्षजगजीवन॥माधवरावमथुरेचा॥२९॥वंदुनश्रीकृष्णाचेचरण॥उभयतानिघालेतेथोन॥तीन
वारवाटक्रमोन॥हरिद्वारासिपावले॥३०॥कल्यानगेलाघरासि॥कोन्हिनबोलेत्यासि॥वृद्धकाय
तीर्थवासि॥कोनतयासिपुसते॥३१॥सर्वसुखाचेसांगाति॥अंतिसर्वअवहेरुनदेति॥यालागीसावधा
नचित्ति॥सर्वकार्यअसावे॥३२॥पुत्रम्हणतिहिंडला॥परिसेवरकोठनाहिजाला॥ब्रम्हचारिकोनआणि
ला॥हेआम्हासिकळेना॥३३॥कल्याननिजलाघरात॥कांतेसिकायबोलत॥तिर्थीहिंडतामथुरेत॥
तेम्हणे दुखणेमजबहुतजाले॥३४॥तिथेंमिरावयासि॥सुकृतनाहिपदरासि॥मागुतिआलेतिघरासि॥
तोंउयेथेघेउनि॥३५॥कल्यानम्हणेएकवचन॥आयुष्यअसतानयेमरण॥ब्रम्हचारियाचेसंगती
न॥बहुतसुखपावलो॥३६॥पथ्यवोखदपरदेशि॥याणेकेलेवोमजसि॥तेम्हणेज्ञातारासि॥नवल
कोणतेजाले॥३७॥संगतिसअसतादेखा॥सांबाळितियेकमेका॥आताआलाअसेलटनका॥निक्षू

राहिले मथुरापुरी॥ परोपकारि ब्रह्मचारि॥ सेवा करीत याचि॥१३॥ म्हणे तदयान सता चित्ति॥ जगी

॥२॥ वि२ संलते म्हणे ति॥ असि श्रीहरि चि प्राप्ती॥ कल्यां ति हि घडे ना॥१४॥ लै सान के निराभारि॥ सय्यवाडीपरो

पकारि॥ म्हणे तदयाखंत रि॥ मूर्ति मं तवसतसे॥१५॥ औषध पथ्य करो नियासि॥ जव ळि बैसे अहर्नि

शि॥ षष्ठमास पर्यंत यासि॥ शरीर भोगे पीडिले॥१६॥ तो पर्यंत राहिला जवळि॥ रात्रंदिवस त्यास सांभा

ळि॥ म्हणे रूपावंता श्रीहरि॥ आरोग्य करीया जला॥१७॥ पुरला शरीराचा भोग॥ ब्राह्मण झाला आरोग्य

कल्यान म्हणे जिवलग॥ निराधारी तु मासा॥१८॥ निराधारिस आधार॥ हे नाम तुसे साचार॥ मज या

ला तुसा उपकार॥ जन्मो जन्मी फिटे ना॥१९॥ कांता पुत्र कन्या ऐसी॥ अवघी राहिलि घरासि॥ कामा आला

सि परदेसि॥ विष्णुभक्ता मज लागि॥२०॥ मासी कन्या कुमार घरि॥ आठा वरषाचि वरि॥ घरास जाऊनि न

निर्धारि॥ तुज कारणे देईन मी॥२१॥ ऐकोन म्हणे ब्रह्मचारि॥ मी घराश्रम न करि॥ दुःखरूप या संसारि॥

मज का सया घातिसि॥२२॥ कल्याण म्हणे हरीदासासि॥ संसार बाधा काय सि॥ याचा भार ऋषिके

शि॥ आंगे आपण चालवि॥२३॥ मथुरा क्षेत्र पुण्य पावन॥ संकल्प करितो तुज कारण॥ अंगिकारी

कन्यादान॥ विष्णुभक्ता उदासा॥२४॥ ब्रह्मचारि म्हणे त्यासि॥ तुम्हि व ध्य तीर्थवासि॥ घरासि जाता ॥१९॥

स्त्रियेसी॥ तुमची गोष्टी मानेना॥२५॥ संकल्प म्या जरि घेतला॥ पुढे विवाह न जाला॥ तरि जन्मव्य

साक्षदेविलारक्ष्मिणिवर॥तोयेथयेऊनसत्वर॥आम्हासजरीसांगेल॥५१॥तरिकन्यारत्नीनजान॥
ऐसेऐकोनियावचन॥ब्रह्मचारिह्मणेजगजीवन॥साक्षधावयासिआणितो॥५२॥तेथुनिनिघालासत्व
र॥पंथक्रमोनिअनिवार॥मथुरेच्याग्रामसुंदर॥दर्शनत्याचेघेतले॥५३॥ह्मणेदेवाधिदेवाअनंता॥
साक्षधावयासिचालआता॥नाहितरिज्यालेव्यर्था॥ब्रह्मचर्यव्रतमाझे॥५४॥देवह्मणेतयाप्रति॥कैसी
चालेलपाशाणमूर्ति॥परह्मणेजैसिबोलति॥तेसेचिआताचालावे॥५५॥मीतरीआहेनिराधारि॥तु
ह्माआश्रयोआहेहरि॥आताचचलावेलवकरी॥दयावंताजगदिशा॥५६॥ऐसेऐकोनश्रीरंग॥भक्त
कायनिघालासवेग॥ब्रह्मचारियासिह्मणेमागे॥परतुनिपाहुनको॥५७॥मागेपाहासिपरतोन॥
तेथेचिमीराहीनजान॥ऐसेबोलोनिजगजीवन॥तयामागेचालिले॥५८॥देदिप्यमानसतेजमूर्ति॥
दीव्यअलंकारप्रभाफाकेति॥पाईनेपुरवाजेगर्जति॥रातोरातिपातला॥५९॥समिपआलेजगन्नि
वास॥तेथोनिनगरआहेकोश॥मागिलमागेहृषीकेश॥उभातेथचिराहिला॥६०॥ब्राह्मणपाहेपर
तोनि॥तोउभाराहिलाचक्रपानि॥तेजनमायेगगनि॥कायबोलेविश्वासि॥६१॥तुजम्यापूर्विसांगित
ले॥मागेपरतुनपाहिले॥आताराजिपासीवहिले॥घेउनियेईमजपासि॥६२॥निराश्रयोब्रह्मचारि॥

॥२॥ करिउगाचि॥३८॥ऐसासंवादब्रह्मचारि॥ऐकतअसेनिजोनद्वारि॥ कल्यानम्हणेतेअवसरि॥
कायस्त्रीयेसिबोलिला॥३९॥मथुराक्षेत्रपुण्यवंत॥महाद्वारिजाउनितेथ॥आपुलिकन्यानिश्चित॥
ब्रह्मचारियासअर्पिलि॥४०॥कांताम्हणेतेअवसरि॥दुसरेलग्नआपुलेकरि॥कन्याहोईलतिचेउदरि॥
तेदेईप्राजला॥४१॥कल्यानम्हणेहरिभक्तासि॥कन्याजरितुअर्पिसि॥पारनाहीपुण्यासि॥वचनमानिआ
मुचे॥४२॥तेम्हणेविप्रहितलोरुन॥कन्याआताचिदेईन॥अथवाराडकोठेविना॥आपुलेघरितैसीच॥४३॥
परिहरिभक्ताचेघरि॥करानेदमीकुमारि॥कल्यानपुत्रासिविचारि॥नयचित्तासिप्राचिया॥४४॥दुसरेदि
वसिदोघेजन॥राजद्वारासिगेलेजान॥मथुरेचेवर्तमान॥जालेतैसेसांगितले॥४५॥ब्राम्हणेनृपनाथा॥
मासासंकल्पगेलावथा॥यमपुरीच्यापंथा॥जावेलागेलवारते॥४६॥म्यासंकल्पघातलाप्रिति॥घरी
कांतापुत्रनायकिति॥तुवासांगुणतयाप्रति॥कन्यादेववीनृपनाथा॥४७॥राजाम्हणेब्राम्हणासि॥
सत्यनवारेवचनासि॥संकल्पसोडिलामथुरेसि॥साक्षीकोणासिठेविले॥४८॥निराश्रयब्रह्मचारि॥रा
जयासम्हणेतेअवसरि॥वैकुंठपतिमुरारी॥मथुरावासिश्रीकृष्ण॥४९॥अनंतब्रह्मांडेचालति॥जा त
प्राईछेनेहोतिजाति॥तोपुराणपुरुषलक्ष्मीपति॥साक्षतयासिठेविले॥५०॥ऐकोनम्हणेनृपवर॥ ॥२॥

॥४॥ री॥ नूतन मूर्ति मथुरापुरी॥ भक्ताभिमानि श्रीहरि॥ नानाचरित्रे दाखवी॥ ८७॥ नानाक्षेत्री बैसोन॥ उद्धरि
ला भक्तजन॥ जैसा ज्याचा भावार्थ पूर्ण॥ त्याकारणे होय तैसा॥ ८८॥ दक्षिणेस श्रीपंढरपुरी॥ पश्चिमेस द्वार
कापुरी॥ उत्तरदिसेस हरिद्वारि॥ वाट पाहे भक्तांचि॥ ८९॥ पुर्वदिशेस जगन्नाथ॥ चतुर्भुज विराजत॥ श्रोते
स्वस्त करोनि चित्त॥ भक्तचरित्रे ऐकावे॥ ९०॥ पुढिले अध्याई सार॥ सुरदास अक्रुर अवतार॥ त्याचे चरित्र अ
तिप्रियकर॥ श्रोति सादर ऐकावे॥ ९१॥ पांडुरंग अलि सरोवर॥ भक्तकथा त्याकमळनी थोर॥ महीपति हो
ऊन भ्रमर॥ स्वातिल अमोद सेवितसे॥ ९२॥ स्वस्ति श्रीभक्तविजय ग्रंथ॥ श्रवणे चि पुरेति मनोरथ॥ प्रेमळ
परिसोत भाविक भक्त॥ द्वात्रिंशतमोध्याय गोड हा॥ ९३॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥३॥ तेथुनि निघाला असुर करि॥ राजसभे माझारि॥ जाउनि काय बोलिला॥ ६३॥ अंबरीषीचे केवारे करुनि
जेणे अपमानिला दुर्वासमुनि॥ तो क्षिराब्धिवासि मोक्षदानि॥ साक्ष धावया आणिला॥ ६४॥ दुःशासनें छ
ळिता द्रौपदी सति॥ वस्त्रे नेसविलि अनंत हस्ति॥ तो भक्त केवारि रुक्मीणिपति॥ साक्ष धावया आणिला
॥६५॥ रावण कुंभकर्ण ईंद्रजित सर्व॥ मारोनि सोडविले बंदिचे देव॥ तो अयोध्यावासि राघव॥ साक्षि धा
वया आणिला॥ ६६॥ गोकुळी घरोघरी केलि चोरी॥ माते ने बांधला उखळी हरि॥ तो वैकुंठपति मुरारी॥ सा स
क्ष धावया आणिला॥ ६७॥ कंस चाणूर मर्दन॥ राज्जी स्थापिला उग्रसेन॥ तो मथुरावासि जगजीवन॥
साक्ष धावया आणिला॥ ६८॥ ऐसे ऐकोन वचन॥ आश्चर्य करिति अवघे जन॥ राजयाणे धाउनि चरण॥
ब्राह्मणाचे धरिले तेधवा॥ ६९॥ गरुडटके निशान भेरी॥ वाद्य वाजति अपारि गजरे॥ राजा चालिला सामोरे॥
वैष्णव नामे गर्जत॥ ७०॥ जाला येकचि जैजेकार॥ देव वर्षति पुष्प संभार॥ मथुरेहुन यदुविर॥ साक्ष धा
वया पेथाला॥ ७१॥ कीर्तन करिति संत सज्जन॥ राजा घालि लोटांगन॥ मूर्ति देखिली प्रभाघन॥ चतुर्भु
ज सांजिरि॥ ७२॥ मुगुट विराजे अलंकार॥ कासे कासिला पीतांबर॥ ऐसा देखून यदुविर॥ सकळा संतोष जा
हला॥ ७३॥ वैरागि संत भक्त जनासि॥ राजा पुसे आपण तयासि॥ तुम्ही जाल सो मथुरेसि॥ मूर्ति साजिरि हे च ॥३॥
की॥ ७४॥

श्रीगणपतयेनमः॥ कलयुगीभक्तसुरदास॥त्याचेचरित्रअतिविसेष॥संतजनीसावकाश॥चि
त्तदेऊनिऐकावे॥१॥द्वारकेसिकृष्णअवतारि॥सत्यभामाआवडतिनारी॥अकस्माततीचेघरि॥
अक्रुरभक्तपातला॥२॥सत्यभामेनेदेउनआसन॥अक्रुरासबैसविलेसन्मानें॥मगसांगतवर्तमान॥
निर्लज्जहोउनि॥३॥पहित्यासारिखाश्रीकृष्ण॥माझियामंदिरासनयेजाण॥अक्रुरातुवासमजाउन॥
मजकारणेभेटवी॥४॥तुम्हाआधीनआहेहरी॥ऐसेकळलेमजअंतरी॥अक्रुराप्रार्थुनमुरारी॥मजका
रणेभेटवी॥५॥वियोगानव्रजाछितसेफार॥विनंतिकरितसेवारंवार॥अक्रुरावसुदेवकुमर॥मजकार
णेभेटवी॥६॥कोन्हासिसांगोगुजगोष्टी॥मजवरीकरिकृपादृष्टि॥आताजाउनिउठाउठि॥मजजगजेठी
भेटवी॥७॥सोळासहस्त्रअंतःपुरी॥असोनिबैसलारुक्मिणीघरी॥ऐसाव्यापकमुरारी॥मजभेटवी
येवेळे॥८॥अक्रुरविचारीअंतरी॥सत्वरनयेताश्रीहरि॥तरिआताचहेसुंदरी॥प्राणदेईलनिर्धारे॥९॥
मगमजवरीकोपेलकृष्ण॥ऐसेअंतरीजाणोन॥कृष्णरूपधरीआपण॥अक्रुरभक्ततेधवा॥१०॥म्हणे
मालेसावधहोई॥हरीआणितोलवलाहि॥तोसाक्षातकृष्णतेसमई॥येउनिउभाराहिला॥११॥मगअ
क्रुरासम्हणेहरी॥मीनसतामाझेघरि॥स्वरूपपालटोननिर्धारी॥कापट्यरूपेआलासि॥१२॥तरिक
लयुगिमृत्युलोकासि॥अक्रुरातुअंधहोसि॥मगम्हणेसत्यभामेसि॥होसिलदासिकलयुगी॥१३॥

राजयासि सांगति संतजन ॥ मथुरावासि हा श्रीकृष्ण ॥ तोचि हा जगजीवन ॥ भक्तकार्या अवतरला ॥ ७५ ॥
नगरलोकें वोसिसा वकार ॥ तयासि सांगे नृपवर ॥ वधुचे साहि असस्वर ॥ तुम्हि सिध्य करावे ॥ ७६ ॥ वरा
कडे आली जान ॥ ऐसे बोलोनि घरिले लग्न ॥ पाचकोस मांडव जाण ॥ चहु फेर घालले ॥ ७७ ॥ लग्नासि आ
ला नारायण ॥ ऐसे ऐकोनि मिळाले विश्वजन ॥ देशोदेशी वर्तमान ॥ आले भक्त महिमान पाहावया ॥ ७८ ॥
लक्ष्मीकांत आला जेथे ॥ उनाप दार्थ न दिसे तेथे ॥ वाद्यवाजंत्रि अपरमीत ॥ सुरवर आले पाहावया ॥ ७९ ॥ अं
तरपार घरोनि जाण ॥ काय बोलति ब्राह्मण ॥ वैकुंठवासि भगवान ॥ वधुवरासि रक्षिता ॥ ८० ॥ प्रह्लादगां
जिताचि जाण ॥ निघाला सि स्तंभ फोडुन ॥ तो नरहरीरूप भगवान ॥ वधुवरासि रक्षिता ॥ ८१ ॥ जेणे मीनरू
प धरोनि ॥ शंकासुर मारिला अपरोनि ॥ तो क्षिराब्धिवासि चक्रपाणि ॥ वधुवरासि रक्षिता ॥ ८२ ॥ मातिखा
तां नंदाघरि ॥ ब्रह्मा उदा खविले उदरी ॥ तो यशोदानंद कृष्णहरि ॥ वधुवरासि रक्षिता ॥ ८३ ॥ उच्छिष्ट काढी
धर्माघरि ॥ पांडव रक्षिनानापरि ॥ तो भक्तवत्सल मुरारि ॥ वधुवरासि रक्षिता ॥ ८४ ॥ कलयुगी मथुरेहु
नि ॥ चालत आला श्रीभगवान ॥ तो मथुरावासि श्रीकृष्ण ॥ वधुवरासि रक्षिता ॥ ८५ ॥ ऐसी अष्टके म्हणो
नि ॥ लग्न लाविले ब्राह्मणी ॥ चार दिवस सोहळा करुनि ॥ जनवऱ्हाडी बोळविले ॥ ८६ ॥ मूर्तिसाहित्य लीहरि॥

म्हणतिआह्मासिदेकृष्णदान ॥ म्यानायकिलेयाचेवचन ॥ म्हणोनएसेमजजाले ॥२९॥ केंरातोडितिआ
क्रंदति ॥ रथापुढेयेकपडति ॥ त्यावियाकोपेजगत्पति ॥ तुवामजआपिले ॥३०॥ कृष्णरूपधरिलेसभा
मेघरि ॥ तरिअपराधनदेहरि ॥ साक्षआहेसमुरारी ॥ निजखुणअंतरीचिजाणसि ॥३१॥ गोकुळिअपराध
सहसघडला ॥ मासेचित्तसाक्षेमनला ॥ सुरदासाच्याडोळा ॥ अश्रुपातलोटले ॥३२॥ ऐसेऐकुनकरुणावचन ॥
प्रसन्नजालेनारायण ॥ सुरदासाचेनयन ॥ तत्काळआलेतेसमई ॥३३॥ पुढेमूर्तिभव्यबागि ॥ निजभक्तपाहे
नयनि ॥ शंखचक्रगदापाणि ॥ चतुर्भुजसावळी ॥३४॥ मुगुटकुंडलेकौस्तुभमणि ॥ दिव्यपितांबरकाशिलाज
घनि ॥ पाईनेपुरेगर्जतिचरणि ॥ कोटीदिनमणीलोपले ॥३५॥ ऐसेरूपदृष्टिसिदेखोन ॥ सुरदासघालीलोटां
गन ॥ देवम्हणेजालोप्रसन्न ॥ कांहिवरदानमागमज ॥३६॥ सप्रेमेदेउनआलिंगन ॥ सुरदासम्हणेहेचिमागणे
माउलिमाझेनयन ॥ पहिल्यासारिखेकरावे ॥३७॥ म्याआजन्मपरियंतपाहि ॥ विषयपदार्थदेखिलानाहि ॥ आ
तारूपतुझेहृदई ॥ ठसावलेगोविंदा ॥३८॥ आतातरिहेनेत्रनेसी ॥ तरिहेचीस्वरूपराहीलमानसि ॥ सुरदा
साच्यावचनासि ॥ हृषीकेशिहासिला ॥३९॥ हरीरूपधरोनिमानसि ॥ निजभक्तराहिलामथुरेसि ॥ पुढेकथा
वर्तलीकैसि ॥ श्रवणमानसीकरावे ॥४०॥ तोअवंतिनगरिएक ॥ पुण्यपावनराजाभाविक ॥ पांचशतगवई
देख ॥ याचेसंग्रहीराहति ॥४१॥ तयामाजीश्रेष्ठतानसोन ॥ रागज्ञानीअतिप्रवीण ॥ दीपकविद्यातयाचेगा

॥१॥ वचनऐकोनअक्रूरभक्त॥ करजोडोनिविनवित॥ आत्मारामतुसाक्षात॥ मासेमनिचेजाणसि॥१४॥
तुह्मिसत्वरनयेताजाण॥ सत्यभामादेईलप्राण॥ तीसिधीरध्यावयाजगजीवना॥ तुसेरूपधरिले॥१५॥ह
रीह्मणेठाउकेमजसि॥ कितिअक्रुरापरिहारदेसि॥ तूउधारकरावयाजनासि॥ अवतारघेसिकलयुगी॥१६॥
बाह्यात्कारेदिधलाश्राप॥ अंतरीमाझ्यानाहीकोप॥ अक्रूरह्मणेमायबाप॥ दर्शनध्यावेकलयुगी॥१७॥हरीह्म
णेदासीसत्यभामेसि॥ अंधहोउनितुभेटसि॥ मीप्रगटोनितयेसंधिसि॥ आपुलेस्वरूपीमेळवील॥१८॥ तोमथु
रादेशीसुरदास॥ अवतरलाभक्तपरेस॥ गर्भांधीअसोनिजगन्निवास॥ रात्रंदिवसआठवी॥१९॥ आसनिशय
नीभोजनी॥ करितहरिचेचिंतन॥ योगभ्रष्टमागिलस्मरण॥ आठवीतयेकांति॥२०॥ कीर्तनकरितसप्रेम॥ गी
तप्रबंधआवडीतनाम॥ कविह्मकत्वानिष्टनेम॥ पुरूषोत्तमआवडिलसे॥२१॥ तवकोणएकेदिवसी॥
यात्रेसिआलेमथुरेसि॥ श्रीकृष्णमूर्तिपाहावयासि॥ सुरदासचालिले॥२२॥ सप्रेमदंडवततेअवसरि॥ घा
तलेतेणमहाद्वारी॥ करजोडुनिविनंतिकरि॥ ध्यानअंतरीआठउनी॥२३॥ ह्मणेहेकृष्णपतितपावना॥ करू
णासिंधुमनमोहना॥ अपराधनसताजगजीवना॥ काश्रापिलेमजलागि॥२४॥ कृष्णअवतारिअक्रुरहोउन॥
येकअपराधकेलाजाण॥ साक्षदेतसेमासेमन॥ मजकारणेगोविंदा॥२५॥ कोसेपाठविलेगोकुळासि॥
आणावयालागितुजसि॥ तेथेजातायेशोदेसि॥ बहुकष्टवाटले॥२६॥ मीघेउनुचाललोतुजला॥ ये
शोदारडेलेवेळा॥ तीचाकोपगोपाळा॥ मजकारणेलागला॥२७॥ गोकुळीचेजनसमस्त॥ तुजनेताचिंता ॥१॥
क्रांत॥ मजसाचातत्वतवाट॥ लागलाऐसेवाटते॥२८॥ गोपिकारडतिआक्रोसेकरून॥

आलोमृत्युलोकासि ॥ श्रीहरीचे गुणवर्णावया ॥५७॥ तेचि आवडी तुझ्याकारणे ॥ तरि किं चितवर्णिल हरीचे
१ गुण ॥ मैं विणा हाति घेउन ॥ सप्तस्वरी बैसविला ॥५८॥ सुरदास करिता गायन ॥ गणेश टाळ वाजवी जाण ॥ स
रस्वति विणा घेउन ॥ मंजुळस्वर देतसे ॥५९॥ तटस्थ जाले गंधर्व ॥ रंभा उर्वसि मेणिका सर्व ॥ ज्याचे कीर्तनी र
माधव ॥ नृत्य करिति स्वानंदे ॥६०॥ योगी बैसले वज्रासनि ॥ साचि पालव करिन येध्यानि ॥ तो सुरदासाच्या की
नवलकी र्तनी ॥ नाचताहे स्वानंदे ॥६१॥ तपश्चर्या करिति मुनि ॥ त्याच्या लवकरि न येध्यानि ॥ तो सुरदासाच्या कीर्तनी
नाचताहे नवकी ॥६२॥ ईंद्र चंद्र ब्रह्मा रुद्र ॥ हे नेणति ज्याचा पार ॥ तो सुरदासासमोर ॥ नृत्य करी स्वानंदे ॥६३॥
ऐसे संगीत करिता गायन ॥ मैं साबडे आरंभिले कीर्तन ॥ श्रीकृष्ण अवतारि केले सद्गुण ॥ ते चि निरोपण ला
विले ॥६४॥ असो येक मासवरी ॥ सुरदास राहिला अवंतिपुरि ॥ भजनी लाउनि नरनारी ॥ सप्रेमभरि दुल्लत ॥
॥६५॥ तव कोणे येके दिवसि ॥ राजा गेला निजमंदिरासि ॥ स्त्रिया विनविति त्यासि ॥ कर जोडोनि तेधवा ॥६६॥
म्हणति सुरदास वैष्णव भक्त ॥ नित्य हरीचे गुणवर्णित ॥ आमुचा ऐसा आहे हेत ॥ त्याचे किर्तन ऐकावे ॥६७॥ ऐको
णि राजा बोले वचन ॥ सुरदास आहे नेत्रहीन ॥ येथे आणावया कारणे ॥ संशय काही न धरावा ॥६८॥ राजस्त्रि
यापाच शत ॥ नाटकशाळे बैसल्या समस्त ॥ अनन्यभावे होवोणि विनीत ॥ सुरदासासि पाचारिले ॥६९॥ बैस
विलो जालिया सुंदरी ॥ तो काय वर्तले तेअवसरी ॥ सत्यभामेसि श्रीकृष्ण अवतारी ॥ कृष्णनाथे श्रापिले ॥७१॥

कनकासनि ॥ पुजा केली प्रीति करुनि ॥ सुरदास विणा घेउनि ॥ गायन तेव्हा मांडिले ॥७०॥ ऐकोन तटस्थ

॥२॥ यन॥ प्रदिप्तहोयताकाव्य॥४२॥राजाह्मणेत्या अवसरा॥ तुझ्याऐसा गवईबरा॥ धुंडून पाहतासकळधरा॥
कोणिहुसरादिसेना॥४३॥ऐकोनिह्मणेतानसेन॥ऐसेबोलोनरायवचन॥एकागळ्येयेकज्ञाने॥ईश्वरेनिर्मानकेलेकी॥४४॥
सृष्टीचाकर्तामीचज्ञान॥एसाबोलिलाकमळासन॥मग विश्वामित्रदेवे निर्माण॥परार्थसंपूर्णकरविले॥४५॥मा
सेचिपात्रबहुथोर॥ऐसेबोलिलारत्नाकर॥देवेअगस्तीहस्तेसाचार॥आचमनकरविले॥४६॥माझेगायनसुंदरह्म
णोन॥नारदासिजालाअभिमान॥श्रीकृष्णेआश्वलपाचार॥न॥करविलेकीर्तनत्याहाति॥४७॥मजपरिसबाळिष्ट
स थोर॥श्रेष्ठीतनाहीबरेवानर॥मारुतिवाटतासाचार॥भरलेगर्वहरिलाकी॥४८॥याजकरिताथोरसान॥ह्मणो
नयेकोण्हाकारणे॥तानसेनाचेऐकोनिवचन॥रमनंदनतोशाल॥४९॥मागुतीबोलेरूपनाथ॥तुह्मावरिष्टग
वईश्रेष्ठीभाल॥ऐसाकोनअसेलहारिल॥सांगाआहेमजलागि॥५०॥राजीयासह्मणेतानसेन॥गवयामा
जिअतिप्रविण॥अक्रुराचाअवतारजाण॥सुरदासआहेमथुरेसि॥५१॥राजानयासिपुसेपुढती॥सुरदासासि
रागणीयाकिति॥त्याणेआंजुळभरोणिरेति॥भागेरथीचिआणिलि॥५२॥ह्मणेईतुक्यारागण्यापाठयाला॥ऐको
निराजाचमत्कारला॥सिबिकापाठउनिमथुरेहुनिआणविला॥सुरदासासितेवेळी॥५३॥बहुतसन्मानकरुन॥
राजाघालीलोटांगन॥सुरदासवैष्णवह्मणोन॥कनकासनिपुजिला॥५४॥सकळगायकतेवेळी॥येउनिबैस
लेसभास्थळि॥तानसेनविनंतिकरी॥सुरदासासितेधवा॥५५॥ह्मणेतुमचेमुखीचेकीर्तन॥सकळीकरावेश्र
वण॥ऐसाहेतजाणोन॥स्वामीसिपाचारिले॥५६॥सुरदासह्मणेतानसेनासि॥आलीलखिवैकुंठवासि॥येथे ॥२॥

॥श्रीपांडुरंगायनमः॥ सेनान्हावी भक्त थोर॥ अखंड हरिभजनित पर॥ याचे चरीत्र अति प्रियकर॥ ऐका सादर भाविक हो॥१॥ संसार जाणुनि नासिवंत॥ उदासपणे अति विरक्त॥ हरिभजनी अहोरात्र॥ सप्रेमयुक्त करितसे॥२॥ शामसुंदर विराजमान॥ चतुर्भुज घनशामवर्ण॥ मूर्ति घरी असे जान॥ प्रभाय मानसा नरी॥३॥ प्रातःकाळी करोणि स्नान॥ आधी करी विष्णुपूजन॥ ऐसा नियमनेम सोरुन॥ मग संसार धंदा करावा॥४॥ नापिक वृत्तिनीच जाण॥ याहुनि विशेष म्लानपन॥ जन्म दीधलो नारायेणे॥ दोषपदरी असता॥५॥ ग्रामजोसी मुख्यपण॥ याहोन विशेष सोनार जान॥ जन्म दिधला नारायणे॥ दोषपदरी असता॥६॥ चौकीदार कुळकरण॥ याहुन विशेष भंसजजाण॥ जन्म दिधला नारायेणे॥ दोषपदरी असता॥७॥ मातांग आणि ढीवर जाण॥ ग्राम करीति दंडन॥ जन्म दिधला नारायेण॥ दोषपदरी असता॥८॥ खाटीक कसाब चाटपन॥ असंख्य असत्य वदती जाण॥ जन्म दिधला नारायण॥ दोषपदरी असता॥९॥ धर्मनीति ऐकोनि ऐसी॥ श्रोति रागन धरावा मानसि॥ राब्दुष पकुकर्मासि॥ राब्दतु ह्मासिन सैकी॥१०॥ अंगीकारी ताहे वृत्ती॥ न करिता दोष रासि घडती॥ ह्मणोनि सज्जानि ऐको निनिति॥ अनुताप चितीधरावा॥११॥ ऐसिये यातिस जन्मला॥ आणि श्रीहरिभजन न घडे सा तो भवचक्रात पडला॥ सुटका साजलान द्वैकी॥१२॥ ऐसे सेनान्हावी जाणोन॥ श्रीहरीस गेला शरण॥ ते ह्माच याचे दोषत्रुण॥ दग्ध जाले तात्काळ॥१३॥ गावीचा वोहळ होला जाण॥ गंगेसि मिळता गंगापण॥ तेवि श्रीहरिसना शरण॥ दोषसंपूर्ण नासति॥१४॥ तैसा भला ते यातिस जन्मला॥ आणि अनुतापे हरीस शरण गेला॥ तो आ

॥३॥ तेसत्राजितकुमारि॥दासीआलीराजग्रही॥सुरदासलेथेकीर्तनकरी॥धावतयेतत्याठाया॥७२॥कानीसुं
दरऐकोनिगायन॥विसरलीसकळदेहभान॥जेविनास्तब्धहोवोनिहरीण॥होयतल्लीनहरिरूपी॥७३॥पाउ
लराकितातेवेळे॥तिजलानाठवेजळस्थळे॥सुरदासाचेतत्काळ॥नेत्रआलेतेसमई॥७४॥तिजलासुरदासम्हणे
पाहे॥पुढेउदकभरलेआहे॥मगलज्जीतहोउनिलवलाहे॥पुढेदेराकिलेस्त्रियाणि॥७५॥म्हणतिनेत्रआहे
तयासि॥ऐसेबोलतयेकमेकासि॥संकोचहोऊनिमानसि॥लपोनियाबैसल्या॥७६॥ऐसायकांतदेखोण॥तेथे
प्रगटलेश्रीकृष्ण॥सुरदासासिदोघेजन॥आपुलेस्वरूपिमेळविले॥७७॥पुढीलेअध्याईकथाअद्भुत॥से
नान्हावीवैष्णवभक्त॥त्याचेचरित्रसप्रेमयुक्त॥चतुरपरिसोतनिजप्रीति॥७८॥भक्तकथाकरितांश्रवण॥
तयासितुष्टेजगजीवन॥महीपतिकरजोडुन॥संतांविनंतिकरितसे॥७९॥स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ॥श्र
वणेंपुरतिमनोरथ॥प्रेमळपरिसोतभाविकभक्त॥त्रयोत्रींशतमोध्यायागोडहा॥८०॥जयोस्तु॥छ॥छ॥

दशाइंद्रियबुधीमन ॥ वर्तति ज्याचे सत्तेकरून ॥ विश्वव्यापक मनमोहन ॥ न धरी थोरपन सर्वथा ॥ ३० ॥ कि
रीट कुंडले कौस्तुभमणी ॥ काढोनि ठेवी चक्रपाणि ॥ खांद्यावरि धोपरी घेउन ॥ त्वरे करून निघाला ॥ ३१ ॥ वे
ष्टन शास्त्रे धुंडा कीति ॥ ज्याकारणे बहु कष्टि ॥ तो उभा राहोन जगजेठी ॥ मुजरा करि रायाते ॥ ३२ ॥ नापिक रूप धरि
लेहरीने ॥ त्याचे होता चिदर्शन ॥ तत्काळ क्रोध गेला जाण ॥ राजियाचा लेधवा ॥ ३३ ॥ समोर राजयासि बैस
न ॥ त्याचे करी स्मस्त कर्म ॥ परम चतुर जगजीवन ॥ मस्तक याचा चोळितसे ॥ ३४ ॥ नृपवर म्हणे तयासि ॥ तु बारा
हावे आम्हापासि ॥ सर्व नापिकात चतुर होसि ॥ ऐसे मज सि वाटले ॥ ३५ ॥ यावरि म्हणे जगजीवन ॥ ज्याब्रह्मांड
व्यापिले पूर्ण ॥ रिता ठाव अनुमात्र कोण ॥ मजवाचुन दिसेना ॥ ३६ ॥ येणे जाणे करणे राहाणे ॥ मासे आंगी नाहि
जान ॥ करोणि अकर्ता आपण ॥ व्यापक असोनि निराळा ॥ ३७ ॥ निजभक्त कार्या कारण ॥ म्हणपे केव्हे शरीर धरिले
सगुन ॥ परंतु माझे अव्यक्त रूपण ॥ न मोडे चि सर्वथा ॥ ३८ ॥ ऐसे बोलता सारंगधर ॥ राजा सुखावला थोर ॥
अभ्यंग करणे सत्वर ॥ सुगंध तेल आणिले ॥ ३९ ॥ मैलागिरि चंदन ॥ त्याचा चोरंग मांडुन ॥ त्यावरि बैसला रा
जा जाण ॥ सेवा मर्दन करितसे ॥ ४० ॥ रत्नजडीत प्याला सुंदर ॥ त्यात घातले मोगरेल ॥ आत बिंब लेसाचार ॥
चतुर्भुज रूप पडे ॥ ४१ ॥ मुगुट विराजित देदिप्यमान ॥ पितांबर धारि मेघशाम ॥ राजा ऐसे रूप देखोन ॥ मनी आ

७ तोहरीधोपरीघेउन॥सज्यद्वारापातला॥२६॥ज्यो काआदिनारायण॥७

॥५॥ पुलियाऐसाचिकेला॥जगद्दोधारेतेघवा॥१५॥नानाकाष्ठेअग्नीलजाण॥राकिताहोतीएकवर्ण॥ते
वीश्रीहरीसज्जातारण॥दोषसंपूर्णनासति॥१६॥लोहोपरिसाचेसंगतिन॥सत्वेतकाळहोयसुवर्ण॥
तेवीश्रीहरिसज्जातारण॥दोषसंपूर्णनासति॥१७॥येकेदिवसिन्हावीसेना॥भावेकरितहरिपुजना॥रा
जियाचेबोलावणेजाणा॥तात्काळआलेतयासि॥१८॥देवपुजेसिबैसताजान॥कांतासांगेतयालागुन॥रा
ज्यद्वारीचेबोलावणे॥तुम्हालागीपातले॥१९॥निरोपसांगेतेअवसरी॥यासनलासांगानाहीघरि॥मारवेळ
तेअवसरी॥बोलावणेपातले॥२०॥तितुकीफिरविलिजाण॥म्हणेघरिनाहीसेना॥सेजारीभाउहोतेदुर्जन॥
त्याणीजाउनिसांगितले॥२१॥राजयासिम्हणतितवेळा॥सेनादेवपुजेसिबैसला॥ऐकोनिदुर्जनाचियाबोला॥
क्रोधावलानृपनाथ॥२२॥आधीचिअविंधराजादुर्जन॥तयासिसांगितलाअवगुण॥मर्कटासिमदिरा
पान॥वृश्चिकदंशनसावरि॥२३॥मुळीचकंदर्पदुर्गंधीजाण॥त्यामाजिमिळालालसुन॥त्यापरितेदुर्जन॥
एकचित्तजालेकी॥२४॥राजासांगेभृत्यासि॥बांधोनिआणातयासि॥मोटबांधोनितयाचि॥नदीमाजी
टाकारे॥२५॥ऐसाविचारहोताचिजाण॥भक्तकैवारीनारायेण॥क्षीरसागरीसेषशयन॥सेनियाचेरूपधरून॥
राज्यद्वारापातला॥२७॥ब्रह्मादिकमुनिमना॥नयासिध्यातीरात्रदिन॥तोसेनान्हावीहोउन॥रायापासिपा
तला॥२८॥वज्रासनिबैसोन॥योगीअखंडकरितिध्यान॥तोसेनियाचेसंकटदेखोन॥नापिकहोउनिजातसे॥२९॥ ॥५॥

वरि ॥ राजद्वारीं पातला ॥ ५७ ॥ सेनियासि देखोनि त्वरित ॥ उभा ठाकला नृपनाथ ॥ सभा लोक हासती स
मस्त ॥ नवल अद्भुत वाटतें ॥ ५८ ॥ राजा ह्मणे तयासि ॥ नाथ काळीं तुं आला सि ॥ रूप दाखविलें मजसी ॥
चतुर्भुज होउनि ॥ ५९ ॥ तैसें चि दावीं मज कारण ॥ ह्मणोनि धरिले दोन्ही चरण ॥ सेना ह्मावी ऐकोन ॥ विस्मि
त मनीं पै जाला ॥ ६० ॥ तेव्हां आणुयापुर्वी लियाल ॥ सेनियासि दाखवी नृपनाथ ॥ लो चतुर्भुज देखे तेथ ॥ चम
त्कार अद्भुत दाखविला ॥ ६१ ॥ ह्मणे दीनबंधु पतितपावना ॥ वैकुंठवासिया नारायणा ॥ नीच कामम नमोहना ॥ म
ज कारणें श्रम केले ॥ ६२ ॥ श्रुति शास्त्रें वर्णिती गुण ॥ त्यासि न कळे तुझें महिमान ॥ नीच का मम मज कारणें ॥ अंगीका
रिलें दयाळा ॥ ६३ ॥ अनाथनाथा रुक्मिणीवरा ॥ मदनतात शामसुंदरा ॥ नीच काम सायोज्य उदारा ॥ मज
लागीं श्रम केले ॥ ६४ ॥ ब्रह्मा इंद्र आणि हर ॥ हे नेणती तुझा पार ॥ आज का धोपटी खांद्यावर ॥ मज कारणें घेतली ॥
॥ ६५ ॥ रडे त्या क्रोसे करून ॥ गहीवर दाटला संपूर्ण ॥ राजा धाउन वंदी चरण ॥ सेनियाचे ते घवा ॥ ६६ ॥
ह्मणे तुझे संगती करोन ॥ मज जालें श्रीकृष्ण दर्शन ॥ संतसंगाचें महिमान ॥ काय आता वर्णावें ॥ ६७ ॥
ह्मणे तुझे संगती करोन ॥ मज जालें श्रीकृष्ण दर्शन ॥ संतसंगाचें महिमान ॥ काय आता वर्णावें ॥ ६७ ॥
होता नारदाचें दर्शन ॥ कोळी याणें कथिलें रामायण ॥ ऐसें कृपाळु वैष्णवजन ॥ तारक पूर्ण जडजीवां ॥ ६८ ॥ व्या
सकृपा संजयासि जाण ॥ तयासि गीता जाली श्रवण ॥ तेवीं तुझीया योगें मज कारण ॥ कृष्णदर्शन जालें की ॥ ६९ ॥
धोपटीत होण्याकिलें ॥ सेनियाणें देखिलें ॥ तों काळ आलें णासि वारिलें ॥ सकळ लोका देखता ॥ ७० ॥

॥२॥ श्चर्यकरिलसे ॥४२॥ वरतिद्रिष्टीकरुनिपाहे ॥ तोसेनामर्दनकरिताहे ॥ मागुतिप्पाहिलियातजोपाहे ॥ तोश्रीकृष्ण
रूपदिसतसे ॥४३॥ रुपिगुंतलेलोचन ॥ रायासिनाहिदेहभान ॥ पुरेकरावेमर्दन ॥ म्हाल्नकारणेकळेना ॥४४॥
दुजाईंद्रियबुधिमन ॥ पांगुळलेस्वरूपीजालीलीन ॥ देखोनिहासलेसभाजन ॥ रायासिसंचारजाहला ॥४५॥
सेवकम्हणतिरायाकारणे ॥ आताउठोनिकरास्नान ॥ सेवकासिकायम्हणे ॥ आजिचेआश्चर्यबहुथोर ॥४६॥
राजाम्हणेसेनियासि ॥ बैसक्षणभरिमजपासी ॥ जरितुजासीलघरासि ॥ तरीमीप्राणदेईन ॥४७॥ रायासिउत्त
रदेलश्रीहरी ॥ आताफिरोणयेतोसत्वरी ॥ मजतुझेंतरीघरी ॥ हृदयमंदिरि ॥ काढुनकोनृपनाथा ॥४८॥ राजीयाणे
तेथवसरी ॥ होणआणिलेओंजुळभरि ॥ सेनियाचेपदरी ॥ घालिसत्वरीतेधवा ॥४९॥ म्हाचियाघरासिजाउण
श्रीहरी ॥ धोपटीठेविलिखुंटीवरी ॥ होणटाकुनिभीतरी ॥ अदृश्यजालेतात्काळ ॥५०॥ असोईकडेराजाआण ॥
लवलाहेकरोनिस्नान ॥ सेवकासिकायम्हणे ॥ सेनियासिपाचारा ॥५१॥ उपचारमज्जलागतिविखार ॥ वस्त्रेभू
षणेअलंकार ॥ सेनान्हावीसाचार ॥ मज्जकारणेभेटवा ॥५२॥ मज्जनलगेमिष्टान्नभोजन ॥ नानासुगंधचंदन ॥ से
नान्हावीपाचारुण ॥ मज्जकारणेभेटवा ॥५३॥ जरितोसत्वरनयेजाण ॥ तरीजातीलमाझेप्राण ॥ तोनिजभक्तमज
कारण ॥ सत्वरआणोनिभेटवा ॥५४॥ ज्याचेहोतादिर्शन ॥ माझेचुकलिलजन्ममरण ॥ सेनान्हावीधसतिज्ञा
जन ॥ भक्तसज्जन ॥ मजआताचिभेटवा ॥५५॥ राजाविकळजालापूर्ण ॥ धाविरजालेसेवकजन ॥ मगसेनियाच्या
घरासिजाउन ॥ पाचारिलेतयासि ॥५६॥ सेनाम्हणेतेथवसरि ॥ राजाकोपेलमजवरि ॥ धोपटीघेउनिखांदिया ॥२॥

॥श्रीगणेशसरस्वत्यैनमः श्रीपांडुरंगायनमः॥ ऐकाश्रोतेहोनवलअद्भुत॥भक्तकथासेवितापरमामृत॥
॥रीवासितकाळीकप्रचित॥भवरोगहरितनिरसला॥१॥जगन्नाथीराजायेक॥नामलयाचेसात्विक
देवाविणपरार्थआणिक॥त्याच्याचित्तासिनावडे॥२॥बोढ्याजगन्नाथक्षेत्रजाण॥मसलोकीसाक्षात
वैकुंठभुवन॥जेथेबोध्यअवतारजगज्जीवन॥लिंकासंपूर्णपाहत॥३॥तेपुर्वसमुद्रीनृपराजे॥तुया
सिसात्विकनामसाजे॥ज्यासिअखंडगरुडध्वजे॥सुप्रसन्नसर्वदा॥४॥त्रिकाळपूजाहोताजाण॥येठु
नीबैसेनिसनेम॥तुळसीप्रसादघेउन॥सावरिभोजनकरितसे॥५॥वस्त्रेअळंकारभूषणे॥देवासि
नैव्यद्यपक्वान्न॥आलियाअतीतासभोजन॥राजाआपणदेतसे॥६॥नंदादीपअन्नछत्र॥दानधावेपाहूनि
पात्र॥अन्नउदकतोसर्वत्र॥सर्वांप्रतीदेतसे॥७॥तवकोणेयेकेअवसरी॥राजाबैसलामाहाद्वारी॥को
ळक्रमणासवेगकरी॥धुलकर्मखेळतअसे॥८॥फासेटाकुनिहास्यकरी॥देहभावनानाहीअंतरि॥लोप्रसा
दवारितमाहाद्वारी॥पुजारीसत्वरीपातला॥९॥प्रसादघ्यावयानृपनाथ॥पुढेआवाकरींहात॥पुजारीयाल
सविपरीत॥वाटलेनिश्चितंतेधवा॥१०॥वामहस्तेघेतोह्मणोन॥पुजारीगेलापरतोन॥धुलसरताराजाआ
पण॥प्रसादलोकासिपूसत॥११॥तेह्मणतिमधाचिवाटला॥तुह्मीवामहस्तपुढेकेला॥पुजारीदेखतापरतो
निगेला॥ऐकोनिरुचकेलानृपनाथ॥१२॥ह्मासेपूर्वकर्मविपरीतजाण॥मध्येचधुलटाकलेयेउन॥अमृत
टाकूनमध्यपान॥केलेमजलावाटते॥१३॥कीसिंदीसिघालितापाणि॥कल्पतरुगेलाचुकोनि॥धुलखेळ

॥३७॥ राजीयासि अनुतापु जाला ॥ हरिभजनी तो लागला ॥ सेना न्हावी संतोषला ॥ हरी तुष्टला म्हणोनि ॥७१॥
पुढे रसाळ कथाध्याय मोलिक ॥ जगन्नाथी राजा सात्विक ॥ याचे चरित्र ऐकता देख ॥ सज्ञान सुख पावति ॥७२॥ न
ते निरूपण कथा निगुति ॥ वदविता श्रीरुक्मीणीपति ॥ ओतीयासि विनवी महीपति ॥ श्रवणी निजप्रीति असो द्या ॥
॥७३॥ स्वस्त श्रीभक्त विजयग्रंथ ॥ श्रवणेच पुरति मनोरथ ॥ प्रेमळ परिसोत भाविक भक्त ॥ चतारी त्रींशति
मोध्याय रसाळ हा ॥७४॥ श्रीराधाकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्री॰सो॰ब॰स॰रा॰शि॰वा॰र्प॰ण॰म॰स्तु॰॥६५॥

॥३७॥

लूस्वस्तअसोदेचित्त॥ मगसिबिकेलघालोनिहात॥ दुलाहालीपाठविल॥ माहाद्वारासिलेघवा॥
॥२८॥ ह्मणेमहाद्वारीजाउनिआता॥ निरोपसांगाजगन्नाथा॥ माझीयाअपराधाचियागणिता॥ रुक्ष्मी
नीकांताऐकतु॥२९॥ फासेखेळतात्रिशुद्धि॥ देलाप्रसादनघेकधी॥ ऐसातुमच्याअपराधी॥
तुह्माजवळीपाठविला॥३०॥ कर्मइंद्रियालकेवळ॥ मजअपराधीभासलाकर॥ सिक्षाकरोनि
सत्वर॥ तुह्माजवळीपाठविला॥३१॥ अपराधनसताभलत्यासिमारी॥ केलीअसेलकधीचोरी॥ म
गदंडकरोनिस्वउकरि॥ तुह्माजवळीपाठविला॥३२॥ महोन्मतहावनामधी॥ खेळलीअसेलकधीपारधी
ऐसातुमच्याअपराधी॥ तुह्माजवळीपाठविला॥३३॥ नाहिकेलेतुमचेअर्चन॥ बहुहिंसकहादुर्जन॥ ऐसा
दुराच्यारिपरम॥ पुरुषोत्तमाजाणसि॥३४॥ कळेलतैसेयासिआता॥ सिक्षाकरि[illegible]॥ जगन्नाथा॥
ऐसानिरोपसांगोनिदुता॥ ह्मणेवैकुंठनाथासांगाकी॥३५॥ मगमाहाद्वारासिहातनेउन॥ देवासिसां
गतीवर्तमान॥ जयजयकारेबुकासुमन॥ वैष्णवह्मावरीउधळीति॥३६॥ ह्मणेहाधन्यनृपनाथ॥ प्र
पंचीअसोनिविरक्त॥ देवावरीघालोनिनिमित्य॥ रक्षिलाहाततोऐनि॥३७॥ येन्हवीनाशिवंतश
रीर॥ असंख्यनमितिनारीनर॥ परीचित्तिधरोनिज्ञानकीवर॥ सार्थकसाचारनकरिति॥३८॥

॥२॥ तातैसिकरणी॥जालीमजवाटले॥१४॥कीराखघेतावोंजळभरी॥तोउडुनगेलीकस्तुरी॥धुतखेळता
तैसीपरी॥झालीमजवाटते॥१५॥नातरीकोळसेवेचिताजाण॥निधानगेलेहारपोन॥धुतखेळता
तैसेकारण॥जालेमजवाटते॥१६॥कागपाहताराजहंसगेला॥चंदनतोडोनिहिंगनलाविला॥
तैसेजालेवाटले॥१७॥नातरीमातंगपाहताजाण॥तोविप्रगेलाउठोन॥
धुतखेळतामजला॥तैसेजालेवाटले॥१८॥राजाअनुतापलाभारी॥नजायराउळाभीतरी॥से
धुतखेळतातैसकरण॥जालेमजवाटले॥१९॥निजकरेअन्यायकेलाबहुत॥यासिसिक्षाकरावीस
वाचोरह्मणोनिद्वारी॥उगाचितितबैसला॥१९॥निजकरेअन्याकेलाबहुत॥यासिसिक्षाकरावीत
रिल॥ऐसेह्मणोनिनृपनाथ॥अंतरीयुक्तयोजिलि॥२०॥मगबोलाउनिप्रधानासि॥विचारसांगेतया
सि॥मीरात्रीमंदिरासि॥पिशाच्यतेथेयेकयेतो॥२१॥गवाक्षद्वारीहातघालीअंतरी॥मजलाभयवा
टतेअंतरी॥तरीतुराहोनमंचकासेजारी॥हातछेदीतयाचा॥२२॥प्रधानह्मणेआज्ञाप्रमाण॥पिशा
च्ययेताहातछेदिन॥मगहातीतीक्ष्णशस्त्रघेउन॥रात्रीलपोनबैसला॥२३॥दीपजळतिमंदिरात॥प्रधा
नजागृतिवाटपाहात॥राजाघालीगवाक्षद्वारी[illegible]ॉ॥तोतोजेनिर्धयकिला॥२४॥प्रधानेशस्त्रघेउनिकरि॥सउकरि
खालेपडताचिजान॥प्रधानबोळखेआपन॥गहिंवरेदाटलापूर्ण॥आंगधरणियाकिले॥२६॥अटहास्य ॥२॥
शोककरी॥तोराज्यापालनलाभीतरी॥ह्मणेमाझाहातहोतावैरी॥ह्मणोनियातोडविला॥२७॥
३ कीपिशाच्य[illegible]लानिश्चित॥हस्तवरिलछेदीनमी॥२४॥तोआपुलाहालतेअवसरी॥

लोभ्या॥ स्त्रीगरोदर झालि॥ कर्माबाईसंतोषली॥ ना
असे वाढता॥ व्रतबंधआणिलग्नकेले॥५२॥ लोभ्या॥ रात्रदिवस शोक करी॥ सवे चिमनासि आवरी॥ स
तु होता निर्विकी॥ पुत्रमरणा तेपावले॥५३॥ रात्रदिवस शोक करी॥ सवे चिमनासि आवरी॥ स
णेशीउयेरडावाचलाजरी॥ तरिकामायेईलमजलागि॥५४॥ त्याचासांभाळरात्रदिवस॥ कर्माबाईक
रितसे॥ आसनीभोजनीशयनिस्वास॥ पुत्रबाळकासिनविसंबे॥५५॥ ऐसेलोटलाबहुतदिवस॥ काळे
नेलेसामुलास॥ कर्माबाईच्याचितास॥ निवांतकोठेवाटेना॥५६॥ रात्रदिवसशोककरी॥ ह्मणेरूपावंता
श्रीहरी॥ दुःखरूपयासंसारी॥ मजकासयाघातले॥५७॥ लोभ्यकस्मातसाधुसंत॥ जगंन्नाथीयात्रेसियु
त॥ कर्माबाईच्यामंदिरात॥ बिर्‍हाडसानिघेतले॥५८॥ चिंताक्रांतदेखोन॥ संतिपुसलेवर्तमान॥ झालेते
सेनिवेदन॥ कर्माबाईकरीतसे॥५९॥ वैष्णवह्मणतिलेसमई॥ दुःखरूपसंसारपाहि॥ येथेअनुमात्रसु
खनाहि॥ निश्चयेसिजाणिजे॥६०॥ ढेकुनाचेबाजेवरि॥ निद्रानिवांतलागेजरी॥ तरीचसुखयासंसारि॥
स्वप्नपरी दृष्टिदेखिजे॥६१॥ आतासावधहोईवरित॥ संसारअवघानासिवंत॥ ऐसेबोलोनिवैष्णवभक्त॥
द्रव्यवेचिततयेचे॥६२॥ कीमृगजळाचियापरी॥ तृषाक्रांतनिवैजरी॥ तरीचसौख्ययासंसारी॥ स्वप्नवतदेखिजे
तदेखिजे॥६३॥ नातरिकिरा ग्रासिताउदरी॥ आयुष्यहीनवाचेलजरि॥ तरिचसुखयासंसारि॥ स्वप्नवतदेखिजे ॥६४॥

ल

॥२॥ करावयासि स्वोदर पोषण॥देशावरा जाति बहुत जन॥तेथे निमित्त देउनि प्राण॥परि ईश्वर भजनीन
मरिति॥३९॥नवज्वर होताचि अंगी॥चौदा लंघन करिति रोगी॥परि यकादशीव्रत भंगी॥सुकृतन्न
गीन करिति॥४०॥व्यव्हारा लकवडी हारपता जाण॥सुहृदा देखता करिति भांडन॥तेवी निर्लज्ज लबोवानि हरोनि
श्रीहरिचे गुण॥प्राकृत न हीन न करिति॥४१॥तस्करीं नेतां संपत्ति॥हाल चोळो निडगे चराहती॥परि सत्पात्री
वेचोनि कुमति॥सार्थक न करिति सर्वथा॥४२॥हा कलीचा धर्म साचार॥माया लोभी चि असति फार॥निष्ठा
वंत सात्विक नर॥कळले साचार मानसी॥४३॥ऐसे संत वैष्णव जन॥एकमेकासि बोलति वचन॥तो पद्मल
नवल वर्तले जाण॥ते परिसा सज्जन नवल प्रीति॥४४॥राजयाने हात तोडिला॥त्याचा अकस्मात स्वैमा
जाला॥पुष्पवटिके तराकिला॥नेउनिया ताटकाळा॥४५॥मग हरिप्रसाद घेउन॥पुजारी देत प्रीतिकरून॥रा
जियासि नाही देहाभिमान॥थोटा हात वोडविला॥४६॥पुढे करिताचि सत्वर॥पहिल्या च सारिखा जाला
कर॥भक्त गर्जति जैजैकार॥आश्चर्य थोर करोणि॥४७॥आणिक येक ऐका भाविक जन॥कथा रसाळ नि
रोपण॥श्रवणी पडता त्रिताप हरण॥संशय खंडन होतसे॥४८॥जगन्नाथी भगवान॥बोध्यरूपी नांदती
जाण॥अखंड वसति भक्तजन॥माहाक्षेत्र म्हणोनि॥४९॥ब्राह्मण स्त्री कर्माबाई॥तिचे चित्त हरीचे पाई॥
ते गरोदर असता पाही॥भ्रतार शांत जाहला॥५०॥शोक करीत अपार॥कष्टी होतसे थोर॥तो पुत्र जा ॥२॥
ला सत्वर॥नवमास पूर्ण भरताचि॥५१॥म्हणे देवाधिदेवा जगन्नाथा॥तुझा भक्त वाचवी आता॥थोर जाला

भक्तिभाव देखोनि हरी॥ जेउ जाय लाति चे घरी॥ तो अ[गि]होत्री ब्राह्मण तिचे द्वारि॥ येउनि सत्वरी उतरीले॥७८॥ प्रातःकाळी उठोन॥ देवासि घालिते भोजन॥ द्विजवर तयेसि करिती प्रश्न॥ वर्तमान सांगीतले॥७९॥ ब्राह्मण ह्मणती आईक वचन॥ कर्माबाई चित्त देउन॥ आनकरा[ि]गयाजाण॥ श्रीकृष्णपूजन करावे॥८०॥ वो वळ्यात नैव्यधरा विसि॥ तो करा नमाने देवासि॥ ऐकोन उत्तर देत तयासि॥ आताऐसेचि करीन॥८१॥ दुसरे दिवसी उठोनि जान॥ स्वडा संमार्जन करोण॥ उदक अनुसूर आणोन॥ स्वयपाकासि निघालि॥८२॥ उसीरला गला कर्म करिता॥ क्षुधा लागली भगवंता॥ स्वप्नी जाउ निये कांता॥ पुजारीयासि सांगीतले॥८३॥ कर्माबा ईच्या घरी॥ कर्मठ ब्राह्मण उतरले द्वारी॥ विकल्प घालोनि तिचे अंतरी॥ आपण गेले सत्वर॥८४॥ सोवळे सांगितले प्रकार॥ नैव्यधासि होतो उसिर॥ तुह्मि जाउनि सत्वर॥ तिज कारणे सांगिजे॥८५॥ परमात्मा पूर्ण चैतन्यघन॥ मायातीत आत्माराम॥ यासि कर्माचे बंधन॥ कदाकाळी बाधिना॥८६॥ करोणि अकर्ता साक्षीभू त जाण॥ अवतार धरी भक्ता कारण॥ त्यासि कर्माचे बंधन॥ कदाकाळी बाधीना॥८७॥ विश्वव्यापक जगजीवन॥ उपदेशिता सिघालसाण॥॥ त्यासि कर्माचे बंधन॥ कदाकाळी बाधिना॥८८॥ पुजारी जाउन सांगतिलि जला॥ कर्माबाईने नैव्यध आणिला॥ सर्वादेखता हरी जेविला॥ तिच्या हाताने करोनि॥८९॥ जैजैकार पिटिलीया की॥ आनंदली भक्तमंडळी॥ सोवळे ब्राह्मण ते वेळी॥ नवल करिति देखोनिया॥९०॥ ह्मणति अ[गि]होत्रादि कर्म

१३ याग॥ तेथे नये श्रीरंग॥ तो कर्माबाईच्या सवेग॥ जेवितो हे नवल की॥९१॥ नाना याग नाना मन्त्र॥ अखंड धुंडिति जयात॥ तो कर्माबाईच्या निजहाते॥ जेवितो हे नवल की॥९२॥ ये कह्मण ते भक्तमहीमान॥ वर्णुन

॥७॥ कीबधीरासमांगताकथानक॥ सौख्यपावेलपुराणिक॥ तरिवसौसीरीप्राप्तसुख॥ स्वप्नपसारादेखिजे॥६६
कर्माबाईम्हणेसाधुसंता॥ सांगालतैसेकरीलआता॥ मगम्हणतितेजगन्नाथा॥ रात्रंदिवसभजावा॥६६॥
अधिकारतैसाउपदेस॥ साधुसांगतीजनास॥ उध्धरावयापतीतास॥ मृत्युलोकीअवतरले॥६७॥ श्री
हरीचेगुणकीर्तन॥ जनासिकरावयाश्रवण॥ प्रेमसुखथावयाकारणे॥ मृत्युलोकीअवतरले॥६८॥
नउमरढलेअसतान॥ त्यासिसांगावेदिव्यग्यान॥ लाउवयाउर्जनाचामान॥ आलेसज्जनमृत्युलोकी॥६९॥
भक्तिमार्गहोईलमलिन॥ प्रपंचीबुडतिलअवघेजन॥ यास्तवकलयुगीवैष्णवजान॥ मृत्युलोकीअवतरले॥७०
असोत्यावेळाकर्माबाई॥ लागलीसंताचियापाई॥ मगगोपाळमूर्तिकाढोनिति॥ तीनकारणेदीधलि॥७१॥
वैष्णवम्हणतीतेसमई॥ याचीसेवाकरितजाई॥ जैसीआवडीपुत्राच्यावाही॥ तैसीयेथेअसोदे॥७२॥ ऐसे
सांगोनतयेसि॥ साधुगेलेतीर्थवासी॥ कर्माबाईच्याचित्तासि॥ सुखअपारवाटले॥७३॥ खेळवितहो
तिनालवडो॥ तैसेरवाचेलागलेवेडु॥ देखताधेउनइडापिडु॥ करीतकोडनिजप्रिति॥७४॥ उष्णउ
दकघेउनिबरेसि॥ पायावरीन्हानीबाळकाऐसी॥ पालखानिजउनिदेवासि॥ मोहमानसिलावीत॥७५॥
वस्त्रभूषणेतयाप्रति॥ करितअसखरितगति॥ आणिकदुसरापदार्थचित्ति॥ नावडेकृष्णमूर्तिवाचुनि॥७६॥
दहीभातघालुनिताटी॥ गोपाळमूर्तिसिसांगेगोष्टी॥ जेवीजेवीबाळागजेठी॥ क्षुधितपोटीजालासी॥७७॥ ॥३॥

श्रीलक्षुमीकांताय नमः।। आजिचा दिवस सुमंगळ।। जसे स्नान ओतेपात लेमराळ।। तेणे सर्व काळ होउनि
सफळ।। कथारसाळ चालिली।।१।। जनजसवंत सावकार।। रामउपासक भक्त थोर।। त्याचे चरित्र अतिप्रियक
र।। ऐका चतुर भाविक हो।।२।। त्याचे पुत्र लक्ष्मीपति।। घरी असोन सर्व संपत्ती।। परी श्रीरामभजनी अतीप्रिती।। अहो
रात्र करितसे।।३।। आल्या अतीतासि अन्न।। साधुजनाचा सन्मान।। सुखी करिती याचकजन।। विन्मुख न हो सकळा
सी।।४।। धर्मवासना धरिली फार।। तव त्याचे पुत्र जाले थोर।। परम नष्ट दुराचार।। हरीभजनी विन्मुख।।५।। जैसी पो
लसि त्या वोषीजान।। विष्णुद्रोही जन्मला रावण।। की सोमवंशात दुर्योधन।। अतिअवगुण सामाजी।।६।। ते विजसव
तांचे पोटी जन्मले।। अभक्त दुराचारी जन्मले।। उचितानुचित त्यासि न कळे।। पापी खळ अति निंदक।।७।। धर्म करिताना
वडेल्यासि।। म्हणतिवेडे लागले पितियासि।। आता काय करावे यासि।। विचार त्यासी पडियला।।८।। सुखाचे सांगातिअ
धेजन।। अंतरिं रतिअ केरुन।। यालागी चित्ति सावधान।। सर्व काळ असावे।।९।। जे नश्वर सावधान।। तो वर्ण
वेश्री हरीचे गुण।। हात असता विष्णुपुजन।। निजनिष्ठे सि करावे।।१०।। पाय असता निर्लज्य होउनि।। तसे करावे
रिंगणि।। कर्ण असता आवडी करुनि।। भक्तचरित्रे ऐकावी।।११।। शरीर याची आहे फार।। तीर्थयात्रेसि जावे वारंवा
र।। नेत्र असता रुक्मीणीवर।। आवडी करोनि पाहावा।।१२।। असो जनजसवंत जनी।। या परी सावध होउनि।।
धर्म करिता पुत्र कामिनि।। त्याचिया चित्ता सिन येकी।।१३।। म्हणतिहा आमुचा वैरी।। याणे बुडविली सावकारी।।
मग काही धन लेअवसरी।। चोरोनि पाठविले।।१४।। दुर्जनासि नावडे सज्जन।। चोरासि नावडे चांदन।। पतिव्र
ते छि चिकोतिअवैकोन।। विभिचारीन जाजावे।।१५।। की सुर्योदय होता जाण।। उडुळासि वाटे मरण।। की सश्र
।।न पडेतासि देखोन।।

॥४॥ नसके चतुराननं ॥ कर्माबाईचे चरण ॥ सकळलोक वंदिती ॥ ९३ ॥ आदि व्यापक जगन्नाथ ॥ अद्यापि साक्ष
आहे तेथ ॥ कर्माबाईची खिचडी येत ॥ मग नैवेद्य वरी तदा खवितीं ॥ ९४ ॥ पुढें रसाळ निरोपण ॥ जनजस
वंत भक्त जाण ॥ महीपति म्हणे अवधान ॥ द्यावे सज्जन निजप्रिति ॥ ९५ ॥ स्वस्ति श्रीभक्तविजय ग्रंथ ॥
श्रवणें चि पुरती मनोरथ ॥ प्रेमळ परिसोत भाविक भक्त ॥ पंचेचाळीसावा अध्याय गोड हा ॥ ९६ ॥ श्री० ॥ ७७ ॥

॥४॥

हा आमुचा वैरी ॥ याचि मोट बांधोन सत्वरी ॥ राकाळव करी उदकांत ॥ ३२ ॥ जसवंताचि मोट बांधोन ॥
सामाजी घातले पाषाण ॥ पुढे हौद भरला जीवने ॥ सामाजि तो राकिला ॥ ३३ ॥ संकट पडले जानकीवरा ॥
स भक्त कार्यासि पावला त्वरा ॥ कासव रूप धरोनि त्वरा ॥ पाठीवरी धरियेला ॥ ३४ ॥ जसवंत तत्क्षणे राजियासि ॥
मज्जला रक्षितो हृषीकेशी ॥ स्तंभे विण आकाशासि ॥ जेणे उचलोन धरियेले ॥ ३५ ॥ रवि चंद्रासि दिधली दीप्ती ॥
ज्याचेनि तेज राहाटति ॥ तो विश्वव्यापक जगत्पति ॥ संरक्षी भक्तासि ॥ ३६ ॥ राम अवतारी जेणे ॥ तारिले उदका
वरी पाषाण ॥ तो जानकीजीवन रघुनंदन ॥ संरक्षीता आह्मासि ॥ ३७ ॥ जेणे कूर्मरूप धरोन ॥ जसवंतास उचलो
न ॥ अंतराये धरिले जाण ॥ प्रत्यक्ष पाहता लोकां ॥ ३८ ॥ ऐसे वचन ऐकोनि ॥ राजा अनुतापला मनी ॥ उदकातउ
डी राकुनि ॥ जसवंतासि काढिले ॥ ३९ ॥ आपुल्या हाते मोट सोडोन ॥ जसवंताचे धरिले चरण ॥ ह्मणे माझा अ
पराध जाला जाण ॥ क्षमा करी भक्तराया ॥ ४० ॥ सिक्षा करोनि पुत्रासि ॥ ह्मणे शरण जावे जसवंतासि ॥ प्राण
उत्तर धरोनि मानसि ॥ तो रंगण घातले ॥ ४१ ॥ दुर्बुद्धि राकुन या जिवे ॥ जसवंतासि पूजिति जिवेभावे ॥ श्री
रामभजनी लागले सर्व ॥ निजभक्ती लाघव देखुनि ॥ ४२ ॥ आणिक ऐका श्रोते सज्जन ॥ दुसरा सुरदास मदन
मोहन ॥ त्याचे चरित्र अतीपावन ॥ रसाळ गहन अवधारा ॥ ४३ ॥ अकबर राजा हस्तनापुरी ॥ त्याचे सेवकी करित
होता चाकरी ॥ तो मथुरा देशीचा अधिकारी ॥ केला सत्वर नृपनाथे ॥ ४४ ॥ मथुरा गोकुळ वृंदावन ॥ प्रक्षेत्रपु
रातन ॥ तेथे अवतार धरोन श्रीकृष्ण ॥ लिळा संपूर्ण दाखविलि ॥ ४५ ॥ ह्मणोनि वैष्णव भक्त पुण्यवंत ॥ बैरागी

॥ नातरी साधुजन न देखो निरंतरी । निंदक होती परम कष्टी ॥ कीन पुत्रा काचे दृष्टी ॥ प्रता
॥१॥ मुखीसि कष्ट वाटती ॥१६॥ नातरी साधुजन न देखो निरंतरी निंदक होती परम कष्टी ॥ जसवंता म्हणतिन ष्ट ॥ नानापरिस
भुर न दिसे ॥१७॥ ब्राह्मण देखो निकुर्म निष्ठ ॥ भ्रष्ट सि होति परम कष्ट ॥ जसवंतासि म्हणतिन ष्ट ॥ नानापर
त्यति ॥१८॥ म्हणती जाउ नि राजयासी ॥ वर्तमान सांगावे तयासि ॥ मारो गिया कावे पिलियासी ॥ विचार मानसी
केला ॥१९॥ मग राजद्वारिचे घेउन ॥ जाउनि सांगति गार्‍हाण ॥ म्हणति आमुचा पिता मुर्खपण ॥ वारितो घन मन
इच्छा ॥२०॥ आमुचे पदरी घन असता ॥ ते तु सेविआहे नृपनाथा ॥ कार्यासि येईल संकट पडिता ॥ यासि अन्यथा नसे
चि ॥२१॥ तरि बोलाउने पितियाप्रति ॥ सिक्षा करावी नृपति ॥ ऐको णि दुर्जना चि कुमती ॥ अधम चित्तिं संतापला ॥२२॥
अविवेकी राजा पूर्ण ॥ ऐको नि त्याचे वचन ॥ विचार न करिता त्याणे ॥ जैन जसवंतासि पाचारिले ॥२३॥ अविवेकी
राजा प्रधान खळ ॥ जेथे नाही नदीचे जळ ॥ भाविक लोक न सता प्रेमळ ॥ तेथोणि तत्काळ निघावे ॥२४॥ न लेथा
णि साधुजन ॥ जेथे नाही हरिकीर्तन ॥ आत्मचर्चा पुराणश्रवण ॥ नसता तेथोन निघावे ॥२५॥ जेथे सत्कर्मी नाहि
प्रीति ॥ नृपवर न पाहे न्याय निति ॥ अधर्मरूप झाली प्रकृति ॥ त्याचे संगति न राहवे ॥२६॥ ज्या गावात नाही सावकार ॥ जेथे नाही विवेकी नर ॥ तेथे नत्याने क्षणभर ॥ राहो नये सर्वथा ॥२७॥ राजा म्हणे जसवंतासि ॥ ऐसा उन्मत्त
का झालासि ॥ द्रव्य याचकासि वाटसि ॥ आपुलिया पुत्रासि न कळता ॥२८॥ जसवंत त्यासि उत्तर देत ॥ मी तरी ऐसा
चि आहे उन्मत्त ॥ श्रीरामरूपी धरोणि प्रीत ॥ साधुसंत पूजितो ॥२९॥ ऐसे ऐको नियावचन ॥ राजा झाला क्रोधाय
मान ॥ जेवी रावण पिता जन्माला असता जाण ॥ ससाना निजमन संतोष ॥३०॥ मग जसवंता आपुत्रा कारणे ॥ दुरा ॥२॥
चारी बोलिला वचन ॥ जि जिव मारिता याज कारणे ॥ तुमचे मत्त करुनिया ॥३१॥ पुत्र म्हणती ते अवसरी ॥ पिता नरे

वैष्णवसेवेसिलागताजाण॥जरिवेचेलमासाप्राण॥तरीभवरोगहादारुण॥दुरहोईलतात्काळ॥५८॥ऐसा
करोणिविचार॥फोडिलेराजद्रव्यभांडार॥वैष्णवसंतोषेनिश्चिततत्पर॥निश्चयथोरधरियेला॥५९॥नानापरीचिप
क्वान्ने॥करोनिसंतासिभोजन॥मथुरागोकुळवृंदावन॥तेस्थळीसज्जनतृप्तकेले॥६०॥वस्त्रभूषणेदेवार्चन॥करोणि
देतसंताकारण॥धर्मशाळाबहुतबांधोन॥सकळाकारणेदीधल्या॥६१॥ऐसीलक्षदाहासहस्त्रवरी॥द्रव्यवेचिलेसाधु
वसरी॥त्याचादिवाणहोतादुराच्यारी॥तोअंतरीदेखूनक्रोधावला॥६२॥मगहस्तनापुरासिजाउन॥राजयासिसांगितले
असकुन्न॥वर्तमान॥ह्मणेसुरदासमनमोहन॥मथुराप्रांतीठेविला॥६३॥त्याणेतुमचेद्रव्यसमस्त॥वेर्थवेचिलेअनुचित॥अकब
रऐसीऐकोनिमात॥सक्रोधयुक्ततोजाला॥६४॥जैसेयज्ञातघृतपडिले॥अस्नानह्मणतीवायागेले॥नातरीतुळसीसजीवनघा
लले॥अज्ञानमुर्खासिवारलेव्यर्थचि॥६५॥कीयाचकासिकरिताअन्नदान॥कृपणासिवारलीनागवन॥कीतापसिहिंडतातीर्था
टन॥विकासिभ्रमनमानिति॥६६॥विप्रासिपवमानसिकताकोडे॥अविंदासिवारेबउबड॥निजभक्तासिभजनिधरिताचाउ॥
निरकासिवेडेभासलसे॥६७॥तैसेवैष्णवासिद्रव्यवेचिले॥राजियासिसांगतातेवेळे॥दुर्बुद्धिह्मणेव्यर्थगेले॥क्रोधेखवळले
मनत्याचे॥६८॥मगदूतपाठवुनिनृपनाथे॥सुरदासासिबोलाविलेतेथे॥ह्मणेमथुराप्रांतीचेद्रव्यसमस्त॥यावेत्वरितघेउनि
॥६९॥पत्रीलेहुनिऐशारिति॥तत्काळपाठविलेमनुष्याहाती॥ह्मणेअसिलक्षदाहासहस्त्रगणति॥द्रव्यत्याप्रतिमागावे॥७०॥
मगसुरदासाचियावाडियाआत॥ढलाईतआलेअकस्मात॥मंदीरवेढोनिसमस्त॥सक्रोधयुक्तबोलती॥७१॥ह्मणतीदो
नलोटलेसंवत्सर॥परिआणिलानाहीकरभार॥ह्मणोनिक्रोधावलानृपवर॥तुह्मासिहुजुरबोलाविले॥७२॥जितु

॥२॥ बहुत नांदत ॥ ~~जेथे चवत्तार वसे मिरुण मोघ~~ ते संसारी होउन विरक्त ॥ भजनी हरि लागले ॥४६॥ वैष्ण
वासि देता वस्त्र पान्न ॥ त्रप्त होतसे जगजीवन ॥ जेवी माते चे उदर हळे पुरविता जाण ॥ गर्भ पुर्ण त्रप्त होय ॥४७॥
की पुत्राचा विजय ऐकोन कानि ॥ पिता सुखावे आपुले मनी ॥ तेवी निजभक्तासि पुजिता कोन्हि ॥ चक्रपाणी
शा/ संतोषे ॥४८॥ नातरी मुळासि जीवन घालिता प्रीति ॥ शाखा पल्लव धिया रवटविति ॥ तेवी निजभक्तासि पूजि
ता प्रीति ॥ वैकुंठपति उल्लासे ॥४९॥ की बाळकासि लेववितां अळंकार ॥ जननीस कौतिक वाटे थोर ॥ तेवी
वैष्णव पुजितां निरंतर ॥ सारंगधर उल्लासे ॥५०॥ ऐसे जाणोनि सुरदास ॥ भजो लागला वैष्णवास ॥ पक्वा
न्न करोणि नाना रस ॥ जेववी संतास निजप्रीति ॥५१॥ मेवा मिठाई दुधपेडु ॥ खाजे करंज्या साकर मांडे ॥
यांचे सहार भरोन गाडे ॥ संताकडे धाडितसे ॥५२॥ ऐसे सत्पात्री वेचिता ॥ संतोष वाटला रुक्मिणीकांता ॥
ह्मणे सुरदासासि प्रपंच असता ॥ भजत तो मद्भक्तां निजप्रीति ॥५३॥ ऐसा वैष्णवी धरिता भाव ॥ पद्री
जाला बहुत ते धवां ॥५४॥ ह्मणे पद्रीच वेचोनि धन ॥ गेले
चे द्रव्य वेचिले सर्व ॥ सुरदास मानसी चिंतार्णव ॥ मग संसारी जिणे कासया ॥५५॥
आला संतसेवेसि पडेल उणे ॥ वैष्णवासि न घालिता मिष्टान्न भोजन ॥ ते वेचोनि सद्भावेसि ॥ भोजन संतासि घा
मग विचार करोनि मानसी ॥ ह्मणे राजद्रव्य आहे मजपासि ॥ तरि सार्थक होईल संसारी ॥ विचार ॥२॥
लावे ॥५६॥ राजा कोपोनि मजवरि ॥ जिवे मारोनियां किल जरि ॥ अंतरी दृढ केला ॥५७॥

आपणापासि ठेविले ॥ ८८ ॥ तेराजा देखता सत्वरी ॥ कदापि न कोपे आपणावरी ॥ ऐसे ह्मणोनि ते अवसरी ॥ हस्तनापुरासि
चालिले ॥ ८९ ॥ जाउन अकबर राजियाजवळी ॥ वृत्तांत निवेदन केला सकळी ॥ संदुक काढोनि ~~सक~~ळी ॥ ताकाळी ॥ दिधले
तेवेळी नृपनाथा ॥ ९० ॥ ह्मणती धराधिशा आईक वचन ॥ सुरदास चतुर विचक्षण ॥ तेणे अमोल्य जोहार घेउन ॥ ठेविले
होते निजमंदिरी ॥ ९१ ॥ परि तुह्मी दुर्बुद्धीचे ऐकोनि मात ॥ तत्व केली सावरी त्वरित ॥ तो निर्भय होउनि मनात ॥ येतहो
ता दर्शना ॥ ९२ ॥ परंतु आह्मी जाउनि बैसलो निकटी ॥ भय उपजले त्याचे पोटी ॥ मग जोहार दाउनि उठाउठी ॥ आणिस व
टी पळाला ॥ ९३ ॥ ऐसे बोलता पायकासि ॥ राजा विस्मित जाला मानसि ॥ मग बोलाउन बिरबलासि ॥ वृत्तांत तयासि
सांगितला ॥ ९४ ॥ संदुक घेउनि ते अवसरा ॥ कुलुपे काहाडोनि सत्वरा ॥ जोहार पाहता निघालिया गारा ॥ दुलथरथरा कापती ॥
॥ ९५ ॥ तो पत्र देखिले तयाआत ॥ वाचता लोक ऐकति समस्त ॥ राजासा द्रोह होउनि चित्त ॥ ऐके निजप्रीतिलागुनि ॥ ९६ ॥
असील क्षदाहासहस्त्र गणति ॥ द्रव्य वेचिले साधुसंती ॥ मग सुरदास भय पावोनि चित्ती ॥ अर्धरात्री पळाला ॥ ९७ ॥ प
त्र ऐकोनि त्या अवसरा ॥ आश्चिर्य वाटले नृपवरा ॥ चाहाडासि बोलाउनि त्या अवसरा ॥ ह्मणे असत्य बोललासि ॥ ९८ ॥
सुरदासे सत्पात्री द्रव्य वेचिले ॥ तुह्मालासि सांग सिवायादव ठेले ॥ वैष्णवद्रोही आहेस कळले ॥ आता दंडिले पाहिजे
तुज लागी ॥ ९९ ॥ सिक्षा करोनि त्यास सत्वर ॥ पत्र ऐकोनि अनुतापला अकबर ॥ ते सुरदासाचे हस्ताक्षर वोळखि
ले तयवा ॥ १०० ॥ अश्रुपात लोटले नयनि ॥ प्रधानासि बोले मधुरवचनि ॥ ह्मणे सुरदासा ऐसा सेवक कोण्हि ॥ धुंडि
ता त्रिभुवनि दिसेना ॥ १०१ ॥ मी राजमदे उन्मत जाण ॥ त्याणे करविले परमार्थ साधन ॥ आता त्यासि देउन अभय
वचन ॥ आणा धुंडोन भेटावया ॥ २ ॥ पत्र पाठउनि वेगेसि ॥ वेगी आणावे सुरदासासि ॥ राजआज्ञा होता न ऐसी ॥ संतोष

॥३॥ कारेशा तु[illegible] मचे स्वाधिन ॥ ति तु केद्र व्यच लाघेउन ॥ नाही तरी राजया सेने ॥ नेउवां घोनि तुज प्रती ॥ ७३ ॥
मग सुरदास बोले प्रतिउत्तर ॥ ह्मणे व्यर्थ चि कोपला नृपवर ॥ त्यादृव्य देउ निसत्वर ॥ घेतले जो हार व्यमोलिक ॥ ७४ ॥
तेदाखविता राया कारणे ॥ संतुष्ट होईल निज मने ॥ परिक्ष कमोक रिता जाण ॥ दुपट मोल होईल ॥ ७५ ॥ ऐसे बोलुन तया
तेदाखविता राया कारणे ॥ संतुष्ट होईल निज मने ॥
प्रति ॥ दोन्ही संदुक कांते हाति ॥ सत्वर आणिले सिघ्रगति ॥ तेदुला प्रती दाखविले ॥ ७६ ॥ गारा भरोण तया आत ॥ राया
सिपत्र लिही ले त्वरित ॥ ह्मणे साधुसंति द्रव्य समस्त ॥ भक्षिले येथे नृपनाथा ॥ ७७ ॥ व्यस्सी लक्षदाहा सहस्त्र वरी ॥ द्रव्य वे
चो निसत्पात्री ॥ सुरदास पळाला अर्धराञी ॥ ऐसे पत्री लीहिले ॥ ७८ ॥ संदुकात पत्र घालो निसत्वरी ॥ कुलुपे केली लयाव
री ॥ आपुलीया नामाची मोहर खरी ॥ केली सउकरी अतिवेगे ॥ ७९ ॥ सजदूत दारी बैसले देख ॥ राजवकी नेउनी दिध
लेसंदुक ॥ ह्मणे अमोल्य वस्तु अनेक ॥ ठेविल्या होत्या मंदिरि ॥ ८० ॥ राजदर्शना या वेत्वरित ॥ हेही आमुचे होते मनोगत ॥
परी तुह्मासि देखूनि त्वरित ॥ संतोष चित्त आमुचे ॥ ८१ ॥ तै ह्मण ति तुह्मी सज्ञान नर ॥ स्वामी कार्य चिंतितपर ॥ असे
असता साचार ॥ व्यर्थ चि नृपवर कोपला ॥ ८२ ॥ नाना परि चिपक्वान्न करुन ॥ सुरदासे दुला सिघातले भोजन ॥ सकळा
सि देऊन वस्त्रे भूषणे ॥ संतुष्ट मने ते जाले ॥ ८३ ॥ निद्रा करोणि स्राहाति ॥ सुरदास पळाले अर्धराञी ॥ अरण्यात जाउ
नि सत्वरगति ॥ भजन प्रीति करित से ॥ ८४ ॥ सरोनि लि सकळ यामि नि ॥ तो उदयासि आला वासरमनि ॥ राजदूत सत्व
र उठोनि ॥ सुरदास नयनी विलोकिति ॥ ८५ ॥ तव तो न दिसे मंदिरात ॥ धुंडोनि पाहती नगरात ॥ गाव प्रदेशी अरण्यात ॥
पाहति समस्त लगबगा ॥ ८६ ॥ ह्मणति राजयाचे भय करोणि ॥ सुरदास पळाला तीर्थाटनी ॥ आता नृपवर आयको ॥३॥
नि कानि ॥ आपणा लागोणि दंडील ॥ ८७ ॥ या परि भय पावो नि मन ॥ सवे चि करिति समाधान ॥ ह्मणति जो हाराचे संदुक

लुवाध्यनुलापधरोणिअंतरी॥राजसेवाटाकिलीनिर्धारी॥परिसंतसेवेचाअधिकारी॥होयसहरीममासा॥१७॥
ऐकोनिरायाचेनम्रवचन॥सुरदासविचारकरीमनें॥म्हणेप्रपंचयेताघडोन॥सर्वथातरीयाकोनये॥१८॥
मगरायासिम्हणेआज्ञाप्रमाण॥संतसेवाघ्यावीमजलागून॥अकबरेंताकाळगौरवोन॥सनदलेहोनदीधली ना✓
॥१९॥मगसुरदासमदनमोहन॥मथुराक्षेत्रीआगावरेण॥नोपस्वीउलमांझ॥संतासिभोजनघालितसे॥२०॥
मागेभयहोतेअंतरि॥कीराजाकोपलमजवरि॥तेश्रीहरीकृपेनेजालेदुरी॥हरुषअंतरीनसमाये॥२१॥संतसेवेचि
धरोनप्रीति॥नामस्मरणअहोरात्री॥ध्यानातआणोनश्रीकृष्णमूर्ति॥गातसेनिजप्रीतिनिजप्रेमे॥२२॥नानाचरि
त्रप्रबंधगीत॥स्वमुखेंकरोनिकवित्व॥सुरदासआळवीतरुक्मिणीकांत॥चित्तिभावार्थधरोनि॥२३॥येकेदिवसीमा
डिताकीर्तन॥करिताजालासंतसेवन॥प्रेमोल्हासेप्रबोधरचोन॥कायबोलिलेतेऐका॥२४॥संतांचाबाहानधरूनव्य
संगीलिहितसाचार॥ऐकोनविस्मितवैष्णववीर॥आश्चर्यथोरवाटतसे॥२५॥येकलेणतथ्यसत्यवाणी॥सुरदासेलि
हिलिग्रंथसदनी॥आंगीकरणीनसताजनी॥व्यर्थकथनीकासया॥२६॥मेघनपडताचिपृथ्विवरि॥उगाचिथाकासिग
र्जनाकरी॥नातरीजीवनसताधारी॥प्रेतशृंगारिलिंगाईत॥२७॥सुवासनसताकस्तुरी॥विकावयामांडिलीबाजा
री॥लेवीआंगीकरणीनसतानिर्धारी॥कवित्वकुसरीकासया॥२८॥अवतारवेसधरोनिआंगे॥रायविनोदआणितिसों
गे॥परिकरणीनसताअभंगे॥नराहरंगतयाचा॥२९॥लिहिलाचित्रीवासरमणी॥प्रकाशलिहितानाहिकोण्हि॥तेवी
सुरदासाचिकवित्वकथनी॥त्याम्हालागोणिदिसताहे॥३०॥ऐसेनानापरीचेदुर्जन॥शब्दठेवितीविघजन॥को

॥४॥ सकळासिवाटला॥३॥छपनदेसिंचेअधिकारि॥त्यासिपत्रपाठविलेसत्वरी॥कीसुरदासदृष्टीसदेखीलाजरी॥
पाठवालवकरिभेटावया॥४॥मासेभयपावोनिमनी॥अनुतापेगेलातिर्थाटनी॥कोणीतरीअभयदेउनीसत्वर
यथेआणावा॥५॥ऐसीपत्रेलिहितात्वरित॥देशोदेशीप्रगटलीमात॥सुरदासहोतेमथुरेत॥त्याणेअंतातऐ
किला॥६॥विस्मितजालाअंतःकरणी॥म्हणेरायासिकृपाउपजलिमनि॥नकळेईश्वराचीकरणी॥चक्रपाणि
कृपाळु॥७॥जोविश्वव्यापकश्रीहरी॥नांदतअसेसर्वांभीतरी॥त्याचेकृपेनेमजवरि॥राजाअंतरीसंतोषला॥८॥म
गसमाधानमानोनचित्ते॥हस्तनापुरासिगेलात्वरित॥राजदर्शनघेतलेनिश्चित॥केलीनिजप्रीततयावरी॥९॥ णे
अकबरेसत्वरउठोन॥सुरदासासिदेलआलिंगन॥म्हणेतुजऐसासेवकजाण॥धुंडितात्रिभुवननाडळे॥१०॥स
त्पात्रीद्रव्यवेचिलेजाण॥हेंठाउकनाहीमजकारणे॥अससबुद्धीचेनिवचने॥तुझेछळनकेलेकी॥११॥आता
निर्भयहोउनसत्वर॥चालवीमागिलअधिकार॥ऐसेबोलतानृपवर॥सुरदासउत्तरदेतसे॥१२॥म्हणेएक
आताधराधीश॥म्याटाकिलीप्रपंचआशा॥आतामागुतिपुन्हापाशा॥अर्थकासयाघालिसि॥१३॥अक
बरबोलेवचनोक्ति॥तुजलवपालळीविरक्ति॥निःशेषटाकिलिमायाभ्रांति॥हेमजप्रतिकळलेअसे॥१४॥
असिलक्षदाहासहस्रजाण॥स्वाधिकारेउकलोनियाधन॥वैष्णवभक्तासिभोजन॥मथुराक्षेत्रिघालावे॥१५॥
परिपडिलाअधिकारचालउनि॥द्रव्यलाविजेसंतकारणी॥वैष्णवसेवेसिदुजाकोण्हि॥सद्यानदृष्टीदिसेना॥१६॥ ॥४

मग सिबिके खाले ताल्काळ ॥ उतरोन उभा राहिला ॥४४॥ बाहाना मागोन घेतलिया द्वारी ॥ अतिथ्यावडी धरि
ल्याकरी ॥ वस्त्र गुंडाळोनि लेअवसरि ॥ हृदई धरि निज प्रेमे ॥४५॥ आज्ञा देउनि सेवकासि ॥ सिबिका पाठविलि घ
रासि ॥ बैरागी विस्मित जाला मानसि ॥ निज निष्ठेसि देखुनिया ॥४६॥ मग सहर जाउनि राउळी ॥ म्हणे उसिर लाउ
निपाहा बाबरा ॥ की सुरदासाचा अंतरा ॥ उबग सहरा यईल ॥४७॥ मग सभामंडपी जाउन ॥ करित बैसला हरि
किर्तन ॥ प्राथःकाळापासुन जान ॥ अस्तमाना परियंत ॥४८॥ दोन घटिका लोटिला यामिनि ॥ बैरागी येउनीया पाहे
नयनि ॥ तो हाती पादुका घेउनि ॥ सुरदास आंगणि तिष्ठत ॥४९॥ बैरागी पाहाता निज द्रिष्टि ॥ परम संतोष वाटला पोटी ॥
मग पुढे होउनि उठाउठी ॥ पादुका निकटी ठेविल्या ॥५०॥ त्याणे मस्तकी ठेविला कर ॥ म्हणे निष्ठावंत तु वैष्णव वीर ॥
म्या तुझे पाहावया अंतर ॥ लाविला उसीर बहुतचि ॥५१॥ तु संत सेवक म्हणविसि जनि ॥ बोलसि ते सिद्धिसि करणी ॥
म्याऽहंता धरोनि मनि ॥ तुज सिकसोनि पाहिले ॥५२॥ परि निज संताचा वाहानाथर ॥ बोलिलासि ते साचार ॥ ऐसे
ऐकोनि उत्तर ॥ द्रवले अंतर तयाचे ॥५३॥ सुरदास अनुताप धरोनि चित्ति ॥ लुटविलि सर्व धन संपति ॥ उपाधि
रहित मांडोन स्थिति ॥ भजन प्रिति करितसे ॥५४॥ संत सेवा केली बहुल ॥ तेणे तुष्टला रुक्मिणीकांत ॥ सुरदासा
सि साक्षात ॥ दर्शन जाले तेधवा ॥५५॥ ऐसे एकाहोनि येक अधिक ॥ वैष्णव भक्त अति भाविक ॥ पुढे रसाळ कथा
अमोलिक ॥ ऐकता निजसुख श्रोतया ॥५६॥ श्रीभीमातिरवासी रुक्मिणीपति ॥ निरोपण वदवी ग्रंथयुक्ती ॥

॥५॥ ण्हीभाविक होते समसस्थान ॥ ते समाधान मानिति ॥३१॥ अतीवाचाळ जे विचक्षण ॥ म्हणति कविचतुरतन ॥
आंगीकरणी नसता ज्ञान ॥ वाचाचि लेखन करितसे ॥३२॥ चतुरतनसिच असले नाने ॥ तरी मलताचि वारी
साजकारणे ॥ तेवी चतुरतन कविलासि जाण ॥ शब्द ठेवी मलताचि ॥३३॥ त्यासी खलोटता बहुकाळ ॥ ऐकोनि मानि
तिसकळ ॥ ऐसे जनासि विकल्पजाळ ॥ घातले केवळ मायेने ॥३४॥ लोटले सालपिकाचे ॥ भलता मानी ह्मणे सा
चे ॥ मेले मानुस भाग्याचे ॥ आह्म नावाचे बोलति ॥३५॥ ज्ञानी साक्षात असता पुढे ॥ त्यास असान म्हणति मुढे ॥
निमोनि गेलिया वडेकोडे ॥ अनुभवखुणा आपुलिया ॥३६॥ असो बहु बोलुन वाया ॥ ईश्वराची अनिवार माया ॥ तिणे वि
कल्पजाळ घालुनिया ॥ संषयकर्दमी बुडविले ॥३७॥ आधी चुकी मग आठवन ॥ ऐस्याच परि सकळजन ॥ म्हणती
सस्थान विचक्षण ॥ अनुभवखुन आपुल्या ॥३८॥ सुरदास भक्त वैष्णव वीर ॥ संतसेवेसि अतितत्पर ॥ त्याच्या
कविलासि साचार ॥ निंदिति विच्यार न करिता ॥३९॥ म्हणति करणी नसता आंगी ॥ दांभिकपणे बोलिला जगी ॥ सु
रदास जाता दर्शनालागी ॥ तो संनिध बैरागी येक आला ॥४०॥ तो ह्मणे सुरदासे केले कथण ॥ परि कसोनि पाहावे
याचे मन ॥ ऐसे चित्ति विचारोन ॥ बोलिला वचन ते ऐका ॥४१॥ सुरदासासि ह्मणे ते अवसरी ॥ मी देवदर्शना जा
तो सउकरि ॥ तरी माझ्या वाहाना करि ॥ जलनक्षण मरी असोरे ॥४२॥ ऐसे बैरागी बोलिला वचन ॥ ऐकोनि वाटले स
माधान ॥ म्हणे हा चिहेल बहु दिन ॥ धरोनि निजमने राहिलो ॥४३॥ ते मनोरथ जाले सफळ ॥ म्हणोनि हरुष लाल ॥५॥
॥ येवेळे ॥

श्रीगणपतयेनमः॥ श्रीभीमातीरवासिया रुक्मीणीकांता॥ तुचिबुद्धिचा प्रकासि॥ तुजवाचुनि आणिकासि
अनंता॥ वक्तावदवितानसे की॥१॥ जैसे वृक्षासि कारण मूळ॥ की धान्य पिकवी येक जळ॥ तेवि भक्तकथा अति
रसाळ॥ तू घननीळवदविसि॥२॥ नातरी जळ धरासि कारण उदधी॥ की उडगणे शोभति आकाशासंधी॥ तेवि भि
संतमाझी मंदबुधी॥ तू रूपा निधिप्रकाशिता॥३॥ की जळमंडपी धरोन सूत्रधारी॥ बाहालिया नाचविसमभीतरी॥४
निजभक्तथोरिवर्णिसि॥४॥ तु सेनवर्णिता चिगुण॥ उदंडकविता केली लेखण॥ तरि व्यर्थ चिवाचेसि आणिला
सिण॥ ऐसे दिसो नियेता हे॥५॥ म्हणुनि या पुडत पुडती॥ तुज प्रार्थितसे श्रीपति॥ सप्रेम ॰ उचित महीपति॥ मागे ग्रं
थीवदवावया॥६॥ मागिले अध्यायी निरोपन॥ सुरदास भक्त मदनमोहन॥ याचे चरित्र अतीगहन॥ केले श्रवण
सकळिकी॥७॥ आता रासिक मुरार भक्त थोर॥ संतसेवेसि अतित सूर॥ मथुराप्रांति साये नगर॥ तेथे निरं
तर वसतसे॥८॥ यमुनातिरि करोनि स्थान॥ मग करि कृष्णपूजन॥ षोडशोपचारे करोन॥ पुष्पे सुमने अर्पितसे॥९
मग बोलाउन वैष्णवजन॥ स्वहस्ते करि चरणक्षालण॥ ते तीर्थ निज मुखी घेउन॥ मसंतपूजने करावे॥१०॥ नाना
परीचि मिष्टांन्ने॥ नित्य संतासी करवी भोजन॥ संतमूर्ति विष्णुसमान॥ मानित मने निजप्रीति॥११॥ सिष्यसांप्र
दायी बहुत॥ तेसाहि सकरिति नित्य॥ आपन ये कांति बैसेनिवांत॥ भजन करित निजप्रेमे॥१२॥ तव कोणे येके दिव
सी॥ वैष्णव आले मंदिरासि॥ मग त्रणासणे सकळिकासि॥ बैसावयासी घातली॥१३॥ सिष्यासि सांगे ते अवसरी॥
तिर्थ आणुनि आपुले करी॥ धावे सउकरी मजलागी॥१४॥ आज्ञा होता चिते समई॥
संतपूजन करावे ते अवसरी॥

॥६॥ त्याचे स्वरूपे महीपति॥ श्रोतयाप्रति सांगत॥१९७॥ स्वस्ति श्री भक्तविजय ग्रंथ॥ ऐकता तुष्टे जगन्नाथ॥
प्रेमळ परिसोत भाविक भक्त॥ छत्तिसावाध्याय गोड हा॥१९८॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ उदयोस्तु॥ छ॥ छ॥

॥६॥

गलीचव॥ऐकोनआश्चर्यकरितिवैष्णव॥ह्मणतिमुरारस्वामिचाभाव॥नकळेस्वयमेवकवणासि॥२९॥ऐसे
गुरूचेमहिमान॥येकसत्सिष्यचिजाणेखुन॥कींचंद्रामृताचाअनुभवपूर्ण॥चकोरासिघडोनयेल॥३०॥कीं
निजपतीच्यामनोगता॥जाणतियेकपतिव्रता॥नातरिप्रेमळभक्ताचिऐकतीकथा॥अनुभवविरक्ताजाणवे॥३१॥
कीकमळणीपुष्पाचास्वाद॥अनुभवेजाणतिमिलिंद॥कीगायत्रीचामहिमाअगाध॥गाधीसुतासिकळतसे॥३२॥
काश्रीरामनामाचीप्रचित॥जाणतायेककैलासनाथ॥कीभागवतधर्माचामहिमाअद्भुत॥विष्णुभक्तचिजाणति॥३३॥
तेवीसंततिर्थाचिगोडी॥मुरारस्वामिसकळीपुडी॥यात्वऐसीआनिकआवडि॥नलगेचोखडीसर्वथा॥३४॥ऐसेह्मणे
निवैष्णवभक्त॥मस्तकीठेविलावरदहस्त॥ह्मणतीसाध्यतुजश्रीकृष्णनाथ॥होईलनिरंतरनिजनिष्ठे॥३५॥भावधरो
गिसंतचरणी॥तीर्थस्वास्कळलामनी॥रसिकमुरारतेपासुनि॥नावसकळानिठेविले॥३६॥याचागुरुदयार्णवजो
णा॥तोब्रह्मज्ञानीअतीनिपुन॥अर्चनपूजनयेथाविधिने॥करितअसेअतिप्रिति॥३७॥गंडकीसिळेचिमूर्तिसुं
दर॥तिसिपुजोनिषोडशोपचार॥वस्त्रभूषणेअळंकार॥लेववीसाचारनिजभावे॥३८॥तेथेयेकराजादयार्णवासियेउ ना
ना॥पूजादेखूनसंतुष्टमन॥पारगावतयालागुन॥दिधलेंहोनतेधवा॥३९॥दयार्णवासिह्मणेनृपनाथ॥हेगाव लि
तुह्मासिदिधलेपुजेले॥द्रव्यउकळोनिसमस्तसाधुसंतपुजावे॥४०॥ऐसेह्मणोनिसत्वरी॥राजागेलाआपुलेन
गरि॥दयार्णवनिजअंतरी॥आश्चर्यकरीमनात॥४१॥ह्मणेआपुलेपुजेसित्वरित॥उपायकेलाश्रीकृष्णनाथे॥
यापरिसंतोषमनीमानित॥अर्चनकरितहरीचे॥४२॥बहुतदिवसचाललेंव्रत॥तोविघ्नवोडवलेंअकस्मात॥

॥११॥ संतपूजेसि चालिले पाहि॥ आव्हस्यविकल्पन धोनिरेही॥ चरणलव लाहिप्रतले॥१४॥ लवयेकोढी
कुश्चळब्राह्मण॥ पायेफुटले अतिमळिन॥ वस्त्रफाटके अतीजीर्ण॥ अमंगळवाने नेसला॥१५॥ तोद्रिष्टिसि
देखचिजाण॥ चिळसी घेतलियाचियामने॥ म्हणे याचे चरण घेता धुवोन॥ होईल वमन तात्काळ॥१७॥ जे
सत्पात्र चतुरदिसति॥ याचे चरणधूतले प्रीति॥ पुन्हा करोन येथापध्दति॥ केली आरती संतासि॥१८॥ चरणती
र्थघेउनि सत्वरि॥ सद्गुरु सिद्ध धलेते अवसरि॥ मग मुरारदास सुडकरि॥ प्राशन करितेधवा॥१९॥ ते ह्वासा
प्रदायि बोलाउन॥ यानवळी सांगे जिविचि खुन॥ आजिचे तीर्थ केले प्राशन॥ परिस्याकारणेच विनाही॥२०॥
आजि काय चित्तिसंषय धरोन॥ केले वैष्णवाचे पूजन॥ तेमज कळली निजखुन॥ ऐसे वचन बोलिला॥२१॥ आजि
फिके लागले चरणांमृत॥ ऐसे का वय काय निमिस॥ विचार करुनि तुम्हीसमस्त॥ सांगावरित मज लागी॥२२
ऐकुनि सद्गुरु चि वाणि॥ सकळासि वीचार पडला मनि॥ यात जो लागला होता संतपुजनि॥ ते आपुले मनीच म
रकोरला॥२३॥ मग पुढे होउनि सत्वर॥ उभा ठाकला सासमोर॥ जोडुनिया दोन्हीकर॥ वृतांत साचार सांगितला॥२४॥
म्हणे स्वामी ऐका यथार्थवचन॥ मी करित होतो संतपुजन॥ त्यात येक कोढी कुश्चळब्राह्मण॥ देखुनि मन कंटाळले॥२५॥ म
नात चिळसि वाटली फार॥ म्हणोनि त्याचा केला अव्हेर॥ सकळ पूजोन वैष्णववीर॥ आलो साचार स्वामिया॥२६॥ मग
मुरारस्वामी तेवेळी॥ तात्काळ गेले सज्जनवळी॥ नमस्कार घालुनि भूतळी॥ चरण क्षाळी निजकरे॥२७॥ सहस्तेपुसोनि
याचरण॥ हृदई धरिले प्रेमे करुन॥ चरणांगुष्ठ नेत्रासि लाउन॥ तीर्थ प्राशिले आवडी॥२८॥ म्हणे आता तीर्थ सिलो॥११॥

गेर ह्मणेसद्गुरु नाथा॥ तुम चिया आज्ञा प्रमाण तत्वता॥ पत्र वाचोनियापाहतां॥ उठिलो जेवितासउकरी॥ ५९॥ ऐसे
ऐकोनियावचन॥ आश्चर्य करिति सकळजन॥ सुह्मणति सद्गुरू भक्ती॥ चिनिजखुन॥ नकळेतुजवीन कोन्हासि॥ ६०॥
मग रसिकमुरारासि सद्गुरुनाथ॥ सांगति सकळ व्रतांत॥ ह्मणतिदेव पुजेचे गाव समस्त॥ केले भ्रष्ट दुर्जने॥ ६१॥ तुझं
सांगितलीधर्म निति॥ परितोनायकेचि दुर्मति॥ तरिपुजे ~~चे मवसमस्त~~ तु वाजोनिसवरगति॥ उपदेशयासप्रति
करावा॥ ६२॥ सोडवोनियाआपुलेगाव॥ कार्यसाधुन तत्काळ यावं॥ घेउनियाश्रीकृष्णनाव॥ गमन करावेआता
चि॥ ६३॥ सद्गुरुच्याआज्ञावंदोनि सिरि॥ तेथोनि निघालाझडकरी॥ जाउनियानगरातुरि॥ ठावबिढारि घेतला॥ ६४॥ मग
आशा करोनि वरिल॥ यास्तव पाठविले सद्गुरुनाथे॥ तरिआतांचजाउनि कार्यार्थे॥ साधुन्याउनिआपुला॥ ६५॥ तु
ह्मी केवळसात्विकभक्त॥ तुमचाउपदेश नचले तेथ॥ कनकाचिमाळ कुपात॥ व्यर्थ कासयाद्यावी॥ ६६॥ संनिधलो
हन सतापाहे॥ खापरासिपरिसघासोनये॥ कामधेनुचिसरिपाहे॥ बेररगायकरीना॥ ६९॥ त्रषालागताअंगस्तिसि॥
जाउनयेथिल्लरापासि॥ कल्पतरू ह्मणोनि बाबुळेसि॥ कामनामागनसीधरु नये॥ ७०॥ परावेबाळक्षुधितहोय॥ तरि
वांझस्त्रीयेसिपान्हानय॥ तेविसज्जनाचे वचन पाहे॥ दुर्जनकाय मानिति॥ ७१॥ तरिआतानिजांगेत्वरित॥ क
दापिआपन न वजावे तेथे॥ आह्मीहलुचिसुक्तिपंथे॥ साधुकार्यार्थ आपुला॥ ७२॥ ऐसे बोलताग्रहस्तथोर॥ मग
क रसिंमुरारदेतउत्तर॥ मजलागुरुआज्ञासाचार॥ कीकार्यसत्वरसाधावे॥ ७३॥ याचियाआज्ञाप्रमाणपाहि॥ ह्मणो
निजातोतयेठाई॥ तोनेदीतकिरिआमुचाकाही॥ उपायनाहीसर्वथा॥ ७४॥ ईक डेयादुर्जनाकारणे॥ कोणिसांगित
लेवर्तमान॥ कीगावसोडवावंयाकारणे॥ रसिकमुरारयेतसे॥ ७५॥ त्याच्यादृष्टिसिपडताज्ञान॥ खकासितला

॥१२॥ येकदुष्ट होता उन्मत ॥ आला अवचित त्या ठाया ॥ ४३ ॥ द्रव्य देउनि राजद्वारा ॥ केला देशाचा अधिकारा ॥ सनद घेउ
न सत्वरा ॥ वैष्णव नगरा प्रति आला ॥ ४४ ॥ दयार्णवाचि जाहागीर ऐकोन ॥ जप्त केली त्या दुर्जने ॥ जेवि धर्माचे रा
ज्य दुर्योधने ॥ घेतले हिरोन पापिष्टे ॥ ४५ ॥ डंडंउ सांगति धर्मनिति ॥ परि कोणाचे नायके तो दुर्मति ॥ माया लोभे प
ली भ्रांति ॥ अधोगति जावया ॥ ४६ ॥ ह्मणा सिन वारे धर्मवार्ता ॥ अभक्तासि नावडे हरिकथा ॥ बिभिचारिणीसी
नावडे भर्ता ॥ दृष्टि देखता कष्ट होति ॥ ४७ ॥ त्या रिति तो दुर्जन ॥ नायके कोणाचे हि वचन ॥ ह्मणे बैरागीयासि गां
व कोणे ॥ व्यर्थ चिले हुन दीघले ॥ ४८ ॥ ऐकोनि भक्ताचि वाणि ॥ दयार्णव बिचार करि मनि ॥ रसीक मुरारासि तेक्षणी ॥
पत्र लेहोनि पाठविले ॥ ४९ ॥ ह्मणे जेवित असलासि तेथे ॥ तरि तैसे चि राकुन यावे त्वरित ॥ ऐसे लेहोनि गुरुनाथे ॥ वा
ट पाहात राहिले ॥ ५० ॥ तो रसिक मुरार ते अवसरी ॥ जेवित बैसले आपुले घरि ॥ तो मनुष्य पत्र देउनि सउकरि ॥ आले
सत्वरी लवलाहे ॥ ५१ ॥ सद्गुरुचे मनुष्य देखुन दृष्टी ॥ परम संतोष वाटला [illegible] पोटी ॥ जेवी सुकलिया साउासि अथ तिनेह
टी ॥ मेघवृष्टी पातलि ॥ ५२ ॥ कीसासुरवासिनि समाहेरून ॥ मायेने मूळ पाठविले जाण ॥ तैशा रिति उल्हास मने ॥ धरोनि
वर्तमान पुसत से ॥ ५३ ॥ ह्मणति काय थ्याता सद्गुरुनाथे ॥ देउनि पाठविले तुह्माते ॥ ह्याणि पत्र कादोनिया हाते ॥ याकि
त्वरित लै तयापासि ॥ ५४ ॥ वामहस्ते धरोनि सत्वरि ॥ वाचोनि पाहे ते अवसरि ॥ तैसी च पाउवाचे निसिरि ॥ उठीला सहारि जे
विता ॥ ५५ ॥ कोन्हासि न बोलला वचन ॥ तेथुनि सत्वर केले गमन ॥ ह्मणे सांगति ते तत्काळ करीन ॥ उल्हास मने
धरोनिया ॥ ५६ ॥ जावोनि त्या नगरीं तरि ॥ प्रवेशले सद्गुरुचे मंदिरि ॥ दृष्टीसि देखता सउकरि ॥ नमन करी साष्टांग ॥ ५७ ॥
उच्छिष्टे ते साचि भरिला हात ॥ देखुनि पुसती सद्गुरुनाथ ॥ मुखासि अन्न माखिले किमर्थ ॥ सांग हवरित मज लागी ॥ ५८ ॥

आताये थोनि
सिष्पसांप्रदायिसाज कारणे॥ बोलिले वचन तेऐका॥ ९१॥ ह्मणतिपुढेसुख येताकाळ॥ आताये थोनि कायबोलिलेवच
काढावापळ॥ नाहीतरिआह्मीसकळ॥ जिवेतकाळजाउकी॥ ९२॥ रसिकमुरारतयाप्रति॥ कायबोलिलेवच
नोत्ति॥ सद्गुरु उपदेशातुह्मीनिश्चिति॥ घेतलाप्रीतीनिजनिष्ठे॥ ९३॥ आतादेहाचालोभधरोंगि॥ जाउह्मणतसा
येथोनि॥ तरीआधीचकालुळसिकंठीबाधोनि॥ व्यर्थगुंतोनिपडावे॥ ९४॥ ऐसेवचनऐकोनिकानि॥ माळाकाढीलि
यासकुळानि॥ सद्गुरिसिह्मणतिलयेक्षणी॥ तुह्मापासोनिसरलो॥ ९५॥ ऐसेवचनबोलोनिदेख॥ तत्काळपळाले
सकळीयेक॥ रसिकमुरारयेकलायेक॥ राहिलानिशंकसाठाई॥ ९६॥ जेवीउष्णकाळयेताजाण॥ मेघराकोनि
देतीगगन॥ कीसीतकाळीचिहोताआगमन॥ सरितासंपूर्णवोहटलि॥ ९७॥ कीपरचक्रेवेढिलानिरपवर॥ देहलो
पळोनजातिसत्वर॥ किविषमकाळपडतासाचार॥ दांभिकेआचारटाकिति॥ ९८॥ नातरिवाधिक्यदशायेताचिजाण॥
इंद्रियसांडितिविषयध्यान॥ कीदरिद्रेग्रहस्तपीडिताजाण॥ टाकितिपिसुनतयासि॥ ९९॥ किभिक्षामागितारांकरा
त्यारि॥ काचरसघालाहातावरी॥ सिष्पपळोनगेलेदुरी॥ तेसीपरीजाहाली॥ १००॥ नगरवासिकलोकसमस्त॥
धवघेदुरोनिकौतुकपाहत॥ ह्मणतिगावच्याअधिकारीउन्मत॥ मारितोव्यर्थयालागी॥ १०१॥ रसिकमुरारप्रेमे
करून॥ करितअसेश्रीहरिनेभजन॥ सिष्पसांप्रदाइरावोन॥ पाहातिदुरोनतेधवा॥ १०२॥ माहोलउन्मतकुमति
यानेलोटेनिपेलिलाहस्ती॥ परिसाचाभावसर्वाभुति॥ असेश्रीपतिव्यापकतो॥ १०३॥ ऐसीज्याचीस्थितिपाहे
यासिकरापिनदेअपाये॥ वारणयेउनलवलाहे॥ धरिलेपायतयाचे॥ १०४॥ तामसगुणीउन्मत्तवारण॥ ह्माणेधा

॥३॥ व्यपउमोहन॥ ऐसेऐकोनियावचन॥ विस्मितमने तेजाले॥ ७६॥ ऐसीऐकोनियाउक्ति॥ कायकरिताजालाकुम
ती॥ मदोन्मत्तबोलाविनहस्ती॥ माहोतासियेकांतिसांगत॥ ७७॥ ह्मणेरसिकमुरारउठाउठी॥ आजियेताआमु
चेभेटी॥ तुवावारणउभाकरोननेहटी॥ जावोनचोहटीमारावा॥ ७८॥ हेकार्यसाधिताचिजाण॥ काहिउचितदेईनधे
तें न॥ ऐसेऐकोनिपिलेवान॥ अवस्यह्मणेघवा॥ ७९॥ वारणासिमद्यपाजोनिबहुत॥ उभाराहिलाराजबिदील॥ ईक
डेरसिकमुरारकीर्तनकरित॥ येतीहरितसंभ्रमे॥ ८०॥ सिष्यसप्रदाईबहुतजन॥ घेतलेअसतिसमागमे॥ यव
मृदंगघेउनिप्रेमे॥ गातगुणनामआवडी॥ ८१॥ जयजयरुक्मिणीकांतो॥ विश्वव्यापकाक्षोसांतका॥ निजभक्तांविधि जनन
सितुजविणदखा॥ वैकुंठनायकानसेचि॥ ८२॥ तुनससिकोठेकाही॥ ऐसाअनुमात्रठावरितानाही॥ जैसेआकासा
व्यापकपाहि॥ परिमळीननाहीसर्वथा॥ ८३॥ कीचंदनआणिहिंगण॥ याकाष्टीपेरविल्याकृशान॥ सुगंधदुर्गंधी
दोहिलजाणा॥ असेसमानसारिखा॥ ८४॥ तेवीदुर्जनसज्जनदोघेजन॥ यातसारखातुतेसमान॥ तुजेविश्व
रूपासिमासेनमन॥ निजप्रितीनेयतसे॥ ८५॥ ऐस्यापरिस्वानंदभरित॥ श्रीहरीचेगुणवर्णित॥ नगरवासिकलो
कसमस्त॥ कौतुकपाहातिनिजदृष्टी॥ ८६॥ तोउन्मत्तवारणबिदिहुनि॥ पुढेयेतसेत्वरेकरुनि॥ गावीचेलोकरे
खतानयनी॥ उमजलेमनीआपुल्या॥ ८७॥ रसिकमुराराप्रति॥ कानियेउनिहळुचसांगति॥ कीदुर्जनेतुह्मा
वरियरोनकुमती॥ पाठविलाहस्तीमारावया॥ ८८॥ ऐसेसांगतातयासि॥ काहीचभयनवाटेमानसी॥ ह्मणे
नैश्वर्यदेहठेविलायासि॥ काळग्रासीअंतकाळी॥ ८९॥ तेसद्गुरुकारणीलाविलाजाण॥ तात्काळसार्थकहोईल ॥३॥
पूर्ण॥ ऐसेबोलोनियावचन॥ पुढेगमनकरीतसे॥ ९०॥ तोपुढेवारण॥ सन्मुखयेतादेखिलाहुरोन॥ सिष्य

उन्मत्त

वारण॥ साजवाचोनिपदार्थआन॥ नाहिभक्षणे सर्वथा॥१९॥ ठाकुरद्वारी श्रीभागवंत॥ निसवाचिति वैष्णवभक्त॥
श्रवणकरिता निसचे निस॥ वैराग्य अद्भुत मानसि॥२०॥ म्हणे प्रभु यातिल अतिउन्मत्त॥ म्हणे वारणदेह लाधलो
येथे॥ कृपाकेलीसद्गुरुनाथे॥ म्हणोनि संत भेटले॥२१॥ पूर्वजन्मिचे होते सुकृत॥ ते फळासि आले अवचित॥
ऐसा वारण मनात॥ निसकल्पित मानसी॥२२॥ ऐसे बहुत दिवस लोटता॥ रसिकमुरार चालिले तीर्थी॥ आ
नंदला वैष्णवसंता॥ उल्हासचित्ता निजमानसि॥२३॥ समागमे घेउनि गज॥ तीर्था चालिला वैष्णवराज॥ वस्त्रे
पात्रेसकळ बोझे॥ घालितसे वैष्णवरी॥२४॥ वाटे साकोपी तस्कर मिळोन॥ विष्णुभक्तांसि करिती छळन॥
तेव्हा सक्रोधहोउ निवारण॥ पाकीमारोन त्यालागी॥२५॥ मुखी जपे रामनाम॥ कंठी असे तुळसिभूषन॥ याजवरि
हील नवकी कोण॥ येवोने रीस सर्वथा॥२६॥ ऐसा अनुताप धरोनिचित्ते॥ दृष्टीस तीर्थे पाहात॥ मुकुंदक्षेत्री आवया त्वरित॥ ग
धरिला हेत बहुसाणि॥२७॥ पंथ लोटता सत्वरगति॥ वाटेसि लागली वरुणावति॥ तेथे शुभाकरोनि हस्ती॥ केले
संतिवास्तव्य॥२८॥ त्रिरात्र राहावे तेथे॥ ऐसा समस्ती धरिला हेत॥ तो अविंद राजा अतिउन्मत्त॥ कुळताम्र तांतत
पासि॥२९॥ दूत सांगती जावोनि त्वरित॥ बैरागी उतरले नगरात॥ साचा वारण बहुत उन्मत्त॥ आहे सांगाते धवला॥
॥३०॥ साचे उत्तम ठानमान॥ आपुल्या राया सिहोईल भूषण॥ तरि आपण न कळ कोरे करोन॥ घ्यावा मागोन त्यापासि॥
॥३१॥ ऐसे दूत निसांगता॥ अभिलाष पडिला नृपनाथा॥ म्हणे राजभूषण कासिया व्यथा॥ सा अतितापाहिजे॥३२॥

॥४॥ तलेसाष्टांग नमन ॥ ऐसे कौतुक देखोन ॥ आश्चर्य जन करिताति ॥ ५ ॥ म्हणलि गज महा अति उन्मत ॥ जिवे
मारितो असंख्यात ॥ आणि मुरार स्वामि सि दंडवत ॥ घालितो अद्भुत नवल की ॥ ६ ॥ सकळ सि प्राणिया कि त्यामाळा ॥
तितुक्या निज करे केल्या गोळा ॥ येकेठाई करोनि सकळा ॥ घालत्या गळा वारणाच्या ॥ ७ ॥ रामकृष्ण नारायण ॥ उप
देश दिधला याज कारण ॥ उणे उन्मत्तपण टाकोन ॥ संतसेवन करावे ॥ ८ ॥ ऐसे सांगता तया प्रति ॥ वारणे साक्षि
धरिलि स्थिति ॥ ईश्वारसारासि सव्हर गति ॥ सेवक सांगती कौतुक ॥ ९ ॥ म्हणलि गज पाठविला माराव यासि ॥ म्हणे
दंडवत घालले यासि ॥ अलांतरे कोनि मानसि ॥ आश्चिर्य तयासि वाटले ॥ १० ॥ चित्ति अनुताप धरोनिया ॥ चालत
आला तयाठाया ॥ म्हणे अद्भुत महिमा नेणोनिया ॥ छळना तुम्ही म्या केली ॥ ११ ॥ तुम्ही वैष्णव भक्त निश्चित ॥ म्हणो
नि घातले दंडवत ॥ कापे अपेक्षित तुमचे चित्त ॥ ते आज्ञा मज वरित करा ॥ १२ ॥ रसिक मुरार म्हणे तयावरि ॥
आणि कई घात नाहि अंतरी ॥ श्रीगुरुवचन वंदोनि सिरि ॥ पुणेचे गाव सोडावे ॥ १३ ॥ आणि उपदेश केला वारणाते ॥
हाही सोडोन धावा माते ॥ ग्रामाधिकारी अवस्य म्हणत ॥ मागुति दंडवत घातला ॥ १४ ॥ सवेग घेतले सनद पत्र ॥ वा
रणही घेतला त्वरित ॥ श्रीगुरुपासि कीर्तन करित ॥ साधु निकाया अर्थ पातला ॥ १५ ॥ पश्यया तिल हस्ती उन्मत ॥
तो हि जाला सत्त्वनवंत ॥ हे देखोनि आश्चर्यमिनात ॥ लोक समस्त करिताति ॥ १६ ॥ वारणासि जाले पूर्णज्ञान ॥ लोरा
श्रीएके हरिकीर्तन ॥ दिवसा आरण्यात जाउन ॥ इंधन घेउन येतसे ॥ १७ ॥ वैष्णवसेवा वयास केळी ॥ निसपाए
जेतपत्रावळी ॥ आरण्यात ज्या वोनि सकळी ॥ पानेत काळ्या आनित ॥ १८ ॥ उच्चिष्टपात्रे देति टाकुन ॥ ते प्रीतिनि भक्षी ॥८॥

अवश्यम्हणोनितेवेळा॥कंठीघालत्यातुळसिमाळा॥लावोनिगोपिचंदनटीळा॥कृष्णगोपाळजपकरिति॥४७॥
यात्रकरीलुटावयासि॥मार्गीमिरहोतितापसि॥कीमृगासिफासाघालावयासि॥गोरीकिर्तनासिबैसती॥४८॥
नालरीकरावयाउदरपोषण॥बहुरूपीकरितिसंन्यासग्रहनं॥कीमछधरावयाकारण॥मांडिलिध्यानबकजैसे॥४९॥
तैशापरितेउन्मत्त॥कपटेजालेविष्णुभक्त॥वारणापासीजाउनित्वरित॥मुखेजपतिकृष्णराम॥१५०॥वारणापासि
येउनिया॥धरूपाहातिलवलाह्या॥अंतर्यामिकळलेलया॥कीकपटेकायापालटिली॥५१॥परिमुखीनामजपतोपा
हो॥म्हणोनिउपायनचालेकाहि॥वारणेशांतिधरितापाहि॥कपटिलवलाहिव्याकुळति॥५२॥राजद्वारासिनेतानिआ
णा॥अलिउद्वीग्नजालामन॥म्हणेसंतसेवाआजपासुन॥मजकारणेअंतरलि॥५३॥ठानीबांधिलानेउन॥वारणन
खायतृण॥सप्तदिवसलोटतांजाण॥वैकुंठभुवनपावला॥५४॥जिवणासिजाताअकस्मात॥देहठेविलागंगोआ
ला॥हरीस्वरूपीधरोनिहेत॥सायुज्यमुक्तीपावलौं॥५५॥धरितासाधुचासमागम॥पशुउधरलानलगताश्रम॥
कीमनुष्यासिलागावयासद्गुण॥नवलकोणतयाचे॥५६॥मैलागिरिभवसासकळ॥उगवेल्याहोशाबोरिबाभुळा॥
साभिन्नदिसतिपरिमळा॥न्युन्यसर्वथानदिसति॥५७॥तैसाखहीनयातिचा॥दुर्बुद्धिजरिअसेलसाचा॥परि
सेजारघडलासंताचा॥उधारसर्वथाहोईल॥५८॥म्हणोनीभक्तकथासुरसवाणि॥सभाग्यश्रोतेहोपरिसाकाणि॥
पुढेमिराबाईसीचक्रपाणि॥संकटदेखोनिपावतील॥५९॥लेकथेचिरसाळउह्मति॥वाटीनसभाग्याचेपंक्ति॥श्री

॥५॥ दुतासिआज्ञाकेलिवरित। गजहिरोनिआनावायेथ॥ बैरागिनेदिलातुम्हाते। तरिसिक्षायातेकरावी॥३३॥
ऐकोनदुर्बुधिचेवचन। पारिकधावलेलवकरून॥ तोवैष्णवमेळवीवारण॥ स्वस्थमनेबैसलासे॥३४॥ संतासिसेवक
वचनबोलति॥ नृपवरेपाठविलेआम्हाप्रति। कीतुम्हाजवळआहेहस्ती॥ यावरिप्रितिबैसली॥३५॥ हाआला
सिद्धिघलापाहिजेसत्वर। नाहितरिनेउबळात्कारे॥ ऐसेदुर्बुधिचेउत्तर॥ ऐकोनिवैष्णवथोरचिंतावले॥३६॥ ये
कमेकासिउत्तरबोलिति॥ उन्मतराजाअविंधकुमति॥ यासिसांगताधर्मनिति॥ परितोकुमतिनायके॥३७॥ पि
जरियालघालोनिकागपढविता॥ लोकृष्णनामनम्हणेसर्वथा॥ कीरपणासिद्रव्यमागता॥ तरिशब्दव्यर्थाजाई
ल॥३८॥ खेरासिपाणिघालितापाहे॥ तयाअमृतफळकदापिनये॥ कसाबासिमोहेनाटीगाये॥ तरितोरक्षीलका
यतिजलागि॥३९॥ तुळसीमाहात्मऐकोनिकानि॥ बोकडासिदयानुपजेमनि॥ मद्यपियासिब्रह्मसानि॥ देखता
नयनीकंपाचे॥४०॥ बोलकारावादेखतापाहे॥ त्यासिससानारक्षीलकाय॥ चलणवीनमधतरक्षमाधिताहे॥ त वा
रिकरुणानयनकासि॥४१॥ तेविष्णुभक्तासिसांगताधर्मनिति॥ तरिकदानरूचेतयाचेचित्ति॥ ऐसाविचारकरोनसंति॥
उत्तरदेतिदुतासि॥४२॥ म्हणतिविष्णुभक्ताचावाचोनिवारण॥ कोणासिधरोनेदीघवारण॥ तुम्हीस्पर्शलात्यालागुन॥
याविलमारणक्षणमात्रे॥४३॥ ऐसेबोललाविष्णुभक्त॥ धरोधावलिराजदूत॥ तवगजनायेपेनिश्चित॥ मारुपाहा
तनिजक्रोधे॥४४॥ राजयापासिजाउन॥ सकळसांगलिवर्तमान॥ म्हणतिविष्णुभक्ताचावाचोन॥ नाकेवारणको
णासि॥४५॥ आपुलेवचनीनृपनाथ॥ माहोतासिसांगेयुक्त॥ तुम्हीवैष्णववेषधरोनिनिश्चित॥ आवेत्तरिलत्यापासि ॥५॥
॥४६॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ एका श्रोते हो सादर चित्ति ॥ अध्याये विपोर्णिमा तिथि ॥ येथे भक्तविजय निशापति ॥
देखिला अवचित्ति निजद्रीष्टि ॥ १ ॥ दृष्टया कासिं प्रगट ताखउ करि ॥ अविधा तिमेर गेला दुरी ॥ सप्तान्न चातका
सिथंतरी ॥ सौख्य निर्धारी वाटले ॥ २ ॥ आवडी ईश्वर लक्षिता द्रीष्टी ॥ प्रेमानि लाधंली अमृत वृष्टी ॥ तेणे अपार
सौख्यकोटी ॥ लाधले पोटी तयाच्या ॥ ३ ॥ ईतरजन जे रसीक ॥ त्यासि प्रसाद लाधला कथानक ॥ तेणे चि संतोषे पा
वोणि देख ॥ सायोज्य सुख पावती ॥ ४ ॥ हा रोहिणीवर देखता द्रीष्टी ॥ विकल्प तस्कर जल्पति पोटी ॥ त्याचि न चले दुरि
तराहाटी ॥ मग उठठी पकाले ॥ ५ ॥ केवळ अज्ञान ते तस्कर जन ॥ त्यासि निशापति न लागता कीर्ण ॥ म्रालेकेन
मधुमासये ताक्षरेण ॥ जाले सघन पुष्पफळी ॥ ६ ॥ यालागि आता स्वस्तचित्ति ॥ सादर असावे श्रवणार्थी ॥ मा
गेरसिक मुरार आख्यान प्रिति ॥ पेरिसिले श्रोति निजप्रेमे ॥ ७ ॥ हिंदुस्थान देशात थोर ॥ उदेपुर पुण्यनगर ॥ तेथी
लराणा नृपवर ॥ असे साचार विष्णुभक्त ॥ ८ ॥ आत्मा अति ताकारणे ॥ राजा पुरवी वस्त्र अन्न ॥ अकस्मात ये
ता वैष्णवजन ॥ त्याचे पूजन करितसे ॥ ९ ॥ त्याचे घरी गोपाळमूर्ति ॥ षोडशोपचारे पुजी नृपति ॥ वस्त्रे भुषणे दे
न प्रिति ॥ मंगळआर्ती करितसे ॥ १० ॥ हरीप्रसाद घेउनि जाण ॥ यावरी राजा करी भोजन ॥ तव त्याचे पोटी क
न्यारत्न ॥ निजभक्ती निधान अवतरली ॥ ११ ॥ सात दिवस लोटता पाही ॥ नाम ठेविले मिराबाई ॥ माय ने उच
लोनि लवलाहि ॥ श्रीकृष्ण पाई घातले ॥ १२ ॥ रूपलावण्य अति सुंदर ॥ देखोनि आनंदे नृपवर ॥ दिवसेदिव

॥६॥ तियासखिन्नवीमहीपति॥होयसुखप्राप्तीस्वानंदे॥६०॥स्वस्तश्रीभक्तविजयग्रंथ॥श्रवणेचिपुरतिमनोरथ॥
प्रेमळपरिसोतभाविकभक्त॥सत्ततीसावागोडहा॥६१॥श्रीराधाकृष्णार्पणमस्तु॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥

॥६॥

आतासाक्षात रूप नयनी ॥ मनुष्यालागुनि दिसेना ॥ २५ ॥ हे तुज नेणवे बाळमति ॥ आणि वरमणसि
गोपाळमूर्ति ॥ हा धंदया कुनि निश्चिति ॥ वरी भूपति नामांकित ॥ २६ ॥ मिराबाई देत उत्तर ॥ हा देवाधिदेव
रुक्मिणीवर ॥ याव रिष्ठ आणिक सुरवर ॥ धुंडितां साचार दिसेना ॥ २७ ॥ हा विधातयाचा हि जनिता ॥ सर्व क
रोनि अकर्ता ॥ सीव निवाला नाम घेतां ॥ तुज ता तानेणवे ॥ २८ ॥ सुरनर अथवा भुपति ॥ यावरिष्ठ नाही
त्रिजगति ॥ म्हणोनि माझी अत्यंत प्रिति ॥ जडली निश्चिति निजनेमे ॥ २९ ॥ म्हणतोसि निर्जिव पाषाण आहे ॥
तरि ऐसे कदापि म्हणो नये ॥ प्रल्हादे विश्वास धरितां पाहे ॥ काष्टीं देव प्रगटला ॥ ३० ॥ म्हणसि हा पुरातन गोळ
ष्टी ॥ म्हणोनि विकल्प येईल पोटी ॥ तरि द्वारकेसि कोणि लगजेठी ॥ ठाकुरी मूर्ति चालत आली की ॥ ३१ ॥ मथुरेचि पुरातन
रा मूर्ति ॥ हरिदासांसंगे लीयेके राति ॥ नामयाचि विरोषभक्ति ॥ जेविला श्रीपति त्यासवे ॥ ३२ ॥ निजभक्तांचा शुधभाव ॥
लोचि साक्षात आणि जे देव ॥ कीर्तनीस प्रेम गातां भाव ॥ वसे माधव त्या ठाई ॥ ३३ ॥ जेसी कमळणि चि लागतां प्री
ति ॥ मिलिंद भोवते गुंजारति ॥ तेवी कीर्तनापासि रुक्मिणीपति ॥ सत्वर गतीयेतसे ॥ ३४ ॥ कलयुगामाजि जगज्यो
ति ॥ म्हणोनि विकल्प न धरोनि
चन ॥ अभक्तासि चधरले मौन ॥ निजभक्ताभाविक जन ॥ त्यासि वचन बोलतसे ॥ ३५ ॥ म्हणोनि विकल्प न धरोनि
चित्ति ॥ वचन ऐकावे भूपति ॥ मज लाअर्पोन गोपाळमूर्ति ॥ भजन प्रितिअसो दे ॥ ३६ ॥ ऐकोन कन्येचे उत्तर ॥ आ

॥१॥ सहोताथोर ॥ मायबापेसंतोषति ॥ १३ ॥ सवे घेउनि निजात्मजा ॥ ठाकुरद्वारा जाय राजा ॥ षोडशोपचारे
गरुडध्वजा ॥ पुजीतसे निजप्रिति ॥ १४ ॥ श्रीकृष्णमूर्ति अतिसुंदर ॥ सावें भुषणे अळंकार ॥ अमोल्य रत्न ॥ री
मुक्तहार ॥ लेववी नृपवर निजप्रिति ॥ १५ ॥ दिव्य मुगुट मेखळा ॥ कासे पितांबर शोभे पीवळा ॥ गळा वैजयंती
माळा ॥ घनसावळा देखत ॥ १६ ॥ जडितकुंडले मकराकार ॥ कंठी कौस्तुभ अतिसुंदर ॥ श्रीमुख अतीसा
जिरे मनोहर ॥ दिसे उदार हास्यवदन ॥ १७ ॥ ऐसे रुपनिधि देखोन ॥ मिराबाईचे वेधले मन ॥ म्हणे भ्रतार देवावा
चुन ॥ नाही करणे मज लागी ॥ १८ ॥ ऐसा निश्चय करोनि चित्ति ॥ राजकन्येने धरिलि प्रिति ॥ तव ये केदिवसि ॥ रा
येउनि नृपति ॥ कांते प्रति बोलत ॥ १९ ॥ राणीसि म्हणे नृपवर ॥ मिराबाई दिसते थोर ॥ आपा पाहणे उत्तम वर ॥
लग्न सत्वर करावे ॥ २० ॥ पिसाचे वचन ऐकोनि कानि ॥ उत्तर देत मंजूळ वानि ॥ प्या भ्रतार आपणा लागु
णि ॥ केला पाहे निज ताता ॥ २१ ॥ तो म्हणसील जरि कोन ॥ तुम्ही नित्य करिता ज्याचे पुजन ॥ तेही तुज
ला सांगतो खूण ॥ तो श्रीकृष्ण मज आवडे ॥ २२ ॥ तुम्ही वडील माता पिता ॥ विचार करोनि उभयता ॥ मज अ
र्पिवे श्रीकृष्णनाथा ॥ अनमान चित्ता न करिता ॥ २३ ॥ राजा म्हणे कन्येप्रति ॥ ते निर्जिव असे पाषाणमूर्ति ॥
तुज लेकुरपणे नेणवे चित्ति ॥ म्हणोन प्रिति जडिलिसे ॥ २४ ॥ कलयुगी बोध्यरुप धरोनि ॥ नेवांतरा हिलाच
॥ ऋपाणि ॥ ॥१॥

अल्पभावार्थ असे मासा॥ राजाधीराजा श्रीकृष्णा॥५१॥ ऐस्या रितिकरोनि निजमन॥ मग वैष्णव भक्त बोलाउन॥
साचे सद्भावे करी पूजन॥ भोजन करीतसे निजप्रीती॥५२॥ हरिप्रसाद उरले अन्न॥ ते आपन करी भोजन॥ सावरि भा
वे पुराणश्रवण॥ त्रितिये प्रहरी करितसे॥५३॥ श्रीहरीचरित्रे ऐकावयासि॥ विष्णुभक्त येती मंदिरासि॥ जे अध्यास
रा सानी सद्गुणरासि॥ वैराग्य मानसी सर्वदा॥५४॥ जे नैस्यसंतुष्ट सर्वकाळ॥ सगुण भक्ती सि असता प्रेमळ॥ ज्याच्या
स्पर्शे निर्मळ॥ ते दीनदयाळ कृपाळु॥५५॥ जे राया समान मानीती रिंक॥ सेनसोने ज्यासि सारिखं॥ गुरा खीआणी
अश्वपती देख॥ भावसारिखा तयासि॥५६॥ ऐसे जे का वैराग्य भरित॥ ते श्रवणासि येती साधुसंत॥ रात्री कीर्तन स
प्रेमयुक्त॥ गुण वर्णिल हरीचे॥५७॥ नानाचरित्र प्रबंध कविता॥ मिराबाई रचोनि निगुता॥ श्रीकृष्ण भजनि लाउनि
चील॥ गुण वर्णित सप्रेमे॥५८॥ नगरात कुटिळ होते दुर्जन॥ ते निंदा करिति रात्रदीन॥ म्हणति राजयाचे नामाभिधान॥
निज कन्येन दवडिले॥५९॥ वैष्णव भवते मेळउन॥ कीर्तनी नाचलसे निर्लज्ज होउन॥ स्वरूप सुंदर लावण्याखानी॥ नेणवे
कळंक सद्गुणि लाविला॥६०॥ आडमार्गे चालिता आणिकासि॥ राजदंड करीतसे त्यासि॥ परि घरचे अकर्म यासि॥
मंदबुद्धि सि सर्वथा॥६१॥ जैसा सतेजे वासरमणि॥ परि संतान वीति पंचकल्यानि॥ तेवी प्रतापी नृपवर सिरोमनी॥
कन्या अवगुणी तयाचि॥६२॥ हासोनि निंदक राळी पीटिति॥ केरसुनी उपजली मालेचे पोटी॥ अंतरी धरोनि पापदृ
ष्टि॥ बोलतिगोष्टी परस्परे॥६३॥ तरवरि बैसोन काग पक्षी॥ उरेल ~~क्षीतता विमल~~ चरता विष्णुरूलक्षी॥ तेवी निंदकासि
नये ता साक्षी॥ अवगुण लक्षी स्वभावे॥६४॥ ऐसे परस्परे बोलता जन॥ रायासि कळले वर्तमान॥ मग निजकांते सि क्रो

॥२१॥ आश्चर्य करी नृपवर ॥ ह्मणे ईश्चे जन्मांतर ॥ कळले सांचार मजलागी ॥ ३७ ॥ बाळ कले करू अस्नानपण ॥ केले न
सता पुराणश्रवण ॥ कोठुन अद्भुत जाले ज्ञान ॥ आह्मा लागोनि कळेना ॥ ३८ ॥ मग कन्येसि ह्मणे नृपनाथ ॥ गोपाळ
मूर्ति दिधली तुते ॥ आपुलिया मंदिरि नेउनि नित्त्य रिता पुजी कृष्णनाथ प्रीतिणे ॥ ३९ ॥ पितियाचे वचन ऐकोनि पाहि ॥ वि
तोह रूपली मिराबाई ॥ गोपाळमूर्ति लवलाही ॥ घेउनि गेली निजमंदिरा ॥ ४० ॥ तेथे स्थापोनि गरूडध्वजा ॥ षोड
शोपचारे करी पुजा ॥ सकळ साहित्य पुरवी राजा ॥ सस्नान आमंत्रण ब्राह्मणोनि ॥ ४१ ॥ प्रतःकाळी करूनि स्नान ॥ नामस्म
रण नित्य नेम ॥ मग हाति विणा घेउन ॥ करी गायन निजप्रीति ॥ ४२ ॥ काकड आरति वोवाळोन ॥ मग करी श्रीकृष्ण
पूजन ॥ सुगंध तेलाचे करी निमर्दन ॥ घालि स्नान उष्णोदके ॥ ४३ ॥ त्यावरि पय दधी आणि घृत ॥ मद्र शर्करा संयुक्त ॥
ऐसे घालोनि पंचामृत ॥ क्षाळुन करी उष्णोदके ॥ ४४ ॥ आंग वस्त्रे पुसोन सकळ ॥ तर ॥ प्रावर्णे नेसवी पीतांबर ॥
मुगुट घालोनि मस्तकावर ॥ दिव्य अळंकार लेववी ॥ ४५ ॥ उर्ध्व त्रिपुंड्र व्याघ्र्राटीळे ॥ तेणे शोभायमान दिसे घननी
ळ ॥ दिव्य कुंडले अति सोज्वळ ॥ शोभे माळा वैजयंती ॥ ४६ ॥ कौस्तुभ पदक वेल्हाळी ॥ वरि शोभे येकावळी ॥ करि
सूत्र राधावळी ॥ तेणे वनमाळी शोभत ॥ ४७ ॥ हाती पवित्रे वीरकंकणे ॥ जडित मुद्रिका शोभायमान ॥ पाई नेपु
रे वाळे भूषणे ॥ अति प्रीति लेववीत ॥ ४८ ॥ गळा कोमळ तुळसी माळ ॥ त्यावरी सुगंध बुका उधळिला ॥ तेणे शो
भत घनसावळा ॥ सगुण साकार दिसतसे ॥ ४९ ॥ दशांग धूप प्रकारति ॥ पक्वान्ने नैवेद्य दाखउनि प्रिति ॥ मग उ
जळोनि मंगळारति ॥ दंडवत प्रीति घालित ॥ ५० ॥ ह्मणे पतीत पावना गरुडध्वजा ॥ भक्तभूषणा अधोक्षजा ॥ ॥२॥

सांगितलायासि ॥ उदंड निती बोलिलि तिसि ॥ अस्मजेचे मना सि मानेना ॥ ८० ॥ मग सक्रोध होउन नृपवर ॥
कांतेसि बोलिला प्रति उत्तर ॥ आता विष आणोनि सत्वर ॥ कन्येसि निकरे पाजीका ॥ ८१ ॥ मेली अथवा नां
दतिसरनी ॥ कन्या ऐसी ऐकिजे कानि ॥ आहाना ऐसा प्रसिद्ध जनि ॥ विचार शाहाण्यानि करावा ॥ ८२ ॥ ऐसे बो
लोनि कांते प्रति ॥ ताल्काळ विष आणिले प्रिति ॥ प्यालियात घालोनि त्वरित लगति ॥ कांते हाति पाठविले ॥ ८३ ॥ अंतर
वचन नयेमोडता ॥ परी परम खेद वाटे चित्ता ॥ रुदन करीत चालिलि माता ॥ पोटी ममता अनिवार ॥ ८४ ॥ ठाकुर द्वा
रासि येउनि ॥ मिराबाईस बोलिलि वचनि ॥ रायें विष तुज लागुनि ॥ अतीदारुन पाठविले ॥ ८५ ॥ ऐसे बोलता ते वेळे ॥
अश्रुपाते भरले डोळे ॥ म्हणे सुंदर सकुमार माझे बाळे ॥ सन्निध काळ तुज आला ॥ ८६ ॥ माते चा मोह देखोनि फार ॥
मिराबाई देत उत्तर ॥ मानवी देह अनेश्वर ॥ हा जाणार सेवटी ॥ ८७ ॥ हे श्रीकृष्ण भजना निमित्य जाला ॥ माते शोक
का करिसि व्रथा ॥ मृगजळाचा प्रवाह वाहता ॥ कासयाचि चिंता करावी ॥ ८८ ॥ वंध्यापुत्राचे मोडला लग्न ॥ तेथे शोक सिका
य कारण ॥ औसेचे रात्रीस लोपले चांदन ॥ हा लोरा ब्लर काचि ॥ ८९ ॥ आकाशासुमने गेली गळोन ॥ ते सेरा बाळे
खोविली कानि ॥ हे स समानि ति मुर्खजनी ॥ तु शोक कामनी करिते सि ॥ ९० ॥ देठापासुन फळ निपजले पाहि ॥ ते सु
टोनि पडे आनि काठाई ॥ तेवी मी जडली कृष्ण पाई ॥ आता समंध काहि असेना ॥ ९१ ॥ की मुक्ताफळे निपजति जळा
आत ॥ सांचे भूषणे करिति श्रीमंत ॥ तेवी मी तुमचे पोटी उपजोनि विरित ॥ श्रीकृष्णी रत जाली की ॥ ९२ ॥

॥७३॥ धायमान॥ येकांतीयेउनिबोलल॥६५॥ ह्मणेअतांतलूजनकळे॥ आपुलेकुळासिलागलाबोल॥ मीराबा
ईप्रेमळ॥ निंदितिसकळतिजलागी॥६६॥ ह्मणतिमेळवोनवैष्णवजन॥ निर्लज्यहोउनकरीगायन॥ ऐसेपरस्प
रेसांगतीजन॥ हेकुलक्षणकुळवंते॥६७॥ आतातुवाजावोनसउकरी॥ कन्येसिसांगावेसत्वरी॥ कीबाळप
णहोतेआजवरि॥ आताकाहीअंतरीजनलज्जाठेवीका॥६८॥ आतातुजपाहोनिवर॥ लग्नकरितिनृपवर॥ ऐसे
पुसोनिसउकर॥ येईसत्वरसांगावया॥६९॥ ऐसेऐकोनिपतिवचनासि॥ मातागेलीनिजकन्येपासी॥ जनअनि
वारनिंदितितुजसी॥ लग्ननकरिसिह्मणोनिया॥७०॥ ऐकोनिह्मणेनिजात्मजा॥ पितियासिनिरोपसांगमाझा॥
श्रीकृष्णावीनपुरुषदुजा॥ तोनृपवरातुजसमान॥७१॥ ऐसानिश्चयमाझाआता॥ वारंवारकापुसतावृथा॥ जन
निंदेचाअभिश्रापमाथा॥ परिमाझीयाचित्ताभयनाही॥७२॥ कीराणातीलपानोथापाहे॥ मार्गसर्वथाह्मणेनयो॥ ते
विषंतरमाझेनेणे॥ निमाये॥ शब्दवायाठेवितसा॥७४॥ टाळमृदंगलाउनियाजाण॥ वैष्णवमिळवोनकरितेकीर्त
न॥ ग्रामवासिऐकोनिजन॥ निंदितिह्मणोनयासारी॥७५॥ कोण्हिसत्तानभाविक॥ कुकीलाविलारीपक॥ को
ण्हिअभक्तजननिंदक॥ जागीधळनाकरिताति॥७६॥ येकह्मणतिभजनिलागलीगोडी॥ येकह्मणतिमिराबाईआ
लीवेडी॥ पाहेमाझीअल्पबुधिचोखडी॥ नेनतिबापुडेअज्ञान॥७७॥ ज्ञानशास्त्रग्रंथेकनिहाति॥ बळेचिनिघालि
भक्तिपंथि॥ यासराब्दउठेउनकर्मठी॥ धुवटकरितिमोलेविन॥७८॥ मिरारामनामिजालिरत॥ पितियासिनिरोप
सांगात्वरित॥ ऐसीकन्येचीऐकोनिमात॥ मातात्वरितनिघालि॥७९॥ येकांतियेतानृपवरासि॥ सकळअतांत

बालपण होते आता विवाह करितां [illegible]
[illegible]

॥७३॥

सत्वर घेवोन ॥ देवास नैवेद्य दाखवोन ॥ भोक्ता श्रीहरी ह्मणोन । केले प्राशन ते काळी ॥ ६ ॥ तो अद्भुत नवल व
र्तले जाण ॥ परिसा भाविक हो श्रोतेजन ॥ मिराबाईने करिता प्राशन । अमृतासमान ते जाले ॥ ७ ॥ परी गंडिकेसि
ळेचि जे मूर्ति अभंग ॥ तियेचा तात्काळ पालटला रंग ॥ हरिलवर्ण जाले अंग ॥ पाहाति जन लोक द्रिष्टीसि ॥ ८ ॥
ऐसे कवतुक पाहोन द्रिष्टी ॥ कांता सांगे नृपा निकटी ॥ परि विश्वास न वाटे पोटी ॥ ह्मणो नि आला आपन राउळा ॥ ९ ॥
मग सद्दीत होउन अंतःकर्णे । ह्मणे मी पतीत महादुर्जन ॥ देवास करविले विषपान ॥ ह्मणोन चरण धरी कन्येचे ॥ १० ॥
तव तिणे मस्तका लेउचलोन ॥ पिति यासि करी साष्टांग नमन ॥ ह्मणे तात लवप्रसाद करून । मज ला श्रीकृष्ण जोड
ला ॥ ११ ॥ मिराबाईस ह्मणे पिता ॥ तुले वीषप्राशन करिता ॥ मूर्तिचा रंग पालटला आता ॥ ह्मणवोन चिंता मज
वाटे ॥ १२ ॥ तरी तु आता प्रार्थूनि रुक्मिणीपति ॥ पहिल्या ऐसी करावी मूर्ति ॥ तरीच संतोष वाटेल चित्ति ॥ जना
त कीर्ति होईल ॥ १३ ॥ तेव्हा मिराबाईने जोडोनि हात ॥ कृष्णमूर्तिसि काय बोलत ॥ आज विषप्राशिता किंचित ॥
तुझे स्वरूप पालटले ॥ १४ ॥ अगा कृष्णावतारी यमुनाजीवनि ॥ कालयाविलास दोनि ॥ आज किंचित विष तुज ला
गोनि ॥ चढले कैसे रयाब्धी ॥ १५ ॥ तुझे नाम निज भक्त जपत । तयासि विषाचे होय अमृत ॥ ऐसी पुराणी बोलति मात ॥
ते आली प्रचित मज लागि ॥ १६ ॥ तुझे नाम अपला घुलैठी ॥ तो ला कावसील व्रजाला पोटी ॥ आणि निजांगे घेता
जगजेठी ॥ जालासि कष्टी दिसतसे ॥ १७ ॥ समुद्राचिया भये करोन ॥ अगस्तीरा कील अनुष्ठान ॥ तस्चि देवा तु

॥४॥ नालरीअळंकार करावयाचोख। रहतकोंडनीबैस विति लोक॥ लेवी माझाअंगिकार देख। यदुनायकेकेलाकि॥९३॥
आता लरकीप्रपंचमाया। राको निशोक नकरीबाया॥ ऐसे मातेसि सांगोनिया। कृष्णपाया लागली मी॥९४॥ मस्तक
देउनि चरणकमळी। स्वासि बोललेते वेळी॥ पितियाने विषवनमाळी॥ मजकारणे पाठविले॥९५॥ आता तुसेवू
पेकरूनीजाण॥ मीपावेल वैकुंठभुवन॥ पुढे तुझे कोन करीन पूजन॥ चिंता दारूण वारते॥९६॥ निंदकलोकऐसे
बोलति॥ मिराबाईणे केली भक्ति॥ तीजलावीष प्रलयपर्यंति॥ केला निश्चिति नृपनाथे॥९७॥ ऐसे बोलति भक्तजन॥
मगतेनकरतिल तुसेपुजन। हेदेवाधिदेवा मजकारणे॥ चिंता दारूण वारते॥९८॥ वस्त्रेभूषणे अळंकार॥ नानापु
ष्पाचे करोणि हार॥ तुजकोण लेववील साचार॥ चिंता अपार मजवाटे॥९९॥ राजा करीतहोता अर्चन॥ तोही जा
ढेउन लाको वायमान॥ मजवरी निमित्य ठेवाण॥ तुसेसेवन वर्जिले॥७०॥ तुसकुमार सावळा राजीवनयन॥ आता
भलता ठेविल दूषण॥ म्हण ति मिराबाईचा प्राण॥ याजनिमित्य पैगेला॥७१॥ बरे आता रुक्मिणीकांता॥ मी
अथा कासया करू चिंता॥ भूत भविष्याचा कर्ता॥ तुजविन सर्वथा असेना॥२॥ लाखाजोहरी पंडुसुला॥ जळ
ता राखिले तुवा त्वरित॥ तुकृपासागर रुक्मिणीकांत॥ नकळे अंत श्रुतिशास्त्रा॥३॥ विषपाजिले प्रल्हादासि॥
तया सि रक्षिले हृषीकेशी॥ तुसे नाम असता वाचेसि॥ काळ तयासि बाधीना॥४॥ विषघेतले हळाहळ॥ तोतु
झिया नामे जालासी तळ॥ आतामी कासया करू तळमळ॥ तुदीनदयाळ असता सिरि॥५॥ मगतो विषप्याला ॥४॥

श्रीगणेशायनमः॥ ऐका श्रोते हो सावकाश। पंढरीक्षेत्र दक्षणेस। तेथोनि साल कोस॥ मंगळवेढे गाव पै॥ १॥
तेथे वेश्या कळावंतिन। शामा तिचे नामाभिधान॥ तिचे पोटी दिव्यरत्न। कान्होपात्रा जन्मली॥ २॥ तिचे लावण्य
पाहता जाण। देवांगना लज्जायमान॥ मृत्युलोकी तिज समान। नाही विधिने निर्मिली॥ ३॥ बाळपणी ते अ
बळा॥ गायन सिकली नृत्यकळा॥ रंभा तिलोत्तमा मेनिका सकळा॥ पाहता उर्वशी लज्जित॥ ४॥ माता ह्मणे कन्येसि॥
चाल जाउ राजद्वारासि॥ अर्थ अलंकार देईल तुजसी॥ रूपलावण्य देखोनी॥ ५॥ ते ह्मणे वो जननी॥ मज योग्य पुरुष
कोन्ही॥ धुंडिता न दिसे कोण्हि नयनी॥ जानसी मनी आपुल्या॥ ६॥ मज हो गिलावण्य कोरि गुणी॥ ऐसा निश्चय क
रोनि मनी॥ असता वरी न त्याला गुणि॥ कान्होपात्रा राहली॥ ७॥ मृत्युलोकिचे पुरुष॥ माते ते मज ऐसे भासत॥
सूर्यापुढे जे विखद्योत॥ ऐसे दिसत मजलागी॥ ८॥ तव कोणे येके अवसरी॥ यात्रा जातसे पंढरपुरी॥ गरुड ट
के निशान भेरी॥ वैष्णव गजरी गातात ति॥ ९॥ कान्होपात्रा देखोन॥ संतासि घाली लोटांगन॥ कोठे जाता वैष्ण
वजन॥ दया करोणि मज सांगा॥ १०॥ ते ह्मणति पंढरीसि॥ आह्मि जातो यात्रेसि॥ तेथे आला वैकुंठवासि॥ त्याचा म
हिमा न वर्णवे॥ ११॥ कान्हो पुसे संतासि॥ कैसा आहे वैकुंठवासि॥ ते ह्मणति ब्रह्मादिकासि॥ ज्याचा महिमा न वर्णवे॥
॥ १२॥ उदार धीर संपूर्ण॥ लक्ष्मीहुनि कोटि गुणे॥ चंद्र सूर्य तारांगणे॥ त्याचे तेजे राहाटति॥ १३॥ कान्हो ह्मणे संतासि॥

॥पुढे साक्ष पाहा ॥ तिजग॥ म्हणोन कंठी तै साचरा हिला रंग॥ निजदासाचि कीर्ति भंग॥ करी भव भंग कृपाळु ॥२३॥

॥५॥ जलागुन॥ विषबाधा हे होईल का॥१८॥ घडघजीत असंता वैश्वांभर॥ तो जरी श्रुनासका पेधरस्थर॥ तरीच
विषे रुक्मिणीवर॥ तुज कारणे बाधील॥१९॥ रामनाम जपता अहर्निसि॥ आनि दुरिते बाधिजेत निजभक्तासि॥
तरिच विषबाधा हे तुम्हासि॥ अपायासि करील॥२०॥ कौतुक दाखवावया याजनासि॥ नाना चरित्राते करिसि॥
आला पहिल्यासारखा हृषीकेशि॥ वरकरो निहाळे का॥२१॥ मग मिराबाईचे ऐको निउत्तर॥ प्रसन्न जाला सारंधर॥ पहिल्यासा
डो रिखा रुक्मीनिवर॥ जाला सत्वर ता काळी॥२२॥ तेव्हा राजा उठोनिया सत्वर॥ मूर्तिसि करी नमस्कार॥ मग मिराबाईस बोले उत्तर॥ तुवा केला उ
ध्दार कुळाचा॥२३॥ ऐसी नृपवराचि बोली॥ ऐकोनि निंदक पाहाति खाली॥ म्हणति भक्तद्वेष जयाने केली॥ अकीर्ति स्याची लोकी कात॥२५॥ प
मग जे जे कारे पिरिक्षी राळी॥ आनंदली सज्जनमंडळी॥ म्हणति मिराबाई स्या काळी॥ प्रसन्न वनमाळी॥ जाहला॥२६॥ मग मिराबाईस
तुष्ट मन॥ करिति जाली श्रीकृष्णभजन॥ भक्तमहिमा प्रगट करोन॥ आत्मसाना ते पावली॥२७॥ तयादेशी अध्यापवरि॥ राणेराज
याचे घरी॥ कृष्णमूर्ति भिति गोजरी॥ तयाचे मंदिरि राहिली॥२८॥ पुढिलीये अध्याई कथा सुंदर॥ कान्होपात्रा भक्त थोर॥ तेरसाळ
चरित्र परिकर॥ परिसा सादर भाविक हो॥२९॥ जो आदिमायेचा नियंता॥ जो विधिचाहि निजजनिता॥ तो हृदयालव सो निश्च
ता॥ वदविल ग्रंथा निजप्रेमे॥३०॥ हाचि निश्चयो देखोनि मने॥ वक्ता वदविता रुक्मीणीरमणे॥ महीपती तयाचा रुपाव रसाने॥
प्रसाद वचने बोलत॥३१॥ स्वस्ति श्री भक्तविजय ग्रंथ॥ श्रवणे पुरति मनोरथ॥ प्रेमळ परिसोत सज्जन भक्त॥ अडतिसा
वा अध्याय गोड हा॥३२॥ श्रीरामकृष्णार्पणमस्तु॥ श्री॥ राम॥ जय॥ राम॥ जय॥ जय॥ राम॥ ॥छ॥छ॥छ॥छ॥

जैर

पराधासि॥ ढिवरमारीजळचरासि॥ तैसेसज्जनदुर्जनासि॥ अखंडवैरचालते॥२७॥ निरापराधीस्वा
पदासि॥ पारधीवनीवधीत्यांसि॥ तैसेदुर्जनआणिसज्जनासि॥ अखंडवैरचालते॥२८॥ व्याघ्रदेखोनिमनु
ष्यासि॥ ग्रासुपाहेसक्रोधमानसि॥ तैसासज्जनदुर्जनासि॥ वैरमानसीसर्वदा॥२९॥ अपराधनसतानिद्रस्ता
सि॥ ढेकुनडसतिमनुष्यासि॥ तैसेसज्जनदुर्जनासि॥ वाईरमानसिसर्वदा॥३०॥ अन्यायेंनसताजाण॥ केला४
रायासिसांगितलेदुर्जने॥ ऐकोनिपंढरीसतेणे॥ दुतपाठविलेतात्काळ॥३१॥ कान्होपात्रामाहाद्वारि॥ सप्रेमभा
वेकीर्तनकरी॥ तोराजकिंकरसत्वरी॥ तिजकारणेबोलति॥३२॥ ह्मणतिबेरशासिचालत्वरित॥ नाहीतरिनेउ
बळात्कारि॥ तेह्मणेदेवासिनमस्कार॥ करोनिसत्वरयेतसे॥३३॥ सभामंडपीउभेदूत॥ कान्होगेलीराउळांत॥
करजोडोनिविनविता॥ बहुविनितहोउनि॥३४॥ ह्मणेपुंडलीकवरदापांडुरंगा॥ मीतुसीह्मणवितेश्रीरंगा॥
आतामोकलिताभवभंगा॥ उणेकोणासियेईल॥३५॥ म्यातुसेह्मणविल्यावरि॥ रायेधरोणिनेताबेदरि॥ म्याये
थोनिजावेजरी॥ तरिउणेकोन्हायेईल॥३६॥ गजेंद्राचिऐकोनिकरुणा॥ सत्वरपावलासीजगजीवना॥ मजमोकली
ताकरुणाघणा॥ उणेकोणासियेईल॥३७॥ कपोतिससंकटपडताजाण॥ तुवाराखीलेतिचेविघ्न॥ आतामजनरे
ताअव्हेरुन॥ उणेकोणासियेईल॥३८॥ स्वापदहरिणिपडलीफासा॥ संतापावलासिहृषीकेशा॥ मजमोकलीतापं
ढरीघिशा॥ उणेकोनासयेईल॥३९॥ दुर्वासछळिताअंबरषि॥ गर्भवासतुसोसिसि॥ आतामजनेताबेदरासि॥ उ

चे

॥१२॥ ऐसेसांगताॠषिकेशी॥जरीमीशरणगेलीयासि॥अंगीकारमाझाकरीलकी॥१४॥तेह्मणतिकुबजादासि॥
कुरूपहीनमथुरेसि॥ह्मणेअंगिकारोगितिसि॥आपुल्याऐसीतेकेली॥१५॥अजामेळचोखामेळा॥सांचाकेला
अंगिकार॥पतितपावनदीनदयाळ॥तोघननीळह्मणवीतसे॥१६॥ऐसेऐकोनिसंतवचन॥कान्होघराासि
गेलीत्वरेन॥आपुलेमातेसिकायह्मणे॥पंढरीसमीजातसे॥१७॥विणाघेउनस्वकरी॥प्रेमेगायनकरीसुंदरी॥का
न्होआलीतेअवसरी॥श्रीहरीगुणवर्णितसे॥१८॥माहाद्वारीलोटांगन॥कान्होघालीप्रेमेकरून॥ह्मणेतुसीकी
तिऐकोन॥शरणआलीविठला॥१९॥उदारधीरसुंदरपुर्ण॥षगुनऐश्वर्यलक्षण॥तुसेठाईवसतिह्मणुन॥शा
रणआलीविठला॥२०॥अजामेळगणिकाजान॥तुवाउध्दरलीयेताशरण॥संतिसांगीतलेवर्तमान॥शरण
आलीविठला॥२१॥लौकीककामदेहाभिमान॥मासेठाईहोताजाण॥सर्वत्याकोनतुजकारण॥शरणआलीवि
ठला॥२२॥आतामजलाअंगिकारि॥अनन्यभावेशरणहरि॥ह्मणोनिमाथाचरणावरि॥कान्होपात्राठेवितसे॥२३॥
हरीरूपधरोनिमानसी॥कान्होपात्राराहिलीपंढरीसि॥माहाद्वारीसद्भावेसि॥श्रीहरीगुणवर्णिति॥२४॥तवको
ण्हेयेकेअवसरी॥येकहोतादुराचारी॥ह्मणेजाउनिबेदरी॥रायापासीसांगावे॥२५॥जाउनिह्मणेपंढर
पुरीमाहाद्वारी॥येकगणिकाआहेसुंदरी॥तिनसारिखिआनखिनारी॥मृत्युलोकीदिसेना॥२६॥काहीनसताथ ॥१॥

केशदेवाचा ब्राम्हणोनि ॥५४॥ म्हणति वैकुंठवासि विटेवरि ॥ उभा राहिला भिमातिरि ॥ कान्होपात्राचा केवारी ॥
केश निर्धारील याचा ॥५५॥ तुम्हीच लावे पंढरीस ॥ जरी केश न सले देवास ॥ तरी सिक्षा करावी आम्हास ॥ ऐ
सले होन दीधले ॥५६॥ राजा पुसे ब्राम्हणासि ॥ कान्हो देवा तमि काली कैसी ॥ पुजारे म्हणति सागरासि ॥ लव
ण मिळे तैशा रिति मिळाली ॥५७॥ साक्ष पाहावया कारणे ॥ राजा सह वर निघाला जाण ॥ विचार करिति ब्राम्हण ॥
आता कैसे करावे ॥५८॥ केश नसता देवास ॥ आविंद मारील आपणास ॥ लज्जा रक्षील जगन्निवास ॥ की उपेक्षील
हे कळेना ॥५९॥६०॥ पंढरीस मिप आले जेव्हा ॥ ब्राम्हण करुणा भाकीति तेव्हा ॥ म्हणति द्रूपावंता माधवा ॥ तु रक्षि
ला आम्हासि ॥६१॥ लाक्षाग्रही पांडव जळता ॥ तेथे धावलासि अनंता ॥ आता आम्हासि रक्षिता ॥ संकट तुजला कोण ते ॥६२
वोढिला दुर्जनाच्या पंक्ति ॥ चतुर्भुज केली द्रौपदी सती ॥ आम्हासि रक्षिता लक्ष्मीपति ॥ संकट तुजला कोण ते ॥६३॥ वो
णवा लागता गिळिला ज्वाळ ॥ रक्षिले गाई गोपाळ ॥ आम्हासि वाचविता ये वेळे ॥ संकट तुजला कोन ते ॥६४॥ मेघ
वर्षता दारुण ॥ नखि धरिला गोवर्धन ॥ आमुचे वाचविता प्राण ॥ संकट तुजला कोन ते ॥६५॥ ऐसा प्रताप जाणोन ॥
राजद्वारी दिधले लेहोन ॥ चतुर्भुज श्यामवर्ण ॥ केशांकुर वधसति ॥६६॥ असो महाद्वारी तेथ वसरी ॥ राजा पा
तल सत्वरी ॥ ब्राम्हण तेव्हा गरुडपारि ॥ लोटांगण घालिति ॥६७॥ म्हणति पुंडलीक वरदा अनंता ॥ ऐसे संकटी आम्हा
सि रक्षिता ॥ तुजवाचोनि त्रिजगंनाथा ॥ कोन्ही न दिसे ये वेळे ॥६८॥ सेजार मंडपी जाउनि निहारिल ॥ राजा देवासि ज

॥२॥ णेकोनासियेइल ॥४०॥ अजामेळ चोखामेळ ॥ त्याचा केला अंगिकार सकळ ॥ आणि मनसा करिता अव्हेर ॥
उणे कोणासियेईल ॥४१॥ कदईत पडले मंडुक बाळ ॥ स्मरता पावलासि तत्काळ ॥ मज मोकलिता ये वेळे ॥ उणेको
नासियेईल ॥४२॥ तुझे स्वरूपी जडले मन ॥ मज स्पर्शता हे दुर्जन ॥ तरी देवा तुज कारण ॥ संतसज्जन हासति
ल ॥४३॥ ऐसी भाकिला करुणावचन ॥ प्रसन्न जाले नारायण ॥ तिचे चैतन्य काढोन ॥ आपुले स्वरूपी मेळविली ॥४४
संत पुजारे संनिध होते ॥ त्याणि देखिले तथे ॥ कान्होपात्रेसि रूपावंते ॥ जानुमध्ये घातले ॥४५॥ कान्हो जिरली
मांडिवरी ॥ ते साक्ष आहे अद्यापवरी ॥ भाविक जाति पंढरपुरी ॥ आवडी करूनि पाहाती ते ॥४६॥ तिचे प्रेत ते वेळी ॥
नेउनि पुरविले दक्षण द्वारी ॥ त्याचा वृक्ष झाड करी ॥ तरटी झाड उगवले ॥४७॥ असो बेदरीहुन आले दुत ॥ सभा
मंडपी ते तिष्ठत ॥ पुजारीयास पुसत ॥ कान्होपात्रा काय जाली ॥४८॥ ते म्हणति तिचे चैतन्य हरीस्वरूपी जाली लि
न ॥ दूत म्हणति आणुन ॥ प्रेत आह्मासि दाखवा ॥४९॥ पुजारे म्हणति दुतास ॥ प्रेताचा तो जाला वृक्ष ॥ म
ग ते ह्मणती अभिलास ॥ तुह्मीच केला तियेचा ॥५०॥ विचार न करिता जाण ॥ पुजारे नेले धरोण ॥ बेदरी जाउ
णि वर्तमान ॥ राया पासी सांगितले ॥५१॥ अविंदराजा अविवेकी बहुत ॥ पुजारे ज्याले भयाभीत ॥ नारळ बुका
प्रसाद त्वरित ॥ राया पासी ठेविला ॥५२॥ त्याणे घेतले प्रसादास ॥ तव त्यामाजी निघाला केस ॥ क्रोध आला अ ॥२॥
विंदास ॥ पुजारियास पुसत ॥५३॥ भय वाटले तयासि ॥ विचार पडिला मानसि ॥ म्हणति सांगावे राजियासि ॥

श्रीगुरुपरब्रह्मणेनमः॥जयभक्तवत्सलारुक्मीणीकांता॥दिनबंधुअनाथनाथा॥निजभक्तालागीसौ
ख्यदेता॥तुजवीनसर्वथाअसेना॥१॥जयअनंतअवतारधरलीया॥कृपासागराकरुणालया॥गुणस
मुद्रादेवराया॥निरसीमायादासाचि॥२॥जयविश्वपतेविश्वंभरा॥कैवल्यदानीअतिउदारा॥भक्तभूषणा
जगदोद्धारा॥भक्ताअंतरीअससितु॥३॥जयकमळापतिकमळलोचना॥अक्षयस्वरूपाचैतन्यघना॥
विश्वव्यापकाजगजीवना॥दिनोध्धारकाजगद्गुरु॥४॥निजभक्तपडतासंकटी॥त्वरितधावसीजगजेठी॥सा
चेकार्यउठाउठी॥करसिलज्यानधरिता॥५॥तयासद्गुणाचेचरित्र॥तुचिवदविसीराजीवनेत्र॥मीतरी
पुढेनिमित्यमात्र॥बुधिस्वतंत्रमजनसे॥६॥मागिलेअध्याईनिरोपण॥श्रोतेपुसतिप्रितिकरुन॥कीका
होपात्रासिजगजीवन॥दिधलेदरुशननिजप्रीती॥७॥आताउदारधीरवंत॥जोग्रफचीसिसोनबिर
रू॥तोनिजभक्तदामाजीपंत॥परिसाचरित्रतयाचे॥८॥पंढरीशिआपासूनजाण॥मंगळवेढेरीउयोजन॥
ल लेथीराजमाहालठान॥केलेस्वाधीनतयाचे॥९॥रायेविश्वासीजाणोन॥दस्तानकेलेसाचेस्वाधीन॥
तेथेकुटुंबासहितजान॥येवोनआपनराहिला॥१०॥माध्यानकाळीअभ्यागतासि॥येताअन्नदेततया
सि॥पांडुरंगचरणीअहर्णिसि॥भावमानसिंघरिसला॥११॥ऐसेलोटताबहुतदिवस॥तोदुष्काळपडलाअ

॥३॥ वपाहत ॥ तोमुगुटदेखिलाअकस्मात ॥ प्रभायमानसाजिरा ॥६९॥ कुरळकेशबहुसुंदर ॥ कमळनेत्रअतीविशा
ळ ॥ दिव्यकुंडलेमकराकार ॥ कंठीकौस्तुभसाजिरा ॥७०॥ हृदईपदकअतीसुंदर ॥ जघनिठेविलेदोन्हीकर ॥ का
सेवेष्टिलापितांबर ॥ शोभेमाळवैजयंति ॥७१॥ जेयोगियांचेनिजध्यान ॥ सकळदेवांचेदेवार्चन ॥ येकायेकीरा
जाआपण ॥ देखताजालालेघवा ॥७२॥ अनुतापजालाचित्तासि ॥ राजाह्मणेब्राह्मणासि ॥ तुह्मीमूर्तिसांगित
लीजैसि ॥ तैसीचयेथेदेखिली ॥७३॥ अनन्यभावेदंडवत ॥ राजाख्वासिघालित ॥ आलिंगणदेउनिविचारित ॥ पु स्यानं
जारीयासबोलतसे ॥७४॥ कान्होपात्रेचेभाग्यपरम ॥ हरिरूपीजालीलीन ॥ आह्मीअभागिभाग्यहीन ॥ केले
दर्शननतियेचे ॥७५॥ मागुतिबोलेपुजारियासि ॥ कान्होवृक्षजालीकैसि ॥ ह्मणेदक्षणद्वारांसि ॥ तरटीवृक्षदा पा
खविला ॥७६॥ राजयासिसांगतिब्राह्मण ॥ पंढरीक्षेत्रहेपुरातन ॥ येथीलतरुवरहोऊन ॥ सकळसुरगणबैस
ले ॥७७॥ तरटीवृक्षतैसाचिआहे ॥ दक्षणद्वाराअद्यापिपाहे ॥ भाविकभक्तलवलाहे ॥ पंढरीसिपाहाताती ॥७८॥
पुढीलेअध्याईकथाअद्भुत ॥ रामाजीपंतवैष्णवभक्त ॥ महीपतिसाचाशरणांगत ॥ गुणवर्णितसद्भावे ॥७९॥
स्वस्तश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ ऐकतातुष्टेजगंनाथ ॥ प्रेमळऐकाभाविकभक्त ॥ एकोनचाळीसावअध्यागोड
हा ॥८०॥ श्री० राम० कृष्ण० गोविंद० श्री० हरि० गोविंद० श्री० राधा० कृष्ण० भक्त० प्रिय० कृपा० कर० ॥८५॥८९॥ ॥३॥

स्नान करोनि आला ब्राह्मण। पंक्तिस बैसविला मानेकरून॥ नानापरीचे उत्तमान्न॥ पात्री आणोनि
वाढीले॥२३॥ सेवरी पंगतीत वाढीला घृत॥ संकल्प सांगे पुरोहित॥ तोन वल वर्तले अद्भुत॥ दे
खिले विपरीत ते घवा॥२४॥ पंढरीहुन आला ब्राह्मण॥ करु लागला दीर्घ रुदन॥ अश्रु पडती नेत्रातु
न॥ विस्मित मन सर्वांचे॥२५॥ घरधनि पुसे तयालागुन॥ ह्मणे हा समय कोन॥ कायं दुःख थाठवले मन॥
जाले उदीम कासया॥२६॥ आयकोनि ह्मणे द्विजवर॥ आज जाले ति दिवस चार॥ कांते सहित मुले ले
कुरे॥ राहिले घरी उपवासि॥२७॥ मी निर्दय कठीन अंतरी॥ भोजना बैसलो तुमचे घरी॥ मागे काय वर्तले घरी॥
खेद अंतरी वारल॥२८॥ दामाजिने आयकोन वचन॥ पुसता जाला नयाकारणे॥ येसं वसर परियंत पु
रविन॥ अन्न तुमचे कुटुंबा॥२९॥ आता स्वस्थ करोनिया चित्त॥ भोजन करावे त्वरित॥ सायंकाळी धान्य नि श्चि
त॥ तुमचे ग्रहास पाववीन॥३०॥ ऐसे आयकोनि अभय वचन॥ द्विजास वाटले समाधान॥ जेविले आयुष्य हि
नासि अमृतपान॥ दाची रमने पाजिले॥३१॥ तैसा संतोष मानुनि चित्ति॥ भोजन सारुनिया थानि गुति॥
विडा दक्षणा देउन प्रीति॥ दिघला आसीर्वाद संतोषे॥३२॥ मग बोलाउन निज भ्रस्यासि॥ काय सांगता जा

॥१॥ कस्मात ॥ तेणे विश्वजन हे समस्त ॥ पिडिले समस्त उपवासे ॥१२॥ मुखामाजी घालित होनु ॥ प्रा
णि समस्त पावती मरण ॥ परंतु कोठे न मिळे अन्न ॥ ऐसा कठीन काळ आला ॥१३॥ स्वदेशा याकूनी लोक गे
ले ॥ को णि निर्बळ ते राहिले ॥ पंढरी क्षेत्री अन्न न मिळे ॥ ऐसा समय वोडवला ॥१४॥ मग येक ब्राह्मण
क्षुधित होउन ॥ मंगळवेढीयास आला जान ॥ ह्मणे आजचे दिवस मिळेल अन्न ॥ ऐसी इच्छा धरियेली ॥
॥१५॥ दामाजीपंताचिया घरी ॥ द्विज पातला तेवेळी अवसरी ॥ विप्रासि देखता चिंसउ करी ॥ नम
स्कारीस द्भावे ॥१६॥ ह्मणे स्नान करो नियावे त्वरित ॥ प्रसाद घ्यावे मासि येथ ॥ ऐसा आदर देखोनि बहुत ॥ २
संतोष चित्त द्विजाचे ॥१७॥ याचकासि नम्र बोलता वचन ॥ तेणे संतोषे जगज्जीवन ॥ जेवी बाळकाचे कोउ
क रिता जान ॥ समाधान मालेसि ॥१८॥ किंवा निजपुत्राचा आदर ॥ पिता देखोन संतोषे थोर ॥ तैसा
याचकाचा आदर ॥ देखोन श्रीधर संतोषे ॥१९॥ ग्रहस्ता सि काळ आला कठीन ॥ धावयास नाही व
स्त्र अन्न ॥ तरि नम्र बोलो नियावचन ॥ करावे नमन आदरे ॥२०॥ भिक्षा घावयासि नसली जरी ॥ आ
वर निघरा विवैरवरी ॥ वसवसो न पाठी लागला जरी ॥ तरी नर्क अघोरि तो पडे ॥२१॥ ऐसी शास्त्री बो ॥१॥
लिली नीती ॥ हे सर्व जाने दामाजीपंत ॥ ह्मणोन द्विजाचा आदर बहुत ॥ करी निज प्रेमे करुनिया ॥
॥२२॥

म्हणति दुष्काळ पडला कठीन ॥ तुम्ही ब्राह्मणासि दिधले अन्न ॥ ते वार्ता श्रवणी ऐकोन ॥ आलो धावोन
तुम्हापासी ॥४४॥ तव धर्म तो अति उदार ॥ चित्ती नाही सान थोर ॥ अन्नदानी पात्रापात्र विचार ॥ तुज सर्वथा
असेना ॥४५॥ गगनी उगवला नारायण ॥ तो प्रकाश सर्वा समान ॥ तैसे तुम्ही सकळा अन्नदान ॥ थोर
लाहान न म्हणसि ॥४६॥ आम्ही क्षेत्रवासी ब्राह्मण ॥ उपवासे मरतो अन्नाविन ॥ तुम्हीया कीर्ति ते ऐकोन ॥ आ
लो धावोन या ठाया ॥४७॥ ऐकोन द्विजवराचि मात ॥ करुणा उपजली हृदयात ॥ मग अभय देऊनि तयाते ॥ वि
प्र समस्त बैसविले ॥४८॥ मग सदनी जाऊन कांतेपासि ॥ विचार पुसतोंला तियेसी ॥ अन्नावाचोनि पंढरीसी ॥ आ
मरति उपवासि विप्र ॥४९॥ सकळ गोळा होउन जान ॥ आपुले घरासि आले ब्राह्मण ॥ नाही म्हणता तया कार
णे ॥ सहासहा न ये वो पाहे ॥५०॥ सकळासि संतोष करावयासि ॥ धान्य तो नाही आपणापासी ॥ म्हणोन
विचार पडला मानसि ॥ काय ऐसीयासी करावे ॥५१॥ पेकासि किंचित धान्य दिधले ॥ ते सकळानि हिरोन नेले ॥
दुष्काळाने लोक पीडिले ॥ टाकुन गेले स्वदेशा ॥५२॥ कांता बोले तया प्रति ॥ तुम्हा सुचेल तैसी युक्ती ॥ तेण क
रोनि द्विजपंगति ॥ संतोषवावे सप्रेम ॥५३॥ म्हणे धान्याचे अंबार दोन ॥ आम्हापासी आहेत जाण ॥ ते दि

॥२॥ तोश्या.सि॥ दोन खंड्याधान्याच्या द्विजासि॥ धावे पंढरीसि नेउनि॥ ३३॥ ऐसी आज्ञा होताचि त्वरित॥ ब्राह्म
णासि आनंद वाटला बहुत॥ ह्मणे मज पावला रुक्मीणिकांत॥ आनंदयुक्त मानसि॥ ३४॥ मग धान्य घालोनि वृष
भावरि॥ सत्वर पाठविले पंढरपुरी॥ ते द्रिष्टीस पाहोनि नर नारी॥ पडले यावरी सकळिक॥ ३५॥ गोण्या पाडोन
तात्काळ॥ धान्य लुटोन घेतले सकळ॥ कोन्हाचेही न चले बळ॥ उपवास पडले ह्मणोनि॥ ३६॥ जया होते दिध
ले धान्य॥ तो रुदन करी ब्राह्मण॥ ह्मणे मासे अन्न सकळ लुटोन॥ होता कोन तुह्मी न्यावया॥ ३७॥ जैसे वृषीव
ळाचे पिकले सेत॥ सावरी येळ धाड पडत॥ मग ते जैसे तळमळील॥ ते चगति जाली ब्राह्मणा॥ ३८॥ मग पंढ
रीचे सकळ ब्राह्मण॥ त्यासि पुसति वर्तमान॥ कोठे निघाणिले हे धान्य॥ तेथा आह्मा कारणे सांगिजे॥ ३९॥
तो ह्मणे दामाजिपंत॥ उदासि ज्ञानी धैर्यवंत॥ तयाने कृपा करोनि माले॥ अन्न होते दीधले॥ ४०॥ दैवे ही घेत
कर्मे नेले॥ तैसे चि मज लागि घडोन आले॥ कुटुंबाचे प्राक्तन फुटले॥ धान्य लुटले सकळही॥ ४१॥ ऐसी ऐको
नियां माल॥ सकळ ब्राह्मण निघाले त्वरित॥ दामाजीचे मंदिरात॥ आले समस्त धावोनि॥ ४२॥ ब्राह्मण दे
खोनियां द्रिष्टीसि॥ नमस्कार केला सद्भावेसि॥ द्विज आसिर्वाद देवोनि तयासि॥ कल्यान तुह्मासि असावे॥ ॥२॥
॥४३॥

सकाई। उंच निच नाही निवडले ॥ ६५॥ तरी पंढरीक्षेत्री जे राहाति। ते सारिखेचि मानावे निश्चिति। पुरातन बोलोन गेले संति। संशय चित्ति न धरावा ॥ ६६॥ नव लक्ष जळचर समुद्राचे पोटी। परी त्याची सकळांवरी सार खी द्रिष्टी। तेवी सकळ यातील स्वपाद्रिष्टी। पाहे जगजेठी सारिखा ॥ ६७॥ की वाद्दश लक्ष पक्षीयांच्या जाति। तितुक्या आकाशातळ हिंडति। तेवी सकळ यातीत रुक्मिणीपति। सारिखेचि तितेखिल ॥ ६८॥ ना तरी विस लक्ष स्थावरांकुर। वसुधेसि सारिखे निरंतर। तेवी पतीतपावन दिनोध्दार। ते खेचरा चरसारिखे ॥ ६९॥ ज्यासि पूर्ण आत्मज्ञान। ते चि जाणति सिध्दांत खुन। ते द्रिष्टीसि पाहाति थोर सान। सम समान जानति ७०॥ हे उत्तम भक्तिचि निज स्थिति। जाणो निदामाजी पंती। ह्मणे निघ्न सर्व भूति। वाटी निज प्रीति करोनिया ॥ ७१ अनाथ दुर्बळ अतिदीन। त्यांचे दुःख कीवा चले प्राण। परिमळ घ्यालेहे अन्नदान। न केथा ठवन चित्तात ॥ ७२॥ येका सयेक सांगतीमात। कीर्ति प्रगटली देशात। ह्मपणजन जे प्रपंचात। आयकोन चित्तात जल्पति ॥ ७३॥ ह्मणति राजीयाचे अन्न वाटले। त्याचे पदरीचे काय गेले। कायाकष्ट मेळवोन भले। नाही वाटले तयानि ॥ ७४॥ येक ह्मणति आपुला या को निधंदा। व्यर्थ काल यानि निंदा। राजयास कळता भरेल क्रोधा। करील आपदा तयानि

॥३॥ ज्याकरीलुरवोन॥वाचवावेप्राणसकळांचे॥५४॥रायासिकळलावर्तमान॥नदितोघेईलमाझाप्राण॥येका
जिवासियेतामरण॥क्षेत्रीचेब्राह्मणवाचती॥५५॥म्यायेकानेदेहलोभधरिला॥लवियासर्वांतेमृत्युयेईलमला॥
ऐसाचित्तिविचारकेला॥मगबाहीरआलाह्वरिल॥५६॥धान्याचेआवारकाढोनिह्वरिल॥द्विजासिह्मणेदामाजी
पंत॥न्ययाधान्यलागेलजितुके॥न्यावेतितुकेसदनासी॥५७॥ऐसेऐकताउदारवचन॥आशिर्वाददेतीसकळ
ब्राह्मण॥श्रीरुक्मिणीपतितुह्माकारणे॥करोकल्याणसर्वदा॥५८॥मगसकळद्विजेजावोनह्वरित॥धान्यलुट
लेअपरमित॥पंढरीलकळतांअद्भुत॥लोकसमस्तधावले॥५९॥ब्राह्मणवैश्यशूद्रजान॥वाणीआनिदीन
जन॥मंगळवेढीयालयेउन॥धान्यघेउनजातातिं॥६०॥सुलारचर्मकआनिखाति॥कुंभारनापिकहीनमाति॥
ऐकोनदामाजिचिकीर्ति॥धान्यनेतिसकळिक॥६१॥गौळगोळीपाथरउजान॥कोळिलांबयगरआगवान॥
मंगळवेढीयासयेऊन॥नेतीधान्यस्वइछा॥६२॥गुरवरंगारितरवराईत॥अनुष्ठानीआनिसंतमहंत॥ह्मणती
आह्मावरीतुष्टलाभगवंत॥याचेहृदयालनिघोनि॥६३॥सिंपिवेलदार॥आनिकवर्णयातिअपार॥अंसह्मा
दिहीननर॥धान्यअपारनेताति॥६४॥श्रोतेआरांकाघेतीलकाई॥कीसकळयातियेकेठाई॥गेलेआनावया ॥३॥

रजक

बेदरासि न्यावया ॥ ८७ ॥ पत्र वाचिता चित्त हरित ॥ अंतरीं उमजला दामाजीपंत ॥ ह्मणे अपराध तो मज हा घडला ॥ याचि खंती कायसी ॥ ८८ ॥ जे दूत आले न्यावयासि ॥ दामाजीपंत बोले त्याहासी ॥ बेदरा जातां पंढरीसि ॥ पांडुरंगासि भेट वावे ॥ ८९ ॥ ऐसे ह्मणोनि साधव सारा ॥ तैसेचि आले पंढरपुरा ॥ स्नान सारोनि भीमा तिरा ॥ महाद्वारासि पै आले ॥ ९० ॥ गरुडपारी लोटांगण ॥ घालोन केले साष्टांग नमन ॥ मग सेजार मंडपी येउन ॥ केले नमन सद्भावे ॥ ९१ ॥ मग अवलोकिले समोरि ॥ तो साव्ळे ब्रह्म विटेवरी ॥ जो अनाथनाथ भक्तकैवारी ॥ विश्वोद्धारक जगद्गुरु ॥ ९२ ॥ श्रीमुख साजिरे अतिसुंदर ॥ दिव्य कुंडले मकराकार ॥ कंठी कौस्तुभ पुष्पहार ॥ कासे पितांबर वेष्टिला ॥ ९३ ॥ समचरण ठेवोन कर कटी ॥ नासाग्रे ठेविली द्रिष्टी ॥ ऐसा देखोनिया जगजेठि ॥ संतोष पोटी वाटला ॥ ९४ ॥ सप्रेमे देवोनि आलिंगण ॥ मग सद्भावे धरिले चरण ॥ मागुती स्वरूप न्याहाळुन ॥ कर जोडोनि विनिवित ॥ ९५ ॥ ह्मणे देवा रुक्मिणीकांता ॥ सेवटील भेटि हे च आता ॥ लोभन सांडवा सर्वथा ॥ ह्मणोनि चरणी माथा ठेविला ॥ ९६ ॥ मी अन्याय अर्चेला प्रसिद्ध ॥ राये अंतरी धरिला क्रोध ॥ आता करावयासि सिरछेद ॥ आले दूत न्यावया ॥ ९७ ॥ परि जन्मोन सार्थक जाले पाहे ॥ जे सेवटी तुझे देखिले पाय ॥ ऐसे बोलोनि लवला हे ॥ सद्गदीत कंठ जाहाला ॥ ९८ ॥ गहीवरे कंठ दाटला जाण ॥ अश्रुभरोन दाटले न

॥७५॥ काया कष्टाचे वाटावे धन ॥ ह्यापरी सभ्य घटिल केले प्राणे ॥ ज विंदासिक ब्बतावर्तमान ॥ घेईल प्राण
येयाचा ॥ ७६ ॥ ऐसी परस्परे मात ॥ आपुले घरि जन बोलत ॥ परि दामाजी आनंदयुक्त ॥ हर्षे शोकात पडे ना ॥
॥ ७७ ॥ येक मास पर्यंत जाण ॥ धान्य ने तियाचे कजन ॥ तो वोडवले महाविघ्न ॥ ते परिसा सज्जन हो ॥ ७८ ॥
मुजुमदार कानडा ब्राह्मण ॥ विष्णुद्रोहि तो दुर्जन ॥ तेणे बेदरा सि वर्तमान ॥ रायासि लेहुन पाठविले ॥ ७९ ॥ म्ह
णे राजया नराधिपति ॥ परिसा सेवकाचि विनंति ॥ तुमचे धान्य दामाजीपंती ॥ विप्रा हाति लुटविले ॥ ८० ॥ तुम
चा म्हणवितो अंकित ॥ सेवेसि निवेदिलि हे मात ॥ ऐसा पत्रिकेत वृतांत ॥ लिहोन बेदरास पाठविला ॥ ८१ ॥ ऐसे
वचन ऐकिला श्रवणी ॥ यवन नृपती संतप्त मनी ॥ जैसा घृते सिंपिता अग्नि ॥ प्रदिप्त होउन धडकला ॥ ८२ ॥
कीं वारणासि मध पाजिला सत्वर ॥ तो पाडो पाहे भलते चमंदिर ॥ तैसा वृतांत ऐकिला नृपवर ॥ विवेक विचार
करीना ॥ ८३ ॥ म्हणे मासी आसान सता भली ॥ धान्य अंबारे कैसी वाटिलि ॥ मंद दूत पाठवोन ते काळी ॥ तल
ब केलीस क्रोधे ॥ ८४ ॥ दुष्ट बुध्दि धरिलि मनात ॥ हुजुर आण किला दामाजीपंत ॥ सिक्षा करोनिया निश्चित ॥
सीरच्छेद करवावा ॥ ८५ ॥ मंग ळवेढिया सये वोंदुत ॥ आसा पत्र दाविले त्वरित ॥ ग्रामवासी लोक समस्त ॥ चिं ॥८६॥
ताक्रांत मानसि ॥ ८६ ॥ म्हणति अन्याय केला थोर ॥ त्याणे लुटविले ते अंबार ॥ म्हणोन आले राजकिंकर ॥
नि

पोतेघेउनिसत्वर। स्वारीकेलीराजमोहर। अतीत्वरेनेसारंगधर। प्रगटलेबेदरपाटनी॥ ११॥ दार
पाळासिजगजीवन। सांगतेजालेवर्तमान। मीआलोमंगळवेढ्याहुन। करानिवेदनघन्यासि॥ १२॥ राज
आज्ञाआनुनत्वरित। दारपाळघेउनगेलेआत। जोहारकरोनिपंढरीनाथ। वदलाअद्भुतवाक्याते॥ १३॥
ज्याचेश्रुतिशास्त्रेवर्णितिगुण। परिसाहासिनकळेमहिमान। लोखालताकरोनिमान। जोहारहानलस्य
विंदा॥ १४॥ अन्यासिसहस्त्रऋषिमुप। जयाचेप्राप्तीसिकरितितप। लोअविंधासिह्मणेमायबाप।
येव्हडेभगसभक्ताचे॥ १५॥ वजीरपुसतसेत्यालागोन। कोठोनियाजालेयेने। ऐसेआयकोनमनमोहन।
कायेवचनबोलले॥ १६॥ ह्मणेमीमंगळवेढीयाचा। राबतामाहारदामाजीचा। खानाजादसाचेघरचा।
गुलामसाचाह्मणविता॥ १७॥ आशंका। क्षीरसागरचौशेषशाई। तोनीचशब्दबोलला काई। तरीययाविष
ईआपुलेठाई। विकल्पकिमपिनधरावा॥ १८॥ तोनंददगोाईराखात्यान। गुराखीह्मणवीआपन। धर्माघ प्रसिध
रीयारवराणा॥ उच्छिष्टकाढीप्रितीने॥ १९॥ अर्जुनाचाहोउनसारथी। घोडेधुतलेचहुहस्ती। लोखाणाजो
ह्मणवितारुक्मिणीपती। शंकाचित्तिनधरावि॥ २०॥ नावपुसतातयेवेळा। ह्मणेमीविठोनाईकलेकव
का। ऐसेबोलोनिचनसावळा। कागदहापुढेराविला॥ २१॥ अक्षरेवोळखोनिसाचे। येथार्थवारलेभ

॥५॥ यन ॥ मागुतेस्वरूप न्याहाळोन ॥ मग चालला तेथोनि ॥ ९९ ॥ सत्यभामा राधा रुक्मिणी ॥ त्याहालेहि साष्टांग न
मुनि ॥ गरुड हनुमंत तेन मुनि ॥ मग तेथ निघालिला ॥ १०० ॥ क्षेत्रवासि लोक समस्त ॥ येकमेकासि उत्तर
देत ॥ कैसे करील पंढरीनाथ ॥ न कळे निश्चित कोण्हासि ॥ १०१ ॥ सव्य घालोनि पंढरपुर ॥ दामाजीचा लिलास
त्वर ॥ संकट देखोनि रुक्मिणीवर ॥ करील काय ते ऐका ॥ २ ॥ म्हणे मजवरी घालोन भार ॥ लुटविले धान्याचे थं
बार ॥ आला राजयाने क्रोध करूनि फार ॥ नेले सहार हन नाले ॥ ३ ॥ तरी मी भक्त केवारी जान ॥ ऐसे गर्जता ति पु
राण ॥ आता न करिता सत्वे धावन ॥ यईल उणे आपनासि ॥ ४ ॥ ऐसे जाणोनि पंढरीधिसे ॥ तत्काळ धरिला
अंत्यज वेश ॥ भक्त काय सि जगन्निवास ॥ धरी वेश उल्हासे ॥ ५ ॥ दामाजीपंताचे जैसे हस्ताक्षर ॥ तैसीच
अर्जीपत्र हे सत्वर ॥ लेहुनि जाला पांढेवार ॥ चालिला सत्वर बेदरासि ॥ ६ ॥ फाटक्या चिंध्या रुक्मिनीकांत ॥
मस्तकी बांधोनि याच्या तिव्ररित ॥ कंठी बांधोनि काळे सूत ॥ पागरे कानात घातले ॥ ७ ॥ कासेसि बां
धोनि लंगोटी ॥ हाति धरो वेंरा काठी ॥ रुक्मिणी म्हणे जगजेठी ॥ हे काय गोष्टी योजिली ॥ ८ ॥ मग म्हणे
वैकुंठनाथ ॥ दामाजी माझा निज भक्त ॥ त्यासि मारावया सित्वरित ॥ बेदरासि नेले की ॥ ९ ॥ त्याचे क
रावया काज ॥ अनामीक मी जालो आज ॥ भक्तासि संकट पडता मज ॥ न येला जसर्वथा ॥ १० ॥ ह्य ॥५॥

राल॥ ह्मणतिधन्यदामाजीपंत॥ आपुलेस्वहितजाणतअसे॥३३॥ मजुमदारानिंऐकोनबोली॥
व्यर्थयाजवरीतलबकेली॥ जैसीरजन्नकाचिरवरेभ्रकली॥ ह्मणोनदवडीलीकामधेनु॥३४॥
मगदामाजीपंतासपत्रलिहिले॥ धान्याचेद्रव्यसर्वपावले॥ मजुमदारासिधरोनवहिले॥ बंदीमा
जिघातले॥३५॥ पत्रवाचतांचितकाळ॥ त्याचेवेतनबुडवावेसकळ॥ मंगळवेढयांतचिरका
ळ॥ तुह्मीचघरवंधसावे॥३६॥ विठोनाईकासवस्त्रेदेउन॥ रायेगौरविलासन्माने॥ हेदेखोनजग
जीवन॥ आसीर्वादवचनबोललसे॥३७॥ तुह्मासहयातपर्यायाविषनिया॥ उदंडआविदवलतदुनिया॥
पुढतिमुजराकरोनिया॥ उत्तरपत्राचेघेतले॥३८॥ दामाजिपंतासंतुष्टमने॥ रायेदिधलेवस्त्रेभूषणे॥
सिबिकागजरथआभरणे॥ दुताहातीपाठविले॥३९॥ तयाचेसंगेजगजीवन॥ मंगळवेढयासआयेत
रेकरुन॥ दामाजीपंतासिवर्तमान॥ कळविलनाहीसर्वथा॥४०॥ तयासिबेदरायेतादेख॥ वाटेसजा
लीचुकामुक॥ जोमायालाघवीवैकुंठनायक॥ लिलाभक्तासदाखवी॥४१॥ ईकडेराजदुतानेदामाजीपंत॥
बेदरासिधरोनआणिलावरिल॥ रायासिकळलावृतांत॥ सामोरायेततयासि॥४२॥ दृष्टादृष्टहोतांचि
जाण॥ नृपवरदेतसेआलिंगन॥ ह्मणेकालविठोमाहारयेउन॥ रसदभरोनदिधली॥४३॥ वस्त्रेभू

॥९॥ विंधासि ॥ मग अजिंक्यतत्वाचो निराजयासि ॥ दाविता जाला तेधवा ॥ २२ ॥ पत्र द्रिष्टीस देखोन ॥ राजा
आवडी करि श्रवण ॥ ह्मणे अन्याय केला असता जान ॥ कायले होन पाठविले ॥ २३ ॥ पत्र लिहिले ऐशा रिति ॥
ह्मणे राजाधिराज वरिष्ट भूपति ॥ तयाचे सेवेसि दामाजी पंती ॥ विनंति तुह्मा प्रति करितसे ॥ २४ ॥ दुष्का
ळ पडला देशात ॥ अन्न महर्ग जाले बहुत ॥ सालसे खंडी धान्य हरिल ॥ तुमचे स्वहितास विकले ॥ २५ ॥
येका रूपया प्रमान ॥ निरख पायली सही तिधारण ॥ ते सैल द्रव्य गोळा करून ॥ सेवेसि पाठउन दीधले ॥ २६ ॥
क विठो नाईरा बता अमुचा ॥ कुलये रखसारी था हे साचा ॥ हिशोब होईल याचा ॥ समजोन साचा देईल ॥ २७
ऐसे पत्र आयकोन ॥ असरयवारे सबलिराउन ॥ तो द्रव्य पोते देखोन नयन ॥ संशय मानसी वारतसे ॥ २८ ॥
हिशोब पाहातास कळासि ॥ मग जावोन सांगति रायापासि ॥ अडतीस सहस्त्र ऐक लक्षी ॥ गणित द्र
व्यासि पाहिजे ॥ २९ ॥ पोते फोडोनि जव पाहत ॥ तव ते भरले अगणीत ॥ मोजनाराचे सिनले हात ॥ राजा
विस्मित अंतरी ॥ ३० ॥ जैसा वाळुमाजि जळ विहिरा जाण ॥ पानी भरता न सरे ह्मणुन ॥ तैसे लाघव
जगजीवन ॥ तत्काळी सासि दाविले ॥ ३१ ॥ परि डमजनन पडे कवनाप्रति ॥ माया लोभे पडली भ्रांति ॥ ॥९॥
ते रायाचे दैव वर्णिति ॥ सभाग्य ह्मणति तयासि ॥ ३२ ॥ द्रव्य न सरे अपरमित ॥ मग पोते राकुन भांड

मग भांडारग्रही लैसेंच पोते। राकिले पाहे अद्यापि ॥५६॥ ऐसे बोलतां सकळां प्रति। विवेक अनुताप जा
लाचित्ति। म्हणे जेणे सिंनला रुक्मिणीपति। तो उद्योग मागुतीकरीना ॥५७॥ कानिं घालता तुटतीकान॥
ते कासया पाहिजे सुवर्ण। ज्येणे सिनला राजीवनयन। ते कर्म परतोन न करावे ॥५८॥ मग राजयासि म्हणे
ते अवसरी॥ आता पुरे तुम्हीचाकरी॥ आम्हासि निरोप घाल न करि। पंढरपुरी राहावया ॥५९॥ राजा म्हणे त
या लागोनि॥ तुम्ही चादेव जाला रुणी॥ तुम्हीचे योगे आम्हा लागोनि। चक्रपाणी भेटले ॥६०॥ बसोई कडे सा
रंगधर॥ मंगळवेढीयास गेले सत्वर॥ घरी सांगोनु समाचार॥ अवघे स्वजन ते घवा ॥६१॥ मगराज से
वा टाकून त्वरिल। पंढरीस आला दामाजीपंत। कंठ होऊनि सद्गदीत। आळंगिले देवासि ॥६२॥ म्हणे रुक्मिणी
कांता। दीनबंधु पंढरीनाथा। माझी अपराधा चिगणिता। न कळे सर्वथा कवणा ते ॥६३॥ तु सन कारिका सिपु
ज्य जान। सिवादिवंदितिं तु सेचरण। तो तु अनामिक होऊन। माझा प्राण वाचविला ॥६४॥ तु विरंचिच्या
निज जनिता। पवित्र गंगेचा होसि पिता। तो मज कारणे जगन्नाथा। अंत्यज रूप तु जालासि ॥६५॥
विठोनाइक नामाभिधान। तुज ठेविले हो ते कवणे॥ घरच्याले कोळ म्हणोन। आलासि सांगोन राया सि
॥६६॥ ऐसे म्हणोन तयेक्षणी। सप्रेम अश्रु लोटले नयनी। स्वरूप दृष्टीन्याहाळोनि। मस्तक चरणी ठेवि
ली ॥६७॥

॥७१॥ षणे तयाहाति ॥ तुम्हासपाठविली ॥ निजप्रिति ॥ आम्हीकानजीयाचिआयकोनकुमति ॥ रागचित्तिधरिये
ला ॥ ४४ ॥ बोलावणे पाठवितादेखा ॥ तोकाल आलाविठोनाईक ॥ त्यान्हे ग्रतांतसकळीक ॥ निवेदिलात्या
स्लासि ॥ ४५ ॥ तुम्चेहातिचेहस्ताक्षर ॥ पत्रआणिलेसाचार ॥ द्रव्यदेवोनियांअपार ॥ आपणसत्वरगेलाकी ॥ ४६
वचनऐकोनिदामाजीपंत ॥ आश्चर्यकरीमनात ॥ अंतरीह्मणेसीनलापंढरीनाथ ॥ माझाआघातचुकाया ॥ ४७
मसा जोनिर्गुणनिराकार ॥ नैष्कर्म्यनिरोपचार ॥ तोअंत्यजवेशेसाचार ॥ द्रव्यभारमाथावाहिला ॥ ४८ ॥ जयाचेमु
गुटाचिपाहातारीप्ती ॥ कोटीसूर्यलपोनिजाति ॥ तोपुरानप्रसिध्द लक्ष्मीपति ॥ बांधीचिंधोटीमस्तकी ॥ ४९ ॥ कुं
उलेराकोनमकराकार ॥ कोनीघालतल्यसतिलपागर ॥ कौस्तुभमणीअ्पतीसुंदर ॥ सोडोदिराकाकाबां नि
धिलासेल ॥ ५० ॥ शंखचक्रसांडोनजगजेठि ॥ हातीघेतलीअसेलकाठी ॥ पितांबरराकोनउठाउठी ॥ ने
सलालंगोरीमजसारी ॥ ५१ ॥ वाळेनेपुरेसोडुनचरणा ॥ घातल्याअसतीलफाटक्यावाहना ॥ आगलागोमा
झियाजिन्या ॥ जगजीवनाकष्टविले ॥ ५२ ॥ ऐसेबोलोनदामाजीपंत ॥ कंठजालासद्गदीत ॥ आनंदाश्रु
नेत्रीपडत ॥ सप्रेमयुक्तहोउनि ॥ ५३ ॥ रायासहितसकळजनी ॥ आश्चर्यकरितिपंतःकरणि ॥ ह्मणतीअंत्यज
नव्हेतोचक्रपाणी ॥ आलाधावोनभक्तकाजा ॥ ५४ ॥ तोजरीमानवीअसतानर ॥ तरीवागवीताकैसा
द्रव्यभार ॥ येकलक्षसाठीसहस्त्र ॥ द्रव्यमोजोनघेतलेहो ॥ ५५ ॥ तरीनुसन्यनव्हेचिपोले ॥ मोजनाराचे ॥७१॥
सिनलेहात ॥ ५

श्रीपांडुरंगायनमः॥ जयजयाजीजगदीशा॥ लिळानाटकाजगन्निवासा॥ विश्वरूपाहृषीकेशा॥ अभं
गपरेशापांडुरंगा॥१॥ जयजयाजीकमळापति॥ विश्वींतुअंतर्ज्योति॥ तुसीवर्णितास्वरूपस्थिति॥ कुंटितश्रुतिजा
लियाकी॥२॥ जयजयाजीहरीहरेश्वर॥ अपरमिताअतीउदारा॥ निजभक्ताह्रदयमंदिरा॥ जगदोद्धाराववससीतु॥३
जयसगुणस्वरूपामेघश्यामा॥ गुणनिधानाआत्मयारामा॥ भक्तवत्सलापुरुषोत्तमा॥ भजनीप्रेमाअसोदे॥४॥ आता
प्रगटबैसोनिवैखरी॥ भक्तचरित्रेवदवीबरी॥ जेणेश्रोतियाचेअंतरी॥ प्रेमअंतरीकोदाटे॥५॥ मागिल्याअध्याईक
थाअद्भुत॥ रामजीपंतप्रेमळभक्त॥ त्याचेसंकटीरुक्मिणीकांत॥ निजांगेत्वरितपावले॥६॥ आताख्वरीपात्सा हाहो
ताजाण॥ शांतब्राह्मणनामाभिधान॥ तोराज्यकरिताबहुतदिन॥ ज्ञानवैराग्यसांडिले॥७॥ तेह्मणालकैशारिति॥
तेचिचरित्रपरिसानिगुति॥ कांताघेउनिउपरीवरति॥ संवादनिजप्रतिकरिलसे॥८॥ नानापरिचेसुमनचंदने॥ दि
व्यअळंकारवस्त्रभूषणे॥ विलासकरितिदोघेजने॥ निर्भयमनेअसोनि॥९॥ भोवतेभसठेविलेरक्षण॥ मगझरोकि
यालबैसलेदोघेजन॥ उत्तमसाकरकेळेआणुन॥ आवडीकरोनिभक्षिलि॥१०॥ सालकाहाडोनिझरोक्यातुन॥
खालेदिलिटाकुन॥ लोभमनंगेदुर्बळयेउन॥ चोरवितबैसलासाठाया॥११॥ राणीबैसोनिदेखेतयाते॥ स्वामिसत्य
वीदुहोनिहाते॥ हाजीवअटकमाहालात॥ कैसाआलाकळेना॥१२॥ ऐकोनकांतेचेवचन॥ शांतब्राह्मणकोपाय
मान॥ द्वारपाळासिबोलाउन॥ तयासिवचनपूसल॥१३॥ तुह्मासियासिकवबैसविलेद्वारी॥ कीकोन्हासियेउन

॥८॥ मगकुटुंबासहितनिश्चित॥ पंढरीसराहिलादामाजीपंत॥ कीर्तनीहोउनिप्रेमभरित॥ वर्णीगुणहरीचे॥६८॥
क्षेत्रवासिलोकबोलती॥ म्हणतिधन्यधन्ययांचीभक्ती॥ ऋणीकेलारुक्मिणीपती॥ वाढविलिकीर्तिअद्भुत॥६९
अघटीतकरोनिदाविलीकरनी॥ म्हणोनितुष्टलाचक्रपाणी॥ ऐसेआपुलियाश्रवनी॥ लोकबोलतिपर
स्परे॥७०॥ पुढिलेअध्याईकथानक॥ मृत्युंजयाचेअद्भुतकवतुक॥ आवडीनेपरिसोतभाविक॥ सौख्य
दायकसर्वांसि॥७१॥ जरिभावार्थनसलाचित्ती॥ नादलुब्धहिजरीऐकति॥ चकोरासिअमृतलाधलानि
श्चिति॥ परीप्रकाशदेखतिसर्वत्र॥७२॥ म्हणोनिश्रोताबाबवर्घ्यसकळांप्रति॥ प्रार्थितअसेमहीपति॥ ग्रंथ
श्रवणीलाउनिप्रीति॥ रुक्मिणीपतिभजावा॥७३॥ स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ॥ श्रवणेचपुरतिमनोरथ॥ (
प्रेमळपरिसोतवैष्णवभक्त॥ चाळिसावाअध्यायरसाळहा॥७४॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ ॥९॥ ॥९॥ ॥९॥

कैसेकरावेयोगसाधन॥कोणतेदेहासकरावेदंडन॥हेकाहीनेणवेसर्वथा॥२७॥कैसाअसतिवैराग्यगो
ष्टी॥कैसाअनुतापधरावापोटी॥कैसीश्रीहरीरूपाद्रिष्टी॥करीलसंकटीमजवरि॥२८॥कैसीकराविमानसपुजा
कैसेअर्चाविगरुडध्वजा॥कैसासफळजन्ममाझा॥होउनयेईलकळेना॥२९॥ज्यनालराहावेकोणेस्थिति॥कधी
भेटतीलसंतमुर्ति॥शांतब्राह्मणीऐसारिति॥संकल्पचित्तिआणितसे॥३०॥तोंअषाढमासिपंढरीस॥यात्राचा
लवीअतित्वरेस॥द्रिष्टिदेखुनितेअवसरीस॥हरुषअंतरीवाटला॥३१॥टाकविणेमृदंगवाजति॥वैष्णवआनंदेगा
तीनाचति॥येकमेकासिआलींगदेति॥नमस्कारोनप्रितीने॥३२॥दिंडीपताकासोउलीयाअनेक॥आपुटेमि
रवतिगरुडटके॥माहिमर्तबलावोनिदेख॥वैष्णवअनेकचालिले॥३३॥ऐसासमारंभद्रिष्टीसदेखोनी॥शांतब्राह्म
णहरुषलामनी॥प्रीतीणेचाललालोयंगणी॥वैष्णवांरितेघवा॥३४॥ह्मणेधन्यदिवससुदीनआजिचा॥समागमजो
झालासंताचा॥पुर्वजन्माच्यासुकृताचा॥उदयसाचाजालाकी॥३५॥जेईछितहोतेमनीत॥तेचीतात्काळजाले
प्राप्त॥ऐसेसमाधानपावोनचित्त॥चालिलेत्वरितसंतासवे॥३६॥पंढरीक्षेत्रासियेउन॥चंद्रभागेचेकरोनिस्ना
न न॥करोनिपुंडलीकाचेदर्शन॥संसज्जननमीयेले॥३७॥क्षेत्रप्रदक्षणाकरुण॥माहाद्वारासिआलाशांतब्राह्मण॥
कीर्तनगजरदृष्टिसदेखोन॥संतोषमनिवाटला॥३८॥उदंडतिर्थआणीदैवते॥देखिलिऐकिलिअसंख्यात॥पंढरी
क्षेत्राऐसेअद्भुत॥नाहीदिसतत्रिभुवनि॥३९॥उपमाद्यावयापाहातासकळ॥तोयेकहीऐसेनदिसेस्थळ॥कैसा

ऐसे बोलो नियावचन। दारपाळसि
१ धावे मंदिरी। आणि वेउ भनंगकेशापरि। आले भीलरी मज सांगा॥१४॥ ऐसे बोलो नियावचन। दारपाळसि धावे मंदिरी। त्याचे दुःख न माने निकरी। लोहासो
कारविलेला उन। लेष्प वघे चि भनंगासि येउन। लत्ता प्रहर मारिति॥१५॥ त्याचे दुःख न माने निकरी। लोहासो
कारविलेला उन। लेष्प वघे चि भनंगासि येउन। लत्ता प्रहर मारिति॥१५॥ दुतासि सांगो नलयक्षणी। तया सिमा
लागला तयेमाई। शाल ब्राह्मणे देखोन पाही। आश्चर्य करी मनात॥१६॥ दुतासि सांगो नलयक्षणी। तया सिमा
लागला तयेमाई। शाल ब्राह्मणे देखोन पाही। आश्चर्य करी मनात॥१६॥ पुसता जाला ब्राह्मण भणगा प्रति। दार
रुनकाकोनि। त्याच्या दुखसद्दृष्टीत होउनि। शाल ब्राह्मण रडतसे॥१७॥ पुसता जाला ब्राह्मण भणगा प्रति। दार
रुनकाकोनि। त्याच्या दुखसद्दृष्टीत होउनि। शाल ब्राह्मण रडतसे॥१७॥ सांग मज प्रति लवलाहे॥१८॥ ऐसे राये पुसले त्वरित॥
पाळ तुम्हासि ताडन करिति। आणि हासे आले कवणिया रिति॥ सांग मज प्रति लवलाहे॥१८॥ ऐसे राये पुसले त्वरित॥
पाळ तुम्हासि ताडन करिति। आणि हासे आले कवणिया रिति॥ सांग मज प्रति लवलाहे॥१८॥ ऐसे राये पुसले त्वरित॥
मग भनंत यास उत्तर देत। आली हासलो आह्मी आपुले निजकर्मति। द्रिष्टीस विपरीत देखुनि॥१९॥ साल चोखो
निपाहिली कींचिल। तोई लकी सिक्षा पावलो येथ। पुढे तुसि कैसी होईल गत। आश्चर्य चितात वाटले॥२०॥ मं
दिरा मध्ये आले जाण। तोई तुके आह्मासि जाले ताडन॥ तु भित रिकरितो सरायन॥ चिंता दारुण मज वाटे॥२१॥
चोरि केली साल जिके सिरावित। तो निजकर्मे दिघल्या लाता। तु मीयातिल मग जखाता। पुढे देउ कोन ताकळे ना॥२२॥ नि
ज्ञान. जीव पिठा चिउ अैत्कोसा॥ मिळिता चि मी न पावल मरण। मासा जिवे मारो न करिति भोजन। तरि गती कोण लिलयाचि॥२३॥
हे तुसे आठविले चित्ति। म्हणे निहासे आले आह्मा प्रति। ऐके नि भणंगा चि वचनोक्ति। पालट्ली वृत्ति ताकाळ॥२४॥ आनुता
पघरोन चित्ति। टाकिली सर्व राजसंपती। न कळता व्रतांत कोणा प्रति। माहा आरण्यात पैगोला॥२५॥ ये कांत बैसो निरां
त ब्राह्मण॥ अति उद्विग्न जाला मने। म्हणे सत्समागावांचुन॥ निठकळ बाणा मी येकया॥२६॥ कैसे करा नेईश्वर भजन॥

मगत्यासि उपदेश देउनी पाहे ॥ नाव ठेविले मृत्युंजय ॥ नारायपुरासि वास्तव्य ॥ जाउनि लवलाहे केले की ॥५५॥ सद्गुरुमु
खे श्रवण मनन ॥ करिता लागले निजध्यासन ॥ मग साक्षात्कार येउन ॥ विज्ञानस्थिति पावला ॥५६॥ भवराय जंगम लय
स्थानि ॥ परम भाविक होता शानि ॥ तो मृत्युंजयासि शरण येउनि ॥ उपदेश घेतला प्रीतीने ॥५७॥ दुसऱ्या समुच्चय जंग
म तेथे ॥ जेष्ठ म्हणवी सर्वात ॥ तो भवरायाची निंदा करित ॥ घातले वाळित तयासि ॥५८॥ म्हणे मृत्युंजय जाति च्यायवन ॥
तयासि किंचित जाले ज्ञान ॥ त्याचा उपदेश भवरायाण ॥ नेणता कैसा घेतला ॥५९॥ शुद्राचे घरचे पक्वान्न उत्तम ॥ देखो निका
यसे विति ब्राह्मण ॥ मद्यपात्रात गंगाजीवन ॥ घालिया प्राशन करू नये ॥६०॥ नूतन पादुका व्यसल्या जरी ॥ त्या बांधुन
यति मस्तकावरि ॥ महार सर्प पासील पायरी ॥ ते काय देव्हारा पुजावी ॥६१॥ पाईचा पोल्हारा सुवर्णमय ॥ तो सर्वथा नाकी घा
लो नये ॥ माहावस्त्रा विसरि काय ॥ वेरं ऊके सेकरील ॥६२॥ पीतळ स्वच्छ उजळु रिले जरी ॥ परि कनका चि नयसरी ॥ रंडाव
न घोळिले नाबाद सारखरी ॥ परि ध्यानं तरि कउवट ॥६३॥ रायाचि वेश्या सुंदर गुणी ॥ बैसउन देपुण्याह वचनि ॥ ते वियवन
यासि सद्गुरुस्थानी ॥ मानु नये सर्वथा ॥६४॥ या परि विकल्प धरो निध्यंतरी ॥ समुच्चय याचि निंदा करि ॥ भवराय ऐकोन
ते अवसरी ॥ खेद ध्यंतरी जाहाले ॥६५॥ मग मृत्युंजया जवळी साणे ॥ जाउन सांगिले गार्‍हाने ॥ ऐकोनि सद्गुरु अभ्यासन ॥
त्या जकारणे देताती ॥६६॥ म्हणति आपुला विश्वास करोणि जतन ॥ निर्वाल करा ईश्वर भजन ॥ विकल्प देषियाचे वचन ॥
मानो नयसर्वथा ॥६७॥ तेथे येक होता भूपति ॥ त्याचे नाव काशीपति ॥ तो परम उदार सज्ञानमुर्ति ॥ शिवभक्तीसि तत्पर ॥६८॥

२॥ हिंदु बुध्दि असता खळ॥ तो होईल प्रेमळ पंढरीसि॥४०॥ आणिका तिर्थाचे करिता स्नान॥ तरि ताकाळ
ये तो अभिमान॥ चंद्रभागेचे करिता दर्शन॥ घालिलो टांगण देखोनि॥४१॥ ऐसे क्षेत्र देखोनि नयनी॥ शांत
सं ब्राह्मण तोषमनि॥ मग मारुउ पारिलो टांगणि॥ प्रेमे करुनि जालसे॥४२॥ सकळ वैष्णवासि करोनि नमन॥ आलींग
न दिधले निज प्रितीन॥ मग घ्यावया देवदर्शन॥ सेजार मंडपासि पैआला॥४३॥ तो सगुण परब्रह्म विटेवरि॥ द्रिष्टीदे
खिले ते अवसरी॥ सद्भावे आलिंगण देवोनि करि॥ मग चरण नमस्कारिले धवा॥४४॥ ह्मणे पतीत पावना परमपुरुषा॥
सगुण स्वरूपा हृषीकेशा॥ लिला नाटकी सर्वेशा॥ पंढरीशा विठला॥४५॥ तुझी कीर्ति ऐकोनि कानी॥ शरण आलो चक्रपा
णि॥ परी तुझे स्वरूप आणावया मनी॥ तप सद्गुरु कोणि भेटेना॥४६॥ तुरी माझे मनोरथ करी पूर्ण॥ ह्मणोन द्वारी बैसलो
धरण॥ न घे फळ मूळ अथवा जीवन॥ वर्जिले अन्न अनुतापे॥४७॥ त्रिरात्र लोटता विठरित॥ प्रसन्न जाले रुक्मिणीकां
त॥ विवेकसिंधु पुस्तक साक्षात॥ दिधले स्वप्नात आणुनि॥४८॥ सहजानंद स्वामि कल्यानात॥ यांचा उपदेश घेई त्वरित॥
स्वप्नी सांगता पंढरीनाथ॥ मग जाला जागृत तात्काळ॥४९॥ तो पंढरीनाथ न दिसे तेथ॥ पुस्तक आहे तैसे चि तेथ॥ आश्चर्य
करी मनात॥ चमत्कार बहुत देखोनि॥५०॥ ह्मणे जगद्गुरुणे दिधले दर्शन॥ तेणे चि मी जालो पावन॥ मग विवेकसिंधुचे पुस्त
क वाचोन॥ करित नमन येकांति॥५१॥ सहजानंद गुरु करणे॥ हे स्वप्नीचे जाले आठवुन॥ मग देवासि आज्ञा मागोन॥
केले नमन सत्वर॥५२॥ कल्यानासि आला लवलाही॥ तव सद्गुरु नाहीत ग्रामाठाई॥ मातुलि कार्तिक मासि पाहि॥ पांडुरंगय
त्रासि पातला॥५३॥ तो सहजानंद स्वामी अकस्मात॥ तेही यात्रेस आले तेथ॥ शांत ब्राह्मण भेटोनि निघरिले॥ स्वप्नीचा व्रततांत सां ॥२॥
गीतला॥५४

ह्मणे अन्याय घडला मज पासुनि ॥ अविंधाचा सिष्यझाला नि ॥ भव रायासि निंदिले ॥ ८३ ॥ हा अन्याय घडला
दोषदारुण ॥ साक्षस्ले से माझे मन ॥ यासि उपाय काय बाकोन ॥ आह्मा करणें कळेना ॥ ८४ ॥ यावरि राजा बोले वचन ॥
मृत्युंजयासि प्रार्थुनि वघेजन ॥ तरीच संकट निवारण ॥ होईल जान निश्चये ॥ ८५ ॥ ऐसी सयाचिवचनोक्ति ॥ मानली
सकळांच्याचित्ति ॥ मग उठोन सकळ पंगति ॥ सत्वर गतीचालिले ॥ ८६ ॥ मृत्युंजयाचे मठांत जाउन ॥ सकळ घालि
तिलोटांगन ॥ तयासि व्रतांत निवेदोन ॥ करजोडोन उभे ठेले ॥ ८७ ॥ ह्मणति भवरायासि वाळितघालले साचार ॥
आह्मासि टाकुन गेला शंकर ॥ ऐसे आयकोनि करुणा कुत्तर ॥ द्रवले अंतर तयाचे ॥ ८८ ॥ जंगमासि देउन आसन ॥ ह्म
णे आसनी बैसावे समस्त जन ॥ मृत्युंजय वचन ॥ काय बोलिला तेघवा ॥ ८९ ॥ ह्मणति वेशांत सिद्धांत रोघेजन ॥ आमु
चे परीक्षितश्वान ॥ त्याणे तुमची लिंगे चोरुन ॥ नेली असतील वाटते ॥ ९० ॥ मग वेशांत ह्मणे निहाक मारिता ॥ तो
श्वान प्रगटला अवचिता ॥ ह्मणति जंगमाचि लिंगे कासया वृथा ॥ चोरोणि याचा णिलि ॥ ९१ ॥ जेसव्हर देईरा कुन ॥ ऐ
कोन मृत्युंजयाचे वचन ॥ त्याणे पाचसहस्त्र लिंगे वकोन दिधलेया कोन ते समई ॥ ९२ ॥ मग सिध्दांता सि हाका मारिता जस ॥
तेथे प्रकटले दुसरे श्वान ॥ त्याणे पाचसहस्त्र लिंगे वकोन ॥ दिघलेय कोन ते समई ॥ ९३ ॥ ऐसे कौतुक देखोन ॥ आश्चर्य
करिति सकळ जन ॥ ह्मणति विष्णुभक्ताचे महिमान ॥ कोणा कारणे कळेना ॥ ९४ ॥ परि आपुलि वोळखुन क्षमा वयासि ॥
सामर्थ्य नाही कोन्हा मासि ॥ मारुलि नमस्कार मृत्युंजयासि ॥ निज भावे सिघालि ति ॥ ९५ ॥ जैसे श्रीयाकासि

करी

॥७॥ तो निम्य दाहा सहस्र जंगम ॥ आपुलिया मंदिरा बोलाउन ॥ त्याचे षोडशोपचारें पूजन ॥ मिष्टांन्न भोजन देतसे ॥ ६९ ॥ ये
केदिवसि कारिपति ॥ जंगम बैसुनि भोजन पंक्ति ॥ पुजा करोनि निज प्रिति ॥ अन्नपात्री वाढीले ॥ ७० ॥ घृतशर्कं
रा घरा घिसे ॥ निजकरे वाढी सर्वास ॥ मग आशा दिधली लयास ॥ नैवेद्य सकळी रा खवा ॥ ७१ ॥ रूमाल सोडोनि
जव पाहत ॥ तो अवघेच लिंगा विरहित ॥ म्हणती हे जाले विपरित ॥ म्हणत्रि निलज्जित मानसि ॥ ७२ ॥ जैसा षडशी स्त्रिया
म्हण ॥ त्याचे यज्ञोपवीत गेले गळोन ॥ पाहाता होय लज्जित मन ॥ तैसेचि जाणतयासि ॥ ७३ ॥ कैचे पूजन केचे भोजन ॥
देहात प्रायश्चित बोउवले जान ॥ शीवहार पो निगेलिया जान ॥ जीव पण न रक्षावे ॥ ७४ ॥ लिंगधारण जे काकरिति ॥
तेव्हा कुळगुरू ऐसे सांगति ॥ कीलींग राकुनय देहांति ॥ प्रतिज्ञा घालितिजि विहा ॥ ७५ ॥ वाकीत घाला वे कोणा प्रति ॥
सकळांचि येकच गति ॥ बैसलिया दाहा सहस्र मुलि ॥ परि पउली आंतिसकाढिका ॥ ७६ ॥ येक म्हणति धावा प्राण ॥ ये
क म्हणति कासियासि जिणे ॥ येक म्हणति केचे भोजन ॥ विघ्न पघटील बोउवले ॥ ७७ ॥ येक म्हणति भक्षिला राजान्न ॥
ते आपुले पदरी पउले दूषन ॥ म्हणे निशंक रे सकळ कारणे ॥ दिघले राको न दिसताहे ॥ ७८ ॥ येक म्हणति अन्ना सिकाय बाधा ॥
आपुलाचि भावना हि सुध्द ॥ शिवराकु न गेला प्रसिध्द ॥ लिला अगाध दाविली ॥ ७९ ॥ ऐसे येकमेकासि बोलति ॥ परि
उपाय न चले कवणा प्रति ॥ कुंटित जाली सकळाचि मति ॥ खाले पाहालि सकळीक ॥ ८० ॥ यावरि कारिपति कल्पानि ॥ जंग
मासि पुसे तय क्षणी ॥ साधु पुरूषाचि छळणा करोनि ॥ आला कोन्ही दिसताहे ॥ ८१ ॥ यालागी तुम्हा सकळावर ॥ क्षो ॥७॥
भो निपळाला विश्वेश्वर ॥ ऐको निराजीयाचे उत्तर ॥ पुसलि साचार येकमेका ॥ ८२ ॥ तव समुचे जंगम आपुले मनी ॥

सयात

का

श्रीरामचंद्रायनमः॥जयजयवासुदेवाजगन्नाथा॥कमळलोचनारुक्मीणीकांता॥निजभक्तसिसुख
दाता॥तुजवीनसर्वथाअसेना॥१॥जयपद्मनाभविश्वमूर्ति॥विधिलनकावैकुंठपति॥विराटस्वरूपावाम
नमूर्ति॥अगंम्यस्थितिवेदशास्त्रा॥२॥जयविश्वबाहुअपरमिता॥विश्वचक्षुलुदेवता॥विश्वपदीतुगमनक
रिता॥निगमवार्ताबोलतसे॥३॥हेविराटस्वरूपनिजभक्तासि॥सर्वथानकळेहृषीकेशि॥मगसगुणरूपधरोनिया
सि॥आपुलेभजनासिलाविले॥४॥जैसीईछाधरितचित्ति॥तैसाचिहोसीशिराब्जिजापति॥जैसीबाळकासिधरो
नहाति॥हालवीहास्यगति निजमाता॥५॥तेबोबडे बोलमंजुळवचन॥तेणेसंतोषेतिचेमन॥मगतैसेचिआपनभोग
लोन॥देतचुंबननिजप्रिति॥६॥तेवीभक्तासिकाहिनसताज्ञान॥आणिवेडेवाकुडेकरितास्तवन॥तोतेसाचिहो
सिजगज्जीवन॥निजरूपादानेआपुल्या॥७॥मागिलेअध्याईअनुसंधान॥मृत्युंजयचरित्ररसाळगहन॥
ऐकोनिश्रोतेजालेतल्लिन॥अगाधमहिमानसंताचे॥८॥आतासाक्षात्लक्ष्मवतारवासरमनी॥जालाअसे
प्रतिष्ठानि॥तेचरित्ररसाळकानि॥परिसासज्जननिजप्रेमे॥९॥सूर्यउपासकयेकब्राह्मण॥सज्ञानभाविकजा क
न॥तयासिजालेपुत्रनिधान॥संतोषमनीवाटला॥१०॥तोदिवसेदिवसजालाथोर॥मगव्रतबंधकेला
सत्वर॥बापमायतयावर॥लोभअपारकरिताति॥११॥अध्ययनकरितायाजकारणे॥पिताजालाक्रो
धायमान॥भयपावोनिनिजमने॥गेलारुसोनपुत्रसाचा॥१२॥बाहिंजाउनकरितळमळ॥परि

॥४॥ पार्वतीनाथें॥ विलयाशविलें अघोत्तस्थाले॥ पदिसाच्या त्यासनकळे स्वस्थानिश्चित॥ तैसेंच्या त्यास जालें की॥६६॥
मगत्रसंन्नहोऊनि केला सवासि॥ त्याचा चिपुत्र दिला त्यासि॥ तैसेंच कन्या वेष्यामासि॥ म्हणोनि चरणीं लागले॥६७॥
ऐसें आयकोनि करुणाउत्तर॥ त्याचे साजपासी दिधले सत्वर॥ सकळीं केलि जयजयकार॥ वाचेसि हरीहर बोलति॥६८॥
ज्ञानसागर म्हणउनि॥ नाव ठेविलें सकळ जनी॥ मग राजमंदिरास जाऊनि॥ सकळ भोजनी बैसले॥६९॥ ऐशा रि
ति वैष्णव भक्त॥ चरित्रें दाखविति अघटित॥ महीपती त्याचा शरणागत॥ गुण वर्णित निजप्रेमें॥७०॥ स्वस्ति श्री भक्त
विजयग्रंथ॥ श्रवणें चपुरति मनोरथ॥ प्रेमळ परिसोत वैष्णव भक्त॥ येकेताळिसावा अध्याय गोड हा॥६॥६॥६॥

तोलोकपुसतियाजकारणे॥तुझेकैसेवाचलेप्राण॥क्षुधातृषालागताजाण॥नमिळेअन्नयेठाई॥
॥२६॥म्हणेपरमतेजस्वीदेदिप्यमान॥येथेयेकप्रगटलाब्राम्हण॥तोमजप्रासवीदुग्धपान॥तेणेचि
प्राणवाचले॥२७॥ऐकोनिलेकुराचेवचन॥आश्चर्यकरितिसकळजन॥म्हणतियासभेटलासूर्यना
रायण॥भावार्थदेखोनिनिजनिष्ठा॥२८॥भास्करप्रसन्नजालायास॥म्हणोननामठेविलेभानुदास॥म
गकडेघेउनियास॥आलेनगराआपुल्या॥२९॥म्हणतिईश्वरेवाचविलेप्राण॥आतानबोलावेकठीन
वचन॥नारायेणेआपुलियासपुत्रदान॥कृपाकरोनदीधला॥३०॥जसिप्राक्तनाचिअसेलगति॥तेसि
घडोनयेईलपुढति॥आपनयाचीहळहळचित्ति॥व्यर्थकासयाकरावी॥३१॥यापरिसमाधानमानुनिचि
त्ति॥मायबापाणिघरिलिप्रिति॥विद्याअभ्याससांगावयापुढति॥तरिमागुतिजाईतसेनि॥३२॥बंधुसह
रविचारुनजाण॥भानुदासाचेकेलेलग्न॥ऐसेलोटताबहुतदिन॥करितभजनहरिचे॥३३॥आयुष्येस
रोनगेलियावरि॥मायबापेक्रमिल्यावरि॥परिभानुदासनिर्भयअंतरी॥प्रपंचबेकारीगुंतेना॥३४॥न
करीकोनाचेउपार्जन॥उदिमव्यवसायघेणदेने॥नकरीकांहिराजसेवन॥पांडुरंगभजनकरितसे॥३५॥
घरिपाहिजेवस्त्रअन्न॥कांताहळहळीनिजमने॥मुलेलेकुरेसर्वअसोन॥उदाससमनसर्वदा॥३६॥ग्रहस्त
मिळोनिचोघेजन॥भानुदासासिबोलालीवचन॥कुटुंबासिपाहिजेवस्त्रअन्न॥तुम्हाकारणकळेना॥
॥३७॥

॥१॥ कोठेल पावयान दिसे स्थळा। तो अकस्मात येक देउळ। देखिले तात्काळ दृष्टीसि॥१३॥ ते भुमीत गुप्त
न हो ते जाण। तेथे नाही मनुष्य आगमन॥ मग से हेरूयात प्रवेशोन। बैसेल पोनते ठाई॥१४॥ श्रीसूर्य
नारायणाचि मूर्ति। ह्या देउळात पुरातन होति। त्यांचे चरणी सद्गति। दंडवत प्रितिघातला॥१५॥ मुलाचा
भाव अर्थ देखोनि। प्रसन्न जाला वासरमणि। म्हणे अपेक्षा नले कर होउनि। निश्चयमनी धरीलासे॥१६॥ मग
मनुष्यरूप धरोनि सत्वर। त्यासि भेटला दिनकर। दुग्धपाजुन वारीभर। अभय करदीधला॥१७॥ म्हणे निरु
निर्भय असो नियामने। करी पांडुरंगाचे स्मरण। काही संकट पडता जान। तेथे मी पावेन तत्काळ॥१८॥ इकडे य
मायबापे उद्विग्न मानसि। नगरात धुंडुनि निज पुत्रासि। सप्त दिवस लोटता त्यासि। परि कोठे दृष्टीसि पडेना॥१९॥ त
वये के दिवसि ब्राह्मणकुमर। अकस्मात ज्याला बाहेर। तेथे होता येक द्विजवर। त्याणे दृष्टिसि देखिला॥२०॥
त्याक मारिला चित्वरित। लवलोप काला देवळात। ब्राह्मण येउनि नगरात। पितियासि व्रतांत सांगितला॥२१॥
पुत्राचि शुद्धि लागता देखे। मायबापासि वार लाहरिख। सवे घेउनि ग्रामवासिलोक। पाहावयासि चालिले॥२२॥ ते
वोसाड देउळ अरण्यात। देखुनि नवल करीति समस्त। द्विवरी याल ठउनि त्वरित। धीटपणे आत उतरले॥२३॥ तो नाराय
णाचि मूर्ति नयनी। दृष्टीसि देखलीसकळजनी। ब्राह्मणकुमर त्याचे चरणी। मस्तक ठेउनी निजलासे॥२४॥ मा
यबाप येउनि जवळि। पुत्रासि घेतले हृदयकमळी। म्हणति येकला वाचला सि येस्थळी। अश्रुपात नयनी
लोटले॥२५॥

जो विगमाये द्रिष्टीस जाण॥ अबद्धे नियां घडे वाटति जान॥ कीरोग अस्तत्यांगा कारण॥ कउ वटप
का नमावाटे॥५१॥ तेवी आपुल्या आंगी असस नर॥ तयाये कहीन दिसे खरे॥ जैसे ज्याचे असे अंतर॥
तैसे ईतर साभासे॥५२॥ भानुदासाचे धैर्य मोठे॥ प्रपंच वेढीं न बोले खोटे॥ सकळ लोकासि नवल वाटे॥
देखोन निकट तयासि॥५३॥ कोणि गिन्हाईक पुसे अंबर॥ तयासि मोल सांगत्तसे खरे॥ ईतुकानफा पुढ
वर॥ येक उत्तर बोलतसे॥५४॥ चित्ता येईल तरि घेणे॥ नाहितर आणिका दुकानि जाणे॥ ईतुके मात्र बोलो
नि वचन॥ मग नामस्मरण करीतसे॥५५॥ जनी जनार्दन भरला जान॥ निश्चय कळला सकळाकारणे॥ म्हण
ति भानुदास असस वचन॥ न बोले चि कल्लांति॥५६॥ ऐसे जाणुनि गिन्हाईक॥ याजपासी जातिसकळिक॥
ईतर बेबसाई अकर्मिक॥ दुर्हीन कवतुक पाहति॥५७॥ म्हणति आपुलिया सबेला वित्त पासि॥ ते बाध
क जाले आपुलियासि॥ मग दोष ठेउ पजलासि॥ दुरात्मारी ते घवा॥५८॥ म्हणति आल्हास जाडी बेसतो॥ मानसि
आणि आपणाकडे च नेतो॥ आमीयाकडे टकम का पाहतो॥ पोटी जल्पत उगेचि॥५९॥ येक म्हणति वालितो
मोहनी॥ तेणे चिजन जाति भुलोनि॥ मागितले देति टाकुनि॥ घसघस कोन्ही न करिति॥६०॥ येक म्ह
णति बैसला विश्वास॥ तेणे चिजन भजतेसास॥ आपण असस अप्रपंचीदास॥ ईश्वरास पानेना॥६१॥

॥२॥ माता पिता होती तिसि रि॥ त्याणे संसार केला आजिवरि॥ पुढे कैसि होईल परी॥ तुम्ही तो अंतरी उदास॥३८॥
विद्याअभ्यास नाही फार॥ तुम्हास नाही जीसाचार॥ आता काही सांगत असे विचार॥ ते परिसा निज कर्णि
॥३९॥ येक रात भांडवल जान॥ आम्ही देतो तुम्हा कारणे॥ त्याचे कापड घेऊन॥ चाटे पन करावे॥४०॥ नफा होईल
तेणे करोन॥ कुटुंबासि करावे वस्त्र अन्न॥ आमचे मुद्दल जतन करोण॥ हकचि देई स्वईच्छे॥४१॥ मग ग्रहस्त जा
उन बाजारासि॥ कापड घेउन दिधले त्यासि॥ ईतर उदमी होते त्यासि॥ भानुदासासि निरविले॥४२॥ म्हणे तु
म्ही जात साहाट बाजारि॥ ते न्हायासि न्यावे बरोबरी॥ बैसउनि आपुले सेजारी॥ प्रपंच वेव्हारी लावावे॥४३॥ ग्रह
स्ताचे वचन ऐको निकानि॥ मान्य केले व्यवसायानि॥ मग भानुदासासि सवे घेउनि॥ आपुले संनिध बैसविति॥
॥४४॥ आवरू मुळु आंगलु ऐसी॥ नंद भाषा सांगति तयासि॥ केवळ कारी पवीत्र तुनयासि॥ सांगोनिया दीध
ले॥४५॥ से लि पो कुं आणि ढकार॥ उधा नु सांगति सत्वर॥ कोन्हा के से घावे अंबर॥ हाही विचार सांगितला॥४६॥
मुद्दल जतन करोन जान॥ लाभ सांगावा विचारून॥ कोन्हासि बोलता असत्य वचन॥ तरी होते सेहाणि निश्चित॥४७॥
भानुदास म्हणे तयाप्रति॥ मी असत्य न बोले कल्पांति॥ काहि च न मिळे मज प्राप्ति॥ परी मी सत्य सांडीना॥४८॥
व्यवसाई हासति सकळिक॥ म्हण तियाचे कपाळी लिहिलि भिक॥ म्हणो न आमुचे वचन नायके॥ हरि हरि देव याना च॥४९॥
येक म्हणे लागेल लाच॥ मग आसत्य उदंड बोलेल वाचे॥ प्रपंच वेव्हारी बोलता सत्याचे॥ कोन्ही देवाचे दिसेना॥५०॥ ॥२॥

आवेकीर्तनासिएकावया ॥७४॥ व्यवसाया सिंम्हणे तेव्यवसरी ॥ आलाकीर्तनासि त्यालावेसरी ॥ त्या
निघाव्वसमानुनियाजरी ॥ निजालबिढारि सकळिक ॥ ७५॥ तरीमाझे हिंडुमानरक्षुन ॥ तुम्हीआपले पासि
कराजतन ॥ ऐकोनिभानुदासाचे वचन ॥ संक्रोचमनते जाले ॥ ७६॥ म्हणतितुजालासिदेवलसी ॥ अरवंडस
मचिबोलसि ॥ आंजावेहरिकथेसि ॥ आपुलेबिराडासिघेउनि ॥ ७७॥ आम्हासकळासिआलाटनक ॥ आता
निद्राकरितोसकळिक ॥ तरीबिर्‍हाडपाहोनिआणीक ॥ दुकानतयेठेविका ॥ ७८॥ येथेतस्करपडलीयापाही ॥
तरीआमुचेयांगीराहनाही ॥ कीर्तनेपरसिपडतेकाई ॥ तेव्हाम्हासिकळेना ॥ ७९॥ भानुदासउत्तरदेतपाहे ॥
बिर्‍हाडजावोअथवाराहो ॥ परीपांडुरंगचरणजोडलाभावो ॥ तोसर्वथानसोडी ॥ ८०॥ ऐसेबोलोनिवैष्णवभक्त ॥
बिर्‍हाडाकोनिगेलात्वरित ॥ कीर्तनीबैसलेसाधुसंत ॥ तेथेत्वरीतपातला ॥ ८१॥ चलिडल्हासघरोनिमानसि ॥
नमस्कारकेलाहरिदासासि ॥ म्हणेधन्यपर्वकाळयेकादशी ॥ क्षेमसंतासिदीधले ॥ ८२॥ रामकृष्णचरित्रतारक ॥
जनी ॥ वैष्णवगातिप्रेमेकरुणी ॥ तोभानुदासआवडीकरुनि ॥ ऐकलश्रवणनिजप्रेमे ॥ ८३॥ ईकडेव्यवसाईहि
मीलि ॥ बिर्‍हाडीबैसोनिविचारकरिति ॥ कीभानुदासगेलाकिर्तनाप्रति ॥ बिर्‍हाडनिश्चितियकुनि ॥ ८४॥ तरि
आताकरोनियायुक्ति ॥ अश्वसोडोनिद्यावेत्वरितगति ॥ दीडेराकावेगारीघात ॥ तयासिमातनकळता ॥ ८५॥

१७॥ येक ह्मणति आह्मी बोलावे खरे ॥ दुजा देत प्रत्योत्तरे ॥ आपुल्या विश्वासे कोणि ईतर ॥ येथार्थ कोणि मानिति ॥ ६२
येक शब्द तिष्ठसा वेजैसि ॥ ते जन्मवरि चाले तैसी ॥ प्रत्यक्ष आपुले द्रिष्टीसि ॥ भानुदासासी घडले की ॥ ६३ ॥ आ
घ नउगेच बैसले घरी ॥ आणि मनुष्ये चोरोनि नेली भाकरी ॥ परि त्या कयईल कुलरीयावरि ॥ कोणासि अंतरी
कळेना ॥ ६४ ॥ व्याघ्रे धरिले शांतिसि ॥ ह्मणति जपलो मारावयासि ॥ धन लोभी होता उदासि ॥ ह्मणति ओडा घा
स निघाला ॥ ६५ ॥ की ज्यार तिर्थी हिंडता खरा ॥ ह्मणति घुंडिलो परद्वारा ॥ शांति घरी निबे समोजरा ॥ ह्मणति
द्रिरापाहातसे ॥ ६६ ॥ ते विश्वास ये जन्म गेला बोलता ॥ गेली घ्यसे सकळ देखता ॥ आता यथार्थ यासि बोलता
ह्मणति वृथा कपट हे ॥ ६७ ॥ आपुले देखता भानुदासाच्या ॥ द्रुकान किंचित होते साचा ॥ आता तो जाला भाग्याचा ॥ ई
श्वराच्या साहाकारी ॥ ६८ ॥ आपन उदंड करितो भरोवरि ॥ परि पोटभर न मिळे भाकरी ॥ रीण करी येउन बैसति द्वारी ॥ आ
ता केसी परी करावी ॥ ६९ ॥ भानुदासासि सांगितिला विचार ॥ ते पाहुन आमुचे निघाले दीवाळे ॥ गिन्हाईक सर्व यानेने
ले ॥ आळीत लळमळ करितसो ॥ ७० ॥ येक दिवसि सकळ वेवसाई ॥ बाजारासि गेले पाही ॥ सांजवरी ते लवलाही ॥
देखा ल येउन राहिले ॥ ७१ ॥ त्यास वे भानुदास वैष्णव भक्त ॥ आला होता बाजारात ॥ त्यासे नारी बिराड वरित ॥ त्या
ने ही आनुन लाविले ॥ ७२ ॥ लवहा गावात हरिदास येउन ॥ त्याने रात्री मांडिले कीर्तन ॥ गावात फिरत बोलवणे ॥ ७ ॥
कथेसि येने ह्मणोनि ॥ ७३ ॥ भानुदास ऐकोन मान सि ॥ उल्हास वाटला चित्तासि ॥ ह्मणे आजि सुदीन येकादशी ॥

चानिजजनितां॥अनंतब्रह्मांडांचाकर्ता॥तोभानुदासाचाअभ्यजाता॥घरोनिचोहटांबैसला॥९९॥अ
सोंतेदुर्जनम्हणतिबरेकेले॥अंतनककळताकरीलतळमळ॥ऐसेबोलतिपरस्परेखळ॥एकोनिघनेनीव
क्षोभला॥७००॥अबद्धपाकरिताचिजगज्जीवन॥अकस्मातलस्करआलेजान॥व्यवसायांचेदुकानलु
टोन॥केलेताडनसकळांसि॥७०१॥सकळअन्नचेसोडोननेली॥मगरडतबैसलेतेवेळी॥म्हणतिभानुदासा
चिदेखनाकेली॥तेप्रचितदाखविलिपांडुरंगे॥७०२॥येकम्हणतितयेसंधी॥कर्मासारिखीहोयबुधि॥
आपनसांनीनत्रिशुधि॥विचारआधीनकेला॥७०३॥येकम्हणतिब्राह्मणखोटे॥म्हणोनिकर्मघडलअवचटे॥
भानुदासयेकनिष्ठ॥केलीकरकरवेर्थम्हासि॥४॥दीर्घस्वरेरडतिजान॥कोन्हीनगरातुननयेधावने॥तोमा
यालाघवीरुक्मिणीरमण॥घातलेमोहनसकळांसि॥५॥ईकडेकीर्तनहोतगजरे॥मृदंगविणावाजतिसुस्वरे॥
तेणेनादेभरलेअंबर॥करितागजरनामाचा॥६॥मागघटिकायामिनिउरलीहोति॥लेव्हांकेलिवैष्णवीआ
रति॥भावेवोवाळिलारुक्मिणीपति॥खिरापतिवाटिल्या॥७॥नमस्कारकरोनिहरिदासासि॥भानुदास
चालिलेघरासि॥तोयेकब्राह्मणअभ्यासि॥घरोनिबाहेरसिबैसला॥८॥संनिधजातापाहे॥घोडेहि
सलेतेसमई॥म्हणेआपलेअभयेठाई॥कैसेआलेकळेना॥९॥तवब्राह्मणचियागळ्यांगवस्त्रबांधोनि॥

७॥ मागुतिघरासिआईलपरतोन॥ आपणकापडघेउवारेन॥ ऐसाविचारकरोनि दुर्जन॥ अश्वसांगेनदीधले॥८६
तोआपनासिपुसेलजर॥ तरितयासिसांगावेंआले तस्कर॥ आम्हासिनिद्रालागलीघोर॥ तोगेलेसत्वरनलग
ता॥८७॥ गर्तापडलीहोतिघोर॥ त्यामाजीदीउरा कीलेसत्वर॥ टाळियापिटोनयरयर॥ देतिउत्तरयेकमेका॥८८
भानुदासलागला आपुलेसंगति॥ तेपासुनआलिसंपति॥ दरिद्र्यालेआपणाप्रति॥ निहाईकआतिसाकड॥८९
तेसर्वचिंताआजनिरसली॥ औषधीवाचुनखवरूजगेली॥ ऐसीयेकमेकासिबोली॥ दुर्जनिमांडिलीतेधवा॥९०
धर्मचिहरोनघेतलासंपत्ति॥ जैसाउदयोघनउल्कासेचिति॥ तैसेतेव्यवसायदुर्मति॥ संतोषमानितिनिजमने॥९१॥
ऐसाअपायदेखोनितेवरिल॥ सहायपावलेरुक्मिणीकांत॥ म्हणेभानुदासबैसेकीर्तनात॥ निश्चळचित्तकरोनि॥९२
दुर्मतिमिळोनघेवघेजन॥ गर्तेमाजिरावितेदुकान॥ आताविचारकरावाकवन॥ जगजीवनम्हणतसे॥९३॥
अश्वजाईलयेकीकडे॥ मगतोपाटीलकोनिकडे॥ तेणेप्रपंचीराकुनचाड॥ लाविलेवेडेभक्तजनि॥९४॥ ऐसेम्ह
णोनिपंढरीनाथ॥ विप्रवेशाधरिलात्वरित॥ अश्वपाहोनिबाजारात॥ धरोनिबैसलेतेधवा॥९५॥ जोक्षिर
सागरीशेषशयन॥ ज्याचेलक्ष्मीच्यातसेचरण॥ तोभक्तकाजीमनमोहन॥ अश्वधरोनिबैसला॥९६॥
योगीबैसलेसमाधीसि॥ त्याच्यालक्षनकरीनयध्यानासि॥ तोभक्तकैवारीहृषीकेशि॥ अश्वधरोनिबैसला॥९७॥
व्रततपेतीर्थयाग॥ करितानातुडेश्रीरंग॥ तोपुंडलीकवरदपांडुरंग॥ अश्वधरोनिबैसला॥९८॥ तोवरिचि ॥७॥

जावेकीर्तनासिऐकावया॥७४॥व्यवसायासिम्हणेतेअवसरी॥आलाकीर्तनासिचालावेसत्वरी॥आ
निआवसमानुनियाजरी॥निजालबिढारिसकळिक॥७५॥तरीमाझेहिदुकानरक्षून॥तुम्हीआपलेपासि
कराजतन॥ऐकोनिभानुदासाचेवचन॥सक्रोधमनतेजाले॥७६॥म्हणतितुजालासिदेवलसी॥अरवडस
प्रसिबोलसि॥आजावेहरिकथेसि॥आपुलेबिराडासिघेऊनि॥७७॥आम्हासकळासिआलाटनक॥आता
निद्राकरितोसकाळिक॥तरीबिऱ्हाडपाहानेआणीक॥दुकानतयेठेविका॥७८॥येथेतस्करपडलीयापाही॥
तरीआमुचेअंगीदोषनाही॥कीर्तनेपरत्रिपडलेकाई॥तेआम्हासिकळेना॥७९॥भानुदासऊत्तरदेतपाहे॥
बिऱ्हाडजावोअथवाराहो॥परीपांडुरंगचरणीजडलाभावो॥तोसर्वथानसोडी॥८०॥ऐसेबोलोनिवैष्णवभक्त॥
बिऱ्हाड्याकोनिगेलात्वरित॥कीर्तनीबैसलेसाधुसंत॥तेथेत्वरीतपातला॥८१॥अतिउल्हासधरोनिमानसि॥
नमस्कारकेलाहरिदासासि॥म्हणेधन्यपर्वकाळयेकादशी॥क्षेमसंतासिदीधले॥८२॥रामकृष्णचरित्रतारक॥
जनी॥वैष्णवगातिप्रेमेकरुणी॥तोभानुदासआवडीकरुनि॥ऐकतश्रवणीनिजप्रेमे॥८३॥ईकडेव्यवसाइदेइ
मेलि॥बिऱ्हाडीबैसोनिविचारकरिति॥कीभानुदासगेलाकिर्तनाप्रति॥बिऱ्हाडनिश्चितियकुनि॥८४॥तरि
आताकरोनियायुक्ति॥अश्वसोडोनिन्यावेत्वरितगति॥दीडेराकावेगरीघात॥तयासिमातनकळता॥८५॥

७॥ येकम्हणतिआह्मीबोलावेरवरे॥दुजादेतप्रत्योत्तरे॥आपुल्याविश्वासेकोणिईतर॥येथार्थकोणिमानिति॥६२
येकशब्दतिढसाबैजेसि॥तेजन्मवरिचालेतैसी॥प्रत्यक्षआपुलेद्रिष्टीसि॥भानुदासासीघडलेकी॥६३॥भा
घ नउगेचबैसलेघरी॥आणिमनुष्येचोरोनिनेलीभाकरी॥परिआक्षयईलकुलरीयावरि॥कोन्हासिधंतरी
कळेना॥६४॥व्याघ्रेधरिलेशांतिसि॥म्हणतिजपलोमारावयासि॥धनलोभीहोताउदासि॥म्हणतिआडापा
सनिघाला॥६५॥कीज्यारतिर्थीहिंडताखरा॥म्हणतिधुंडिलोपरदारा॥शांतिधरोनिबैसमाजरा॥म्हणति
दिशापाहातसे॥६६॥तेविश्वससजन्मगेलाबोलता॥गेलीअयुष्येसकळदेखता॥आतायथार्थयासिबोलता
म्हणतिवृथाकपटहे॥६७॥आपुलेदेखताभानुदासाच्या॥द्रुकानकिंचितहोतेसाचा॥आतातोजालाभाग्याचा॥ई
श्वराच्यासाहाकारी॥६८॥आपनउदंडकरितोमरावरि॥परिपोटभरनमिळेभाकरी॥रीणकरीयेउनबैसतिद्वारी॥आ
ताकैसीपरीकरानी॥६९॥भानुदासासीसांगतिलाविलं॥तेपाहुनआमुचेनिघालेदिवाळे॥गिन्हाइकीसर्वयानेने
ले॥आह्मीतळमळकरितसो॥७०॥येकेदिवसिसकळवेवसाई॥बाजारासिगेलेपाही॥सांजवरितेलवलाही॥
देवकालयेउनराहिले॥७१॥त्यासवेभानुदासवैष्णवभक्त॥आलाहोताबाजारात॥त्यासेनारीबिराडत्वरित॥त्या
नेहाआनुनलाविले॥७२॥तवत्यागावातहरिदासयेउन॥त्यानेरात्रीमांडिलेकीर्तन॥गावातफिरतबोलवण॥ ७॥
कथेसियेणेम्हणोनि॥७३॥भानुदासएकोनमानसि॥उल्हासवाटलाचित्तासि॥म्हणेआजिसुदीनयेकादशी॥

जो विग भांचे दृष्टीस जाण॥ ध्यवघे निधां घडे वाटलि जान॥ कीरोगव्यसनत्यांगाकारण॥ कउवरप
धान्न साबारे॥५१॥ तेवीं आपुल्या अंगी व्यसन नर॥ तयायेकहीन दिसे खरे॥ जैसे ज्याचे व्यसअंतर॥
तैसे ईतर साभासे॥५२॥ भानुदासाचे धैर्य मोठे॥ प्रपंचवेदीं न बोले खोटे॥ सकळलोकासि न वलवाटे॥
दखोन निकट तयासि॥५३॥ को निगिन्हाईकपुसे थंबर॥ तयासि मोल सांगतसे खरे॥ ईतुकानका पुरला
वर॥ येकउत्तर बोलतसे॥५४॥ चित्ता येई तर घेणे॥ नाहितर आणिका दुकानि जाणे॥ ईतुके मात्र बोलो
नि वचन॥ मग नामस्मरण करीतसे॥५५॥ जनीं जनार्दन भरला जान॥ निश्चयकळला सकळा कारणे॥ म्हण
लि भानुदास व्यसवचन॥ न बोले चिकल्लांति॥५६॥ ऐसे जाणुनि गिन्हाईक॥ प्राजपासी जाति सकळिक॥
ईलर बैबसाई व्यकर्मुके॥ दुहीन कवतुक पाहति॥५७॥ म्हणती आपुलिया सवेला विलेयासि॥ ते बाध
कजाले आपुलियासि॥ मग देषउपजला सासि॥ दुरान्वारी ते घवा॥५८॥ म्हणति आल्हासे जाती बैसतो॥ मानसि
आणि आपणाकडे न येतो॥ आमीयाकडे टकमका पाहतो॥ पोटी जल्पत उगेचि॥५९॥ येकम्हणति याजि तो
मोहनी॥ तेणे चिजन जातिमुलोनि॥ मागितले देतिटकुनि॥ घसघसकोनी नकरिति॥६०॥ येकम्ह
णति बैसला विश्वास॥ तेणे चिजन भजतेसास॥ आपण असमप्रपंचीदास॥ ईश्वरासमाने ना॥६१॥

॥२॥ माता पिता होति सिरि ॥ त्याणे संसार केला आजिवरि ॥ पुढे कैसि होईल परी ॥ तुह्मी तो अंतरी उदास ॥ ३८ ॥
विद्या अभ्यास नाही फार ॥ तुह्मास नाहि जीसाचार ॥ आता काही सांगतो असे विचार ॥ ते परिसा निज कर्णि
॥ ३९ ॥ येक रात भांडवल जाण ॥ आह्मी देतो तुह्मा कारणे ॥ त्याचे कापड घेऊन ॥ वाटे पन करावे ॥ ४० ॥ नफा होईल
तेणे करोन ॥ कुटुंबासि करावे वस्त्र अन्न ॥ आमचे मुद्दल जतन करोण ॥ हळुच देई सवई ॥ ४१ ॥ मग ग्रहस्ते ना
उन बाजारासि ॥ कापड घेउन दिधले त्यासि ॥ ईतर उदमी होते त्यासि ॥ भानुदासासि निरविले ॥ ४२ ॥ ह्मणे तु
ह्मी आतसा हाट बाजारि ॥ ते न्हायासि न्यावे बरोबरी ॥ बैसउ नि आपुले सेजारी ॥ प्रपंच वेव्हारी लावावे ॥ ४३ ॥ ग्रह
स्ताचे वचन ऐकोनि कानि ॥ मान्य केले व्यवसायानि ॥ मग भानुदासासि सवे घेउनि ॥ आपुले संनिध बैसविति ॥
॥ ४४ ॥ आवर मुख्य आगळु ऐसी ॥ नेद भाषा सांगति तयासि ॥ केवळ व्यकारी पवीत्र तुह्मासि ॥ सांगोनिया दीध
ले ॥ ४५ ॥ से लिपी कुं आणि ढकार ॥ उधानु सांगति सत्वर ॥ कोन्हा के से धावे अंबर ॥ हाही विचार सांगितला ॥ ४६ ॥
मुद्दल जतन करोन जाण ॥ लाभ सांगावा विचारून ॥ कोन्हासि बोले तास सवचन ॥ तरी होते से हाणि निश्चित ॥ ४७
भानुदास ह्मणे तयाप्रति ॥ मी असत्य न बोले कल्पांति ॥ काहि चन मिळे मज प्राप्ति ॥ परी मी असत्य सांडी ना ॥ ४८ ॥
व्यवसाई हास ति स कढि क ॥ ह्मणति याचे कपाळी लिहिलि भिका ॥ ह्मणे न आमुचे वचन नायके ॥ हरि हरि देखयानाव ॥ ४९
येक ह्मणे लागेल लाच ॥ मग आसस उदंड बोलेल बाचे ॥ प्रपंच वेव्हारी बोलता साचे ॥ कोन्ही देवाचे दिसेना ॥ ५० ॥ ॥२॥

तो लोक पुसती याज कारणे ॥ तुझे कैसे वाचले प्राण ॥ क्षुधा तृषा लागता जाण ॥ न मिळे अन्न तयेठाई ॥ २६ ॥ म्हणे परम तेजस्वी दिप्यमान ॥ येथे येक प्रगटला ब्राम्हण ॥ तो मज ग्रास देवी दुग्धपान ॥ तेणे वि प्राण वाचले ॥ २७ ॥ ऐकोनि लेकुराचे वचन ॥ आश्चर्य करिती सकळ जन ॥ म्हणती यास भेटला सूर्य नारायण ॥ भावार्थ देखोनि निजनिष्ठा ॥ २८ ॥ भास्कर प्रसन्न जाला यास ॥ म्हणोन नाम ठेविले भानुदास ॥ म गकडे घेउनि यास ॥ आले नगरा आपुल्या ॥ २९ ॥ म्हणती ईश्वरे वाचविले प्राण ॥ आता न बोलावे कठीन वचन ॥ नारायेणे आपुलियास पुत्रदान ॥ कृपा करोन दीधला ॥ ३० ॥ जसि प्राक्तना विश्वासे लगती ॥ तेसि घडोन येईल पुढती ॥ आपन याची हळहळ चिंती ॥ व्यर्थ कासया करावी ॥ ३१ ॥ या परि समाधान मानुनि चित्ती ॥ मायबापाणि घरि लिधिती ॥ विद्याभ्यास सांगावया पुढती ॥ तरि मानुति जाई कसोनि ॥ ३२ ॥ बहु सत्य रविचा सन प्राण ॥ भानुदासाचे केले लग्न ॥ ऐसे लोटता बहुत दिन ॥ करित भजन न हरीचे ॥ ३३ ॥ आयुष्य सरोन गेलियावरि ॥ मायबापे क्रमिल्यावरि ॥ परि भानुदास निर्भय अंतरी ॥ प्रपंच बेकारी गुंतेना ॥ ३४ ॥ न करी कोनाचे उपार्जन ॥ उदिम व्यवसाय घेणे देने ॥ न करी काहि राजसेवन ॥ पांडुरंग भजन न करि तसे ॥ ३५ ॥ घरि पाहिजे वस्त्र अन्न ॥ कांता हळहळी निजमने ॥ मुल के कुरे सर्व अपसोन ॥ उदास मन सर्वदा ॥ ३६ ॥ ग्रहस्त मिळोनि चोघे जन ॥ भानुदासासि बोलाती वचन ॥ कुटुंबासि पाहिजे वस्त्र अन्न ॥ तुम्हा कारणे कळेना ॥ ॥ ३७ ॥

॥१॥ कोठें लपावयानदिसेस्थळ। तोंअकस्मातयेकदेउळ। देखिलेंतात्काळ द्रिष्टीसि॥१३॥ तेंभुमीतगु
प्तहोतेंजाण॥ तेथेंनाहींमनुष्यआगमन॥ मगसत्वरत्यांत प्रवेशोन॥ बैसेलपोनतेठाईं॥१४॥ श्रीसुर्य
नारायणाचिमुर्ति॥ त्यादेउळांतपुरातनहोति॥ त्याचेचरणीसत्वरगति॥ दंडवत प्रितिघातला॥१५॥ मुलां
चाभावार्थदेखोनि॥ प्रसन्नजालावासरमणि॥ म्हणेयक्षानलेकरुहोउनि॥ निश्चयमनींधरिलासे॥१६॥ मग
मनुष्यरुपधरोनिसत्वर॥ त्यासिभेटलादिनकर॥ दुग्धपाजुनवारीभर॥ अभयकरदीधला॥१७॥ म्हणेनि य
निर्भयअसोनियामनें॥ करीपांडुरंगाचेंस्मरण॥ काहींसंकटपडताजाण॥ तेथेंमीपावेनतात्काळ॥१८॥ इकडे
मायबापेंउद्विग्नमानसि॥ नगरांतधुंडुनिनिजपुत्रासि॥ सप्तदिवसलोटरतात्यासि॥ परिकोठेंद्रिष्टीसिपडेना॥१९॥ त
वयेकेंदिवसिंब्राह्मणकुमर॥ अकस्मातत्यालाबाहेर॥ तेथेंहोतायेकद्विजवर॥ त्याणेंद्रिष्टिसिदेखिला॥२०॥
हाकमारिलाचिंत्वरित॥ लवलोपकालादेखतात॥ ब्राह्मणयेउनिनगरांत॥ पितियासिव्रतांतसांगितला॥२१॥
पुत्रासिभुद्धिलागतादेखे॥ मायबापासिवाटलाहरिख॥ सवेंघेउनिग्रामवासिलोक॥ पाहावयासिचालिले॥२२॥ तो
वोसाडरडळ्यारण्यांत॥ देखुनिनवलकरीतिसमस्त॥ दिवरीयालाउनित्वरित॥ धीरपणेंआंतउतरले॥२३॥ तोंनारायें
णाचिमुर्तिनयनीं॥ द्रिष्टीसिदेखलीसकळजनीं॥ ब्राह्मणकुमरत्याचेचरणीं॥ मस्तकठेउनीनिजलासे॥२४॥ मा
यबापयेउनिजवळि॥ पुत्रासिघेतलेंहृदयकमळीं॥ म्हणतियेकलाबाचलासियेस्थळीं॥ अश्रुपातनयनीं
लोटले॥२५॥

घा

जो विग भाग दृष्टीस आण ॥ अवघे निर्भां घंटे वाटलि जान ॥ कीरोग असता आंगा कारण ॥ कउत्य कान्न मावाटे ॥ ५१ ॥ तेवी आपुल्या आंगी असे सनर ॥ लपायि येक हीन दिसे खरे ॥ जैसे ज्याचे असे अंतर ॥ तैसे ईतर सामासे ॥ ५२ ॥ मानुदासाचे धैर्य मोठे ॥ प्रपंच वेळी न बोले खोटे ॥ सकळ लोकासि नवल वाटे ॥ देखोन निकट तयासि ॥ ५३ ॥ कोन्हि गिन्हाईक पुसे अंबर ॥ तयासि मोल सांगत से खरे ॥ ईतुका नफा मुद्दला वर ॥ येक उत्तर बोलतसे ॥ ५४ ॥ चित्ता येईल त रि घेणे ॥ ना हि तर आणिका दुका नि जाणे ॥ ईतुके मात्र बोलो नि वचन ॥ मग नामस्मरण करीतसे ॥ ५५ ॥ जनी जनार्दन भरला जान ॥ निश्चय कळला सकळा कारणे ॥ म्हण ति मानुदास असे सवचन ॥ न बोले चि कल्पांति ॥ ५६ ॥ ऐसे जाणु नि गिन्हाईका ॥ या जपासी जाति सकळिक ॥ ईतर वेवसाई अकर्मक ॥ दुरोन कवतुक पाहति ॥ ५७ ॥ म्हण ते आपुलिया सवेला विलेयासि ॥ ते बाध क जाले आपुलियासि ॥ मग द्वेष उपजला त्यासि ॥ दुरात्म्यारि ते घवा ॥ ५८ ॥ म्हणति आम्हासे जारी बैसतो ॥ मानसि आणि आपणा कडे येनेतो ॥ आसीया कडे टकमका पाहतो ॥ पोटी जल्पत उगे चि ॥ ५९ ॥ येक म्हणति घालितो मोहनी ॥ तेणे चि जन जाति भुलोनि ॥ मागितले देति टाकुनि ॥ घसघस कोन्ही न करिति ॥ ६० ॥ येक म्ह णति बैसला विश्वास ॥ तेणे चि जन भजते यास ॥ आपण असे प्रपंचीदास ॥ ईश्वरास पावे ना ॥ ६१ ॥

॥२॥ माता पिता होते सिरी ॥ त्याणे संसार केला आजिवरी ॥ पुढे केसि होईल परी ॥ तुह्मी तो अंतरी उदास ॥ ३८ ॥
विद्याअभ्यास नाही फार ॥ तुह्मास नाही नीस आचार ॥ आता काही सांगतो असे विचार ॥ ते परिसा निज कर्णि
॥ ३९ ॥ येक शत भांडवल जाण ॥ आह्मी देतो तुह्मा कारणे ॥ त्याचे कापड घेउन ॥ चाटे पण करावे ॥ ४० ॥ नफा होईल
तेणे करोन ॥ कुटुंबासि करावे वस्त्र अन्न ॥ आमचे मुद्दल जतन करोण ॥ हळुच देई स्वईछे ॥ ४१ ॥ मग ग्रहस्ते जा
उन बाजारासि ॥ कापड घेउन दिधले त्यासि ॥ इतर उदमी होते त्यासि ॥ भानुदासासि निरविले ॥ ४२ ॥ ह्मणे तु
ह्मी जालसा हाट बाजारी ॥ ते न्हायासि न्यावे बरोबरी ॥ बैसउनि आपुले सेजारी ॥ प्रपंच वेव्हारी लावावे ॥ ४३ ॥ ग्रह
स्ताचे वचन ऐको निक्याणि ॥ मान्य केले व्यवसायानि ॥ मग भानुदासासि सवे घेउनि ॥ आपुले संनिध बैसविति ॥
॥ ४४ ॥ आवरु मुळ आंगळु ऐसी ॥ नंद भाषा सांगति तयासि ॥ केवळ कारीपवी ह्मणु तयासि ॥ सांगोनिया दीध
ले ॥ ४५ ॥ से लिपी कुं आणि ढकार ॥ उधानु सांगति सत्वर ॥ कोन्हा केसे द्यावे अंबर ॥ काही विचार सांगितला ॥ ४६ ॥
मुद्दल जतन करोन जाण ॥ लाभ सांगावा विचारुन ॥ कोन्हासि बोलता सत्य वचन ॥ तरी होते से हाणि निश्चित ४७
भानुदास ह्मणे तयाप्रति ॥ मी असत्य न बोले कल्पांति ॥ काहि चन मिळे मज प्राप्ति ॥ परी मी सत्य सांडी ना ॥ ४८ ॥
व्यवसाई हासति सकळिक ॥ ह्मणति याचे कपाळी लिहिले निका ॥ ह्मणोन आमुचे वचन नायके ॥ दरिद्रि देखवया नाव ॥ ४९ ॥
येक ह्मणे लागेल लाच ॥ मग आसत्य उदंड बोलेल वाचे ॥ प्रपंच वेव्हारी बोलतां सत्याचे ॥ कोन्ही देवाचे दिसेना ॥ ५० ॥ ॥२॥

जावेकीर्तनासि एकाठाया ॥७४॥ व्यवसायासि म्हणे ते अवसरी ॥ आला कीर्तनासि चालावे सत्वरी ॥ आ
निघा व्यसमानुनिया जरी ॥ निजाल बिढारि सकळिक ॥७५॥ तरी माझे हि दुकान रक्षून ॥ तुम्ही आपले पासि
कराजतन ॥ ऐकोनि भानुदासाचे वचन ॥ सक्रोध मन ते जाले ॥७६॥ म्हणति तुजला सिदेवलसी ॥ अरवंडस
सपिबोलसि ॥ आजावे हरिकथेसि ॥ आपुले बिराड सिघेऊनि ॥७७॥ आम्हासकळासि आलाटनक ॥ आता
निघाक रितोसकाळिक ॥ तरी बिर्‍हाड पाहोनि आणीक ॥ दुकान तयेठे विका ॥७८॥ येथे तस्कर पडलीया पाही ॥
तरी आमुचे आंगी राब्द नाही ॥ कीर्तने परस्परि पडले काई ॥ ते आम्हासि कळे ना ॥७९॥ भानुदास उत्तर देत पाहे ॥
बिर्‍हाड जावो अथवा राहो ॥ परी पांडुरंग चरणि जडला भावो ॥ तो सर्वथा न सोडी ॥८०॥ ऐसे बोलोनि वैष्णव भक्त ॥
बिर्‍हाड्याको निगेला त्वरित ॥ कीर्तनी बैसले साधु संत ॥ तेथे त्वरीत पातला ॥८१॥ आलि उल्हास धरोनि मानसि
नमस्कार केला हरिदासासि ॥ म्हणे धन्य पर्वकाळ ये का दृशी ॥ क्षेम संतासि दीधले ॥८२॥ रामकृष्ण चरित्र तारक
जनी ॥ वैष्णव गाति प्रेमे करुनी ॥ तो भानुदास आवडी करूनि ॥ ऐकल श्रवणि निजप्रेमे ॥८३॥ ईकडे व्यवसाई दे
मीलि ॥ बिर्‍हाडी बैसोनि विचारक रिति ॥ की भानुदास गेला किर्तनाप्रति ॥ बिर्‍हाड निश्चिंत ठेऊनि ॥८४॥ तरि
आता करोनिया युक्ति ॥ अश्व सोडोनि घावे वरि लगति ॥ दीडे राका वेगारी घात ॥ लयासि मात नकळता ॥८५॥

७॥ येकह्मणति आह्मी बोला बेरवरे ॥ दुजा देत प्रत्योत्तरे ॥ आपुल्या विश्वासे कोणि ईतर ॥ येथार्थ कोणि मानिति ॥ ६२
येकशावृत्ति ठसा वेजेसि ॥ ते जन्मवरि चाले तैसी ॥ प्रसहस्त आपुले द्रिष्टी सि ॥ भानुदासासी घुउले की ॥ ६३ ॥ आ
घ नउगेच बैसले घरी ॥ आणि मनुष्ये चोरो निनेली भाकरी ॥ परि आळयई लकुलरी यावरि ॥ कोन्हासि घेतरी
कळेना ॥ ६४ ॥ व्याघ्रे धरिले शांतिसि ॥ ह्मणति जपलो माराव्यासि ॥ धनलोभीहो ताउदासि ॥ ह्मणति जोडाया
सनि घाला ॥ ६५ ॥ की ज्यार तिर्थी हिंडता खरा ॥ ह्मणति धुंडिलो परदारा ॥ शांति धरो निबैस भोजरा ॥ ह्मणति
दिशा पाहातसे ॥ ६६ ॥ ते विश्वास सजन्म गेला बोलला ॥ गेली ष्पसे सकळ देखता ॥ आता यथार्थ यासि बोलता
ह्मणति वृथा कपट हे ॥ ६७ ॥ आपुले देखता भानुदासाच्या ॥ दुकान किंचित होते साचा ॥ आता तो जाला भाग्याचा ॥ ई
घमाचा साहाकारी ॥ ६८ ॥ आपन उदंड करितो भरोवरि ॥ परि पोटभर न मिळे भाकरी ॥ रीण करी येउन बैसति दारी ॥ आ
ताकैसी परी करानी ॥ ६९ ॥ भानुदासासी सांगितला विलं ॥ ते पाहून आमुचे निघाले दीवाळे ॥ गिन्हाईक सर्व यानेने
ले ॥ आलीत ळमळ करितसो ॥ ७० ॥ येके दिवसि सकळ वेवसाई ॥ बाजारासि गेले पाही ॥ सांजवरी ते लवलाही
देखकाल येउन राहिले ॥ ७१ ॥ त्यासवे भानुदास वैष्णव भक्त ॥ आला होता बाजारात ॥ त्यासे न्यारी बिराड करित ॥ त्या
नेहा आनुन लाविले ॥ ७२ ॥ लवह्या गावात हरिदास येउन ॥ त्याणे रात्री मांडिले कीर्तन ॥ गावात फिरत बोलवणे ॥ ७३ ॥
कथेसि येने ह्मणोनि ॥ ७३ ॥ भानुदास ऐकोन मानसि ॥ उल्हास वाटला चित्तासि ॥ ह्मणे आजि सुदीन येकादशी ॥

चानिजजनितां॥ अनंतब्रंह्मांडनायकर्ता॥ तोभानुदासाचाअभ्यजाता॥ घरोनिचोहटाबैसला॥९९॥ अ
सोतेदुर्जनह्मणतिबरेकेले॥ अंतनकळताकरीलतळमळी॥ ऐसेबोललिपरस्परेखळ॥ ऐकोनिघनेनीव
क्षोभला॥१००॥ अवचटपाकरिताचिजगजीवन॥ अकस्मातलस्करआलेजाण॥ व्यवसायेचेदुकानलु
टोन॥ केलेताडनसकळासि॥१०१॥ सकळअश्वेसोडोननेली॥ मगरडतबैसलेलेवेळि॥ ह्मणतिभानुदासा
चिदेखनाकेली॥ तेप्रचितदाखविलिपांडुरंगे॥१०२॥ येकह्मणतिलयेसंधी॥ कर्मासारिखीहोयबुधि॥
आपनसात्वीनत्रिशुधि॥ बिचारआधीनकेला॥१०३॥ येकह्मणतिप्राक्तनखोटे॥ ह्मणोनिकर्मघडलयचरे॥
भानुदासयेकनिष्ठ॥ केलीकरकरवेर्थत्यासि॥४॥ दीर्घस्वरेरडतिजान॥ कोन्हीनगरातुननयेधावने॥ तोमा
यालाघवीरुक्मिणीरमण॥ घातलेमोहनसकळासि॥५॥ ईकडेकीर्तनहोतगजरे॥ मृदंगविणावाजतिसुस्वरे॥
तेणेनादेभरलेअंबर॥ करितागजरनामाचा॥६॥ आघटिकायामिनिजरलीहोति॥ तेव्हाकेलिवैष्णवीआ
रति॥ भावेवोवाळिलारुक्मिणीपति॥ सिरापलिवाटिला॥७॥ नमस्कारकरोनिहरिदासासि॥ भानुदास
चालिबिऱ्हाडासि॥ तोयेकब्राम्हणअश्वआसि॥ घरोनिवाटेसिबैसला॥८॥ संनिधजालतापाठी॥ धोडहि
सलेतेसमई॥ ह्मणेआपुलेअश्वयेठाई॥ कैसेआलेकळेना॥९॥ तवत्यानिचियागकीअंगवस्त्रबांधोनि॥

१४॥ माउलिघरासि जाईल परतोन ॥ आपण कापड घेउ वाटेन । ऐसा विचार करोनि दुर्जन । अश्व सोडोन दीधला ॥ ८६
तो आपनासि पुसे लष्कर ॥ तरि तयासि सांगा वेद्याले तस्कर । आह्मासि निद्रा लागली घोर ॥ तो गेले सत्वर न लग
ता ॥ ८७ ॥ गर्तापडली होति घोर ॥ सामाजीदी उरा किले सत्वर । टाळिया पिटोन परस्पर । देति उत्तर येकमेका ॥ ८८
भानुदासला गला आपुले संगति ॥ तेपासुन आलि संपति । दरिद्र्य आले आपणाप्रति ॥ गिन्हाईक जाति साक्षे ॥ ८९
तेसर्व चिंता आज निरसली । औषधी वाचुन खरूज गेली । ऐसी येकमेकासि बोली ॥ दुर्जनि मांडिली ते घवा ॥ ९०
धर्मा चिहरो न घेला संपत्ति ॥ जैसा दुर्योधन उल्कासे चित्ति ॥ तैसे ते व्यवसायि दुर्मति ॥ संतोष मानिति निज मने ॥ ९१ ॥
ऐसा अपाय देखोनि त्वरित ॥ सहार पावले रुक्मिणीकांत । म्हणे भानुदास बैसे कीर्तनात । निश्चळ चित्त करोनि ॥ ९२
दुर्मति मिळोन घव घेजन ॥ गेले माझी राविले दुकान । आता विचार करावा कवन ॥ जगजीवन म्हणतसे ॥ ९३ ॥
अश्व जाईल येकीकडे । मग तो पाहील को निकडे ॥ तेणे प्रपंचीरा कुन्हचाड ॥ लाविले वेड भक्तजनि ॥ ९४ ॥ ऐसे म्ह
णोनि पंढरीनाथ ॥ विप्रवेष धरिला त्वरित । अश्व पाहोनि बाजारात ॥ धरोनि बैसले ले घवा ॥ ९५ ॥ जो क्षिर
सागरी शेषशयन ॥ ज्याचे लक्ष्मी ध्यातसे चरण ॥ तो भक्तकाजी मनमोहन । अश्व धरोनि बैसला ॥ ९६ ॥
योगी बैसले समाधीसि । प्राच्यालव करी नयध्यानासि ॥ तो भक्तकैवारी हृषीकेशि । अश्व धरोनि बैसला ॥ ९७ ॥
व्रत तप तीर्थयाग । करिता नातुडे श्रीरंग ॥ तो पुंडलीक वरद पांडुरंग ॥ अश्व धरोनि बैसला ॥ ९८ ॥ दोवेरि ॥१४॥

ओन॥ वस्त्रे दिधले तयांस बाटोन॥ अन्न द्रव्य सांसि अर्पून॥ भानुदास तेथोनि निघाला॥ २२॥ निजमं
दिरास जाऊन॥ करित बैसला हरिभजन॥ टाकोनिया मानापमान॥ कीर्तनी रंगणगालसे॥ २३॥ नकरी को ना
चे उपार्जन॥ प्रपंचचिंता न धरी मन॥ कुटुंब कलत्र असोन॥ उदासपणे वर्तत से॥ २४॥ आषाढी कार्तिकी
ज येतां वारी॥ चालवी पंढरीची वारकरी॥ टाळमृदंग घोष भारी॥ कीर्तन करी वाळवंठी॥ २५॥ नानापरिचिक
वित्वकळा॥ रचोनि आळविल घनसांवळा॥ हृदयी प्रेमाचा जिव्हाळा॥ कीर्तनी गळा सद्गदीत॥ २६॥ भानुदा
स कीर्तनी उभे राहाती॥ तेव्हा स्वानंदें जळे नेत्र भरती॥ तेथाकडी देखोन रुक्मिणीपती॥ नृत्य करिती तेठाई॥ २७
दुर्बुद्धि अभिमान खळ॥ ते ही ऐकोनि धाले प्रेमळ॥ म्हणती याचे मुखिचे कीर्तन प्रांजळ॥ सर्वकाळ ऐकावे॥ २८
कैचित्तटकी प्रपंचमाया॥ कैचि नारि वित्त हे काया॥ ऐसे ज्ञान होता श्रोतया॥ धरिति दया सर्वभूति॥ २९॥
अयाचितवृत्ति करोन॥ कोन्हि देईल वस्त्र अन्न॥ परि स्वमुखे यांचा करुन॥ नाही मागणे कोनासि॥ ३०॥
आपुले आणि पराये॥ हे कल्पना नाहीं च स्वभावे॥ सर्वभूति येक भाव॥ विकल्प बाधोगाय कीला॥ ३१॥ यापरि
भानुदासाचे चित्त॥ अखंड वैराग्य भरित॥ प्रेमळ उल्हास दिनसोदिवस॥ भजन करित श्रीहरीचे॥ ३२॥
पुढिले अध्याई जगदोद्धारा॥ राजा नेईल विद्यानगरा॥ ते सुरस कथा ऐकता चतुरा॥ उल्हास अंतरा वाटेल॥
॥छ॥

५॥ धरोनिबैसलाब्राह्मण॥भानुदासासिदेखोन॥अदृश्यजालातेसमई॥१०॥ऐसेकौतुकदेखोनिसत्वरी॥
विस्मितजालाअंतरि॥मगअश्वधरोनितेथिंनकरि॥आलातलपुसलतयाप्रति॥११॥तोव्यवसाईसहसा
गलि॥दीर्घस्वरेरुदनकरिलि॥पुसतावृत्तांतत्याप्रति॥मगतेसांगतीसकळिक॥१२॥आम्हिदुर्बुद्धिभा
ग्यहीन॥कराईछिलेतुसेघळन॥गेलेमाजीरिदिंडेउठाकोन॥अश्वसोडोनिदीधले॥१३॥मगदोनप्रहरभरता
निसि॥तस्करीलुटिलेआम्हासि॥प्राक्तनाचिगतिऐसी॥येकाकीआह्माजालिसे॥१४॥अश्वेआणिदिंडेगेलेस
मस्त॥मारकिबैसलाअपरमित॥पुढेसंसाराचिमात॥खुंटलीनिश्चितदिसतसे॥१५॥आमुचेभांडवलबुडोन
गेले॥तुह्मिईश्वरेवाचविले॥पैलगर्लेमाजिरोकिले॥तेसांभाळिलेपाहिजे॥१६॥ऐसेवचनऐकोनिसत्वर॥भानु
दासाचेद्रवलेअंतर॥ह्मणेअश्वधरोनिरुक्मिणिवर॥बैसलेअसतितळवाटले॥१७॥मगह्मणेकटकटा॥
प्रपंचवेव्हारकरिताखोटा॥येथेआत्मसुखाचावाटा॥व्यर्थकरंटाकरितोमी॥१८॥सावळासाजराराजीवनय
न॥पितांबरधारिजगजीवन॥तोमजसारीविप्रहोउन॥अश्वधरोनिबैसला॥१९॥जेणेसीनजालापंढरीना
था॥तेकर्मनकरावेसर्वथा॥ऐसाअनुतापधरोनिचित्ता॥जालाबोलतात्याते॥२०॥व्यवसायासिबोलेभानु
दास॥आतास्वस्तकरामानस॥तस्करेदंडिलेतुह्मास॥तरिखेदचित्तासिनकरावा॥२१॥गेलेतुदिंडेकाहि॥५॥

वीर

॥श्री॥ श्रीपांडुरंगायनमः॥ ॐ ऐका श्रोते सज्जन प्रेमळा॥ आजी कल्पतरूसी पालव फुळा॥ जे भक्तकथा
था अतीरसाळा॥ भगवद्गुणांच्या अतीसोज्वळ निरोपण॥१॥ जो अनिर्वाच्य वैकुंठमहिमा॥ विरं ॥श्री॥
१ स चीज्याचीन कळे सिमा॥ ज्याचा पार नेणवे निगमा॥ तो अनुपम्य महिमा जाणिजे॥२॥ जयासि स
कर्मचि प्रधानें॥ ते अंति पावली ब्रह्मभुवन॥ जड योग अचरली जाण॥ ते करिति गमन मृत्युलोकी॥३॥ १
जे पितराचे ठाइं भाव धरती॥ अंती पितृलोकासी वरिती॥ की ईश्वर देवासी उपासिती॥ ते चि पद पावती अंत व
॥४॥ काळी॥ पिशाच्य उपासीती नाम गुणी॥ ते तैसेचि होती देहांत मरणी॥ जे भक्तकथा ऐकती श्रवणी॥
ते वैकुंठभुवनी पावती॥४॥ त्याचे संकट देखोनि नयनी॥ ते ता काळ निवारी चक्रपाणी॥ अंतिचतु धला
र्भुजरूप करोनी॥ सायुज्य सदनी बैसवी॥५॥ ऐसा वरे पंढरीनाथें॥ अरसपांश प्रथाने॥ म्हणोनी श्रोते
सादर चित्ते॥ ऐका श्रवणार्थ निज प्रीती॥६॥ मागिले अध्यायाचे अंती॥ भानुदासासि भेटले रुक्मि
णीपती॥ मग त्याणे धरोणी विरक्ति प्रपंच भावना सांडिली॥७॥ आता ऐका यावरी निरोपण॥ पं
ढरीक्षेत्रीचा येक ब्राह्मण॥ द्रव्य इच्छा धरोणी मनें॥ देशांतरा चालीला॥८॥ तो पुढे पैठण पाटणा सत्वरा॥
अकस्मात आला विद्यानगरा॥ नगरि प्रवेसोनी सत्वरा॥ म्हणे नृपवरा भेटावे॥१०॥ स्नान संध्या क

।६॥ माऱ्हाष्टवोव्याफुलेमोकळी॥महीपतिघेउनिपुष्पांजुळि॥संतसज्जनदेवलमेळी॥उभावनमाळीतिष्ठ
त॥३४॥स्वस्तश्रीभक्तविजयग्रंथ॥श्रवणेचिपुरतिमनोरथ॥प्रेमळपरिसोतभाविकभक्त॥बेताळीसावा
ध्यायगोडहा॥३५॥श्रीराधाकृष्ण॥श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु॥श्रीगुरुपरब्रह्मणेनमः॥

॥ष॥ चंदनादी उपच्यार । कंठी घातले सुमनहार ॥ धुपदीप करुणी नृपवर ॥ नैवेद्य भावे अर्पीतसे ॥२३॥ ॥श्री॥
मग पच्यारती करुणीया ॥ वोवाळीली माहामाया ॥ साष्टांग नमस्कार घालोनीया ॥ लागला पां
या नृपनाथ ॥२४॥ प्रसाद वाटे । दिया सकळासी ॥ राजा बैसला स्वस्तमानसी ॥ मग पंढरपुरीचे २
२ द्विजासी ॥ बोलता जाला तेधवा ॥२५॥ ह्मणे असी देवता नाही पृथ्वी धुंडीता न दिसे यक ही ॥ आह्मी दे
खीले ऐकीले नाही ॥ धन्य नवाइ अगाध ॥२६॥ पाडाहो देउळ सुंदर नयनी ॥ यासी सुवर्णाचे सा
रिले पाणी ॥ मोवती पुष्पवटीका लावोणी ॥ पुजीतो सुमनी जगदंबा ॥२७॥ वीद्यानगरीचे सकळजन ॥ ळ
यती घ्यावया दर्शण ॥ ठावे सीळा वीले प्रधान जन ॥ मीनीजांगे पुजन करीतसे ॥२८॥ तुह्मी राहाता
पंढरीसी ॥ तेथ तो महीमा न होय ऐसी ॥ रासाइ ऐसे उपच्यार यासी ॥ पांडुरंगासी न व्हे की ॥२९॥ दु
बळ ब्राह्मण करीता पुजन ॥ तये केचीव सुभुवण ऐसे कोणी रामरायाचे वचन ॥ विप्रनीज मनी क्षोभला ॥३०॥
मग ह्मणे गा नृपनाथा ॥ पंढरी क्षीछी सी न देखता ॥ आपलीच थोर ह्मणवीसी देवता ॥ अभीमान वृथा घ
रोणी ॥३१॥ देउळ रुपीयाचे दीघले पाणी ॥ तेची सुवर्णे सांगसी जणी ॥ आमुचे क्षेत्र सुवर्ण कोंद
णी ॥ मल्लारनी वीच्यकमा ॥३२॥ तेथे कल्पतरुची लागली झाडे ॥ परीस चींतामणी लोळ

शेणी द्विजवरे मग गायवेंशाला राजमंदिरा ॥ परी द्वारपाळ जाउनें दि सखरा ॥ बे साक्षण भरह्मणोनी ॥११॥
भुपती ची आइज्ञा आणी तो सत्वर ॥ मग गायवे सोवनृपमंदिरा ॥ लया सिपुसुन आवै कि किंकरा ॥ मग भीलरी द्विजवर
प्रवेशला ॥१२॥ ब्राह्मण सि देखोनि राम राजा ॥ नमस्कार करुणी करी पुजा ॥ अति उल्हासवाटला द्विजा ॥
ह्मणे धन्य माझा राजा धर्ममुर्ती ॥१३॥ राजा पुसे त्या कारणे ॥ कोठे णि जाले आगमन ॥ काय रछा धरु
ह्मणे पंढरपुरी शिरा
णि मने ॥ कृपा करोणी आलेलो ॥१४॥ असे पुसता नृपनाथ ॥ ब्राह्मण सांगे उल्हास युक्त ॥ ह्मणे पंढरपुरी शिरा
णि मने ॥ कृपा करोणी आलेलो ॥१४॥ असे पुसता नृपनाथ ॥ ब्राह्मण सांगे उल्हास युक्त ॥ ह्मणे पंढ शिरा
अति अद्भुत ॥ वास्तव्य तथे असे की ॥१५॥ तुझे उदार ऐकोनी सत्वर ॥ पाहाव याशी आलो दशावर ॥ चंद्र
न ऐको निनृपवर ॥ संतो संतो शथारवाटला ॥१६॥ राजा ह्मणे ब्रह्मणासी ॥ तुह्मी असा बेसव स्लमानसी ॥
निस्नान करोणी त्वरेसी ॥ देवी पुजनासी जाइण ॥१७॥ तुह्मी तथे येउनी पाहुणे स्वच्छ ॥ सुवर्णकांती असे
देउळ ॥ मी अर्चन करोणी यासकळा ॥ तुळसीदळ अर्पीण ॥१८॥ असे बोलोनियां प्रीती ॥ द्विज संतो
षला चित्ती ॥ देवीदर्शना चा लिला भुपती ॥ याचे संगती जात असे ॥१९॥ देउळ शोभवती असे लिंका
रायेला घेली पुष्पवटिका ॥ अंतरंग भीरा पुनि अंबिका ॥ समा भनिका कारी तजसें ॥ नाना वाद्याचे रं
होति गजर ॥ पुजा करि ते बसला नृपवरा ॥ द्विज बोले ती मंत्रा पच्चार ॥ आनंद गजर होत से ॥२०॥ शोडशोप
च्चार करोणी पुजन ॥ देवी सलेवली लीव स्त्र भुषण ॥ नाना परीची दिव्य रत्न ॥ शोभायमान दिसती ॥२१॥

स

ऐसे दीन्यदेसगा । चंद्रभागा ऐसे पावन तीर्थ ॥ नाही दीसल त्रीभुवनी ॥ ४३ ॥ हे द्रीष्टीसी न पा

हता ॥ अपुले चीभुषणा सांगता वृथा ॥ रा साइ तुझी कुळदेवता ॥ माझीयाचीला न यकी ॥ ४४ ॥ हे नीस

पंढरीयेउन ॥ करीतसेस सडा संमार्जन ॥ ऐसे बोलता ची ब्राह्मण ॥ क्रोधायमान नरनाथ ॥ ४५ ॥ ह्मणे मा

झी आराध्यदेवता ॥ याणे नींदीली मज देखता ॥ अपुलीच सांगे प्रशंसता ॥ वीच्यार चीत्तान केला ॥ ४६ ॥

आला मारुणी टाकावे यासी ॥ तरी अधीकारी व्हावे दोषासी ॥ तरी सीक्षा करोणी की जासी ॥ नग

रमदेसी दवडावा ॥ ४७ ॥ मग ब्राह्मणासी ह्मणे नृपवर ॥ तु असत्य बोलासी उत्तर ॥ सुवर्णमय पंढरपुर ॥ ऐ

कीले सा चार नाही की ॥ ४८ ॥ आणी रासाइ देवता मुळपीठ बासी ॥ रजत स्वमुखे ह्मणतासी दासी ॥

तरी सीक्षा करोणी तुजसी ॥ अरण्यासी दवडीन ॥ ४९ ॥ मग ब्राह्मण ह्मणे अहो भुपती ॥ यथार्थ से

गीतले तुजसी ॥ तुह्मी पंढरीसी यउणी स त्वर गती ॥ श्रीरुक्मीणीपती पाहावा ॥ ५० ॥ तो देवाधी

देव देखीला नाही ॥ तो वरीच घोर हेरासार ॥ जैसा सुर्योदय न होता पाही ॥ दीप स्वज्वळ दीस

ती ॥ ५१ ॥ त्यासांगीतले महीमान ॥ हा होणी वीशेष को टीगुण ॥ तुसे हीसी न पडवा जाण ॥ तरी

मज जाउ न नृपनाथा ॥ ५२ ॥ जो देखीला नाही जेरावती ॥ तोरतेवारण थोर ह्मासती ॥ कीपोणी मी जान

ती खडे ॥ दीव्य पलाका चहुकडे ॥ न पका ऐसा झळकती ॥ ३३ ॥ तेथे कामधेणुची गोधनें रतज
भक्त डीत वृंदावनें ॥ सर्वे येळ जन ॥ करीती कीर्तन उल्हासे ॥ ३४ ॥ तेथे चंद्रभागा अमृतवाहीनी ॥ जे सक
ळतिर्थाची स्वामीनी ॥ दर्शनेची मुक्त झाली प्राणी ॥ वैकुंठ भुवनी पावती ॥ ३५ ॥ रंभा तीलोत्तमा
यउणी सुंदरी ॥ नृत्य करीती गरुडपारी ॥ गंधर्व गायन होत से द्वारी ॥ नारद अंबरीको दाटे ॥ ३६ ॥
ऐसा देवाधिदेव रुक्मीणीकांत ॥ क्षीरसागरी होता नांदत ॥ तो पुंडलीकाची देखोनी भक्ती ॥ २
२ आला वरी लया ठाया ॥ ३७ ॥ साचे स्वरूप पाहता नयनी ॥ लक्षुमी लज्जीत जाली मनी ॥ को
टि सुर्य जाती लपोनी ॥ मुगुट वरोणी लयाच्या ॥ ३८ ॥ सावळा सकुमार सार गंधर ॥ का
से वेष्टील पीतांबर ॥ दीव्य कुंडले मकराकार ॥ श्री मुख बाजीरे मनोहर ॥ ३९ ॥ हे रुप दे
खावया द्रीष्टी ॥ इहां ही देव तेतुलीस कोटी ॥ कुरजोजैनी सहाली दाटी ॥ से भावे स्तवीतीनी
जप्रेमे ॥ ४० ॥ ज्याचे नाम स्मरुणीसी ॥ यकांती जपे के लोपती ॥ श्रुती शास्त्रे वणीती ज्यासी ॥ सा
पारवी स्वीने णवे ॥ ४१ ॥ सहस्त्रामुखे स्तवन करीती ॥ शेषक शीला जाला नीगुली ॥ जीव्हा ची
रोणी दुखउं होती ॥ मग नीवांत स्थी ती राहीला ॥ ४२ ॥ पांडुरंगा ऐसे देवत ॥ आणीपठरी

मग ध्यानात आणोनी पांडुरंगमुर्ती ॥ स्तवन करीत आपुलीया चित्ती ॥ ह्मणे भक्तवछला रुक्मीणी
पती ॥ मज ये आकांती पाव वेगी ॥ ६२ ॥ अनाथ दीन तुझा ब्राम्हण ॥ देशावरासी नीघालो जाण ॥ तुझे
सांगोणी नामाभीधान ॥ कुटुंब संरक्षण करीतसे ॥ ६३ ॥ देवा तुसी अभक्त कीती ॥ वर्णीली आहे सा
धुसंती ॥ तेसीच सांगीतली रायाप्रती ॥ परी यथार्थ चीत्ती वाटेना ॥ ॥६४॥ याची नीदीली कुकुदवता ॥
नाग ह्मणोणी आ ॥ ल ॥ नृपनाथा ॥ साक्षपाळ वयासी आता ॥ पंढरीनाथाय लसे ॥ ६५ ॥ पंढरी अहे जैसे
रीती ॥ तैसे चीकथीले रायाप्रती ॥ पंढरीसी सुवर्णमये गोपुरे भींती परी लोकासी न दीसती वीकतेपा ॥ ६६ ॥
जैसे वडीलांची चे द्रव्य पुरीली असे ॥ नीदैवासी पाहाता दीसली कोळसे ॥ तैसीच पंढरी सुवर्णमय असे ॥
नदी परी वीकल्पें भासवधी ॥ ६७ ॥ संतीयागे केली कथनी ॥ तैसीच सांगीतली या ह्मणोणी ॥ आता
दे दृष्टीसी नेरवता चेरूपाणी ॥ तरी मज लागोनी लंदडीलं तो ॥ ६८ ॥ मग मी तोदेर न अपुला प्राण ॥
परी असत्य होईल संतवचन ॥ पुढे पंढरीचे महत्व कोण ॥ वीस्वास कोणी न धरीती ॥ ६९ ॥ अ
नाथ घनाथा रुक्मीणीवरा ॥ जैशास कंठी पावसधरा ॥ हक रुपा आकीतो दीसवरा ॥ अ
गुदाधारा जाणवीले ॥ ७० ॥ जणे मासी कीर्ती बारवाणी ताची गळ ॥ तरी मास्त शेवसे अपमान
जैसे कथीले या कारण ॥ तैसेची दास न वणे लागेले ॥ ७१ ॥

उगवलानीशापती॥ ७७ गजेवाश्वासी सतेज॥ ७८॥ नातरी सुधारसनयताउता॥ रत्नैवै ह्मचीम्र शेता॥ कीपयाध्वी सीहीसनपाहुता॥ हीम तीसरीता अनुपम्य॥ ७९॥ कल्पलरु चेनदेखताव ना॥ तोवरीच अवडे अंबेलना॥ ऐंकीलेनाऊवे तंच ताना॥ तो वरी पाषाण आवडे॥ ८०॥ ३
देखीनाही सुवर्णपर्वत॥ तोवरीच पीतकसगमगील॥ लेवीदेखीला नाहीपंढरीनाथ॥ तो इतरदैवत आवडली॥ ८१॥ ऐकोणीम्हणे नृपवर॥ अनाथ पंढरीयेलोसर॥ सांगील लीयाऐसे देखील खरे॥ तरीच बरे दीजवरा॥ ८२॥ आणीअसत्य वदलासीजरी॥ तरी तीक्षा करीण तुजसत्वरी॥ प्रधानासी सांगे ते अवसरी॥ आताकारा नीबोनीजा॥ ८३॥ अश्वगजरथसीबीका आभरणे॥ सवेघेउनीकाही सैन्य॥ राजा सत्वर चालील जाण॥ पांडुरंग दर्शनिघ्याव या॥ ८४॥ नानावाद्यचे होतसे गजर॥ तयामागे जातसे द्वीजवर॥ म्हणे लज्या रक्षील रुक्मीणीवर॥ ल कीकेरल अव्हेरदीनाचा॥ ८५॥ म्या सांगीतली यारीती॥ तैसेन देखता नृपती॥ तरी सोक्षा करील मज प्रती॥ संशय चीतीनधरीता॥ ८६॥

खाले उतरला नृपनाथ ॥ नमस्कार घालोनी त्वरीत ॥ बीप्रासी बोलत तेथवा ॥८२॥ त्या तुह्मी सांगीतले जे
शारीती ॥ तैसेच दीसोणी यत पुढती ॥ म्यां नेणता अभीमान धरोणी चीती ॥ वीकल्प मती धरीयला ॥८३॥
ब्राह्मण वीस्मीत जाला चीत्ती ॥ ह्मणे मज पावला रुक्मीणीपती ॥ मग उल्हास युक्त होवोणी चीत्ती ॥ गा
तसे कीर्तनी नीज प्रेमे ॥८४॥ ऐसे ह्मणोनी नृपवर ॥ द्वीजासी केला नमस्कार ॥ मग शुध्द करोणी अं
तर ॥ चरणी सत्वर चालीला ॥८५॥ ह्मणे भक्ता माजी अग्रगणी ॥ येक भक्त पुंडलीक सीरोमणी ॥
त्याचे भेटीस द्वारकेहुणी ॥ चक्रपाणी पातला ॥८६॥ सकळ तीर्थ विरीष्ट गंगा ॥ ते होणी वरीष्ट चंद्र
भागा ॥ दर्शने चीपावन करीत जगा ॥ अभीमान आंगा येउनेदी ॥८७॥ मथुरा गोकुळ वृंदावन ॥ य
थवीनोद जगजीवन ॥ द्वारकेत हरी श्रीकृष्ण ॥ भक्ता कारणे तीष्टती ॥८८॥ पतीया क्षेत्राचे महीमा
न ॥ अनुपम्य दीसते मजलागुण ॥ ऐसे ब्राह्मण नीश्चय होउनी ॥ गातसे कीर्तनि नीज प्रीती ॥८९॥
टाळमृदंग आजानी त्वरीत ॥ समारंभ करी नृपनाथ ॥ मेळउणी वैष्णव भक्त ॥ गजर करीत
स्वानंदे ॥९०॥ पुढे वीलोकीता जाण ॥ तो कल्पतरुचे लागवण ॥ खडे पारीसची तामणी ॥ लागतां राणप
टीचे ॥९१॥ कामधेनु जे कांहु ढंढगार ॥ जावया असती लयांवांदा ॥ राजा वीस्मीत पाहे ॥
ह्मणे धन्य वाद अगा धा ॥९२॥

ऐसे म्हणे नीसारंगधर ॥ रुक्मीणीसी सांगे वीनीज वीचार ॥ वीद्यानगरीचा नृपवर ॥ यतो सत्वर
दर्शना ॥ ७२ ॥ तरी जैसी होती द्वारकापुरी ॥ तैसी शोहे णी वीशेषकरी ॥ पंढरीतले नृपवर ॥ सादर ख
वोणीनी मी घ्यय भरी ॥ स शय नीवारील याचा ॥ ७३ ॥ नाहीं तरी सीक्षा पावेल ब्राह्मण ॥ मग तो देईल अपु
ला प्राण ॥ आणी अपुल्या ब्रीदासी येईल उणे ॥ सत्य सज्जन हासती ॥ ७४ ॥ वचे ऐकोणी जग
ज्जननी ॥ चरणा नमस्कारीत यक्षणी म्हणे वैकुंठीचे रत्न ॥ आणुनी ॥ रायासी नयनी दाख ४
वीणा ॥ ७५ ॥ ऐसी कल्पना करीता ची जाण ॥ तैसेची जाले न लगता क्षण ॥ सो माया लाघवी जग
जीवन ॥ नीज भक्त महीमान वाढवी ॥ ७६ ॥ ऐकउ राम राजा चालील सत्वर ॥ तो सन्नी उरले पंढरपुर ॥
भयाभीत होउनी दीजवर ॥ रुक्मीणी वर ओळवीत से ॥ ७७ ॥ मग सुन्नीध पाचारोणी दीजा ॥ काय
बोलत असे राम राजा ॥ आता संशय न फीटता मासा ॥ तै अपमान तु झा करीण ॥ ७८ ॥ मग सनीध री
वारण आ आनुणी हरीत ॥ अंबारीत बैसला नृपनाथ ॥ पंढरी वीलोकीता हरीत ॥ लोन वल अद्भुत
देखीले ॥ ७९ ॥ जैसा पोर्णीमेचा नीशापती ॥ या भावते नक्षत्रे दीसती ॥ तेशा देउळाच्या कळसा
झावते ॥ मंदीरे चमकतील खलखीत ॥ ८० ॥ हे कौतुक देखता दृष्टीसी ॥ जा वीस्मीत जाला मानसी ॥
लणे ब्राह्मणे कथीले जैसे मजसी ॥ पंढरी तैसीच दीसता हे ॥ ८१ ॥ मग मोन्य धरोणी चीताल ॥

मग भोवाणी उत्तर देत्तसा सी॥ तुं व्यर्थ चि अहंता धरीली मानसी॥ मज ऐशा अनंत दासी॥ येती पं
ढरी सीरा बाबया॥ यां पुंडलीकाचे आंगणी॥ सकळ तिर्थे चालती लोटांगणी॥ मग पवीत्र
होउणी तत्क्षणी॥ वाहती पाणी नीजांगें॥ ५॥ वीस्मीत होउनी नृपनाथा॥ पुढे वीलोकोणी जो पाहत॥
तव नारद तुंबर यवोणी तेथे॥ कीर्तन करीता देखीले॥ ६॥ चतुर्भुज नाना री नररुप॥ अवघे चीदीरा
तीसाकार॥ लोटांगण घालीलो नृपनाथा॥ स्वानंदनी भरे रमा नसी॥ ७॥ शंख चक्र आयुधे घेउ
णी॥ द्वारी जय वीजय तीष्टती हो ठी॥ दीव्य पताका तोडी लीया गगणी॥ चपळा ऐशा झळकती॥ ८॥
मारुति घाली दंडवत॥ राजा प्रवेशला देउळा त॥ तेजे पाहता नेत्र झाकल॥ मग धरिला हात
ब्राह्मणाचा॥ ९॥ तो सावळा सुकुमार राजीवनयन॥ पीतांबरधारी जगजीवन॥ कमळलोच
न राजीवनयन॥ मागुती स्वरुप देखिले॥ १०॥ जेथे गियाचे निजध्यान॥ हृदई ध्याती पंचवदन॥
तो स्वरुप वर्णिता ज्ञान॥ उपमा गौण दिसताहे॥ ११॥ अमृतासि चव विलावता॥ उपमा धावयार सको
नता॥ ते विटेवरी घिवरु क्मिणीकांता॥ दृष्टांति वर्णिला न ये की॥ १२॥ तद्रुपी देखुन निज भक्त जान
ते अनुभवेचि जाणलि निजसुख॥ येक विबुद्धि मती नेक रिता स्तवन॥ पडिले मौन श्रुतिसि॥ १३॥

ब्राह्मणाच्या घरोणी । ठाती भुपती पुढे वील्लोकीत तो पंढरीस मलखलखीत ।। पाहतां दीपती नेत्रपाती ।।८५।।
तरुवरी बैसोणी पक्षीयाती । तनीजछंदे गायण करीती ।। ऐसे देखोणी नृपती ।। सप्रेमे गतीउल्हासे ।।८६।।
तपस्वी करीती अनुष्ठान ।। ब्राह्मण पढती वेदाध्ययन ।। वीकुंभ ककरीती कीर्तन ।। मृदंग वीणे घेउणी ।।८७।।
नइ ठाइ सभा करोणी । जाण ।। नृत्य करीती देवांगण ।।। ते देखीत दृष्टपडोनी नीनय बा ।। वीजरकज नामुलवी खा ८
ले ।।८८।। संत बैसोनी टार वार ।। असे च घ्या बोलती पाही ।। अनुभवत लीन होवोणी वाइ ।। आलीगण देती
परपरा ।।८९।। चंद्रभागेसी अद्भुत रश त ।। तीर्थ येउनी मुर्तीमिल ।। स्नान करोणी पावन होत ।। ते दीष्टी
सी पाहत नृपनाथ ।।९०।। कनकाचे रखे नी वृंदावन ।। यावरी बैसवीले रह कोंदण ।। दीव्य वसने सु
णी आभरण ।। करीती पुजन नरनारी ।।९१।। मग भीमरथीसी करोणी स्नान ।। राजा चालीला देव दर्शणा ।।
तों देखीला देव सकळ जाण ।। पंढरीराणा लक्षती ।।९२।। जे ब्रह्मा सीधी सकळदासी ।। सामाजीअ
कस्मात रासाइसी ।। रायदृष्टीसी वोळखीले ।।९३।। ह्मणे वी यानगरी आला पुजोणी मी ते वीहोआ
मुचीकुंद स्वामीनी ।। ते पंढरीस माडील आंगणी ।। वीस्मीत मनी नृपनाथ ।।९४।। उद्धो ह्मणे राणी
ते समर ।। राजा पुसत सेल वगाडी ।। तुकीमणी पया बाइ ।। नीजांगे पाही माउसी ।।९५।।

ऐसे ह्मणे निरामराजा॥ प्रार्थितसे गरुडध्वजा॥ ह्मणे देवाधिदेवा वैकुंठराजा॥ मनोरथ माझा पुरवीका॥२७॥
चित्ति हेतु आहे मजला॥ की विद्यानगरासि न्यावे तुजला॥ आलो अभयदेउन तारणं गेला॥ सत्वर चाले देवराया॥२८॥
ह्मणे सुमी वरी ठेवितां मजसि॥ तरि तेथे चिरा हिलनिश्चयेसि॥ काहि अन्याय घडला तुजसि॥ मागुलि पंढरीस येई
ना॥२९॥ ऐसे सांगतां चक्रपाणि॥ राजा हर्षला आपुले मनी॥ ह्मणे डाक चौकी बैसउनि॥ जाईन घेउ निश्वासि॥३०॥
पंढरीक्षेत्रापासुन ज्यान॥ विद्यानगरापर्यंत तेणे॥ दोभागी मनुष्य करोन॥ मूर्तिका ढोनिनेतसे॥३१॥ पुजारी ब्राह्मण
निवालठाई॥ नृपतिसि विच्छन चलेकाही॥ मूर्तिचि लोनिलवलाही॥ हातो हाती चालविली॥३२॥ विद्यानगराने
उनि वेगे॥ तेथे स्थापिले पांडुरंगा॥ नाना परिचे उपचार भोग॥ राजा निजांगे करितसे॥३३॥ इकडे यात्रेसि आषाढ मा
सि॥ वैष्णव आले पंढरीसि॥ तो तेथे मात रेकिलि ऐसी॥ की विद्यानगरासि देव गेला॥३४॥ उदास दिसे पंढरपुर॥ जै
से प्राणवाचोन शरीर॥ कीसरिते माजी नसतां निर॥ मयातुरवारते॥३५॥ कीं न्रिपावाचोनि सैन्यसंपत्ति॥ की चंद्रमा
वाचोनि नक्षत्रे दिसति॥ नातरी भ्रतारावाचोनि कांता सति॥ निउख वाणि दिसतसे॥३६॥ तेवी विद्यानगरा गेलियाहरी॥
अवघी उदास दिसे पंढरी॥ संत महंत गरुडपारि॥ येउनि सत्वरी बैसले॥३७॥ ह्मणतिकोनाचे करावे कीर्तन॥ आह्मासि या
किले जगज्जीवने॥ पुंडलीकासि दिधले वरदान॥ ते असत्य आजि जाले की॥३८॥ भाविकभक्त आले सर्व॥ ह्मणतिका
य जाला पंढरीराव॥ विद्यानगरासि गेला देव॥ कवला अभिप्राय सकळासि॥३९॥ संत साधु वैष्णव जन॥ येकमेका

॥६॥ ऐसे परब्रह्म निरुपम्य मूर्ति। प्रीतीने आलिंगण देत भूपति। स्वरुप न्याहाळुनिया मृत ळवरीं। मग चरणी
मिठी घातली॥१४॥ ब्राह्मणासि ह्मणे राजा। तूं सखा सद्गुरु माझा। काय उपकार ध्याऊं तुझा। गरुडध्वजा
भेटविले॥१५॥ तुह्मी जैसे कथिले देवा। त्याहूनि कोटीगुणे अधिक। दृष्टी देखिले वैकुंठनायक। सुरखचनेक
पावलो॥१६॥ सोरोई मासीकुळस्वामिणी। तेथ्यां देखिलि साडि ताघ्यानी। ईश्वरसमवेत सुरयेउनि। करजोडोनि
णि तिष्ठति॥१७॥ पंढरी ऐसे क्षेत्र अद्भुत। आणि पांडुरंग ऐसे दैवत। चंद्रभागे ऐसे पावन तीर्थ। नाही दिसत त्रिभुवनी॥१८॥
धुमर उहोउंबरा आहे। ते ह्मणति हे माझे ब्रह्म उगारें। फोडोनि दावितां चहूंकडे। होतसे वेडे निजमनि॥१९॥ ते
ऐसे चिन्ह जाले राया कारणे। मग ब्राह्मणाचे धरिले चरण। तेणे मी वेष्टिलो होतो अविद्येने। परि जालो पावन तुझेनि॥२०॥
यापरि कवतुक दाऊनि ज्ञान। मग अदृश्य जाली तितुकी रचना। तो मृत्तिकेचा भिंति दिसति नयना। आश्चर्य
मना वाटत॥२१॥ जैसे दाविले राया प्रति। तैसेच पंढरीक्षेत्र आहे निश्चिती। परी मनुष्यासि मृत्तिका ऐसी भासति। तैसे
चरेखिले नृपाने॥२२॥ निजकर्मे करुन आता साप्रत। आपुल्यासि जैसे दिसत। विस्मित होऊन मनात। ह्मणे
मत्कार बहुत देखिला॥२३॥ राजा विचारी आपुले मनी। आता अर्थ कासया पुजावी भवानी। सन्निध क्षीर येकोनि
सरिता जीवनि का न्हावे॥२४॥ अमृतसरोवर देखिल्या पाही। दिव्य औषधी कासया घ्यावी। कल्पतरु सन्निध असल्या ॥६॥
पाहि। बाबुळछायेन बैसावे॥२५॥ घरी प्रगट लिया नारायण। मग दीपका सया लावणे। ते विना लिया पांडुरंगदर्शन।
देवत उपासन कासया॥२६॥

पुंडलीकवरदायाईश्वराया॥ आल्हावरीलोभसांडोनिया॥ ज्ञालासिनृपरायास्वाधिन॥५४॥ पुंडलीका
सिदिधलेवरदान॥ कीकदापिनजायेथोन॥ तेंअभयआतातुझेवचन॥ असत्यदिसोनआलीकी॥५५॥
आह्मादुर्बळाचिनावडेपूजा॥ येथेंउपचारकरितोराजा॥ तेंसुखमानोनअधोक्षजा॥ गरुवजाराहिलासि
॥५६॥ दिव्यवस्त्रआणिअळंकारभूषण॥ नैवेद्यमिळतसेपक्वान्न॥ यालागीदुर्बळाचेंस्मरण॥ जनकारणेनहेकी
॥५७॥ रुक्मिणीराधासत्यभामा॥ इतुक्यासोडोनिपुरषोत्तमा॥ रामरायेतुजलावोनप्रेमा॥ मेघःश्यामाभाळ
विले॥५८॥ सांडोनियापंढरपुर॥ वसतकेलेंविद्यानगर॥ तेथेवाटपाहातिसुरेश्वर॥ महर्षिथोरतिष्ठति॥५९॥ रषी
रंभातिलोत्तमाउर्वसीमेनिका॥ सेवेसियेतिअष्टनायका॥ तेथसांडोनियाविधिजनका॥ बैसलानिकायेठाई
॥६०॥ आलाआह्मचेपदरीदोषदारुण॥ पळोनिआलासिशोभेनें॥ कीतुजमागलोप्रेमदान॥ ह्मणोनिपळोनआ
लासि॥६१॥ कीकिर्तनीचाहोलोगलबला॥ तेणेंनिद्राचलगेतुजला॥ ह्मणोनियेकांतिठावपाहिला॥ कव्वलेम
जलायेथार्थ॥६२॥ कीयात्रामिळतिअसंख्यात॥ साजलाभेरलासिनतोसबहुत॥ ह्मणोनियेउनिविद्यानग
राला॥ घेतोसिविश्रांतियेठाई॥६३॥ ऐकोनिभानुदासाचेंवचन॥ कायबोलतिजगजीवन॥ तुबोलतोसिउद्दा
सवचन॥ विचारमनेंनकरीला॥६४॥ मज्जनकचेलनानाउपचार॥ वस्त्रेंभूषणेंअळंकार॥ कधीदेखेनभीमा
तिर॥ ह्मणोनिअंतरिझुरतसें॥६५॥ रायेआणुनमज्जलागोनि॥ येथेंघातलेंबंदिखानि॥ लक्षोनिनिष्ठुरहोउनि

७५ सिबोल तिवचन। आता विद्यानगरासि कोन्हे जाउन॥ रुक्मिणिरमण आनावा॥४०॥ ऐसे येकमेकासि बोल
तिवचन॥ परि कोन्हीच नेदी अभ्यासन॥ म्हणति पुंडलीकासि जे पुसुन॥ गेला तो नये चि सर्वथा॥४१॥ येक बोल
ति प्रतिउत्तरी॥ यामुचा श्रवेन के राजद्वारी॥ नृपासि भ्रांत कळल जरी॥ तरि सिक्षा बरी लावीन॥४२॥
येक दावितिनिर्गुण भाव॥ आपुलियाच पासी आहे देव॥ चिंतिनसता चिंत्यनु मन॥ बोलती वाचआमसान॥४३॥
येक म्हणति ईश्वर ईछेने॥ जे जे जैसे घडेल घडोन॥ ते ते दृष्टिसि पाहोन मान॥ लकमछ्क हिनकराबि॥४४॥ मात भा
नुदास वैष्णव भक्त॥ प्रतिज्ञा करोनि काय बोलत॥ मी घेवोनि येतो रुक्मिणीकांत॥ नाहीतरी जिवित्व नठेवी॥४५॥ ऐसे
बोलोन तया प्रति॥ तेथोनि निघाला सत्वर गति॥ विद्यानगरासि जाउनि रात्री॥ लोकापासी पुसत॥४६॥ पंढरीहुन
पांडुरंग मूर्ति॥ येथे घेउन आला नृपति॥ ते कोठे स्थापिलि निश्चिति॥ सांगा मज लाल बलाहे॥४७॥ रायाचे भय क
धरोन॥ कोन्ही यथार्थ न सांगति वचन॥ आम्हासि विदित नाही म्हणोन॥ प्रतिवचन बोलाते॥४८॥ मग भानुदास
पुसे येकांति॥ त्यासि सांगिले वैष्णव भक्ति॥ मंदिरि ठेउनि रुक्मिणीपति॥ पूजीतसे कांति नृपनाथ॥४९॥ राजा करो
ने गेलिया पूजन॥ आणिकासि न होय दर्शन॥ कवाड सि कुलुपे घालुन॥ द्वारपाळ रक्षण ठेविले॥५०॥ ऐसे ऐकोनि
यामात॥ भानुदास जाला हर्षयुक्त॥ मग अर्धरात्र लोटलीचि वरिल॥ जाले निद्रिस सकळीक॥५१॥ द्वारापासी ये
ता जाण॥ कुलुपे गळालीन लगता क्षण॥ भानुदास आत प्रवेशोन॥ केले नमन साष्टांग॥५२॥ स्वरूप दृष्टीसि न्याहाळुन॥ ॥७०॥
आलिंगन दिधले प्रितिने॥ कंठ सद्गदीत होउन॥ देवासि विनवनी करीतसे॥५३॥ म्हणे वैकुंठवासिय लक्ष्मीकांता॥

ऐसे नानापरीचे त्रिविध जन ॥ भानुदासासि निंदिति जाण ॥ तो ऐकोनि खेद न करी जाण ॥ नामस्मरण करितसे ॥ ८१ ॥ ये
कल्लणति मेंदशाचिया गळा ॥ आहाना बोलति तुळसीमाळा ॥ तो आजय्र प्रत्यक्ष देखिला डोळा ॥ हार चोरिला येणेचि ॥ ८२ ॥
नवरत्नांचा हार काहाडोन ॥ दुतानें रायासि दिधला नेऊन ॥ म्हणे तिरस्कार आणिला बोधोन ॥ यासि दंड कोन करावा ॥ ८३
सक्रोध म्हणे नृपवर ॥ यासि सुळावरि घ्यावे सत्वर ॥ कोण कैसा पाहा बा लस्कर ॥ ऐसा विचार न केला ॥ ८४ ॥ भानुदास
बोलेलो कासि वचन ॥ माझे तो सन्निध आले मरण ॥ परि सेवटी पांडुरंग दर्शन ॥ मज कारणे करवावे ॥ ८५ ॥ सर्व कोन्ही होते
सज्जन ॥ त्यासि मानले त्याचे वचन ॥ मग रायासि आज्ञा मागोन ॥ गेले घेऊन राऊळा ॥ ८६ ॥ भानुदास म्हणे देवाप्रति ॥ मी न्या
वया आलो से कांति ॥ म्हणोन ऐसी योजना युक्ती ॥ मज नृपा हाति दंडविले ॥ ८७ ॥ जो न्याय या सि येईल तुज कारणे ॥
त्याचे ऐसे निक्षावा प्राण ॥ मग राजमंदिरी विलास भोगुन ॥ सुखे राहावे येथे काइ ॥ ८८ ॥ ऐसे विचारो नि घन निळा ॥ मग हा
र घातला माझ्या गळा ॥ ऐसे बोलतां तये वेळा ॥ अश्रु डोळा दाटले ॥ ८९ ॥ परी सहस्त्र जन्म आप्पंति ॥ तुज मी न सोडी
रुक्मिणीपति ॥ ऐसे बोलोनि पुन्हा मागुति ॥ नमस्कार प्रीति घातला ॥ ९० ॥ दूत म्हणति ते अवसरी ॥ आता चालून
पुढसवारि पालखीमाजि ॥ बैसोनि खांद्यावरी ॥ आंधिच केली नसती चोरी ॥ तरी ऐसी परी का होति ॥ ९१ ॥ ऐसे ऐकोनि सत्वर ॥
भानुदास चालविला बाहिरे ॥ माथा सेंदुर घातला ॥ ९२ ॥ कौतुक पाहावया ते अवसरी ॥ असंख्य मिळाले नरनारी ॥
मग नेऊनि नगराबाहेरी ॥ सत्वळ झाडकरी रोविला ॥ ९३ ॥ उंच लोन घातला बा जववरी ॥ तव भानुदास विनंति करि ॥ परी
आकाश कडकडोनि पडो मजवरी ॥ परी तुज अंतरी आठवीन ॥ ९४ ॥ सप्त समुद्र समरस जालिया ॥ तरि तुज

१८॥ मनी॥परलकोन्हीनकेली॥ ६६॥रिध्दिसिध्दिचाहिसुति॥मीदेतहोतो तुह्मा प्रति॥परियासिअव्हेरोननिश्चिति॥
भजनप्रीतिकरीतसा॥६७॥यावरहितनोमजपासि॥काहीचनदिसे घावयासि॥सेबारणीनिश्चयेसि॥ह्मणोनि
तुह्मासिराकिले॥६८॥ऐसेबोलोनिरुक्मिणीकांत॥कंठजालासद्गदीत॥आनंदाश्रुनेत्रीपडत॥रोमेहीस्फुरत
निजप्रेमे॥६९॥भानुदासासिजगजीवन॥मागुतीदिधलेआलिंगन॥ह्मणेप्रातःकाळीकरितापूजन॥देईनदर्श
नतुजलागी॥७०॥मगनवरत्नाचाकाढोनिहार॥भानुदासासिदेतसारंगधर॥ह्मणेआताविकाउसिजायेव्हार॥यई
लनृपवरदर्शना॥७१॥बाहिरयेतांचिभानुदास॥कुलुपेबैसलीकवाडास॥अनुमाननकळतांचिकवनास॥निजभक्ता
सिभेटले॥७२॥प्रातःकाळीउठोनिनृपति॥स्नानकेलेसत्वरगति॥देवासिनमनकरोनिप्रीति॥काकडआरतीकरितसे॥७३॥
तोकंठीनदिसेरत्नहार॥पुजाऱ्यासिपुसेनृपवर॥ह्मणेयेथकोनआलातस्कर॥ह्मणोनिनृपवरक्रोधावला॥७४॥
तयासिताडनकरोनिबहुत॥ह्मणेहारआणावासत्वरयेथे॥अमोल्यरत्ननमिळतिसत्य॥पृथ्वीसमस्तहिंडता॥७५॥
ऐसीआज्ञाहोताचिसत्वर॥सोधितिघरोघर॥परिकोठेहिनदिसेरत्नहार॥मगपाहातिबाहेरतस्करासि॥७६॥
तोगंगातिरीस्नानकरोन॥भानुदासकरितबैसलेपूजन॥राजदुतपाहातिविलोकुन॥तोदृष्टीनिहारवोळखिला॥७७॥
ह्मणतिसापडलातस्कर॥आतायासिधरावेसत्वर॥अकस्मातबांधोनिवैष्णववीर॥चालिलेकिंकररायाचे॥७८॥
नगरातआणितातत्कारणे॥देखोनहासतिसकळजन॥ह्मणतिहाभोंदावयाजन॥संतहोवोनिहिंडतो॥७९॥
देवावरीहातघातलापाहे॥तोमनुष्यासिसोडीलकाय॥कसाबासिभेटलीकपिलागाये॥तोपुनःकायेतिजलागि॥८०॥ ॥८॥

मीतुजस्वाधीनजालोकेवळ।आतामासीसत्ताआहेकेवळ।तेतुसीचअसेनिजभक्ता।९।ऐसेह्मणोनि
जगजीवने।तत्काळरुपधरिलेसान।भानुदासासिबोलिलेवचन।संबकीतघालोनमजनेई।१०।मगग
वाळेआणोनतेक्षणि।स्तानबांधोनिचक्रपाणि।ऐसीरेकोनियावाणि।आशंकीतमनीनकावे।११।जेसेथा
कारविस्तिर्णआहेबहुत।परीघटिपाहाताते(क)उहोते।तेविभक्तईघेसिवैकुंठनाथ।सूक्ष्महोतनिजप्रीति।१२।
कीअफाटसमिरआहेबहुत।परिविजणाहालतातेसमाविहोत।तेविभक्तास्वाधीनरुक्मिणिकांत।तेसाहोतनिजछंदे
।१३।कृष्णअवतारीयेशोदा।उसकीता।उरियालतागला।तिन्याहाता।तेवीभानुदासाच्यागवाळ्यातजाता।।सं
षयकोनताआणावा।१४।जेअनंतघरव्यापोनिजाण।तैसाचिदिसेनथोरसान।अणोरेणुपरिसलाहान।ज्ञान
द्रिष्टीनेदिसताहे।१५।तोभानुदासाच्येआवडीसाटि।संबकीतबैसलाजगजेठी।खांदाघेउनकुनउठाउठी।सत्वरगति
जातसे।१६।मंजुळशब्दगवाळ्यातुन।भक्तासिबोलेजगजीवन।धन्यआजिचाउगवलासुदीन।संतसज्ज
नभेटलील।१७।पळाक्षियासआलाभानुदास।तेथेरवालेठेविलेजगन्निवास।आपनगेलास्नानास।हर्षचि
त्तासिवाटल।१८।ईकिउसंबकीतहोतेरुक्मिणीवर।तेयेकायेकीजालेथोर।वहिलेपुउमस्तकावर।तक्षिचे
चूरजालेकी।१९।भानुदासजवयेवोनिपाहाह्मणेदेवाधिदेवाकेलेकाय।थोरजालासिलवलाहे।आताउच
लसिमजलागी।२०।मगह्मणेरुक्मिणीवर।आतापुढेनावोनसांगसत्वर।नानावाधाचाकरोनिगजर।येती
लसामोरेसंततसाधु।२१।

॥१॥ नसेऊीरखराया॥ तुजवरोनिनासिवंतकाया॥ बोवाघुनसांडिली॥ १५॥ तयाजाईलसकळक्षिति॥ पंचभूत
प्रलयपावति॥ तेतुजवाचुनरुक्मिणीपति॥ आणिकसांगातिअसेणा॥ १६॥ वडवानळखवाईलत्रीभुवन॥ लेतुमा
झाजिवलगप्राण॥ भानुदासाचानिश्चयदेखोन॥ जगजीवनपावले॥ १७॥ तोकोतुकवर्तलेअद्भुत॥ लेसादर
परिसाभाविकभक्त॥ सुखरोविलाहोताजेथे॥ पासिपल्लवफुटले॥ १८॥ पुष्पेफळेआलीबहुत॥ रायासिदूत
सांगतीमात॥ म्हणतीतोआहेवैष्णवभक्त॥ पंढरीनाथपावला॥ १९॥ वृक्षजालासत्वर॥ रायासिसांगतीकिं
कर॥ वचनऐकोनिनृपवर॥ आश्चर्यथोरकरीतसे॥ २००॥ पाहावयासियेताझरिल॥ तवदृष्टिसिदेखिलेसाक्षात
मगअनुतापेजालाचित्तात॥ म्हणेअन्यायबहुतमजघडला॥ २०१॥ भानुदासासनमस्कारप्रीति॥ सद्भावघालि
तसेनृपति॥ म्हणेअपराधघडलामजप्रति॥ विवेकचित्तिनकरिता॥ २०२॥ मगभानुदासरायासप्रति॥ देव
ळासनेलेत्वरितगती॥ श्रीहस्तीसदेखतापांडुरंगमूर्ति॥ सद्गदीतकंठजाहला॥ ३॥ चरणीमीठियालिता॥ विजानाउ
चलोनिधरीजगज्जीवन॥ प्रितीनेदेवोनिआलिंगण॥ म्हणेमजकारणेसीनला॥ ४॥ आतामजघेउनियाखांदिया
वरी॥ चलापंढरपुरासिवालसत्वरि॥ तेथेपुंडलीकाचेद्वारी॥ निरंतरीअसेन॥ ५॥ रामराजाघरीतसेपाय॥ म्हणेमज
उपेक्षुनजातसाकाय॥ देवह्मणतितुझाअन्याय॥ घडोनिआलाअनयासे॥ ६॥ कातुसेहोतेसुरुल॥ म्हणोनिहो
तोदिवसबहुत॥ आतामाझेरूपदृश्याल॥ आठवीनिसत्प्रेमे॥ ७॥ भानुदासम्हणेरुक्मिणीकांता॥ कैसाउ ॥१९॥
चलसीमजआता॥ मासीतोनोहीराजसत्ता॥ मेळवोनबहुतालुजन्यावे॥ ८॥ ऐकोनिसरेदीनदयाळ॥

पुष्पांजलिमंत्रघोष॥पुजारेसमर्पिलिदेवास॥संतवैष्णवयात्रकरीयास॥वाटलाउल्हासलेघवा॥३६॥
नरनारीमिळोनसमस्त॥भानुदासाचेस्तवनकरित॥म्हणतियाचियायोगेपंढरीनाथ॥आलेपंढरीसमागु
ति॥३७॥येकदाकैरानगरातवारिति॥येकपक्वान्नद्विजासिघालिति॥क्षेत्रवासीलोकाप्रति॥आनंदचित्ति
वाटला॥३८॥जैसाद्वादशवर्षेवनवासहोऊन॥अयोध्येसिआलारघुनंदन॥नगरवासिआनंदलेजन॥तैसे
चिजालेतयासि॥३९॥कीआवर्षणीआहाळापर्वत॥त्यावरीमेघवर्षलाअपरमित॥पंढरीचेलोकसमस्त॥
संतोषमानिलतयापरी॥४०॥कीअगस्तीयाच्यापोटातुनि॥समुद्रनिघालादेखतानयनी॥मगमेघासिवा
टलेमनी॥तैसीचकरणीजालीकी॥४१॥नालरीवसंतकाळयेला॥[illegible]हरिल॥वनस्पतिदिसतिशोभिवंत॥
तेविपंढरीसयेताअनाथनाथ॥लोकसमस्तआनंदले॥४२॥कीशरीरीरातपातलाप्राण॥मगइंद्रियवर्तती
क सावधान॥पंढरीचेसकळजन॥तैस्यारितिजालेकी॥४३॥पुढीलअध्यायीकथासुरस॥येथेअखंडउपेसन
निजभक्तास॥म्हणोनिभक्तविजयनामास॥अभिप्रायअनयासेवोडवला॥४४॥हेसात्विकभक्ताचेमहि
मान॥वाढविलाश्रीरुक्मिणिरमण॥महीपतीत्याचाबंदीजन॥गातोसद्गुणकीर्तनि॥४५॥स्वस्तश्रीभक्तवि
जयग्रंथ॥श्रवणेचिपुरतिमनोरथ॥प्रेमळपरिसोतवैष्णवभक्त॥तिन्हेला॥[illegible]सावाध्यायागोडहा॥४६॥७॥

॥१०॥ सुदिन आजिचे दिनी ॥ मज बैसवावे सिंव्हासनी ॥ ऐसे बोलता चक्रपाणि ॥ भानुदास तेथे निघाले ॥ २२ ॥ लोगरुपा
ी वैष्णव भक्त ॥ अवघे बैसले चिंताक्रांत ॥ ह्मणति भानुदासासि दिवस बहुत ॥ रुक्मिणिकांत न येकी ॥ २३ ॥ तोअ
कस्मात भक्त विजय ॥ येता देखिला लवलाहे ॥ हास्यवदन देखिला पाहे ॥ ह्मणे रुक्मिणिवर आला की ॥ २४ ॥ संत
सिक्षे मस्तु निवरित ॥ ह्मणे पभाळियासी आणिला रुक्मिणिकांत ॥ ऐसी ऐकोन हर्ष युक्त मात ॥ संतोष चित्त पावले ॥ २५ ॥
दिंडी पताका घेउनि सत्वर ॥ सामोरे चालिले वैष्णववीर ॥ टाळमृदंग लाउनि गजर ॥ वाद्य अपार वाजति ॥ २६ ॥ पुजारे
आणि लोकपाळ ॥ नरनारी जाति सकळ ॥ पभाळियास येउन तत्काळ ॥ देखिला घननीळ द्रिष्टिसि ॥ २७ ॥ सकळां
गि घालोनि दंडवत ॥ देवासि आलिंगण देत वरिल ॥ रथावरी बैसवोनि रुक्मिणीकांत ॥ चालिले मिरवत समारं
भे ॥ २८ ॥ संत वर्णिति गुणानुवाद ॥ पुढे नरवे नाचति निजछंदे ॥ भेरी वाजंत्रियाचे नाद ॥ वारे आनंद सकळांसि ॥ २९
तो सभारंभ वर्णिता वाचेसि ॥ दृष्टांत न पुरे आवयासि ॥ आला प्रसक्ष कार्तिक मासि ॥ पाहाती क्रिषी सिवारकरी ॥ ३० ॥
रथ उत्साह पोर्णिमेस होल ॥ तेचि उपमा सरते येथे ॥ तैसिया परी पंढरीनाथ ॥ येती मिरवत निजछंदे ॥ ३१ ॥ आ
ला चंद्रभागेच्या तिरि ॥ पुंडलीकाच्या समोरि ॥ देवासि स्नान घालोनि सत्वरी ॥ मग महाद्वारी पातले ॥ ३२ ॥ रथाखा
ले उतरोन सावळी मूर्ति ॥ सिबिकेल घालली हातोहाती ॥ देवळा ल नेउनि सत्वर गति ॥ अभिषेक करिति मधुप
र्के ॥ ३३ ॥ ब्राह्मण करिति मंत्रघोष ॥ कीर्तनी गर्जती विष्णुदास ॥ सिंव्हासनि बैसले जगन्निवास ॥ धन्य दिवस सु
दीन तो ॥ ३४ ॥ वस्त्रे अलंकार भूषणे ॥ षोडशोपचारे केले पूजन ॥ पक्वान्न नैवेद्य अर्पुण ॥ मंगळार्ति पै केली ॥ ३५ ॥ ॥४०॥

श्रीगणेशायनमः॥ज्ञानेंद्रियातसभाग्यपूर्ण॥वैखरीदिसतेपुण्यपावन॥किविष्णुभक्ताचेवर्णितागुण॥दुरिते
संपूर्णपळाति॥१॥ध्यानासिआणितासेलमूर्ति॥तेनेचिपावननेत्रपाति॥श्रवणेचीकर्णपवित्रहोति॥सांया
सनिगुलिनकरिता॥२॥वाकूकथेसिकरिलागमन॥तेनेचरणासिआलेपवित्रपन॥आळसटाकोनीबैसता
ज्ञान॥सर्वांगपावनहोतसे॥३॥यापुस्तकासिकरितानमस्कार॥तेणेअष्टांगपावनहोतिनर॥मस्तकलविता
चा चार॥अहंतासांर्वजातसे॥४॥भक्तकथेचेकवितामनन॥तेणेचिहोतेउन्मन॥मगनिश्चळत्वासियेउनिजान॥
समाधानभोगवी॥५॥म्हणोनियासभाग्यश्रोति॥येथेधरावीपुर्णआर्ति॥मागिलेअध्यायाचेअंति॥कथानिरु
तीपरिसिलि॥६॥किविद्यानगरासिसत्रेमस्थिति॥भानुदाससाउनिरसत्तरगेलि॥साधुनिआणिलिपांडुरंगमूर्ति॥
मगपंढरीसश्रीपतिस्थापिले॥७॥आणिकयेककथाऊद्दर॥प्रतिस्थानक्षेत्रीबहिरंभट॥जोषडशास्त्रि
निपुनपंडित॥वेदांतशास्त्रीप्रवीण॥८॥आणिकब्राह्मणपढीलेश्रुति॥तयाचेविद्यार्थीशिणविति॥विप्रे
लागोनिसंगति॥तेपुराणविभक्तीसीकले॥९॥ईतुकेसामर्थ्यअसताजान॥कदापिनजायराजद्वारा॥
घरिष्पिनहोतसत्कर्मजाना॥परिउद्विग्नमनानहोयेचि॥१०॥अयाचितवृत्तिकरुनी॥चालवितवेदोनारा
येण॥गंगातिरिकरोनस्नान॥जपध्यानुष्ठानकरितसे॥११॥माध्यान्हसमयउठोनिसत्वरा॥बहीरंभटये

॥१९९॥

॥१९९॥

पुरोहिताचे घरी॥ बहिरंभट गेले तेअवसरी॥ काजीसि बोले मधुरोत्तरी॥ स्वयातील मेळवी आह्मा ते॥२४
हिंदुनाथ विधिकरिता जाण॥ तुमचे शास्त्रीं बोलिले पुण्य॥ तरी काहीं संकोच न धरोन॥ आपुल्या समान
करावे॥२५॥ यावरी उत्तर देत सेकाजी॥ आणिका उदास जाले भटजी॥ काहीं तरी स्वबासना पालट
ली तुसी॥ तरी कार्यसाधू तुमचे॥२६॥ तुह्मी सज्ञान पंडित असता॥ तरी आमुच्या यातीत कायेता॥ का
हीकामना असेल चित्ता॥ ते सर्वथा पुरवीन मी॥२७॥ यावरी बहिरंभट उत्तर देत॥ मी नाहीं जालो सकाम
विरक्त॥ येकविध मार्ग तुमचा दीसत॥ भगवत्प्राप्ती व्हावया॥२८॥ ऐसा आग्रह देखोनी॥ बहिरंभटासि
भ्रष्टविले स्याणी॥ ब्राह्मणे ऐकता ऐको निश्रवणी॥ उद्विग्न मनिं सर्वत्र॥२९॥ काहीं चंडपायन चतेह्मणोनि॥
मग निवांत राहिले मनि॥ कोपी विकल्पी होते पैठनी॥ ते द्विष्टीसि देखोनि निंदिती॥३०॥ येक ह्मणती वैरा
ग्यतामस॥ येक ह्मणती तो पिशाच्य भासे॥ येक ह्मणती नाम घेता त्याचे॥ सुकृत आमुचे जाईल॥३१॥ ये
क ह्मणती निज कांतेन॥ ऐसे न ह्मणावे वचन॥ येक ह्मणती तीचे प्राक्तन॥ आले दिसोन विपरीत॥३२॥
येक ह्मणती तो निर्दय चित्ति॥ आमुच्या कांता उदंड बोलती॥ परि ऐसा राग न आणु चित्ति॥ ऐसे बोलती
परस्परे॥३३॥

॥१॥ तिनिजमंदिरा॥ नैवेद्यवैश्वदेवसारोनिसत्वरा॥ पंक्तीसि द्विजवराघेतसे॥१२॥ यापरी भोजनसारोनि
आन॥ मगत्रितिये प्रहरीसांगतीपुरान॥ श्रवणासियेतिसज्जनजन॥ जेअध्यात्मीनिपुनअसति॥१३॥ एके
दिवसीभोजनीबैसला॥ तोआपुलेस्त्रियेसि विनोदकेला॥ अलवणीशाकस्वादिलिमजला॥ हाशब्दऐकि
लाकांतेने॥१४॥ मगउत्तरकायेदेतयासि॥ साठवरुषेजालीकिजन्मासि॥ आतारसनेचिचविकायेसी॥
व्यथाकासयासिपाहिजे॥१५॥ बहिरंभटउठोनिसत्वरेसि॥ नमस्कारकेलाकांतेसि॥ ह्मणमातेयथार्थमजसि॥
उपदेशदेशीनिजलोभे॥१६॥ कांतेचेवचनआयकोनिविचारिले॥ अनुतापजालाहृद्यात॥ ह्मणेआताजिणेकायेव्य
र्थी॥ करावेसार्थकआपुले॥१७॥ मागीलसुकृतहोतेबहुत॥ तेफळासिआलेसुनिश्चित॥ ह्मणोनिशब्दचेनि
मिसें॥ वैराग्यअद्भुतजालेकी॥१८॥ बहिरंभटक्रियादिर्घतरि॥ आंएसाचिगेलाअवनांतरी॥ तरीमिउसिघालोता
निलोकाचारि॥ मागुतीघरीआणितील॥१९॥ तरीस्वयातिससमंधतुटेलसडकरी॥ आपणासिउत्तरनकरी
कोन्हीकरी॥ ऐसीयुक्तिकरावीबरी॥ विचारअंतरीकरितसे॥२०॥ आताजरिघ्यावेसंन्यासग्रहन॥ तरिपु
जाकरितिसकळब्राह्मण॥ परमहंसदिक्षाघेताजाण॥ तरीब्रह्मत्वरूपपणेमानिति॥२१॥ तरीनिंदितिलहु
जनजान॥ देखोणिथुंकितिलसर्वजन॥ पिसुनकरीतिलअपमान॥ तैसेचिकरावेयेसमई॥२२॥ ऐसेघडेल
मजकारणे॥ तरीचिदेहहोईलपावन॥ ऐसाअनुतापधरोनि॥ मंदिरेहूनचालिला॥२३॥ मगअविंध ॥१॥

निजकर्मे भ्रष्टला आपुले मनि ॥ तरि विधियुक्त प्रायश्चित्त देउनि ॥ ब्राह्मणपणी आणावा ॥ ४६ ॥ जैसें ई
तरगाविचे तेंडवोहळ ॥ गंगेसि मिळता पवित्र केवळ ॥ आणि तेच बाहिर गेले जळ ॥ तेथ्य गंगळ न म्हणावे ॥ ४७ ॥
तेवि ईतरगाविचे कोन्ही ॥ ते शुध्द होताति प्रतिष्ठानि ॥ आणी येथील तन्प्रायश्चित्त निकास्कानि ॥ तरी शुध्द आपणा
येईल ॥ ४८ ॥ मग शास्त्र पाहोनि त्वरित ॥ तयासि दिधले प्रायश्चित्त ॥ द्रव्य वेचोनि अपरमित ॥ ब्राह्मणे पवित्र
त्यासि केले ॥ ४९ ॥ सकळ द्विजवर मिळोन ॥ बहिरमभटासि बोलति वचन ॥ आपुले सत्कर्म निलुप्त कारणे ॥ कोई
लद्दर्शन हरीचे ॥ ५० ॥ ते हा सकळ अविंध होउनि गोळा ॥ विप्रासि म्हणति तये वेळा ॥ तुम्ही यवनाचा ब्राह्मण
कैसा केला ॥ सांगा आम्हाला राजद्वारी ॥ ५१ ॥ बहिरमभट म्हणे तयाप्रति ॥ मज अविंध केले कैस्या रिति ॥ कोणी
चीच्छद्र अथवा पदिसलि ॥ संषय चित्ति वाटतसे ॥ ५२ ॥ नेत्रासि द्रिष्टी असोनियां ॥ मग त्यासि अंध म्हणावे कासया ॥
गमनी शक्ती असता पाया ॥ पंगु तया न म्हणावे ॥ ५३ ॥ जीवासि असता अहंता ॥ तयासि मुक्त न म्हणावे वृथा ॥
कीनाद शब्द कानी पडता ॥ ते बधीर सर्वथा न कहेनि ॥ ५४ ॥ शर्करेत कालविले मद्यपान ॥ परि तिचे न जाय गोडपन ॥
तेवी तुम्हीं भ्रष्टविले मज लागुन ॥ परि कानी छिद्रे तैसीचि ॥ ५५ ॥ विंध नेअसता अविंध म्हणविता ॥ तद्धानवा
रे तुमचिया चित्ता ॥ आपरिया यवनासी वाद घालिता ॥ भागले ते सकळीक ॥ ५६ ॥ विप्रासि म्हणे ऐका वचन ॥

॥२८॥ येकह्मणतिजालि द्रव्यसंपत्ति ॥ कुटुंबाचिदेखिलि विपत्ति ॥ मगसहजचि वैराग्य उठवले चित्ति ॥
ऐसे बोलतिपरस्परे ॥ ३४ ॥ ऐकह्मणतिशास्त्री होता निपुन ॥ त्यानिघ्या वेसंन्यास ग्रहण ॥ तो चित्ति
धरोनतामसगुण ॥ अविंध होउनि बैसला ॥ ३५ ॥ येकह्मणतिअनुष्ठानकरिता ॥ मंत्रचळला असे
लक्षवचिता ॥ येकह्मणति विवेक नकरिता ॥ व्यर्थचिनिंदितात तयासि ॥ ३६ ॥ विद्यावयकुळउत्तम ॥ स
र्वसंपत्ति आणिधन ॥ पुत्रकलत्रसर्वअसोन ॥ वैराग्य होणे अघटित ॥ ३७ ॥ पैठणीचे जनरे ऐसारिति ॥ कोन्हि
निंदितिकोन्हिस्तविति ॥ परिब्राह्मणअनुतापयुक्ति ॥ निर्भयचितिसर्वदा ॥ ३८ ॥ लवकोणे येकेअवस
री ॥ विप्रबैसले गंगातिरि ॥ यापासीजाउनिसत्वरी ॥ रुदनकरीअनुतापे ॥ ३९ ॥ बहिरंभयासिबोलतिवचन ॥
तुह्मीकिमर्थझालेयवन ॥ तेथेकोनतास्तुण देखोन ॥ दिधलेटाकुनआल्हाते ॥ ४० ॥ ऐसे बोलता द्विजवर ॥ तया
सिदेत प्रतिउत्तर ॥ कर्मबळिवंतहोतदुस्तर ॥ ह्मणोनअविचारपडला हो ॥ ४२ ॥ ईश्वरप्राप्तिसिजान ॥ मीस्वइच्छे
नेझालोयवन ॥ परिआत्मप्राप्तिचेलक्षण ॥ नयेदिसोनसर्वथा ॥ ४३ ॥ यावरी विप्रउत्तरदेति ॥ आपुसलकेमीचिआ त्ने
हेसक्त ॥ ऐसेबोलोनतयाप्रति ॥ विचारकरितियेकमेका ॥ ४४ ॥ ईतरगाधिचिशास्त्रमति ॥ सकळव्यापनारस ॥२८॥
पुसावयायेति ॥ आणियासिसुधकरावयानिगुति ॥ संषयचितिकासया ॥ ४५ ॥ ह्मणतिहोतासर्वगुणी ॥

कंठझालासद्गदीत ॥ आनंदाश्रुनयनिवाहत ॥ ऐसेद्विष्टीसदेखुनिहरिल ॥ ब्राह्मणपुसततयासि ॥ ४६ ॥ ८

ज्यासिष्या सिपुसेऐसा। लणे कधी सद्गुरु भेटेल कैसा॥ नावपडले बहिरापिसा॥ संषयउसा निवारी॥७०॥
ऐसे असता बहुला दिवसी। हिंडता आवंडवाळेसि॥ तव नागनाथ सिष्यासि॥ सद्गुरु मठासि राहिले॥७१॥
तो स्वामिचि समाधी बांधिल कोडे॥ त्या सिसन काडपा चेलाविले गाडे॥ त्यावरी हसाये कडे घोडे॥ जुंपिले माकोडे
वोढावया॥७२॥ हे बहिरापिसा देखोनि। आश्चर्य करी आपुले मनी। लणे हा संषय निवारुनि॥ निश्चल आणील
दिसताहे॥७३॥ नागनाथासि लणे बहिरंभट॥ मी हिंडु की अवीध सांग स्पष्ट। ऐसी वाणी ऐकोनु द्रुट॥ सद्गुरु श्रेष्ठ
कोपले॥७४॥ रुंड काठी होती हाती। ते सत्वर घातली मस्तकावरती॥ मूर्छना येउनि सत्वर गती॥ पडिला क्षितितेथ
वा॥७५॥ चित्तवृत्ति नाठवे काही॥ जीव पण राहिले ठाईच्या ठाई॥ मी कोन ऐसे स्फुरण नाही। चैतन्य देही असेना॥७६॥ से
नागनाथे मारुन ऐस्यारिति॥ लणे या चौडवाची भ्रांति॥ करी निया संषय निवृत्ति॥ आत्मस्थिति लाधावा॥७७॥
मूर्छना आनुनि सत्वरगति॥ पींड कांडविला सिष्या हाति॥ गोळा करी निजहस्ती॥ ढेवला सन्मुख तेथवा॥७८॥
पुढे तिसासि मूर्ति निर्मूनि॥ मग स्वहस्ते दिधला आज्ञानि। हे कौतिक देखोन सकळ जनी॥ आश्चिर्य मनी करिताति॥
॥७९॥ अग्नसोल होता निवारिला॥ अघटीत केले नागनाथे॥ कृपाद्रिष्टि अवलोकिले स्वाते॥ तो चैतन्य आत संचरले॥८०॥
ब्रस्सरूप तनु बोलिलि सद्गुणि॥ जैसा योगी सेउनि उन्मनी॥ नागनाथ द्रिष्टी सि देखोनि॥ संतोष मनी वारला॥८१॥ म
गसद्गुरु पुसति लयासि सुखुन॥ लणती बहिरापिसा ऐक वचन॥ तु कोन आहेसि मज कारण॥ सत्वर सांगणे लव
लाही॥८२॥

॥७॥ मज प्रायश्चित देउन केले ब्राह्मण॥ ऐसे तुमचे शास्त्र कवण॥ मज कारणे कळेना॥ ५७॥ चर्मकी पिले लिंगावर
ते॥ तेथाले चि नाही प्रायश्चिते॥ गोमय भस्म लावोन करते॥ कैसा पवित्र मी जालो॥ ५८॥ नासिक कापुनि घेतिलिया
पाहि॥ सन्मान राहिला कवन्या ठाई॥ तेवी मज श्रेष्ठ दिले यवनाही॥ येथ ब्राह्मणत्व नाही राहिले॥ ५९॥ पौर्णिमेचा
चंद्र सोज्वळ केला॥ परि साचे थांगी कळंक राहिला॥ तेवि प्रायश्चिते शुध केले मजला॥ परि जगराहिला सिश्वासि॥
॥६०॥ शिखा राखिलि नापिका हाति॥ परि चर्म तैसेचि पुडति॥ हा संषय माझे चित्ति॥ अक्षय चित्ति जडलासे॥ ६१॥
तरी मी सर्वथा ब्राह्मण न हे जाण॥ आणि यवन हि नव्हणा वे मजला गुन॥ येक ही वर्ण नामाभिधान॥ मज कारणे
असेना॥ ६२॥ जैसा कुळाळ चक्रावरी॥ मृत्तिका पिंड ठेविला साजवरि॥ तो घर न हे मृत्तिका बरी॥ तैसीच परी मज
असे॥ ६३॥ ऐसी रेकोनि वचनोक्ति॥ विप्र निवांत उगेच राहती॥ ह्मणतिया चीसंषय निवृत्ति॥ कैसिया रितिहोईल॥ ६४॥
कोणिहि धेरतिल स्थान॥ त्यासि पुसे मी आहे कवण॥ ऐसे धावे जो सांगोन॥ मग पुढे गमन करावे॥ ६५॥ तु यवण ह्मणता त्या
सिसक्रोध युक्त होय मानसि॥ ह्मणे येथार्थ कळेना तुह्मासि॥ व्यर्थचि मज सि चाळविता॥ ६६॥ ह्मणे मी यथार्थ अ
सतो यवन॥ तरि कानाची छिद्रे कासया निर्माण॥ तुह्मी नेणते चाळवण॥ मुर्खपणे ह्मणविता॥ ६७॥ येक ह्मण
ति तुह्मी ब्राह्मण थोर॥ बहिरमभर ग्रलिस्थानकर॥ ऐसे ऐकोन उत्तर॥ तयासि सत्वर निंदि॥ ६८॥ ह्मणे त्या
तासि तुह्मी विप्र ह्मणता॥ तरी का केल्या आहेत सुनता॥ लिंग सोले स्त्रियासरसा विता॥ आश्चर्य चित्ता करिताति॥७॥
॥६९॥

सगुनरूपदेखिलेनयनी। तेव्हासप्रेमभरिलहोउनी। नाचेकीर्तनीस्वानंदे॥९५॥ श्रीभागवतद्दशमस्कंददेखा। सावरीकेलीमाऱ्हाष्टरिका। यासप्रेमबोध्याच्यलोलिका॥ ऐकलाभाविका निजसुख॥९६॥ आणीकपद्दांतरेसेवटी। काव्यरचिलेबहिरमभटी। ऐकिताद्दुरितेपळतिउठाउठी। कर्णसंपुटीऐकता॥९७॥ यानिजभक्ताचिचरित्रेंकिताकीर्ति। जडजीवसकळपुनीतहोति। श्रोतयासिविनवीमहीपति। अवधानप्रीतिअसोद्यावा॥९८॥ स्वस्तश्रीभक्तविजयग्रंथ। श्रवणेंचिपुरतीमनोरथ। प्रेमळपरिसोतभाविकभक्त। चवेलाध्यायगोडहा॥९९॥ श्रीपांडुरंगार्पणमस्तु॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥

।।८४।। ऐसे ऐकोनियां वचने। विचार करिता पुत्रा मने। म्हणे जाले संशयानिरसन। म्हणोनि मौन्य राहिला॥८३॥ श्रवण
म्हणावे आपनासि। तरी शिष्यत्व बाळवया ऐस। आसन म्हणो तरि कणासि॥ छिद्र न दिसे सर्वथा॥८४॥
सद्गुरु सांगतिलि सिध्यांतज्ञान। परि देहाचा पालट करील ऐसा कोन। ते नागनाथे अघटीत करोन। विकल्प
दारुण निरसीला॥८५॥ मग नागनाथे मस्तकी हस्त ठेउनी॥ उपदेश दिधला त्यालागोनि। तत्काळ होउनि
ब्रह्मज्ञानी। श्रीहरी भजनी लागला॥८६॥ बहिरम भट चित्ति हर्षयुक्त। धन्य सद्गुरु नागनाथ। दुसरा ज
न्म दिधला साक्षात। काळ क्षण मात्र न लोटता॥८७॥ उदंड गुरु आत्मज्ञानी असति। जन्म मरण हि निवारिति।
परि देहाचा पालट न करिती निश्चिति। कर्माचि गति अनिवार॥८८॥ ध्याना न ये आणोन पांडुरंग मूर्ति। उदंड भक्त
उपासति। परि नामदेवे जेविली पाषाणमूर्ति। हे कोणि दिसल विचित्र॥८९॥ मधील वई पोथील नाही
नरासिह्नान पढविलि शुध्य। श्रुतिशास्त्रादि नानाविध। परि रेड्या हाती पढविला वेद। ज्ञानदेवे आगा
ध केले॥९१॥ धन्य सावता वरिष्ठ भक्त। रुप पानया आले पंढरीनाथ। मग करे पोट चिरोनि त्वरित। हृद
यात जेणे साठविला॥९२॥ ऐसे वैष्णव भक्त प्रेमळ। ये काहो नियेक दिसति आगळे। त्याचा महिमा कोना
सि न कळे। जिहि घननीळ वश्य केला॥९३॥ असो मागील अनुसंधान। नागनाथाचि कृपा होता जा ॥४॥
ण॥ बहिरा पिश्यासि जाले पुर्णज्ञान। निजात्म स्वनपावला॥९४॥ मग पंढरीस जावो नितय क्षणि॥

॥श्रीगणेशायनमः॥ ऐका श्रोते हो कथा रसिक॥ एकता निवारे भवदुःख॥ अंतरी ठसावे विवेक॥ निजरां
ति सुख हाताये॥१॥ काहि न करिता योगसाधन॥ आनि न करिता तिर्थाटन॥ जरी भक्तकथे सिला विम
न॥ ते वैकुंठभुवन पावती॥२॥ जरी बहुत नसेल शास्त्र विपत्ती॥ आणि आंगा सन्य ते शांति॥ जरी हरीकी वैराग्य
र्तनी लागली प्रिती॥ ते पावन होतिल तत्काळी॥३॥ जयासि न घडे जपतप नेम॥ रसना विषयन केश्रम॥ ते ही वा
चे सि स्मरता रामनाम॥ स्वये पुरषोत्तम कृपा करी॥४॥ आधीच आंगी रूपणता॥ आणि कुटुंबावरी विशेष ममता॥
तेही श्रवण करिता भक्तकथा॥ सासहि अनुताप होतसे॥५॥ जैसे लोहकाळिमळ करे॥ ते परिसासि लागता व
र्णपालटे॥ तेवी भक्तकथेचि लागता चटे॥ विवेक भेटे अज्ञाना॥६॥ पदरी पुर्वपुण्याचि जोडी॥ तरीच या कथेचि
लागेल गोडी॥ जेथ्रा त्कन हीन बापुडी॥ ते विकल्पेना डिति॥७॥ म्हणोनि तुम्ही भावीक प्रेमळ॥ मज दिसतां दे न
वागळे॥ सात्विक भाव अंतर निर्मळ॥ सेविता सकळ निजजोडे॥८॥ मागे बोलता किसा अध्याय्यात निगुती॥ क
था पावन परिसिली श्रोती॥ जे भानुदासाने पांडुरंगमुर्ति॥ परतोनि आणिली पंढरी॥९॥ त्या भानुदासाचा
पुत्र सद्गुणी॥ तयाचे नाव चक्रपाणि॥ जो वैष्णव परम ज्ञानि॥ भजनी निमग्न सर्वथा॥१०॥ तयाचा पुत्र स
र्यनारायण॥ जो ज्ञान प्रकासे देदिप्यमान॥ तयाचि कांता सुलक्षण॥ नाम रुक्मिणी तियेचे॥११॥ ते नि

।५॥

॥५॥

जैसाव्यासपडतासंषयवेसनि॥ तयासभेटलानारदमुनि॥ तैसाजनार्दनाच्याअभयवचनी॥ येकनाथसंतो
षे॥२५॥ मगस्वामिसेवेसिनिरंतर॥ अहोरात्रअसेतत्पर॥ कोठेंहीपडोनेदीअंतर॥ भावार्थथोरधरियेला॥२६॥
किंवाहंसरूपेभेटलानारायण॥ विरंचिसवाटलेसमाधान॥ तेवींजनार्दनाचेआज्ञेकरोन॥ येकनाथसंतोषे॥२७॥
रात्रौनिद्राकरिताजनार्दन॥ स्वकरेंचुरीतबैसेचरण॥ निद्रालागतातयालागुन॥ नजायसर्वथा॥२८॥ विडाकोन
हाते॥ आपुलेकरी॥ सर्वसाहित्यघालोनत्यात॥ मगसद्गुरुलागीहातनिविनित॥ मुखातघालीनिजप्रेमे॥२९॥ मुखप्रक्षा
लनालागितस्त॥ निजकरेआणोनपुढेंठेवित॥ स्नानघालोनिआपुल्याहाते॥ साहित्यदेतपुजेचे॥३०॥ गंधअक्ष
ताआनिसुमने॥ धूपदीपादिसाहित्यजान॥ समयासमगेजनार्दन॥ तेव्हाचआनोनदेतसे॥३१॥ भोजनकरिता
स्नात जेशेषराहत॥ तेनिजप्रितीनेंयेकनाथ॥ ऐसीसेवादिवसबहुत॥ असेकरितसप्रेमे॥३२॥ जनार्दनरात्रौकफ
पित्त॥ थुंकोनियाकिततस्तात॥ येकांतिनेतनयेकनाथ॥ प्राशनकरीप्रितीने॥३३॥ बहिर्भुमिकेचेस्थळ॥ ते
स्वहस्तेकरीनिर्मळ॥ ऐसीगुरुसेवासर्वकाळ॥ येकनाथकरीनिजांगे॥३४॥ हेजनार्दनद्रिष्टीसिदेखति॥ पाहुनि
आश्चर्यवाटेचित्ति॥ म्हणेमनुष्पलप्रपुनयेयासयेकनाथा॥ सकळगुरुभक्तावरिष्ठ॥३५॥ ऐकापाहोनयेकादिव
सी॥ जनार्दनपुसतिकृपेनेत्यासि॥ तुसेवाकरितोसिध्यास्मापासि॥ मायबापासिनकळता॥३६॥ याचेविर

॥१॥ जउदरीप्रसवलीसूत्र।नामतयान्चेयेकनाथ॥जोजगद्गुरुअवतारसाक्षात॥परिसान्चरित्रतयान्चे॥१२॥
तोदिवसोदिवसजालाथोर।व्रतबंधलग्नकेलेसत्वर॥मायबापेतयाघर।कृपाअपारकिरिताति॥१३॥तेथ
जनार्दनपंतसज्ञानरासी॥दत्तात्रयदर्शनहोतेत्यासि॥येकनाथउठोनयेकेदिवसी॥गेलादर्शनासितयान्चा॥
॥१४॥अंगुष्ठापासूनमस्तकावरी॥पाहूनसद्भावेनमस्कारी॥मगजनार्दनेदेखुनत्याअवसरि॥विस्मितअंतरी
होतअसे॥१५॥ह्मणेतूकवनाचासांगेहरिल।कासयालागीआलासयेथे॥मगकुरवाळुनियाहोत॥अलं
ल तपुसेसकौतुके॥१६॥किमर्थयाकोनिमातापितयासि॥रुसोनिआलासिआह्मापासि॥येथार्थसांगावेमजपासि॥
संकोचकाहिनधरिता॥१७॥मगजोडोनिदोन्हीकर॥येकनाथबोलेमधुरोत्तर॥ह्मणेमीऋग्वेदीब्राह्मणकुमर॥
दर्शनासत्वरपातलो॥१८॥मायबापावरीनरुसता॥उगान्चअनुतापवाटला[illegible]॥कीदेहीजडलीप्रपं
चममता॥कामक्रोधचित्तागांजिति॥१९॥लोभमायादंभअहंकार॥हेदेहीदिसतीअनिवार॥ह्मणोनि
स्वामिचेदर्शनासिसत्वर॥आलोसत्वरनिजप्रेमे॥२०॥आताहेचिइछामानासि॥कीनिरंतरराहावेचरणापासि॥ लवलाहे
सेवाकरावीअहर्निशि॥निजभावेसिआवडि॥२१॥मीपतिलक्षणोनिधरिलपाय॥ऐसेवदोनियाधरिलेपायप्रीती
ने॥२२॥येकनाथान्चेऐकोनिवचन॥आश्चर्यकरीजनार्दन॥ह्मणेवयतोदिसतेलाहान॥परिविषादज्ञानयान्चे॥२३॥ ॥१॥
मगअभयदेउनितयासि॥ह्मणेसुखेराहावेआह्मापासि॥ऐसेआयकोनिमानसी॥उल्हासचित्तिआगळा॥२४॥
आताअंगिकावेगुरुराये॥

मगअंतरगृहीपाहातादेख॥तोहिरोबपाहातोयेकांत॥मरणघालोनदिपकाल॥धुंडिलोआडकाचुकलातो॥
॥४९॥तोअकस्मातलताकापडला॥हरुषवाटलायेकनाथा॥कायआश्चिर्यवाटलेचित्ता॥टाळीपिटिलीतोमाला॥
॥५०॥मागेउभाराहोनतेथे॥जनार्दनपाहतहोतेकवतुके॥मगसन्मुखयेवोनियात्वरीत॥स्वमुखेपुसतीलयासी॥५१॥
सद्गुरुह्मणतियेकनाथा॥कायआश्चर्यवाटलेचित्ता॥हर्षयुक्तहोउनिआता॥हास्यकरिसियेक्षणी॥५२॥ऐसेआ
यकिताचवचन॥वरतेपाहेविलोकोन॥मगसत्वरउभाराहोन॥केलेनमनसद्भावे॥५३॥ह्मणेसर्वहिरोबरा
घोनिपाहला॥त्याआडकाचुकलाहोता॥त्याचाअकस्मातताळापडता॥उल्हासचित्तावाटलाजी॥५४॥मन
वोनसंतोषमानोनिमने॥हासेआलेमजकारणे॥ऐसेआयकोनियावचन॥विस्मितमनसद्गुरुचे॥५५॥मगये
कनाथासिकायबोलत॥तुसेआडकातअडकलेचित्त॥तेसचजरीकृष्णचरणीरत॥तरीपावसीहरिलके
वल्य॥५६॥ऐसीवचनेअक्षरेपडलाचिकानी॥अनुतापजालातयक्षणी॥ह्मणेहेचिईछाहोतीमनी॥जे
आज्ञास्वामिनिमजद्यावी॥५७॥ह्मणेधन्यसुदिनहाआजिचा॥मजअनुग्रहजालाकृपेचा॥विकारतुट
लामायेचा॥ठावप्रपंचाचापुसला॥५८॥मगलेखणीघेउनिललक्षणि॥येकनाथेठेविलिचरणी॥सांगित
लीजमाखर्चाचिघडनि॥तेसज्जनीआयकावी॥५९॥नरदेहमुद्दलसालमजकरा॥उदस्तारजुपुर्वस

॥२॥ रुदे देखोन लक्षून ॥ घरीं पाहिजे वस्त्र अन्न ॥ वडील होये रघुजन ॥ चिंताक्रांत असतील ॥ ३८ ॥ ऐसे जाणोनिया
जनार्दन ॥ घरासि पाठविले वस्त्र अन्न ॥ वडिलांस कळता अवसान ॥ समाधान बहुत वाटले ॥ ३९ ॥ जनार्दने विचारो
निश्चंतरी ॥ ह्मणे सांगावीयास काही चाकरी ॥ मग येकनाथास आज्ञा करी ॥ हिशोब दर्बारीचा राखावा ॥ ४० ॥ येथे तु जरी जा
लासि प्रवीण ॥ तरी कळों येईल घ्यावघे शान ॥ मग अवश्य ह्मणवोनि केले नमन ॥ ह्मणे आज्ञा प्रमाण स्वामीचि ॥ ४० ॥
परि सेवेसि न पडता अंतर ॥ हिशोब राखावा निरंतर ॥ जनार्दन ह्मणे हा परम चतुर ॥ केला विचार मज लागी ॥ ४१ ॥
मग काही निमिष करोनि ज्ञान ॥ स्वरूपीं लावावया चे मन ॥ मग येकनाथा सन्निध बोलाउन ॥ ह्मणे हिशोब दारवावणे आ
ह्मासि ॥ ४२ ॥ पाहोन खर्ड खतावणी ॥ हिशोब दारवावणे आह्मा लागुनि ॥ ऐसे ह्मणता चतय क्षणी ॥ पुढिलीचरणा लागला ॥
॥ ४३ ॥ सेवा सारोनि नित्य नेम ॥ रात्री दीपकास घालोनि भरण ॥ ह्यात येक अधेला दिला चुकोन ॥ तो धुंडोन पाहातसे ॥ ४४ ॥
परि तो न सापडे खरिल ॥ ताळा न पडे हिशोब बाल ॥ मग येकाग्र करोनिया चित्त ॥ हिशोब पाहत बैसला ॥ ४५ ॥ क्षणभरी हि
न करी शयन ॥ न मानु देह चा सिण ॥ तृषा लागली अतिदारूण ॥ परि उदकपान करीना ॥ ४६ ॥ ह्मणे उपहार करोन
उदकासि घेता ॥ तरी निद्रा आलस्य येईल आता ॥ मग काय सांगे गुरुनाथा ॥ विवेक चित्ता करितसे ॥ ४७ ॥ ज
नार्दन जागृत होउन खरिल ॥ भोवते विलोकोन पाहल ॥ तो येकनाथ तेथे न दिसल ॥ ह्मणोन विस्मित अवलोकिति ॥ ॥२॥
॥ ४८ ॥

दिवसोदिवसअधिकोत्तर॥सद्भावतयाचाबैसला॥७२॥ऐसानिश्चयदेखोनिजनार्दने॥सणेपासिमत्
म्हणेलकोन॥विश्वोद्धारकरावयालागोन॥अवतारपूर्णविष्णुचा॥७३॥आलयावरीनतुपादुर्ही॥श्री
दत्तात्रयाचिकरावीभेटी॥ऐसेविचारोनियापोटी॥जिविचिगोष्टीसांगतसे॥७४॥मगयेकनाथासिम्हणे
जनार्दन॥तुजदत्तात्रयाचिभेटकरविन॥परितांअसावेनिर्भयमन॥याविषयघोरअसावे॥७५॥तेंआपले
स्वरूपकडोविकडी॥पालटकरितअसतात्तघडीघडी॥७६॥जसानजननिदिलिसेकडी॥देखोनअपनवडीतेकरीति॥७६
तरीमीजयासिकरीलगोष्टी॥तरितुतयाच्चेचरणीघालिमिठी॥आलिंगनदेवोनिउठउठी॥सद्गुरुसिपोटीधरा
वे॥७७॥जरीप्रसाददेतीलतुजकरेने॥तरितुतथेचिभक्षीप्रीतिने॥ऐसेसिकवितांजनार्दने॥येकनाथेवंदिले॥७८
म्हणेहेचिरद्धिजीघरानि॥आज्ञावहुलरीनआहेमनी॥परिमर्यादेतेउल्लंघोनि॥नबोलवेसर्वथा॥७९॥तेमज
आपुलेमुखेनिकरून॥अजवदलेतअभयवचन॥आतामासेमनोरथपूर्ण॥करवानेसर्वनिर्दत्ताचे॥८०॥ऐ
सापूर्णजाणोनियाहेत॥येकनाथनेलाआरण्यात॥तवलोतेथेअकस्मात॥अनसुयासुतभेटला॥८१॥तेव्हां
जनार्दनम्हणेयेकनाथा॥आमुचेस्वामीसवोलवेआता॥तोअविंधबैसोनपश्वावरता॥आलाअवनिता
साठाया॥८२॥ऐसेरूपदेखोनदृष्टी॥येकनाथभयाभीतपोटी॥म्हणेप्रत्यक्षयवनदिसेद्रिष्टी॥असत्यगोष्टीमज
वाटे॥८३॥

॥३॥ वस्कार॥ प्रेमपत्र हे दुईअक्षर॥ स्वधर्म थोर खर्च केला॥ ६०॥ फळ त्याग करिता चि सकळ॥ रजू पावले स्वा
मीजवळ॥ ब्रह्मार्पण तये वेळ॥ अर्पिले नक रवेचि सर्वथा॥ ६१॥ विचार सुरनीसनेमाचा॥ सावधानपने लि
हिता साचा॥ वरि मन सुबा सद्गुरु रूपेचा॥ हिशोब सर्वा चा पुसिला॥ ६२॥ एवं नरदेह जमा झाडियास आ
णोनी॥ अज्ञान बाकी झाडा करोनि॥ मी विनटलो तुमचे चरणी॥ व्यापार सोडोनि निजछंदे॥ ६३॥ त्रैलोक्या
चे स्वामी आपन॥ व्यापार जाला तुम्हापासोन॥ तेवा चि सिख्या वडे कृष्णनाम॥ रूपा बळे आपुल्या॥ ६४॥ सो
हं दिधले खुर्द खता॥ तेम्या वदिलेल खता॥ प्रेमाचे वस्त्र अप्रमीत॥ पावलोनिश्चित येकाकी॥ ६५॥ निजमु
क्ति चाला घलो विडा॥ तेणे वारिले भवरोग पीडा॥ कैवल्यपुरासि जावे निरोकडा॥ चैतन्य घोडा बैसलो॥ ६६॥ स्वा
नुभवाचि तहसील निकी॥ रसिद स्वामिस दिधली सिलकी॥ संत संगे सारे न बाकी॥ उजलते नेट कोन
कोचि॥ ६७॥ पुर्व सुकृत होते काही॥ मग राम नाम व्यापार लाधलो पाही॥ ऐसे बोलोन लसमई॥ घाल लेपाई दंडवत॥
॥ ६८॥ ऐसे वचन ऐकता श्रवणी॥ जनार्दन विस्मित जाले मनी॥ म्हणे यास उपदेश द्यावया लागोनि॥ अधि
कार दिसोनि येतसे॥ ६९॥ मग उठोन तयाप्रति॥ जनार्दन प्रिती ने आळंगिति॥ रामकृष्ण मंत्र जो तारक नि
श्चिति॥ सद्गुरु सांगती ले घवा॥ ७०॥ तेथ च विश्वास ठेवोन दृढ॥ परमार्थ योग साधिला गाढ॥ कीर्तनी ॥३४
श्रीहरी चा पवाडा॥ गातसे कोडे निज प्रिति॥ ७१॥ ईतुकी रूपा हिला घिल्यावरा॥ परियेसु सेवेसि नपडे अंतर॥

जीवमात्राचेमनोगत ।। नसांगलकळुयेहरिल ।। परिद्रिष्टीपडावयाअत्रीसुत ।। हेअघटीलयेक
नाथा ।। ९७ ।। निजबळेकरनआपन ।। करवेसत्पासिंधुऱ्यास्नाना ।। परीजगद्गुरूचेदर्शन होने ।। देवे
लाघेनिजभाग्ये ।। ९८ ।। पुढीलभविष्यनेणेकोण्ही ।। तेहीयेकवेळ कळेलमनी ।। परिदत्तात्रयसाक्षा
तकोन्हालागोनि ।। भेटीनहोयसर्वथा ।। ९९ ।। ऐसेअनयासेतुजभेटलेअसता ।। वायाचिविकल्पआ
णिलाचित्ता ।। आतापुढतीदर्शनअवचिता ।। होतासावधअसावे ।। ७०० ।। याजवरीयेकनाथजाला
बोलता ।। मीतुम्हचामुद्रांकितलक्ष्मणवितअसता ।। आणिकेठाईलाविताचित्ता ।। विकल्पधरविता
निजमना ।। ७१ ।। बाळकातेपिताजाणेअंतरि ।। मगतयावरीलोभकरी ।। तेवितुम्हेचरणधरिता सिरि ।।
श्रीदत्तमजवरीतुष्टतील ।। १०२ ।। जैसेपुष्पधरिताकराग्रास ।। सुगंधसहजचियेआपणास ।। तेवीतुम्हचा
लागताध्यास ।। श्रीदत्तआपणासभेटति ।। ३ ।। ऐसेबोलोनियावचन ।। उभयेताघरासपातले दोघेजन ।।
लवयेकेदिवसिजनार्दन ।। येकनाथासिबोलति ।। ४ ।। आजवनातजावोनतुजकारणे ।। दत्तात्रयाचेनरावि
तोदर्शन ।। परीकोण्यारुपेअसतीलजान ।। हेमजनकारनेकळेना ।। ५ ।। ऐसेबोलोनतयाप्रति ।। आरण्यासगे

विशाळडोळे आरक्तनयन ॥ हातीं शस्त्र अश्वारोहन ॥ सन्निध येउनि उतरला जाण ॥ केलें नमन जनार्दनें ॥ ८४ ॥
यवनीभाषेत अनुसूयासूनु ॥ जनार्दना सिं प्रसन्नें बोलतु ॥ तो श्रीशीसदेखता एकनाथ ॥ आश्चर्य करिं मानसीं ॥ ८५ ॥
सद्गुरु म्हणति जनार्दना ॥ क्षुधा लागली करि भोजन ॥ तेथें चपकान्न निर्माण ॥ विचित्र रचना दाखविली ॥ ८६ ॥
रत्नजडीत कनकताट ॥ सामाजीन्नाडुस वाढी निचोखट ॥ जनार्दनासिं बैसवी निकट ॥ जेविति स्पष्ट सांगातें
॥ ८७ ॥ मग दत्त म्हणति जनार्दना ॥ पैल तो मुल दिसतो नयना ॥ यास बोलावावें भोजना ॥ जरी यईल मनात मच्या ॥ ८८ ॥
ते एकनाथें आयकोन वचन ॥ लेकाविकल्प धरी मन ॥ म्हणे यवणाचें हें भ्रष्टान्न ॥ गेला पळुन दूर लेका ॥ ८९ ॥
तो क्षणमात्र यता काळ अदृश्य होती ॥ आश्चर्य वाटलें एकनाथा ॥ मग गुरुचरणीं ठेउन माथा ॥ जाले पुसता तेस
मई ॥ ९० ॥ म्हणे जी तो कोन को गेला यवन ॥ तुली भेटले सालागुन ॥ ते म्हणति नेणवे तूं लखुन ॥ तो अत्रीनंदन
होता कीं ॥ ९१ ॥ साधक करिति नाना सायास ॥ परि त्याचे दर्शन न होय त्याहास ॥ तुज भेटले असतां अनयासें ॥ विकल्प चित्तास
संचरला ॥ ९२ ॥ वाटे सि जातां सभाग्य नरु ॥ तो पुढे चिंता भेटला कल्पतरु ॥ त्यासि उावलोनि केला अव्हेरु ॥ तैसा
विचारु त्वां केला ॥ ९३ ॥ अमृत ही पडेल दृष्टीं ॥ आणि काळकूट सिमार वेल काठी ॥ परि अनुसूयासुत उठाउठी ॥ प्राण्या सिं दृ
ष्टी पडेना ॥ ९४ ॥ नालरी अमोल्य मुक्ताफळ ॥ हातावरी पडले ताकाळ ॥ तें दैवें झाकिलें डोळे ॥ तैसें घडलें तुजलागीं ॥ ॥ ॥
॥ ९५ ॥ वज्रासना चा योग अवघड ॥ तो ही साधवेल वाउ कोडे ॥ परि दत्ताचे दर्शन न घडे ॥ ते तुज जोडले अनयासें ॥ ९६ ॥

नि

हे॥ जनार्दनासि बोलती दत्तात्रय। पैल तो मूर्ख कोनाचा आहे। सांगलव लाहे आम्हासि॥१६॥ मग येकना
थासि बोलाउनि लवलाहि। उचलोनि घातिले स्वामीचे पाईं। तयासि आश्वासन देउनि पाहि। वरदानका
हि बोलति॥१७॥ श्रुतिशास्त्राचे जे मथित। व्यासे काढे नि श्रीभागवत। तयाचा अर्थ सखोल गुप्त। व
देल प्राकृत भाषा हा॥१८॥ आणि भारत जे का रामायेन। वदेल हा रसाळ निरोपन। ते श्रवण करिता निजप्रि
तीने। तरतिल जन सकळहि॥१९॥ आणिक हि पद पदांतरे बहुत। श्रीहरीचे चरित्र अद्भुत। कीर्तनी गावोन सप्रे
मयुक्त। उधरील पतित श्रवणमात्रे॥२०॥ ऐसा वरदेवोनि सत्वर। मस्तकी ठेविला अभयकर। निमिष्य न ल
गता साचार। अदृश्य जाले तत्क्षणी॥२१॥ मग जनार्दन म्हणे येकनाथा। आजि तुह्मि यथार्थ वारले चित्ता। तु
ते प्रसाद दिधला होता। तो ठेविसि के उता मज संग॥२२॥ येरु यथार्थ बोलवचन। तो प्रासम्पादिधला यकुन। ये
मग जनार्दने तां बोध काहाडोन। तयाचे मुखात घातला॥२३॥ मग येकनाथा ते घरो न हाती। मंदिरसि आले
सत्वरगति। येकमेकासि न विसंबिति। जैसी लेकुरा ते निजमाता॥२४॥ आणि बाकास न पडे माते चा विसर।
ऐसे परस्परे साक्षा यंतर। तैसे उभयेता निरंतर। असती साचार येक चित्ते॥२५॥ दिप कथा नि प्रकाश ज्यो
ति। की सुवर्ण आणी त्याचि कांति। द्रवत्व आणि उदक निश्चिति। अभीन्न त्वे येकत्र॥२६॥ की सुर्य

॥५॥ तेसद्गुरगति ॥ तवतोमलंगहोउनअवचिंति ॥ दत्तात्रयमूर्तियेतसे ॥६॥ मायारुपेतेचिकामिनि ॥ का
मधेनुबेसेशुनि ॥ ऐसेरुपदृष्टीसदेखोनि ॥ जनार्दनमनीआनंदले ॥७॥ मगपुढेहोवोनिसत्वर ॥ केला
साष्टांगनमस्कार ॥ आलिंगणदेउनिनिजकरे ॥ बोलतीउत्तरेपरस्परे ॥८॥ यवनिभाषातअनसुयासु
त ॥ जनार्दनासिकायबोलत ॥ क्षुधालागलीआह्मासत्वरित ॥ तरीभोजननकरावे ॥९॥ मंमृत्तिकापात्र ग
काहाजेनि ॥ श्वानाजिरेहिलितेशुनि ॥ तिचेदुग्धघालअन्नचुरोनि ॥ बैसलेभोजनीउभयेता ॥१०॥ सद्गुरु
ह्मणेगाजनार्दना ॥ पेललोकोनदिसेनयना ॥ तयासपाचारोनिआना ॥ संगेभोजनासबैसेल ॥११॥ वच
नऐकतायेकनाथ ॥ मनातजालासंकोचित ॥ ह्मणेहातोसाक्षात्फकीरदिसत ॥ आणिकैसेअनुचित
करावे ॥१२॥ जनार्दनदाखवितिनिजखूण ॥ तुजलमागेदिधेंसिकवन ॥ ऐसाजगद्गुरुचेजाल्यादर्शन ॥ ली
तरीप्रसादघेउनजाईका ॥१३॥ मगयेकनाथेसंकोचितहोवोनिचित्त ॥ समीपपातलाभीलभीत ॥ ह्मण
तीसमागमेबैसोनिनिश्चित ॥ प्रसादत्वरितघेईका ॥१४॥ तेव्हाउचिष्टग्रासतयाप्रति ॥ जनार्दनदेत
साचेहस्तकी ॥ तोवस्त्राचेपदरीबांधोनिनिश्चिति ॥ निवांतक्षितीबैसला ॥१५॥ भोजनसमाप्तहोतांचिणा ॥५॥

देखलातयाकारणे॥समाधानफारवाटले॥३८॥मगस्नानसंध्यादेवार्चन॥आंमातापितियाचेकरीसेवन॥
ऋतुकाळीस्वदारागमन॥विधिध्याने नेकरितसे॥३९॥नकरीकोणाचेउपार्जन॥द्रिष्टीसिनपाहेथोरसान॥च
राचरहेसकळविश्वजन॥देखेजनार्दनसन्निधि॥४०॥घरीपुरातनहोतिपांडुरंगमूर्ति॥तेएकनाथपुजि
तनिजप्रीति॥जैसीहोतिशास्त्ररीति॥तेशापरीपुजितअसे॥४१॥नानापरिचेचंदनसुमने॥परिमळउपचा
रअळंकारभूषणे॥धूपदीपादिनिरांजनें॥नैवेद्यअर्पीनेनिजभावें॥४२॥पुष्पांजुलिस्तोत्रपठणनाना॥देवा
सकरीप्रदक्षणा॥नमस्कारघालोनिजाणा॥मीकीर्तकरुणाअनुतापे॥४३॥पतीतपावनाश्रीधरा॥द्वारकावासि
यरुक्मिणीवरा॥अनाथनाथाअतिउदारा॥सर्वेश्वरापांडुरंगा॥४४॥मीअनन्यभावेशरण॥भेगोनकरीसा
ष्टांगनमन॥मगतुळसीप्रदक्षणाकरुन॥तीर्थप्राशनकरितसे॥४५॥ब्राह्मणघेवोनिपंक्ति[illegible]गति॥भोज
नसारीनिजप्रीति॥त्रितियप्रहरीपुराणोक्ति॥श्रवणकरीनिजभावे॥४६॥रात्रीअपारंभीहरिकीर्तन॥श्रवणा
सियेतीभाविकजन॥तयाचेऐकोनियांकीर्तन॥होतीलक्षिननरनारी॥४७॥तोजनार्दनाचेरूपेकरोनि॥कवि
त्वबोलेरसाळवाणी॥तेसंतश्रोतेऐकाश्रवणी॥संतोषमनीमानिती॥४८॥येकेदिवसीयेकनाथ॥निद्रिस्त

॥६॥ आनितयाचेकीर्ण॥काचंद्रमाआसीतव्रपन॥नालरीसमीरआनिचंचव्रपन॥अभिन्नपणेतेसेहे॥२७॥
कीसमुद्रआणिकल्लोळजैसे॥अभिन्नपणेयेकत्रभासे॥अमृतआनिस्वादरस॥जैसेएकहेनांदति॥२८॥
कीअवघानआनिश्रवण॥कीपृथ्वीआणिघनवटपन॥आध्यात्मसभीसलगुण॥नामेमात्रवेगळी॥२९॥
तेविजनार्दनआनियेकनाथ॥नामेदोनपरिअभिन्नत्व॥येकमेकासिनविसंबत॥कासविसहोतअंतरता॥३०॥
तवकोनएकेदिवसी॥जनार्दनविचारिलसेमानसी॥अलासेवाघेनेयाजपासी॥अनुचितमातेदिसताहे॥३१॥
मगयेकनाथासिबोललिवचन॥मासीआज्ञातुजप्रमाण॥आप्रतिष्ठानासिजाऊन॥ग्रहस्ताश्रमचालवी॥३२॥ ता
स्नानसंध्यादेवार्चन॥वैश्वदेवादिअतीथिपूजन॥निसनैमित्तककर्माचिरण॥दावीवर्त्तोनिजनासि॥३३॥ तु
अध्यात्मशानीप्रवीणहोसी॥परिसर्वथानत्यागीकर्मासि॥नदीपारजाल्याआपनासि॥तरिनावफोडो
नय॥३४॥जरीकर्ममिथ्याहेकळलेअंतरी॥परिवर्तावेलोकाच्यारि॥यथाविधिवर्तोनिनिर्धारि॥मगतरेअ
रीअपावे॥३५॥मगलेमान्यकरोनिह्रारित॥ह्मणंतुजतुष्टेलरुक्मिणीकांत॥जनार्दनेमस्तकीठेवीलाहस्त॥प्र
तिष्ठानासिचालिला॥३६॥सद्गुरुचेवचनमानिप्रमान॥त्याहोनवरिष्ठनाहीसाधन॥हेचिगुरुभक्तीचिखु
ना॥इतराकारणेहिघडोसुख॥३७॥मगप्रतिष्ठानासिनगरासयेवोन॥स्वग्रहीवउल्हासवंदोन॥पुत्रास ॥६॥

ति

लोसरामायेण॥ तुझियामुखीचेगोडबोलने॥ मजकारणेघ्यावडे॥१०॥ दउलतलेखणीहातिं॥ आनो
निरलसअयोध्यापति॥ जागृतीयेउनजगपाहाति॥ लवदृष्टीसिनदेखतिश्रीराम॥११॥ मगवि
स्मितहोउननिजमनें॥ लिहिलबैसलेरामायन॥ तोअद्भुतचरित्रवर्तलेगहन॥ तेपरिसासज्जनहोनिज
प्रिति॥१२॥ सिलाशुध्दिसज्जालामारुति॥ लेकथासप्रेमलिहिलिचिति॥ येकनाथासिनाहीदेहआंति॥
मीपनचित्तिस्फुरेना॥१३॥ महेंद्रपर्वतावन्होनि॥ हनुमंतउडालाजयाक्षणि॥ तेवोवी लिहितालेचक्षणी॥
आसुभर्वमनीदाटला॥१४॥ तेप्रेमदाटलेमनाला॥ मगउठोनचालिला येकनाथ॥ सेजारीयाचेवाडिया
तपडलेअवचित्तअर्धरात्री॥१५॥ ग्रहस्तहोउनिया जागृत॥ आंगनातयेउनिजवपाहत॥ तोसुर्दिलप
डलायेकनाथ॥ देखोनविस्मितअंतरी॥१६॥ मगहातिंचे पत्रघेउनि॥ वाचुनपाहेतयेक्षणी॥ तेव्हातोंमजलाआ
पुलेमनी॥ म्हणेहाप्रेमेकरोनिउडाला॥१७॥ मगतोग्रहस्तपुसेवर्तमान॥ म्हणेकिमर्थयेथेपडलेयेउन॥ तरि
तयासिनाहीदेहभाना॥ म्हणोनवचनबोलेना॥१८॥ ऐसीस्तितिदेखोनतेथे॥ अनुलापलेतयाचे चित्त॥ म्हणेये
कनाथअवतारसुर्तिमंत॥ म्यानिंदिलेव्यर्थचि॥१९॥ मगपृथ्विवरीघेउनवेसिपाहाच्याबिलानिजमंदिरी॥ मगसाव
धहोउनलवकरी॥ लेखनकरीतबैसला॥२०॥ मगग्रहस्तेकरोनियानमन॥ ग्रहासगेलातोपरतोन॥ अंतरी
करीविचारपुर्णे॥ उपदेशघ्यावानिश्चये॥२१॥ मगचमत्कारलातोअद्भुत॥ आजवरीबैसलाबहुतहेत॥

॥७॥ होतेयामिनील । तोस्वप्नीयेउनरघुनाथ । कायबोलतितयासी ॥ ४९ ॥ ह्मणतिवाल्मिककृतरामायेण ॥ सं
वस्कृतवाणिअतीगहन । तरितुबामान्हाष्टटिकाकरोन । असानजनातेपरिसवी ॥ ५० ॥ ऐसेस्वप्नदेखता
चिजान । जागृतजालेनलगताक्षण । तेचिथ्याभाकोरोनप्रमाण । आरंभिलेरामायेनप्राकृत ॥ ५१ ॥
सुरीनपाहोनयेकेदिनि । सप्तकांडेपाहिल्यवलोकोनि । तोछ्यभिप्रायघ्यानासआणोनि । येकनाथमनीसंतो
षे ॥ ५२ ॥ ह्मणेयाचाअर्थतोसखोलगहन । मीप्राकृतकायबोलोजाने । परीजनार्दनाचेकृपेकरून । ग्रंथ
वदेनयथामती ॥ ५३ ॥ बाळकांडआरंभिलाजान । प्रथमोध्याईमंगळाचरण । गणेशसरस्वतीचेवंदोनिचरण ।
सद्गुरुस्तवनमगकेले ॥ ५४ ॥ प्रार्थुनसंतसज्जनमूर्ति । ग्रंथआरंभोनियायेकनाथी । सद्भावेबोलिलेतवचनोक्ति ।
ह्मासभावार्थरामायणह्मणताति ॥ ५५ ॥ सुखीबेसोनियारघुनाथ । ग्रंथवदविलासेयथार्थ । येकनाथपुढे
निमित्तमात्र । जानतिपवित्रसद्भक्त ॥ ५६ ॥ ग्रहस्तहोतायेकसेजारी । तोनित्यत्यासीनिंदाकरी । ह्मणेप्राकृत
टीकासंवस्कृतावरी । येकनाथकरिकासया ॥ ५७ ॥ कोणिभाविकहोतेप्रेमळ । तेह्मणेयाचेकवित्वरसाळ ॥
श्रवणीपडलाचिताकाळ । राहेतबमळमनानि ॥ ५८ ॥ एकेदिवसिरात्रिध्यात । निद्रस्तजालेतयेकनाथ ।
स्वप्नातयेवोनियारघुनाथ । कायबोलतीतयासि ॥ ५९ ॥ आलानिद्रापकसटाकुनजान । लिहितबैस ॥७

ऐसे विचारोन येकनाथ॥ ग्रहस्तासउत्तर काये बोलत॥ तुह्मापमा योग्य पाहोन समर्थ। त्यासि भावार्थ
धरावा॥८४॥ ऐसे ऐकता सिह्मणता पाहि। परि तो सर्वथा नायके काहि। तुह्मा वचानि उपदेश घेणे नाहि॥ह्म
णोनि चरणा लागला॥८५॥ह्मचे मि उस्तव बाध्या कारे॥ ह्मणति उदईक मुहुर्त आहे बरे। तुह्मी स्नान करो
थावे निसत्वर। ऐसे उत्तर दीधले॥८६॥ मग ग्रहस्त उठोनि गेलिया घरा॥ येकनाथ विचारी आपुल्या अंतरा। आवसी
याह्मपण नरा॥ उपदेश सर्वथा न घावा॥८७॥ दुसरे दिवसी स्नान करोनि सवरिला॥ देवकाळ येकनाथ॥ घरचे म
नुष्याप्रति सांगत॥ अग्रोद कये येउन का॥८८॥ आह्मी हा कमारिल्या वरी॥ परी को न्ही छिनधावे उत्तर॥ ऐसा
दृढ करोनि विचार। मग मानसपुजे सि बैसले॥८९॥ तव ग्रहस्त स्नान करोनि सवरित॥ सद्गुरु आला देवघरात
तो येकनाथ बैसले ते ध्यानस्त। मुखे जपत राम कृष्ण॥९०॥ तव विचारि ति आपुल्या चित्ता॥ या विपरिक्षा क
रावी आता॥ इंभिक असला तरि सर्वथा॥ उपदेश याते न करावा॥९१॥ मग हा कमारो नि अकस्मात॥
घरचे मनुष्यासि काय बोलत॥ अग्रोद कठेविले नाहि येथ॥ काय निमिस ह्मणोनि॥९२॥ मागुलि सांगोन
ले अवसरी॥ आता लरिआनोन घाल वक रि॥ मग कोणिहि च न बोलली ले अवसरि॥ मग आपण चि सडक
रि उठले॥९३॥ हातिं चंबु घेउ निवरित॥ ह्मणति कोन्हि उदक घावया सि नाहि येथ॥ मग आपन च जाउन मंदि
॥ रात॥

॥८॥ तरीतोनव्हेशब्द भावार्थ॥ दांभिक निश्चित सांनाव॥७२॥ परिसाचा देव जाणोनि केला॥ तो देव्हाऱ्यात पुजिला॥
ऐसा भाव जरी जाला॥ तरी दांभिक साजलालणावें॥७३॥ कामधेनुचा चमत्कार जानोन॥ मग तिसि करि प्रदक्षण॥
साभ्यांतर भावा निरखुन॥ जाणति सूज्ञान सात्विक॥७४॥ कल्पतरू ते वोळखोन मनी॥ मग कामनिक घालि पानि॥
लया सि परोपकारिं न गलिकोन्हि॥ ते सत्य सज्ञान मानावे॥७५॥ आधि संताचा उपहास केला॥ मग चम
त्कार पोहोनि भाव जडला॥ तरि दांभिक भक्ति सत्य जाला॥ अन्यथा या बोला असे ना॥७६॥ वेभवथा लि
या सोय त्यासि॥ मग पिसुन आद्रर करि तियासि॥ ज्ञानि परिमा गिला अपिमान धाठविता त्यासि॥ प्रज्ञा स्त चिता
सि वारे ना॥७७॥ तैसा या ग्रहस्ते उपहास आधिच केला॥ मग चमत्कार पाहोन शरण गेला॥ परि येकनाथा सि
दांभिक समजला॥ व्रतांत पहिला आठवोनि॥७८॥ ये का दिवसी जनार्दन सुत॥ ऐकांति बैसले देव ग्रहात॥
तो ग्रहस्थ ये वोन सत्वर तेथ॥ प्रार्थना करीत से तयाचि॥७९॥ म्हणे तुमचा महिमा नेणता॥ म्या मागे उपहास
केला व्यथा॥ आता भावार्थ धरो निश्चिता॥ आलो समर्थो तुज पासि॥८०॥ तरी माझे मस्तकी ठेउनि हात॥ म
ज लाद्दिक्षा देईजे त्वरित॥ ऐसे आयको नि येकनाथ॥ राहिले निवांत उगेचि॥८१॥ म्हणे तिप्य धिकार पाहिला न
सता काही॥ कैसा करावा सोपद्देश॥ बरड पृथ्वि पसलि पाहि॥ तेथे बीज न पेरावे॥८२॥ कुळो सि नाही ठावठी ॥८॥
कान॥ त्यासि सर्वथा न घ्यावे धन॥ कुंभ फुटका असेंना न॥ सात जीवन घालो नये॥८३॥ श्रीराम॥
ता

श्रीगणेशायनमः॥ आजि अमृतसिंधुसि भरिते आले। कीब्रह्मविद्येचे भांडार उघडले। कीवासरमनी
चेले जमले। हृदई प्रगटले ओलियाच्या॥१॥ नातरि शंभु अज्ञानाचे हिलगुज। कानी अवचट घडे सहज।
कीमोक्षमुक्तिचे हे बीज। लाधले आजनिज भाग्ये॥२॥ कीहा मंत्रराजमंगळविधि। देवदर्शन प्रगट
लाधाधी। कीविवेकवैराग्याचि बुद्धि। भक्तकथेसि पालटली॥३॥ नातरि शांतिचे निजसुख। कीविवेकवाढि
चे उगवले रोप। आनंदसुखाचा असे हरिख। प्रगटला दरव भुमंडळी॥४॥ किंवैराग्याची निरापेक्षता। आ
नंदसुखाचि अपसिसरिता। कीमलदये चिहेममता। तेहे भक्तकथारसाळ॥५॥ कीसायोज्यतेचे निधान। कीति
नसुखाचे हे पुर्ण। कीनिर्विकल्प प्रगटलीकल्पद्रुम। कीसाधन निष्कामलणाने॥६॥ मागील अध्याई येकना
थे। परिक्षा घेवोन वाक्ति महस्ते। जैसे पीतळ लाविला अग्नीआत। काळे दिसतद्रिष्टीसि॥७॥ कीकसव
टीलाविलासुवर्णासि। मगपरिक्षक सांडोनि देतियासि। जैसे सायग्रहस्तास। नयेमनासि लक्षो मि॥८॥ नात
रीवैश्येचे सुंदरगायन। परीविरक्त लेथेन घालीमन। राजमंदिरि चिवषासिन। पवित्रसज्जन नघेति॥९॥
कीयेकचिसीत नाचपोनि। भात पाहातिसुगरणी। तेवी येकनाथे ह्यासि मोगो नपाणी। कुंजरमनी कोड
कारवेला॥१०॥ षोडशोपचारे निसपुजा। सद्भावे अर्पिन अधोक्षजा। साहि सधावया नाहि दुजा। हेगरुड

॥९॥ अग्रोदक निश्चित घातिले ॥१४॥ ग्रहस्ताचि परिक्षा करूनि रसी ॥ येकनाथ लागले देवपुजेसी ॥ मनात
ह्मणतिल कुंजर धाकसी ॥ तरी उपदेश यासी देऊं नये ॥१५॥ जो फुकाचे उदक न दे देवा ॥ तो काय करील
सद्गुरुसेवा ॥ जो नमस्कार न करी भूदेवा ॥ तो अन्य न्यास करील सर्वहि घडेना ॥१६॥ जो ठाव न सांगे पां
थिकासि ॥ तो घरी ठाव कैसा देईल तयासि ॥ जो वसकां न दे पाहुण्यासि ॥ तो वस्त्र ब्राह्मणासि कैसा दे ॥१७॥
लेवी फुकाचे न देई जीवन ॥ तो पुढे काय करील साधन ॥ ऐसे मनात विचारून ॥ करी पूजन श्रीहरीचे ॥१८॥
यावरी ग्रहस्त काय बोलत ॥ मासे मस्त कीठे वाहात ॥ येकनाथ ह्मणे ठले मुहुर्त ॥ आता नाही दीसत यापु
ढे ॥१९९॥ वचन आयकोनि साध वसरा ॥ ग्रहस्त ऐकोनि गेला घरा ॥ ऐकनाथाचे अंतरा ॥ समाधान वाटले ॥
॥२००॥ दांभिकपण व्यर्थ चिवाया ॥ आह्मास संप्रदाय पाहिजे कासया ॥ तरी सर्व उपाधी टाकोनियां ॥
पंढरीराया भजावे ॥२०१॥ जनार्दनाचे ताने बाळक ॥ कासया पाहिजे शिष्यशाखा ॥ आंगास ज्ञाणिव
येईल देखा ॥ ह्मणोनि आंशंका वाटते ॥२०२॥ ऐसियापरि वैराग्यभरित ॥ भजन करिति येकनाथ ॥ पुढे दा
स्केहो नि श्रीकृष्णनाथ ॥ सेवे सिये तील निजांगे ॥२०३॥ ते कथा ऐकता पुढे ॥ श्रोतया अधिक लागेल गोडी ॥
भवरोगाचि जे वाकडी ॥ ते जाईल रोकडी उघडोन ॥२०४॥ ह्मणोन श्रोतया पुढे तपुढे ति ॥ विनंति करीतसे म
हीपति ॥ याचरित्रास लावोन प्रीति ॥ अवधान चित्ति असावे ॥२०५॥ स्वस्ति श्री भक्तविजय ग्रंथ ॥ श्रवणे ॥९॥
चपुरती मनोरथ ॥ प्रेमळ परिसोत सरसान भक्त ॥ पंचेताळीसावा ध्याय गोड हा ॥२०६॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु

ज्यो ब्रह्मादिकासि पुज्यमान ॥ ते वारिक करीति ज्याचे ध्यान ॥ तो तिजा नारकी जगजीवन ॥ ब्राह्मणजन जाला
की ॥२४॥ जो चिकिर्ति वर्णिता चोखडी ॥ ते लीपुराणे जाली वेडी ॥ तो गंगोदके भरोन कावडी ॥ लवउसवडी वाहातसे
॥२५॥ क्षीरसागरी प्रभाकर वेढा ॥ ते थे शेष शारि वैकुंठपिठा ॥ तो प्रातःकाळ होता चिउठा ॥ देहाचे कष्ट न लेखि
ता ॥२६॥ अष्टांगयोग साधो निजाण ॥ योगी सीन लो ज्या कारणे ॥ तो देवपुजे चि उपकरणे ॥ सोज्वळ उटोन दे
तसे ॥२७॥ सावळा सकुमार रुक्मिणीकांत ॥ सायुज्य दानी जगविख्यात ॥ तो सडासंमार्जन करो निहारित ॥ दे
वघरसारखी निजांगे ॥२८॥ ज्याच्या आचरणापासुनि निश्चिति ॥ प्रगट जाली भागीरथी ॥ तो देवपुजेसि अग्रोदक
प्रिति ॥ भरोण आपली ठेवितसे ॥२९॥ अठ्यासि सहस्र ऋषीजन ॥ सद्भावे ज्याचे करिति अर्चन ॥ तो ब्राह्मण
जन होउनी जगजीवन ॥ उगाळी चंदन निजप्रीति ॥३०॥ षड्मासासि ग्रिसकळ हासी ॥ ज्यासि बो ढंगति
अहर्निशी ॥ तो हार गुंफोनि ऋषीकेशी ॥ देवपूजेसी देवित ॥३१॥ चंद्रसूर्य नक्षत्र राशी ॥ ज्याचे नियोगे दिसति
सहज ॥ तो दीपक सरसावी अधोक्षज ॥ परिमनातल लाजन धरिता ॥३२॥ सकळ सुरगण इंद्रादिक ॥ ज्या
चे सन्वी आशाधारक ॥ तो देव पुजेचे उपचार अनेक ॥ येकनाथासि देतसे ॥३३॥ लक्ष्मी म्हणे नि हा का मा
रिला ॥ तो पुढे सादर होय चित्ता ॥ कोठे हि अंतर न पडे सर्वथा ॥ सावधान ता सर्व काळी ॥३४॥ चंदन देसे उ त
गाळुन ॥ कोण्हि म्हणति श्रीखंड्या ब्राह्मण ॥ नगरवासि सकळ ब्राह्मण ॥ आश्चर्य मने करिताति ॥३५॥

॥१॥ ह्मणेमासेपूजनीअलिआवडी॥ येकनाथासप्रीतलागलीगाढी॥ तरीअपलानिजांगेजेवोनितातडी॥
कार्यतनउरेसकलीकरावे॥१२॥ ऐसेह्मणोनिद्वारकानाथ॥ ब्राह्मणरूपधरीअनंत॥ प्रतिष्ठानीयेउनिलवरीत
ब्रह्मालप्रसतलोकासी॥१३॥ जोअंतरसाक्षीचैतन्यघन॥ ब्रह्मांडवासीजगजीवन॥ तोयेकनाथाचेपुसेसदन
ठावअसोननिजअंतरी॥१४॥ ह्मणेयागावातवैष्णववीर॥ श्रीकृष्णपूजनीअतिसादर॥ ब्राह्मणभोजनकरी
निरंतर॥ त्याचेमंदिरकोणते॥१५॥ ऐसेबोलोनियांसावका॥ नरनारीदाखविलितयवेळा॥ त्याच्यामंदिरातप्रवे
सला॥ मगनमस्कारकेलातयासि॥१६॥ येकनाथासिह्मणेजगजीवन॥ मीपरदेसीअनाथब्राह्मण॥ तुह्मी
निसर्गिजासिघालितभोजन॥ ऐकीलिआपकोनआलोमी॥१७॥ तरीमजअन्नवस्त्रघालीपोटभरी॥
मगमीराहेननिरंतरी॥ सांगालतेकार्यकरीलसत्वरी॥ आळसअंतरीनआणिता॥१८॥ असेयेकनाथपुस
लिआकारणे॥ तुह्मीकोठीलआहाकोन॥ कायपरिवारअसेजान॥ नामाभिधानकोणते॥१९॥ ऐकोनह्म
णेरुक्मिणीपति॥ मीयेकलायेकअसेनिश्चिति॥ पुत्रदाराआणिसंपति॥ काहीचनसतीमजलागी॥२०॥
तुमच्याप्रसादसेवोनियेथ॥ सेवाकरावीअनन्यचित्त॥ ऐसेनिजमनेधरोनिहेत॥ आलोतरिलयाठाया॥२१॥
आणिकस्वल्पेपाहिलीबहुत॥ परिसांप्रतनरंजेचित्त॥ वचनऐकोनियेकनाथ॥ आश्चर्यकरितमानसी॥२२॥
ह्मणेतुमचीईछाअसेलजरी॥ तरीराहावेआमुचेघरी॥ ऐसेआयकोनश्रीहरी॥ संतोषअंतरीमानिती॥२३॥ ॥१॥

कोठे २

पक्वान्नाचावासयेला ॥ आलाअवचितातयासि ॥ ४९ ॥ मगद्यंतेम्यासिकांताबोलेउत्तर ॥ अंनाचासुवा
सयेतोसुंदर ॥ हेआपुल्यानिद्मप्राप्तसाचार ॥ खालिदिजनरभाग्याचे ॥ ५० ॥ तुवअनामिकलोकियेसि ॥
तुव्यर्थकासयालाळघोटिसि ॥ हेउष्णपक्वान्नआपुलासि ॥ आलियाजन्मासिलाधेना ॥ ५१ ॥ आजयाचे
घरीश्राधजाण ॥ ऊच्छिष्टहियाकितिपुरोन ॥ तुवानेणोंयामुर्खपण ॥ वासनामनीधरियेली ॥ ५२ ॥ ऐसेंभगले
लग्नाप्रति ॥ परिसमर्थयासिकरबाउदेती ॥ तेवीपक्वान्नभोजनआपणासंचिति ॥ प्राप्तकैचेनिजकांते ॥ ५३ ॥
ऐसीपरस्परेंबोलतावाणि ॥ हेयेकनाथाचेपडलेकानि ॥ मंखालेउतरोननतेक्षणि ॥ कांतेलागीपुसती ॥ ५४ ॥
घे म्हणेअनामिकदोघेआउिलि ॥ यानेपक्वान्नइछिलेचित्ति ॥ तरीघरीजालियापाकनिष्पत्ति ॥ तेभोजनंयांसप्र
तिघालावे ॥ ५५ ॥ पावरीकांताबोलत ॥ अन्नतोनिपजलेआहेबहुत ॥ तरीमुलालेकरासमवेत ॥ अति
शुद्धबोलावा ॥ ५६ ॥ दोघासिचजरीघातलेभोजन ॥ तरिईतरराहतिअतृप्तजान ॥ तेजाउनसांगतिश्रास
जाउन ॥ मगधावोनयेतिल्त ॥ ५७ ॥ तरीथायीबोलाउनिसकळांसि ॥ भोजनद्यावेयाप्रति ॥ जनार्दनप्रा
या हेसर्वाभूति ॥ तरीकरावीतृप्तिअनामिका ॥ ५८ ॥ मगबाहेरयेउनतत्काळ ॥ अंत्यजबोलाविलेसकळ ॥ विदि
सबैसवोनिस[illegible]तेवेळे ॥ अलीकळवळेनिजमानसि ॥ ५९ ॥ ऊरा ॥ नयाब्राह्मणप्रजन ॥ गंधाक्षता

॥२॥ म्हणतीयेकनाथाचियाघरी। येकब्राह्मणकरितोचाकरी॥ काहीवेतननघेतापदरी। अवघीभरोवरीक
रीतसे॥३६॥ येकनाथासिनकळता। मंदिरातीलकामव्यापारकानाथकांतेसिधंदाकरूलागत॥ उल्हासयुक्त
दि३ निजमंदिरी॥३७॥ सडेसमार्जनपात्रेधोवोन॥ उसीरहोताकरीगुसळन॥ म्हणेकार्यसांगतामजकारणे॥ संको
चमनीनधरावा॥३८॥ विलंबहोताचीघनसावळा॥ निजांगेसिसाडीपाकशाळा॥ साहित्यघेउनयेकवेळा॥
स्वयंपाकासिनिघतसे॥३९॥ होताकार्याचीघाडआडी॥ आपणनिजांगेब्राह्मणासिवाढी॥ साहीत्यत्रासला
गेगोडी॥ नवलपरवडीपभीनव॥४०॥ उदकवाढीजगजीवन॥ तेप्रारानकरीतिजवब्राह्मण॥ लवथभीलवगो
डीयाजकारणे॥ विस्मितमनहोतातो॥४१॥ उचिष्टकाढवयालवडसवडी॥ याचीदिवासमोठीआवडी॥ सो
गेवावोनियालातडी॥ अन्नसावडेनिजांगे॥४२॥ प्रीतीनेघरोनजवळी॥ बाहीरयाकीपत्रावळी॥ हातप्रक्ष
ळुनितेवेळी॥ भुमिकाजळीघलसे॥४३॥ येकनाथाचिमातापिता॥ क्रमलीआयुष्यसरता॥ तोश्रमीनवर्तत
लयेकनाथा॥ तेपरिसाभाविका॥४४॥ येकरापितृतिथियेताजाण॥ ब्राह्मणासीदिधलेआमंत्रण॥ म्हणतिउद
ईकतुम्हासिपित्रृक्षण॥ भोजनायेणेनिश्चित॥४५॥ प्रातःकाळीउठोनिसत्वरगति॥ घरातकरावीपाकनिष्पत्ति
रीउप्रहरदिनसयेतनिश्चिति॥ स्नानेसांतीविप्रासि॥४६॥ जेथेश्रीकृष्णब्राह्मणजन॥ तथेसाहित्यासिकायउणे
घोलरज्योदक्षणासुवर्ण॥ द्विजाकारणेआणिले॥४७॥ मंगळस्नानकरोनिसत्वरगति॥ येकनाथआलेमंदि ॥२॥
राप्रति॥ उपरीजावोनिनिश्चिति॥ धोत्रवाळवीततेघव॥४८॥ तोअनामिकयाचीकांता॥ वोदिक्षाडीततव्हता॥

ग क स

सी
लगेऐकरे मर्कटा न्न ष्टा ॥ तुवाअघरि तकेलीयाचेष्टा ॥ ब्राह्मण नजेविला चि श्रेष्टा ॥ अंतेजाआधीपूजि
ले ॥७३॥ आजि तुसेवडिला चि पित्र तिथिदेख ॥ तेकायहो तेथनामिक ॥ ह्मणो निअतिशुद्र पुजिले
संम्यक ॥ जेकामिंदिलेवेस्या स्त्रि ॥७४॥ तुसेनियोगेवणसंकर ॥ आताचिहोउपाहेसत्वर ॥ निजांग
मांडिलाभ्रष्टाकार ॥ ब्राह्मणआचारबुडविला ॥७५॥ ऐसीआपकोनिविप्रवाणि ॥ येकनाथविनविकर
जोडोनि ॥ दुसराखयेपाकतुह्मालागोनि ॥ करोनिमंदिरीठेविला ॥७६॥ पहिलास्वयपाकहोतासदनी ॥ त्याचा
सुवासघेतलाअंत्यजाणि ॥ तेउचिष्टअन्न तुह्मालागोनि ॥ कैसियारितिघालावे ॥७७॥ ह्मणोनियात्याचे
पा त्यासअर्पीनिनिश्चिति ॥ दुसरा स्वयंककरोनिप्रिति ॥ तरीक्षमाकरोनकृपामुर्ति ॥ करावीपितृतिथिपुनि
ल ॥७८॥ यावरीद्विजबोलतिकाय ॥ आजआमुचाअपमानकेलाआहे ॥ माहायज्ञाचापुरोडाषपाहे ॥ वायसा
पुढेंटाकिला ॥७९॥ कीभागेरथीचिकुपीजान ॥ बहिर्मुखिसिदिधलिलवंगेन ॥ कीराजकांताचिजउतभ्रष
णी ॥ दासिसनेउनदिधलि ॥८०॥ नातरीमैलागिरीशुध्यचंदन ॥ त्याचे खरासिकेलेलेपन ॥ कीविष्णुपुजेचे नि
यातुच्छसीजान ॥ मसीदिनेउनिबाहिल्या ॥८१॥ कीअग्निहोत्रसुवानसउकरी ॥ नेउनिठेविलेगुडगुडी ॥ की
सुधारसविखरलाराखवरी ॥

स

बाहिर आणोनि ठेविलें ॥६१॥

॥३॥ पुष्पे सुमनें ॥ साहि सकरोनें ठेविलें होतें ॥ ते केलें अर्पण अनामिका ॥ ६० ॥ शुद्धाहाति पात्रें मांडोन ॥ तयासि
वाढिलि पक्वान्नें ॥ घृत शाखा शर्करा लवण ॥ ~~ते केले अर्पण अनामिका~~ ॥ ६१ ॥ जनीं जनार्दन आहे निश्चित ॥ भावें हा
जाणोनि निर्धारिल ॥ संकल्प सोडोनि एकनाथ ॥ भोक्ता कृष्णनाथ ह्मणोनि ॥ ६२ ॥ ग्रास घ्या ह्मणता सोकारण ॥ अना
मिकसे विलिप कान्न ॥ सुलेलें कर थोर लाहान ॥ करिति भोजन यथासुखें ॥ ६३ ॥ देखिलें नक्ते ऐकिलें कानीं ॥ तो रस
ला घतला सालागुनि ॥ ह्मणति धन्य एकनाथ तुझी करणी ॥ आह्मा लागोनि तृप्त केलें ॥ ६४ ॥ आह्मी अंत्यज याति हीन ॥
देखिलें नक्ते हे कधीं अन्न ॥ तुझ्या वतवेष्णव जन ॥ केली आठव नजन्मवरी ॥ ६५ ॥ जे जे अपेक्षित जयासि ॥
मागितालें सेचवाढिलें त्यासि ॥ तृप्ति केलें सकळांसि ॥ विडे समस्तांसि दीधले ॥ ६६ ॥ उरलें अन्न होतें घरीं ॥ तें ही घा
तलें तयाचे पदरीं ॥ मग समार्जन करोनि मंदिरी ॥ पात्रें झाडकरी घेतले ॥ ६७ ॥ आणि सामुद्रिक उदक आणोनि ॥ पा
कासि घातलिया स्वयंपाकिनि ॥ पाहि त्या हुन दश गुणी ॥ निपजलीं सदनी पक्वान्नें ॥ ६८ ॥ ब्राह्मणासि सांगित
ली ह्मणे ॥ ह्यासि कळले वर्तमान ॥ तुह्मा आधी येकनाथानें ॥ अंत्यजा भोजन दीधलें ॥ ६९ ॥ येकमेकासि बोलति
वचनें ॥ हे तो अघटित केलें त्याने ॥ आह्मासि ठेउन पितृक्षण ॥ घातलें भोजन अनामिका ॥ ७० ॥ विप्र होउन क्रोधायु
मान ॥ विचार करिति अवघे जन ॥ आजि पासुनि त्याचें अन्न ॥ कोणिहि न घेणे सर्वथा ॥ ७१ ॥ मग सकळ शास्त्री
मिळोन झडकरी ॥ पातले येकनाथाचे घरीं ॥ सक्रोध होउनि अंतरी ॥ कठोर शब्दे ताडिति ॥ ७२ ॥ ॥३॥

झडकरि

तो साक्षात पितर येउनि जेविले ॥ यासि देखता आश्चर्य जाले ॥ सकळ द्विजा सि आश्चर्य बोले ॥ नवल देखिले ह्मणोनि ॥ ९५ ॥ मग ब्राह्मण बाहिर जावोन ह्मणे ॥ येकमेका सि उत्तर देत ॥ मानवी नव्हे हा येकनाथ ॥ अवतार साक्षात विष्णुचा ॥ ९६ ॥ आपण घरी निकर्मी निशान ॥ याचि करी तो याचे दलन ॥ तेया सि साक्ष श्रीकृष्ण ॥ जाला प्रसन्न निज निष्ठा ॥ ९७ ॥ तया सि संकट पडता चि सहज ॥ ताकाळ पावले गरुड ध्वज ॥ पितर साक्षात जेविले आज ॥ आनि तिला ज आपणा सि ॥ ९८ ॥ ऐक ह्मणति पै कान्हे नाना ॥ आणि गातिनि गेली दक्षिणा ॥ पुढे होणार ते कळेना ॥ बोल प्राक्तनाचे बाव ॥ ९९ ॥ आता उद्ई कजाकु नि ह्मरिल ॥ येकनाथा सि सांगावी नि ल ॥ की आता घेउनि या प्रायश्चित ॥ स्वयातिल पसावे ॥ १०० ॥ येहे विश्वास च पवित्र ह्मणता ॥ तरी आपुली मर्थ गेली प्रहता ॥ तरी दंड करोनि येकनाथा ॥ ताबा वामा रुलि स कर्मि ॥ १०१ ॥ दुसरे दिवसी द्विजवर सकळ ॥ वालुवंटी मोळा जाले ताकाळ ॥ मग येकनाथा सि ते वेळे ॥ पाचारिले तयाणि ॥ १०२ ॥ ब्राह्मणा सि देखोनि नयनी ॥ नमस्कार केला तये क्षणी ॥ ह्मणे कोन ताहेल घरो निमनि ॥ मजुरवा मि णे बोलाविले ॥ १०३ ॥ यावरी द्विज बोलती वचन ॥ तु जनक ळता घातले द्रान ॥ आला विधियुक्त प्रायश्चित घेउन ॥ यावा मान विधि वचना ॥ ४ ॥ ऐको नि ह्मणे येकनाथा ॥ ह्मणे मी सर्वथा न घे प्रायश्चित ॥ मायबाप असता श्रीकृष्णनाथ ॥ कैसे विपरीत करावे ॥ ५ ॥ ब्राह्मण ह्मणति यथार्थ पाही ॥ परी आमुचे वचना सि मान देई ॥ प्रायश्चित घेतल्या विन नाही ॥ शुद्ध तारई

॥४५ तरीबायाचि निधारी गेला की ॥८२॥ तरी आह्मास ने दिता भोजन ॥ ब्यं तेजे पूजिले ह्मा श्रितिनं ॥ हे अनुचि
त केले तुह्मा जान ॥ लाविले दूषन आपनासि ॥८३॥ ऐसे बोलोनिया ह्मरिल ॥ ब्राह्मण घालोन गेले वो छित ॥
येकनाथ हो उन चिंताक्रांत ॥ बैसले निवांत तेसमई ॥८४॥ तो घरी कृष्णनामा मिराशन ॥ दुसरे श्रीखंड्या नामे
ब्राह्मणजन ॥ ते ह्मणे येकनाथा कारणे ॥ उद्विग्न मन का स्वया ॥८५॥ आजि पित्र तिथ आहे घरी ॥ ह्मणोनि चिंता
सर्वथा न करी ॥ तुमचे पितर साक्षात स्वक रि ॥ येतील वरे जेवावया ॥८६॥ सिधि जाली मंदिरात ॥ आता पात्रे या
कावी हरील ॥ येकनाथ जाले हर्षयुक्त ॥ आश्चिर्य करिति मानसी ॥८७॥ नाना परिचि पक्कान्ने ॥ शुल शाक रावा
ढिलिया जान ॥ आगत ह्मणोनि पुरव[illegible]न ॥ तो पितर येवोनि बैसले ॥८८॥ अर्घ्य पाद्य पुजा करोनि जान ॥ पुगी
फळ वो पिचंदन ॥ परसो पवील सकळासि देउन ॥ हिरण्य दक्षणा दीधलि ॥८९॥ ब्रह्मार्पण सोडिताचि येकनाथ ॥
अती साक्षात पितर जेविति त्रयस्त ॥ जे जे अन्न तयासि रूचत ॥ ते ते भक्षिलानिज प्रिति ॥९०॥ जनार्दन पाई भाव
धरिला ॥ तो पित्र स्वरूपी जनार्दन प्रगटला ॥ येकनाथासि आनंद जाला ॥ कोट्यादृष्टीसदेखिला पित्र लोक ॥९१॥
तृप्त जालिया पित्र पंगति ॥ करशुधि दिधली तया प्रती ॥ विडे दक्षणा देवोन प्रीति ॥ येकनाथ पुसति लया
सि ॥९२॥ शेष उरले जे अन्न ॥ काय करावे या जलागुन ॥ इष्ठा सम वेल करा भोजन ॥ उत्तर दिधले तयाने ॥९३॥
तव ब्राह्मण द्वारी उभे राहोन ॥ हारा कपाये किला श्रवणी ॥ कपाट उघडोन तयेक्षणी ॥ भीतरी येउन पाहति ॥९४॥ ॥४

अवश्य म्हणोनि तयद्वणी॥ प्राप्त्याहाता तावरी घालले पानी॥ सकळ ब्राह्मण तरस्ला होनोनि॥ कौतुक नय
नी पाहाति॥१८॥ तो नेत्रासि न लगता पाति॥ कोढी याचि सुंदर ज्याली कांति॥ हे कौतिक देखोनि समस्ती॥
आश्चर्य करीति मनात॥१९॥ म्हण ति कर्मठ पणे च अभिमान॥ तेणे चि नाडिले आस्मा कारणे॥ विष्णुभक्ता
सि प्रायश्चित्त देणे॥ हे चि दुषन आपणा सि॥२०॥ येकनाथासि म्हणति द्विजवर॥ तुके वळ विष्णुचा अवतार॥
सर्वथा न व्हे समान बीचिर॥ कळले सार आम्हासी॥२१॥ हिमांचळ कासि कासया विजनधारा॥ स्त्राव पै न लगे अंब
रा॥ नातरी स्नान न लगे वैश्वानरा॥ ते वि वैष्णव बिरा निर्माण तु॥२२॥ अमृतासि न लगे पाक करणे॥ उदधी या सका
सया तिथ्रारन॥ ते वि तुज प्रायश्चित्त न लगे चि जाण॥ आम्हा लागुन उमजले॥२३॥ तुवा अघटील दाविलि करणि॥
साक्षात पितर आणिले जेवणी॥ हे देखिले रे किल नरे लैकर्णि॥ ते प्रत्यक्ष नयनी दाविले॥२४॥ मग येकनाथासि ध
रो निहाति॥ घरास आले सहर गति॥ म्हणति तुज साक्ष रुक्मिणीपति॥ निश्चिल चित्ति कओआले॥२५॥ द्विजप्र
ति अर्पे निदक्षना॥ तीर्थमस्तकी वंदो नि जाणा॥ ते जावो नि पासदना॥ आश्चर्य मनी करिताती॥२६॥ म्हणति हा
धन्य वैष्णभक्त॥ ब्राह्मण सेवे सिध्यतीरत॥ आणि देवार्चनही विधियुक्त॥ सप्रेम भावे करी तसे॥२७॥ पावरीपे
ठ नील लोक समस्त॥ कोन्ही निंदिति कोणि स्तवित॥ परी येकनाथ सदा संतोश युक्त॥ हर्ष शोक तपडे ना॥२८॥ तव येक ब्रा
ह्मण जाड निघ्दाराव लि॥ तप करीत अनुताप युक्ति॥ म्हणे मज भेटे ल रुक्मिणिपति॥ धरि चित्ति पूर्ण हेत॥२९॥ मग स्व

॥५॥ सर्वथा ॥ ९ ॥ मग गंगेल स्नान घालोनि निवरित ॥ येकनाथा सि देत प्रायश्चित ॥ गोमय भस्म लावोनि निवरित ॥
मंत्रे वेदोक्त म्हणताति ॥ ७ ॥ तो त्रिंबके श्वर हुनु तेथे ॥ येक ब्राम्हण आला वरिति ॥ लोकास्त्र लिबोलत ॥ कोन
ते येकनाथ ते मज सांगा ॥ ८ ॥ त्याचे सर्वांगासि ज्याला कुष्ट ॥ लिळ प्राय आंग रित ॥ ऐसे रूप देखोनि द्रिष्टीत ॥ सां
गली स्पष्ट तयासि ॥ ९ ॥ पैलते उदकात प्रायश्चित घेत ॥ लया सिंच म्हणति येकनाथ ॥ कास्या सत्व पुससी
ताल ॥ सांग वरित त्याम्हासि ॥ १० ॥ पावरी म्हणे कुष्ट ब्राम्हण ॥ म्या त्र्यंबके श्वरी केले अनुष्ठान ॥ मग शंकरे दु
ष्टांत दाखवोन ॥ येथे पाठऊ निदियले ॥ ११ ॥ मज सांगितले उमाकांते ॥ की पैठनी येकनाथ विष्णु भक्त ॥ त्या
ने अनामिक जेउ घातले बहुत ॥ होति पितृ तिथ ते दिवसी ॥ १२ ॥ ते सुकृत आहे त्याच्या पदरी ॥ तेरि तु वाजा
वे तेथवरि ॥ तो किंचित पुण्य देईल जरी ॥ तरि कुष्ट सत्वरी जाईल ॥ १३ ॥ हे स्वप्न होता चि त्वरित ॥ मी ला काळ
धाउ नि घालो येथ ॥ वचन ऐकोनि द्विज समस्त ॥ आश्चर्य करिति ते धवा ॥ १४ ॥ ब्राम्हण राकुन अंत्यज जेवि
ले ॥ हे पुण्य कोणे शास्त्री बोलिले ॥ ऐके म्हणति अपस्य बोलोनि मले ॥ हे धरणे उठविले शंकरे ॥ १५ ॥ येक उगेचि
म्हणति बैसा ॥ हा लिंग्याका कनास कास्यास आरसा ॥ येकनाथ्याचा भाव कैसा ॥ कळेल आपैसा यसमई ॥ १६ ॥
मग कोठी जाउन गंगे थाल ॥ येकनाथासि काय बोलत ॥ येक अनामिकचे सुकृत ॥ शंकरे देववि लेमज लागी ॥ ५ ॥
॥ १७ ॥

मग कावडी घेऊन जगन्नाथ। सत्वर गेले देवघरात।। घागरी ठेउनि त्वरित। अदृश्य जाले ते ठाइं।।४४।।
तापसी बाहीर वाट पाहात। तो परतुनि न येद्वारकानाथ।। मग घरात जव विलोकित। तेथे को न्हि दिसेना।।४५
ते कारा शोक करीत तत्क्षणी। आंगणा कोन दिधले धरणी।। ह्मणे मज लाया कोनि चक्रपाणी। गेला सिया को
नलवला ह्मा।।४६।। हे द्रिष्टीस देखताये कनाथ।। तापसीच्या सि पुसती व्रतांत।। ह्मणे का ज्ञाला सिरा काक
कील।। सांगा त्वरीत मज पासी।।४७।। ह्मणे साकल्य वर्तमान सांगोनि।। येकनाथाचे लागल चरणी।। दोघे
सऊ दिल होवोनि।। येकमेका सिभेटती।।४८।। येकनाथ ह्मणे तापसियासि।। धन्य तुमचे भाग्य विशेषी।। द्रिष्टी
सि वोळखो न रषीकेशी। सावकासि वंदिले।।४९।। आली नोळखो निदेवाधिदेवा।। आपासी घेतली सेवा।।अ
सत्य न तापपरो निजिवा।। येकनाथ के शवा आठवीतसे।।१५०।। ह्मणे भक्तवछ्ला दिनानाथा।। तुवा बहु
त कष्ट केले येथ।। मज न कळला चिव्रतांत।। घडला अनर्थ बहुफार।।५१।। तु परम सकुमार चक्रपाणि।। कावडी
वाहिल्या अनवानि।। खडे रुतले असतिल चरणी।। अघटित करणी हि केली।।५२।। षादशा वरुषे जव की असता।।
परि काहिच नेणवे मासीया चित्ता।। ब्राह्मण वेशभावो निश्चयंता।। कार्य न्हेण तासांगितले।।५३ तु ब्रह्मादिका
सि पुज्यमान।। सदाशिव चिंतितो तुझे चरण।। तो तु स्याक रे उगाळुन चंदन।। देत हरि पुजे सि।।५४।। ताप सीत
पे करोनि अवघड।। तुज लक्षि वाडे कोडे।। येक तिर्थाटन करिति गाढे।। परि द्रिष्टी पुढे ना दिससी।।५५।। ऐसा

॥६॥ प्रासयेउनराघारुक्मिणि ॥ कायेसांगतिम्हालागुनी ॥ दारकेलनाहीचनपाणी ॥ तुजायर्येथोनिसत्वर ॥ ३० ॥
गंगातिरिपैठनात ॥ वैष्णवभक्तयेकनाथ ॥ ब्राह्मणसंतर्पननित्यकरित ॥ तुवानिश्चितंलयाठाया ॥ ३१ ॥ कृ
ष्णश्रीखंड्याब्राह्मणजन ॥ द्वादशवरुषेराहिलाजाण ॥ तोसाक्षातपरब्रह्मनारायेण ॥ ध्यावेदर्शनलयाचे ॥ ३२ ॥
निजभक्ताचिसेवाकरित ॥ तेथेबैसलवैकंठनाथ ॥ आमुचिकदापिनकरीतिपरत ॥ तरीआणावेउठोनहेसि ॥ ३३ ॥
ऐसाद्दष्टांतऐकोनिकानि ॥ ब्राह्मणहर्षलाआपुलेमनी ॥ मगप्रतिष्ठानासियेउनि ॥ लोकासप्रितिपुसलसे ॥ ३४ ॥
येकनाथयेथेवैष्णवभक्त ॥ ब्राह्मणसेवेसिअतिरत ॥ त्याचेमंदिरदाखवावरित ॥ ऐसेबोलतचालिला ॥ ३५ ॥ ऐ
सेपुसताताअवसरी ॥ ब्राह्मणपातलात्याचेमंदीरी ॥ तापसीदेखताचितेअवसरि ॥ नमस्कारकरीयेकनाथा ॥ ३६ ॥
बैसावयादिधलेआसन ॥ ह्मणतिकोठेनिजालेआगमन ॥ कोणकोणतीर्थाटन ॥ आलेतुह्मिंयानयाठाया ॥ ३७ ॥
यावरीतापसीबोलेवचन ॥ कृष्णश्रीखंड्याब्राह्मणजन ॥ त्याचेध्यावयादर्शन ॥ आलोधावोनयाठाया ॥ ३८ ॥
येकनाथह्मणेतेअवसरी ॥ तोउदकासगेलासरवरी ॥ तुह्मीस्वस्तबैसानिमिष्यभरि ॥ तोयेईलसत्वरयाठाया ॥ ३९ ॥
ईलकीयातरवांदाकावडीघेउनी ॥ वाडीयातआलेचक्रपाणी ॥ तापसीदेखताचिनयनी ॥ संकोचमनीवाटला ॥ ४० ॥
वर्षे ह्मणेद्वादशवर्षपर्यंत ॥ मीआनंदयुक्तहोतोयेथ ॥ हाकोठोनिपातलारिणाईत ॥ देखिलाअवचितायाठाया ॥ ४१ ॥ ऐसे
ह्मणोनीवैकुंठनाथ ॥ मनातजालेचिंताक्रांत ॥ तोनवलवर्तलेअद्भुत ॥ तेपरिसापरिसाभक्तभाविकहो ॥ ४२ ॥ ६ ॥
येकनाथह्मणेतापसीयासि ॥ कृष्णब्राह्मणपाहाद्दष्टीसि ॥ त्याणेसत्वरउठोनिवेगेसि ॥ मीठीचरणासिघातली ॥ ४३ ॥

मागुलि समाधी सिलावो नूकवाडे ।। चुनगचि बुजुन ढग ।। पुर्वचलदगड रचियेले ।।६९।। तेव्हा अलंकापुर उजाड बहुत ।। सिदसामुग्री न मिळे तेथ ।। सिष्यसो प्रदायि जाले क्षुधित ।। तो पंढरीनाथ पावले ।।७०।। निज भक्ताचि भुक ताहान ।। निजांगे पुरवी जगजीवन ।। तेथे वानियाचे रूप धरोन ।। पाल देउन बैसले ।।७१।। हे द्रिष्टीस देखोनि विपरीत ।। चित्ती हरषले येकनाथ ।। ह्मणे व्यवसाई आले बाजारात ।। सामुग्री विकत आणावी ।।७२।। मग दोघे ब्राह्मण पाठउन सडकरी ।। सर्व साहित्य घेतले पदरी ।। ह्मणती द्रव्य आणो निश्चकरी ।। तुम्ही खस्त्य अंतरी असावे ।।७३।। यावरी बोलिले पंढरीनाथ ।। आह्मी आजिचा दिवस आहो येथ ।। तुम्ही स्वयपाक करोनि त्वरित ।। सेवा समस्त विल्हाडि ।।७४।। येकनाथासि जाणलो आह्मी ।। परि ते नोळखति मूळ लागोनि ।। तयात्रे सि आलेव्यापकोनि ।। सामोग्री घेउन मीथा ।।७५।। पाठमोरे पाहाता ब्राह्मणासि ।। तो अदृष्य जाले ऋषीकेशि ।। आश्चिर्य वाटले सकळासि ।। येकनाथासि सांगीतले ।।७६।। ह्मणति आह्मासि सामोग्री देउनी वाणि ।। अदृष्य जाला तत्क्षणि ।। द्रव्य हि न देता आह्मा लागोनि ।। जाली करणि अद्भुत ।।७७।। ऐसी ऐकोनिया मात ।। येकनाथ जाले सद्गदीत ।। ह्मणति आह्मासाठी पंढरीनाथ ।। सिनले बहुतेक वाटले ।।७८।।
मगपाक सिद्धि जालिया जाण ।। ब्राह्मणासहित केले भोजन ।। तेदिवसि रात्री राहोन ।। मांडिले कीर्तन निजप्रेमे ।।७९।।

॥७१॥ दुर्लभ तु ऋषीकेशी॥ तु सेला घबन कळे कोन्हासि॥ येऊन यशोदेचे उदरासि॥ ते पुत्रपणे तुज खेळवी॥५६॥
मग गोकुळ टाकोनि मथुरे आला॥ ते व्हा उमजले तिच्या चित्ता॥ तेवी द्वादश वरुषे जवळी असता॥ मी नेणे चि
अनंता तुजलागी॥५७॥ ऐसा अप्नुताप धरोनि अंतरी॥ खेद करितना ना परी॥ ते प्रेम वर्णितां सविस्तरी॥ ग्रंथ
नीर्घारी वाढेल॥५८॥ येकनाथा चिनि त्य कांता॥ परम भाविक पतिव्रता॥ ह्मणे देवा घि द्वारकि म्मणीकांता॥ तुज
आह्मी वृथा कष्टविले॥५९॥ तु परमसकुमार गोविंदा॥ प्रथः कांळि उठोन करिसि धंदा॥ आह्मी केली आमर्यादा॥ ने
नल मुकुंदा तुजलागी॥६०॥ तु सकळ देवासि पुज्यमान॥ आह्मा लागी करविसि भोजन॥ नाही जाणित लीभ क
लाहान॥ ऐसी मीष्यधम श्रीकृष्णा॥६१॥ द्वादश वरुषे परियंत रुक्मीकेशी॥ निश्चिति॥ श्रीकृष्ण होता याचे संगति॥
तिलके गुण निसष्याठ विति॥ विस्तार निश्चि तिन सांगवे॥६२॥ यावरी येके दिवसि येकनाथ॥ नित्य स्नत होते यामिनीत॥
तो ज्ञानदेव येवोनि स्वप्नात॥ काय सांगतलया सि॥६३॥ तुम्ह लंकावतिसि येऊन॥ समाधि उघडोन घ्यावे दर्शन॥
जेथे अज्यान वृक्षाचि मुळी जान॥ संम्निध येऊनि लागली॥६४॥ ते येकीकडे लावो निहाले॥ मागुति समाधी बु
जीवरित॥ ऐसे देखोनि येकनाथ॥ ज्याले जागृत तत्काळ॥६५॥ मग अलंकावतिस येऊन ज्ञान॥ ईद्रायणीचे के
ले स्नान॥ सिद्धेश्वराचे घेऊन दर्शन॥ समाधि उघोडे न पाहिलि॥६६॥ तो वज्रासन घालोनि सहज॥ तेथे बैस
ले ज्ञानराज॥ दिव्यरूप दिसत तेसलेज॥ उपमान साजे लया सि॥६७॥ नमस्कार करोनि ते वेळी॥ येकनाथ स ॥७१॥
माघिले त्या हाळी॥ तो अज्ञान वृक्षाचि मुळी॥ ज्ञानदेवा जवळि पातली॥६८॥ ते चिज्जकरे लाबोन येकीकडे॥

श्रीरुक्मिणीकांतायनमः॥ ऐकाश्रोतेहो कथा चोखटि॥ जेणेपरमार्थिलागे गोडी॥ श्रवणीऐकीता चिता
लडी॥ दुरितेरोकडी नराहति॥१॥ तुटोनमायामोहपाश॥ भेदाभेद निवळे निश्शेष॥ शांतिसुखअनयासे॥
हाताये॥२॥ तुटोनियाकर्माकर्म॥ चित्तिठसावे भजनप्रेम॥ येकडभक्तकथेचामहिमा परम॥ पुरुषोत्तमे
ह्मणतिला॥३॥ हे सांगो काय बहुत विपत्ति॥ अणुभवेसुनरसभाग्यजाणति॥ ज्यासि चित्तिबाणलीविरक्ति॥
जेका भक्तिपंथीलागले॥४॥ येकोनियालौकिकगोष्टी॥ जेकीर्तनीनाचतिकडेविकडी॥ त्याचाचोनयेकथे
चिगोडी॥ नलगेरोकडिकवणासि॥५॥ आसत्वलुब्धीसभाग्यश्रोति॥ जोडिल्यामागेपुण्यसंपति॥ ह्मणोनि
कथाश्रवणिधरोनिप्रीति॥ श्रवणासिप्रिति बैसला॥६॥ मागिलेअध्याइ कथाअद्भुत॥ येकनाथप्रेमळवै
ष्णवभक्त॥ जोविष्णुअवतारमुर्तिमंत॥ परिसिलेचरित्रतयाचे॥७॥ यावरीकृष्णातिरिज्यांबुनगर॥ तेथेराम
उपासकद्विजवर॥ परमभाविकसज्ञानचतुर॥ असेउदारसर्वस्व॥८॥ कांतासुरुपदोघेजन॥ ऐकनि
ष्टसतिजाण॥ अहोरात्रप्रेमेकरून॥ श्रीरामभजनकरिताति॥९॥ सहज्जकुळकर्णीचिवृत्ति॥ ह्मणोनि
निरंतरयेथेनांदति॥ अन्नार्थियासत्रहकरिति॥ भूतदयाचित्तिधरोनि॥१०॥ रामजयंतियेताजाण॥
बोलाउनसाधुवैष्णवजन॥ मंडपपताकाउभारोन॥ मोहछवकरितिउल्हासे॥११॥ सर्वसाहित्यकरोनिप्रिति॥
द्विजासिपक्वान्नेभोजनघालिति॥ कीर्तनकरोनिनवरात्रि॥ जागरणकरीतिउल्हासे॥१२॥

॥८॥ समाधिसकरोनिनमस्कार।दुसरेदिवसीनिघालेसत्वर।प्रतिष्ठानियेउनिसत्वर।सप्रेमभजनकरि
लीले॥१८०॥एकनाथाचिऐसीस्थिति॥जनार्दनस्वरूपत्रीजगती।तोचिव्यापकसर्वांभूति॥संशयचि
त्तिनाठवे॥८१॥जनार्दनाचेलागताध्यान।स्वयेचिजालेजनार्दन।तेंकाहीनदिसेभिन्न।जैवीसरितासा
गरी॥८२॥कर्पुरसुगंधयेकपाहि॥कीद्रवहानिरासिठेलनाहि।नातरीपुष्पमकरंदयेकेठाइ॥निजप्रिति
नेनांदति॥८३॥तेवियेकनाथआणिजनार्दन।समरसेअसतियेकपण।महीपतित्यासिअनन्यशरण॥
वंदीचरणसद्भावे॥१८४॥स्वस्तश्रीभक्तविजयग्रंथ।श्रवणेचिपुरतीमनोरथ।प्रेमळपरिसोतभाविक
भक्त।सेतालिसावाअध्यायगोडहा॥१८५॥श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥

॥८

पुढेसोयराये वोनिसामोरा॥वरपुजिलासत्वरा॥बिढाउदेउनजानवसाघरा॥उल्हासघरीवाद्याना॥२६॥दे
वकप्रतिष्ठाकरोणिजान॥केलेब्राह्मणसंतर्पण॥लग्नघरीउरलाचिदीन॥मधुपर्कविधानपैकेले॥२७॥मग
अंतरपाटधरोणिदेख॥ब्राह्मणबोलतिमंगळाष्टक॥सेवटींघवघेहोवोनियेक॥सावधानदेखबोलति॥२८॥
लवयेकपुरोहितसंनिधबैसला॥रामदास प्रस्नकरीत्याजला॥तुह्मीसावधानह्मणताकवनाला॥सांगावेमं
वि ज्झलायेसमई॥२९॥तवतोंविनोदेबोलेवचन॥सावधानह्मणतीतुजकारणे॥आजिपासोनिसंसारबंधन॥पडु
लेजानिनिश्चित॥३०॥परमदुःखरूपसंसारपाहि॥तेथेअनुमात्रसौख्यनाहि॥संसारलागितिलजेही॥तरीतेसर्व
खेदिनाडिले॥३१॥ह्मणोनसकळीपुरोहित॥तुजलासावधानसावधह्मणत॥रामदासऐकोनियामात॥थरथराकापसे॥३२॥
वैराग्यहोवोनिअंतरी॥पळोनिचालिलवनांतरी॥मायबापघरपाहतिसत्वरी॥परीमोह्यअंतरीपरतेना॥३३॥जैसेविषसं
घिलेअन्नात॥तोजेवणारासिकळलाअंतात॥मगपात्रजेवीटाविल॥उपस्यारसमस्तअव्हेरी॥३४॥तैसाकंटाळोनविं
षयसुखि॥पळोनिगेलायेकायेकी॥उदंडशोधकेलालोकी॥परीनाढळेखीकवनाचे॥३५॥तयामागेचिमातापिता॥
आरंण्यातगेलीउभयता॥पुत्रासिलाउपाहातिममता॥परितोसर्वथापरतेना॥३६॥रामदासह्मणेपितियासि॥तुह्मी
कायेगोउपाहतामजसि॥प्रपंचकेवळदुःखाचिरासि॥उमजलेनिश्चितमजलागी॥३७॥कामसुखभोगावया॥ह्म
णवोनसुंदरकेळीजाया॥तिचेपाळनकरावया॥आटलीकायासर्वस्वे॥३८॥घनवंताचेउपार्जन॥करोनिधनमे

॥२॥ श्रीरामसीतालक्षुमण ॥ श्यामूर्ति पुरातन ॥ सासि दिव्यमरवरे शृंगारोण ॥ षोडशोपचारे पूजिलसे ॥ १३ ॥
वाजंत्री भेरीमृदंग कुसरी ॥ वाधवाजति मंडपद्वारी ॥ प्रतिनरुषि ऐस्यापरी ॥ मोहछाव गजरी करीलसे ॥ १४ ॥ ऐसा
मीचि दिवसी करोणि लक्षित ॥ सकळ गोरनाबे साधुसंत ॥ मनीघरी नध्यसंत प्रित ॥ नमस्कार करीलसद्भावे ॥ १५ ॥
परी पुत्रसंतान नाही पोटी ॥ म्हणोनि कांता होत कष्टी ॥ तोरात्री निद्रा लागली मोठी ॥ मग स्वप्न द्रिष्टी देखिले ॥ १६ ॥
दृष्टांत दिधला रघुनाथ ॥ ब्राह्मणाप्रति काय सांगत ॥ मास तिथि अवतार मूर्ति येत ॥ तुमच्ये उदरासि येईल ॥ १७ ॥
भक्ति ज्ञान वैराग्य जाण ॥ त्याचे देही वसत पूर्ण ॥ तो निजभक्त अंजनीनंदन ॥ पुत्रनिधान देखसि ॥ १८ ॥ ऐसे स्व
प्न देखोनि ब्राह्मण ॥ जागृति सध्यालानलगलो क्षण ॥ विस्मित होऊन मन ॥ कांते प्रति सांगत ॥ १९ ॥ मग तारा चे ऐक
ता वचन ॥ चित्ति वाटले समाधान ॥ तो नव मास होउँचि पूर्ण ॥ पुत्रनिधान प्रसवली ॥ २० ॥ घरि सर्व संपत्ति सु
ख ॥ यावरी पाहिले पुत्रमुख ॥ द्विजासि वाटला परम हरीख ॥ म्हणे जानकीनायक पावला ॥ २१ ॥ ऐसे अहोत्तोनि
अयोध्याधिशे ॥ पुत्र दिधला निज उल्हासे ॥ मग नाम ठेविले रामदास ॥ द्वादश दिवस लोटला ॥ २२ ॥ दिवसोदिव
स थोर जाला ॥ पाचवे वरुषी व्रतबंध केला ॥ मग वैदीकें ठेविला ॥ पढो घातला त्यापासि ॥ २३ ॥ कांता म्हणे भ्रता
रा कारणे ॥ निजपुत्राचे करावे लग्न ॥ तेव्हा पुरोहित ताकाळ जाऊन ॥ वधू निवारोन ठेविली ॥ २४ ॥
मंगलस्नान सामोग्रि अलंकार ॥ वस्त्रे भूषणे घेऊन फार ॥ नरनारी सकळ सोयरे ॥ घेतले सहवर लग्नासि ॥ २५ ॥ १ ॥

जैसा अन्नप्रदिप्त होउनि पाहे ॥ कृशाणासि पोळकुं जाये ॥ परी सर्वथा तयासि नुपजे भय ॥ ऐक चिदेह ह्मणोनि-
की ॥ ५३ ॥ दिनकर भास्करासि या गेलिया घरा ॥ ह्मासि सर्वथा नहो यउबारा ॥ ते विउग्ररूपे मारुतिमेरला खरा ॥
परी रामदास अंतरा गजबजीना ॥ ५४ ॥ नाल री सागर पोणिं मिस आणोनि भरले ॥ आपला चि कल्लोळ ल
पु पाहत ॥ परि तो न बुडे चि निश्चित ॥ असे येकत्र ह्मणोनि ॥ ५५ ॥ कीं आकारा क्रोधी होउनि पाहे ॥ नभासि अवचर
जाये ॥ गिळु पाहे ॥ परि ते साचे नि लोपेल काय ॥ व्यर्थ चि उपाय हा अवघा ॥ ५६ ॥ ते वि विक्राळ रूपे अंजनीसुत ॥ राम
दासासि भय दावित ॥ परि तो निर्भय हो बोनि चित्त ॥ येकत्र भावी आप्रणासि ॥ ५७ ॥ ऐसा निश्चय देखोनि मने ॥
मारुतिस वाटले समाधान ॥ मग सौम्य रूप धरोनि जाण ॥ दिधले दर्शन निजप्रिति ॥ ५८ ॥ रामदासे देउन आलिं
गण ॥ वंदिले मारुतिचे चरण ॥ ह्मणे श्रीरामाचे हो य दर्शन ॥ तो उपाय सांगे मजलागी ॥ ५९ ॥ अभय देउन ते अव
सरी ॥ मारुति अदृश्य जाले सत्वरी ॥ मग रामदास जावोनि नगरांतरी ॥ करत ळ भिक्षा मागति ॥ ६० ॥ ते भिक्षेचे
सेवोन अल्प अन्न ॥ अरण्यात जावोन करित स्मरण ॥ निद्रा आळस नये चि जाण ॥ अनुताप बळे सत्वर ॥ ६१ ॥
आपुले चि मन आपुलासि श्रोता ॥ आपुले च मन आपुला चि वक्ता ॥ मना परिस दुजा न दाता ॥ सद्गुरु सर्वथा
असेना ॥ ६२ ॥ मग मनासि च बोधकरोनि साचा ॥ श्लोक रचिले दोनसे पाच ॥ ते सप्रेम गातां निमवाचा ॥ तरि वै
राग्य ह्मांचे आनंदे ॥ ६३ ॥ श्रीरामरूपे स्वे आठउनि मनि ॥ कीर्तनी नाचे प्रेमे करूनि ॥ मग कंठ सद्गदीत होउनि ॥ आ
नंदाश्रु वाहाति ॥ ६४ ॥ वृक्ष आणि पाषाण ॥ पक्षी स्वापदे वनचरे जाण ॥ हे विसरवे सज्जन जाण ॥ निश्चयो मने दृढ केला ॥ ६५ ॥

॥२॥ ळविले ज्ञान ॥ अवचिता तस्कर पडे येउन । तरी घेतिल प्राण आपुले ॥ ३९ ॥ जैसा गळ आहे उंडियात हे मिना
सि ठाउक नाहीं अकस्मात ॥ मग पक्वा निगिलावा त्वरित ॥ तैसा सावचित्त मीं जालों ॥ ४० ॥ कीं न ठिकाये त्र देखों निडे का
रूक आकासि पक्षी न गेला ॥ तैसी प्रपंच फासा न पडता चि भला ॥ वेगीं उमज्ज ले याचि रिति ॥ ४१ ॥ आला काहीं ममता
न न धरों चित्ती ॥ परतो निजावे सदनाप्रति ॥ ऐसे ह्मणोनि सत्वरगती ॥ अरंण्या प्रति चालिला ॥ ४२ ॥ पिता माउ जला
अंतरी ॥ हा मारुतिचा अवतार ब्रह्मचारि ॥ कदापिन बुडे भवपुरी ॥ मग पते निचालिले ॥ ४३ ॥ पुर्वीं दृष्टांत जो जा
ला ॥ लोकां तेसि सांगितला ॥ ह्मणति धन्य तो वंश आपुला ॥ कीं पुत्र निघाला वितरागी ॥ ४४ ॥ याप रि समाधान क
रो निचित्ता ॥ गावासि गेले उभयता ॥ हृदईं ध्यातिले श्रीरघुनाथा ॥ माया ममता याको नि ॥ ४५ ॥ ईकडे रामदास आरं
ण्यात ॥ येकांति जावोन बैसले त्वरित ॥ होउ निया वैराग्य भरित ॥ विचार करित मानसी ॥ ४६ ॥ तिर्थ व्रते अनुष्ठान ॥
साधन ॥ कलीमाजि न होति अनुष्ठान ॥ तरी श्रीरामासि नियो निरारण ॥ करावे चिंतन तयाचे ॥ ४७ ॥ नाम घेता उठाउठी ॥
गणिका चढली वैकुंठी ॥ नाम जपत धुर्जटी ॥ सीतळ पोरी तो जाला ॥ ४८ ॥ ऐसा विश्वास धरो नि मने ॥ करीत बै
वा सला नामस्मरण ॥ न घेफळ मळ अथ जीवन ॥ मांडिले निर्वाण निजनिष्ठा ॥ ४९ ॥ जै अयोध्यावासी दशरथकु
मरा ॥ कौशल्यातनय जानकीवरा ॥ रावणांतका जगदोद्धारा ॥ सायोज्य दाता श्रीरामा ॥ ५० ॥ मी अनाथ बाळक
लुसे दीन ॥ आरंण्यात बैसलो निउळ वाण ॥ तू भक्त कैवारी पतीत पावन ॥ तरी धावे दर्शन मज आता ॥ ५१ ॥ ऐसी ॥२॥
करूणा भाकिता चित्ती ॥ तो अकस्मात तेथ प्रगटला मारुती ॥ विक्राळरूप दाखविले निश्चिती ॥ भया भीत चित्ती
न होय ॥ ५२ ॥

घ्मावयाचालिलादेवुदर्शनि॥ तो विटेवरि उभा जगजीवन॥ देखिले दृष्टीसदुरोणि धृष्टीसि॥८०॥ सम्भ्रम
णकरकटी॥ नाराणि ठेवोनि दृष्टी॥ ऐसेरुपदेखोनि कष्टी॥ रामदास भेटी नघेचि॥८१॥ ह्मणेमी मानसपुजा क
रिलो निसि॥ ते रामरुप न दिसे येथे॥ मग सन्मुखउभा राहोनि तेथ॥ काय बोलत देवासि॥८२॥ चापबाण हालिचे
काय केले॥ निजकर जघनी ठेविले॥ कीनिज वेशासि पालटिले॥ सांगवहिले श्रीरामा॥८३॥ काय बोला धरिला
जगजेठी॥ काहि आह्मासिन बोलसि गोष्टी॥ काय अपराध आठवला पोटी॥ ते उठाउठी सांगावे॥८४॥ दारयुग
गा ज्ञाली काय॥ येथे भीमरथी वाहत आहे॥ ऐसे विपरीत ज्ञाले काय॥ सांगलवला रघुनाथा॥८५॥ लोपोनि
गेली अयोध्या नगरी॥ येथे वसविलि क्षेत्र पंढरी॥ काय ज्ञाली सिलासुंदरी॥ येथे चोघी ना दिसे ळविला॥८६॥
अनिसबाह्य रद्वपाहि॥ ते काहिच न दिसे कोठे काहि॥ आता धालीनमावे काई॥ सांगलवला हि श्रीरामा॥८७॥
येक हनुमंत दिसतो येथ॥ हासे म्यातुन कुरलाकिमर्थ॥ तुज चाळवोनि कोन्या भक्ते॥ उभे केले येथे ठाई॥८८॥
आला कोना सिधावे आळिंगण॥ लेणे चिंता वाटेल समाधान॥ कोन्हास कराबे साष्टांग नमन॥ मजकारणे कळे
ना॥८९॥ कंठ ज्ञाल सद्गदीत॥ नेत्री अश्रुपात वाहात॥ ह्मणे अयोध्यावासि जानकीकांत॥ मेटावे हरित मन लागि॥
॥९०॥ मीतरि अनाथ तु सारीन॥ येथे दिसलो निढळबाने॥ आला स्वपाक्षि विलोकुन॥ धावे दर्शन श्रीरामा॥९१॥
ऐसा निश्चय देखोनि चित्ति॥ संतोषले रुक्मिणीपति॥ ह्मणे धन्य रामदासा चि भक्ति॥ उपासक निश्चितियानाव॥९२॥

॥७॥\ माध्यानसमईभिक्षेपुरते ॥ क्षणभरीजावेनगरात ॥ त्याचेनिंद्युधाकरोनिशांत ॥ मायुलिआरंभ्यातबैसावे ॥ ६६
प्रपंचिकलोकयेताजवळि ॥ तरीपळोनिजावेदुरी ॥ ह्मणेगुंताकरोनमजयेकाळी ॥ मायाजाळीपाडतील ॥ ६७ ॥ जो
परमार्थविषईविरक्त ॥ सत्त्वानआणिवैर्यवंत ॥ त्यागेघरितोजनाचिसंगत ॥ होईलअनाथरीकडा ॥ ६८ कस्तुरी
चेसुवासिकपोते ॥ क्षणेकराकिलेहिंगात ॥ तरीत्याचेमोलतुटेनिश्चित ॥ अवगुणलागेनिमिष्याचे ॥ ६९ ॥ कीतुमारवु
ग आंपुगिफळपाहि ॥ दोणिसारवलीयेकेठाई ॥ तरीदुर्गंधीलागेलपाहि ॥ संषयकाहीनधरावा ॥ ७० ॥ तेविप्रपंचिकजे
५ अज्ञानजन ॥ समुळवेष्टिलेअविने ॥ त्याचेसंगतीनेविरक्तजन ॥ लोगतानाडतीनिश्चये ॥ ७१ ॥ ह्मणोनिरामदास
वैराग्यसीळ ॥ मनुष्यदेखोनपळेतात्काळ ॥ नामस्मरणसर्वकाळ ॥ करितप्रेमळविदेहि ॥ ७२ ॥ तवयेकेदिवसिआषाढ
मासि ॥ पंढरीसचालिलेयात्रेसि ॥ मार्गीमारुतिसांगेत्यासि ॥ श्रीरामतुजसीभेटेल ॥ ७३ ॥ मगसावधझालेतेअवसर
री ॥ रामदर्शनाचिधरोणआवडी ॥ ऐसाद्दुष्टांतदेखोनिसत्वरी ॥ पंढरीसलौकरीपातले ॥ ७४ ॥ तवतेथेटाळमृदंगवा
जति ॥ वैष्णवआनंदेगातनाचति ॥ पुढेवाहातभीमरथी ॥ तेव्हासंषयचित्तिवाटला ॥ ७५ ॥ ह्मणेमीकरितोज्याचे
ध्यान ॥ तोकधिचनदिसेजान ॥ मगविक्षेपपाउनमन ॥ श्रीरामभजनकरितसे ॥ ७६ ॥ रघुनाथचरित्रमुखी
गात ॥ महाद्वाराआलेवरित ॥ तोगरुडआणिहनुमंत ॥ पुढेअवचितादेखिले ॥ ७७ ॥ मारुतिसकरोनियानमन ॥
पुढेपाहातिविलोकुन ॥ तोसंतसाधुवैष्णवजन ॥ करीतिकीर्तनस्वानंदे ॥ ७८ ॥ दिंडियापताकागरुडटके ॥ जैसेवैकु ॥७॥
ठउतरलेनिके ॥ रामदासासिवाटलाहरिख ॥ सप्रेमसुखदेखोनि ॥ ७९ ॥ तेव्हाहरिदासासिकरोनियानमन ॥

गोपाळकाळ जालियावरी ॥ देवासि पुसोनचालिला सत्वरी ॥ आश्रमासि जाता तेअवसरी ॥ तोवाटे सिजे तुरी
लागली ॥ १०६ ॥ रामदास येता नगरात ॥ चित्ति हरुषले म्हाळसाकांत ॥ म्हणे हा धन्य विष्णुभक्त ॥ आणिक देव तनेणे
चि ॥ ७ ॥ जो पांडुरंगमूर्तिसि नकरी नमन ॥ तोंकैसे घेईल माझे दर्शन ॥ तरी आपण मनुष्य धरोन ॥ यावे भेटी नतयासि
॥ ८ ॥ ते काहोता सिवाजी नृपवर ॥ तैसेचि जाले म्हाळसावर ॥ आरुढहोवोन सत्वर ॥ कपाळी भंडार लाविला ॥ ९ ॥ ऐस्या
रितिमणिमल्लमर्दन ॥ तेथोनि चालिले नलगता क्षण ॥ रामदासासि देखता दुरोन ॥ अश्वावरोन उत्तरले ॥ ११० ॥ म्हणे धन्य
आजिचा सुदीन ॥ स्वामिचे अकस्मात जाले दर्शन ॥ मग रामदासाचे धरिले चरण ॥ दिधले आलिंगन निज प्रिति ॥ ११ ॥
जो साक्षात सिव अवतार पाहे ॥ तो रामदासाचे वंदी पाय ॥ हात जोडोनि लवलाहे ॥ बोलति कायतयासि ॥ १२ ॥ पंढरीस
येता जाण ॥ आम्हासि देल जाव दर्शन ॥ मी गडावरी राहिलो बहुल दिन ॥ तुमची भेट ईछितसो ॥ १३ ॥ ऐसे बोलोनि म्हा
ळसापति ॥ रामदासासि बोलति पुढती ॥ श्रीरामाचे भजन करिति ॥ ते मज लद्याघवडे निसल्ज्ञान ॥ १४ ॥ रामदासे उत्तर या
देका हि ॥ तेअद्भुत जाले तयठाई ॥ अश्वनृपतिनसे काही ॥ म्हणतिन वर्हे अगाध ॥ १५ ॥ मगविवेक दृष्टीने पाहता ॥ ते
म्हणे आले असतील म्हाळसाकांत ॥ तो साक्षात शंकर अवतार मूर्तिमंत ॥ जो मज नकरी तअहर्निशि ॥ १६ ॥ तरि आ
तापरतोनि जाउन ॥ पाहावे तयाचे निजस्थान ॥ ऐसा विचार करोनि मने ॥ चालिले सत्वर तेथोनि ॥ १७ ॥ जो श्रीरामा
चा प्रियकर ॥ साक्षात मारुतिचा अवतार ॥ त्याणे सत्वर जावोनि गडावर ॥ म्हाळसावर पाहिला ॥ १८ ॥ श्रीरामरुप
आठवोनि मनि ॥ नमस्कार केला तयेक्षणि ॥ सभामंडपी कीर्तन करोनि ॥ आरति रचोनि गाईली ॥ १९ ॥ पंचानन

॥८४॥ मग रुक्मिणीस म्हणे जगज्जीवन ॥ रामउपासक भक्त जाण ॥ घ्यावया आला आपुले दर्शन ॥ तरी सीता
होउनि बैसावे ॥ १३ ॥ ऐसे सांगोनि पंढरीनाथ ॥ आपुले रूप पालटिले त्वरित ॥ श्रीरामरूप धरोनि त्वरित ॥
जाले सत्वर भेटावया ॥ १४ ॥ मुगुट कुंडले दैदिप्यमान ॥ सुंदर सगुण मेघश्याम ॥ हाती घेतले धनुष्यबाण ॥ ठा
न मांडोनि उभा असे ॥ १५ ॥ सन्निध होती रुक्मिणीमाता ॥ ते तत्काळ जाली सुंदर सिता ॥ हे दृष्टीसि देखोनि निज
भक्ता ॥ आनंद चित्ता वाटला ॥ १६ ॥ मग रामदास सं निघे येउन ॥ श्रीरामासि दिधले आलिंगन ॥ ते ध्यान दृष्टी
सि न्याहालुन ॥ समाधान वाटले ॥ १७ ॥ कंठ होउनि सद्गदित ॥ आनंदाश्रु नेत्री वाहात ॥ मग चरणी मिठी घालोनि
त्वरित ॥ मस्तक ठेविला सद्भावे ॥ १८ ॥ म्हणे तुलसी याचा वडीकारणे ॥ म्या श्रीरामरूप धरिले जाण ॥ आला हे चि
रूप ध्यानाल धरोण ॥ द्वैत खंडु न करावे ॥ १९ ॥ शिष्य संप्रदाय काहि ॥ सद्भावे कीर्तन करीत जाई ॥ तेणे जन म्ह
ठ अवसानकाली ॥ मासे भक्ति सि लागतिल ॥ १०० ॥ ऐसे सांगोनि जानकीवर ॥ मस्तकी ठेविला अभयकर ॥ माउलीक
रि देवो निकर ॥ स्वरूप सत्वर पालटिले १०१ ॥ पांडुरंगरूप जगज्जीवन ॥ धरिता जाला जगज्जीवन ॥ मायालाघवी मन
मोहन ॥ लाघव पूर्ण कळो नेदी ॥ २ ॥ धन्य रामदासाचि पुर्ण भक्ती ॥ स्वाधीन केला जानकीपति ॥ जैसी ईच्छा धरिली
चित्ती ॥ तैसा श्रीपति जाहला ॥ ३ ॥ मग विठलमूर्ति सि आळंगुन ॥ पुढती सद्भावे धरिले चरण ॥ रामदासे मांडि
ले हरिकीर्तन ॥ सप्रेम उल्हासे तेधवा ॥ ४ ॥ रामकृष्ण स्वरूपे दोन्ही ॥ हा संशय होता मनी ॥ ते तत्काळ निरसोनि ॥ ॥ ४ ॥
अद्वैत भजनी लाविले ॥ ५ ॥

निज

श्रीगणेशायनमः॥ जयजयकरुणासागरा॥ आनंदघना॥ भक्तवत्सलाराजीवनयना॥ विघ्नजनकादानव
मर्दना॥ जगजीवनापांडुरंगा॥१॥ जयविश्वव्यापकाकमळापति॥ सुजनजीवनास्वानंदमूर्ति॥ निर्गुणासगु
णाविश्वमूर्ति॥ अतर्क्यगतिवेदशास्त्रा॥२॥ जेवीसवाहुअपरमिता॥ विश्वचक्षुतेंतुदेखता॥ विश्वपादानेतुगमन
करिता॥ निगमवार्ताबोलिले॥३॥ जयविश्वबाहुआत्मारामा॥ गुणनिधानाउत्तमोत्तमा॥ स्वानंदप्रकाशापुरुषोत्त
मा॥ अनुपम्यमहिमापैतुझा॥४॥ तुझीध्यानातध्याणितामूर्ति॥ अतिपुरललियानेतिम्हणति॥ कुंठितजालिया
पुराणविख्याति॥ शास्त्रसंमतिलक्षित॥५॥ करितातपेतिर्थाटने॥ यज्ञनक्षेचिअनुष्ठाने॥ तोतुनिजभक्तांचेऐके
ताकीर्तन॥ आसीधाउनसाठाया॥६॥ करोणियोगाचिआटनी॥ साधकबैसलेवज्रासनी॥ आसिनेणताचक्रपाणि
भाविकधुंडोनपाहासि॥७॥ तुसर्वदेवातमुगुटश्रेष्ठ॥ सनकादिसिपुज्यवरिष्ठ॥ तोतुभाविकाचेघरिकष्ठ॥ क का
रिसिस्पष्टनिजांगे॥८॥ निजभक्ताचेकार्यकरिता॥ लज्यानवाटेतुझीयाचित्ता॥ मानापमाननसेतुझ्याचित्ता॥
पंढरीनाथातुजलगी॥९॥ तुझ्यानिजभक्ताचिऐसीनिकर॥ कष्टनघालितितुजसंकट॥ प्रपंचदुःखबोनिकष्ट॥
वैराग्यवरीष्टतुदेसी॥१०॥ त्यावैराग्याचेनिजबळे॥ तुसेभजनकरितिसर्वकाळ॥ कीर्तनीगातामक्तप्रेमळ॥ सां
डोनिलज्जमळचित्ताचि॥११॥ तुझ्याभक्ताचेहृदईनिधान॥ भक्ताचेकरिसिसंरक्षन॥ मध्यापणचिउभारोन॥ राखी
सिसन्मानदासाचे॥१२॥

॥५॥ आहयवाहनम्हणति ॥ तेरामदासेकेलीआरति ॥ नमस्कारकरोनिप्रीतिसद्गगति ॥ तेथोनिमागुतिनिघाले ॥ २०
परतोनिजाबासयेताजाण ॥ सिवाजीसकळलेवर्तमान ॥ कीमातेंउथापुलेरुपधरोन ॥ रामदासासिभेटले ॥ २१ ॥
पुढे ॥ धाणिक
हेकीर्तिऐकोनियाऐसी ॥ शरणआलासद्भावेसि ॥ मगअधिकारहोनरायासि ॥ उपदेशलयासिदीधला ॥ २२ ॥ धाणिक
सांप्रदाईवैराग्यशीळ ॥ भजनीलाविलेभक्तप्रेमळ ॥ परिरामदासउदासससर्वकाळ ॥ नकरीतव्वमव्वसर्वथा ॥ २३ ॥
नामाप्रमाननमानुनिसारिखि ॥ आरण्यातबैसावेयेकायेकी ॥ काहीगुंताकरिताचिलैकिकि ॥ तेथोनिसखीपळावे ॥ २४ ॥
राजारंकआणिदीन ॥ द्रिष्टिसलेखीसमसमान ॥ सर्वभूतिरामसद्भावपुर्ण ॥ हेआत्मज्ञानप्रगटले ॥ २५ ॥ तेअनुभवाचे
सोलीशब्द ॥ ग्रंथरचिलादासबोध ॥ सद्भावेवाचितांबुधिमंद ॥ होतसेअगाधज्ञानत्यासि ॥ २६ ॥ रामदासाचेंज्ञानअ
द्भुत ॥ स्वमतेरचिअध्यात्मग्रंथ ॥ जेश्रवणकरितांचिवैष्णवभक्त ॥ तरिजिवनमुक्ततेहोति ॥ २७ ॥ करावयाविश्वोद्धार ॥
म्हतकीअवतरलेवैष्णवविर ॥ जेसिध्यांतसांनिअपसतिउद्धार ॥ करुणाकरांदिनाचे ॥ २८ ॥ रामदासाचिअद्भुतस्थिति
सारिखेलेखीसोनेमाति ॥ पुढेयेताईंद्रसंपत्ति ॥ तरिनगणीचित्तिसर्वथा ॥ २९ ॥ श्रवणिऐकावेरामस्मरण ॥ मुखी
जपावेसाचेनाम ॥ ध्यानालआणोनिआत्माराम ॥ द्रिष्टीसमानसर्वाभूति ॥ ३० ॥ पुढिलअध्याइअतिसुगम ॥ कथा
रसाळनिरोपम ॥ जोवैष्णवभक्ततुकाराम ॥ त्यासिपुरुषोत्तमपावला ॥ ३१ ॥ याकथेचिरसोत्पत्ति ॥ वदविताश्रीरु
क्मिणिपति ॥ श्रोतियासविनवीमहीपति ॥ अवधाननिश्चितिअसोद्या ॥ ३२ ॥ स्वस्तश्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ श्रवणेचिपु
रतिमनोरथ ॥ प्रेमळपरिसोतश्रीरामभक्त ॥ सत्तेताळिसावाअध्यागोडहा ॥ ३३ ॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ ॥ ॥ ॥५॥

धन धान्य काहीं जे होते ॥ ते धारो नि गेले जेथील तेथे ॥ जैसे पाणि मेघे चे भरिले ॥ सागरात समावे ॥२६॥ की
वर्षाऋतु चे घन पाहे ॥ सीत काळीं नाहीं च होय ॥ नातरी होता सूर्योदय ॥ नक्षत्रे गगनी न राहाति ॥२७॥ की वृ
धाप्यआंगासि येता पाहि ॥ तारुण्य स्थान दिसे देहीं ॥ नातरी दुष्काळ येता पाहि ॥ तृणे सर्वही नासति ॥२८॥ तेवीं स्वद
रीं पडला दुःष्काळ ॥ धन धान्य धारो नि गेले सकळ ॥ मुले मानसीं करिति तळमळ ॥ परि अन्न न मिळे चि सर्वथा ॥२९
ज्येष्ठ कांतेसि पुत्र दोघे जन ॥ कनिष्ठेसि नव्हते संतान ॥ भाजी पाले खाति उकडोन ॥ परी क्षिशी कण दिसेना ॥३०॥
परि होणार न चुके सर्वथा ॥ जेष्ठ निवर्तली अन्न अन्न करिता ॥ तेणे सजीवत हो उ नि चिंता ॥ प्रपंच ममता नाठवे ॥३१॥
संपत्ति वैभव हार पता जाण ॥ मासवे चि गेला सन्मान ॥ देखता हासति सोयरे पिसुन ॥ ते हाल ज्जिल मन तुकपाचे ॥
॥३२॥ जे राखीत होते बहु मर्यादा ॥ ते चि स्वमुखे करिति निंदा ॥ वक्रोध्यं ना चि बहु आपदा ॥ उदिमाचा धंदा चालेना ॥३३॥
॥ पुरुष जाल्या द्रव्य हिन ॥ त्यासि न पुसति सोयरे पिसुन ॥ जैसी वृक्षा चि सडोन जाति पान ॥ तेथे विळासिन बैसति ॥३४॥
कीं रणी पडला चि नृपती ॥ दे हल्लो भेश्च रयाको निपळति ॥ ते विद रिद्र येता पुरुषा प्रति ॥ उपहासा करिति सुहृद ॥३५॥
ऐसा कठीण काळ येता चि देखा ॥ परमलोउत जाला तुका ॥ प्रपंची को पिन देखे सरवा ॥ मग चित्ति विवेका आठवी ॥३६
कोहि उदमा चि करिता हो तवरी ॥ तेथे अधीक येत से तुटी ॥ ऐसा कठीन काळ पडतां संकटी ॥ अनुताप चित्ति उपजला ॥३७
म्हणे लटका प्रपंच लटकी माया ॥ नरदेह केवळ नासिवंत काया ॥ त्या व्यर्थ चि जन्म दवडीला वाया ॥ पंढरीराया विस
रलो ॥३८॥ टेकनाने बाजे वरि करिता शयन ॥ तेथे सुख निद्रा न लागे चि जाण ॥ की विषकालवोनि रांधिले अन्न ॥

५१॥ तेथ घरील दाऊनिकरणी ॥ कीर्तिवाद विसि त्रिभुवनी ॥ ऐसा निजभक्ता कारणि ॥ तु चक्रपाणि गोविंदा ॥ १३॥
साचीवणा वयासद्गुण चरित्रे ॥ कोन्हासि करावि सिनि मित्त मात्र ॥ माझी तो मंदबुद्धि सकलत्र ॥ तु राजीवनेत्र प्रकाशिता ॥ १४॥ अनाथनाथ रुक्मिणीपति ॥ आता नम्र तुज पुडल पुडली ॥ ऐसे ही म्हणता निज प्रिति ॥ कुटिलमती होतसे ॥ १५॥ तुसी कृपा न होताचि जाण ॥ कदापि न करवे तुज नमन ॥ जे ज्या काळे येई लघडोन ॥ ते तु ऐसे सत्तेविन न होचि ॥ १६॥ क्षणक्षणा पालये नियामती ॥ संकल्प विकल्प येति चित्ति ॥ तु अंतरज्ञाण श्रीपति ॥ सांगावे किलि निज मुखे ॥ १७॥ न सांगावे जरी रुक्मिणीकांता ॥ तरी करुणा तुज चि नये सर्वथा ॥ जैसे तान्हे बाळ रुदन करिता ॥ न धरी तसे माता दुरवासि ॥ १८॥ तैस्यांच रितिं चक्रपाणी ॥ भक्त बाळ विति करुणा वचनि ॥ मग कृपा द्रिष्टी विलोकोनि ॥ स्वप्रेम भजनी लावि सि ॥ १९॥ ऐसी तुसीया गुणा चि कीर्ति ॥ मागे वर्णिलीस भाग्य संति ॥ त्या निजभक्ता चे अद्भुत कीर्ति ॥ तु चि श्रीपति वदविता ॥ २०॥ मागील अध्याई कथा लाघव ॥ रामदासाच्या निश्चये भाव ॥ देखो नियापंढरीराव ॥ जो देहुगाव पुण्यक्षेत्र ॥ २२॥ तेथील निजभक्त तुकाबाणि ॥ आंबले उपनाव ज्या लागोनि ॥ परी व्यवसाय करिता जनी ॥ अ सत्य वचनि न बोले ॥ २३॥ दोघी कांता तयासि असति ॥ घरी उदंड धन संपत्ति ॥ परि सांची विदेह स्थिति ॥ स्मरण ये कोलि करीतसे ॥ २४॥ माता पिता क्रमलिया वर ॥ दुःखरूप जाला संसार ॥ दुष्काळ पडला बहु थोर ॥ द्रव्य समस्त आटले ॥ १ ॥ २५॥
लेरामराव निजांगे ॥ २१॥ आला सादर होउनि प्रेमळ जनी ॥ निरूपण आयकावे श्रवणी ॥ दोडकीरा अध्यक्ष कापुरीहा णि ॥ योजन

घरा सिये ती वैष्णवजन ॥ त्यासि घालावे लोटांगन ॥ सद्भावे धुवावे चरण ॥ ते तीर्थ प्राशन करावे ॥ ५३ ॥ हरी रत्नपकरिता निश्चिति ॥ यावरि ज्ञालीक वित्तस्फूर्ति ॥ जे श्रृतिशास्त्राणे वर्णिली कीर्ति ॥ ते प्राकृतमति बोलत ॥ ५४ ॥ ते मागिल निरोपणा सरसे ॥ ते दृष्टांते थाले ध्यनयासे ॥ ते कथनध्यति सुरसे ॥ श्रोती सावकाश परिसिजे ॥ ५५ ॥ ऐक दानामा वैष्णव भक्त ॥ पंडुरंगासि वचन बोलत ॥ शत कोटी प्राकृत कवित ॥ तुसी कीर्ति वर्णिनिमी ॥ ५६ ॥ ऐको नि ह्मणे रुक्मिणीकांत ॥ नामया वाप्राति सा केली व्यर्थ ॥ कलीमाजी आयुष्य वर्षे शत ॥ यात ही विघात बहु फार ॥ ५७ ॥ आ णि प्रतिज्ञा करोनि बोलसी पाता ॥ परी हे सिधिन जाय सर्वथा ॥ मग नामदेव चरणी ठेउनि माथा ॥ रुक्मिणिकांता वि नवित ॥ ५८ ॥ मी तुसिया आश्रये बोलिलो देवा ॥ तो निर्वाग पण सिधि न्यावा ॥ तु काय पकनक रिसि केशवा ॥ आमुचा केवातो किति ॥ ५९ ॥ ऐको निनामयाचे करुणा वुत्तन ॥ प्रसन्न ज्ञाला सारंगधर ॥ मस्तकी ठेवोनि अभय कर ॥ सरस्वतीस आज्ञापि ॥ ६० ॥ तुयाचे जिव्हाग्री वैसोन सत्वरी ॥ कवित्व बोले ध्यति कुसरी ॥ जे श्रुतिचे गर्भीचे हे लिखं तरि ॥ ते प्राकृत वैखरी वदावे ॥ ६१ ॥ मग ब्रह्मनंदनया करी विनवनी ॥ नामदेव बोलेल प्राकृत वानि ॥ परी याचालि हिनारत्न पद कोनी ॥ चक्रपाणि योजावा ॥ ६२ ॥ सुखावोनि निपती विश्वेश्वर ॥ ते तत्काळ त्या हाती निजकर ॥ पर तु निप्रवक्तर पुसले जर ॥ तरि ते नय सर्वथा ॥ ६३ ॥ यावरि बोले घननिळ ॥ मी लिहित बैसेल सर्वकाळ ॥ आणि कले खकये देव ॥ न दिसे चपळ सर्वथा ॥ ६४ ॥ मग विलास भोग सर्व टाकोनि ॥ ऐकाग्र चित्त स्वस्त करोनि ॥ नामया चे कवित्व चक्रपानि ॥ लिहित बैसला सप्रेमे ॥ ६५ ॥

॥२॥ तेउत्तमभोजनह्मणोनय ॥३९॥ तेवीप्रपंचिजगतिविषईसुख ॥ तेकेवळजाणावेअतिमूर्ख ॥ जैसावांझे
चापुत्रउपजलादेख ॥ वायाचिहरिखमानावा ॥४०॥ ऐसाविवेककरोनिमानसी ॥ वैराग्यजालेतुकयासि ॥ सु
खदुःखमानोनिदोन्हिसरसि ॥ भजनअहर्निशीकरितसे ॥४१॥ पांडुरंगाचेदेउळपुरातन ॥ बहुदिवसाचेजी
र्ण ॥ तेनिजअंगेलिंपोनियाजाण ॥ केलेसारवोनसोज्वळ ॥४२॥ सकळसाधनामाजिश्रेष्ठ ॥ येकादशीव्रतवरिष्ठ ॥
तेआरंभोनियायेकनिष्ठ ॥ जागरणवरिष्ठकरावे ॥४३॥ कीर्तनकरावेनिजमते ॥ तरीअभ्यासिनव्हतेचित्त ॥ कोन्हि
प्रेमळगातिसंत ॥ धरावेपृष्ठतयाचे ॥४४॥ मागीलसंतजालेश्रेष्ठ ॥ त्याचिवचनेकेलीपाठ ॥ त्याहोनिमार्गना
हिवरिष्ठ ॥ भावयेकनिष्ठधरियेला ॥४५॥ भूतमात्रदेखोनिद्रिष्टी ॥ त्याचिकरुणायेतसेपोटी ॥ त्यासिपरोपकारकी
साकष्टि ॥ संतुष्टपोटीविनविला ॥४६॥ तेह्मणालाकोन्यारिति ॥ तरिसकळतीर्थेऐकायथामति ॥ कोन्हीप्रवा
सिअसतावस्ती ॥ त्यासिमंदिराप्रतिआनावे ॥४७॥ क्षुधार्थियासनामिळेअन्न ॥ तरिद्यावेत्यासिभोजन ॥ नसे
लतरिकष्टकरोन ॥ आणावेमुळवोनितयासाठी ॥४८॥ कोन्हीतृषाक्रांतजालियावरि ॥ त्यासिजीवनपाजावेनेवो
नि ॥ कोण्हिचालतआलादुर्होणि ॥ त्यासिरगडोनिनिजवावे ॥४९॥ कोन्हासिमस्तकीअसलाभार ॥ तोअपुले
पारिश्रमावेसवर ॥ तेवोझेबाधोनिपाठीवर ॥ विसावाक्षणभरत्यासद्यावा ॥५०॥ कोन्हिरोगेविप्रासिपीडिता ॥
जवळनसतासुहृदआप्त ॥ त्यावरिहोउनिकृपावंत ॥ औषधपथ्यकरावि ॥५१॥ गाईवृषभासनिर्बळपनी ॥ ॥२॥
मोकलोनिदेतिकोणिधनि ॥ तेनिकरेकुरवाळोनि ॥ चारापाणित्यासद्या
वे ॥५२॥

कोन्ही विकल्पी जे विचक्षण ॥ ते म्हणती कवित्व नूतन ॥ आम्हा नव्हे हे प्रमाण ॥ न करूं श्रवण सर्वथा ॥ ७९ ॥
मागील संतांचिया कोनि वचन ॥ आपुले कासया रचावे भूषण ॥ आयतेंच कोनि पक्वान्न ॥ हालपोळवणे कासया ॥ ८० ॥
ह्मणाल आशा करितां घनि रमण ॥ याचे कवित्व कां निंदिति जन ॥ तरी भाविका पाठी पुरातन ॥ विकल्पी ही
सति बहुसाल ॥ ८१ ॥ मागे त्रेतायुगी वाल्मीकाने ॥ भविष्य लिहिले रामायण ॥ ते का हि होती अमत्त जन ॥ ते अप्र ते
माण मानिति ॥ ८२ ॥ मग अवतार घेउन जानकीपति ॥ लिला दाविलि ते स्यारिति ॥ ते काय अनुभावास येता भलिति
येथार्थ मानितिस कळिक ॥ ८३ ॥ द्वापारि बोलिले कवि व्यास ॥ परि कौरवासिन वाटे विश्वास ॥ मग घडो निआलिया
अनयास ॥ धृतराष्ट्र संजया नमस्कारी ॥ ८४ ॥ एवं भावार्थीया मागे विकल्पिनर ॥ लागले असति परंपरा ॥ ह्मणे
न तुकयाचे अभंग साचार ॥ निंदिति पापी निजमुखे ॥ ८५ ॥ सूर्याचा प्रकाश देखोनिया दृष्टी ॥ डुडुळ डुंगे [illegible]
त्पलि चित्ति ॥ कीं पुर्वेसि चंद्र येता निकटी ॥ तस्करासपोटी नावडे ॥ ८६ ॥ दातिया चिऐको निकीर्ति ॥ कृपण उगेचि
धिःकारिति ॥ कीं दिव्य औषधी चमकलि राति ॥ रोगल क्षमच्छीति चिताल ॥ ८७ ॥ पंडिताचि देखोनि [illegible]ता ॥
अजा पाळ म्हणति बडबड व्यथा ॥ किंनाग गंधर्व सुंदर गायन करिता ॥ तेथे गर्धव भुंकिला न राहाति ॥ ८८ ॥ बहु
काळिचा सुगंध जाता पाहे ॥ तो पिंगुळ वेली सिमालेल काय ॥ सुंदर कपिला असलि गाये ॥ तरी यवन काय
पुजितिल ॥ ८९ ॥ ब्राह्मण प्रतिमेचि पुजा करिति ॥ अविंध देखुन फोडु पाहाति ॥ ते वि भाविक तुको बाचे कीर्तनी

॥७॥ ज्याचि वेदशास्त्र करिति स्तुति॥ व्यास वाल्मिक कवि वर्णिति॥ तो नामयाचे कवित श्रीपति॥ नवल मज प्रति वाटले॥
॥६६॥ सांडोन वैकुंठ भुवन॥ सांडोनि क्षीरसागर शयन॥ हातीं रुळ लेखणी घेउन॥ जगजीवन लिहिताति॥ ६७॥
कायेनि घेल मुखातुनि॥ तेथे प बधान देत चक्रपाणि॥ निद्रा व्यवसन सर्व टाकुनि॥ बसलि निसिदिनि साबध॥ ६८
ऐसे बहुत दिवस श्रीपति॥ नामयाचिया बैसोन संगति॥ तो कवित्व संख्ये चि पाहा ता गणति॥ जाले कीतिते ऐ
का॥ ६९॥ चाळिस लक्ष च वस्यासि कोटी॥ नवलक्ष गणित झाले सेवटी॥ ईल कीसंख्या देखो निद्रिष्टी॥ जाले जगे
ठेठी साबध॥ ७०॥ ह्मणलि धन्य नामयाचा प्रेमा॥ अद्भुत वर्णिला माझा महिमा॥ सर्वथा पार न कळे निगमा॥ त्या
मज पुरुषोत्तमा वस्य केले॥ ७१॥ ऐसे ह्मणोनि जगजेठी॥ नामयाचि निजकर पाठी थापटि॥ ह्मणे तुं मला रे भला मा
य्याच्या पोटी॥ जन्मलासि निज भक्ता॥ ७२॥ आता मासेर पध्य ठेवोनि मनी॥ सप्रेमे पाहे दृष्टि भरोनि॥ ऐसे बोलता ताच
क्रपाणि॥ नामा चरणी लागला॥ ७३॥ सात शॉं कोटीचा केला पन॥ सिद्धि न्याव्या या जगजीवन॥ बाकी राहिले कवि
त्व लेखन॥ ते करावे सुपूर्ण निजांगे॥ ७४॥ मग नामयाच्या घरोनि हात॥ तुकयाचे स्वप्नास आले त्वरित॥ ह्मणे वाऊगे
न बोलावे निमिस॥ करावे कवित्व मम आज्ञा॥ ७५॥ प्रमाण संख्या शत कोटी॥ ते सिद्धि पावविसे वटी॥ ऐसे ह्मण
उन जगजेठी॥ पाठी थापटी निजकरे॥ ७६॥ जागृति येउन जव पाहत॥ तव श्री ष्टिन देखे रुक्मिणीकांत॥ नामदेवही
न दिसे तेथे॥ चमत्कार अद्भुत देखिला॥ ७७॥ कीर्तन करी प्रेमे करुनि॥ प्रसाद किर सवदेवानि॥ प्रेम छ भक्त भाव ॥७॥

त

व

आजउद्धारलकळलेनृपति॥आम्हावैष्णवानावडेचीत्ती॥तेपुढेठेविले॥३॥तुवाआणिलेद्रव्यहोणा॥
हेआम्हासगोमासासमान॥ऐसेऐकोननिर्वाणवचन॥लज्जितमनीनृपनाथ॥४॥पुंडलीरायासि[illegible]बो
लतिवचन॥आमुचेकावेसमाधान॥ऐसीईछाअसेलमन॥ऐकतेरवुनृसांगतो॥५॥तुम्हिकरावेवि
ठलस्मरण॥तेणेचियासौसुखसंपन्न॥येरवीतरिसंपतीदेखिलियाघन॥तेमृत्तिकेसमाननृपनाथा॥६॥
गळ्यमालकंठीमिरवीतुळसी॥व्रतकरावेयेकादशी॥तेणेचिसमाधानआम्हासि॥द्रव्यरासीनघेता॥७॥
चित्तिधरोनप्रेमउल्हास॥म्हणावेविठोबाचेदास॥हेचिआमुचिआहेआस॥पुरनासावकाशधनीवरी॥८॥
ऐसीनिरापेक्षदेखोनस्थिति॥मनालआश्चिर्यकरीनृपति॥मगअनन्यभावेलोटांगनप्रीति॥पुन्हामागुतीघात
ले॥९॥तेदिवसिहोतिहरिदिनि॥कीर्तनकरेकेप्रितिकरुनि॥तोदोनसहस्त्रपठानचाकनेहुनि॥अविंदेहरितपारब
ले॥१०॥हेरठेविलेहोतेपाळति॥त्याणेसांगितलेयवनाप्रति॥कीपुंन्हियासआलानृपति॥दर्शनासरातितुकयाच्या
॥११॥मगपाठविलेसत्वरदुर्जने॥कीतयासिआणावेसिघ्रधरोन॥नानापरिशस्त्रघेवोन॥आलेधाउनअघरी
॥१२॥जेथेमांडिलीहोतिकथा॥तोवाडावेढीलाभवता॥आतीलमनुष्यबाहिरनयेता॥तेआडउनदतीसर्वथा
॥१३॥म्हणतिसिवाजीवोळखोनिसत्वर॥बांधोनिआणावेयासबाहिर॥रायासिकळलासमाचार॥कीवेढि
लेमंदिरपरचक्रे॥१४॥कोन्हिम्हणतिनृपवरासि॥उठोनिपळावेवेगेसि॥तेणेभयउपजलेमानसि॥विचारलय

॥७४॥ करिति॥ विकल्पीनिंदितिस्वमुखे॥९०॥ परीद्रोही सिमानु नितसमान॥ करीलसे श्रीहरीभजन॥ कोन्हीह
रिदासकरिलिकिर्तन॥ तरीसादर श्रवणीऐकावे॥ ९१॥ दिवसोदिवस अधिकच प्रीति॥ ययानाक्ष चढतिवाढ
तिमुक्ति॥ निद्राकिंचित न लागेराति॥ करितियेकांतिहरिभजन॥ ९२॥ आषाढी कार्तिकी पंढरीसि॥ नेमेवारीध
रिलीऐसी॥ मगपंधरादिवसायेकादसी॥ जावे स्त्रीनासिनिजभावे॥ ९३॥ निरापेक्षता तरिकिति॥ येकेदिवसी सिवा
जीनृपति॥ तुकोबाचिऐकोनकीर्ति॥ दर्शनाप्रतिपातला॥ ९४॥ ते छत्रपति प्रबलथोर॥ सिंहागडी होता
नृपवर॥ कोन्हासिनकळतासाचार॥ पुणीयासीसत्वरपातले॥ ९५॥ तेथेयेके वाणियाचे घरी॥ वैष्णव तुको
बाकीर्तनकरी॥ सजथासिकळतासत्वरी॥ संतोषअंतरी वाटले॥ ९६॥ मगनिशीमाजी कोन्हासि नकळत॥
लपोनिआला नगरात॥ यवनाचे भय बहुत॥ कीनेतील धरोनि॥ ९७॥ तुकोबाचे करोनि दर्शन॥ गडावरि
जावे परतोन॥ ऐसाहेत धरोनि मने॥ आला लपोन नृपनाथ॥ ९८॥ रुप्याचेलबक सोज्वळ जान॥ सोल
चातले मोहरा होन॥ तुकयापुढे द्रव्य ठेउन॥ केलेनमनसाष्टांग॥ ९९॥ ते द्रव्य देखोन ह्मणत॥ थरथराकापे
विष्णुभक्त॥ मगसिवाजिस काय बोलत॥ ते परिसा निजभक्त सद्भावे॥ १००॥ कासियापाहिजे द्रव्यठेवा॥
येकविठलचि आह्माकावा॥ त्याविण आणिक प्रपंच हेवा॥ अमुच्याजिवानावडे॥ १०१॥ जैसे हिरियाचे सायेवा
टी॥ गाराआणिल्या उठाउठी॥ कीयामुचिप्यावयासि भेटी॥ कनकवाटी आणिले॥ २॥ तुझीविरा ठेऐकीतो मति॥ ॥७४॥

तेथोनि ताल्काळ पळति विघ्न ॥ ऐसे संत बोलती वचन ॥ ते असत्य होउन आले की ॥ २८ ॥ माझे चित्त पाहा
सि जगज्जीवना ॥ तरी भील नाहीं आपुल्या मरणा ॥ परि दुःख होतें सज्जना ॥ ते मासी या मना न देखवे ॥ २९ ॥ आमु
ची जाति परंपरा ऐसी ॥ रुक्मिणीपति तुका यनेण सि ॥ विक्षेप जाला कीर्तनानु मानसि ॥ या हो गि मरण आ
लासकोनतें ॥ ३० ॥ ऐसे ऐको निकरुणा वचन ॥ ताल्काळ आले जगज्जीवन ॥ तुकयासि देत आश्वासन ॥ ह्मणे तु वा
कीर्तन करावें ॥ ३१ ॥ परचक्र आले माहा विघ्न ॥ ते मी निजांगे करितो निवारण ॥ तु स्वस्थ करोनि आपुले मन ॥ सप्रे
म भजन करावें ॥ ३२ ॥ ऐसा ह्मणोनि घनसावळा ॥ सिवाजी राजा आपण जाला ॥ अश्वारूढ होउन ते वेळा ॥ स
तो त्वर चालिला बाहिर ॥ ३३ ॥ कीर्तनी बैसले कसमस्त ॥ तयासि न कळता हा वृत्तांत ॥ कौतुक मांडिले अद्भुत ॥ ते
परिसा भक्त भाविक हो ॥ ३४ ॥ ज्या वाडियात होते हरि कीर्तन ॥ तेथे अकस्मात प्रगटले जगज्जीवन ॥ आपुन
चि स्वये हाक मारुन ॥ ह्मणे जातो पळोन नृपनाथ ॥ ३५ ॥ दोन सहस्त्र पठाण वेढोनि वाडा ॥ घालिता होता ते ने ग
डडा ॥ तिलके होउनि मागा पुढा ॥ पाहाति रोकडा नृपनाथ ॥ ३६ ॥ क्षण एक पडोन त्याचे दृष्टी ॥ चपळ वेचालिला
उठाउठी ॥ सैन्य लाउनि आपुले पाठी ॥ लाघव जगजेठी दावित ॥ ३७ ॥ नगरवासि लोक समस्त ॥ जागृत होवोनि
अति हरिले ॥ माडिया माहाली दिउने राहात ॥ काय बोलत परस्परे ॥ ३८ ॥ राजा पुढे जातो पळोन ॥ त्या मागे लाग
ले यवन ॥ आता न वाचति त्याचे प्राण ॥ अनर्थ होवो न येईल ॥ ३९ ॥ आविंदाचे सैन्यात ॥ पाळति हरजेठ विले हो

य

॥५१॥ सिपडिला॥१५॥देखोनिरायाचेमनदुखील॥तुकयासिकळलाअंतांत॥ह्मणेकायगुजगुजकरितामनात॥
सांगावरितमजपासि॥१६॥ऐकोनिवक्षियाचेवचन॥हळुचसांगतिसज्ञानजन॥कीराजयासियावयाकारणे॥
पुरचक्रदारुणपातले॥१७॥ह्मणउनियातासत्वरगति॥येथोनिपळवावानृपति॥आसाधालयालाप्रति॥त
स्विवाचतिप्राणयाचे॥१८॥तयासितुकोबाबोलेकाय॥कीर्तनातूनउठेनयं॥धर्मनिलिऐसीआहे॥नेणताका
यसकळिक॥१९॥ऐकोनिऐसेनृपनाथ॥निश्चयकरोनिबैसलास्वस्त॥ह्मणेमारतारक्मिणिकांत॥त्याविणसर्वथा
असेना॥२०॥आजियेकादशीपर्वकाळसुदीन॥संनिधआसतिवैष्णवजन॥तेथेकीर्तनीतआलेमरण॥तरिभा
ग्यधन्यपैमाझे॥२१॥ईकडेपरदळबाहिरविचारकरिति॥धरोनिआणासत्वरगति॥वाडीलहेरउदंडयेति॥प या
रीकोन्हिनोळखविराजया॥२२॥यवनासिसांगतिजाऊन॥कथेमाजिबैसलेबहुतजन॥त्यातसिवाजी
राजाआहेकोन॥आह्माकारणेकळेना॥२३॥ऐकोनपापयकांचेवचन॥क्रोधेसंतापलातेदुर्जन॥ह्मणेकथेत
बैसलेजितुकेजन॥तितुकेमारुणराकावे॥२४॥त्यातसहजचिराजासापडला॥ऐसानिश्चयदृढकेला॥पं
लरसाक्षतुकयाला॥अंतातकळलासासमई॥२५॥मगध्यानातआणेनिपंढरीनाथ॥नानापरीविकरुणा
भाकिला॥जयजयनाथनाथरुक्मिणिकांत॥पावहरितयेसमई॥२६॥तुझियाकिर्तनातआलेसज्जन॥तया ॥५१॥
सिताकाळआलेमरण॥आलाहेअरिष्टनिवारण॥तुजवाचोनकोनकरील॥२७॥जेथेतुझेनामकीर्तन॥

येकपुरेंव्यथ्रहा...ति ॥ आडरवळोनिलेचिराइपडलि ॥ येरयेरासि काय बोलति ॥ उत्तम गती दिसेना ॥ ५३
आंगासि लागतां काटवन ॥ तेणें वस्त्रें गेलीं फाटोन ॥ येकदीर्घस्वरें करिति रुदन ॥ जातिल प्राण म्हणोनि ॥ ५४
ही वस्तु येव्यतिप्रबळ ॥ तेणें चिसैन्य जालें विकळ ॥ वोसाड अरण्यांत करिति तिळमळ ॥ अश्व तो सकळ पडाली
॥५५॥ अद्भुत केलें जगजीवनें ॥ कोना सि मारितां जिवें प्राणें ॥ नागवे घडे फीरतियेवन ॥ आलि नायवनसकळा
सि ॥५६॥ रायें म्हणति चिप्पउली सत्वरी ॥ अश्व तो जालेरानभरी ॥ काय वनें वस्त्रें राहिलें दुरी ॥ केलें निकारीसकळिक ॥५७
ऐसा दुर्जनासि दंड करुनी ॥ परतोनि आले चक्रपाणि ॥ तुकयाचे कीर्तनीं येउनी ॥ सप्रेमरंगणि नाचत ॥५८॥ श्रवण
सि बैसले लोक समस्त ॥ तयासि न कळता व्रतांत ॥ विघ्न ...टळीतें पंढरीनाथें ॥ मावव्यघटीन करोनि ॥५९॥ तु
कया... नि जगजीवन ॥ येउनि सांगिलें वर्तमान ॥ आला निर्भय असो निथापन ॥ चाराकीर्तन थावडी ॥६०॥ मग
जय जयकारें पिटें निराळी ॥ हरिनामें गर्जति संतमंडळी ॥ वैष्णव नाचति कीर्तनमेळी ॥ तुष्टला वनमाळी म्हणो
नियां ॥६१॥ रायासि सांगति सकळजन ॥ परचक्र आलें होतें दारुण ॥ त्याचें न करितां निवारण ॥ गेलें पळोन आपे
आप ॥६२॥ आश्चर्य करि नृपवर ॥ म्हणे मज पावला रुक्मिणीवर ॥ परिष्ट आलें होतें थोर ॥ तें अनिवार आपासि स
कळिक ॥६३॥ यापरि माणेनि समाधान ॥ श्रवण करिती हरिकीर्तन ॥ च्यारि प्रहर जालें जागरण ॥ तो उदया
अरुण पातला ॥६४॥ मग उजळोनियां मंगळार्ति ॥ बोवाळिला रुक्मिणीपति ॥ हरिनामें गर्जोनियां क्षिति ॥

म्हणति

॥६॥ ले॥ तयासि दिसे वैकुंठनाथ॥ जैसा नृपवरसी बाजी॥४०॥ येका म्हणती ~~नदी~~ दिसे म्हणति धरा धरा॥ राजा
पळोनि जातो धरा॥ हडबड जाली माहाविरा॥ म्हणोनि सत्वरा धावति॥४१॥ येका जवळिच दिसे पाहि॥ धरू जाता
काहिच नाहि॥ येक म्हणति पळोनि पाहि॥ आता चलवकरी मारावा॥४२॥ येक म्हणति घाला वेढा॥ काय पाहाता
रे मागापुढा॥ येक म्हणती तुम्हा म्याडा॥ वीर रोकडा धरवेना॥४३॥ आपण दोन सहस्त्र विर॥ इतुक्यात पळ
लो येकवीर॥ कासया वागविता हतियार॥ प्राण सत्वर घ्याना का॥४४॥ येक म्हणति उगवेल दिवस॥ मग
राजयास धर सावकास॥ आता आमुचे न दिसे उजळि यास॥ व्यर्थ कासया त्वरा करिता॥४५॥ क्षण येक राहो
ण स्थिर॥ तो कौतुक मांडिले सत्वर॥ आपण प्रगट जाले सत्वर॥ म्हणति धरा रे सापडला॥४६॥ माघुति सकळ
लागले पाठी॥ परि लयासि नातुडे जगजेठी॥ क्षण येक पडेना द्रिष्टी॥ धरिता लिगुलि आतुडेना॥४७॥ सुकुपक्षा
चे पडिले चांदने॥ याप्रकारे धावति सकळ यवन॥ प्रहर रात्रीत पंच योजन॥ आरण्यात नेऊन घातल॥४८
त्या डोंगरी लिगरले कारवन॥ महाभयानक बोसाट आरण्य॥ ते स्थळि नेउनि सकळ सेना॥ जगजीवन परत
ले॥४९॥ ते सकळ वीर भोवते पाहाति॥ तो कोठे न दिसे सिवाजी नृपति॥ म्हणति आपुल्यासि पडली भ्रांति॥ धाव
लो रात्री वेर्थचि॥१५०॥ येक म्हणति लरळति द्रिष्टी॥ तेणे चिवाया जालो कष्टी॥ म्हणति येक सत्य घ पष्ट॥ आ
म्ही तो द्रिष्टी देखिला॥१५१॥ परतुनि चालिले माघुति॥ तव माळवो निगेला निशापति॥ आंधारी कोन्हि न दि ॥६॥

ऐसीरेकोनियागोष्टी॥कांतासक्रोधजालीपोटी॥आपुलेनिजकरेंलल्हाटपीटी॥म्हणेमीकरंटीअभागी॥७९॥
बाटिलेंगाविन्याद्विजवरा॥म्यांकायसंसाराकरावे॥८०॥मावरीकांतेसिउत्तरदेत॥जैसेंआपुलेंआहेसंचित॥वा
टाटकोनिनिश्चित॥घ्यावेबहुलकोठोनि॥८१॥येकेदिवसिरेंहुआंत॥तुकोबाआनंदेंकीर्तनकरित॥तोनव
लवर्तलेंअद्भुत॥तेंपरिसाभाविकहो॥८२॥टाळमृदंगवाजतिसुस्वरे॥तेणेनादेंकोंदलेंअंबर॥तटस्थहोउनि
नारीनर॥नामोच्चारकरिति॥८३॥तोगावांतयेककासारजाण॥ऐकावयासयेतसेकीर्तन॥त्याच्यालेंकरा
सिव्यथादारुण॥होतातिप्राणकासाविस॥८४॥कांताम्हणेतयासि॥आजितुम्हीनजावेंकथेसि॥त्राणेंनायको
नतिच्यावचनासि॥गेलाकीर्तनासिसत्वर॥८५॥तोमागेंलेंकराचाजालाप्राण॥मातादीर्घस्वरेंकरीरुदन
त तैसेंचिप्रेतखांद्यावरीघेउन॥कीर्तनात्आणोनिटाकिले॥८६॥कासारीणम्हणेतुकोबासि॥तुवांआम्हांसिपा
ठघेतलीकैसि॥वेडेंलाविलेंभ्रतारासि॥मायालोभासिसांडविलें॥८७॥तुझीकथाऐकोनिसाणें॥म्हणोनि
लेंकराचागेलाप्राण॥आमुच्याघरीपूर्वीपासुन॥नाहीधारजिणेंहरिनाम॥८८॥ऐसेंबोलोनिउद्भट॥कीर्तनरंगीं
टाकिलेंप्रेत॥तेणेंश्रोतयांचेंदुखवलेंचित्त॥राहिलेनिवांतअवघेचि॥८९॥जैसेंभक्तांगपक्वान्नजेवितां॥
त्यांतमृत्तिकापडलीअकस्मात॥तेवींकीर्तनामाजीपडताप्रेत॥रंगसमस्तविटुळला॥९०॥लोकम्हणतिकासा
रिण॥तुयेथेंआलिसकुनुपघेउन॥परियापासिनाहीअमृतसंजीवन॥मेलेंलेंकरउठवीन॥९१॥

१ अघाचितगोविअतकैसा॥तैप्रभमणोनत चौरा

॥७॥ देउळ भिंति घातलें ॥६५॥ विस्मयासि जाला नृपनाथ ॥ गावांतील नरनारी काय बोलत ॥ तुह्मा वरें सारा भी
पळत ॥ गेला हरितनगरांतुनि ॥६६॥ ते यवनें देखों निद्रिष्टी ॥ पळत चि लागले ह्मांचे पाठी ॥ कैसें नाचें ह्मा संक
टी ॥ आश्चर्य पोटीं वाटलें ॥६७॥ राजा चमत्कार ला मनीं ॥ ह्मणे धरील ईश्वराचे किरणी ॥ वाचविलें परिह्मापा
सुनि ॥ चक्रपाणि कृपाळु ॥६८॥ येके दिवसिं सिवाजि नृपति ॥ विचार करी आपुले चित्तीं ॥ तुकोबास देतां धन
संपत्ती ॥ परि न घेति सर्वथा ॥६९॥ तरि दीन रूप होउनि आपण ॥ नेउन धावें घरीं धान्य ॥ येरवीं माझें राआसन ॥
न घेति सर्वथा ॥७०॥ ऐसी युक्ति योजुनि जाण ॥ वस्त्रे पांघुरला फाटकें जीर्ण ॥ वृषभावरी धान्य देन मन ॥ चालिला घे
उन तेधवां ॥७१॥ दोन घटिका लोटल्या यामिनि ॥ तुकोबाचे पातलें सदनि ॥ तो हे बैसले रंगावनी ॥ हातीं स्मरणी धरो
नियां ॥७२॥ राजा येउनि सत्वरीं ॥ गोणि लोटोनि टाकिली द्वारीं ॥ ह्मणे स्वामी कृपा करोनि मंजुरी ॥ धान्य मेळवोनि ठे
विलें ॥७३॥ तुमचे चरणीं ठेवोनि हेत ॥ येथें घेउनि आलो किंचित ॥ मी अनाथ दीन बहुत ॥ हे सारवा घरांत आपुल्यां
॥७४॥ मग नमस्कार करोनि सत्वरीं ॥ राजा गेला तेथून सत्वरी ॥ तुकयास कळलें अंतरीं ॥ कृत्रिम परिक्षणें नियां ॥७५॥
ह्मणति वोळख सांगता राया कारणें ॥ याचें प्रेम मज नव्हे होईल खंडन ॥ ह्मणे निउगेंच धरिलें मौन ॥ नामस्मरण करितसे
॥७६॥ मग निजकांतेसि काय बोलत ॥ धान्य आणिलें नृपनाथें ॥ घरांत ठेविलें समस्त ॥ खंडेल सुकृत आपुलें ॥७७॥
तरि येक्या दिवसें पुरतें अन्न ॥ निजकरें घेईं ह्यांतुन ॥ वरकड द्विजांसि बोलाउन ॥ स्वामीकारणें अर्पावें ॥७८॥ ॥८॥

श्रीगणेशायनमः॥ जयस्वरूपासागरराजगजेंद्री॥ तुसगुन रूपादारविसिद्धीथी॥ जेभक्तासिपउतामाहासं
कटी॥ तेक्षातुनटसीआपेआप॥१॥ सर्वांगेदिससिसावळा॥ दिव्यपितांबरकासेपिवळा॥ पिवळेचपदकरुस
मुगुट स्थळा॥ यावरिरत्नकिळासवकलि॥२॥ पिवळाचिंकनक दिप्ति॥ देखोनिलज्जितनिशापृति॥ पिवळेकुंडलका
नितळपति॥ मकेरारुतिसुढाळ॥३॥ पिवळीचकंठीमोहनमाळा॥ मध्येकौस्तुभशोभेसुढाळा॥ तेदृष्टीस
देखोनसर्वकाळ॥ भक्तप्रेमळभुलले॥४॥ पिवळीटिळकललाटी॥ पिवळीआंगीचंदनाचिउटी॥ पिवळीया केशरि
क्षुद्रघंटी॥ देखतातल्लिनदृष्टिस॥५॥ पिवळेचवस्त्रपाघुरुण॥ पिवळेचहातिविरकंकण॥ पिवळायेकावळी
चेलेणे॥ तुजकारणेशोभल॥६॥ पिवळेच्यबांकीचरणीतोडर॥ पिवळेचीनेपुरेशोभतिवाळे॥ नखीचेतेजसर्व
काळ॥ भक्तप्रेमळगर्जति॥७॥ ब्रह्मादिकादुर्लभचरण॥ तेप्राप्तजाले दासाकारणे॥ तिहियकिलप्रपंच
भान॥ वर्णितिसद्गुणपेतुसे॥८॥ मानापमाननाठवेचित्ति॥ जिहियाकिलोकिकस्थिति॥ तेनिर्लज्यहोउनि
कीर्तनीनाचति॥ तेतुजप्रतिपावले॥९॥ ज्यानदुराशायाकिलिमने॥ जेसारिखेलेखतिसनसोने॥ ज्याचेस्वगु
सुखसेविनमने॥ तेतुजकारणेआवडे॥१०॥ जेणेदेहलोभसोडोनितत्वता॥ चहुमुक्तिसिहाणेलाता॥ ऐसी
ज्याचीनिरापेक्षता॥ तेरुक्मिणीकांतातुजपावले॥११॥ संकटीपडताभक्तप्रेमळ॥ सगुनरुपधरिसितात्काळ॥
नविचारोनिकाळवेळ॥ तूदिनदयाळपावसी॥१२॥ कलयुगीबौध्यअवतारजाण॥ ऐसेबोलतिशास्त्रपुराण
सांचेहियेकवेळमागेनिवचन॥ होसीसगुणस्वईछा॥१३॥ जेसीसांजवेळझाली तांपाहे॥ वत्सगाईपासिजाये॥

॥८॥ ऐसे बोलता सकळलोक ॥ म्हणति काय उत्तर देल तुका ॥ हरीनामापरिस सुधारस फिका ॥ जो ईश्वरासि हि दुर्लभ ॥
॥९२॥ विश्वास न मानीतुम्ही जिवा ॥ तरी ताळकाळ पाहाया चे अनुभवा ॥ ऐसे म्हणोनि भक्त वैष्णवा ॥ अपूर्व ला
घवाहा खविले ॥९३॥ श्रोतिया सम्हणे लय झणि ॥ विठल विठल वदा वाणि ॥ हे चि अमृत संजीवनि ॥ विकल्प मनीं न
धरावा ॥९४॥ ऐसे बोलता समारंगणि ॥ विठल नामा चि उठलिया ध्वनि ॥ नाद ब्रह्म मुसावोनि ॥ गगन भरोनि कों
दले ॥९५॥ मुख पेलि वारी गालिचे ॥ विठल नाम गर्जे ति वाचे ॥ रखउ पाषाण ते भूमिचे ॥ म्हणति वाचे हरीनाम ॥९६॥
दिंडि पताका टाळ्या तुन ॥ विठल नामाच्या निघति ध्वनि ॥ ते ऐकासुरवर यमकारि ये उनि ॥ तो आनंद मनी पाहाति ॥९७॥
जाणलेने ण ते थोर लहान ॥ विठल विठल म्हणती प्रेमे करून ॥ बाकी नो ळी सकळ जन ॥ प्रेमे करून नाचति ॥९८॥ ये
कयेका कडे लोक पाहाति ॥ नव बावक्षाचे दिसति विठल मूर्ति ॥ याति वर्ण वेगळे न दिसति ॥ अद्भुत स्थिति वाणली ॥९९॥
लव पहुत न वल वर्तलेते थे ॥ पेलउठोनि बैसले [illegible] अवचिते ॥ मग सावध होउन लोक समस्त ॥ देखते
जाले ते पवा ॥२००॥ सन्निध होति त्याचि माता ॥ संतो षवाटला तिच्या चित्ता ॥ म्हणे मी अ ज्ञापणे मीनेणता ॥ निंदि
ले व्यर्थ तुकयासि ॥२०१॥ कौतुक देखोनि सकळजनी ॥ विश्वास बैसला त्याच्ये मनी ॥ म्हणति अमृत संजीवनि ॥
हरिनाम हे निश्चित नसे ॥२०२॥ पुढिले अध्यायी कथा सुंदर ॥ वदविता श्रीरुक्मिणिवर ॥ महीपति सुहृद उनि श्च
य थवरा ॥ वसविले अंतर निजरूपे ॥२०३॥ स्वस्तश्री भक्तविजय ग्रंथ ॥ श्रवणे चि पुरति मनोरथ ॥ प्रेमळ परि ॥८॥
सोत पांडुरंग भक्त ॥ अठेतालिसावा अध्याय गोड हा ॥२०४॥ श्रीसिताराम चंद्रार्पणमस्तु ॥ ॥ ॥ ॥

कोणा निजमुखे करितसे न ॥ तेथोनि जाय वेसवरूप कोन ॥ आपणास काही दुषन ॥ करित श्रवण बैसत ॥ २७
कोन्हीपका नेकरितमाना ॥ आदरे देति भोजना ॥ तरीते सर्वथा नयेमना ॥ विकेरस नाथावरी ॥ २८ ॥ कोन्ही दुर्बळ
अनाथ दीन ॥ त्याने वाढीले भाजिचे पान ॥ तदेहनि महापुर ले जान ॥ आवडी करोनि भक्षावे ॥ २९ ॥ बळ्ळा का म
वनाथाल ॥ दिवसाये कोतिजा बोन बैसल ॥ रात्री येउनि गावाआल ॥ कीर्तन करीसप्रेमे ॥ ३० ॥ दोनमास असो
मनगरि ॥ गेले नाहि तआपुले मंदिरि ॥ कांता गाहाणे घरोघरी ॥ लोका चारी देतसे ॥ ३१ ॥ ऐकसा जनी येकमा
त ॥ मासेकर्म बहु विपरीत ॥ घरधनी न करीआमुचे परत ॥ बैसल अरण्यात जावोनि ॥ ३२ ॥ राको नियाध
दाउदिम ॥ कीर्तनी नाचतो अतिप्रेमे ॥ हृदइ आठवो निपुरुषोत्तम ॥ भजनी नेम धरियेला ॥ ३३ ॥ दोन मसि
ने गावात असोनि ॥ का आला ना दिवसीमसदनी ॥ मी चिंतातुर होवोणि ॥ झुरलेसाजनी रात्रंदीन ॥
॥ ३४ ॥ कधी भेटेल तुम्हाप्रति ॥ त्यासि सांगा धर्मनिति ॥ कितुबारा किलकालेप्रति ॥ जालीफजी
तिअनाल ॥ ३५ ॥ ऐसीऐकता सेजारणि ॥ निससांगतसे गान्हाणि ॥ तेयेके दिवसि उदकालागोनि ॥ घागर घेउनि चा
लली ॥ ३६ ॥ कुंभात भरोनिया जीवन ॥ परतोनि घरासयेते जाण ॥ तो तुकोबाने कर निस्नान ॥ देवालयात चालि
ला ॥ ३७ ॥ कांताल वलाहे न्याको निजवळी ॥ पदरी धरिले तात्काळी ॥ मर्यादा सायाको निले वेळी ॥ काय तेस मइ बोलिली
॥ ३८ ॥ तु निर्लज्जनिःशंक होउनि ॥ कीर्तनी नाचतोनि शीदिनि ॥ घरासि नयेसि परतोनि ॥ मी तव्व मळमनी करितसे ॥ ३९ ॥

॥१॥ परीमोहपान्हा घालिता पाहे ॥ निष्ठुर न होय सर्वथा ॥१४॥ ते विष्णु अवतारा चि नयवेळ ॥ तुजसी बोलति भक्त प्रेम
ळ ॥ तया चि मानो निकळ बळ ॥ बोलसील कां गुज गोष्टी ॥१५॥ ऐसे आयकोन वैष्णव जनां ॥ तेही केले आपुल्या स्वा
धिन ॥ त्याचे वर्णवया गुण ॥ उल्हास मनी धरियेला ॥१६॥ दीन दयाळ वनमाळी ॥ त्यातरीं अघटीत केली आळी ॥
तुनिजांगे बैसोन हृदय कमळी ॥ स्वानंद नव्हाळी बोलवी ॥१७॥ जैसा पिता घरी पुत्राचा हात ॥ खडु मांडोन वनामा
वि॰ सी बोल ॥ ते चि बुद्धिच्या चाळकर क्मिणिकांत ॥ लिहिविसि ग्रंथ मज लागी ॥१८॥ की गोवर्धन उचलोनि आपन ॥ गो
पाळा सि धि घले थोरपन ॥ तेवी मासे करोन बुसावन ॥ ग्रंथ रचना तू करविसि ॥१९॥ मी मंद बुद्धी पंढरीनाथा ॥
ये घेउनि रोप हिनें सांगता ॥ या मुखे वदविसि भक्त कथा ॥ हे आश्चिर्य चित्ता वाटतसे ॥२०॥ कवने वेळे सि वर्तले
कहि ॥ ते म्या सर्वथा देखिले नाही ॥ लिहिं आडक पडता काहि ॥ आठव लवलाहि देसी तु ॥२१॥ तु बुद्धि प्रकासीता ला
सारंगधर ॥ सर्व भार घातला तुज वर ॥ नेउनि मी पनाचा भार ॥ ग्रंथ साचार वदविसि ॥२२॥ मागिले अध्यायं
ति ॥ वीठल स्मरण करिता चि प्रीति ॥ कुण्ड पडुउ बिलस त्वर गति ॥ ते कथा नकनि श्चिति परिसली ॥२३॥ तो चम
त्कार अद्भुत देखोन ॥ बहुत सन्मान करिति जन ॥ मग तुकोबा घ्यारण्यात जाउन ॥ करित चिंतन हरीचे ॥२४॥ दांभि
क लौकिके प्रतिष्ठा ॥ मानीत जैसी श्वान ईष्टा ॥ टाकुन सन्मान चेष्टा ॥ करीयेक निष्ट हरीस्मरण ॥२५॥ जेणे ॥१॥
लोक पिशाच्य म्हणति ॥ कुटीव खमुखे निंदा करिति ॥ तैसीच धरोनि विदेह स्थिति ॥ न्यावो नियेकांति बैसावे ॥
॥२६॥

कोन्हिस्तविती॥उत्तमग्रंथनाथ्यमम्हणती॥परीतुकयासिनाहीहरुषरवंती॥सानंदचित्तिसर्वदा॥५५॥ते
दिवसीहोलीहरीदिनि॥तुकोबाबैसलेदेवस्थानि॥कांतेसिसंन्निधबोलाउनि॥म्हणेऐकाविंहरिकथा॥५६॥मग
सन्मुखबैसउनितिजला॥निजकरेटाळविणाघेतला॥प्रकरअभंगउपदेशकेला॥तोसज्जनीऐकीलेअसेला॥५७॥
यात्वाचिअन्वयआणोनिध्यानि॥मीलिहितोआरुपवाणि॥जैसादेखावयवासरमणि॥दीपकउजळोनिदाविती॥५८॥
नालरीव्हावयाअमृतसिद्धि॥येथेदेतआपुलीऔषधि॥तेविलुकयाचाअभंगअर्थत्रिशुद्धि॥मीमंदबुद्धीसांगतो॥
॥५९॥परीगंगेतवोहव्यमिनालियापाहे॥सासिअपवित्रम्हणेनय॥कीपरिसासिलोहमेरलीयापाहे॥काळिमाअंगराहतयाची
॥६०॥सासंताचिअनुपमवचने॥अर्थपाहातासखोलसंधान॥परीकिंचितबदेलसोचेदृष्टपेकरने॥तेपरिसासज्जेननिं
ग जप्रीति॥६१॥एकांतेसिसन्मुखबैसउनी॥म्हणेनरदेहहचिक्षेत्रजाण॥येथेउनकेलेहरीस्मरण॥तरीपीकलेदारुणनि ये
जभाग्ये॥६२॥जिहिपरमार्थनकेलाहट॥यांचीजालीबीबुड॥बाहोनप्रपंचकाबाड॥सिनविलीहाडवेर्थचि॥६३॥
आस्सिटकेदिवानसर्या॥देणेलागतोयाचझाडा॥नाहीलरकाळोजिहुलदारा॥दारववीदरारासहसाल॥६४॥सांचे
चिभयपावोनमनी॥दाहाटक्कयाकिलेझाडोनी॥बाकीसत्तरसाठोगोनि॥एवजनयनीदिसेना॥६५॥दाहाटके
म्हणसीलकोनते॥हेआरंकावाटेलनिजचित्ते॥तरीदशेंद्रियक्षत्राते॥झडलीप्रस्तुतजाणवो॥६६॥अपशब्दआणि
रसाळस्तुती॥सारिखेचिवारेश्रवणाप्रती॥नेत्रासिसोनेआणिमाती॥सारिखेदीसतिमाझिया॥६७॥साखरआणिवृंदा
वन॥जिव्हेसनाहिअधिककउणे॥पुंगुळआनिबकुळसुमन॥घ्राणासिलागतिसारिखे॥६८॥इंद्रियातमनचंचळपा

॥२॥ मीलोकलज्जेकरनपाहे। घरिमोकलीतेनिसधाय। तुवाआमुचिवाटकेलीकाय। सांगलवलाहेयेसमई॥४०॥ या
वरीकांतेसिबोलेवचन। तुसेमायबापकेलेलगन। तैआह्मासिदिघलेपाहोन। मगवस्त्रअन्नपुरउकासया॥४१॥
कांताह्मणेमगतुक्यासि। पाहिलेतरिसांगकवणासि। येरह्मणेआमुचेमायबापासि। निरविलेतुजकांते॥४२॥ ऐसवरिप
लीबोलिली। मायेबापेतुह्मीमेली। तेकोठेमीपाहुवहिली। नेमसनीजाउनिजहस्ते॥४३॥ यावरीभक्तबोलिलेकाय॥ पा ली
डुरंगपिताआमुचाहोय। विश्वनेणतीरुक्मिणिमाय। तेअक्षयअढळसर्वदा॥४४॥ अशीसिजेकाहोतिउह्मासि। तेणेकाळते
वाढीति। विश्वासयेताप्रळयअंति। तेनाशनपावतीसर्वथा॥४५॥ घरातआकाशबिंबतांजाण। त्यासआलेनाहिजुनेपन॥ ना
शपावतांघराकारणे। गेलेफुटोनह्मणोनय॥४६॥ तैसीआमुचिबापमाये। त्याचेचित्तिआठवीपाय। तेअन्नवस्त्रपुरवितिलपाहे॥
येथेसंशयनाहीसर्वथा॥४७॥ मगकांताह्मणेप्राणेश्वरा। आतांचलावेनिजमंदिरा। तेणेपिसुनातहोयउजागरा। संसा
रबरातुमचेनि॥४८॥ मीश्रीहरीचेपायआठवीन। तेचपुरवितिलवस्त्रअन्न। परितुह्मीघरीअसोन। श्रीहरीभजनक
रिलजा॥४९॥ भ्रतारह्मणेतेअवसरी। माझेवचनऐकसीलजरी। तरीभाकदेईनिजकरी। येतोमंदिरीआतांच॥५०॥
कांतेनेवचनदेवोनिदेखा। घरासिनेलावैष्णवतुका। आश्चर्यवाटलेगावचेलोका। बोललियेकमेकापरस्परे॥५१॥
चारदिवसवैराग्यदाऊन। आपुलीप्रतिष्ठावाढविलिआने। पुन्हामायेसिवश्यहोउन। प्रपंचीजाबोनिपडियेला॥५२॥
येकह्मणतिजालेयेथास्थित। प्रपंचीचसाधेलपरमार्थ। तुकयानेअपंगिलेकांतेते। तेणेसमाधानआमुचे॥५३॥ जाबो ॥२॥
नबैसलेगिरीकपारी। कोनचढलावैकुंठि। यापरीलोकबोलतिगोष्टी। विवेकपोटीनकरिता॥५४॥ कोणीनिंदति

जिवाचे होईल काय ॥ मज तुज कष्टा तरं न होय ॥ तो एक विच्यार सांगेन ॥ ८३ ॥ मुळाले करास मवेत पाहीं ॥ उभ
यतां न देखाये केठाई ॥ हा विच्यार एक सील जरी पां हिं ॥ निश्चई ॥ तरी वियो नाहि सर्वथा ॥ ८४ ॥ मग सील कुरे खातिल काय ॥
हे चिंतां ल सर्वथा आणु नय ॥ याचे अन्नवस्त्र यासि पाहे ॥ लिहिलें आहे विधीनें ॥ ८५ ॥ तू आपुला गळा घेउ गवोनि ॥ चुकवी
चौऱ्यासिल क्ष योनि ॥ गर्भवासा चि चुकवी जाचणि ॥ हा विचार कानीं ऐकवो ॥ ८६ ॥ मी तुज टाकोनि पळतो निराळा ॥ कीं ऐवु
ज देखोनि बांधितिल गळा ॥ तुझ्या होलिचे मुजारी मजला ॥ होवो नि घाला घालतिल ॥ ८७ ॥ धर्मदुताचा अवघउ मार ॥ दे
न खोंजीव कापे थरथर ॥ आता माझी नाउ असली जर ॥ तरी कावे उद्धार सर्वस्वे ॥ ८८ ॥ काय करो निज संचिता ॥ साठीपु
उली से जिविता ॥ हे माझी कर्णि नके सर्वथा ॥ पंढरीनाथा आवडले ॥ ८९ ॥ मोक कामिकारि जाली पाहे ॥ तरी पुढें पाठ घेतुली
आहे ॥ यासि सर्वथा करुणा नय ॥ नागवण होय निश्चित ॥ ९० ॥ ओपक्क चेउ न घ्यावें जीवनु ॥ जे बावयासि देखेला विलापानें ॥
तरी तुवा चित्त वाव करुन ॥ सर्वस्व दान करावे ॥ ९१ ॥ ऐसा निश्चय करिसि चित्ति ॥ तरी मल्ले लोक तुज लामानिति ॥ उभय
लोकी वाढेल कीर्ति ॥ तो उपाय चित्ती ऐकवो ॥ ९२ ॥ वरगपडो निमेली गुरे ॥ भांडी ह्मणावीं नेली चोरें ॥ नाही ज्याली मज
लेकुरें ॥ ऐसें कठीन अंतर करावें ॥ ९३ ॥ सर्वस्वे निरसो निया आस ॥ कठोक करी निज मानस ॥ उपमा समान वज्र जैसें ॥
धैर्य चित्तास करावें ॥ ९४ ॥ किंचित प्रपंच विषयसुख ॥ हें निसेष धुंकोन टाकितां देख ॥ परमानंद घनि पावसी अनेक ॥ ह
सनकादिक इच्छीत ॥ ९५ ॥ हे साध्या सन्चुकति मोठे ॥ भवबंधनाचे होई तुटे ॥ अंती सोहं व्हे होतिल मोठे ॥ वैकुंठ बारे चाल
ता ॥ ९६ ॥

॥३॥ हि ॥ तेस्थिरावलेविठलपाशीयि ॥ तैसेकर्मेंद्रियदेही ॥ करुँपनपाहिनसेचि ॥ ६९ ॥ ज्याचाविषयनकळेमासि ॥ स
चि हजां संशहाझाडिलीऐसी ॥ बाकीसत्तरउरलेमासि ॥ ऐवजमज्जपासीसांगतो ॥ ७० ॥ पांडुरंगचोधरीजाणयेथीचा ॥
म्हणताझाडाकरासकळबाकिचा ॥ हृदयचोहटाबैसोनसाचा ॥ बोललोवाचालोऐका ॥ ७१ ॥ म्हणतोहांडाभांडगुरुसेरि ॥
देउनिसाडीआपुलीबाकी ॥ हेचिबुधिकरोनियानिकी ॥ होयनिष्कळेकीह्मणतसे ॥ ७२ ॥ हेयासिनदेतानिजकांते ॥ ल
रीलपावयासुखकोनते ॥ यावि नस्थयछनदिसरिते ॥ चिवेकचिसेविचारी ॥ ७३ ॥ हाविश्वव्यापकजगजेठी ॥ माजमेणे
पळताउठाउठी ॥ तुज्याकोन्हिघालितापाठी ॥ नदिसेभृष्टीसर्वदा ॥ ७४ ॥ गर्भआरंण्णिफिरावेकिति ॥ पाठघेतली
याच्यादुति ॥ आधीचकुळवाडीकेलीनसति ॥ तरीकामज्जघालेगांजिता ॥ ७५ ॥ तरीबेबाकहोउनिसर्वापरी ॥ येथ
चिथसावेनिरंतरी ॥ खईच्छादेईलजेमजुरी ॥ तेभक्षुनिजकरीसकळिक ॥ ७६ ॥ याणेनागवोनि सोडिलेकिती ॥ तैसं
साराआलेनाहीपुढति ॥ म्हणेपरिकरोनिस्तुलि ॥ कोण्हिनघेतिसर्वथा ॥ ७७ ॥ येकादशीसद्गुरुस्वोनिनिजमान ॥
तयासिंहासनतिसुकळजन ॥ जयासिनेणेमानापमान ॥ मानाभिमानराकिला ॥ ७८ ॥ कसुवटीसुजेउतरलेनिकुडे ॥
तयासिघालीलावैकुंठि ॥ मासीहितैसीचघेतलीपाठी ॥ केलीसाटीजिवाचि ॥ ७९ ॥ ऐसेचिपुढिलेकळलेअसता ॥ ज्या
णोनिमीझालोनेणता ॥ ज्याचेनिर्दयपणेगांजिलेबहुता ॥ त्याच्याहातासापडले ॥ ८० ॥ आतांविवेककरोनिमानसी ॥ उद्ध
रहोईलसंसारासि ॥ नाहीआरंभिलामासीयाजिवासि ॥ मगथनुमांसिकापया ॥ ८१ ॥ जरुरझालेदिसोनसहज ॥ मगका
नावडेसांगतुज ॥ उपासरोकडेयेतिलमज ॥ आताकासयाकाजधरावि ॥ ८२ ॥ देहाचालोभधरितापाहे ॥ तुसीया ॥३॥

ना

चिंतनत्यजासि॥विठलनामनिजप्रेमेसि॥अहर्निशिघेईका॥१२॥हास्त्रीउपदेशाना॥आश्रयोज्ञान॥सहजआलेअ
नुसंधान॥उपलविलेआसपूर्ण॥संतसज्जनजाणती॥१३॥येकादशीअभंगदेखा॥निमुखेबोलिलावैष्णवतुका॥श्रावरिवो
वीजंदरिका॥तेलरतीलनिश्चितदेखासभाग्य॥१४॥निजकांतेचेकरोनिमीरा॥केलासाधकासउपदेश॥जेणेतु
येनभवपारा॥शांतिसुखअनयासेयेहाता॥१५॥जैसीचकोराचिदेखोनआर्ति॥गगनीउगवलारोहिणीपति॥पूरि
त्रकारानवंचिकवनाभ्राति॥समानस्थितितयाचिगा॥१६॥१७॥तेवीकांतेसिउपदेशकेला॥परीअर्थनाहीकोनासि
नाहींवंचिला॥जोखभावेघेईलत्याला॥असेठेलास्वतासिद्ध॥१८॥वचकानीपडतानिश्चित॥तेणेद्रवलत्याचाचित्त॥मग
अनुसंधानिलागेलप्रीत॥श्रवणकरितानिजप्रेमे॥१९॥आणिकवर्णीनिहरीचेगुन॥चारीप्रहरकेलेजागरण॥मग
उद्यासिपेताअरुण॥रुक्मिणिरमणवोवाळिला॥२०॥जाबोनिईंद्रायिनेचेतिरी॥आनसाविलेतयेअवसरी॥कांता
येवोनिनिजमंदिरे॥द्विजासिस्नउकरीपाचारिले॥२१॥चित्तशुध्धकरोनिनिश्चिति॥संकल्पघाललानिजप्रीति॥
हेकामनाधरोनिचित्ति॥मंदिरतेव्हांलुराविले॥२२॥भांडीगुरेवस्त्रअन्न॥सकळघेउनगेलेब्राह्मण॥तेथेजटीलसं
न्यासियेउन॥मंदिरधुंडोनपाहातसे॥२३॥तवकाहिचनादिसेनिश्चिति॥मगचुलीतिलराखघेतलीहाती॥साबीगा
सिचर्चिलीविभुती॥देखोनिहासतिसकळिक॥२४॥म्हणेचोधरलबाटिलातेवेळे॥शंकरासिलाधलेहव्याहव्य॥तेवि
निर्दैवाचेप्राक्तनकेवळ॥दिसोनआलेआपणासि॥२५॥इतुकेकरुनतेअवसरी॥तुकोबाचालिलेसत्वरी॥तिळमात्र
अन्ननाहीघरी॥म्हणोनिकांताउद्विग्न॥२६॥कालत्रीयेकादशीनिराहार॥क्षुधेनेपिडितमुलेलेकुर॥म्हणोनिर्बलरीचि

॥७६॥ तेसुख होईल उभय तासि ॥ सोहळे करिती लक्षवरुषी ॥ जाउत विमाने सन्माने सि ॥ विष्टपथापना सिबैसविती ॥१७॥
संतमहंत सिद्धकिंन्नर ॥ हे पुढे यतील सामोरे ॥ गंधर्व गातील सुस्वर ॥ नामघोष गजर करोनि ॥१८॥ मायबापे देखता दिठी ॥
आळंगोनि घेसी याचि भेटी ॥ चरणी घालोनि दृढ मिठी ॥ असो निकरी यापासि ॥१९॥ तेसुखाचे पुरवा वयाकोड ॥ ह्मणोनि नि
तकरोनिया वाड ॥ मनि निश्चय घरो निढ्रढ ॥ परमार्थ सदृढ करावा ॥७०॥ तुदैव पाहा वयाला याससकरी ॥ नाहिवं
ता विश्वारानधरी ॥ प्रातःकाळी उठोनि सेउ करी ॥ स्नानकरी अनुतापे ॥७१॥ सोमवार व्दादशीपर्वकाळ ॥ उदई कपाळ लउन
मकाळ ॥ तरी मन करोनि शुध सत वेळे ॥ ब्राह्मण सकळ पाचारी ॥२॥ संकल्प करोनि विधियुक्ति ॥ ग्रह लुरवावे लयाहाती ॥ पुढे उद्यो
गन धरावा चित्ति ॥ अन्नवस्त्राचि किंचित ॥३॥ मायबाप सखा जिवलग ॥ आपुले सिरि असता पांडुरंग ॥ तो पुरवील नि:संगे
दीनदयाळ श्रीहरी ॥४॥ तो सन्निध आहे मज जवळी ॥ परीदुरी सांगतो पाल्हाळि ॥ तुदेखोनि कायजाली सआंधळी ॥ विन्हे.
सकळ जानसी ॥५॥ कनक कांता पदार्थ दोन ॥ जना सि आवडुति जिवाहोन ॥ आह्मासि पाषाणाहुनि हीन ॥ तुकयाखुन
जानसी ॥६॥ भ्रकला हा मनि निश्चळ राहतिजान ॥ सज्जनसोयरे हे वन ॥ वृक्षवल्लि आह्मा कारणे ॥ दिसे समान सारिखे ॥७॥
तो जवळि आहे रुक्मिणीपति ॥ ह्मणोनि सुखदुःख समान वाटति ॥ तो अनि विषयाचि नैश्चय भ्रांति ॥ भजन प्रीति करावे ॥८
सद्रूप चेरूपे करून ॥ देव बोलाविले मज कारणे ॥ तुवाहि सादर केले श्रवण ॥ तरी तैसे चिवर्तो न दावि का ॥९॥ असभ्र हो वोनि
रुक्मिणिवर ॥ मासाल केला अंगिकार ॥ आता सर्वथा आणिक विचार ॥ नव्हे साचार निश्चित ॥१०॥ करोनि सडासमार्जन ॥
श्रृंगारिले तुळसीवृंदावन ॥ अतील ब्राह्मणाचे पूजन ॥ सद्भावे जाणकरावे ॥११॥ कायावाचामनोभावेसि ॥ होई वैष्णव ॥७६॥

म्याकरोनिमोत्तमसुरी॥लेकुरेपोसिलहोतिबरी॥याचेलोबाहीरखरव्यापरी॥चालेपरभारेआरब्धे॥४१॥या
परीकाव्ळकंठेलागता॥त्याबायाचिबुध्दिकेलीरथा॥घरासिआणिलेप्राणनाथा॥मुकलीअर्थासर्वहि॥४२॥पाय
आठवितानिशिदिनि॥अन्नवस्त्रदेतोमजलागुणि॥ऐसाविश्वासह्याचेवचनी॥आपुलेमनीआणिलला॥४३॥चिंतन
केलेदोनतीनवेळा॥तोदरिद्रपाततेलाकाळ॥लेकुरेकरिलिलव्ळमव्ळा॥अन्ननमिळेह्मणेनिया॥४४॥ऐसापापा
निकेलाघात॥ह्मणेनसंतत्तजालेचित्त॥तरीमीआतानावोनिदेउळात॥करीनविपरीतलरेका॥४५॥घरधणीपा
याचिवर्णिलोथोरी॥तेफोडोनटाकीनयेअवसरी॥मपाषाणघेउनमस्तकावरि॥चालिलिलवकरीदेउळाल॥४६॥ह्मणे
रुक्मिणीपतीचेचरण॥ब्रंह्मादिकरितिज्याचेध्यान॥नारदादिकरितिगायन॥वर्णितिथोरपणजयाचे॥४७॥त्यावरीपा
षाणघालोपाहे॥मीफोडोनटाकीनलवलाहे॥ऐसाकरोनिनिश्चये॥माहाद्वारासिआलसे॥४८॥हेजाणोनिपंढरीना
थ॥देउळामाजिथरथराकापत॥तोभक्तवछलदिनानाथ॥लिळादाखितभक्तासि॥४९॥जेणेमछरुपधरोनि॥शंखा
सुरमारिलसमुद्रजीवनि॥तोतुकयाचेकांतेच्याभयेकरोनि॥चक्रपाणिकापतसे॥१५०॥जोकूर्मरुपधरोणिघननीळ॥
पाठीधरिलामंदराचळ॥तोप्रेमभक्तीचेदेखोनिबळ॥कापेचळचळानिजांगे॥१५१॥जोवाराहरूपश्रीहरी॥वसुधा
धरिलिसदढेवरि॥तोलिलानाटकीवैकुंठविहारी॥निजभक्तासिभीतसे॥५२॥जोवळेचिप्रगटरीस्तंबाच्यात॥हिरण्य
कस्यपविदारिलादेस॥तोनिजभक्ताच्याभयेबहुत॥अतीकापतथरथरा॥५३॥जोरेणुकेचेउदरासयेउनी॥निक्षत्रीकेली

॥५॥ तातुर। ह्मणेकैसाविच्यारकरावा ।२७॥ तवगावचिमाहारीनहोतिदीन॥ तिचेरूपधरीमातारुक्मिण॥ तेह्मणेतु
कयाकारण। वस्त्रमागोनपाहावे।२८। ऐसेह्मणोनिविश्वजननी। बाहेरनिघालीततक्षणि। तुकयासिदेखोनिन
यनि। कायबोलिलितयासि॥२९। घरलुटविलेविप्राहाति॥ तुमच्याघरिचिमीमाहारिनराबति॥ काहिउरलेंअसे
लतपाहाति॥ तेथावेमजप्रतिमायबापा॥३०॥ तोवाडियामागेपरसात। लुगडेदेखिलेवाळताततेथे॥ तेतुकयानेवोधे
चे निघेरिता। तिजकारणेदीघले॥३१॥ गावींलोकदेखोनिमनी। विस्मितजालेतयक्षणि। ह्मणतियाणेकेलोकरणी॥
घातलेपाणिसंसारा॥३२॥ याणेसांगताचिमात। ऐकोनिकांतासक्रोधचित्त॥ ह्मणेआक्रनमासेविचित्र॥ जाली
अपकीर्तिलोकात॥३३॥ वाडियातमिळाल्यासेजारणि। आजवळदेरासेगाहाणि। कोन्हासिदुःखसाउसाजनी।
लळमळमनिकरितसे॥३४॥ दोनमासपरियंतजाण॥ राकोनदियलेभ्रताराणे। परतोनिघरीनयेचिजाणगा
वातअसोनिसर्वदा॥३५॥ नानापरीचेत्रिविधजन। मागेपुढेबोलतीउणे। ह्मणतिकालसमजाउन। घरासिचे
उनिमीघाली॥३६॥ रात्रीकरोनिहरिकीर्तन। याणेमजघातलेमोहन॥ नानापरिचेदृष्टांतदेउन। बोलिलावचन
तेऐका॥३७॥ बापविठोबाआईरुक्माई। त्याचेपायचिंतितजाई। तेथेअवघेदेखिलेसमई। त्यायासकाहीनकारेता॥
॥३८॥ त्याचाविश्वासधरोणिजाण। त्यालुटविलेसकळधनधान्य॥ भांडीगुरेसर्वदेउन। उदासहोउनबैसली॥३९॥ ॥५॥
नेसलेवस्त्रआणिलेघुवोनि॥ तेपरसातवाळोलाविलेसाजनी। तेमाहारिणीसदीधलेआजिवोदोनिमतुलीतो
नयनीदेखिले॥४०॥

तुवां उपसेविलें मज कारणें॥ आठवित जाय याज कारणें॥ मग तो पुरवील वस्त्रअन्नें। तें त्याचें वचन ऐकिलें॥ ६९॥
विश्वासें वचन धरो निचित्तीं॥ घरलुटविलें विप्रा हातीं॥ लेकुरें मुलें अनाथ दिसती। अन्नवस्त्र यासि मिळेना॥ ७०॥
ऐसा पाप्यानें केला घात॥ म्हणोनि चालिली देउळांत॥ त्यावरी पाषाण घालो निश्चित। फोडेन निश्चित येसमई॥ ७१॥
ऐसी पत्नी चिरे कोन मात॥ मोहें द्रवलें त्याचें चित्त॥ म्हणे ईणें तो मांडिलें विपरीत॥ म्हणोनि विघ्न पालटे तें॥ ७२॥
तरी इस सवें जावों निश्चापन॥ नम्र बोलावें विनित होवोन॥ की क्रोधना नरे तुज लागोन॥ तरी मज वरी पाषाण घाली
का॥ ७३॥ ऐसें विचारी निचित्तीं॥ मागुती चालिला सत्वरगती॥ हे जाणोनि वैकुंठपती॥ चिंता करी तम नाल॥ ७४॥ पहिलें
अरथरा होतें कापल॥ तो उगेंच राहिलें निवांत॥ देखोनि विस्मित जाली मनांत॥ मग विनोदें पुसत रुक्मिणी॥ ७५॥
म्हणे देवाधिदेवा पंढरीनाथा॥ मागें चळचळां कांपत होता॥ आतां त्याश्रय जाला कोन ता॥ हा संशय चित्ता वारत॥ ७६॥
कोन तुमचा प्राणसखा॥ जिवलग पाललापाठी राखा॥ ऐसें म्हणे भक्तप्रियसखा॥ निवांत राहिला ते समई॥ ७७॥
मग म्हणे रीन दयाळ॥ आणिक निच्छ रिठ चोउवलें सबळ॥ तुकया आपुला भक्त प्रेमळ॥ आलि कळ वध मासी तया॥ ७८
म्हणोन आपुलें दुःख विसरोन॥ याचीच चिंता वाटे दारुण॥ त्यासि उपाय करावा कोण॥ हे मज कारणें कळेना॥ ८०॥ कांता
फोडील आमुचे चरण॥ म्हणोनि मागें येतसे जाण॥ की पत्नीस ऐसें बोलावें वचन॥ घाली पाषाण मजवरी॥ ७९॥
ति चिंतो आहे विरोध भक्ति॥ विवेक विचार नाहीं चित्तीं॥ धवाचे ता मारेल तुकयाप्रति॥ हे चिंता मज वाटतसे॥ ८१॥

॥६॥ ज्याणे अवनि॥ तो निजभक्तासि चक्रपाणि॥ भयाभीत होऊनि कापत॥५४॥ सकळ सुरवर जिंकिले ज्येणे॥ तो दश
कंदर निवटीला रघुनंदने॥ ऐसा परम पुरुषार्थी भक्तभूषण॥ तो भयेकरोनि कापत॥५५॥ ज्ञानाभिमाने फुगल बळी॥
मग त्रिविक्रम होऊनि वनमाळि॥ तयासि घातले पाताळी॥ तो वनमाळी कापत॥५६॥ कौंस चाणूर महादैत्य॥ स्वह
स्ते निवटी कृष्णनाथ॥ तो तुकयाचे कांते चे भय अद्भुत॥ असे वागवीत मानसी॥५७॥ घर्मे डवरीला चक्रपाणी॥
देखोनि विस्मित ज्याली रुक्मिणी॥ ह्मणे काय चिंता उपजली मनी॥ मजला गोजि सांगावे॥५८॥ यावरील ह्मणे चक्रपाणी॥
आजि चिंता उपजली असे मनी॥ जे तुकयाचि कांता सक्रोध होऊनी॥ पाषाण घेऊनि येत असे॥५९॥ निजकरे फोडावे आमु
चे चरण॥ ऐसा निश्चय करोनि तिणे॥ यासि उपाय करावा कोण॥ हे मजला गोण कळेना॥६०॥ रुक्मिणी ह्मणे संकट काय॥
येथूनि पळावे लवलाहे॥ येकडी वेळ चुकवोणि पाहे॥ परतुन यावे मागुति॥६१॥ यावरी ह्मणे जगज्जीवन॥ आपुले स्वा
धीन नाहि जाणे॥ मी जो लोअसे भक्ताआधिन॥ यांचे आज्ञे न वर्तती॥६२॥ बाळके पदरी धरीली पाहे॥ पीलया बळे
तोडितां न ये॥ तो निज मोहे थोकला राहे॥ तेसे आह्मासि ज्याले की॥६३॥ मिलिंद निज मुखे कोरी काष्ठासि॥ परी कमळ
न फोडवे त्यासि॥ अडकला राहे निज मोहेसि॥ गती तैसी मज ज्याली॥६४॥ आपून गेलिया येथून॥ तरी तुकयाचे मोडेल
मन॥ न्हलिनि देखता सगुन॥ देईल प्राण आपुला॥६५॥ यांचे मनोगत राखिले जरी॥ कांता येऊनि ते अवसरी॥ पाषाण
घालिल पायावरी॥ हे चिंता अंतरी वाटले॥६६॥ ईकडे पतिसक्रोध मानसी॥ सत्वर येत देउळासि॥ देखुन तुका पु ॥६॥
पुसे तिजसी॥ कोठे जालेसि मज सांग॥६७॥ येरी ह्मास उत्तर देत॥ तुसा पिता रुक्मिणिकांत॥ त्याणे चि मासा केला घात॥
पाय निश्चित आठविला॥६८॥

।तिसअपंगिलेजगज्जीवने॥ मजबाहेरदीधलेराकोन॥ ह्मणोनिरुदनकरितसे॥१३॥असोतेसमईप्रेम
वर्णिला॥ तरीविसेषवाढेलकथा॥ पायावरीपाषाणउचलोनिघातिला॥ तोरक्मिणिमाताबोलिली॥१४॥
कायअपराधकेलाजगज्जीवने॥ ह्मणोनिफोडितेस्यांचेचरण॥ तेतुसांगमजकारणे॥ संकोचमनिनध
रिता॥१५॥येरीह्मणेऐकमाये॥ येकदोनवेळाआठविलेपाय॥ तोमजहीनदिसेयेकहिठाव॥ संसारसोयमो
डिली॥१६॥घरीनाहिनेसुअन्न॥ मुलेलेकुरेकरितिरुदन॥ ह्मणोनिसंतापघरोनीमने॥ फोडितेचरणयासा
ठी॥१७॥पाषाणेकेलाआघातघाला॥ ह्मणोनिसंतप्तजालेचित्त॥ ऐसीऐकोनियामात॥ रुक्मिणिबोलतत
येसी॥१८॥जेसंसारातपडेलउने॥ मीनित्यांगेपुरवीनतुजकारणे॥ मगसाडीचोळिमुष्टिभरिहोन॥
तिजकारणेदीधले॥१९॥हेदेतांचिपावलीसमाधान॥ मगपाषाणदीधलाराकोन॥ तेकावस्त्रकरोनिप
रिधान॥ धरिलेचरणरुक्मिणिचे॥२००॥मुठभरहोणघेउनिहाति॥ बाहेरआलीसत्वरगति॥ पुढीलअध्याईरसा
ळउपत्ति॥ सादरश्रोतिअसावे॥२०१॥हृदईबैसोनरुक्मिणीकांत॥ स्वयेंवदवीतोग्रंथार्थ॥ महीपतिस्यांचा
मुद्रांकित॥ शरणागतसंतांचा॥२०२॥स्वस्तश्रीभक्तविजयग्रंथ॥ श्रवणेचपुरतीमनोरथ॥ प्रेमळपरिसो
रं तपांडुरंगभक्त॥ एकोनचाळीसावाध्यायगोडहा॥२०३॥श्रीराधाकृष्णार्पणमस्तु॥छ॥छ॥छ॥छ॥ छ॥

॥७॥ पाषाणघालील पायावरी॥ मग सांचे पायदुखतील जरी॥ तरी कीर्तनी नाचेल कैसिया परी॥ ऐसे चिंतातपंत रीवारतसे॥ ८२॥ यावरी रुक्मिणि उत्तर देत॥ तुसी काउद्विग्नता लाये थ॥ जयावरी आपुली कृपा किंचित॥ तरी कळीकाळ कापलल यासि॥ ८३॥ जयासि प्रसन्न जाला भास्कर॥ त्यावरी सर्वथा न पडे आंधार॥ कीं वस्ती सिमिळालिया क्षिरसागर॥ तो सर्वथा क्षुधातुर राहेना॥ ८४॥ साधिलिया अमृतसंजीवनि॥ तरी रोग न बाधिति तयालागुनि॥ तेवी तुकयाचे नाव वदनी॥ असतां चक्रपाणी भय काय॥ ८५॥ ऐसी बोलता जन्माता॥ तो अवचिता आलि तुकयाचि कांता॥ पाषाण ठेविला मस्तकावरता॥ देखिलिये ता माहाद्वारी॥ ८६॥ तेअंत रीप्रवेशला सत्वर॥ रुक्मिणिने आडकोन घेतले द्वार॥ तुकयासि ठेविले बाहिर॥ कायनिमित्य पै तेव्हा॥ ८७ कांताकोपोनि सत्वरी॥ पाषाण घालील पायावरी॥ ह्मणोनि न येताच भीतरी॥ तुकयासि बाहिर कोंडले॥ ८८ यापरि तुकवोनि आघात॥ भक्तासि रक्षी पंढरीनाथ॥ जैसे बाळक अग्नीसि धरु जात॥ तव माता रक्षित त यासि॥ ८९॥ तुकयाचे चित्ति ऐसा भाव॥ कां ते सिपावला पंढरीराव॥ मज वरि रुसला रुक्मिणिनाहो॥ ह्मणोनि द्वार अडकीले॥ ९०॥ कीं कीर्तनी जागता घनसावळा॥ आता निद्रा घ्यावया विश्रांति पावला॥ मी जावोनि तेथे करील गलबला॥ कोंडिले मज यासाटी॥ ९१॥ आतापरतोनि जावे घरा॥ सर्वथा न करावा उ ॥७॥
जागरा॥ किंवा राग आला रुक्मिणीवरा॥ अडकीले द्वार यासाटी॥ ९२॥ कीं कांते चि भक्ती विसेषजान॥

श्रीपांडुरंगाय नमः॥ जयजय रूपा सागरा चक्रपाणि॥ भवबंधन सायुज्यदानि॥ मज रूपादृष्टि विलोकोनि॥
कर्मपासोनि सोडवी॥१॥ आशापाश तोडोनि श्रीपती॥ करी निरापेक्ष उदास रती॥ तुझे भजनी लागो प्रीती॥ ऐ
से श्रीपति करावे॥२॥ काम क्रोध मद मछर॥ देहीं उठती अनिवार॥ तु कृपा करि सारंगधर॥ शुद्ध अंतर तें
होय॥३॥ लौकीक प्रतिष्ठा मानाभिमान॥ हे पुढे वोडवले माहाविघ्न॥ तेथे लावावो निमन॥ तुचे चितन घडेना॥४॥ ऐसे
ऐकोनि अंतरीच रती॥ अवगुण असो नि अंतरी॥ मी तु म्हणण बितालो कान्यारि॥ हाचि अभिमान घरोनि अंतरी॥ मुजे
उधरी पांडुरंगा॥५॥ चंचळ मन हे अनिवार॥ तुझे चरणी असावे स्थिर॥ हे चिंई छितो निरंतर॥ जाणसी अंतर श्रीह
री॥६॥ हात ईछितं तुझे अर्चन॥ षोडशोपचारे करावे पूजन॥ त्याचे करोनि समाधान॥ मनोरथ पूर्ण करावे॥७॥ सम
दृष्टिने चराचर भुति॥ तुज चि पाहावे वैकुंठपति॥ विकल्प द्वेष न ये चित्ति॥ ऐसे श्रीपति करावे॥८॥ चरणाचे सार्थक
हे चि जान॥ तुझे यात्रेसि करावे गमन॥ नृत्य करावे निर्लज्य होउन॥ देहाभिमान टाकोनि॥९॥ तुझे निज भक्त रुक्मिणि
पति॥ त्याचि रसमुखे वर्णावी कीर्ति॥ हे चिई छितो चित्ति॥ विनवीतो तुज प्रति दकोबा॥१०॥ हे म्या अघटीत घेतली धा
ळि॥ तुं निरुपण बरवी रसाळ॥ श्रवणी पडताच तात्काळ॥ श्रोते प्रेमळ संतोषती॥११॥ मागिल अध्याई सेवटि कथा॥
ऐकीली तुकयाचि कांता॥ तिसि प्रसन्न होउ निरुक्मिणि माता॥ बोलिलि अवनिता निजभाग्य॥१२॥ साजीं चो
की सुढ्म रहोन॥ देला तिस वाटले समाधान॥ म्हणे पाषाण मूर्ति बोलिलि वचन॥ हे अघटित देखोनि विस्मित॥१३॥

॥६॥

१

॥६॥

लयासि बोलावो नियेथ ॥ द्विजीसपाहावे काही प्रचित ॥ ऐसे विचारोनि चित्तात ॥ लोकव्हला अंतां तलुकयासि ॥ २८
ह्मणे हे चिंचवडीचे ब्राह्मण ॥ त्याणे केले आपुले स्मरण ॥ तरि आतां तेथवरी जावोन ॥ घ्यावे दर्शन त्याचे ॥ २९ ॥ ऐसी के
ल्पना धरोनि पोटी ॥ सत्वर निघाले उठाउठी ॥ मग मुरा करुनी निकरोनि भेटी ॥ बैसला निकटी देवाचे ॥ ३० ॥ तुक
यासि देखोनि सानि ॥ ह्मणे ईश्वर दिसत होतो जैसे मुनि ॥ तेथून यासि आले घडोनि ॥ चमत्कार मनी पाहावया ॥ ३१ ॥ तो सह
जपालला भांध्यानकाळ ॥ पंक्तिस बैसले सकळ ब्राह्मण ॥ तुकयासि पात्र तये वेळ ॥ वाढीले तो काळ लयाने ॥ ३२ ॥ देवो
सि ह्मणे वैष्णव भक्त ॥ आमुचा सांगाती पंढरीनाथ ॥ तो भोजनासि येईल येथे ॥ तरी आणिक येक पात्र वाढावे ॥ ३३ ॥
आणि तुह्मी प्रार्थुनि गणपतिसि ॥ येथे आणावे भोजनासि ॥ वचन ऐकोनि याएसी ॥ आश्चर्य तयासि वाटले ॥ ३४ ॥ ह्म
णति हे अघटित जाले ॥ आमुचे मंत्र आह्मासि फळले ॥ मग देहाराजा वोनिले वेळे ॥ जोडिले कर कमळ लयासि ॥ ३५
नानापरीचे केली स्तुति ॥ भोजनासि यावे गणपति ॥ काय करावा शास्त्रयुक्ति ॥ येक सद्भक्ति नसता ॥ ३६ ॥ बाह्या
त्कारे केले पूजन ॥ अंतरी विकल्पे भरले मन ॥ तरि कोठि दैवत नव्हे प्रमाण ॥ इच्छित पणे असता चि ॥ ३७ ॥
गजेंद्रासि पावला सि वैकुंठपति ॥ तो काय जाणे शास्त्रविपत्ति ॥ गोपी उधरिल्या मानेणो किति ॥ सप्रेम भक्ति देखोन ॥ ३८
विधियुक्त याज्ञीक कर्मठपन ॥ त्यासि अंतरले श्रीकृष्णचरन ॥ ऋषीपत्न्या निनेले अन्न ॥ त्यासि जगजीवन भेटला ॥ ३९
भोळे भाविक भक्त प्रेमळ ॥ त्याचे स्वाधीन असे दीनदयाळ ॥ हुंबती घालिता गोपाळ ॥ ऐके घननीळ निजप्रिति ॥ ४० ॥

॥२॥ परिधानकरोनिदिव्यांबर॥रुक्मिणिसि केला नमस्कार॥बाहिरयेतांचिसत्वर॥कळलेसाचारतुकयासि॥१४॥म
गकांतेसिवचनकायबोलत॥तुवाउतावेळकेलेचित्त॥तेणेंअंतरलेपरमार्थहीत॥एकलेमातनिजकर्णि॥१५॥
उभेचिसेतमोडिलोजाण॥पुढेरासिलयेतसेउने॥कीनीरसेदुधकरितांप्रावीन॥मगनवनितकोठेनिपर्इला॥१६
नातरीउभाचउसचोखिलाखरा॥तरिकोठेनिलाभेनबारसाखर॥ऐसाविवेककरोनिअंतरा॥होनदिजबरावाया
वे॥१७॥काचमनीन्वात्यागकरिता॥मुक्ताफळचियेतसेहाता॥तरीधीरधरोनिचीता॥उदासव्यातात्याहावे॥१८॥रव
ध्योतत्यागितामनातुनं॥मगघरासियेतसेवासरमनि॥कींथिल्लरत्याकिताअवलोनि॥पयाब्धियेउनभेटेल॥१९॥
गुंजाहारनलेतावाउकोडे॥तरीअनर्घबत्नेलाधलीपुढे॥कीनचरिताअोषधीनिचाड॥सुधारसपुढेलाधेल
की॥२०॥नकरिसिंदिचाआदरु॥निजभाग्यभेटतोकल्पतरु॥दुर्जनत्यागेभेटतोसद्गुरु॥तरिअव्हेरनकरावा॥२१॥
तेवीरिद्धिसिद्धिसंपतिधन॥त्यासित्यागितामनातुन॥तरीतुपावसिसायुज्यसदन॥जेइच्छितिसुरगणमानसि॥
॥२२॥ऐसेऐकोनिहृष्टालवचन॥कांतापावलीसमाधान॥तोकाळबोलाउनेब्राह्मण॥वाटिलेहोनतयासि॥२३॥
सांडोनिमोहममता॥हृदस्थआठवीपंढरीनाथा॥पुढेअपुर्ववर्तलीकथा॥सावधानश्रोतिअसावे॥२४॥तुकयाचि
प्रसंशावाढलीफार॥मानुलागलेथोरथोर॥कीयासवशजेवितोरुक्मिणिवर॥लोकपरस्परेबोलति॥२५॥हेचिचा
वदीदेवासिकळताजाण॥व्यसाहसजालेत्याकारणे॥आलीप्रतिष्ठितब्राह्मण॥गणपतिप्रसन्नकेलाकी॥२६॥ ॥२॥
आणितुम्याशुद्रजातिच्यावाणि॥त्यासवजेवितोचक्रपाणि॥तेतोअघटीतदिसलेकरणि॥नयेदिसोनियथार्थी॥२७॥

आलिसेहातियास्तव ॥५३॥ प्रसन्न जाला सूर्यनारायेण ॥ कायेकन दिसे ग्राजकारण ॥ कीकल्पतरूचे पाहलाउ
ध्यान ॥ कामनष्यपुर्ण नराहे ॥५४॥ उपाणेक्षीरसागरी वासकेला ॥ तरीक्षुधेतृषेचा उधोग गेला ॥ नालरि अमृतसिधिसा
धकाला ॥ औषधी सा जलाम लागलि ॥५५॥ तेवी कृपा करिता पंढरीनाथ ॥ तयावोळंगति सकळ देवत ॥ जेविवि
लोकिता पंढरीनाथ ॥ रोहिणिपती तेउज गणे समस्त दीसलि ॥५६॥ यापरी परस्परे बोलती देव ॥ ऐको निलगतु
का वैष्णव ॥ भोजना सि आले पंढरीराव ॥ अंतरी शुध भाव देखोनि ॥५७॥ तुम्ही हि प्रार्थु निगजवदन ॥ तयासिसा
आलजेववायत्न ॥ ऐसे ऐकोनि वचन ॥ देवी मौन्य धरियले ॥५८॥ मग तुकयासि ल्हणति द्विजवर ॥ तुम्ही प्रार्थीला
रुक्मिणिवर ॥ त्याचे पंगतीस विघ्नहर ॥ जेववा सत्यार निजप्रीति ॥५९॥ वचन येसणे नितपृक्षणी ॥ पात्रे वाढीले
साजकरोनि ॥ मग गणपतिस्यास निघयेउनि ॥ करजोडोनि विनवित ॥६०॥ जयजय जी लंबोदरा ॥ चौदा विद्येचे
गुणसागरा ॥ तुझे तांडव देखोनि उमावरा ॥ हरुष अंतरा न सारवे ॥६१॥ तुझी होता कृपा दृष्टी ॥ विघ्ने पळति उठाउ
ठी ॥ सप्रेम अनुभव देखोनि पोटी ॥ तुटे फसोटी भव बंधाचि ॥६२॥ आता प्रार्थितो तुज कारणे ॥ जेने बैंच भक्षी
प्रितिकरुन ॥ वचन ऐको निगजवदन ॥ करिति भोजन तेधवा ॥६३॥ येके पात्री रुक्मिणिरमण ॥ तयासं निधगज
वदन ॥ तुकयाचे पंगतिस तव जाण ॥ बैसे येउन तेधवा ॥६४॥ परि कोण्हासि न दिसति नयनी ॥ अन्न ते सरले पात्र भरोनि ॥
ताचमत्कार देखोनि नयनी ॥ आश्चर्य वाटले द्विजासि ॥६५॥ म्हणे आम्ही लंबोदर उपासिला ॥ परि साक्षात कधी नाही

॥२॥ ऐसेबहुबोलोनिफार।हेतोम्हणतिवैष्णववीर।जिहींमुखेंकरोनिनिरंतर।सारंगधरवश्यकेला॥४१॥मगब्रा
म्हणम्हणेतुकयासि।पाषाणमूर्तिजेवीलकैसी।नैवेद्यदाखवितागजवदनासि।सुखावलतयासिजातसे॥४२
यावरीबोलेवैष्णववीर।म्हणतिमाझीनाहींविघ्नहर।तुम्हासिसंशयअसलाजर।तरिएकासाचारनिजकर्णी॥४३
समुद्रजीवनिकारिलश्नान।येकभक्तबुडतहोताजाण।त्याणेयेकदांचिकेलेस्तवन।करीधावणेम्हणोनिया॥४४
तयासिकाढावयासित्वरित।विनायकगेलेअसतीलतेथ।त्याचीपाहाणअसेलप्रचित।तरीबैसावेनिमिष्यभरी
॥४५॥देखारीनसतागजवदनासि।तुम्हींनैवेद्यदाखविताकवणासि।ऐसेबोलतातुकयासि।आश्चर्यदेवासि
वाटले॥४६॥तोंयेकमुहूर्तलोटलाज्याणि।कौतुकदेखिलेआपुलेनयनी।गणपतीचिमूर्तिसिंहासनी।तंतु
तां दकेकरोनिनिथळत॥४७॥पितांबरपाहातापिळुन।तोक्षारलागलेसमुद्रजीवन।हाचमत्कारअद्भुतगहन।देखो
नआश्चर्यकरितातिं॥४८॥तुकयासिपुसतिद्विजवर।किमर्थभिजलापितांबर।यावरीम्हणेवैष्णववीर।
आलेविघ्नेश्वरयाठाया॥४९॥निजभक्तासिबुडताजाण।त्याचेसत्वरकेलेधावणे।पैलतिराउतरोनत्याकारणें।
गजवदनवेगीआलेकीं॥५०॥ऐकोनितुकयाचिवचनोक्ति।देवनिजमनीआश्चर्यकरिति।म्हणतिविष्णुभक्ताचिविष्य
अतुलकीर्ति।आपणाप्रतिनेणवे॥५१॥पुढेंब्राह्मणकायकीबोलत।समुद्रलागलेपार्वतीसुत।हेतुम्हासिजालेश्रुत॥२॥
साक्षातप्रचितदाखविली॥५२॥परस्परेआपणउत्तरदेति।त्यानेआराधिलाक्षिणिपति।सकळदेवताचिगति॥

खांडकणिऐ केलकासे ॥ कामधेनू ऐसी भेटली गाये ॥ तो अन्याय पाळणे कासया ॥ ८० ॥ लेवी नाम सुधे चिलागली
गोडी ॥ ईलर ऐसी ये तसे अनावडी ॥ म्हणोनि युक्ष दंडा चिच विचोरवडी ॥ न कळे धड फुरी सर्वथा ॥ ८१ ॥ परिमाळिया चास
श्रावदेखोन ॥ तेथ बैसले निवांत येक क्षण ॥ त्याणे सोज्वळ पात्र उठोन ॥ रस आणोनि पाजिला ॥ ८२ ॥ जाले समई तुकया
प्रति ॥ माळीकर जोडोन करी विनंति ॥ की उसन्या बेलेकरा प्रति ॥ मंदिरास आपुल्या ॥ ८३ ॥ आंगे युक्ष दंड येके ठाई ॥
बांधोनि दिधले ते समई ॥ ते खांद्यावरि घेउनि लवलाही ॥ तेथोनि सत्वर चालिले ॥ ८४ ॥ देहु सप्रवेशता तुकयास ॥
गाव्हिचे लेकरे मागती उस ॥ आपुले परके न दिसे त्यास ॥ मोडोनि देत सेत यासि ॥ ८५ ॥ जैसा धनि आणि [illegible] ॥ स्क
रा दीपकासि निरंतर ॥ की स्त्री क्षिति आणि नृपवर ॥ तयासि प्रकाशे दिनकर सारिखा ॥ ८६ ॥ की अच्युत वृक्ष आंबाबु ग
दोघे ळ जान ॥ गंगातिरी उगविले जान ॥ परि त्यास कारणे अधिक उणे ॥ न वाटे जान पाणिया ॥ ८७ ॥ मुंगी आणि वारण ॥
पृथ्वीवरि राहाट तिजान ॥ परि राम विषम नाही तिजलागुन ॥ ते खीसम समान होहीते ॥ ८८ ॥ कीं असंख्य जळच
रे पयाब्धित जाण ॥ राशा [illegible] दिन ॥ तोई तर आपस सर्वथा न लगे ॥ ऐसो भाविक गुण तयाचा ॥ ८९ ॥ स
नातरी पोर्णिमेचा निशापति ॥ प्रकाश सारिखा सर्वा प्रति ॥ तैसाच भाव निश्चिती ॥ अद्भुत स्थिति निरुपम्य ॥ ९० ॥ युक्ष
दंड न्याव अपुले घरी ॥ हाथा ठवन से च तरी ॥ सर्वांप्रति मैत्री खरी ॥ दृष्टी चराचरी सारिखे ॥ ९१ ॥ मुलासि उस वा

॥७॥ जेविला॥ तुकयाणेंअघटीतरीखविलिलिळा॥ नवलसकळांवाटले॥६६॥ गणेतिजेविलाअपूर्वकाये॥ हेअघ
टीलसर्वथाह्मणोंनये॥ साक्षातध्यालेपंढरीराये॥ जेदुर्लभपायसाधकांसि॥६७॥ पयब्रिजआलियास्वाधिन॥ तरी
पावेलसरितानवलकोन॥ तेवीकृपाकरीतारुक्मिणिरमण॥ देवअसेसंपूर्णतिष्ठति॥६८॥ कामधेनुघरासियेतापहि॥
तेथेसहजचियेतिदीईतरगाई॥ कीरोहिणीवराचेदर्शनपाहि॥ नक्षत्रेकायनदिसति॥६९॥ वज्रासनिबैसलिनेहठी॥
योगियासज्याचिभेटी॥ तोसगुणसाकारजगजेठी॥ पावतोसंकटीनिजदासा॥७०॥ यामरिब्राह्मणस्तवितिदेखा॥
ह्मणतिप्रेमळभक्तवैष्णवतुका॥ स्वाधीनकेलेवैकुंठनायका॥ जेब्रह्मादिकांदुर्लभ॥७१॥ मगकरस्तुतितांबोळदेउनज्ञान॥
तेथेमांडिलेहरिकीर्तन॥ तेथयेकरात्रीराहोन॥ चालिलेपुसोननिजग्रामा॥७२॥ गजवदनासिकरुनिनमन॥ देवा
सिविनवीकरजोडोन॥ आतादेहुसजावयालागुन॥ आज्ञादिधलीपाहिजे॥७३॥ अवश्यह्मणतिवैष्णवभक्त॥ ते
थोनिचालिलाअवलिवरित॥ गावासियेतांजोनिश्चित॥ तवयेकमाळीभेटला॥७४॥ तुकयासिकरोनियांनमन॥
देवासिविनवीकरजोडोन॥ मळियांतगुराळलागलेजाण॥ तेथवरीगमनकरावे॥७५॥ सक्रावरसवनियाचेअंतरी॥ अव   आ
श्यह्मणतितयाअवसरी॥ तुकयासयेतामळ्याभितरी॥ माळीअंतरींसंतोषला॥७६॥ बैसावयासितेवळे॥ घडीकरो
नराकिलेंचवाळे॥ ह्मणेधन्यभाग्यसफळ॥ जेदीनदयाळभेटले॥७७॥ सुक्ष्ममोजेनिऊंबडसवडी॥ काढोनिदिधली ॥७॥
मध्यमकांडोडी॥ परितुकयासितथीचिगोडी॥ नरुचेफळीसर्वथा॥७८॥ ज्यानेब्रह्मरसुसेविलाप्रिति॥ त्यासिइतररस
सर्वथानावडति॥ जेवीदिनकराचेलागल्यासंगति॥ दीपकदिसमितेंजहीन॥७९॥ जोसिध्यांतज्ञानींनिमग्नपाहे॥ तोपा

मनोन्मिउपमाद्यावयापाहि॥दृष्टांतनपुरेकवणेठाई॥जैसाक्षिरसागराचेतुळनेसिपाहि॥रत्नाकरकाययेईल॥५॥
कीसायोज्यतेच्यासाम्यतोचेनिश्चयेसी॥सलोकतासमीपतानसरति॥तैसीतयाचिष्टकुलस्थिति॥सभाग्यश्रोतिजाणि
जे॥६॥त्याणीकलीमाजीवैकुंठसहज देहासहीतलाविलीध्वज॥तोप्रेमळभक्तवैष्णवराज॥जगद्गुरुअवतरला॥७॥
लयासिथोरम्हणतापाहे॥तोचिन्मयमूर्तिचासखाचिहोय॥सर्वविषईउदासराहे॥संसारसोयमगकैचि॥८॥कीवासर
मणीसर्वांगळा॥कासयोग्यनाबेवेळोवेळा॥नालरीरोहीणिपतिसितकजाला॥होशब्दचिवेगळाअथाकी॥९॥पृथ्विसि
क्षमावर्णितापाहे॥तेतेक्षाचितेसीजालीकाये॥नालेस्वभावेतेसीनआहे॥तरिवानावेकायनिजमुखे॥१०॥तोविवेकशां
तिचेभूषण॥तुकयाचेअंगीअक्षयलेणे॥निजमुखेवर्णवेकवणे॥पवित्रसरसानजाणती॥११॥कायेकवाचिकमान
सिपाहे॥याच्यापासितुलनानाही॥असत्यवचननव्हेचिकहि॥प्राणांतहिबोडवल्या॥१२॥हेवाचिकतपजाणनि
ता श्चिति॥आतांमानसिकाचिकैसिरिति॥सारिखीचिकरुणासर्वांभूति॥विषमचित्तिनधरिता॥१३॥हामानसतपाचा
विचार॥संक्षेपेबोलिलोसाहेचार॥आतानिजांगेक्षावापरोपकार॥तोलपशरीरबोलिजे॥१४॥हेतिन्हियेथापद
तीने॥तुकयासिजालीभूषणे॥चरणचालितिनिजप्रितिने॥पंढरीसगमनकरावे॥१५॥पंधरादिवसिहरिदिनिसि॥
नेमेवारीधरिलिऐसी॥येकदिवसमहोनमंदिरासि॥दुसरेदिवसीनिघावे॥१६॥गालनाचतप्रेमभरित॥पंढरी
ससातवेदिवसिजात॥तीनरात्रीराहोनतेथ॥परतोनियेतघरासि॥१७॥तीनवर्षेलोरिलीऐसी॥तोरीतज

॥४॥ टिलादेख। घरासि न्यावया उरला येक ॥ तो कांतेने येतां देखिला सम्यक ॥ देखोनि संतापवारला ॥ ९२ ॥ तवघ
रासि येता वैष्णववीर ॥ कांतेसि बोलाविली मधुरोत्तर ॥ तव लिगे उस घेतला हिरोन सत्वर ॥ मग कठीन उत्तर बोलिलि ९३
पुष्पदंड दिधला धर्मासि ॥ ते वाटिला सआपुले बाळीलेकैसे ॥ घरी लेकरें ही सेति उदास ॥ नाही खावयास म्हणोनि ॥ ९४
मग सक्रोध होवोनि अंतरी ॥ पुष्पदंड मारिला पाठीवरि ॥ दोन कांडी पडली भूमीवरि ॥ येक निज करी राहिले ॥ ९५ ॥
निजरांति धरोनि अंतरी देखा ॥ कांतेसि बोले वैष्णव तुका ॥ वाटा नेटका जाला देखा ॥ सांघनिज सखा पांडुरंग ॥ ९६ ॥
तुझा तुज पासि राहिला भाग ॥ खाले दोन पडले सवेग ॥ ते लेकुरें आणि मी दोघे ॥ वाटोनि घेउ निज प्रीति ॥ ९७ ॥ ऐ ली
सी निजांगे देखोनि शांति ॥ आश्चर्य वाटले कांते प्रति ॥ म्हणे हा निर्लज्ज निश्चिति ॥ प्रपंच भ्रांति टाकोनि ॥ ९८ ॥ आतां
माया भ्रांति धरोनि पोटी ॥ यासि वाया चछेदुन काये ॥ मानापमान न कळे चि पाहे ॥ संसार सोयरा किति ॥ ९९ ॥ ऐसी
विवेक धरोनि अंतरी सत्य ॥ निवांत राहिली निज कांता ॥ तुकयाचिया ति वर्णिता ॥ तुळने सि दृष्टांत न ये चि ॥ १०० ॥ वि
वेक करोनि महीपति ॥ पुरातन भक्तांच्या धुंडोनि स्थिति ॥ तो येकादशस्कंदि उधवाप्रति ॥ कृष्णे कथा सांगितली ॥ १०१ ॥
ले येकनाथाचे टिके वरोनि ॥ परि सिलि असे ल सज्जनी ॥ तैसीच तुकयाचि बाणि नयनी ॥ दृष्टी रस येउनि दिसतसे ॥ २ ॥
हेहि उपमा देता विज्ञान ॥ मज लागी दिसो न ये तसे गोन ॥ जे कृष्णें नेघेतला संन्यास ग्रहण ॥ मग केले धळनलयाचे ॥४॥
॥७॥ ग्रहस्ताश्रमी असोनि वैष्णव भक्त ॥ मानापमान समान मानित ॥ निज कांतेने मारिले हारित ॥ परि क्रोध अनुमात्र न ये
चि ॥४॥

नातरी का हिंधावे लागेल मजला ॥ हे चि साकडे पडले तुजला । ह्मणोनि सांडी करोनि बिठला ॥ मज मजला न पाठविसि ॥ ३२
ये व्हाउरे कां चित्त तुमा नासि । तरी पोरे कासया सि व्याला सि ॥ आली जावे कोना पासि । तोंड वासोनि मागावे ॥ ३३ ॥ तुवा
दिधले मोकलुन ॥ तरी कोन थ्या हे आला लागोन । कोण निवारील भागसीन । तुज वाचोनि पंडुरंगा ॥ ३४ ॥ कोणा
चि वाट पाहु सांगा ॥ कोन सखा आम्हा सजिवलग । तुवा चि मोकलिले श्रीरंगा ॥ तरी होईल भव भंग केवि रिति ॥ ३५ ॥
जाणे कोन माझ्या जिवीचे साकडे ॥ न सांगता वाडे कोडे ॥ तुज विन वारिता रोकडे । मागे पुढे दिसेना ॥ ३६ ॥ देवाधिदेवा रुक्मि
णीपति ॥ काय माझी देखिलि मंदमति ॥ ह्मणोनि कनवा न ये चित्ति ॥ मो कलेमाज प्रति दयाळा ॥ ३७ ॥ तरी जळभेटी धा ति
विसवर । काही वीसे न घालि तुज वर । अहर्निशी नाम उच्चार । वारंवार करितसे ॥ ३८ ॥ जेसे चिता क्रीपणे लिळे
ला । ते चि करोनि निष्टपालळ । कडे लाउ आपुला काळ । सांडोनि तळमळ चिंता चि ॥ ३९ ॥ परि तुज वरी भार न घालु
सर्वथा ॥ हा चि निश्चयो पंढरीनाथा ॥ हृदय मंदिरी तु वसता ॥ जाण सिद्ध ले ताध्यंतरीचे ॥ ४० ॥ परि थ्या नाले कु
रा चि जाति ॥ भेटावया चि वाट रखंति ॥ ह्मणोनि लक्ष्मीपति ॥ तळमळ चित्ति करितसो ॥ ४१ ॥ तुज पोर झाली फार ॥
त्या चि नसो सवेकर कर । ह्मणोनि चित्ति होउनि निष्ठुर ॥ माझा अव्हेर केला की ॥ ४२ ॥ आम्हि करितो कवणं ति ॥
तुज सि भांडतो रुक्मीणिपति । ह्मणोनिया मज प्रति ॥ सांडिले निश्चिति दयाळा ॥ ४३ ॥ नातरी कुटुंब आले पदरी ॥
आणि वरो न दिसे आपुले घरी ॥ मग निष्ठुर ता धरोनि अंतरी । आम्हा निसासुरी या किले ॥ ४४ ॥ कावेढार

॥५॥ रलागलात्यारींसी॥मगत्राक्षीहिन्नदेखो निमानसी॥तव्हमच्छचित्ता सिकरितसे॥१८॥निजांगे नचालवे पाउ
लभरी॥ह्मणे पंढरीचिश्चंलरलीनारी॥काही दोषहोतापदरी॥ह विघ्नलोकरीवाडले॥१९॥आणिकभक्तते अवसरी॥
पंढरीसचाललेवारकरी॥त्यांजहातीपत्रलेहोनसडकरी॥पंढरीसझडकरिपाठविले॥२०॥त्याचोविसाअभंगाचा
अन्वयनिश्चिति॥अभिप्रायवर्णिजेवैष्णवभक्ती॥श्रवणकरिता निजप्रीति॥सप्रेमचित्तउठसावे॥२१॥त्यांनातथा
णोनिपांडुरंगमूर्ति॥ह्मणे देवाधिदेवारुक्मिणीपति॥तुजवीन वायानिश्चिति॥भाग्यमज प्रतिधसेना॥२२॥परीधीर
होउनिआपुलेमनी॥पत्रलिहितोआवडीकरोनि॥पारनेणिजेस्मृतिपुराणि॥मीपामरकेवीवर्णुसके॥२३॥परिजेसिते
सिध्यारुषवाणि॥अंगीकाराविचक्रपाणि॥सलगीकेलीपायालागोनि॥मस्तकचरणीठवितसे॥२४॥तुसुरवराव
रिष्टदेव॥गोपिकापतिसगुणमाधव॥उदारख्यातिवर्णितिसर्व॥सत्कीर्तिवैभवत्रिभुवण॥२५॥नाममंत्रेचिरषि
केशी॥नासिलोसिपालकात्यारासि॥कर्मजळतिआपैसि॥दुःखदरिद्रदृष्टीदिसेना॥२६॥सर्वसुखेविठाबाई॥सर्व
थाबोळंगतअसतापाई॥रिधिसिधिअनकुळपाहि॥त्याहिदासिअंदन्या॥२७॥इंद्रादिकदुर्लभपद॥ते निजदासा
पावतीसप्रेमबोध॥कीर्तनीनाचतिअतिउल्हास॥टाळियाछंदपीटिति॥२८॥विश्वजडजीवअसतिअनंत॥
त्याचेजीवनतुरुक्मिणिकांत॥परीमाझेचिदिसलेखोटेसंचित॥ह्मणोनमूळनपाठविसि॥२९॥नाहीनिरोपपावला
तुज॥ह्मणोनिउदासधरिलेमज॥निष्ठुरहोउनिसहज॥मोकिलेआजयेठाई॥३०॥कीकाहिजरूरपडलाधंदा॥ ॥५॥
ह्मणोनिविसरलासिगोविंदा॥मीबाटपाहातसेमुकुंदा॥राखवीनिजपदाआपलीया॥३१॥

धीर नव्हे चि निमिष्यभर। कैसी माझी नुधि स्थिर। मना सिआवर वारंवार। मतीसाचारश्रुद्धिनाही॥५९॥ ऐसीस्त्रा
आलीधांगा। तुसर्वजाण सिपांडुरंगा॥ ह्मणे निरुक्मिणि रंगा॥ करीभवभंगाआमुच्या॥६०॥ शरणांगतउपेक्षिलाको
णि। हेमालऐकिलिनाहीकर्णी॥ ह्मणवोनिपायआठविलेमनी॥ माथाचरणीठेविला॥६१॥ कधीकरसिलउचित॥
हेमजननकळेनिश्चित। परीसमाधानमानुनिचित्त। वर्णितोकीर्तिनिशिदिनि॥६२॥ हेविनंतिऐकोनिसारंगधरा॥
म्हळपाठवीमजसत्वरा। वारकरिपरतोनियेतीलघरा॥ लोवरीवारपाहालसो॥६३॥ मगसामोराजाउनिह्मरिल॥
सद्भावेघालीदंडवत। पुसेननिरोपाचिमात॥ कीवाउचितकायपाठविले॥६४॥ माहाद्वारासिपावरीनिश्चित॥ नि
सपडेभ्रवचिता॥ तैसेचिदंडवतपंढरीनाथा॥ सांगीतलेसंतानितुजला गि॥६६॥ नातरीजननीपासीछंदघेत॥
बाळकगडबडाळोळल॥ तैसेचिमाझेदंडवत॥ सांगिलेसंतितजपासि॥६७॥ मगवारकरीयासिह्मणेतयक्षणी॥
तुह्मीकरामाझीविनवनी॥ कौतुकयालाराकोनिदिधलवनी॥ अन्यादेखोनिकोनता॥६८॥ दाखवोनिकिव
काकुळति॥ मालपुसावितयाप्रति॥ कौतुकयाचेअन्यायेदेखिलेकिति॥ ह्मणेनिश्चाप्रतिमोकलिले॥६९॥ कीपंढ
रिसनहोयमाग्नेयेणे॥ विटेवरीनदिसेसमचरण॥ मोकलेनिदिधलेकवन्यागुणे॥ ह्माजकारणेपुसाकी॥७०॥
त्रिविधतापआहेपोरी॥ तेतातकाळपळतिउठाउठी॥ जेगुणचरित्रेगाताकंठी॥ हरषेवाळुवंठीनाचता॥७१॥ मालेपुढे

॥६॥ करिताजगजेठी॥व्यवसायातआलीतुटी॥ह्मणोनिरूपणताधरिलीपोटी॥मजयेसंकरीयकिले॥४५॥जातरिपत
उठलीलोकाच्यारी॥रीघाकरीयेउनिबैसलेद्वारी॥ह्मणोनिविसरलाअंतरी॥पडलाश्रीहरीआमुचा॥४६॥बरेमूळ
पाठवणेनहोय॥तरीनिरोपपाठविताचेचेकाय॥कोरडेयेशहीनघेववे॥उपजलेभयमानसि॥४७॥आह्मासिरा
किलेजगजेठी॥तरीजोडसाचसीकोनासाठी॥येव्हडीकरिसिआयाआटी॥लेकुरेद्रिष्टीनावडली॥४८॥फुकाचाशब्द
वेचिताज्ञान॥येशनघेववेतुजकारणे॥तरीधनकेलेबहुतजतन॥तेकोणाकारणेदेईल॥४९॥पोरीचियालेकु
रानाहिसुख॥रुदनकरितोलागताभुक॥तरीजेणेहोईलतुसालौकिक॥तेसाविवेककरावा॥५०॥आमुचालळ
नके ताळाटघेसीजर॥तरिकदापितुझेंबरे॥ऐसामानसिकरोनिविचार॥धावासमाचारदिनाचा॥५१॥नाहितरिभी
उघरोणिअंतरी॥सर्वथाकाहीनठेवीउरि॥संतासिसांगोनियासत्वरी॥तुझीजोडनिर्धारीबुडवीन॥५२॥नामजपतो
अहर्निशी॥तेकदापिनघेवाचोसि॥जरीतुहोवोनिउदासि॥आसबुडविसिदयाळा॥५३॥तूंयेव्हडासमर्थजगजेठीज
पोरीआलीजन्मलोकरंटी॥हेचिघ्यपकीर्तिजालीखोटी॥फजीतिमोठीजगात॥५४॥येथेखावयासिनमिळेअन्न॥
मूळनयेचिमाहेरीहुन॥आतांवृथाचिखोटेजीवपण॥कासयावागविणेव्यर्थचि॥५५॥पुढेआठवधरोनिरुक्मिणिपति॥
रात्रंदीवसलागलीखंति॥सांगोनिधाडावेमजप्रति॥निष्ठुरचित्तिनकावे॥५६॥कंठिधरोनियाप्राण॥पायापासिपात
लेमन॥चित्तजालेसेउद्विग्न॥तुझेदर्शनघ्यावया॥५७॥सांडोनिप्रपंचआडाडी॥वाटपाहेलोमीबराडी॥तरीकृपाद्रि ॥६॥
ष्टीकरोनिगाढी॥मुळलातडिपाठवावे॥५८॥

वायाविवादविलानाहीग्रंथ॥पत्रिकेचाअभंगपाहेनिनिश्चित॥लिहिलेसंकलीतयेठाई॥८६॥तुकायाचेप्रेम
वर्णिताप्रिति॥सहसानपुरेध्यापुलीमति॥जैसाचितारियाणेलिहिलागभस्ति॥परिप्रकाशाप्रतिकाढवेना॥८७॥
किसरिताभरोनिचालिलीजरी॥तेसागराचिनकरीबरोबरी॥नातरिदुधाळधेनुअसलीजरि॥तेकामधेनुचिस
रीकरीणा॥८८॥पीतळझलझलखीलदिसेदुरोनि॥तेकायहोईलशुध्दकांचन॥कीसुधारसाचेसामर्थजाण॥
औषधीकारणेनयेकी॥८९॥कीमेघगर्जतानाचेमयुर॥तैसेचकरुंपाहातिलांडोर॥परीदोहिंच्याकळाभिन्नसा
चार॥सज्ञानचतुरजाणति॥९०॥तेवितुकयाचेप्रेमवर्णिताप्रिति॥कुंठितजालीसकळमति॥जैसाउदयासियेता
गभस्ति॥उडगणेलोपतिसापुढे॥९१॥परीकस्तुरीतमृत्तिकापडली॥तेतैसियाचिमोलेतुकारिखाली॥तेविसं
लग्ननिवैरखरीभली॥हेपावनजालीअनयासे॥९२॥असोमागीलअनुसंधान॥पंढरीसआलेवैष्णवजन॥
ले साजहातिपत्रतुकयाने॥दिधलेहोनाथातिप्रिति॥९३॥मगयेकमेकासिभेटोनिसत्वरि॥पंढरीसचालिलेवार चा
करी॥पुढिलेअध्याईभक्तचतुरि॥सप्रेमभरीपरिसावे॥९४॥जैसाकृपणमोजिताधन॥अनुमात्रफाकोनेदि
मन॥कीपरनिंदाकर्णिऐकोन॥कुटीळतृप्तिनहोतसे॥९५॥तैशारितिअवधानप्रिति॥देतातुष्टेरुक्मि
णीपति॥श्रोतियासिविनवीमहीपति॥श्रवणीसद्भक्तीअसोधा॥९६॥स्वस्तिश्रीभक्तविजयग्रंथ॥श्रवणेचि
पुरतिमनोरथ॥प्रेमळपरिसोतसज्ञानभक्त॥पंनासावाध्यायगोडहा॥९७॥श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥छ॥ध॥

॥८॥ रिघोनिज्ञान। प्रमेकरीस्तनपान। परिसोनिमाझेकरुणावचन। उत्तरपाठवणेसत्वरी॥७२॥ कृपासागराजग
जीवना॥ गुणदोषकाहीनाणीमना। करीपापाचाडगाणा। दाखवीचरणामजलागी॥७३॥ माझीदुरितेहारावया
सि॥ सामर्थ्यनाहीतुजपासी॥ म्हणवोनिनिष्ठुरहोउनमानसी। मजपरदेशीमोकलीले॥७४॥ कीतिएकोनिरुक्मिणि
पति॥ रात्रदिवसवाटलेखंती। माझीसाक्षातहोतानेटी। निश्चिति। तैलाभजोडितिअपार॥७५॥ परीकोव्हसाधन
क सतादेख॥ वायाचिकरिलबैसलोशोक। पुढअघिंवाढदुःख। कल्पनाअनेकनावरति॥७६॥ अंतरसाक्षतुश्रीहरी॥ आ
ताजाणसितैसेकरी॥ मीलवळमळयकुनसर्वापरी। निश्चळअंतरीराहिलो॥७७॥ परीअद्वेरोनिठाकितासहज॥ ल
रीशलकसाळीलागेलतुज॥ तुमरोनिगेलीयाअधोक्षज॥ परवडेमजयेतीलकी॥७८॥ तरीआशीर्वादद्देतोआता॥ सुख
रूपनांदरुक्मिणीकांता॥ कधीतरीधरोनिममता॥ आम्हाअनाथाअपंगिसी॥७९॥ जरीयाकोनदिघलेदूर॥ तरिनि
रोपेघेसीसमाचार॥ मोहदाटलीयाअंतर॥ दाखविसिमाहेरमजलागी॥१८०॥ कृपासागराजगजेठी॥ आतांएकेमा
झीगोष्टी॥ कळेलतैसेकरीसिवटी। पुढेवरवरकरीना॥१८१॥ जैसेयेईलतुझीयाचित्ता॥ तोजबाबपाठवीपंढरीना
था॥ मीबोलिलोजाणलनेनता॥ तेअपराधअनंताक्षमाकरी॥८२॥ आधीबाळकादिधलालाड॥ तैसेचिपुरवावेआमु
चेकोड॥ भेटीदेवोनिनिजनिवाडे॥ भवबंधसाकडेनिरसीतु॥८३॥ ऐसेकरुणाशब्द लिहोनप्रिति॥ पत्रपाठविलेवा
रकरीयाहाति॥ ईतुकापाल्हाळअयकोनिश्रोति॥ आशंकितचित्तिनव्हावे॥८४॥ म्हणालअनुसंधानयाकोनिदुरी॥ ॥८॥
ग्रंथलिहिलाअलिविस्तारी॥ स्वादप्रेमाचियाभरोभरी॥ मागीलअवनहोंचि॥१८५॥ तरीतेसेनव्हेजीनिश्चित॥
ये

श्रीगणेशाय गुरु सरस्वत्यै नमः॥ जयजय दीन दयाकारुणीकेरासि॥ सप्रेम भक्त हृदयविलासि॥ रुक्मिणीरं
गा पंढरीवासी॥ आदि सर्वेशा जगद्गुरु॥१॥ जय लिलानाटकी सुत्रधारिया॥ गुणनिधाना यादवराया॥ द्वदईआठ
उनि पंढरीराया॥ समुद्र तनया तल्लिन॥२॥ जय अंतरसाक्षा चराचरवासा॥ आदिस्वरूपा निर्गुनिकेशा॥ पुंडलीक
वरदा पंढरीधिशा॥ जय अविनाशा आत्मरूपा॥३॥ जय करुणासागर वैकुंठपति॥ विराटस्वरूपा वामनमूर्ती॥ तुवा फ
रषधरे निर्वैर करोणि क्षिति॥ विप्राप्रति स्थापिले॥४॥ जय असुरदमना धर्मस्थापका॥ त्रैलोक्यपति विधिजनका॥
प्रेमळ भक्तासि वैष्णव सखा॥ तुजवीन आणिक असेणा॥५॥ सामुखी करावी तुझी स्तुति॥ तरी बुध्दिसि नाहि अखंड
स्फुर्ति॥ अर्चन करावे निज प्रिति॥ तरी साहित्य निश्चिति घडेना॥६॥ अनुताप करीन तिर्थाटन॥ तरी शरीर झाले
शक्तिहिन॥ ना तरी सत्पात्री करावे दान॥ तरि पदरी घन नसे की॥७॥ व्रत करावे विधियुक्त॥ तरी क्षुधेने प्राण व्या
कुळ होत॥ वंदोनि मानावे सर्व भूत॥ तरि गुणदोष अठवित अंतरी॥८॥ शास्त्राभ्यास करावा श्रीपति॥ तरी आयु
ष्य नाही आपुले हाति॥ अनुताप येता काविप्र पंचप्रांति॥ तरी वैराग्य चित्ति ठसावेना॥९॥ येकांति करावे तुझे ध्यान॥
तदि बुध्दिसि नावरे चंचळ मन॥ ठाको निरवरूप संधान॥ शाणो शाण हिंडलसे॥१०॥ ना तरी करइंद्रियदमन॥ तरी
आपुले रसना हिं स्वाधीन॥ ऐसा वेदिलो मी अवगुण॥ जाणसि खुन अंतरीचि॥११॥ म्हणोनि प्रार्थना रुक्मिणीपति॥

ना

॥८॥

॥८॥

तिलाविलैसातस्कार॥ ऐकोनिउचकेश्याचेअंतर॥ तेवीसारंगधरधाबिरला॥ २५॥ मगरुक्मिणिसह्मणतिश्री
पति॥ तुकयाचिमज्जवार्तेतेखंति॥ ह्मणोनिसहृदहोउनिचित्ति॥ अश्रुपडलिनेत्रकमळी॥ २६॥ वारकरीयालेरुका
का॥ परीक्षिष्टीसिनदेखेतुकयायेका॥ ह्मणोनिमास्यामिवासिसुख॥ नवाटेदेखसर्वथा॥ २७॥ आताआपणजावेयेथोन॥
तरीयात्रेसआलेबहुतजन॥ याकिविचारकरावाकवन॥ तुजकारणेपुसतसो॥ २८॥ पावरीरुक्मिणिबोलेवचन॥
गरुडासिमुळपाठवने॥ तोतुकयासिपाठीबैसोन॥ नलगतक्षणआणिलकी॥ २९॥ हेसामर्थ्यअसतआपणासि॥
वेथकाचिंताकरणेमानसि॥ ऐसेबोलतारुक्मिणिसि॥ रुषीकेशीसंतोषले॥ ३०॥ मगबोलावोनिवैनतासुत॥ तया
सिसांगेपंढरीनाथ॥ तुवादेहुसिजावोणित्वरित॥ कार्यनिश्चितसाधावे॥ ३१॥ मगस्वहस्तेलेखणीघेउन॥ पत्र
लिहीलजगजीवन॥ तेसादरहोवोनिमन॥ परिसासज्जनभाविकहो॥ ३२॥ ह्मणेवैकुंठकैलासआहेजवरी॥
चिरंजीवअसावेतवरी॥ आणिअखंडमजलाहृदयमंदिरि॥ सप्रेमभरीआठवो॥ ३३॥ ऐसाआसिर्वादलि
हिलाजान॥ तेकाळरुक्मिणिविस्मितमन॥ ह्मणेहेआपुल्यामुखिचेवचन॥ असत्यनव्हेलिसर्वथा॥ ३४॥ मौन्य
धिरसोनिपंढरीनाथ॥ हृदईदाटलासप्रेमभरित॥ ह्मणेतुसीवाटतेखंत॥ व्यथाविपरीतऐकोनि॥ ३५॥ ऐसि कै
यारिलिह्मणसीलजरी॥ तरिचित्तसाक्षअंतरी॥ निरोपसांगतावारकरी॥ जालेतेअवसरिकासाविस॥ ३६॥

॥१॥ जेनिजभक्तनूजआवडलि॥ याचिवर्णावयासहेतुनकीलि॥ सप्रेमस्फुर्तिअसोदे॥१२॥ कायावाचामनेकरोनि॥
हेचिरिद्धि तोप्रसादहान॥ अन्यईध्यानसेमन॥ तरीमनोरथपूर्णकरावे॥१३॥ ऐकोश्रोतेहोसादरगोष्टी॥ मागी
लअध्याईकथागोमटी॥ तुकयानेसप्रेमहोउनिगिलि॥ पत्रिकासेवपीपाठविलि॥१४॥ लेचोविसअभंगघेउनिसत्वरी॥
पंढरीसचालिलेवारकरी॥ मार्गिजातासानंदलहरी॥ कीर्तनीमजरेउल्लती॥१५॥ ऐशारवेकीमेकीसत्वरा॥ वेग
वआलेपंढरपुरा॥ कलशदेखतासआवसरा॥ लोटांगणेघालिलि॥१६॥ येकमेकासिआलिंगणदेलि॥ सानंदअश्रू
नयनिवाहाति॥ आरतिकरोनिरुक्मिणिपति॥ वोवाळिलाप्रीतिनिजप्रेमे॥१७॥ मगदिंडीपताकाघेउनिकरि॥
आलेचंद्रभागेचेतिरि॥ स्नानकरोनिझडकरी॥ नित्यनेमसारिले॥१८॥ पुंडलीकासभेटताजान॥ मगकेलीप्रद
क्षिणा॥ टाळमृदंगलावोनिनाना॥ नृत्यकरितिसानंदे॥१९॥ असोयावरीवैष्णववीर॥ सत्वरपातलामहा
द्वार॥ पुढेदेखोनिगरुडपार॥ लोटांगणेघालित॥२०॥ पत्रलिहिलेजेतुकयाने॥ तेआनंदेगातिवैष्णवजन॥ क
रुणाऐकोनरुक्मिणिरमण॥ गहिवरदाटलातेधवा॥२१॥ सानकारनाहीतुकयासि॥ म्हणोनिधावरलेऋषिकेशी॥
जैसेपाउसपडताफासी॥ वेथाहरणीसिवाटत॥२२॥ कीबाळकासिदेखीनिघताम्हाण॥ चईननपडेमातेकारण॥ ले
वीतुकयाचेपत्रऐकोनिमने॥ जगजीवनधावरले॥२३॥ ना॥ तरीजिवनासिजळदेखताशोकितापाहि॥ मतसतव
मकितआपुलेठाई॥ तेवीतुकयाचिकरुणाऐकोनपाहि॥ सेषशाईधावरले॥२४॥ कीकृपणाचियाधनावर॥ पाळ ॥१॥

तेवीपंढरीआविंयोगेकरून॥तुकालक्ष्मकीरात्रंदिन॥तोअकस्मातगरूडयेउन॥उभाठाकलानिध॥४९
खगपतिसदेखोनितेक्षणे॥नमस्कारघातलातयाने॥आलिंगणदीधलेप्रितिकरूनि॥सप्रेमभावेलेघवा॥
॥५०॥मगवर्तमानपुसेनिजप्रिति॥सुखेआहेतकीरूक्मिणीपति॥मजरात्रंदीवसवाटतिखंति॥कधीभेटलित
कछेना॥५१॥कीनिष्ठुरहोउनिजगजीवन॥कठीनकेलेबहुतमन॥मजपरदेशीदिधलेटाकोन॥होतसेउदि
नयासाठी॥५२॥वारकरीमिळालेअसतीलफार॥माझाकिमर्थीपडलाविसर॥कोणतादोषपदरीदुर्धर॥
चा हेमजसांकवेना॥५३॥ऐकोनितुकयाचेवचन॥कायबोलेविष्णुवहन॥तुसीयावियोगेजगजीवन॥व्य
तीविकळमानसी॥५४॥जैवितानियाचेवियोगेजननी॥कीपाडसावियोगेजैसीहिरणी॥कीवृषाकांतजिवना
वाचुनि॥तळमळवनीकरिताहे॥५५॥तैसीयाचिपरीरूक्मिणिपति॥रात्रंदिवसतुजआठविति॥मगमूळपा
ठविलेमजप्रति॥न्यावयातुजप्रतिप्राणवया॥५६॥पत्रपाठविलेरूक्मिणिकांते॥तुकयासिवाचोनिदा
आ विलेवरिल॥श्रवणिपडताअश्रुपात॥सजळनेत्रेलेकी॥५७॥तेपत्रहातिघेउनसत्वर॥मस्तकीठेवीवारंवार॥
माउलिहृदईधरोनिकर॥आळंगिलनिजप्रिति॥५८॥जेसासुकतयाझाउवरिसहज॥धवचितानोळलामे
रन घराज॥तेवीपत्रदेतांचिअंउजराज॥तुकयासिसंतोषवाटला॥५९॥कीउदयासियेतावासरमनी॥संतोष
पावतीजैसाकमळणि॥तेवीगरूडाचियाआगमनी॥तुकयासिसंतोषवाटला॥६०॥नालरीश्रीरामाचिवा

।।२।। भेटिरसि धावोनयावेह्वरिल ।। तरीया त्रामि कालीअसे बहुल ।। म्हणोनि गरुड पाठविला त्वरित ।। तुजला निश्चित
आणावया ।। ३७ ।। तरी काही संकोच न धरोनि चित्तरी ।। बैसावे याचे पाठीवरि ।। क्षण न लगता येउनि पंढरि ।। भेटी
सत्वरी मज लागी ।। ३८ ।। ऐसे लिहोन जगजीवने ।। वैनतासुतासि बोले वचन ।। म्हणे ठाई तुकयासि मानोन ।। आ
णी बैसवोन पाठीवरी ।। ३९ ।। अवश्य म्हणोनि ते अवसरी ।। मस्तक ठेउनि पायावरी ।। म्हणे स्वामिण जयासि धरिले
पदरी ।। तो आमुचे सिरिंच असे ।। ४० ।। मुखासि प्रसन्न सरस्वति ।। सरिलेसि अंगिकारी अपाति ।। ते सेवा पुण्य अं प
गिकारिले श्रिति ।। तरि तेथ केरिति कासया ।। ४१ ।। कीं बोरी बाबकीस मेला गिरिने ।। सेजार दिधला निजप्रीतिने ।।
तरी त्यासि काष्ठ न म्हणेल कवण ।। सुगंधासि उणे काय ।। ४२ ।। ना तरी वाचस्पतिने अंगिकार केला ।। मग स
कळ सुरगण मानिति त्याला ।। की लोहदंड परिसासि झगटला ।। मग मलीन त्या जल्म न म्हणावे ।। ४३ ।। ते विलु
कयाचे शुध्द देखोनि अंतर ।। तुष्टमान जाले तितया वर ।। आम्हासि धरावया दूर ।। नाही अधिकार सर्वथा ।। ४४
ऐसे म्हणोनि ते अवसरि ।। मस्तक ठेविला चरणावरि ।। खगपति उठोनि सडकरि ।। पवन चाली निघाला ।। ४५ ।।
इकडे तुकाउला वत्सी मनी ।। निडळावरी ठेवोनि पाणि ।। वाट पाहाति निजसदनी ।। जेवि बाळक जननि निदेखता ।। ४६
ना तरि चातका सित्रृशा लागल ।। ते तो उपसरो निपाहे वरुते ।। किं क्षुधा लागता पोटाल ।। कासव विलोकु जननी ।। ।।२।।
।। ४७ ।। की कृपणाचे धन हारपतां सकळ ।। त्यासि रात्रदिवस लागे तळमळ ।। ना तरी तुटता स्नेह ज्याळा ।। करिल
तळमळ ज्या रिति ।। ४८ ।।
।।।।

ह्मणे तुम चे स्वाधीन जगजीवन॥ तो मज आणोनि भेटवा॥७४॥ तो अवश्य ह्मणोनि त्वरित॥ सत्वर निघाला वैनतासुत॥ तुकयासि भेटवीन पंढरीनाथ॥ विचार मनात पै केला॥७५॥ हा निश्चय करोनि मानसी॥ गरुड पातला पंढरीसि॥ पृष्टि वरीन देखता तुकयासि॥ ऋषीकेशी घालिरले॥७६॥ जैसे कन्येसि मुळ पाठविता॥ ते फिरोनि देखिले रिते चीयेता॥ हिंसा वली उगीच राहिली माता॥ तेवी रुक्मिणि कांता जाले की॥७७॥ मग संन्निध येउनि तेअवसरी॥ गरुडे मस्तक ठेविला चरणिवरी॥ ह्मणे देवाधिदेवा श्रीहरी॥ तुकया मजवरी न बैसे॥७८॥ परितुष्टी या वियोगे रुक्मिणिपति॥ रात्रदिवस करितो खंति॥ आकृपाकरोनि वैकुंठपति॥ चला वेसाप ता तिभेटावया॥७९॥ अवश्य ह्मणोनि जगजीवन॥ गरुडासि दिधले आलिंगण॥ मग संनिध रुक्मिणीसि बोलाउन॥ सांगतिखुन अंतरीचि॥८०॥ मग विश्वजननीउत्तर देत॥ यात्रेस आले वैष्णव भक्त॥ हाउ साह यकोनि तेथे॥ नाहीउचित सर्वथा॥८१॥ जैसे कांते विन मंदिर शुन्य॥ की जिवना विन सरिता जान॥ तेवी वैकुंठनाथा जवेिन॥ पंढरी दिसो न येईल॥८२॥ नातरी नृपावाचुन सेन्य संपति॥ की चंद्राविण उडगणे दिसती॥ की कुंकुमाविण अळंकार निश्चिति॥ शोभीनदिसति सर्वथा॥८३॥ आपन नसता ये अवसरि॥ उदास दिसेल पंढरी॥ तरी गोपाळकाला जाल्यावरी॥ जाउ भेटीस तुकयाच्या॥८४॥ ऐकोनि रुक्मिणीचे वचन॥ अवश्य

तु

॥७॥ रपाहाता ॥ नंदीग्रामीं बैसला भक्त ॥ मग निरोप सांगता धंजनीसुत ॥ संतोषवारला ज्यापरि ॥ ६१ ॥ तेवीप
त्रपाठविले रुक्मिणीवरें ॥ आणि निरोप सांगता खगेश्वरें ॥ लेणे तुकयाचे अंतर ॥ जाले स्थीर तेसमई ॥ ६२ ॥ मग
गरुड बोले मधुरोत्तरी ॥ आता बैसावे मा पृष्ठीवरी ॥ निमिष्य न लगता सत्वरी ॥ दावीन पंढरी तुज लागि ॥ ६३ ॥
रोगे शरीर ज्जर्जर बहुत ॥ चालावया नाहीं शक्त ॥ मग कृपा करोनि पंढरीनाथें ॥ मजलागि त्वरित पाठविले ॥ ६४ ॥ ना
तरी थातता आता उठ सत्वर खेगैसी ॥ विलंब न करावा जावयासि ॥ वचन ऐकोनियां ऐसी ॥ उत्तर तयासि देत से ॥ ६५
व खगपति सम्हणे एक वचन ॥ तू आमुचे स्वामीचे निजवहन ॥ आणि आम्हा सर्वैका पुज्यमान ॥ होसि सुजाण विचक्ष
णा ॥ ६६ ॥ पाई चिवाहन पाईन्नुरी ॥ तेवागउन कै मस्तकावरी ॥ कीवा केने पुरंबा घिता सिरि ॥ ते कावीवेक चतुरि
करावा ॥ ६७ ॥ कीमहाद्वारीची पायरी पाहें ॥ प्रतिमास्थानी बैसलका य ॥ नाल रीहउ पी आवड ताम्हणविता राय ॥ तो
बैसोन यभद्रासनि ॥ ६८ ॥ म्हणोनि विष्णु वहना अवधारी ॥ मीसर्वथा न बैसे तुज्ज वरी ॥ तु स्रीया भाग्याचि वर्णिता
थोरी ॥ मज निर्धारी कळेना ॥ ६९ ॥ तो पुराणपुरुष वैकुंठविहारी ॥ अनंत ब्रह्मांडे ज्याचे उदरी ॥ त्यासि वागवि सि पा
ठवरी ॥ न वलक्ष तरी वाटते ॥ ७० ॥ जो सुरासुरा अजिंक जाण ॥ तयासि जिंकोनि सोडविला पन्न ॥ सुखी जाला सि
सांचे वहन ॥ सदा कर जोडोनि तिष्ठसि ॥ ७१ ॥ म्हणोनि आम्हा उपासकासि जाण ॥ सेवकस्वामि तत्समान ॥ यालागी
पृष्ठीवरी बैसणे ॥ न घडे येणे सर्वथा ॥ ७२ ॥ तरी असे हे चि विस्पष्टि ॥ माझी अवस्था ऐसी निश्चिति ॥ पंढरीस जाउनि ॥७॥
सत्वरगति ॥ रुक्मिणीपती आणावा ॥ ७३ ॥ मग गरुडाचे भाव धरोनि चरण ॥ साष्टांग घातलें लोटांगन ॥

प्रपंचवेवहार॥ आयुष्य सर्व वेचले॥ ९७॥ ऐसा अनुताप धरोनि ज्ञान॥ मग चालिले तिर्थाटना॥ द्वादशज्यो
तिलिंग देखोनि नयना॥ संतोष मना वाटला॥ ९८॥ आणिक भरतकीचि तिर्थे अवघड॥ ते द्रिष्टीस पाहिलि सत्वर॥
सप्तपुऱ्या पाहिल्या कोडे॥ मग हिमाचला प्रति पै गेला॥ ९९॥ ते मार्गिचि तिर्थे तिवर्णिता॥ तरी विस्तार वाढेल कथा॥ म
नो निसंक कील बोलिलो आता॥ ज्याणा केश्रोतां अंतरी॥ १००॥ भागेरथीच्या तिनकावडी॥ रामेश्वरी घालत्या आवडी॥
ऐसी सुकृताचि करोनि जोडी॥ मग आले ताल ऊ आश्रमा॥ १०१॥ अंतरी ईश्वर धरिलि जाण॥ का स्वमुखे करावे हरिकीर्त
न॥ हे चि आवडी धरोनि मन॥ नामस्मरण करीत से॥ १०२॥ निष्कामबुध्दि अत्रतत पे॥ आचरला असे लज्जे साक्षपे॥ तरी
श्रीहरीकीर्तन अनुतापे॥ होईल रत निज प्रिति॥ १०३॥ तीर्थ याग वेद पठन॥ हे तेकाचि फुका सिणाली जाण॥ श्री
निर्लज्य होउन मन॥ वर्णिल गुन हरीचे॥ ४॥ असो आता बहु भाषण॥ वैष्णव जाणतिर प्रेमखुन॥ जेरा कोनि माना
पमान॥ करिल भजन अहर्निशी॥ ५॥ श्रीहरीकीर्तनीनहो तारता॥ सकळ साधने गेली वृथा॥ जैवा पिका खोंलि सखो गि
ल बहुत॥ परी जीवन नाही लागले॥ ६॥ की स्त्री कन से आलीसघन॥ आवरी सुमरले नाहि कोण॥ की देसायन साधि लि
व्यतन॥ परि सं ताना विन व्यर्थचि॥ ७॥ नातरि विद्याभ्यास केला फार॥ परी समई नाठवे प्रश्नोत्तर॥ की शौर्य तेज विन न्रु
पवर॥ व्यर्थ जैसा भर शवरि॥ ८॥ की पात्री पक्वान्न वाढिलि बहुत॥ परि सेवरील आले नाहि घृत॥ ते वि श्रीहरी चरित्र
न वर्णित॥ तरी साधने व्यर्थ दिसति॥ ९॥ हरीकीर्तन करावे सप्रेमयुक्त॥ निंबराजे धरिला हेत॥ मग गजवदना सि पंढरी
नाथ॥ असा करित येके दिनी॥ ११०॥ म्हणे कीर्तनीहो स्फुर्ति॥ हावरथा वाल या प्रति॥ ऐसे सांगता रुक्मिणीपति॥ अवश्य

॥४॥ ह्मणति जगजीवन ॥ तो दर्शना सि आले संतजन ॥ नामाभिधान लेएका ॥ ८५ ॥ सेकमहंमद आणि गणेशनाथ ॥ संतोबा पवार जगविख्यात ॥ बोधलनिंबराज वैष्णवभक्त ॥ आले वरिलदर्शना ॥ ८६ ॥ टाळविणा मृदंग वाजती ॥ सप्रेमभावे वैष्णव गाति ॥ पताका शोभायमान फडकति ॥ तयावरी चमकति गरुडटके ॥ ८७ ॥ लोटांगन घालिति सकळजन ॥ तेव्हा रुक्मिणीस ह्मणती जगजीवन ॥ निंबराजासि बहुत जाला सिन ॥ घालित लोटांगन धावो ॥ ८८ ॥ तरि यास प्रसंन्न होउन त्वरित ॥ काही धावे वर दे उचित ॥ तव श्रोते होउनि आशंकित ॥ प्रश्न करितनिजप्रेमे ॥ ८९ ॥ ह्मणति निंबराज कोठील कवण ॥ तयाचे सविस्तर करी कथन ॥ ऐसे पुसता चि वचन ॥ हरुषले मन वक्त्याचे ॥ ९० ॥ तो प्रश्न वाटला कैशारिति ॥ जैसा चातकासि निशापति ॥ क्षुधार्थियाचे ब्रुशि सार व्यालि ॥ अमृतअवचिता वर्षला ॥ ९१ ॥ कीदुर्बळाचिया आंगणी ॥ कामधेनु ठाकलि येउनि ॥ नालरीलोहसर्डुकोल जाउनि ॥ परिस अवचिता पडिकी ॥ ९२ ॥ कीक्षेत्रा पिकासि आलेजान ॥ सावरी पुढलि वर्षला घन ॥ मगइष्ट गुणे भरिले कन ॥ ते सभाग्य जन लाघति ॥ ९३ ॥ तेवी श्रोतियाचे प्रश्नोत्तरि ॥ वक्तासंतोषे अंतरी ॥ ह्मणे निंबराज चरित्र सविस्तरी ॥ सप्रेमभरी अवधारा ॥ ९४ ॥ स्वदेशात सांप्रत कारण ॥ देवदेठनकर ह्मणति जन ॥ तयेगावि चे कुळकर्णी ॥ वृत्ति पुरातन तयाचि ॥ ९५ ॥ मुलेलेकुरे असतिसर्व ॥ परिनिंबराज ह्मणवी भक्त वैष्णव संतपूजनी धरिताभाव ॥ अनुताप जाला तयासि ॥ ९६ ॥ मगह्मणे पुरे हा संसार ॥ दुर्धर माया अनिवार ॥ करिता ॥४॥

निंबराजासि धावें वरदान। जगन्माता हे ऐकोन॥ विस्मित मन होतसे॥२६॥ मग माळी निच्छेरूप धरोनि॥ वारेसि वैसलीविश्वजननी॥ आरक्त गाजरें पाटील विरोणि॥ पाकोळिया करोनि ठेविल्या॥२७॥ निंबराज येतां देवळातुन॥ तया सि बोले मधुर वचन॥ ह्मणे बाळक घरी रडतें ताणे॥ मीं आतें लया सि आणावया॥२८॥ तरी कृपा करोनि मजवरी॥ येथ बैसावें क्षणभरी॥ मीळे कुरू घेउनि सत्वरी॥ येतें बाजारी सत्वर॥२९॥ तुं नायकसील जरी वचन॥ तरी गाजरें येथ राखतील कोन॥ बाजारीं फिरती बहुत जन॥ जातील घेउन यासाठीं॥३०॥ मग पारी करोन साचे स्वाधिन॥ राउळा कडे गेली मालिन॥ एक प्रहर पर्यंत जाण॥ मनसे परतोन सर्वथा॥३१॥ ऐसे बोलतां विश्वजननी॥ रुमा उपजली याचे मनी॥ तरि सत्वर येसील परतोनि॥ तरी मी बैसतो येथ आई॥३२॥ ते व्हां वस्त्र काढोनि पारीवरी॥ निंबराज विलोकीत यथार्थ॥ तो सुवर्ण फाका देखिल्या नयनि॥ गाजर एक ही दिसेना॥३३॥ मग मनांत होउनि विस्मित॥ ह्मणे आ दिमाया मज उपाहात॥ कनक न हे हा महा अनर्थ॥ दिसोन येत मज लागी॥३४॥ ऐसा अनुताप धरिला मनी॥ जेवी ब्रह्मण यवनसदनी॥ तेथींचे मांस देखोनि नयनि॥ कांटा कोनि पळतसे॥३५॥ तैसी चिळस धरोनि मनीं॥ निंबराज निघाले तेथोनि॥ मागुति राउळांत येउनि॥ घालिल लोटांगन प्रितीने॥३६॥ कीं गळीत कुष्ट्री द्रिष्टि सि पडे॥ तो सुंदर पाहे तयाकडे॥ ना तरी मध्य देखोनि द्रिष्टि पुढें॥ अनुतापी उठे तेथुनि॥३७॥ हात जोडोनि करी विनंति॥ ह्मणे देवा मज का करितोस गुंति॥ तुझी कृपा ईछितो चित्तीं॥ नलगे संपति धन काही॥३८॥ मग रुक्मिणी सि करोणि नम

गणपति ह्मणतसे ॥११॥ तव येके दिवसी या मित ॥ निंबराज होते निद्रिस्त ॥ तव ब्राह्मणरूपे सन्पात ॥ पार्वतिसुत पातले ॥१२॥ थापटोनि सावध केले पाहि ॥ वर प्रसाद मासाधेई ॥ मग तांबूल काहाडोनि तसमई ॥ हातावरी रीघला ॥१३॥
॥५॥ तो निंबराज सुषुप्तिभ्याल ॥ तात्काळ ठेविले मुखात ॥ मग गजवदन बोलत ॥ अक्षई वरदान ले घवा ॥१४॥ आता भ्यासके लिया विन ॥ बहुत वर्णिसील श्रीहरीचे गुण ॥ आणि रंग देवता येउन ॥ अखंड कीर्तनी राहील ॥१५॥ ऐसा वर देवोनि त्वरित ॥ अदृश्य जाले पार्वतीसुत ॥ निंबराज होनि जागृत ॥ स्वप्न ध्याना आणिले ॥१६॥ तो विप्र कोठे नाही दिसत ॥ ग्रवळ मुखात साक्षात तांबोळ ॥ मग ते साचित नेळे ॥ उठोनिया बैसला ॥१७॥ हाताकडे विलोकुनि पाहात ॥ लो डाग पडला से आरक्त ॥ उदक घेउनि क्षाळिलावरित ॥ परि तो न जाय सर्वथा ॥१८॥ सागरे कुपासि दिधले पाणि ॥ ले न धाटे जैसे आवर्षणि ॥ कीं योगियासि तृप्त करी उन्मनी ॥ तो न के परते निश्चुधाथी ॥१९॥ ना तरी परिसाचा गुण लोहासि लागला ॥ परि पुढति काळिमा न ये चि साला ॥ गंगेने वोहळ अंगिकारिला ॥ तो अक्षय पुज्य सकळांसि ॥१२०॥ कि बिरंचिने ध्रुव्य दिधले पाहे ॥ तो म्या धि भय सर्वथा न जाय ॥ ना तरी रंकासि धरिता राये ॥ साचि संपति न वजाय सर्वथा ॥१२१॥ कौस्तुभा स्करे दिधली दिव्य कांति ॥ ते हि वे फिरेल कैश्या रिति ॥ तेवी तांबुलाचा डाग पडला क्षिति ॥ तो धूतलीया न जाय सर्वथा ॥२२॥ ठाकोनि तेच्या दिवसापासोन ॥ निंबराज करू लागले कीर्तन ॥ ते श्रवणी पडत वैष्णवजन ॥ तल्लिन होउन राहति ॥२३॥ टाकोनि लज्या मान लौकिक ॥ टाकोनि आशापाश दुःख ॥ टाकोनि भेदाभेद अनेक ॥ सप्रेम सुख भोगितसे ॥२४॥ ऐसी प्रीति अभ्यसता सहज ॥ पंढरीस आले निंबराज ॥ तेथोनि प्रसन्न केला मज ॥ श्री विठु मज धरावा ॥२५॥ रुक्मिणी सि ह्मणे जगजीवन ॥ ॥५॥

मगेमीजालोस्नानासि ॥ आभरणेअसोदेआपणापासि ॥ मम ठेवोनीमेखळा नेसेसि ॥ काढोनियादीधली ॥ ५३ ॥
आपनन लागता पात यासिपाते ॥ अदृश्यजाले जेथिंचेतेथे ॥ मीबसलोवाटपाहात ॥ चिंताक्रांतहोउनि ॥ ५४ ॥ त
रीआसोनिनयेतिसर्वथा ॥ यासिविचार कायसांगता ॥ वचनऐकोनिसंत ॥ आश्चर्येथोरवाटले ॥ ५५ ॥ मगसकळ
ब्रां बोलतिवैष्णवभक्त ॥ म्हणनेह्लतोरुक्मिणिकांत ॥ तुम्हासिउचितदेउनहरिल ॥ जालेगुप्ततेठाया ॥ ५६ ॥ तरिआता
संषयनमानोनिमने ॥ आंगावरीअसोद्याआभरणे ॥ ऐसेआयकोनियावचन ॥ केलेनमनसाष्टांग ॥ ५७ ॥ मगगळात
घालोनिमेखळा ॥ कंठीशोभलीतुळसिमाळा ॥ टोपीलेउनितेवेळा ॥ बुकालाविलासंतजनि ॥ ५८ ॥ वालुवंटीमिळोन
भक्तमंडळी ॥ निंबरायातेम्हणतितेवेळी ॥ तुम्हउचितदेउनिवनमाळि ॥ केलीदिवाळीभाविका ॥ ५९ ॥ तरीआताजवा
ळवंटीउभेराहोन ॥ आपुलेस्वमुखेकरावेकीर्तन ॥ क्षुधितजालेआमुचेश्रवण ॥ तरीतृप्तकरावेययासि ॥ ६० ॥
मृदंगाचियास्वरावरि ॥ विणमेळविलेतेअवसरी ॥ टाळघोळआणुनझडकरी ॥ दिव्यपताकाउभारिल्या ॥ ६१ ॥ वेदि
शास्त्रिपुराणिक ॥ संतमहंतवैष्णवअनेक ॥ अठरावर्णाचेसकळलोक ॥ श्रवणासिदेखपातले ॥ ६२ ॥ अस्तमाना
सिचालिलदिन ॥ तेव्हाआरंभिलेकीर्तन ॥ विठलनामेटाळीपिटोन ॥ केलेनमननिंबराजे ॥ ६३ ॥ अंतरिआहादि
लारुक्मिणिपति ॥ तेथआनंदभरलानेत्रीवाहति ॥ विमानिबैसोनिविबुधपति ॥ कौतुकपाहातितेधवा ॥ ६४ ॥ साबडेसप्र
मगायन ॥ ऐकोनवेधलेसकळजन ॥ सज्ञानआणिविचक्षण ॥ तल्लिनहोवोनिराहिले ॥ ६५ ॥ भक्तयासिचित्तिंप
सताप्रेमा ॥ तेथेसंतोषपुरुषोत्तमा ॥ परीसकळांच्यातुर्येसाहानपना ॥ न
लगेज्याणसर्वथा ॥ ६६ ॥

॥६॥ स्कार॥ बिन्हाडासि आलेसत्वर॥ नामस्मरण वारंवार॥ सप्रेमभावे करितसे॥ ३९॥ ईकडे रुक्मिणिसी जगजी
वना॥ म्यां वंदिले नितुमचिया आज्ञा॥ निंबरायासि दिधले कांचना॥ परी साचिया मनानये की॥ १४०॥ हांसोनि बोले
जगन्निवास॥ निराशा असे तुझा दास॥ मायाममतालोभ आस॥ बाधुन सके सर्वथा॥ ४१॥ डोंगरासि न लाग
ति पर्जन्यधारा॥ कीकाजळ लाविले न लागे अंबरा॥ नातरी सितन बाधि दिनकरा॥ नहोय उबारा चंद्रासि॥ ४२॥ कीत्र
शानबाधी समुद्राकारणे॥ कीअग्निसि जाउपन होय अन्न॥ कीनंदीखाणि कोंडिता पवन॥ केशारिति सुज्याने॥ ४३॥
लेवीते निजभक्त उदास वर्तति॥ आशापाश नबाधीत याप्रति॥ ऐसे बोलता रुक्मिणिपति॥ रुक्मिणि चित्ति वि
स्मित॥ ४४॥ दुसरे दिवसी प्रातःकाळी॥ स्नाना सिआ लि संतमंडळी॥ निंबराजसाचे रवळी मेळी॥ चंद्रभागेसि पै
आले॥ ४५॥ तेव्हा विचार करी पंढरीनाथ॥ निंबराजासि घालावे अक्षई उचित॥ जेणे करोनि सप्रेम भरित॥ होईल
रतकीर्तनी॥ ४६॥ ऐसे म्हणोनि तेवेळा॥ विप्रवेश धरिला तत्काळ॥ गळा घातली तुळसीमाळ॥ पलमाळनी व
पातले॥ ४७॥ डोईस टोपि गळा मेखळा॥ सुवासबुका भाळी शोभला॥ निंबयासि तेव्हा घननिळ॥ कायबोलिले
तेसमई॥ ४८॥ मीस्नानासि जातो भीमरथीत॥ तस्कर फिरति यात्रेत॥ तरीमेखळा माळा टोपि निश्चित॥
आपणापासी असो दे॥ ४९॥ ऐसे म्हणोनि रुक्मिणिपति॥ भरणे दिधली याचे हाति॥ आपन नलागता पासासि पति॥
अदृश्य जालले धवा॥ १५०॥ निंबराज पाहे सभोवते॥ तो ब्राह्मण न दिसे नावते॥ येक प्रहर पर्यंत॥ वाटपाहात बैसे॥ ६॥
ले॥ ५१॥ तरि तो नये चि परतोन॥ मग संतासि सांगे वर्तमान॥ येक पेथ्ये येउ नि ब्राह्मण॥ बोलिला वचन तेरेका॥ ५२॥

राकोनियालिवर्णसोय॥जालेयेकमयसकलिक॥८१॥टाळमृदंग॥आछंदे॥टाळियापिटिति परमानंदे॥विसरो
निभेदाभेदद्वंद्वे॥नामस्मरणीदुल्ललि॥८२॥च्यारघटिकाउरलीयामिनि॥लोनकल्लवर्तलेतरक्षणि॥येकसानका
रकांतावस्त्रपांघरोणि॥स्नानालागोनिपातली॥८३॥तिनेदृष्टिसिसाक्षात॥अकस्मातदेखिलापंढरीनाथ॥मगल
गबगधावत॥कीर्तनातपातलि॥८४॥निंबरायासमीपयेउनी॥जान॥भेटोपालेरुक्मिणिरमण॥लोपहदस्यजाला
वैकुंठराण॥आश्चिर्यमनातवाटले॥८५॥मृगणाआक्रोशेकरोनिरुदन॥निंबराजाचेधरिलेचरण॥लोकपुसतितिज
लागुन॥आलिसयेथेकोघोउन॥८६॥दृष्टिसकौतुकदेखिलेकाय॥तेथासांसिसांगेलवलाहे॥मगसकलिसिसांगे
नमनकरुपाय॥बोलिलिकायतेरेका॥८७॥निंबराजयाच्याखांद्यावरि॥आतापादेखिलेश्रीहरी॥मयारोतिये
घरोनकरी॥स्वहस्तेवारीनिजप्रीती॥८८॥ह्मणेनिधावोनिआलीहरिल॥आताकाहीचदिसतनाहीयेथ॥कोठे
गेलेरुक्मिणिकांत॥हेतोमजकळेना॥८९॥सावकासकुमरजगजेठी॥पुडलिपडावामासेदृष्टि॥ह्मणोनिचि
त्तिहोतसेकष्टी॥परीनदेखिभेटीसर्वथा॥१००॥लोक॥आश्चिर्यकरितिपाहे॥ह्मणातेनवलसांगताहे॥मग
साक्षपाहावयालवलाहे॥समीपआलेविचक्षण॥१०१॥निंबराजाच्याखांद्यावरोनि॥अदृस्यजालेचक्रपा
णि॥परिबुकायकिलासज्जनी॥यावरिपाडलेचिमनीउमरली॥१०२॥ऐसीसाक्षदेखोन॥आश्चिर्यकरिती
संतसज्जन॥येकमेकासिआलिंगन॥लोटांगनेघालिति॥१०३॥जिणेदेखिलेहोतेपंढरीनाथ॥तिजला

आलिंगन करि... (left margin, vertical)

॥८॥ प्रेमावांचोनि केलें गायन। जेवीं कुडी वांचोनि नसे प्राण। कीं लवण विन रांधिलें अन्न। रुचीनेदी सर्वथा॥६७॥ येक
कस्तुरी गंध नसलें जरी। तरि ते सर्वथा न म्हणाविकस्तुरी। कीं सतेज नाहीं कांता सुंदरी। तिस घराचार गिळणों नये॥६८
नारीका विन गोरेपण। ते काय जाळावे सुंदरपण। ते वि प्रेमा विण गायन। तयासि कीर्तन म्हणो नये॥६९॥ कृष्णा
रामा मेघःशामा। गोविंदा गोपाळा पुराषोत्तमा। अच्युतानरहरी अभेयरामा। असो दे प्रेमा निजभजनी॥७०॥
हे नाम उच्चारोन सहज। नृत्य करिती निंबराज। मग संतोषे हे नगरउध्वज। काय करिता तेधवा॥७१॥ बाळरूप धरी
निश्रीपति। मयोर पिच्छ घेत लिहाति। मग कौतुक माडिले संति। सादरश्रवणार्थी परिसावे॥७२॥ निंबराजाच्या
खांधावरी। उभा ठाकोन श्रीहरि। मयोर पिच्छे करी वारी। हे नवल परिसा भाविक हो॥७३॥ जो क्षीराब्धिवासी शेषश
यन। समुद्रतनयेचे अंतरजिवन। तो निज भक्तावरि जगज्जीवन। श्याम रेवारितं निज प्रिति॥७४॥ वज्रासनि राहिले ने
हसी। तयासि लव करी न देमेरी। तो निंबराजा च्या बैसोन पाठी। मयोर पिछि नाचत॥७५॥ नाना यागत पत्रतासि।
करिता नातुडे साधकासि। तो रीन दयाळ ऋषीकेशि। निज दासासि सन्मानि॥७६॥ विरूपाक्ष आवरोनि मन। येकांति
करी ज्याचे स्मरण। तो भक्तभूषण रुक्मिणीरमण। करितसन्मान दासाचा॥७७॥ कीर्तनी पालला घनसावळा। तेथे
आलिया चौषष्ट कळा। आणि चौदा विद्यास कळा। दिसा नयेति ते चक्षणी॥७८॥ तरस्य पाहाती सभाग्य जन। आरीष
हरजाले कीर्तन। परि निद्रा आलस्य कोण कारणे। नयेचि जनासर्वा॥७९॥ दुष्काळ नाहीं क्षीरसागरासि। रोग नराहे ॥८॥
पा अमृतासि। आंधार भास्कराचे घरासि। जाईल कैसा चतुर हो॥८०॥ ते वि प्रेमळाचे कीर्तनात पाहे। निद्रा आलस्य
सर्वथा नये॥

जिलदै दिप्यमान॥ सावरी बैसविली दिव्यरत्नी॥ पदक ये कावळी भूषण॥ जगजीवणे घातली॥ ७॥ पाईं नेपु
रे वाजे वाजली॥ ते ध्वनी ऐकीता लज्जित श्रुति॥ रुक्मिणी सहीत श्रीपति॥ प्रगट जाले ते घवा॥ ८॥ ऐसे स्वरू
पदे खोनि नयनी॥ तुकयासि हर्ष वाटला मनी॥ सप्रेम आलिंगण देउनि॥ मिठी चरणी घातली॥ ९॥ पुढिले
अध्याई सुरस वाणि॥ देव भक्ता चि होतिल बोलणी॥ ते साद्‌ह होउनि सज्जनि॥ परिसा श्रवणि निज प्रिति॥ २१०॥
जे प्रेमगंगे चे जीवन सुंदर स॥ कीं ब्रह्मानंद वनीचे सुधारस॥ महीपती विनवी श्रोतियास॥ ऐकावकाश नि
जप्रिति॥ २११॥ स्वस्ति श्री भक्तविजय ग्रंथ॥ श्रवणे चि पुरती मनोरथ॥ प्रेमळ परिसोत भाविक भक्त॥
येकावन्नाध्याय गोड हा॥ २१२॥ श्रीरुक्मिणीकांतार्पणमस्तु॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥ छ॥

॥८॥ नमितिभाविकभक्त ॥ ह्मणतितुझेपदरीहोतेसुकृत ॥ तुवारुक्मिणिकांतदेखिले ॥ ९४ ॥ ऐसापरीस्तउननारी
नर ॥ तोउदयासिपावलादिनकर ॥ मगनिंबराजेआरतिकरोनसत्वर ॥ सारंगधरवोलाविला ॥ ९५ ॥ पोर्णिमेस
करोनिगोपाळकाला ॥ मगयात्रेचासमुदायफुटला ॥ तेणेदीनबंधुखंतावला ॥ सद्गदीतजालानिजबोधे ॥ ९६
अंबकाकन्यासासुराज्यात ॥ गहिवरेरडेजैसीमाता ॥ तैसीयात्राफुटतापंढरीनाथा ॥ तैसीपरस्थजालिकी ॥ ९७ ॥
मगरुक्मिणिसिह्मणेश्रीहरी ॥ आताउदासदिसेपंढरी ॥ निजभक्तगेलेआपुल्याघरी ॥ मजनिर्धारिकंठेना ॥ ९८ ॥
आताउभयताउठाउठी ॥ जाउघेउतुकयाचिभेटी ॥ ऐसेह्मणताजगज्जेठी ॥ रुतावेळपोटीजालेकी ॥ ९९ ॥ मगग
रुडासिबोलाउनिवर ॥ सगुणरुपधरिलेसाकार ॥ तेथखंडआठविति भक्तनिरंतर ॥ सुप्रभातरकरोणिया ॥ २०० ॥
वैनतासुताचेपाठीवरि ॥ रुक्मिणिसहीतबैसलेहरि ॥ निमिष्यार्धनलगताझडकरि ॥ देहुगावासपातले ॥ १ ॥ तोईकडेवै
ष्णवतुकावाणि ॥ उतावेळवारपाहेमनि ॥ ह्मणेकधीयईलचक्रपाणी ॥ मातारुक्मिणिसमवेत ॥ २ ॥ आजिडवामा
सालवतोनयन ॥ घडिघडिबाहुकरितिस्फुरण ॥ क्षणक्षणावारेसमाधान ॥ हेउत्तमशकुनदिसति ॥ ३ ॥ तोआकाशपंथे
अकस्मात ॥ गरुडटकादेखिलाझळकत ॥ मग्नसामोराहोवोनित्वरित ॥ घालिदंडवतनिजप्रेमे ॥ ४ ॥ मगनिजभक्ताचाप्रे
मभावो ॥ देखोनिप्रगटलादेवाधिदेव ॥ ब्रह्मादिकासहीयाचाठावो ॥ नेणवेचिसत्वरपाहाता ॥ ५ ॥ रुपसावळेअतिस
कुमार ॥ कासेसिवेष्टिलापीतांबर ॥ दिव्यकुंडलेमकराकार ॥ कौस्तुभसुंदरशोभतो ॥ ६ ॥ मुगुटविरा ॥८॥

ग

श्रीगणेशायनमः॥जयजय भक्तकरुणाकरा॥अक्षयअभंगजगदोद्धारा॥अखीळकर्तंभासायुज्यउदारा॥
रुक्मिणिवरापांडुरंगा॥१॥तुझ्यापाहासिरूपादृष्टी॥साचितुटे भवबंधफसारी॥करोनिसाचिया प्रपंचतुटी॥
देवोनिसेवरीअक्षईपद॥२॥तुझेउदारखवर्णितापाहे॥सहस्रमुखासितेखानव्हे॥माहाकेविंजीवुधिकुरितहोय॥
तेथेमीकायमरूपक॥३॥परिआवडीचिऐसीज्याति॥बाळकमालेसिमलतेचिबोलति॥परीसाचिमातेसिन
वारेखंति॥ऐकोनितिष्ठतिनिजलोभे॥४॥तेवीकृपाकरोनिजगजीवने॥अंगीकाराविआरुष्यवचने॥हेमीप्रा
र्थितोतुजकारणे॥तुसेचिसत्तेनेदयाळा॥५॥जैसेसागरीचेजळमेघआणिति॥तेसरितानेऊनसागरादेति॥तरी
कोनताउपकारतयाप्रति॥ज्याचेत्यासिअर्पिता॥६॥भास्करातेंजावेभेटीसि॥परीत्याचेप्रकासेपाहावेत्यासि॥तेवी
तुज प्रार्थवियावेकुंठवासि॥सत्ताआनासिवारेना॥७॥कीपृथ्वीसकेलानमस्कार॥परितिजवरीचआपुलाभार॥तेवि
तुजवर्णवियासाचार॥आनिकआधारअसेना॥८॥नातरीविनवावेंप्रभंजनास॥परित्याचियाचश्वासेनिघ
तोश्वास॥तरितुझेचरित्रयावयायाचेस॥कारणअसेतुझेचि॥९॥गंगेसिकेलाअभिषेक॥परितिजचिपासो
घेतलेंउदक॥तेवितुझीयाचप्रसादेंतुजदेख॥कवीअनेकवर्णिति॥१०॥नातरीचंद्रआलाउदयास॥हेत्या
चियाचपाहावेत्यास॥कीमातेचिपुजाकरितादेख॥तरारीरचअसेजननीचे॥११॥सुरतरुखालेबैसोन॥
कल्पतरूसासिघातलेजीवन॥मगआपणउपकारदाखविताजाण॥तउखीलसत्तानहोतसे॥१२॥

॥१॥

॥१॥

भजनीलरलेशानेचित्त॥तेढाचक्रकळिकाळअंकित॥हानामयाचाअवतारसाक्षात॥जाणतिसंतनिजरखुन॥२६॥
अनंतजन्मीकरावेंभजन॥येकाग्रकेलेनिश्चळमन॥तुम्हासिकेलेंआपुलाधीन॥वर्णितागुणनिजप्रेमि॥२७॥या
वरीतुकयासिह्मणेजगजेठी॥मीक्षुधीतलालोचहुपोटी॥उपवासिनिघोनउठाउठी॥तुह्मीयेथेरीपातलां॥२८॥ह्मणेसं
तरीघरीनिपजलअसेलअन्न॥तेपात्रीआणावेविस्तारोण॥तेबोलेकोरउत्तरह्मणोन॥संकोचमननकरावे॥२९॥ह्मणेसं
अधअसतारुक्मिणि॥क्षुधितकाजालेचक्रपाणि॥तरीतुकयाचाहेलमनी॥कीदेवभोजनीबैसवावे॥३०॥तेमनो
गतजाणोनिश्रीवरील॥तैसेचिवदलेपंढरीनाथ॥जेणेप्रेमळाचापुरेहेत॥तेदिनानाथकरीतसे॥३१॥मगतुकया
नेआणोनिजळ॥धुतलेदेवाचेचरणकमळ॥कोमळतुळसीविवाहोनिमाळ॥कंठीतात्काळघातली॥३२॥अनन्य
प्रीतिकरोनिमन॥मगपात्रीवाढोनिआणिलेअन्न॥शुष्कभाकरीआणिभाजिपान॥शाखेसिलवणधुमरे॥३३॥
प्रीतिकरोनिमन॥मगपात्रीवाढोनिआणिलेअन्न॥शुष्कभाकरीआणिभाजिपान॥शाखेसिलवणद्धमरे॥३३॥

॥२॥ ते वितुझीया सामर्थ्ये रुक्मिणिपति ॥ देवी वर्णिली अपारस्तुति ॥ मग विवेक करोनि आपुले मति ॥ नेतिनेति वदले की
॥१३॥ ऐसा तुझा सामर्थ्य अधोक्षज ॥ जाणसी दासाचे अंतरगुज ॥ आता अभय वर देउन मज ॥ वदवी निज भेटी
कथा ॥१४॥ मागिले ध्यायांती ॥ देहुस आले रुक्मिणिपति ॥ सगुन स्वरूप धरोनि प्रीति ॥ तुकयासि भेटले ॥१५॥
मग प्रसन्न होउनि जगजीवन ॥ म्हणाले काही माग वरदान ॥ जे विरंचिसि न लभे प्रयत्न ॥ ते मी देईन तुज लागी ॥१६
यावरी तुका देत उत्तर ॥ चित्ति न पडावा तुझा विसर ॥ गुण गाईन वारंवार ॥ सप्रेम अंतर होउनि ॥१७॥ आसी तुझे
निजभक्त अंतरंग ॥ अखंड असावा त्यांचा संग ॥ के विभाग तो या प्रसंग ॥ न करी मनोभंग दयाळा ॥१८॥ तुझा भज
नि असविश्रांति ॥ न लगे काही धनसंपति ॥ पुढे करिसील चाऱ्ही मुक्ति ॥ त्याही नावडति मज लागी ॥१९॥ अखंड संता
चा समागम ॥ वाचेसि असावे तुझे नाम ॥ मग गर्भवास घेता संभ्रम ॥ होतिसुगम सर्वदा ॥२०॥ हे विभागणे रुक्मि
णिपति ॥ म्हणोनि नमन केले पुढती ॥ ऐसे ऐकोन रुक्मिणीपति ॥ आश्चर्य चित्ति करिते से ॥२१॥ मग गरुडासि म्हणे
निजभक्त सखा ॥ उदास विरक्त तुका ॥ याणे सर्वत्याग करोनि देखा ॥ मजचिये कथा आराधिले ॥२२॥ माझा वियोग दुःख
करून ॥ अन्न उदक वर्जिलियाने ॥ म्हणोनि देह कृश होउन ॥ गले वाळोन पाहेल ॥२३॥ यावरि बोले वैनतासुत ॥
तुलीपत्री आसि वदि लिहिला यात ॥ जोवरी वैकुंठ कैलास दिसत ॥ तोवरि चिरंजीव असावे ॥२४॥ ते आपुले वच
न वैकुंठपति ॥ असत्य सनके चिकल्पांति ॥ तरी शरीर वाळले म्हणोन प्रीति ॥ उद्विग्न चित्ति का होता ॥२५॥ ॥२॥

करितआपलेमनी॥ म्हणति विद्यानाहीयाचेप्राकृतनि॥ म्हणे निधानदेवेकरवोनि॥ धरणेउठवोनदीघले
॥५१॥ मगयेकराअभंगआणिनारळ॥ ब्राह्मणासदिधलतेनेचे॥ भक्षिसीतजेवेळे॥ ज्ञानतत्काळहोईलतुज
॥५२॥ ब्राह्मणविकल्पकरीमन॥ म्हणेनारळखातांकैचेज्ञान॥ आणिप्राकृतअभंगमकारणे॥ पाहेतकासया
॥५३॥ ऐसीअनास्था धरोनिमन॥ राकोनिगेलाप्राकृतनहिन॥ जैसाचिंतामणिहातिलागला जाण॥ गोफणघेउनदव
डिला॥५४॥ कीनिधानसापडताअभाग्याला॥ तोकोळसियासारिखादिसेतयाला॥ नातरीपथकान्तेवाढितारोगीयाला॥
कडवटलिहेलागत॥५५॥ कीभागीरथीचिकुपीजान॥ उन्मतासिभासेमद्यपान॥ नातरीकल्पतरूचेवन॥ जा
यडावलोनदरिद्री॥५६॥ तवीतुकयानेप्रसाददीघला॥ तोविप्रेतेथेचिराकिला॥ मगयेकंकापुरीज्ञानराजाला॥
पत्रलेहोनिपाठविले॥५७॥ मजपामरासिदेउनिथोरी॥ येथेपाठविलाधरणेकरी॥ तुमचीआज्ञावंदोनिसिरी॥ उ
चीतसत्वरीदीघले॥५८॥ तेणविकल्पधरोनिमग॥ राकिलेयकारशअभंग॥ मंहाफळाचाकरोनित्याग॥ गेला
सवेगयेथुनि॥५९॥ ऐसेकल्पोनिमानसी॥ निरोपपाठविलाअळंदीसि॥ मगध्यानातआणुनरूषीकेशी॥ ना
मस्मरणकरीतसे॥६०॥ तवसीबाजीराजयापासिदेवशास्त्रश॥ होतापुराणिकत्यांच्याब्राह्मणजनयेक॥ होताअ
तिमूरखविशाल॥६१॥ तुकोबासिसत्वर॥ करावयासिआलानमस्कार॥ तोनारळउचलोनिवैष्णववीर॥ त्याचे
हातीदीघले॥६२॥ आणियेकादशअभंगठेविलेहोतलिहोन॥ तेहीदिघलेतयाकारणे॥ मतांकाळनारळफो

॥२॥ उच्छिष्टफळें भक्षीघनु निवृत्तिप्रीति ॥३८॥ तोतुकोबाचे करा जैविता । पुढे आश्चर्य कोण गते चिता ॥ ह्म
णोनि आरती कितन करावे चिता । पुरातन कथा ऐकोनि ॥३९॥ असो रुक्मिणी सहित जगजीवनु । आवडी न केलें भो
जन । करशुध्दि देउनि तुकयाने । उच्छिष्ट आपण भक्षिले ॥४०॥ देवास मुखशुध्दि तेव्हे । आणा निदेत तुळसीदळे ॥
आवडी देवा नदीन दयाळा । अति आदरें भक्षिली ॥४१॥ यापरि भोजन करोन सुखगोष्टी । मग तुकयासि ह्मणे
जगजेठी । आता मज ठेवोनि हृदयसंपुटी । वियोग हि पुढें न करावे ॥४२॥ तू बोलाविसि जे मज । ते कासगुणरूप
भेटलं तुज । ऐसें ह्मणोनि अधोक्षज । जाते जाले ते घवा ॥४३॥ तुकयाने धावोनि ते वेळी । मस्तक ठेविले चरण
कमळी । मग रुक्मिणी सहीत वनमाळी । पंढरपुरा पातले ॥४४॥ तव येक कामना धरोनि । आळंदीस ब्रे सला अ
नुष्ठानि । ह्मणे पुराण विख्याति करावी मज लागुनि । हे चिंतिले मनी चिरंड ॥४५॥ मग दृष्टांत दाखविला श्रीज्ञानेश्वरे ॥
तुकयापासि जाय त्वरें । तत्प्रसादें तील जरू । तरि मनोरथ सार पुरतील ॥४६॥ ते का ब्रा सग अनुमान करि
ता चित्ति । सत्वर आला देहुप्रति । तुकयासि भेटोन येकांति । कामना चित्ति सांगितली ॥४७॥ ह्मणे अनुष्ठान
केले अळंदिसि । ज्ञानदेवे पाठविले तुह्मापासि । वचन ऐकोनिया ऐसी । तुकया मानसि विस्मित ॥४८॥ ह्मण
मी नेनता अज्ञान । नेणे जप तप अनुष्ठान । आणि ज्ञानदेवे मज कारणे । का सयाथोर पण दीधले ॥४९॥
काहि पुण्य नाही गाठी । माते वचु पासारी । ज्ञानदेवे हे सवटी । उपाधमोठी पाठविली ॥५०॥ मग विचार ॥२॥

आपनमानाभिमानेकरोण॥तुकयाचेवायाकरितोदूरून॥परीमनुष्यनह्मणावेयालागुन॥हेयथार्थव
चेनजाणिजे॥७५॥येकलग्नतिपाचारोनियासि॥प्रितीनेपुसावेयासि॥कीतुकोणआहेससांगआह्मासि॥
ऐसेतुकयासिपुसावे॥७६॥तोब्राह्मणभक्तअतीप्रेमळ॥आपणासिसांगेलतात्काळ॥ऐसाचिंचवडीलव
ळे॥विचारकेलाचित्तिवरि॥७७॥मगयेकमनुष्यकरोनिमोलकरि॥त्यालासांगितलेतेथवसरी॥तुदेहु
सिजाउनलउकरी॥तुकयासिसत्वरीपाचारी॥७८॥ईतुकेजाऊनसांगदहिले॥चिंचवडीदेवानेपाचारिले॥ऐसें
ऐकोनितेवेळे॥मनुष्यउठिलेसत्वरी॥७९॥देहुसियेउनियाह्मणे॥तुकयासिकेलेसाष्टांगनमन॥तोतेथेंही
लसेकीर्तन॥बैसलेसज्जनश्रवणासि॥८०॥सप्रेमभावेंधरिलिआदर॥श्रवणकरितिनारीनर॥नामघोषेंका
दलेंअंबर॥पडिलाविसरदेहाचा॥८१॥नावडेकोन्हासिप्रपंचभ्रांति॥लवोविसरलेनेत्रपाति॥नामरुपीजडलि
वृत्ति॥जालीविश्रांतिसकळिका॥८२॥टाळकरीआणिमृदंगीयासि॥आह्मीकोनहेनस्फुरेमानसि॥आपपर
नाठवेकोन्हासि॥सप्रेममानसीभरलें॥८३॥हिलालधरिलाज्याने॥त्यासिनोहिदेहभान॥नामरुपीन
उलेमन॥मीकोनहेस्फुरेणा॥८४॥त्यानेहिलालकरीतावरि॥तोमंडपासिलागलावरि॥ईकडेआणिककथाला
गलीदुसरी॥तेसादरचतुरीपरिसावी॥८५॥चांभारगोरियातप्रसिद्ध॥ज्ञानसागरशोकमहमद॥तोकीर्तन

॥३॥ ओन। तेथे विभक्षिले निजप्रती ॥६३॥ विकडासगेला तो ब्राह्मण। तेथे मांडिले पुराण। अवसिबैसले पंडित
जन। तेथलीनु पुन धर्मशास्त्री ॥६४॥ आणि सभा न चतुर। एका बयाबैसले सादर। तेव्हा त्तजणे देखोनि सत्वर।
करीलखेउ तर पुराणिक ॥६५॥ तुम्ही श्लोक वाचिला आता। त्याचा परार्थी राहिला सांगता। पंडित माघुलि
विचारिला। तो यथार्थ समस्त वाटला ॥६६॥ म्हणति हे आश्चर्य बहुत। यासि वोनामाले न वतायेत। येकायेकी
पुराण विपत्त। कैसी जाली कळेना ॥६७॥ बोलांत पुसत याज कारणे। साकल्य सांगतो सज्जुला वर्तमान। म्हण
तिएकादश श्लोक तुको बाणे। नारेळ येक दीधले ॥६८॥ ते फोडोनि खाला लय वेळी। गिर्वाण भाषा कळो ला
गली। ऐसी ऐकोनिया बोली। तटस्त जाले सकळिक ॥६९॥ पुराणिके बोलाविले समीप प्रीति। पत्रा देयले हा
चे हाति। म्हणे हे वाचोनि दावी आम्हाप्रती। तरि हे सत्य प्रचित वाटेल ॥७०॥ मग तुकयाचे पाय आठवोनि चित्ति।
सांगो लागला पुराण विपत्ति। ऐकोन पंडित तटस्त चित्ति। आश्चर्य चित्ति वाटले ॥७१॥ म्हणति विष्णु भक्ताचि
अघटीत करणि। न कळे चिदाखविलि जनी। येक सद्भाव चित्ति धरोनि। चक्रपाणी वश्य केला ॥७२॥ जो
लीला नाटकी भगवंत। राईचा करी पर्वत। त्याचे जे आवडति निजभक्त। अघटीत चरित्र तयांचे ॥७३॥
मुखी सिक्षा न जाले अद्भुत। हे चिंच वडी स्वारिक कळी मात। मग येके दिवसि बैसो निरसमस्त। स्वभावे ॥३॥
बोलत येकमेका ॥७४॥

सप्रेमें भुललें रुषीकेशी। देवपण नाठवे चित्तासि। नाठवे भक्तासि भक्तपन ॥९९॥ तैसें घेयेक जालें असतां। कोणी र
क्षावें कोन्हाप्रति। ऐसी ह्याची विदेहस्थिति। मासे चित्ति श्रुत जाली ॥७००॥ जेवी दोन दीपक असती। त्यासी एक्या ठाई
करितां वाती। तें समरसपणें मिळोनि जाली। भिन्न न दिसती सर्वथा ॥७०१॥ कीं प्रतिमा आणि उपकर्ण। येकचि पित
ळ असती जान। मग मुसीत आटितां जान। न दिसे भिन्न सर्वथा ॥७०२॥ कीं सरितेमाजी विषाळ बेट। तेथें उदका
च्या होती दोन वाट। पुढें तीहि होतां येक वाट। भिन्न न दिसती सर्वथा ॥७०३॥ नातरी घृत आनि नवनीत पाहीं। दोन्ही क
ढविलें येकेठाई। त्यासि वेगळे पाहतां कांही। भिन्नत्व नाहीं सर्वथा ॥७०४॥ तेवी देवभक्त जाले येक। कोण कोनाचे
जाणे दुःख। समरसें आविनाश जाले सुख। भेदाभेद अनेक मावळले ॥७०५॥ देवपण विसरले रुक्मिणीकांत। तु
कयासि न स्फुरे मी भक्त। तैसे श्रोते जाले समस्त। हा मज व्रतांत श्रुत जाला ॥६॥ हे जरी तुम्हांसि न वाटे खरें। तरी तेथु
न आना वार्ता समाचार। ऐसे ऐकोनि उत्तर। श्रोते चतुर संतापले ॥७॥ देहुचिया पाटलासि पत्र लिहुनि। येक सांगुपा
ठविला साणि। कीं रात्री कौतुक देखिलें नयनि। ते यथार्थ लिहोनि पाठवा ॥८॥ अस्तमानासि जातां दिनकर। आले
तयाचे प्रत्योत्तर। कीं रात्रीं होता कीर्तन गजर। मंडपासि हिलाल लागला ॥९॥ तीउ हात छिद्र पडलें जान। परि रात्रीना
ही कळलें कोन्हा। सकाळ उठोनि देखिलें नयना। मग आश्चर्य मना वाटलें ॥७१०॥ ऐसें पत्र ऐकिलें श्रवणि। यथार्थ वाट
लें तयां लागोनि। मग सखमहम हासिये उनी। साष्टांग नमस्कार घातिले ॥७११॥ म्हणती तेथील व्रतांत। तुम्हासि केसा
जाला श्रुत। हा चमत्कार देखोनि अद्भुत। आश्चर्य चित्ति सकळांच्या ॥७१२॥ ऐसी ऐकोनि वचनोक्ति। म्हणे काय सांगावे

॥४॥ करीलअतिआनंदे। सप्रेम छंदे नाम ज्या। ८६॥ श्रवणासि बैसे बहुत जन। अठरावर्णाचे थोर लाहान। आणिक
चतुर श्रीमंत जाण। सज्ञान ब्राह्मण पंडित जे॥ ८७॥ ऐकोंति कीर्तन एकचित्तें सांग। कथेसि आला अद्भुत रंग। पाषां
डासि वचन न सुचे मग। आश्चर्य करीत बैसले सर्व। ८८। तों वक्रियाने ते वेळां। उडी घेउन मंडपा वरी चढला। हे कौ
तुक देखोनियां डोळां। आश्चर्य सकळां वाटले॥ ८९। मग पुढें बैसले होते श्रवणी। ते पुसते जाले तयक्षणीं॥
कासया सत्व मंडपस्वामिनि। दाविला चौकोनि आम्हां ले॥ ९०॥ हे कौतुक दृष्टी बसि देखोन। सकळांचे आ
न॥ शंकित जाले मन। सेक महंमद ऐकोन। काय बोलिला ते समई॥ ९१॥ वैष्णव तुका देहुगावांत। सप्रेम भावें कीं
र्तन करित। तो मंडप जळत होता लक्षाचक्षु। लागला अवचितां न कळत॥ ९२॥ तो जळता दृष्टि देखोनि
तेथें। म्यां निजकरें विझविला येथें। तें सीरिकोनियां मात। श्रोते थोर शंकित जाले की॥ ९३॥ कोल्हासि खरें नेवारे
ह्मणती देहुगाव बहुत दुर। तुम्हासि तेथील समाचार। कैसा रितिश्रुत जाला॥ ९४॥ तेथे हि श्रोतियांचा असे
मेळा। ज्यांच्या कायन दिसत डोळां। ह्मणे तुम्ही विझविला। येथार्थ आला लानवारे॥ ९५॥ मग सेक महंमद बोले
वचन। तुकयाचे कीर्तनी बैसले जन। तयासि नाहीं देहभान। करिता श्रवण हरीलिळा॥ ९६॥ नामरूपीं जडलें चित्त।
सकळ जाले देहातीत। हिलाल लागता मंडपा जळत। तो म्यां त्वरित विझविला॥ ९७॥ या वरी श्रोते पुसती मात॥ की
र्तनी असती पंढरीनाथ। त्यांनी कां चुकविला नाहि आघात। मंडप जळता देखोनि॥ ९८॥ मग सेक महंमद बोले त्यासि॥ ॥४॥

कीतुकयाचेकीर्तनसप्रेमऐकोन॥तल्लीनहोवोनिराहिले॥२७॥तुकयासिसांगितलेअसतेयासी॥तरी
यावयासिअनुमानन करिलामनी॥ह्माजऐसाभक्तकोन्ही॥वैष्णवजनीदिसेना॥२८॥तरीआपुल्चीसांडनिव
र्ताभिमान॥जाउनघ्यावेयाचेदर्शन॥संरायपवारलअसेलमन॥तेजीबीचिनिजसुखनपुसावी॥२९॥ऐसाविचा
श्री रकरोनिमानें॥मगनिघालेतेथुन॥हेअंतरीसाक्षतुकयाकारणे॥नसांगतासुनकळलेकी॥१३०॥म्हणेमनुष्य
पाठविलेविप्राणि॥परीनिरोपसांगितलानाहीकोण्हि॥आतांकृपादृष्टीविलोकोनि॥येतालिचालोनभेटावया॥१३१॥
आपननजातायेथून॥ब्राह्मणाचाहोईलअपमान॥लक्ष्मीकांतज्याचेचरण॥हृदईभूषणवागवितो॥१३२॥
तेआलेनाहितजवयेथवरी॥तरीआपणचिपुढेजावेसत्वरी॥ऐसेह्मणोनितेअवसरी॥निघतेजालेतेघवां॥३३॥
जैसीत्वातकासितृषालागस॥तवमेघहीतिकडेधावतजात॥कीउदयासियेतारोहिणीकांत॥साक्षजैसाप्रचीति॥३४॥
नालरीहिरकणिदेखोनिसुंदर॥आहेणेतुननिघतोहिरा॥येरयेराअभ्यंतरा॥साक्षजैसीप्रचीति॥१३५॥कीचुंबकासि
देखोनिप्रिति॥लोहचुरजायिकवटाळिति॥तेवीद्विजवरासअसंतप्रिति॥तुकयासिचित्तिआणवले॥३६॥म्हणोनि
यालवउसवडी॥विष्णुभक्तजातचालिलालडी॥हरीगुणकोविकडि॥अतिआवडीगातसे॥३७॥अर्धपंथलोटला
तरिल॥तोद्विजवरदेखिलेअकस्मात॥तुकयाणेमगदंडवत॥अतीप्रितिनेघातले॥३८॥यानरीघरामरबोलत॥
तुसाक्षातवैष्णवभक्त॥ह्मनोनिदर्शनास्वाघरोनिहेत॥येतहोतोतुजपासि॥३९॥तोयेथेचिमनोरथपुर्णजाहले॥

॥५॥ मीन मिठा चि धारचढती॥ ते काय आणि कासि सांगती अवघड॥१३॥ आणिक जळचरें हे तजाण॥ परि मत्सा ऐसेन लोय
वेजीवन॥ तेवी निज भक्ता चिखुन॥ भाविकावाचुनि कळेना॥१४॥ की अंतराळी विहंगम उडता॥ तेथे मार्ग पाहावा की
नता॥ तरी पक्षीच चालिल पंथा॥ आणि कासि सर्वथा कळेना॥१५॥ जे कुपामाजी बेडुकराहत॥ त्यासि पयाब्धि चिन णवे
माल॥ तेवि गुरूचे गुण निश्चित॥ मायालो नि यासन कळेना॥१६॥ ऐसे वचन बोलोनि त्वरीत॥ सकमहमद राहिले निवांत॥
आश्चर्य करो निश्चोले समस्त॥ घातले दंडवत सकळांसि॥१७॥ असो सिंकावलोकणे आता॥ श्रोति परिसावि मागिल
कथा॥ जे चिंचवडी हुन मणुष्य येता॥ ते णे केलि थातुकयासि॥१८॥ तेथेच जडला याचा भाव॥ निरोप सांगा वाहा आठवा॥
प्रपंच उद्योग सर्व॥ ऐसे सुख जिव पावला॥१९॥ घरासि जावे परतोन॥ हे ही सर्वथा नाठवे भान॥ तुकया चे होता चित्त दीन॥
जाला तल्लीन निज प्रिती॥१२०॥ ईकडे चिंचवडी देव वाट पाहात॥ म्हणति तुकयासि लागले दिवस बहुत॥ मनुष्या हे
परतोन नाही येत॥ काय जाले कळेना॥२१॥ मग विचार करोनि सकळ जनी॥ दुसरे मणुष्य पाठविले म्हणोनि॥ ते ही तुक
याचे कीर्तन ऐकोनि॥ विदेही बैसोनि राहिले॥२२॥ विलंब लागला याज प्रति॥ निरोप पाठविला तिसरिया हाति॥
त्यांचि ही उडोन देहभ्रांति॥ सप्रेम चित्ति ठसावले॥२३॥ मग गजवदनाचे उपासक॥ आश्चर्य करिति मनात॥ ति घेम
नुष्य गेले तेथ॥ परि येक ही न येत परतोनि॥२४॥ जे विहंगे पासी वोहव्व गेले॥ ते आपुलीया नामासि मुकले॥ नाना
पुष्पाचे मकरंद भले॥ वायुसि मिळाले समरसि॥२५॥ तरंग निमाला जळात॥ कीं घृत भलो पले आकाशात॥ ॥५॥
की सुवागी पडली मुसेत॥ ते नाही येत परतोनि॥१२६॥ तैसेचि जाले यास कारणे॥ निरोप हि न सांगति येउन॥

विप्रासि ह्मणे ऐका मात ॥ हे तुह्मी करिता अनुचित ॥ आमुच्या स्वामिभृगुचे लात ॥ हृदई वागवित अद्यापि ॥ ५५ ॥ जो देवा
धिदेव जगजीवन ॥ त्यासे हि तुळसी पूज्यमान ॥ मी ही नव्हो तिअनाधीन ॥ देतसा थोरपन निजह्रुपे ॥ ५६ ॥ या वरी द्वि
जवर उत्तर देति ॥ त्यासि विष्णु भजनी लागली प्रिति ॥ याचि ह्मणावया निचयाति ॥ कुटिल श्रुति जाल्या की ॥ ५७ ॥ वानर
विनटले राम भजनी ॥ ते वाल्मिके वर्णिले रामायेणि ॥ गोवळ्याचि कीर्ति पुराणि ॥ ठेविली लिहुन श्रीव्यासे ॥ ५८ ॥ ह्मणोनि तुम
चीकरावया स्तुति ॥ अधिकार थाहे आह्मा प्रति ॥ जे विष्णु भक्ताचि अद्भुत कीर्ति ॥ भरोनि त्रिजगति उरलीच से ॥ ५९ ॥
बहुत दिवस होता हेत ॥ तो आजि पुरले मनोरथ ॥ ते नाम्याचे ऐकोनि निश्चित ॥ राविली प्रचीत आह्मासि ॥ ६० ॥ पुढती आलिं
गण देवोनि प्रिति ॥ ब्राह्मण तुकयासि काय बोलति ॥ चिंचवडीचा लोनिये करा ति ॥ कीर्तन निरुति करावे ॥ ६१ ॥ त्याचे राखावया
मनोगत ॥ नगरा लगले येकरात ॥ तो लोहोगावीचे मित्र निग्रहस्त ॥ विचार करितसे एकमेका ॥ ६२ ॥ ह्मण ति तुकयासि
आणोनि या पुलेनगरी ॥ कीर्तन ऐकावे अनिवारी ॥ तेसे वितापर मांमृतलहरी ॥ सार्थक संसारी होईल ॥ ६३ ॥ मग तुकयासि
विनीत होउनि ॥ लोहोगावा सनेले त्याणि ॥ नित्या निस आवडी करीनि ॥ ऐकति श्रवणी हरी कथा ॥ ६४ ॥ भाविक लोक जे सधन
ते करिति ब्राह्मण संतर्पण ॥ नाना परिचे करोनि पक्वान्न ॥ घालिति भोजन विप्रासि ॥ ६५ ॥ दिव्य मंडप उभारोन ॥ पुष्प हा
र सुमन चंदन ॥ कीर्तनासि प्रारंभ होता जाण ॥ करिति पुजन वैष्णवाचे ॥ ६६ ॥ तो लोहोगावात येक मास ॥ नित्या नित्स सो
हळा विसेष ॥ तो पंढरीचे हरीदास ॥ देशावरासि चालिला ॥ ६७ ॥ तो व्यवसाई बैसोनि अश्वावरी ॥ सत्वर चालिले वा
जारी ॥ हरीदासे देखोनि ते अवसरी ॥ काय बोलति तयाते ॥ ६८ ॥ अश्वारुढ होवोनि मार्ग क्रमिति ॥ येथे तुज निद्रा लाग

॥९॥ मगसप्रेमेआलिंगनदीधले॥आसनावरीद्विजेबैसविले॥तुकयासिबोलिलेतेऐका॥१४०॥कलीमाजिअव
तारघेउन॥तुवाअघरीतचरित्रेदाविलेजनी॥हेदेखोनिआपुलेनयनी॥विस्मितमनीहोतसे॥४१॥मगअवसर
पाहोनियेकांति॥पुसावयाआलोतुम्हाप्रति॥तरीकोनआहातेसत्वरगति॥आम्हाप्रतिसांगावे॥४२॥एकोनद्विजवरा
चेवचन॥विचारकरितआपुलेमन॥म्हणेयासिप्रचितदाखविल्याविन॥संशयखंडननव्हेचि॥४३॥मगआपुलेमांडि
चेचर्मधरोनि॥वोढोनिचिरिलेतयक्षणी॥तोनिखळकापुसपिंजोनि॥भरलासेयामाजि॥४४॥हेद्विजवरानेदेखुनदृ
ष्टि॥आश्चिर्यकरितालिपोटी॥म्हणतितुकयाचिमनुष्यराहाटि॥कसीन्हालतिकळेना॥४५॥रुधिरमांसनसलाकाहि॥
कसीचेतनाराहिलिदेहि॥यकम्हणतिमायालाघवी॥ईश्वरकरणीअघटित॥४६॥पंचभूताचेवोडंबर॥स्वइछाआणिलेवाउ
कोउ॥जिवासिविषयाचेलाविलेवेड॥प्रपंचकाबाउवोडविले॥४७॥याविरहितलुकयाभक्त॥अनुभवकळोआलिप्रचित॥
यासिमनुष्यम्हणोनयेप्राकृत॥जगद्गुरुनिश्चितअवतरला॥४८॥जैसेगंगेसिनम्हणावेजीवन॥कापरिसनम्हणावापाषाण॥
कनकासिअष्टधलुप्रमान॥लेखोनयेसर्वथा॥४९॥वृक्षनव्हेकल्पतरु॥कीसमुद्रनम्हणावासरोवर॥कीपर्वताईतराऐ
सामेरु॥लेखोनयसर्वथा॥१५०॥अंडजयातिमाजिजाण॥निजभक्तजन्मलासुपर्ण॥लेविशुध्यातीतहावैष्णवजन॥हेउ
पमागौणदिसताहे॥१५१॥गरुडविष्णुचेवहन॥आपुलेशरीरकेलेपावन॥तुकयानेकेलेहरिकीर्तन॥जडजीवसंपूर्ण
उध्दरले॥५२॥पुढेहिसाचिऐकोनिकविता॥वैराग्यउपजेलखळाचेचिता॥भाविकसज्ञानवैष्णवतुका॥मागप्रांजळकरविला
॥५३॥ऐसेबोलोनद्विजवर॥तुकयासिकरितिनमस्कार॥येरुवरच्यावरीधरोनशरीर॥चरणिसत्वरलागला॥१५४॥ ॥९॥

करोनि ब्राह्मणसंतर्पण ॥ रात्रौ करि तिहरीकीर्तन ॥ येकमासपरियंत जाण ॥ होतसे आनंद या रिति ॥ ८४ ॥ ग्रामवा
सी भाविक लोका ॥ अश्या करित वैष्णव तुका ॥ आता देवा बुरदे उन देखा ॥ हरिदास बोळवावे ॥ ८५ ॥ ब्राह्मणाचे क
ष्ट घेउन ॥ मग त्यासि घावे द्रव्यदान ॥ हे तुम्हासि वारले भूषन ॥ परी पदरी पुण्य पडेना ॥ ८६ ॥ तरी निर्गत आहे तव
सीकर ॥ नांदत असति लाहान थोर ॥ त्यांचि दाक्षि पाहोन साचार ॥ मग द्रव्य वरत यासि ॥ ८७ ॥ ऐको नि तुकया चि वाणि ॥
अवश्य म्हण तिल येश्हणि ॥ मग दउलत लेखणि आणोनि ॥ आसने मांडोनि दीधली ॥ ८८ ॥ उत्तम मध्यम कनिष्ठ जान ॥ न
गरात नांदति जन ॥ ते म्हणति तुकयाकारणे ॥ पत्रीं धारव घालावे ॥ ८९ ॥ उत्तमा वरी घालोनि तुका ॥ राती लिहिलि मध्य
मा वर ॥ कनिष्ठा वरि पकार ॥ लिहिल्या सत्वर ते घवा ॥ १०० ॥ हे देखोनि ग्रामवासि ॥ म्हणति हे नये आमुच्या चित्तासि ॥
मग तुकयाउत्तर देत यासि ॥ चित्तासि येई तत्ते करा ॥ १०१ ॥ आणि उल्हास धरो निश्चंतरी ॥ मुख्य लिहिले उत्तमावरि ॥ उ
घानुधारबहुन ठकरि ॥ मध्यमा वरी राकिला ॥ १०२ ॥ पकार होता कनिष्ठा वरि ॥ येक धारव घातला त्यावरी ॥ तुकयासि दउ
नसत्वरी ॥ गावकरी उठिले ॥ १०३ ॥ गावात जाउनि समस्त ॥ उकलोनि आणिले देशावर ॥ मुख्य मुख्य म्हण वित होते थोर ॥
ते तुकयासि बोलति ॥ १०४ ॥ पुढे ठेउनि द्रव्य राशि ॥ म्हणति आम्ही पुन्य केली कैसी ॥ आता देशावर हरीदासासि ॥ आपुल्या
हाते समर्पावे ॥ १०५ ॥ ऐसे बोलता ते अवसरी ॥ तुकयासि कळले अंतरी ॥ कीं दाटि याच्या चित्तांतरी ॥ अहंकारवैरी प्रगटला ॥
॥ १०६ ॥ जैसी पक्कांन्नात पडे मक्षिका ॥ कीं दुग्धामाजि लवण देखा ॥ कां प्रेमकामाजि लटिका ॥ कुटीळ येउनि बैसला ॥ १०७ ॥
कीं तारुण्यात क्षयरोग ॥ कि प्रसमेत प्रगटला भोग ॥ ना तरी विरक्तासि श्रीरंग ॥ कर्म प्रारब्धे जोडिला ॥ १०८ ॥

।७। लीकैसि ॥ हे नवल देखोनि दृष्टिसि ॥ आश्चर्य थाला सिवाटले ॥ ६९ ॥ व्यवसाई ह्मणती याजकारणे ॥ त्याहि प्रहर
जाले जागरण ॥ येकमास पर्यंत जाण ॥ होतसे कीर्तन तुकयाचे ॥ १७० ॥ ऐसी ऐको नियामात ॥ हरीदास जाला चिंताक्रां
त ॥ ह्मणति लोक होगा भात ॥ आता न जावे सर्वथा ॥ ७१ ॥ येथे प्रेम काचे कीर्तन होत ॥ तरी आपुला कसब न चले येथ ॥
जेवी रोगीयासि लाधले अमृत ॥ तो औषधी न घे सर्वथा ॥ ७२ ॥ कीं अमोल्य हीरा ॥ चिदिल्या ॥ काचमनी कोणी जातिना ॥ र
तरी उदयास येता गभस्ती ॥ दीपक हार पलिसे पुढे ॥ ७३ ॥ समीप गंगा वाहोता जान ॥ मग वापी कुपासि पुसते कोण ॥
तेवी प्रसादिका चे असला कीर्तन ॥ धीटपन गाणे रुचेना ॥ ७४ ॥ तरी तो होगा वज्रवलो न या अवसरा ॥ आता चलों वेथा
णिक्या नगरा ॥ ऐसे बोलोनि सत्वरा ॥ हरीदास त्वरा परतले ॥ ७५ ॥ गाविचे लोक होते तेथे ॥ ते नगरात जाबोनि ह्मरिल
तुकयासि सांगते झाले ते ॥ जो देखिला आश्चर्य दृष्टीसि ॥ ७६ ॥ ऐसे ऐकता वचन ॥ तया निंदक थवध घेजन ॥ ह्मणति
आपन सामोरे जाउन ॥ आनावे प्रार्थुन हरीदासा ॥ ७७ ॥ ऐसे ह्मणोनि वैष्णवभक्त ॥ निघता तुला आपलिते ह्रिल ॥ मग
ग्रामवासी लोक समस्त ॥ तेहि सामोरे चालिले ॥ ७८ ॥ ह्मणति पंढरीक्षेत्रीचे हरिदास ॥ चालिले होवो निउदास ॥ तरी आ
पन प्रार्थुनिया त्यास ॥ आनावे नगरासि आपुल्या ॥ ७९ ॥ मग धावणार पाठउनी ॥ परतविले लवलाहुनि ॥ ह्मणति तु
बाणि तुह्मा लागोनि ॥ नेयावया सियेलसे ॥ १८० ॥ ऐसे तुका निरोप सांगता जान ॥ तो तेहि परतले न लगता क्षण ॥ मग
हरीदासासि करोनि नमन ॥ देवोनि आलिंगन भेटले ॥ ८१ ॥ तुकयासि ह्मणति क्षेत्रवासी ॥ आसीपात तो स्वावरासि ॥ की ।।७।।
घरी लग्न वैशाख मासी ॥ करणे अहे पुत्राचे ॥ ८२ ॥ अवश्य ह्मणोनि तेवेळे ॥ गावात हरीदास आणिले ॥ राहावयासि

कांताबोलेतयालागोन॥थोरथोरआलेतुकयाचेवचने॥आंगणिउभेकी॥१३॥तुम्हीनिंदकपरमखळ॥मुखे
नबालारसाळवचन॥बैसावयासिउत्तमस्थळ॥तेहीनमिळेसर्वथा॥१४॥आलाविवेककरोनुचित्ती॥का
ढीलरीधावेयाजप्रती॥ऐकोनिकांतेचिवचनोक्ति॥मुर्खचित्तिसंतापला॥१५॥सक्रोधहोउनकायबोलेतेकाळ॥येक
तांब्याघरातआहे॥तोयासिदेउनलवलाहे॥चाटेलाविसत्वर॥१६॥ऐकोनिभ्रतारांचेवचन॥कांतापावलीसमा
धान॥उदकपात्रआणोन॥साचेहातिदीधले॥१७॥याणेदिधलादाव्यावरी॥याणिलाभ्रमाणिलाअंतरी॥तांब्या
घेउनिकरी॥निघालेसडकरीतेथुनि॥१८॥आश्चर्येकरितिसकळ॥ह्मणतीआह्मासप्रसंन्नजालाखळ॥दावाग्निमा
जीअलिसीतळ॥कीसेरासिफळआलेकी॥१९॥आजिशुष्ककाष्ठासिअंकुरफुटला॥कीपाषाणासिघर्मदाटला॥कारा
हासोज्वळहोउनिभला॥प्रकाशपडलाजगावरि॥२०॥तेसेचिघडोनआलेपद्य॥कीउदारलवरिलेपरमुनष्ट॥येकह्मण
तिआपुलेअदृष्ट॥सानुकुळहोतेकी॥२२१॥ऐसेबोलोनिपरस्परे॥तुकयापासिआलेसत्वर॥पुढेठेउनिउदक
पात्र॥करितिनमस्कारतेघवा॥२२॥तेदेखोनवैष्णववीर॥लोकासिकरीप्रतिउत्तर॥तोसाजेआहेबहुउदार॥

जन कीदेशाउरबहुतरीधले॥२३॥आपुलेनिंकरीघेउनवरील॥ह्मणतिहेआहेसुवर्णपात्र॥तुह्मासिन्नकळेअनुमा
त्र॥परिक्षाखचितनकळेना॥२४॥लोकह्मणतीतवेळ॥होपितळचेपात्रआहेसोज्वळ॥उटोनकेलेअतिनिर्मळ॥
कांचनाऐसेदिसेकी॥२२५॥अग्नितताउनिपाहाताजान॥तवतेआहेशुध्दसुवर्ण॥ऐसेकौतुकदेखोन॥वि

॥८॥ कीक्षेत्रपिकासीआलेबहुल। तोरोळ्याउ निपडलेअसंख्याल॥ कीपश्चमआन्यावरि मार्गेचरात॥ तांबाराअवचि
तापडियेला॥१९९॥ नालरीगंगनीवोकलिया पर्जन्यधारा॥ तोअकस्मातस्फुरतादक्षणवारा॥ कीपोर्णिमेचा चंद्रवरा॥
तोराहुप्रगटलासआड॥२००॥ तेवीदानदेतालेअवसरी॥ यासिअभिमानेपाललावेरी॥ जेणेहायमहात्म्यिनोहरी॥ तेसी
परीकेरावी॥२०१॥ मगलोकासिह्मणेवैष्णवभक्ता॥ दस्तावरस्थापिलेसमस्त॥ लरीचुकलेवाकलेगवाल॥ सर्वथाराहो
नद्यावे॥२०२॥ लोकह्मणतीलेवेळे॥ गावातयेकसाकीदुर्बळ॥ तोनिंदकनष्टमहाखळ॥ नाहीप्रेमअभ्यंतरी॥२०३॥
तोयेकराहिलाअसेजाण॥ ईलरेघातलेसाक्षीप्रमाण॥ ऐसेऐकोनियावचन॥ भक्तप्रेमळबोलत॥२०४॥ तुह्मीजाउन
याचेमंदिरि॥ माझानिरोपसांगासह्मरी॥ रकाअघेलाकोहितरी॥ आणाधर्मार्थमोगोन॥२०५॥ ऐकोनतुकयाचेवचन॥
अंगिकरिलेश्रीमंतजन॥ मगसाक्षियाचेघरासिजाउन॥ आंगणीउभेराहिले॥६॥ परितोकाहीचनबोलेयासि॥
पाजनीकरिलवेगेसि॥ ऐकोनतुह्मीआलाकासयासि॥ उत्तरकोन्हासिकरीना॥७॥ गावकरीविस्मितहोउन॥ येकमे
कासिदावितिखुन॥ ह्मणतितुकयाचेभिडेकरोन॥ मुखीपासिपातलो॥८॥ परिहाकाहिंचनबोलेवचन॥ मगबोल
तेजालेसकळजन॥ पंढरीचेहरिदासआलेजाण॥ येकमासकीर्तनहोतसे॥९॥ काहीद्रव्यावरमागावयासि॥ तुक
याने पाठविलेतुह्मापासि॥ वचनकानिऐकोनऐसी॥ मूर्खमानसीसंतापला॥२१०॥ ह्मणेतुकयानेमांडिलीबडबड॥ ते
पासुनतुह्मासलागलेवेड॥ सांडोनिलोकीकाचिचाड॥ नाचताउघडकीर्तनी॥११॥ आपुलियासंसारापासुनलुटी॥ ॥८॥
आतामासीकाघेतलीपाठी॥ घरीनाहीथाकावाटी॥ मागातुह्मासिसेवरीलेदेउ॥१२॥ ऐसेऐकोनमुर्खाचिवचने॥

अवश्यम्हणोनितेअवसरी॥ विप्रासिधरिलेआपुलेकरी॥ सत्वरघेउनानिजमंदिरि॥ कांतेप्रतिबोलत॥
॥४१॥ ब्राह्मणक्षेत्रालउपवासि॥ तरीसिधासाहिसदेईयासि॥ पावसेरघृतभोजनासि॥ निजप्रितिसिअर्पा
वे॥४२॥ ऐसेबोललाचिवचन॥ कांताजालीक्रोधायमान॥ म्हणेकेचाआणिलाब्राह्मण॥ घलकोठुनम्याधावे॥४३
७आ ऐसेऐकोनकहिनोत्तर॥ अदृश्यजालेसारंगधर॥ जोलिलानाटकीसुर्वेश्वर॥ कौतुकदावीभक्तासि॥४४॥ ऐसेदेखो
नस्वप्नसंभ्रम॥ जागृतिसआलेतुकाराम॥ हृदईदाटलेअसंतप्रेम॥ कौतुकनिरोपमदेखुनि॥२४५॥ म्हणति
कृपाकेलीपंढरीनाथे॥ परिसेवाघडलिनाहीआम्हाते॥ मार्गीजातागंगास्नानाते॥ सोडविलेमजलागी॥४६॥
मस्तकीठेवोनियाकर॥ तुपमागितलेपावसेर॥ घरीकलहमांडिलाथोर॥ गेलासत्वरम्हणोनि॥४७॥ केशवचैतन्य
माधवचैतन्य॥ सांगितिलीमाळिकेचिखुन॥ बाबाजीआपुलेनामाभिधान॥ बोलिलेवचनसत्वर॥४८॥ आ
वडेचामंत्रसडकरि॥ सांगितलेरामकृष्णहरि॥ जोप्रीतिकरोनित्रिपुरारी॥ निरंतरजपतसे॥४९॥ माहांदशीसा शुक्लवा
र॥ पाहोनियाभृगुवार॥ मासाकरोनियाअंगिकार॥ गेलेसद्गुरुसत्वरपै॥२५०॥ ऐसाविश्वासधरोनिमन॥ सप्रेम
करितहरिभजन॥ रात्रीआनंदेकरुन॥ करीकीर्तननिजनिष्ठे॥५१॥ नानापरिचेदृष्टांतअनेक॥ नानाकवित्वप्रासादिक॥
श्रवणऐकतिसभाग्यलोक॥ होतीतल्लीनमानसी॥५२॥ म्हणतिहोंकेमानविबिर॥ केवळईश्वरीअवतार॥ ज्याचेमुखे
रुक्मिणीवर॥ करिउच्चारजननाचा॥५३॥ ऐसीप्रतिष्ठावाढताजनी॥ दुरात्मेजल्पतीमनी॥ म्हणतीशास्त्राधाराकोनि

न

॥९॥ स्मितमनसकळांचे ॥२६॥ म्हणलिप्रघटीतसंतांचा महिमा ॥ पिलकाचि दवडिलि काळिमा ॥ अद्भुततुकयाच्या अं
ज्जनप्रेमा ॥ ध्यावया उपमान सेकी ॥२७॥ मग हरीदासासबोलाउन ॥ केलेलयाचेचरणक्षाळन ॥ पुष्पहार गळा घालो
न ॥ दिधले वस्त्र सकळासि ॥२८॥ गावकरी आणे निदेशावर ॥ तयापुढे ठेविति सत्वर ॥ हरिदासासि करती नस्कार ॥
आली आरस्के करोनि ॥२९॥ मग वैष्णव तुका काय बोलल ॥ ग्रामवासी हे उदार बहुत ॥ यागि द्रव्य मुकळो निवरित ॥
दिधले तुम्हासी येसमई ॥२३०॥ आणि दुर्बळ साकी ग्रामवासि ॥ परम षठ म्हणति यासि ॥ तयाने सुवर्णपात्र हथ्या
त्यासि ॥ मनोभावे सि अर्पिले ॥३१॥ हे तुळसी दळ अंगिकारुन ॥ करावे आपत्यापुत्राचे लग्न ॥ ऐसे बोलोनियाचे
न ॥ वंदिले चरण सद्भावे ॥३२॥ आणि येक उदार दाते ल्हणोन जनी ॥ हा अभिमान होता ज्याचे मनी ॥ हे कौतुक दृष्टि
सि देखोनि ॥ तल्लिन होउन राहिले ॥३३॥ हरीदासे संतोषमानोनि बहुत ॥ पंढरीस गेले त्वरित ॥ प्रेमळ तुका अति विरक्त ॥
देहोगावासि पातलला ॥३४॥ सौओनियासन्मान पूजा ॥ हृदई चिंतिला अधोक्षजा ॥ दीन अनाथ आणि राजा ॥ सारि
खे दृष्टिसि विलोकिल ॥३५॥ येके दिवसि प्रेमळ भक्त ॥ किंचिल होता निद्रस्त ॥ दृष्टिस देखिले साक्षात ॥ ते परिसा
श्रोते भाविक हो ॥३६॥ इंद्रायिनिसि स्नानासि जाला ॥ लोकाय करी पंढरीनाथ ॥ विप्रवेशधरोनि त्वरित ॥ तुकया
सि अवचिता भेटले ॥३७॥ ब्राह्मण देखोन दृष्टिसि ॥ साष्टांग नमस्कार घालीयासि ॥ तुकयाचे मस्तकी करकिकेशि ॥
हा तठेवित निजरूपे ॥३८॥ उपदेश देता चितअवसरा ॥ नमस्कार केला द्विजवरा ॥ ऐसे स्वामी येउनि माझिया घरा ॥ ॥९॥
भोजन करा निजप्रिति ॥३९॥ यावरी ब्राह्मण उत्तर देत ॥ आम्हासि पावसेर पाहिजे घृत ॥ ते देसी जरी निश्चित ॥ येतो त्वरि
त घरासि ॥२४०॥

पपावलेमन॥सप्रेमाचेजालेखंडन॥अरिष्टदारा न देखिले॥७०॥मगदेउळासियेउनलेअवसरी॥धरणेघे
तलेमहाद्वारी॥जैसीद्वारापासीलपायरी॥उठोनेणेचिसर्वथा॥७१॥ह्मणेअनाथनाथपुंडरीराया॥मजहातिके
ठुकरविलेवाया॥सेवटीअरिष्टपाठउनिया॥बुडविल्याबहुउदकाल॥७२॥तुवांवनीयेउनिवनमाळी॥मजमतिवु
नासिआशाकेली॥जेनामदेवाचिबाकीराहिलि॥तेबोलवीबोलीप्रासादिक॥७३॥ऐसेऐकतारुक्मिणीकांता॥तरी
काअरिष्टबोउवलेआता॥बरेजेयेईलतुझ्याचित्ता॥तेपंढरीनाथाकरावे॥७४॥ऐसेह्मणोनितयेअवसरी॥रूपआ
ठविलेनिजअंतरी॥मुखीमंत्ररामकृष्णहरि॥सप्रेमभरीजपतसे॥७५॥नघेफळमूळ अथवाअन्न॥नबोलेको
ण्हासिवचन॥सांडोनिदेहलोभआशाजान॥उदकपानकरीना॥७६॥हेनिर्वाणदेखोनजगजीवन॥बाळरूप
धरिलेसगुण॥तुकयाचेकरावयासमाधान॥रुक्मिणीकांतपातले॥७७॥मस्तकीठेउनिअभयकर॥ह्मणेतु
स्वस्तअसूदेअंतर॥आरिष्टआलेजेदुर्धर॥तरीमीसारंघरनिवारीण॥७८॥ऐसेबोलोनितवेळे॥अदृश्यजा
लेमाळनीळ॥कीतुकयाचेहृदयकमळा॥देखिलेनिर्मळवैसावया॥७९॥तेथेचिअदृश्यहोउनि॥सुखा
उलेचक्रपाणि॥पदसिक्षाचेनिरोपनी॥मजलागोनिभासतैसे॥२८०॥ऐसेतेरादिवसलोटतांजान॥पुस्तके
पाहातिविचक्षण॥तोअक्षरालगीजीवन॥आतळलेनाहीसर्वथा॥८१॥ह्मणतिअन्यायघडलानेनतपण॥
विष्णुभक्ताचेकेलेछळन॥परीह्मासाह्यजगजीवन॥अरिष्टद्धारननिरासिले॥८२॥ऐसाअनुतापधरोनि
अंतरी॥सत्वरआलेमाहाद्वारी॥तुकयासिह्मणति तेअवसरी॥पावलाश्रीहरीतुजलागी॥२८३॥

॥७०॥ पाशांउवाणिबोलतसे ॥५४॥ कर्ममार्गसकळबुडवोन ॥ भजुनीलाविलेसकळजन ॥ येकभक्तिमार्गावाचुन ॥ नबोलेआणसर्वथा ॥५५॥ तुकयानेकेलेजेकवित्व ॥ यावह्यावस्त्रातेंबांधोन ॥ उदकातबुडवाव्या त्वरित ॥ विचारनिश्चिलदृढकेला ॥५६॥ जैसीगंडीकेसिळेचिमुर्तिदेखुनि ॥ येवनउगेचिजल्पतिमनि ॥ मगव्यतरीकुमतीधरोनिमानि ॥ टाकुफोडोनिह्मणताति ॥५७॥ कीपिंजरीयातशुकबैसोन ॥ सुखेंकरितरामभजन ॥ तोशब्दकानिऐकोन ॥ ससाणामनातसंतापे ॥५८॥ नातरीव्रतकरितायेकादशी ॥ मान्यत्वपावलाअंबरुषि ॥ मगदुर्वासिसंतप्तमानसि ॥ पातलाछळनेसिसक्रोधें ॥५९॥ तैशापाशीतेंदुर्जन ॥ प्रवेशलेतुकयाचेसदन ॥ ह्मणतिपाषांडरचोन ॥ लाविलेजनभक्तिसि ॥६०॥ तेलुसीप्राकृतवाणि ॥ सर्वथाऐकोनयेकर्णि ॥ ऐसेह्मणोनिदुर्जनि ॥ पुस्तकेहिरोनिघेतले ॥६१॥ मोठबांधोनियासत्वरी ॥ पाषाणघातलेत्याभितरी ॥ नेऊनिइंद्रायनीचेतिरि ॥ उदकामाजीबुडविल्या ॥६२॥ ब्राह्मणह्मणतितुकयाकारणे ॥ तेरादिवसत्वांघातलापण ॥ तरिकोरडेकाढीलजगजीवन ॥ तरीमानुप्रमाणयेथार्थ ॥६३॥ ऐसेबोलोनितेअवसरी ॥ गेलेआपुलियानिजमंदिरि ॥ तुकयाचेचित्तांतरी ॥ विक्षेपअंतरीवाटला ॥६४॥ जैसीकाचाचिकुपीबोतिलि ॥ तेअवचिताफोडिली ॥ कीपरकुळाचेघडीमोडिली ॥ तेपावकेंजाळिलिअकस्मात ॥६५॥ नातरीवृक्षअंकुरीचांगला ॥ अजापाळकेंतोडोनिटाकिला ॥ विक्षेपवाटेवनकराला ॥ तैसेतुकयालाजालेकी ॥६६॥ कीनिर्जळवनिचाविहिराबुजिला ॥ तळमळकरीकनवाळुदाता ॥ नातरीतुळसीवनबोकडेखुडिला ॥ वैष्णवभक्ताविक्षेप ॥६७॥ कीबहुरससरांधिलेपक्वान्न ॥ त्यासिअकस्मातशिवलेश्वान ॥ मगविक्षेपपावेस्वयंपाकीन ॥ उद्वेगमनीकरितसे ॥६८॥ कीगारह्मणोनिअकस्मात ॥ मुक्ताफळयाकि ॥७०॥(लेअग्नीत ॥ मगजोहरीआपुलेचित्तात ॥ हळहळमानसीकरितसे ॥६९॥ तेवीवह्याबुडवितदुर्जन ॥ तुकयाचेविक्षे

येकदा चूक पडली यथार्थ ।। उभे करोनि उदकात ।। बहुधारा स्रवविल्या तुज हाति ।। ९८ ।। समर्थासि घातला भार ।।
आपुलियासि नाही अधिकार ।। हे सर्व थामी नेण पामर ।। विवेक विचार कळेना ।। ९९ ।। होउनि गेले श्रीपति ।।
ते न येफिरोनि पुढती ।। पुढे तरी रुक्मिणीपति ।। संकट तुज प्राप्ति घालीना ।। ३०० ।। मा नेवरी ठेविलिन सतासुरी ।।
घाय न हाणिता पाठीवरी ।। तो म्या उता वेळ होउनि हरी ।। तुजवरी आकांत हा केला ।। ३०१ ।। मजपासि आणि जो हात ।।
दो ठाई वारिले तुझे चित्त ।। उभयता चुकवोनि आघात ।। वाढविलि कीर्ति लोकांत ।। २ ।। तुज म्हणो माय बापा समा
न ।। हे ही उपमा दिसते गौण ।। तरी म्या तो अघटित केले ज्ञान ।। साहाता तु येक जगजीवन ।। ३ ।। तु कृपासागर चक्र
पाणि ।। तुज समान न देखो त्रिभुवनि ।। स्तुती करावी प्रिति करुनि ।। तरी कुंठित मति आपुली कि ।। ४ ।। तु दीनबंधु
अति कृपाळु ।। माउली परिस आगळी मायाळु ।। दासी परिस अति सीतळु ।। येती कल्लोळ प्रेमाचे ।। ५ ।। तुज अनुवा
च्य देवाधिदेव ।। उपमा द्यावयासि नाही ठाव ।। सकळ जीवांचा जीव ।। सिवा शीव नाम चेता ।। ६ ।। महद्भूत पंच निर्मा
ण ।। तरि ते तुजपासोनि ज्ञान ।। गोड म्हणो अमृता समान ।। मरि तु जगजीवन त्या परता ।। ७ ।। आता न बोलोनि काही ।।
उगाच माथा ठेविला पायी ।। अनंत अपराधी विठाबाई ।। क्षमा करी तु स्नेहाळे ।। ८ ।। मी अवगुणी बहु फार ।। किलिस क्षणक्षण
रु बारंबार ।। पुरे पुरे हा संसार ।। देत स्थिर होउनेदी ।। ९ ।। अनंत बुद्धिचे कल्प ज्ञान ।। तरंग पालटति ज्ञान ।। संसर्ग
करिताचि ज्ञान ।। ते बहुधा कम न होत से ।। ३१० ।। देवाधिदेवा पंढरीनाथा ।। सकळ निरासिलि मायासिता ।। कर्म जाव

।।११।। कोरडे कागद जनि घालेजान ।। आता पाहे हरिश्चि उघडोन ।। ऐसे जाणो निसकपट जन ।। करिलिन मन साष्टांग ।। ८४
ह्मणति जयासि साक्षरु क्मिणिपति ।। आमुचा अपाय तो किति ।। अमृत कुपी तरोगसिराति ।। हे कल्याति घडेना ।। ८५ ।। नोत
री भास्करा विद्याधरा ।। प्रवेशन के अंधःकारा ।। कोंचंद्रमंदिरा तउबारा ।। विद्यो न सके आपरि ।। ८६ ।। तेवी विष्णुभक्ता
वरी प्रयत्न ।। करिता अरिष्ट न चले जान ।। ऐसे परस्परे बोलो निवचन ।। नामस्मरण करीताति ।। ८७ ।। तुकयाने नेत्र
उघडोन ।। पुढे पाहात विलोकुन ।। तो कोरडे या वह्या आणोन ।। ज्ञांसंगे जानठेविल्या ।। ८८ ।। हे कौतुक द्रिष्टिसि देखोन ।।
चित्ति वाटले समाधान ।। जैसे अंधासि नेत्र येता जान ।। उल्लासे मन तयाचे ।। ८९ ।। बद्धांजुळि जोडोनि मग ।। स्वमुखे
बोलिला सात अभंग ।। तो अनुपम्य प्रेमरंग ।। वर्णिता नये सर्वथा ।। ९० ।। परि किंचित अन्वय येथा निगुति ।। पारि
साश्रवणि निजप्रिति ।। तुकयाने लाविलि नेत्रपाति ।। सद्गद चित्ति होउनिया ।। ९१ ।। ह्मणे जयजय श्रीविठला ।। बहुत
अन्याय मज घडला ।। लागोनि लौकिकाच्या बोला ।। भार घातला तुजवरी ।। ९२ ।। तुज केला बहुत सीन ।। मी लोभ
घमजालि चाहीन ।। तेरा दिवस झाको निलोचन ।। तुझे दारी बैसलो ।। ९३ ।। ताहान भुकेचे का उश्रीहरी ।। तो ही भार
घातला तुजवरी ।। माझी याबेसोन हृदयमंदिरि ।। योगक्षेम मुरारी ता केला ।। ९४ ।। उदकी कोरडे राखिले कागद ।। चुक
विला लौकिक अपवाद ।। तु अनाथनाथ आपुले ब्रिद ।। सत्य केले दयाळा ।। ९५ ।। बाळवेश धरोनि निगुति ।। म
ज भेटला सीरु क्मिणिपति ।। सामाधान करोनि प्रिति ।। अभय निजहस्ते दीधले ।। ९६ ।। आता कापोल माझी मान ।। ।।११।।
सुखे पिडा करोत दुर्जन ।। परि कदापि संकट तुज कारणे ।। आता न घाली सर्वथा ।। ९७ ।। मी तो चांडाळ बहुत पतीत ।।

श्रीगणेशायनमः॥ जय भक्तभूषणा विश्वंभरा॥ माया लिला जगदोद्धारा॥ सगुणस्वरूपा निर्विकारा॥ सायोज्य उद्धारा जगद्गुरू॥१॥ जयजय मायाचक्रचाळका॥ पीतांबरधारी वैकुंठनायका॥ प्रजापतीच्या जनका॥ वेदोद्धारका पांडुरंगा॥२॥ कारण आणि अणुरेणुत॥ सारिखाचि असेसी जगन्नाथ॥ सुरगणपुरंदरनिश्चित॥ सत्तेने वर्तती तुझीया॥३॥ चंद्रसूर्य आकासी धावती॥ यासि सुत्र दोरी तु सेहाती॥ जैसा जळमंडपी बाहुल्या प्रति॥ नाचविता युक्ती निजबळे॥४॥ कीयेकला प्रभंजन केवळ॥ हालवितसे तरुवरसकळा॥ तैसा लाघवी तु घननीळ॥ ब्रह्मांडगोळ हालविसि॥५॥ जैसे चराचर दिसति द्रिष्टीसि॥ ते तु स्वारामरंधि जगजेठी॥ तो तु पुंडलीकाचे द्रिष्टी॥ दोन्ही कर कटीठेविले॥६॥ ब्रम्हादिका पार न कळे जान॥ तो तु निज भक्तांचे पाळिसी वचन॥ नानापरीचि संकटे देखोन॥ नीजांग धावोन करी सिलु॥७॥ सेषशाई गरुडध्वज॥ लक्ष्मी वांछित चरणरज॥ तो तु उभारा हो न अधोक्षज॥ घेसी पूजा दासांची॥८॥ योगी बैसन लेवज्रासनी॥ तरी लव करी न ये सी याचे ध्यानी॥ तो तु प्रेमळ भक्तांचे कीर्तनी॥ निर्लज्य होउनि नाचसी॥९॥ सा निज भक्तांचे अघटील चरित्र॥ ते तु वदवी सि राजीवनेत्र॥ येरव्हि मी मतिमंद करा वया चरित्र॥ बुद्धि स्वतंत्र असेना॥१०॥ मागिले ध्याई कथा बहुल॥ तुकया सि पावले पंढरीनाथ॥ कोरडे कागद उदकात॥ तेरा दिवस राखिले॥११॥ आला सादर होउनि निश्चिती॥ कथारसा ळ परिसा पुढती॥ धामनगाव बाले घाटाप्रति॥ प्रसिद्ध जाणिसेल साधु॥१२॥

॥१२॥ उगउनिअनंता॥ हृदयमंदिरीअसावे॥७११॥ ऐसानानापरितुकयाने॥ प्रेमेआळविलारुक्मिणिरमन॥ मगपं
तरगाभारांरिघोन॥ दिधलेआळिंगणदेवासि॥१२॥ सगुनस्वरुपीगुंतलेमन॥ मुखेकरिलनामस्मरन॥ पुढेदे
हासहितुकाराम॥ वैकुंठभुवनपावले॥१३॥ तेकथासविस्तारलिहाविग्रंथी॥ हृदयस्थतोसांगेरुक्मिणिपति॥
कीतुकाराममध्यापस्थिति॥ आहेतनिश्चितिमृत्युलोकी॥१४॥ निजनिष्ठजेप्रेमळभक्त॥ तयासिसंतीदर्शनदेत॥
जैसाइतानरपअनसुयासुत॥ स्वइछाविचरतभूमंडळी॥१५॥ याचासंषयेवाटेलमनी॥ तरीसाक्षदेकिजेसंतज
नी॥ निळोबासिस्वप्निंयेउनि॥ उपदेशकेलानिजरुपे॥१६॥ जरिचित्तशुधअसेलप्रेम॥ त्यासिउपदेशकरीलतुकारा
म॥ जोसद्गुरुनिरोपम॥ अद्यापिअसेचिरंजिव॥१७॥ त्याणेकृपाकरोनियेकांति॥ ग्रंथलिहिलानिजप्रिति॥ तरि
येविषइविचक्षणश्रोति॥ संषयचित्तिनधरावा॥१८॥ तोविश्वव्यापकचैतन्यघन॥ सद्गुरुतुकाआहेकारण॥
महीपतीअनन्यत्यासिशरण॥ देहाभिमानयाकोनि॥१९॥ ईतिश्रीभक्तविजयग्रंथ॥ श्रवणेचपुरलेमनोरथ॥
प्रेमळपरिसोतभाविकभक्त॥ बावनाध्यायगोडहा॥७२०॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु॥ छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥

॥१२॥

ब्राह्मणाचेलग्नकरिता॥तरिअक्षयपुण्यजोडतसे॥२५॥पावकेविझविताघर॥कींअनाथप्रेतासिसंस्कार॥
त्रुटींकांतासिपाजितानीर॥तरिअक्षयपुण्यजोडतसे॥२६॥हेसुकृतपदरीअसताजान॥तरीसात्विकवैराग्यउप
जेलगे॥मगजोडितिश्रीहरीचरण॥पळतिविघ्नाविषयांची॥२७॥पैरजेतपडग्रकरिति॥तेफळभोगेसुकृतेविलया
जाति॥आणिपरोपकारसाधिति॥तयासिविरक्तीठसावे॥२८॥यापरीबोधलायेकांति॥सिकवनदेतकांतेप्रति॥अ
वश्यलणेतसति॥तैसेचारितिवसतसे॥२९॥करुणाधरोनसर्वांभूति॥दुष्काळीअन्नदानकरिति॥स्वदेशातप्रगटलीकी
र्ति॥याचकयेतिधावोनियां॥३०॥साखरेच्यारासिवरिदेखा॥जैसाहोतिमुंगियामक्षिका॥कींवृक्षछायेच्यादेखोन
सुखा॥पंथस्थयेतिधावोनियां॥३१॥नातरीतडागिआउदकासिपाहि॥श्वापदयेतिलवलाहि॥तैसिबोधलीयात्या
मंदिरासिपाहि॥क्षुधितजैसेसुखावति॥३२॥अम्बावरीसामोग्रीबहुत॥पंढरीसनिघावेस्वामीआत॥येकादशीस
जाऊनितेथेंस्नानकरितचंद्रभागेचे॥३३॥घेऊनिपुंडलीकाचेदर्शन॥मगकरितक्षेत्रप्रदक्षण॥हातिघेऊनटा
ळविणा॥करितगर्जनाहरीनामे॥३४॥प्रेमभरितलवबसरी॥लोटांगणघालितमहाद्वारी॥मगप्रवेशतिरा
उळांतरि॥स्वरूपदृष्टीभरीन्याहाळित॥३५॥देऊनियाआलिंगण॥सांगतआपुलेंजिविचिखुण॥जैसीकन्यासा
सुरवासिन॥गुजसांगतमातेसि॥३६॥मस्तकठेउनिचरणावरि॥सभामंडपीकीर्तनकरी॥जागरणहोतच्यार
प्रहर॥स्वानेरंगजरीतेधवा॥३७॥विप्राहातिस्वयपाककरून॥क्षुधार्थियासिअर्पविअन्न॥मगदेवासिआ
ज्ञामागोन॥यावेपरतोनघरासि॥३८॥ऐसेबहुतदिवसलोटताजान॥पदरीचेसरलेधनधान्य॥मगअळंकारव

॥२॥ तेथील पारील वैष्णव भक्त ॥ प्रेमळ भक्त मानकोजी बोधला ॥ शुद्ध याति लडुपना वसाला ॥ जग थाप
ऐसे ह्मणताति ॥ १३ ॥ ममताई त्याची कांता ॥ परम भाविक जैसे पतिव्रता ॥ जे भ्रतार आज्ञे विन सर्वथा ॥ न
वर्ते जान संसारी ॥ १४ ॥ जेष्ठ पुत्र अति उदासी ॥ यमाजी नामाभिधान त्यासि ॥ तेसीच स्नुशा लजोरासी ॥ नाव
लिये चे भागीरथी ॥ १५ ॥ ऐसी चौघे जन एक चित्ते ॥ प्रपंचि असोनि विरक्त ॥ हृदई आठवीन पंढरीनाथ ॥ भजन क
रिति निशिदिनी ॥ १६ ॥ घरी धन धान्य असे फार ॥ महत्व मान्यता कारभार ॥ गाई वृषभ निरंतर ॥ गोठनी भरोन
असति ॥ १७ ॥ पंधरा दिवसा येकादसीसी ॥ जाल असे पंढरीसि ॥ नेमे वारी धरिली ऐसी ॥ बोधराजे निज निष्ठा ॥
॥ १८ ॥ द्वादसी सपर्वकाळ सुदीन ॥ करीत ब्राह्मण संतर्पण ॥ दीन याचक क्षुधित जन ॥ वारित अन्न लयासि ॥ १९ ॥
त्रयोदशीस उठोनि लवलाही ॥ परतोनि येत धामन गावि ॥ ऐसे बहुल दिवस लोटला पाहि ॥ तो श्रावृष्ण पडले
देशात ॥ २० ॥ दुष्काळ पडला अति कठीन ॥ सासेरा निजाली धारण ॥ द्रव्य देउन विकत अन्न ॥ दुर्बळा कारणे
मिळेना ॥ २१ ॥ हा कठीन काळ देखोनि दृष्टि ॥ बोधलीयास ह्रपाउपजलि पोटी ॥ ह्मणे भुतमात्र सकळ श्रुष्टी ॥ असे
लग जेठी व्यापक ॥ २२ ॥ मग कांतेसि नेउनि येकांति ॥ निज हित सांगे तीज प्रति ॥ ह्मणे भुके लियासि यथा शक्ति ॥
अन्न उदक देईजे ॥ २३ ॥ क्षुधार्थियासि धान्य अन्न ॥ सुकलिया झाडास घालावे जीवन ॥ सीतकाळी वस्त्र अर्पिता
ज्ञान ॥ तरी अक्षई पुण्य जोडतसे ॥ २४ ॥ प्रवासि रोगिया औषध देला ॥ की बुडतयास जळातुन काढीला ॥ दुर्बळ ॥२॥

पायासिनमिळेपायतन॥वस्त्रेचना ळेअतिजीर्ण॥उबीसचिप्याबांधोन॥करीभजनश्रीहरीचे॥५४॥
म्हणतिघरचीगेलीसंपतिधन॥हेबहुतबरेंजालेसमाधान॥देवेमायाजाळकीकाढोन॥प्रपंचभानुउविले॥५५॥
जैसेवितळकोनिआभाळ॥आकाशदिसेअतिनिर्मळ॥कींप्रखरवोहोयेनियांतुंबळ॥गंगानिश्चळवाहातसे॥५६॥तेवि
लयाजातासंपति॥बोधल्याचेनिश्चळजालेचित्त॥अंतरीहोवोनिप्रेमभरित॥भजनकरीतचालिला॥५७॥सं
गिघउरतापंढरी॥भाराभरकाष्टघेतलेसिरी॥सत्वरनेउनबाजारी॥तीपैस्यावरीदीधली॥५८॥चित्तिअनुता
पधरोन॥केलेंचंद्रभागेचेंस्नान॥प्रयोगसांगताविप्राकारण॥दक्षणायेकदीधली॥५९॥येकपैसामोडोनतेवेळा॥
घेतल्याखारकाबुकामाळा॥राउळिजाउनिघनसावळा॥भावेपुजिलानिजप्रिती॥६०॥रात्रिएकोनिहरीकीर्तन॥
च्यारीप्रहरकेलेजागरण॥दासीसकरोनिस्नान॥उद्विग्नमनबैसले॥६१॥म्हणतिबाह्मणासिसिधाधावया
सि॥अनकुळनाहीअजच्यादिवसि॥मागतिरकाईबोनियानियासि॥पीठआसेरघेतेल॥६२॥तेचवाळियात
बांधोनितेअवसरी॥बैसलाचंद्रभागेच्यातिरी॥म्हणेकोनिद्विजवरयेईलजरी॥सभाग्यतरिमीयेक॥६३॥नाही
दाळनाताकुखालवण॥कोनदुर्बळाचेघेईलधंन्न॥थोरथोरलोकयात्रेसयेउन॥समाराधनाघातलिति॥६४॥सां
डोनियादिव्यमंदिर॥कोपरान्नयेतिवक्षीकर॥कींपांडिचिनराकुनियाक्षीर॥ताकजेवणारनघेति॥६५॥तेवि
थोरराकुनियजमान॥मजलकडेकोनयेईलब्राह्मण॥ऐसाचिंताक्रांतहोउन॥करिलभजनश्रीहरीचे॥६६॥बोधल्या
च्यामावार्थनिर्मळ॥जाणोनियामक्तवछळ॥रमब्राह्मणरीनदयाळ॥आलेतात्काळतेधवां॥६७॥हालिकाठीऊे
इसरोपी॥जीर्णवस्त्रनेसलेजगजेठी॥थरथरकापतउगउठी॥आलेवाळवंटीलेधवां॥६८॥बोधलियासम्हण

करितसे॥

॥२॥ वस्त्रामोडोन ॥ करीअन्नदान याचका ॥ ७९ ॥ गाईद्विज ब्रह्मचारिया ॥ विनपीडती ॥ ह्मणोनि वारिले लोकाप्रति ॥ नि
रोपा धाडिओउन ऐशारिलि ॥ भजन येकांतिं ॥ ८० ॥ निजांगे कष्टकरोन ॥ मजुरी करीन मेळवाबुधंन ॥ त्यातही अतीथी
शांतवोन ॥ कुटुंबरक्षण करीतसे ॥ ८१ ॥ ऐसी असता दरिद्र आपदा ॥ आपला निश्चय नसांडी कदा ॥ सद्भावे आलिंगा
निगोविंदा ॥ गुणानुवाद वर्णित ॥ ८२ ॥ ऐसी निष्ठा देखोनि निति ॥ प्रसन्न जालेरुक्मिणीपति ॥ साक्षात दर्शन येकांति ॥ बो
घलियाप्रति देतसे ॥ ८३ ॥ येकचित्त नसता भावो ॥ सर्वथा न भेटे देवाधिदेव ॥ प्रेमभक्तीवीन पाहाहो ॥ जाणपन्नवाबो
कास्मया ॥ ८४ ॥ आंगि असता अभिमान ॥ कदापि नठसावे भोळेपन ॥ जैसा तरु बरथोर वाढला जाण ॥ तोलवो
नेणेचि सर्वथा ॥ ८५ ॥ कीं दृष्टि पापावलीया द्विजवर ॥ त्याचे मुखीन बैसे वेदाक्षर ॥ कीं कोल्हाटी वाढला बहु थोर ॥ याचे
आंग नलवे सर्वथा ॥ ८६ ॥ अग्नि माजि मडके भाजिलि ॥ साचि परलुनन कमालि ॥ नातरी अग्निने बीज आहाळलि ॥
लेपं करासि नयेलि सर्वथा ॥ ८७ ॥ तेवी जानपन नयेता आंगासि ॥ भोळेपन नये त्यासि ॥ भावविश्वास नघेतिल मानसी ॥
रुषीकेशी नातुडे ॥ ८८ ॥ ह्मणोनि साधुसज्जन ॥ डावलोनिया कितिमानाभिमान ॥ जैसे निहिरिया त्या वृक्षा खालोन ॥ हिवराचि
नजाति सद्ज्ञान सर्वथा ॥ ८९ ॥ असो संतानि वर्णिता स्थिति ॥ पुढे ग्रंथ बहु वाढेल निश्चिति ॥ बोधलीयाचि देखुन भोळिभ
क्ति ॥ पंढरीनाथ भेटले ॥ ५० ॥ येके दिनि हरीदिनिसि ॥ पंढरीस चालिले यात्रेसि ॥ नाटरवर्चि नाहि न्यावयासि ॥ मगको
तामनी चिंतावली ॥ ५१ ॥ चंद्रभागे सिस्नान करिता जान ॥ ब्राह्मणासि नाही दक्षणा ॥ द्वादशीस विप्रासि भोजना ॥ को ॥२॥
ढोनि घावे निजकांते ॥ ५२ ॥ तरी काष्टे मार्गि घेउन बरी ॥ विकु पंढरीचि बाजारी ॥ मंकु काड दोरी घेउन करी ॥ पंढरीसस
तरी चालिले ॥ ५३ ॥

ग

हा तरु रुक्मिणिसकळ त्यागिलांत॥कीस्वयपाककीलिपंढरीनाथ॥मगतिणेरस्वरूपधरोनित्वरित॥येतीजा
लीतेठाय॥८३॥जैसादीपकरुष्कहोताजाण॥प्रकाशरिसेतेसाचिमळिन॥कीवृक्षपारियेतास्वाकरपणाल
लापिंगरहोताति॥८४॥कीमृदांगऐसीउमरटलध्वनी॥कीपुष्पाचापरिमळजाणोनि॥कीमघाऐसीरीत्रजोणे
निमनी॥चपळागगनीतळपति॥८५॥नातरीचित्रऐसाउमटरंग॥कीप्रवृत्तिआंसिचहोयभाग॥कीमुगाऐ
सीहोयसेंग॥साडीऐसेविवायते॥८६॥कीलरुऐसेचिआकारहोये॥कीवोघाऐसीसरितावाहे॥तेवीमती
राऐसीरुक्मिणिमाय॥रुपविनरलीतेधवा॥८७॥मुखातनाहिंदंतपंक्ति॥कर्णितारंकेसळकति॥सव्यागवस्त्र
कीविराजति॥कुंकुमलल्लाटिलाविले॥८८॥शुभ्रफाटकेवस्त्रजीर्ण॥बाहीरेकीतस्थीरचालोन॥मगबाळवंठ
सिपेउन॥जगजीवनाघुंडितसे॥८९॥तोवाळुवंटीथाळघालोनि॥पीठमळीतचक्रपाणि॥हेदेखोनिवेष्ट
जननी॥हासोनिकायबोलत॥९०॥येजमानआलेयात्रेसि॥येकलेचिआलेसाजपासि॥आह्मासियाको
निरुपीकेरी॥स्वयपाकासिनिघाला॥९१॥येकलेचिकरपाहाताभोजन॥परीजेवावयाआलीस्वासिन॥
ऐकोनिबोघलीयाचेमन॥संतोषयुक्तलेधवा॥९२॥रुक्मिणिह्मणतेसमई॥मीस्वयपाककरितेभटगोसा
वी॥मगस्नानकरोनिलवलाहि॥बैसेयेउनसंन्निध॥९३॥बोघलियाचेचितात॥अंन्नथोडेआहेकिंचित॥

॥१३॥ जगजीवन ॥ तुमासाये जमान पुरातन ॥ मी पंढरीक्षेत्री राहोन ॥ आशिर्वाद देतो तुज लागी ॥ ६९ ॥ आणि कथा
हेत उदंड द्विजवर ॥ परि सासिये जमान थोरथोर ॥ मज दुर्बळ कालांगि साचार ॥ कोन्ही पामर न पुसति ॥ ७० ॥
ह्मणोनि क्षुधित होउनि पोटी ॥ पात लो बोधल्या तुझीये भेटी ॥ काही साहित्य पुसलिया गोष्टी ॥ तरी उठाउठी मज दे
ई ॥ ७१ ॥ ऐकोन विप्राचे वचन ॥ चिंता वाटले समाधान ॥ ह्मणे मज पावला रुक्मिणीरमण ॥ आनंदघन कृपाळु ॥ ७२ ॥
मग चवाळियाचि गाठी सोडोनि सत्वर करी ॥ पीठ काढिले ते अवसरी ॥ घातले ब्राह्मणाचे पदरी ॥ परी संकोच अंतरी
वाटला ॥ ७३ ॥ ह्मणे स्वामी हे कोरडे पीठ ॥ खावया सिना दाळ मीठ ॥ वचन ऐकोनि वैकुंठपीठ ॥ काय बोलिले ते धन्य ॥ ७४ हि
समई होते जे अन्न कुळ ॥ ते बांदि घतले ये वेळे ॥ का सियासि पाहिजेल लवण दाळ ॥ ऐसे धनुनी ळ ह्मणतसे ॥ ७५ ॥ बो
धल्याचि भावडी जिवीत लळा ॥ जे ब्राह्मण जेवावा द्रिष्टि देखता ॥ हे जिवीचि खुन पंढरीनाथा ॥ कळो आली तत्का
ळ ॥ ७६ ॥ मग ह्मणे रुक्मिणिकांत ॥ आमुचे बिऱ्हाड दूर जात ॥ स्वयंपाक करावया लेथे ॥ स्थळ रिते दिसेना ॥ ७७ ॥
शुभा वेचुन देसील माते ॥ तरी पानगे करोनि भक्षु येथे ॥ ऐकोनि बोधल्याचे चित्त ॥ संतोषयुक्त ले धन्य ॥ ७८ ॥
ह्मणे जैसे होते माझे मनी ॥ तैसाचि विप्र बोलिला वाणि ॥ मग चवाळियाचि वोटी करोनि ॥ शुभा वेचोनि आणिल्या ॥ ७९
स्नान करोनि आला ब्राह्मण ॥ बोले पात्र नसल जीर्ण ॥ बोधल्याने पात्र करापासुन ॥ रूपान आणोन दीधले ॥ ८०
ज्याचे ऐश्वर्य देखोनिडोळा ॥ लक्ष्मी जडली चरणकमळा ॥ तो वैकुंठवासि घनसावळा ॥ पानगे करीत बैसला ॥ ८१ ॥ १३ ॥
वेदोक्त मंत्र उच्चारोणि ॥ ज्यासि थवदानदे तिरुषीह वनी ॥ तो निजभक्ताचि आवडी देखोनि ॥ पीठ मळीता निजकरे ॥
॥ ८२ ॥

म्हणे भक्तवत्सळा जगज्जीवना ॥ आजि कदान्न आवडले तुम्ही या मना ॥ थोर थोर याकोनिस माराधना ॥
सांभाळिले दिना निजरूपे ॥ ७ ॥ यावरि म्हणे रुक्मिणि रमण ॥ द्विजासि वाढी तिनानापक्वान्न ॥ तेथे हि मीजा
लसो जान ॥ परी कोन्ही हि भोजन न घालिति ॥ ८ ॥ बोधल्यासि म्हणे अधोक्षज ॥ उद्ईक कौतुक दाखवीन
तुज ॥ तो येक्यासावकार सहज ॥ सहस्र भोजन घालतले ॥ ९ ॥ सर्व साहित्य करोनि तेदिनि ॥ रात्रि द्विजासि
दिधली आमंत्रणि ॥ सकळाचि नावे पुसोनि ॥ पत्री लेहोन ठेविली ॥ १० ॥ मग वाळवंटी कनात देउनि ॥
स्वयंपाक केला दुसरे दिनि ॥ विप्रासि स्नाने सांगता म्हणे ॥ पात्री येउन बैसले ॥ ११ ॥ कागदी ताळा पाहत
सहज ॥ तो सहस्रांचि आली बेरिज ॥ तव बोधल्यासि म्हणति अधोक्षज ॥ कौतुक तुज दाखविती ॥ १२ ॥
मग आपण जाला रुक्ष ब्राह्मण ॥ वस्त्रे नेसला फाटके जीर्ण ॥ हाति काठी जगज्जीवन ॥ थरथरा मान कांप
तसे ॥ १३ ॥ ऐसे रूप धरोनि पाहि ॥ सत्वर चालिले तव लाही ॥ बोधलीयास म्हणति ते समई ॥ तु कौतुक
पाहि दुरोनि ॥ १४ ॥ ब्राह्मण पंगतिपासि जाण ॥ येवोनि बोलिले जगज्जीवन ॥ मी क्षुधित उपवासि ब्राह्म
ण ॥ पक्वान्न भोजन इछितसो ॥ १५ ॥ तो म्हणति परतोनि जाई ॥ येथे संभावना होत नाही ॥ वचन ऐकोनि
शेषशाई ॥ काय बोलिले तेधवा ॥ १६ ॥ सहस्र ब्राह्मण बैसले येथ ॥ त्यात येक उठ बाबा आता तु का ॥ ऐसे
म्हणता वैकुंठनायक ॥ सावकार बोलतले ऐका ॥ १७ ॥ आमंत्रिले ब्राह्मण असला जान ॥ आंगां तु कां ते काय

॥४॥ उभयता कैसे जेवितील याल ॥ न कळे निश्चित तेधवा ॥ ९४ ॥ अनंत शक्ति विश्वामित्र जेथें ॥ सकळ सिद्धि
वोळगति तेथें ॥ ति चेहात लागता चिवरित ॥ आलीबरकत अन्नासि ॥ ९५ ॥ राजश्री बैसली भागेरथी ॥ तरी तेउदका
आठेल कैसिया रिति ॥ कीं कामधेनुच्या गोरुना प्रति ॥ चारयास तुरी नये कीं ॥ ९६ ॥ नातरी उर्वीच्या लग्नात जोन ॥
न व्हे स्थळ कांचि अडचन ॥ तेवी जेथें माता रुक्मिण ॥ तेथें किंचित न्युन्यन पडे चि ॥ ९७ ॥ आताप कांत्रे कराविजर ॥
तरी बोधल्याचें दुरखवेल अंतर ॥ म्हणोनि पान गे चिकेले फार ॥ जे अमृताही निगोडपै ॥ ९८ ॥ तीन पात्रें तत्काळ
वाढोन ॥ निजभक्तासि म्हणे जगजीवन ॥ तुम्हीं स्त्रिया तांउठोन ॥ प्रसाद घ्यावा निजपंगति ॥ ९९ ॥ येरु म्हणे हो दे
जवरा ॥ मी आलाचि न जेवीया अवसरा ॥ तुम्ही उभयता जेवोनि सत्वरा ॥ उच्छिष्टपात्र मज द्यावें ॥ ७०० ॥ ईतर ज
नाचि पान पडोन द्रिष्टी ॥ परस्परे बोलति गोष्टी ॥ म्हणति भक्तवत्सल जगजेठी ॥ प्रेमका पाठीलागत से ॥ ७०१ ॥ आम्ही
कासिलो नाना प्रयत्न ॥ परि न करी अमृतपान ॥ बोधल्याचि भक्ति देखोन ॥ भक्षीकदान्न निजप्रिति ॥ ७०२ ॥
अवस्य म्हणे ऋषीकेशी ॥ सत्वर बैसले भोजनासि ॥ तो सुरवर येवोनि आकाशि ॥ कौतुक द्रिष्टिसि पाहाति ॥ ७०३ ॥
ब्राह्मण स्वाष्ण जेविले निरित ॥ बोधलीयास दिधले उच्छिष्टपात्र ॥ निमिष्य न लगता सारंगधर ॥ अदृश्य जा
ले तेधवा ॥ ४ ॥ तेव्हा उमजले त्याचे मनी ॥ कीं येथें जेविले चक्रपाणि ॥ माझे समाधान करोनि ॥ गेले ऐसे वा
टते ॥ ५ ॥ पात्रीं प्रसाद होता उरला ॥ तो निजप्रितिने भक्षी बोधला ॥ देउळासि जावोनि तेवेळा ॥ काय बोलि ॥४॥
ला देवासि ॥ ६ ॥

ऐसे चिंतोनि कज्जन समस्त ॥ तुझा मुख देखोनि भावार्थ ॥ कदा न धावत मज लागी ॥३१॥ म्या मोठे निर्दुर्यो
धनाच्या वचना ॥ विदुराच्या घरी न क्षिति त्या कन्या ॥ द्रौपदीच्या भाजि च्या पाना ॥ जालो पाहुणा अर्धरात्री ॥३२॥
गोपाळांचे उच्छिष्ट जान ॥ म्या खादले प्रीतिने ॥ ऋषी पत्न्यानि आणिले अन्न ॥ ते आवडी करोनि भक्षिले ॥३३॥ गोपा
ळ्याचा उनि घातिलि कवळ ॥ मज वाटे ते अति निर्मळ ॥ ऐसे बोलता दीनदयाळ ॥ भक्त प्रेमळ संतोषला ॥३४॥ बोध
ला ह्मणे जगजीवना ॥ तुझा पार न कळे कोन्हा ॥ ऐशा रिति बोलोनि वचना ॥ मीठी चरणा घातिली ॥३५॥ मग देवासि
आज्ञा मागोन पाहि ॥ परतोन आला धामनगाई ॥ मार्गी चालता लवलाही ॥ लोबोस्या उअरण्य लागले ॥३६॥ क्षु
धेनु रोने व्यापिले जान ॥ जवळीन दिसे पुरे पारन ॥ निजदासाचे अंतर जाणोन ॥ जगज्जीवन पावला ॥३७॥ इच्छा मात्रे
ते वेळा ॥ वारेस निर्मान केला मळा ॥ जवळी देखता चिंडोळा ॥ विश्रांति वाटे पांथस्था ॥३८॥ आपन ब्रनकर होउन
प्रीति ॥ मोठा हाकी वैकुंठपति ॥ मळीन होवोनि रुक्मिणिपति ॥ वाट पाहात भक्तांचि ॥३९॥ हे बोधल्याने द्रिष्टी देखोन ॥
~~घेमल्या~~ मळियात जाव पानघेमन ॥ सुखदुःख मानो नितसमान ॥ भजन करित प्रेमभावे ॥४०॥ बोधलियास
ह्मणे तेवेळा ॥ आम्हा चाउ वलो निजातो समळा ॥ माळी वाट पाहात बैसला ॥ दुरोन तुज ला देखोनि ॥४१॥ तु पंढरीचा वारकरी ॥
आमुचा आश्रम पावन करी ॥ क्षुधा तृषा असेल जरी ॥ तरि संकोच अंतरी न करावा ॥४२॥ बोधला विस्मित जाला
चित्ति ॥ ह्मणे येथ कीकधी न कति वस्ती ॥ मग पर तो निजाउ निमळिया प्रति ॥ केळी वस्ती क्षण भरी ॥४३॥

॥५॥ कारण॥ऐसे येतील उदंड जन॥आम्ही कोठोन अन्न पुरवावे॥१८॥मग बळेचि पात्री उठाउठी॥जाउनि बै
सले जगजेठी॥बोधला कौतुक पाहोन दृष्टी॥आश्चर्य पोटी करितसे॥१९॥सावकार सेवकासि सांगे देख॥
ब्राह्मण उचलोन बाहिर टाका॥तेव्हा कोन्ही चिंतन करिति विवेका॥वैकुंठनायका उठविले॥२०॥कोन्ही धरिले
चरण हात॥कोन्ही सेंडी धरोन वोढित॥म्हणति निग्रह आला बहुत॥बळेचि बैसतो पात्रावरि॥२१॥ऐसे परस्परे बोलोनि वचन॥द्विजासि दिधले निरकाउन॥पुढे लिसस्ताउन जगजीवन॥उभे राहिले ते घवा॥२२॥तोई कडे वाढिले घृत॥पुरोहित संकल्प सोडी त्वरित॥मग आपोषन करोनि समस्त॥द्विज बैसले भोजना॥२३॥हे देखोन वैकुंठविहारि॥परतुन चालिले तेअवसरि॥जैसा सिध्दापासोन त्रिपुरारी॥रुसोन सत्वरी निघाला॥२४॥
की कुडी सांडोनि प्राण जात॥मग देहासि वोडवे आकांत॥तेवि पाठमोरा होता वैकुंठनाथ॥विघ्न अद्भुत वोडवले
॥२५॥अपार सुटला प्रभंजन॥धुळिने भरले गगन॥अन्नपात्रि मृत्तिका भरोण॥गेले उडोन चहुकडे॥२६॥कना
त मंडप तुटोन पडले॥सकळ द्विजवर उठोनि गेले॥हे बोधल्यास कौतुक दाविले॥आश्चर्य वोढले त्यासि॥२७॥
एक विन्मुख होता जगजीवन॥उपवासी उठले सकळ ब्राह्मण॥जैसे मुखापासोन लोटिले जिवन॥मग राखा
सि कोठोन येईल॥२८॥की वर्म यि मांडवालुन रुसोनि जाय॥ते थेव्हा डोनी जेवतिल काय॥की वद्ध लाविला
पान्हा न घाली गाय॥तरी घरधनी काये दोहिल॥२९॥ते वि विप्रा सुखी मोत्तारी नदयाळा॥ज्यासि ध्यानी ध्या ॥५॥
लसे लाध्य निळ॥तो विन्मुख होता घननीळ॥विघ्न तात्काळ वोडवले॥३०॥बोधलीया म्हणे वैकुंठनाथ॥

तरी तुम्हि जाउनि क्षेत्रात ॥ कनसे घ्यावी आपुले हाते ॥ ऐसी ऐकता निमाल ॥ विप्र चित्तात संतोषले ॥ ५७ ॥
लगबग मोडिताते अवसरी ॥ तो मागुति आले यात्रकरी ॥ म्हणे द्विज वराचे करी ॥ कनसे देखिली तेघवा ॥ ५८
मग विठल नामे गजोनि सत्वरी ॥ बोघल्यासि म्हणती ते अवसरी ॥ आम्हासि कनसे देसील जरी ॥ तरी कृपा श्री
हरी करील तुज ॥ ५९ ॥ महर्ग पडिले अती कठिन ॥ लोपायेल्याचि जाली धारण ॥ ये समई करिसील अन्नदान ॥
तरी अगणित पुण्य होईल की ॥ ६० ॥ वचन ऐकोनि बोघल्याने ॥ चित्ता सि वाटले समाधान ॥ म्हणे धन्य आजि
सुदिन ॥ संत सज्जन भेटले ॥ ६१ ॥ मग यात्रकरुयासि म्हणे ते अवसरी ॥ कनसे मोडा तुम्ही आपुले करी ॥ मग त्वरें
फल घालोनि कांता सडकरी ॥ मंदिरा गेली सत्वर ॥ ६२ ॥ यात्रा होती दोन रात ॥ क्षेत्रामाजी सिरले समस्त ॥ जोंध
ळा मोडोन केला फस्त ॥ मग समस्त निघाले बाहेरी ॥ ६३ ॥ गावत कळो आले तात ॥ की बोघल्याने लुटविले सेत ॥
ऐकोनि नरनारी समस्त ॥ आश्चिर्य करिती मानसि ॥ ६४ ॥ येक म्हणती निश्चिती उदार ॥ येक म्हणती दिवाळखोर ॥
येक म्हणती याचा संसार ॥ रुक्मिणि बस्चाल विती ॥ ६५ ॥ पुत्रकांता गांजितील म्हणोन ॥ गावातनये चि परतोन
ध्यानात आणी जगजीवन ॥ सप्रेम भजन करितसे ॥ ६६ ॥ तव जेष्ट पुत्र आणि कांता तात ऐकोनि ॥ पाहावया आलेत
यक्षणि ॥ तो थोरी तारे देखोनि नयनी ॥ उद्वेग मनी वाटला ॥ ६७ ॥ चिंताक्रांत बैसला तेथे ॥ पिता यासि कळले म
नात ॥ मग येक अभंग उपदेशा तेथे ॥ केला असे पुत्रासि ॥ ६८ ॥ ऐक बापा जिवाचे लक्षण ॥ हा व्यर्थ चिंधरतो कपन

॥६॥ कंदमुळे खावो निकाही॥ सवर खा तिले धामन गावी॥ मागे परतोनि पाहाता पाहि॥ तो काहिंच न दिसे द्रिष्टिसि॥ ४४
ह्मणे मी क्षुधित जालो बहुत॥ ह्मणोनि मावरचिली पंढरीनाथे॥ मंदिरी जावोन ब्रतांत॥ कांते प्रति सांगितल॥ ४५॥
येके दिवसि बोधराज॥ से तिरा खन बैसला सहज॥ ध्यानाल आणोनि ष्प धोक्षज॥ नामस्मरण करितसे॥ ४६॥ ह्म
णे चाडि पावरी मुठ धरिली जेव्हा॥ विघ्नभागी पिकोले व्हा॥ आता कासया पक्षी उडवावा॥ याचिया जिवा दुःख वाटे॥ ४७॥
आचेष नष्प सेतल येथे॥ ते सुखे खावोत क्षणात॥ सर्वाभुतीं रुक्मिणीकांत॥ बोलिले संत पुराणी॥ ४८॥ मस्तकी गो
फन गुंडाळोन॥ अनुतापे करीत नामस्मरण॥ तो पाटील भाकरी घालोन॥ कांता पालखी सवर॥ ४९॥ भोजन घालोनि
बोधलीयासि॥ म मलाई काय बोले त्यासि॥ तुह्मी हुरडा वारिला याच कासि॥ तरी गति होईल कैसी पुढे॥ १५०॥ दिवानाचा
फिरला नाही सारा॥ धान्य लागते आपुल्या उदरा॥ ह्मणोन माझी गोष्टी आलारा॥ चित्ति धरा आजि येक॥ ५१॥ आपुल्या
ते होंकन से जाण॥ आल तरी विठोबाचि आन॥ ऐसे बोलोनि वचन॥ कांता गेली मंदिरा॥ ५२॥ तो कीर्तन करित आ
नंदसी॥ यात्रा चालिली पंढरीसि॥ तो बोधल्याने देखिले द्रिष्टीसि॥ आनंद मानसी वाटला॥ ५३॥ मग म्हणे खा
ले उतरोनि सत्वर॥ साष्टांग घातला नमस्कार॥ तो पुढे चालति द्विजवर॥ ते बोलिले कोमळ उत्तर बहु यांचे॥ ५४॥
ब्राम्हण म्हणति विष्णुभक्ता॥ तु दुष्काळिचा आमुच्या दाता॥ जरी कनसे च्यार देसील आता॥ तरी संतोष क्षुधितां म ॥६॥
ज होईल॥ ५५॥ ऐकोनि द्विजवराचि वाणि॥ करुणा उपजलीयाचे मनि॥ ह्मणे मज लोकांता आन घालोनि घरास
गेली आताचि॥ १५६॥

तीनहोनमंदिरीजान॥त्यारनमिळतीप्रेलकेलियान॥तोगावालयेकनागाउब्राह्मणीन॥सावकारिणहो
तीते॥८२॥प्रहररात्रलोटलियावरी॥बोधरनउगेलेतित्याघरी॥ह्मणेकळांतरघेउनिआंधारी॥त्यारहो
नसहरीमजधावे॥८३॥अवश्यह्मणेसावकारिण॥प्रात:काळीउघादेईन॥मगबोधराजसत्वरउठोन॥
निजमंदिरापातला॥८४॥द्रव्याचिचरवीभरोणमोठी॥ठेविलीहोतीमोईचेपोटीं॥तेउकरोनिउठाउठी॥त्या
रहोनसालुनकाढिले॥८५॥दुसरेदिवसिंगावाल॥तिसिकळलावृतांत॥कीयाप्रकरीयाहातिसेल॥लुटवि
लेनिश्चितत्याणे॥८६॥नागाउह्मणेआपुल्याचित्ति॥होनदेतिलरपरतोनिनयेति॥व्याजाचीलालुचध
चित्र रिलीपेटी॥तरीमुद्दलचिबुडेलदिसताहे॥८७॥भुमाचिआराधरिलाजान॥तोवृषभरवावोनजातिकन॥
कीलाकाचियाभाजनासिकरितारक्षण॥तोदुधचिनासोनजाईल॥८८॥प्रत्यक्षथाहानाबोलतीजन॥त्या
ट रमनासिजातोमन॥कासाटीआराधरिलाजान॥तोसगळाचिबुडलसे॥८९॥दुसरेदिवसिबोधलायेउ
न॥नागाउजवळमागितलेहोन॥तेह्मणेयेकात्याभरोशाने॥तुह्मासिवचनदीधले॥१००॥परितोआता
क ह्मणतोनाहीं॥यासआपुलाउपायकाहीं॥आणितोयेथेधामनगावी॥सावकारकोन्हीनसेकी॥१०१॥वचन
ऐकोनिप्रेमळभक्त॥घरासिआलाउठोनित्वरित॥मनीहोवोनिचिंताक्रांत॥कायबोललिएकाले॥१०२॥

॥७॥ पन॥ जैसीमधुमक्षिकाउपवासिराहोन॥ रससाचोनिठेविती॥६९॥ मगपारधीयेउनयेरवादेवेळे॥ झाडो
निनेतिलेमोहळ॥ मगमक्षिकाकरितिलकळ॥ अरण्यामाजिहिंडति॥७०॥ तेविकृपणलाधरोणिपोटी॥
लोककरितिसंसाराहाटि॥ मगआलियानागवनेचिपरि॥ टतसेवरिधनधान्य॥७१॥ आजिसत्पात्रीलुटवि
लेसेत॥ तुकामनालचिंताकात॥ ऐसेबोलताप्रेमळभक्त॥ अनुतापचित्तावाटला॥७२॥ हरणियापाडसा चि
कारणे॥ सिकवनेनलागेहुंडाने॥ कीविहंगमाचीयापिलांकारणे॥ उडताकष्टनकेधि॥७३॥ नातरिमिनाचिया
पिलिया॥ सांगउबांधनेपाहिजेकासया॥ तेवियेमाजिसअनुतापझावया॥ सायासकाहिलागेचिना॥७४॥ बोध
लीपासिसाष्टांगनमन॥ करोनिघरासनेलेहातीधरोन॥ मगममताईसवर्तमान॥ ज्यालेतेसेसांगितले॥७५॥
पात्रकरियाससेतवाटले॥ ऐकोनिकांतेससमाधानवाटले॥ म्हणतिसत्पात्रीअन्नपडिले॥ हेसुकृतेघडलेमागि
लकी॥७६॥ पत्नीसिवाटलेसमाधान॥ परिनिंदाकरितिकुटीळजन॥ म्हणतिदिवानसाराकोणे॥ देईलयाला
कळेना॥७७॥ गावातपट्टिमांडलीजान॥ वायेदालिहिलासालहोन॥ गावकरीसमापत्रकरोन॥ कायबोलति
येकमेका॥७८॥ पदरीकाहीनसतासत्का॥ बोधलियानेलुटविलेसेत॥ हरीनामेगर्जोनिदिवसरात्र॥ टाळकुटी
तनिजप्रेमे॥७९॥ तरीयाचेआधीमागावेहोन॥ मगआपनद्यावेआवघेजन॥ ऐसाविचारद्रुढकरोण॥ पत्रलेहोन॥ ॥७॥
पाठविले॥ ४८०॥ यातअंतरकरीलदुसरा॥ तरीबोधल्याचाद्दणेलागेसारा॥ मीहवालदारासिपाठऊनसाचेघरा॥ ८
कोनि म्हणेहोनसवरदईजे॥ ८१॥

चोगुलाकायबोलेवचन॥तुह्मीमाहाराकातिपाठविलेहोन॥तेथ्यासीसवेघेउन॥पोलेपाठविलेराजद्वा
री॥४॥कांलपुत्रासिपुसतापाहि॥तेह्मणतिआह्मासठाउकेनाहि॥मगविठोमाहारासिलवलाहि॥बोलो
वोनपुसले॥५॥तोह्मणेमाझेघरीयेउन॥येकादिवसाचेनाहीजाणे॥मीतुमच्यासाराकोठोन॥नेउनदेउ
चावडीसि॥६॥ऐसीऐकोनिवचनोक्ति॥बोधलियासउमजलेचित्ति॥ह्मणेमाझेसंकटदेखोनचित्ति॥
रुक्मिणिपतिपावले॥७॥कंठजालासद्गदीत॥नेत्रीअश्रुपातवाहात॥ह्मणेदीनदयाळकृपावंत॥सि
नगिलेव्यर्थतुजलागी॥८॥क्षिराब्धिवासापंढरीराया॥तुबोधंसगवेराचोलाकासया॥म्यातरीप्रपंच
सोडोनिमाया॥तुझियापायाजडलोकी॥९॥तुझीयाभजनीलागलेवेड॥मजलौकिकाचिनाहिचाड॥
नारीवंतहेरारीरजड॥याचिहिकोडनकरीमी॥१०॥आतासगुनरुपधरोनिवरित॥भेटदईमजसाक्षा
त॥बोधल्याचाशुधदेखोनिहेत॥पंढरीनाथपावले॥११॥देवासिभेटोनिसाष्टवसरा॥ऐसेपुसतामनचतुरा
ह्मणेअतेजलाकिकृपाकरा॥मगअनाथसोयराकायबोले॥१२॥तुराकरासगेलियावरि॥नवकरीयाणेअ
उविलेभारि॥मगनागाउचेहोणन्यारी॥चोरोणियाआणिले॥१३॥आणिघरचेतिनहोनेघालोनियात॥चाव
डीसनेउनदिधलेसात॥ऐसेबोलतापंढरीनाथ॥बोधलाहासततेधवा॥१४॥ह्मणेदीनदयाळाकापंढरीरा
या॥तुवाहोणआणिलेकासया॥तिचेतिजलानेउनिया॥सिघ्रयातादेतोमी॥१५॥ऐकोनिह्मणेजगजीवन॥

॥८॥ सारियासारीखडविलेफार। कोठेहोननमिळतिव्यार। मीराळेरासिजाउनसत्वर। पाहातोसावकारये
खाद॥९३॥ ऐसेम्हणोनिकांतेप्रति। बोधराजनिघालासत्वरगति॥ मार्गिचालतायेकांति। श्रीहरीभजनक
रीतसे॥९४॥ गोविंदागोपाळश्रीपति। जगदोधाराअमुर्तमुर्ती॥ सगुनस्वरूपाअक्षयचित्ति। भजनप्री
तीमागतसे॥९५॥ तोईकडेगावातबोभारजाला। म्हणतिबोधलापळोनिगेला॥ दारीप्यादायेउनिबैसला॥
दारवंदखडकिलालयाने॥९६॥ गुरेवासरेतेअवसरी॥ कोंडोनठाकितेघरच्याघरी॥ दुशानउदकतेघ
री॥ जाउनेदिसर्वथा॥९७॥ ऐसाद्धुर्जनेअपायकरिता॥ करणाउपजलीपंढरीनाथा॥ म्हणेसंकटपडलेमा
झियाभक्ता॥ तरीआताकार्यसाधावे॥९८॥ म्हानेलुटाविलेनसलेसेत॥ तरीगावालुनकाउडलिपत॥ मग
अंत्यजरूपधरोनिद्वारित॥ रुक्मिणिपतिपावले॥९९॥ गाविचाहोताविठोमाहार॥ तैसेचिजालेसारंग
घर॥ सालहोनघेउनसत्वर॥ चावडीनेउनिदीधले॥२००॥ जोहारमायबापऐकावचन॥ मानकोजी
पाटलानिपाठविलेहोन॥ चौधरीयापासिदेउन॥ जगजीवनपरतले॥२०१॥ गावकरियानेकरोनिपरी॥
पोतेपाठविलेउगउठी। म्हणतिबोधलियानेयेसंकटी॥ द्रव्यकोठोनिमेळविले॥२०२॥ दुसरेदिवसी ॥८॥
प्रेमळभक्त॥ होनघेउनिआलालवरित॥ तोवोभारकानिगावात॥ दीवानातपोतेसरलिया॥३॥

॥भक्त॥

श्रीगणेशायनमः॥जयरुक्मिणिचित्तव्यापकविश्वपति॥तुचिमाझीधनसंपति॥मातापिताबंधुनिश्चिति॥
तुजविनश्रीपतिअसेना॥१॥तुमासेअध्यात्मज्ञान॥तुचिमासेश्रवणमनन॥तुचिमासेगिर्वाणभाषण॥प्राकृ
तभाषणतुमासे॥२॥तुचिमाझीचातुर्यकळा॥वक्तावदविताघनसावळा॥तुचिमाझाप्रेमाच्याजिव्हाळा॥दीन
दयाळाश्रीपति॥३॥तुचिमाझाअचुकलेखक॥विशाळबुधिवैकुंठनायक॥तुचिमासेअक्षयसुख॥जगद्गुरु
तुमाझा॥४॥तुचिमाझाप्रेमळश्रोता॥समईवचनआठवदेता॥तुझीकृपाअसताअनंता॥लोभममताबाधीना॥५॥
तुवाकृपाकेलियाश्रीपति॥असानतेचीज्ञानीहोति॥जैसीतमदाटलीयाराति॥भगवेगभक्तिअवचिता॥६॥म
गअंधाराचाहिहोयप्रकाश॥तेथेसंशयकोनलाधसे॥तुझीकृपाहोतातैसे॥अज्ञाननिरसेमुळीहुनि॥७॥नाल
रीलोहासपरिसझगरे॥मगत्याचिकाळिमाराहेकोठे॥कीवोहाळाबरिगंगालोटे॥येथेपवित्रहोयतैसा॥८॥जेवी
तुकृपादृष्टिजयाले॥अवलोकिसिआपुल्यामते॥तरीत्याचिकीर्तित्रिभुवनात॥होईलनिश्चितनिरोपम॥९॥जेथे
मळभक्तअसतिविरक्त॥तुजनविसंबितिक्षणमात्र॥त्यासेताचेअघटितचरित्र॥तेहविसिमजहाते॥१०॥मागिले
अध्याईसेवटीजान॥कौतुकदाविलेजगजीवने॥रितियापेवातघालतलेधान्ये॥ठेविलेभरोनक्षणमात्रे॥११॥आणि
सेतवारिलेयात्रकरीयास॥त्याथोय्यातारासआलीकनरे॥हेकौतिकदेखोनिविशेष॥आश्चर्यलोकासिवाटले॥१२
तेणतिबोधलाईश्वरीअवतार॥यासिनलणावेप्राकृतनर॥आम्हीअज्ञानपामर॥छळिलेसाचारतयासि॥१३॥

सि

॥९१॥ तुज्परी देईल होनने ऊन॥ तरी गुरुब्रह्म आहे तिचे ठवने॥ तें भीऊ ड बीन क्षणमात्रे॥१६॥ बोधला मिठिया लितप!
ई॥ ह्मणे समर्था पुढे उपाय काहि॥ आणि केको तिक याम नुगा वि॥ से ष्ट्रगाई दारव वितसे॥१७॥ हु रऊ वाटिलाया
त्रकरासि॥ याथो त्याता टा सि आलि कि नसे॥ रिति पे व होलि बहु बस॥ धान्य करोन भरिले॥१८॥ है कौतुक दि
ष्टिस देखोन॥ आश्चिर्य करि तिसकळ जन॥ ह्मणति बोधल्या सि पावले जगजीवन॥ प्रसन्न जाले वारले॥१९॥
ज्योरीन द्या वळ रुक्मिणि कांत॥ निज भक्ता चि वाढवी कीर्ति॥ महीपति त्याचा मुख्यं कित॥ गुण वर्णि तसंताचे॥
॥२०॥ स्वस्ति श्री भक्त विजय ग्रंथ॥ श्रवणे चिपुरति मनोरथ॥ प्रेमळ परिसोत भाविक भक्त॥ तिरु पन्नावा
ध्याय गोड हा॥२१॥ श्री पांडुरंगार्पणमस्तु॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥ श्री सांब सदाशिवाय नमः॥६॥

ज्ञान॥पराधीनसर्वथायाचेजीणे॥गाईवृषभअश्वजाण॥त्यासमानम्हणावे॥२८॥दुष्कुळलाभावारापरम॥
म्हणोनिहोतोयाचाजन्म॥काहियेकनिश्चनेम॥याजकारणेघडेना॥२९॥तरीआताउगेचिधरितामौन॥ईचेप्रे
माचेहोईलखंडन॥ऐसेम्हणोनिवैष्णवजन॥कायबोललतेधवा॥३०॥ऐकहोसेमास्त्रेवचन॥तुवाश्यासपुस
लेसाधन॥तरीसंसारधंदाराहाटलाज्ञान॥करावेचिंतनहरीचे॥३१॥आणिपंधरावेदिवसीयेकादसी॥तुवाकरा
वेउपवासि॥निद्राकाळीकीर्तिनासि॥धामनगावीयेईजे॥३२॥च्यारप्रहरजागियाश्रवण॥प्रातःकाळिकरा
वेगमन॥आपुल्याघन्यासिपुसोन॥चालवीनेमआपुला॥३३॥तरीतुझेसार्थकहोईलपाहे॥पांडुरंगाचेजोडतीलपाय॥
सगुनस्वरूपीभेटीपाहाय॥येथेसंशयनधरावा॥३४॥वचनऐकोनतेसमई॥हसोनिमिठीघातलीपाई॥म्हणेयकादशी
सधामनगावि॥येतजाईननिश्चित॥३५॥असोज्याअधिकारनिश्चित॥तैसेचिसाधनसांगतीसंत॥जैसेवैद्यरोगियासा
नासिआणित॥मगऔषधदेततैसेचि॥३६॥कोन्हीपवरमद्रिबैसोनिज्ञान॥अधिकारसांगताप्रधान॥कोघरत्यारीधरोनि
श्याहानपना॥वागवीतसुनाआपुलिपरा॥३७॥नातरीविवेकीसावकारज्ञान॥दिवसपाहोनदेतसेरीण॥कीचतुंबकासभा
पाहोन॥तैसेचकीर्तनकरीलाति॥३८॥कीमृदुकठीनपाषाणजाति॥मगपाथरवटतेसियाचरयाक्यालाविति॥तेवीचअधिका
संत रयोग्यपाहाति॥मगसाधनेसांगतितैसेचि॥३९॥असोबोधलीयाच्यावचनी॥हसोनिहृदईधरिलीवचनी॥मगसंसारधंदा
घरीतप्रीति॥नामस्मरणकरीतसे॥४०॥बोधल्याचिकथाप्रेमबहुल॥अज्ञानासिकळेअर्थी॥मोवरगाविचेलोकसमस्त॥
श्रवणासियेतीनिजप्रीति॥४१॥हरिदिनीसिवैजनिपाहि॥कार्यकरावेलवलाहि॥मगघन्यासपुसोनधामनगावी॥कीर्तना
सईजालसे॥४२॥नरनारीयेतीबहुतजन॥वाडियालहोतसेधडचन॥मगचोहटाउभेराहोन॥प्रेमेकीर्तनकरीतसे॥४३॥

॥२॥ रितीपेवभरिलीहोति॥बोधल्यानेतुरुविलिविप्राहाति॥जैसीमोगरीयाचेपुष्पेयेलि॥तेविल्हासिप्रितिरेलसे॥१४
कुमळ निलमकरंदघालजाण॥तोवाटोनिरेलमिलिंदाकारणे॥कीमेघामाजीसचलेजीवन॥तेदेतरिचबोन
प्रिथ्विवरी॥१५॥तेवीप्रसंन्नहोउनिरुषीकेशी॥धान्यरीघलेबोधलीयासि॥म्हणउदासहोउनमानसी॥वारिले
विप्रासितात्काळ॥१६॥थोरीयातारासघालीकनसे॥तेपाहावयासियेतीमानसे॥कीर्तिप्रगटलीदिशोदेसे॥म्हण
तिमहिमाविसेषसंताचा॥१७॥येकदिवसप्रेमळभक्त॥बैसलाहोतासेलराखित॥तोहसीकुनबीनअकस्मात॥च
रणालोगलयेउनि॥१८॥म्हणालहसीकवनाचिकवन॥तरीसंसारएकावर्तमान॥दोनकोसधामनगाविहेन॥राळे वि
रासगावअसे॥१९॥तेथीलपाटीलमोकदमखरा॥तोबोधलीयाचासिरदासोयरा॥तोनिमोनियागेलामोक्षद्वारा॥
ममताईमाहेराअंतरली॥२०॥बंधुदोघेहोतेदुर्बुधि॥तेसमाचारनघेतिकधि॥ज्यासिअहंकाराचिव्याधि॥जड
लीत्रिभुष्ठीनिजकर्मे॥२१॥हसीकुनबीनसाचेघरी॥प्रेमळभाविकप्रेमअंतरी॥प्रपंचधंदाक्षरीलाकरी॥भजन
श्रीहरीचेसर्वदा॥२२॥राळेरासआणिधामनगावा॥पोहिसियेकवरसीव॥मेरेसिसेलभक्तवैष्णव॥धरिलेहोतेते
धवा॥२३॥आणिराळेरासिजेअभक्त॥त्याचेयाचेरसेजारीसेत॥म्हणेहसीकुनबीनस्वतंत्र॥सेतीराखणठेविली॥
॥२४॥माळावरीबैसोनिनित्य॥बोधलाहरीचेगुणवर्णित॥हसीकुनबीनतेथ॥श्रवणकरीलनिजप्रीति॥२५॥तोये
कदाहुडघरोनिपाय॥प्रेमळभक्तासिबोलेकाय॥जेणेमाझेसंसारीसार्थकहोय॥तैसाउपायसांगावा॥२६॥ऐकोनि ॥२॥
बोधलामनालह्मणे॥ईचेतोशरीरपराधीन॥जपतपध्यानतिर्थाटन॥नयेघडोनसर्वथा॥२७॥दासीदासिकांता

ऐसे जाणोनि भवभंग ॥ निजमुखे सांगत ते घवा ॥ ५७ ॥ ह्मणे याचे तो गेले प्राण ॥ हे विदित ना हि भक्तासि
कारण ॥ नाम उच्चारण करीतां तेन्हे ॥ विक्षेप मने पावेल की ॥ ५८ ॥ मिस निमित्य असता पांडुरंग ॥ ईतक्यां निजा
ईल कीर्तन रंग ॥ ऐसे जाणोनि भवभंग ॥ निजमुखे सांगतसे घवा ॥ ५९ ॥ कीर्तनाला बैसले प्रेत आण ॥ याचा
सत्वर परतविले प्राण ॥ ऐकोनि त्हपावंताचे वचन ॥ अवश्य ह्मणे आधदेव ॥ ६० ॥ तो प्रेत उठोनि तेवेळी ॥ ना
म घोषे पिटिली टाळी ॥ बोधलीयाचे चरणकमळी ॥ मिठी घातली तयाने ॥ ६१ ॥ मग साचे संगती उठोनु त्वरित ॥
बोधलीयास सांगति व्रतांत ॥ ऐसी श्रोति ऐकोनि माल ॥ आश्चिर्य वाटे सकळासि ॥ ६२ ॥ जयजयकारे पिटली
टाळी ॥ आनंदली भक्तमंडळी ॥ बोधलीयाचे नेत्रकमळी ॥ अश्रुपात लोटले ॥ ६३ ॥ ह्मणे देवाधिदेवा भक्तवत्सळा ॥
मज अनाथाचा पाळीसिलळा ॥ मज व्रतांत असता कळला ॥ तरी विक्षेप वाटता की ॥ ६४ ॥ जैसी मक्षिका अन्नांत
पडली असता ॥ ते बाळके न सांगता माता ॥ तेवी आमुचे घातले रुक्मिणी कांता ॥ तुज न सांगता निवारीसि ॥ ६५ ॥
यापरि आठवोनि श्रीपति ॥ उजळली मंगळारती ॥ बोधाबुन्ह रुक्मिणिपति ॥ नमस्कार प्रिति घातला ॥ ६६ ॥ घामेन
गाविचे नारीनर ॥ ह्मणति बोधले ईश्वर अवतार ॥ करावया जनाचा उध्दार ॥ आला साचार मृत्युलोकी ॥ ६७ ॥ ते प्रेत
उठले कीर्तनात ॥ हे किर्ति सिद्धे खोन चरित्र ॥ हर्षी चासप्रेम भावार्थ ॥ दिवसोदिवस वाढला ॥ ६८ ॥ पंधरा दिवसाधी
मन गावाल ॥ येवोन कीर्तन श्रवण करित ॥ ऐसे तीन वर्षे पर्यंत ॥ लोटला अरिष्ट वोडवले ॥ ६९ ॥ साधक करिताई
भ्रमभजन ॥ ह्मजवळ रपति माहाविघ्न ॥ जैवी दुग्धे भरोणि ठेविता भाजन ॥ मार्जार तबंडु पाहातसे ॥ ७० ॥ कुप

॥२॥ दोनराजनपाणीभरोन॥हसीठेवीलोकाकारणे॥आपुलीयेहातिखरायाघेउन॥आगानिर्मळकरीतसे॥४४॥आ
काशातेचिमेडपाकार॥पृथ्वीहेचिआसनथोर॥बोधलीयाचाकीर्तनगजर॥ऐकोनसुखस्वानंदति॥४५॥तोयेकेदि
नीहरिदिनिसि॥रात्रौसकरकीर्तनासि॥येतअसतागावापासि॥तोडसलायेकासिमहासर्प॥४६॥तात्काळसेंफ
टोन॥तेथेचियमवागेलाप्राण॥गावीच्यासांगाथानउचलोन॥कीर्तनासआणोनिबैसविला॥४७॥येकमेकासिवैया
रकरिति॥कळोनधावेकवनाप्रति॥रामनामाचिबहुतख्याति॥बोधलालोकाप्रतिसांगतसे॥४८॥म्हणतारामनाम
प्रल्हादभक्त॥टाकितानजळेअग्निंत॥विषलेहोयअमृत॥ऐसीप्रचितनामाचि॥४९॥तरीनिमिसदेउनआपन॥
कीर्तनालगेलायाचाप्राण॥हेउठविसिलरीससज्जान॥यथार्थमहीमाननामाचे॥५०॥ऐसेवदोनलेदुमेति॥उगेचि
निवांतश्रवणकरिति॥तोबोधराजसांगेलोकाप्रति॥अनुपम्यख्यातिनामाचि॥५१॥ऐकाऐकासकळजन॥नाम
फुकाचेअतिपावन॥गोडतरीअमृताहुन॥मीप्रतीतपाहोनबोलतो॥५२॥तेवीसकाळीपिटोनटाळी॥विठलनामघ्या
आरोळी॥वचनऐकोनिलेवेळी॥श्रोतेगर्जतिनिजप्रेमे॥५३॥ज्याणेकीर्तनामाजीबैसविलेप्रेत॥तोबोधलीयासूका
यबोलत॥आह्मापुढेबैसलाहायहस्त॥परिनाहिउच्चारिलहरीनाम॥५४॥सर्पडसोनपावलामृत्य॥हेबोधलीयासि
नाहिश्रुत॥मगमृत्युपावलासविष्णुभक्त॥कायबोललतेऐका॥५५॥बापायेउननरदेहासि॥भजनाच्यानकरीआळ
स॥आताटाळीपिटोनउल्हासे॥मुखीनामघोषउच्चारी॥५६॥बोधलीयाच्याकीर्तनात॥लिलानाटकीपंढरीनाथ॥
ऐकोनिनिजभक्ताचिमात॥विचारकरीतनिजमानसि॥५७॥म्हणेयाचेतोगेलेआहेतप्राण॥हेविरीतमीभक्ता ॥२॥
कारण॥नामउच्चारनकरितायाने॥विक्षेपमनापावेलकी॥५८॥मीसंन्निधअसतापांडुरंग॥इतक्यानआईकीर्तन
रंग॥

॥७॥ उसन्यारतुमासि ॥ ९९ ॥ ऐकोनिच्यनिमानाचिमात ॥ निवांतराहिलाविष्णुभक्त ॥ हसीध्याकंदेमंदिरात ॥ ह्मणेक
र्मबळिवंतमाझे ॥ १०० ॥ बोधराजहसीकारणे ॥ सोयरीयादेखतबोलेवचन ॥ मीविठोबासिविनंतीकरून ॥ तु
जकारणेआणिलो ॥ १०१ ॥ ऐसेह्मणोनितेसमई ॥ परतोनिआलेधामनगावि ॥ कांतेप्रतिव्रतातसर्वही ॥ सांगितलासे
घवा ॥ २ ॥ ईकडेराव्हेरासिपिसुनासि ॥ भयउपजलेमानसि ॥ बोधलासांगोनविठोबासि ॥ मारवीलध्यासिनिश्चि
त ॥ ३ ॥ येथेबोलोनिगेलापन ॥ असत्यकदापिनकेवचन ॥ तरीगिन्हाईकसन्नधाणोन ॥ ईजकारणेविकावे ॥ ४ ॥ तोपारखे
गाविचेघेणार ॥ तेचिदिवसीआलेसाचार ॥ हसीआणितिचिकुमर ॥ विकतघेतलेतयाणि ॥ ५ ॥ पंचेविसहोनरदेऊन
त्वरित ॥ लेहोनिदिधलेखरिदखत ॥ हसीकुनबीनध्याकंदत ॥ ह्मणेपंढरीनाथनयेका ॥ ६ ॥ दीनदयाळपंढरीनाथ ॥
माझियाधावन्यानपावसीआता ॥ तरीसांडोनदेहलोभमता ॥ प्राणत्यजितादेईनमी ॥ ७ ॥ बोधलासांगोनगेलाम
ज ॥ विठोबायेऊननेईलतुज ॥ तरीत्याचेवचनअसत्यआज ॥ होईलमजवाटते ॥ ८ ॥ जाणोनदासीचेमनो
गत ॥ तात्काळआलेपंढरीनाथ ॥ विप्रवेशघेऊनत्वरित ॥ अग्रलाऊनतमाठाया ॥ ९ ॥ पिसुनाचेअंगनीस
हज ॥ उभेराहिलेअधोक्षज ॥ हसीलाह्मणतिबोधराज ॥ बोलावितोयेसमई ॥ १० ॥ ऐसीऐकोनिविप्रवानी ॥ दा
सीसहर्षवाटलामनि ॥ तिणेब्राह्मणाचेचरणि ॥ मिठीघातलीनिजप्रेमे ॥ १११ ॥ कौतुकवर्तलेअद्भुत ॥ तेसादर
ऐकाभाविकभक्त ॥ दासीसहातिधरोनपंढरीनाथ ॥ जालेगुप्ततेठाई ॥ १२ ॥ हसीचेकन्याहोतिधाकुटी ॥ तेही
पावलीवैकुंठी ॥ सोयरेकौतुकदेखोनिद्रिष्टी ॥ आश्चर्यपोटीवाटले ॥ १३ ॥ ह्मणतिआश्चिर्यजालेमोठे ॥ कुडी ॥७॥

थ्यापासिरोगसकळ॥ कीदेशासिध्वंसउजपतोकाळ॥ कीयोगियासिभ्रिनिर्मळ॥ गोडपाहातियेकांति॥७१॥
॥३॥ नालरीद्रव्यापासिजपतोतस्कर॥ कीपापदासिघरितोव्याघ्र॥ कीनिरापतिससकळ॥ राहेथाडयेउसणे॥७२॥
तेवीईश्वरभक्तिकरिताज्ञान॥ संचरोपाहेथवाघेताविघ्न॥ पसोमागीलध्यनुसंधान॥ परिसासज्जननिजप्रति
॥७३॥ बोधत्याचाध्यनुग्रहहोतजान॥ दासिसज्जालेपूर्णज्ञान॥ येकादशीसएकोन किर्तन॥ करीनुमनयेकांति॥
॥७४॥ नामीबैसलाविश्वासु॥ तोनिरंतरलागलाध्यास॥ ऐसीलोटलातीनवर्षे॥ तोपावलेभक्तीतमहाविघ्न॥७५॥ मम
ताइचेबंधुदोघेजन॥ विभक्तराहातिदोघेजान॥ म्हणोनहसीकुनबीन॥ विकराघातलीतयाने॥७६॥ परस्परे
गावालजालेभूल॥ तोईचेकानीप्रगटलीमात॥ मनातजालीचिंताकात॥ म्हणेकर्मबाळिवंतमासेकी॥७७॥
मगधंदासांडोनिलवला हि॥ सवरघ्यालीधामनगावि॥ बोधत्याचेयेकांतसमई॥ चरणदोन्हीधरिले॥७८॥
कंठजालासुद्दील॥ नेत्रीअश्रुपातवाहात॥ हेध्यवस्थादेखोनिप्रेमभक्त॥ कायबोललतियेसि॥७९॥ म्हणेहसे
नवलवाटेचित्तासि॥ विपरीतवारेतुसीध्यवस्था॥ कायमनातउपजलीचिंता॥ तेलहताम्जसांग॥८०॥ हारीस
गेगा बोधराया॥ मायबापजिवलगसखया॥ आजपासोनितुझियापाया॥ मीधंतरलेनिश्चित॥८१॥ घन्यो
नेविकराघातलेजान॥ गिहाईकहिध्यालेदुहोन॥ आतामाझेश्रवणिकीर्तन॥ पडेलकोठेनमहाराजा॥८२॥ बो
घलाह्मणेएकमात॥ देहाचेप्रारब्धध्यसेलजेथे॥ तेथेजाणेलागेलतेथे॥ तुकासयाचिंताकरितेसि॥८३॥ तरंग
सागराआतौते॥ तेवाहतफिरतिसभोवते॥ परिजिवनाविनाळेनाहिते॥ द्रिष्टिसनकळलसकळ्या॥८४॥ तेवीथा ॥३॥
नंदसागरपांडुरंग॥ आपनजीवध्याचेतरंग॥ ऐसेजाणतुअंतरंग॥ मगचित्तिध्यविवेकबाधीना॥८५॥

सहिलगेलीकोठे॥गि-हाईकह्मणतिप्राक्तनखोटे॥आमुचेदिसोनआलेकी॥१४॥पिसुनह्मणतितेअवस
री॥खरीरवलटीघलेतुमचेकरी॥आलातोंझ्याआमुचेपदरी॥राहिलानाहिसर्वथा॥१५॥मूर्ख आलाहोता
जोब्राह्मण॥बोघलीयाचेनावसांगितलेंत्याने॥तरीतुह्मीधामनगांवासिजाऊन॥वादसांगणेतयासि॥१६॥
यावरीगि-हाईककायबोलले॥परस्परेंसांगतिमात॥कीबोधलातुह्मासिविकतमागला॥कुनबीनिसि॥१७॥
तुह्मीदिधलीनाहिसाजली॥मगआतेसमईकायबोलिला॥कीविठाबायेऊनिलुटला॥धेउनिजाईलनिश्चये
॥१८॥तरीतेसेचिघडोनआलेपाही॥तरीयाकडेआमुचेकाहीनाही॥तुह्मीहोनलवला हि॥यकोनिथावेसत्वर॥
॥१९॥ऐसापरस्परेंजान॥अथापिवादयातिधाजना॥भक्तकेवारीपंढरीराणा॥चरित्रवाढवीदासाचे॥१२०॥तेंबो
धलीयासह्मणेयेकांति॥आणिकचरित्रअद्भुतखरें॥सादरपरिसाभाविकभक्त॥धामनगावांतअंतेजयेक॥अ
सेंत्याळकबहुभाष्यतो॥२१॥तोबोधलियासह्मणेयेकांति॥कीउपदेशयावामजप्रति॥तुमचेचरणीलाग
लीप्रिति॥ह्मणोनिविनंतिकरितसो॥२२॥ऐकोनह्मणेप्रेमळभक्त॥मीअनुग्रहकोनासिनाहीदेत॥जरीयासाकरी
लपंढरीनाथ॥तरीपुसेनयेकांति॥२३॥मगध्यानातआणोनिवैकुंठनायक॥ह्मणेदेवाविनंतियेकआइंका॥आपु
लेंगावींचायेकअनामिक॥दिसतोभाविकमजलागी॥२४॥तोबहुतदिवसमजविनविलें॥ह्मणेमाझेमस्तकीठेवा
हात॥तरीआज्ञादेसीलमजनिश्चित॥तरीअंगीकारयाचाकरीनमी॥१२५॥ऐकोनिबोधलीयाचेवचन॥

यावरीहसीउत्तरदेत॥मीयाजसाठीनाहिरडत॥सिवेसेजारीतुमचीसंगत॥तेमजअंतरतनिश्चये॥८६॥
ईतुकेबोलोनअपन॥तेथेनिपडलीमूर्छायेउन॥मारुतिदेतासिसावरोन॥ग्रहातजाउनबोलत॥८७॥मम
ताईसम्हणेयाअवसरा॥तुमचेवेंधनेघातलेविकरा॥म्हणेनिदुखसागरा॥पडलीअसेजननीये॥८८॥तरी
तुम्हीठेउनिआपुलेघरी॥द्रव्यघातावेयाचेपदरी॥ऐसेम्हणतातेअवसरी॥चरणावरीलोटिली॥८९॥दासि
चेअवस्थादेखोनिनयनि॥~~देखताबोलवचन॥मीविसेमसिसांगोन~~॥तुजकारणेआणविलो॥९०॥करुणा
आलीतिचिमनि॥म्हणेकाहीतरीउपायकरोनि॥ईजलागोनिसोडवावे॥९०॥आपुल्यासद्रव्यनमिळेलजान॥तरीथा
मनगाविचेविकावेवतन॥परीहसीससोडवोन॥विचारमनीदृढकेला॥९१॥बोधराजयेउनमंदिरी॥हसीसअभयदि
धलेकरि॥म्हणतितुघरासिजायपुढारि॥मागुनसत्वरीमीयेतो॥९२॥वचनऐकोनियाऐसे॥तिजलासमाधान
जालेकैसे॥जेविमृतप्रेतावरीसायासे॥अमृतवर्षाव्ह्यापरी॥९३॥किंवानवालागताबर्षेघन॥साणेविसेकृशान॥
मगतरुवरिसीतवपेन॥नवपल्लवफुटति॥९४॥तेवीबोधल्याचेअभयवचन॥ऐकोनिदासीससमाधान॥मगरावे
रासिउठोन॥वेगेलीतेव्हासत्वर॥९५॥मगबोधराजगेलेतेथे॥आपुल्यामेहुण्यासिकायबोलत॥तुम्हीदासीसविक
तानिश्चित॥ऐकिलीमातपरस्परे॥९६॥तेसेचितिअसेलजरी॥तरीह्याविश्रामुचेघरी॥मोलसांगालनिर्धारि॥तेदे
उसत्वरीपाठउन॥९७॥बोधलियाचेवचनऐकोनि॥दुर्बुद्धिसंतापलेमनी॥म्हणतिआम्हुचेमणुष्यतुमचेसदनी॥
आम्हीनदेउसर्वथा॥९८॥सिवेसेजारीवतनदार॥आणिपुरातनम्हणवितासोयरे॥आनिकासिफुकरदेउपर॥नदे

परीवृषभमारिलाऐसेंजान॥हाविचारठाउकानाहींकवना॥जेठनिआपुलाल्यासदना॥गेलेसत्वर
तेधवा॥४०॥अनामिकासम्हणेबोधला भक्त॥वृषभाचेसीरलपवीरासित॥ऐसेंबोलोनियास्यात॥को
णासिमात्तककळोनेदी॥४१॥तोअनामिकाचेफुगलेपोट॥दीनउगवावयाचेपाहेतोवाट॥सांगेनलोका
पासिगोष्ट॥म्हणोनिवटवटकरीतसे॥४२॥तोउदयजालादिनकर॥गावातगेलाद्दुराचार॥फेरीकरित
येकसरे॥मागेभाकरघरोघरी॥४३॥रिघोनकुनबीयाचेघरी॥अकस्मातबैसेत्यासजारी॥तवतेम्हणति
होयदुरी॥कैसाभीलरीआलासि॥४४॥तवतोत्यासिघालीवार॥तुम्हाआम्हानाहींभेद॥बोधराजेकेलेंप्र
सिद्ध॥वृषभमारिलारासीवरी॥४५॥आणितुम्हीमांसखादलेंसाचार॥आलमजकायधरितादुर॥ऐसिया
रितिघरोघर॥सांगेसाचारलोकासि॥४६॥गुजगुजउठलीगावात॥म्हणतिबोधल्यानेकेलेंअनुचित॥
तोम्हणवितविष्णुभक्त॥बाटविलेंगावातआपुल्या॥४७॥येकम्हणतिअसत्यमात॥येकम्हणिहेंयथार्थ॥
बोधल्याच्यागोष्टीनिश्चित॥नाहींदिसतगोठनी॥४८॥गोत्रजसोयरेहोवोनिगोळा॥येकांतिबैसोनविचा
रकेला॥म्हणतिपुसावेबोधल्याला॥कैसेंआम्हालाबाटविलें॥४९॥अनामिकासिम्हणतिसकळजन॥मुद्द
दाखवीआम्हाकारण॥तोम्हणेवृषभाचेसीरकापोन॥ठेविलेलपोनरासील॥१५०॥चर्मलपविलेंभुसात॥
चलातुम्हासदाखवितोत्वरित॥ऐकोनिदुर्जनाचिमात॥आतेसंततसकळजन॥१५१॥म्हणतिजाउनिया

॥५॥ कायबोलतिजगजीवन॥नीचजातीसउपदेशज्ञान॥आपनसर्वथानधावा॥२६॥पुस्तकाविमुळश्रुती
पाहोन॥कामनीककरितिअनुष्ठान॥ऐसियाशिष्यासिगुरुने॥अनुग्रहनधावा॥२७॥जोमनीघरोनिचावटी॥
जोआनिखासिखोटेनिपुसेगोष्टी॥त्योसिसद्गुरुरूपाद्रुष्टि॥पाहोनयेचिसर्वथा॥२८॥सिष्यअसावासज्ञान॥वि
प्रेमळ रक्त॥नाहीलरीभाविकभक्त॥ऐसेबोधलीयासरुक्मिणीकांत॥असेसांतयेकीति॥२९॥आनिअनामिकहीनयातिे॥
परमचांडाळनष्टकुमति॥तेतुजनावडेसर्वचिति॥तरिपाहेचित्तसहर॥१३०॥तुझिखुळियातिलरासपुजा॥
उद्दईकथाहेभक्तराजा॥अनामिकासिबोलाउनतुझा॥वृषभमारविसाहाति॥३१॥तयांसिदाखवीऐसीप्रिति॥हात्र
तांतनसांगेलोकाप्रति॥जरीहेगोष्टुलपतिसाजहाति॥तरीउपदेशासिदेईजे॥३२॥बोधलाम्हणेपंढरीनाथा॥
ग्र। मीहिंसाकर्मनकरीसर्वथा॥कासबैलमारावाअथा॥हेमाझियाचित्तानयेकी॥३३॥ऐकोनिम्हणेरुक्मिणिरमन॥बो
माझीआज्ञातुजप्रमान॥हिंसाकर्माचेदूषण॥तुजकारणेघडोनेदी॥३४॥दुसरेरीवसिष्यनामिकयेउन॥बो
घलीयान्येकांतयेउनधरिलेचरण॥म्हणेअनुग्रहमजकारणे॥कृपेनेधावायेसमई॥३५॥मानकोजीम्हणेऐके
माहारा॥रासीवरीकाथीआमचागोन्हा॥कोनासिकळोनेदीयाविचारा॥तरीसत्तसिष्यखरामाझापे॥३६॥अवश्य
म्हणोनितेअवसरी॥अनामिकेबैलवधिलाकरि॥मांसराधोनितेअवसरी॥भातभाकरीकरविल्या॥३७॥रास
पुजावयाबोधराज॥मेळविलेसोईरेगोत्रज॥मासभाकरीदेखोनिसहज॥अद्भुतचोजवाटले॥३८॥म्हणति ॥५॥
बोधल्याचेहिंसाळलीवृत्ति॥हिंसाकर्मकरितोपुडती॥अजापुत्रमारोनआजिराती॥मायबापाप्रतिजेवावि
तो॥३९॥

अपराधक्षमाकरोन॥माझे प्राणवाचवी॥६५॥ऐकोनिदुर्जनाचिवाणि॥कृपाउपजलीयाचेमनी॥मगगान
करीयासिसांगेवचनी॥ह्मणेकोन्हीयासनमारावे॥६६॥मगत्यहलाराकोनिसमस्त॥बोघलीयासिघालिति
दंडवत॥चित्तिजालेपरमलज्जित॥ह्मणतिघडलेअनुचितसकळासि॥६७॥ईकडेबोघलीयापासिरुक्मिणि
कांत॥त्यानालयेउनकायबोलत॥तुजम्यासांगितलागुह्यार्थ॥तेअनुभवप्रचितआलीकी॥६८॥बोघलाह्म
णेजगज्जीवना॥तुझापारनकळेकवना॥ह्मणोनिमिठीघातलीचरणा॥वैकुंठराणाहासत॥६९॥आणिकच
रित्रअमोलिक॥सादरऐकाभाविकभक्त॥धामनगाविचेसकळलोक॥देखतिकौतुकनानारिति॥१७०॥ह्मण
तिबोघलानव्हेमानवीबरं॥परमज्ञानीअतिउदार॥केवळईश्वरीअवतार॥केलानवपारसकळाचा॥७१॥येकेदि
वसीआवर्षनी॥पर्जन्यपडलानाहीमेदनी॥धामनगाविचिपेरणि॥अवघाधान्याचिराहिलि॥७२॥आश्विनमासे
पर्यंतजाण॥पडिलेहोतेआवर्षण॥कार्तिकमासीस्वातिचानक्षत्र॥अपारघनवर्षला॥७३॥बोघल्यानेकाढोनि
कर्ज॥पेरावयाघेतलेबीज॥गावकरीकरोनिवर्ज॥चालिलेकाजकरावया॥७४॥तेदिंड्यापताकाघेउनिकरी॥
यात्राचालिलीपंढरपुरी॥हेदिसीसदेखोनितेअवसरी॥बोघराजअंतरीसंतोषला॥१७५॥यात्रकरीयासदंडवत॥
सद्भावेसाष्टांगघालत॥ह्मणेआम्चेभाग्यउर्जित॥ह्मणोनिसंतभेटले॥७६॥ह्मासमारंभातहोतेब्राह्मण॥तेबो
लतिबोघलीयासवचन॥ह्मणतिआपुलेघरीकाहीअन्न॥आहेकानोनयाठाया॥७७॥ऐकोनद्विजवराचेव
चन॥ह्मणेआपुलेघरीनाहीअन्न॥आणिविन्मुखगेलियासंतजन॥तरीसत्यहासिहाणिहोतसे॥७८॥मगबो

॥६॥ पन॥बोधलीयाचा घाला प्राण॥मग राजा पुसेल आपणा कारण॥तरी पडेल नागवन तेरेउ॥५२॥ऐ
सेम्हणोनसे गावकरी॥अंगा घेतल्या आपुल्या करी॥बोधलियापासि सत्वरी॥येउनि उभे राहिले॥५३॥
तव म्हाणे ताबोनननेत्रपाती॥हृदई चिंतिलि पांडुरंग मुर्ति॥नामस्मरण एकांति॥करित बैसला निजप्रेमे॥
॥५४॥लोक म्हणति होई सावध॥करावया आला तु सावध॥ऐसा कैसा रे तु मैंद॥बाटविले प्रसिध लोका
सि॥५५॥बोधला म्हणे पंढरीनाथा॥ऐसीया संकटी पाव आता॥तुजवाचोनि कृपावंता॥कोन रक्षील दिनासि॥५६॥
तव ते म्हणति दुराच्यारी॥तुज आता न पावे रुक्मिणिवर॥आम्ही कापोनि घातले ढोर॥भ्रष्टाकार केला की॥५७॥
अनामिकासि म्हणतिले अवसरि॥मुद्रा आणोनि दारव विसवरि॥अवश्य म्हणोनि ते दुराच्यारि॥उसे भीतरि पाहात
से॥५८॥वृषभाचे शरीर होते सात॥तव बोकडयाचे करी पंढरीनाथ॥तयाऐसेचि वमीनिरले॥देखिले अकस्मात का
ढिता॥५९॥अनामिक घेउनि हाति॥अधोमुख पाहे दुर्मति॥म्हणे म्या वृषभ मारिला निश्चिति॥विपरीत गती हजा
ली॥६०॥गावकरी म्हणति बोधलियास पाहे॥तुसा एक वृषभ जाला काय॥तो कौतुक केले पंढरीराय॥जेउ
पायन चाले आणि कासि॥६१॥तो सावध केला पहिल्या सारिखा॥तेव्हा आश्चर्य वाटले लोका॥म्हणति वृषभ
काषिला नव्हता अनामिक दुसरा॥६२॥अंत्यजास गावकरी जन॥म्हणति तु आधि घेउ प्राण॥तुबाडसय घेउन तु
फान॥करविले घवळन बोधलीयाचे॥६३॥देखोन सकळ क्रोधयुक्त॥थराथरा कापे तो दुर्मति॥मग विष्णुभक्ता ॥६॥
सि लोटांगन घालि॥अंत्यज घालीले घवा॥६४॥म्हणे मी अनंत अपराधी जाण॥हीन याति चांडाळ दुर्जन॥आता

व त

पुसलवर्तमान।।केलेनिवेदनतात्काळ।।९२।।सक्रोधहोउनिराजापुसे।।ओपळीयागहुआलेकैसे।।येरु
ह्मणेमजठाउकेनसे।।पंढरीनिवासेहेकेले।।९३।।ऐकोनिभक्ताचिवाणि।।विश्वासनव्हेराजेलागुनि।।जैसेश्री
रामचरित्रऐकोनि।।विरक्तमनीजल्पति।।९४।।कोगीताशास्त्रवाचितासंजयास।।याचाधृतराष्ट्रासिनाहिवि
श्वास।।तेवींबोधलीयाचेशब्दविंरास।।असत्यवाटेतेधवा।।९५।।राजाबोलेक्रोधायमान।।ह्मणेमानूकोणिपार
ग लासकरावयाण।।मंभक्षावयासयोग्य।।तत्काळतयाणेआणविले।।९६।।बोधलीयासबैसावेभोजनासि।।तोसा
चिजालीफुलेतुळसी।।राजाउठोनिवेगेसि।।नमनबोधलीयासकरितसे।।९७।।ह्मणेईश्वावाटेलतुळसीयामने।।तेते
मजमागसंपतीघन।।बोधल्याचेकंटाळलेमन।।चालिलउठोनसत्वर।।९८।।राजयासह्मणेतथवसरी।।काहीं
चरैधानाहिअंतरी।।कामधेनुबांधिताघरी।।मगदारोदारीकाजावे।।९९।।कल्पतरुअसतांजागा।।मगकासयालो
वावेसिंदीवन।।सांजेनिएरावतिवहन।।खरावरीबैसनेअनुचित।।२००।।आंब्रवृक्षाचियाकोनिघाया।।हिवराखा
लेजावेकासया।।कीनरदेहासिवियोनिया।।पशुचाजन्मकाघ्यावा।।२०१।।सांजेनिबकुळसेवंति।।पिंगुळबेल
काघरावेहाति।।कीदुर्लभानसंतसंगति।।निंदकासिप्रितिकरनय।।२०२।।कीहरीकीर्तनराकोनिया।।उफगानऐ
कावकासया।।कीदधीदुग्धघरीअसोनिया।।तक्रासिखायाकाहिंउवे।।२०३।।जेपरमहंसदिक्षापावलेपरम।।तेसर्व
धानकरिलिग्रहस्ताश्रम।।तेवींरामभजनीविनटलियापरम।।तेराजसन्माननघेति।।४।।ऐसेह्मणोनतेसमर्द।।
परतोनिआलेधामनगा।।प्रेमळभक्तीअसोनदेही।।अहंतानाहीलयासि।।५।।नामरुपीजडलियाप्रीति।।

॥७॥ लाउनपुत्रासि ॥ येकोंतिविच्यारपुसेसासि ॥ बीजपरतोनित्यावेघरासि ॥ भोजनसंतासिघालावे ॥७९॥
भूमीपीकदेतिनिर्जिव ॥ मासंतआहेतसजीव ॥ यान्चेउदरीपेरितासर्व ॥ काययेकनव्हेसांगपा ॥८०॥ ऐसीपी
लयाचिवचनोक्ति ॥ ऐकोनियमाजीसंताचेचित्ति ॥ बीजनेतहोताजेसेति ॥ तेगावालमागुतिफिरविले ॥८१॥ बी
जहोतेसवामन ॥ तेदळोनियात्रकरासघातलेभोजन ॥ कडुभोपळ्याचेबीजनेऊन ॥ आपुल्यासेतीपेरिले ॥८२॥
ईश्वरकरणिअघटील ॥ तुंबिनिसफळेआलीअद्भुत ॥ ग्रामवासिलोकसमस्त ॥ म्हणतिहेविपरीतकैसे ॥८३॥ या
त्रेकरीयासबीजघालोनिया ॥ कडुभोपळेपेरिलेकासया ॥ तवतोयेककुटीळयेऊनिया ॥ कायबोललतेऐका ॥८४
बोधलापाटीलगावीचाराजा ॥ आपणसकळत्याच्याप्रजा ॥ आपुल्यासोडनावयालौकीकलाजा ॥ ऐसेलया
सिवाटले ॥८५॥ येकयेकथावेसकळान्चेहाति ॥ म्हणोनिपेरिलेआहेसेति ॥ ऐकोनदुर्जनाचिवचनोक्ति ॥ गदग
दाहासतिसकळलोक ॥८६॥ म्हणतिबोधल्याचेसेतिजाऊन ॥ कवतुकपाहोंआवघेजन ॥ कैसेपीकआलेसघ
न ॥ ऐसेम्हणोनिउठले ॥८७॥ क्षेत्रातपाहातितेवेळे ॥ तुंबिनिसिघालीफळे ॥ येकभोपळातात्काळ ॥ फोडो
नियापाहाति ॥८८॥ तेथेनवलदेखिलेअद्भुल ॥ उत्तमगहुनिघालेत्यात ॥ म्हणतिईश्वरकरणिअघटीत ॥ आ
श्चिर्यचितिसकळिका ॥८९॥ गावचाहुलदारहोतातेथे ॥ म्हणेराजयासिसांगेलमात ॥ म्हणेअविंदापासिहरि
त ॥ तेहोनिगतातपाठविले ॥९०॥ पत्रवाचितांचयवन ॥ म्हणेहेत्रिमविधाकेलीयाने ॥ मगयामिनगाबीठलाईत ॥७॥
पाठऊन ॥ सत्वरीआणवितेतयासि ॥९१॥ म्हणिबोधलीयासपुढघालोन ॥ राज्यद्वारासिनेलेजान ॥ अविंध

श्रीगणेशायनमः॥जयध्वजवज्रअंकुशअविनास॥अनामाअरूपापरमपुरुषा॥ब्रह्मांडनायकाजगनि
वासा॥स्वानंदघनाश्रीहरी॥१॥निजभक्तकरितितुझेस्तवन॥तुजलागलीयाचेध्यान॥जैसेचातकमेघघुजा
ण॥प्रेमभावेअपणेनांदलि॥२॥बाळकमातेचिकरीरखवति॥तिजलाहिलोभलेशारिति॥तेविप्रेमलभभक्तांचिजैसि
प्रीति॥होसीरुक्मिणिपतिप्रासारिखा॥३॥कीपौर्णिमाचाचंद्रप्रकाशघन॥देखोनसागरउल्हासेजान॥तैसीनिज
भक्तांचिकीर्तिजानऐकोन॥तुजगजीवनसंतोषि॥४॥भक्तिवर्णिलीतुझीस्तुति॥तुजहीयानाड्याचिकीर्ति॥ते
वोचरित्रमजहाति॥भक्तविजयग्रंथवदविला॥५॥मागिलेयाध्याईसेवटीभेश्रित॥बोधराजेदाविलिपावेभा
सिग्रचित॥त्यांचियाकोनघनसंपत॥हरीभजनिप्रीतलाविलि॥६॥आतासर्शानविवेकीअसतिविरक्त॥
सद्गुरुउपासकगणेशनाथ॥त्याचेचरित्रअतिअद्भुत॥ऐकाभक्तभाविकहो॥७॥बालेघाटापासिजान॥सारसेन
गरउज्यनीदोन॥तेथेलयांचेअधिष्ठान॥सप्रेमकीर्तनकरितसे॥८॥सेलीसुद्राकानिज्यसति॥वस्त्रेकोपिननि
सेप्रिति॥आवरीकाहिउपाधीनिश्चिति॥नावडेचित्तितयाच्या॥९॥दिवसाराहोनआरंण्यात॥येकांतिश्रीहरीचे
भजनकरित॥रात्रीनगरातसप्रेमयुक्त॥गुणानुवादवर्णितसे॥१०॥नावडेकोनाचासन्मान॥लौकिकपुजादांभिक
३ भजन॥नाववस्त्रसंपतिघन॥मिष्टान्नभोजनआवडेना॥११॥लोसिवाजिराजापंढरीसि॥यात्रेसिआलायके
दिवसि॥नाथाचिकीर्तिऐकोनऐसी॥आलेभेटीसिनृपवर॥१२॥करोनिसाष्टांगनमन॥श्रवणकरितबैसलेकी

॥८॥ शासासनवाटेआम्हीभक्त॥तैसियाचिरितिरुक्मिणिकांत॥देवपणयासिकळेना॥६॥कनकाचामुगुटपै
जान॥येकेमुसेतआटिलेजान॥मगसाशेधाचेनामाभिधान॥गेलेहारपोनतात्काळ॥७॥तेविपांडुरंगाचेकरिता
स्मरन॥बोधलीयाचेहारपोनगेलेमन॥मगप्रगटे।निजजगजीवन॥अद्वयभजनकरितसे॥८॥येकसद्भाव
धरोनिचिंतरी॥यामनगावचिकेलीपंढरी॥चरित्रदाखवोनिनानापरी॥जडमूढउधरीनिजप्रेमे॥९॥पुढिले
अध्याईकथाअद्भुत॥प्रेमळभक्तगणेशनाथ॥याचेचरित्ररसाळबहुत॥तेप्रेमळपरिसोतपुढती॥२१०॥
जोदीनदयाळपंढरीनाथ॥तोनिजरुपेवदवीग्रंथार्थ॥महीपतिस्यासारणागत॥भजनकरीतनिजप्रीति॥२११॥
स्वस्तश्रीभक्तविजयग्रंथ॥श्रवणेचिपुरतिमनोरथ॥प्रेमळपरिसोतभाविकभक्त॥चोपन्नावाअध्यायगोडहा॥२१२॥
श्री॥राम॥जय॥राम॥जय॥जय॥राम॥श्रीसांब॥जयसांब॥जयजय॥सांब॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥छ॥

पलंगावर॥ प्रावरी निजले घटिका च्यार॥ तो उदयास दिनकर पातला॥२८॥ दर्शना समराजा पातला सत्वरी॥ तो रव
उे आथरले पलंगावरी॥ विस्मित होउनि अंतरी॥ नमस्कार करी साष्टांग॥२९॥ नाथासि पुसे जोडोनि कर॥ तव ते देती प्र
त्योत्तर॥ शयन करिता पलंगावर॥ निद्रा थोरली गेली की॥३०॥ तुम्हा हेतल्या वय पूर्ण॥ खडे पसरोनि केले शयन॥ जरी
सुख दिधले जीवाकारणे॥ पुढे दुःख भोगणे तितुके चि॥३१॥ जैसी खरूज खाजविता पाहि॥ परम सुख वाटे ते समई॥ म
ग रक्त निघोन गेलिया पाहि॥ सौख्य काहि पडेना॥३२॥ नालरी भोजन करिता गोड वाटे॥ परि वमन होता परम कष्ट॥
ते शयन सुखस्थली गोमटे॥ मग परिनामी खोटे देहासि॥३३॥ काळ्च नाग आधी गोड वाटला॥ सेवटी खाना र मृत्यु पावत॥
तेवी विषयभोगिता भय समय॥ जाण निश्चित नृपनाथा॥३४॥ ऐसे ऐको नियावचन॥ अनुताप ज्ञाला राया कारणे॥
म्हणे आज पासोन पलंगावरि शयन॥ मी न करि जाण सर्वथा॥३५॥ निश्चय करोन निज मानसि॥ तत्काळ थ
पिला ब्राह्मणासि॥ संतसंगाचि महिमा ऐसि॥ ब्रह्मादिका सि अगम्य॥३६॥ गणेश नाथाचि ऐसी स्थिति॥ ति
न्हि अवस्थात वैराग्य भरित॥ वस्ती न करि चि गावात॥ हिंडे आरण्यात चहुकडे॥३७॥ स्वदेशात कीर्ति होता
जाण॥ दर्शना येति भाविक जन॥ निग्रह अनुग्रह येका कारणे॥ स्वईच्छे करुन देत असे॥३८॥ तो रवल अथवा दु
राचारि॥ निंदक अथवा सज्जन नर॥ परी नाथाचा लागता कर॥ मंत्र अपार बैसत्य होय त्यासि॥३९॥ मस्तकी
हस्त पडता जान॥ सिधा चे उउ प्रपंच भान॥ तो संसार धंदा टाकुन॥ रानोरान हिंडत असे॥४०॥ ऐसा संवत्सर ज्वले

॥१॥ र्तन ॥ गणेशनाथाचे विशाळज्ञान ॥ कवित्व बोलणे प्रासादिक ॥१३॥ नानाप्रकारिचे दृष्टांत देउन ॥ अभंगावरी थपना
चित्त बैसले जान ॥ तेणे श्रोतियाचे श्रवण ॥ सौख्य पावति अपार ॥१४॥ तव श्रवण करावयाति ॥ पलंग करविला नृप
नाथे ॥ म्हणे पहिले दिवसी गणेशनाथे ॥ निजावे निश्चित यावरी ॥१५॥ कर जोडोनि म्हणे स्वामी ॥ येक रात्र क्रमावी पुढे
सदनी ॥ पलंग करविला नूतन आम्ही ॥ म्हणोनि चरणी लागला ॥१६॥ देखोनि नृपवराचा आदर ॥ नाथास संकट पडले
घोर ॥ जैसा हरणी नेउ म्हणता व्याघ्र ॥ भये अंतर कापतसे ॥१७॥ संकट जाणोनि तेवेळे ॥ अवश्य म्हणे वैराग्यसीळ ॥ म
ग वेचोन खडे येक वोंजळ ॥ पदरी बांधले तेधवा ॥१८॥ देखोनि नृपवर पुसे तया ॥ कंकर वेचोनि घेतले कासया ॥
येस वचन दिले तया ॥ गणति घ्यावया नामाचि ॥१९॥ सिबिकेत बैसवोनि ते [illegible] अवसरी ॥ राजा घेउनि गेला बिर्‍हाडी ॥
सुमनसेज रचोनि बरी ॥ गणेशनाथासि निजविले ॥२०॥ त्रयोदश गुणी करोनि विडे ॥ लवक ठेविले तयापुढे ॥ सम
यालाउनि चहूकडे ॥ टाकिले पडदे समस्त ॥२१॥ नानाप्रकारिचे परिमळ निश्चिति ॥ उपचार विलास भोगसंपति ॥
देउन तेथे नृपति ॥ बाहिर आला सत्वर ॥२२॥ तो स्पर्शविषय देखोन [illegible]द्रिष्टी ॥ अनुताप वाढला सकळ गात्री ॥ जा
जैसा काळ अग्निहोत्री ॥ यवनमंदिरी कोंडला ॥२३॥ व्याघ्र जिता धरोनि गाय ॥ आपुल्या कोटीत घेउनि जाय ॥ लेलो
पळो करी जैसी पाहे ॥ भय धरोनि मानसी ॥२४॥ नातरी वनीहुन आणिले हरीण ॥ आणि राजमंदिरी बांधिले जाण ॥ मग
ते मानसी ईर्षी पूर्ण ॥ जाई न सुटोन कधी मी ॥२५॥ नातरी घृतात धरोन जित मासा ॥ बालिता तळमळ करी जैसा ॥
रायस्या भोगविलास तैसा ॥ गणेशनाथासि वाटत ॥२६॥ नातरी नुतन रावा पिंजरीयात घातला ॥ मग चारापानी नस्ते ॥१॥
झाला ॥ ते वीतल्पका वरी विरक्त भला ॥ कंपाळिला तैसिया रिति ॥२७॥ सांगाते चे तले होते कंकर ॥ ते पसरोनय किले

देसठसावलाझाडासि॥ हा कैसा अनुभव मानसी॥ तरीच मत्कार साउनि निजरूपेसी॥ संपय निरसिसक
ळांचा॥ ५५॥ तो भाकर भाजील या कारणे॥ मै वेथासि आणिले बोने॥ गणेशनाथे उच्चलोन॥ आपुले निजकरी
घेतले॥ ५६॥ उपदेश दिधला ज्याकारणे॥ तयासि काय बोलति वचन॥ हा देवत्याप्रसाद सुखपसरोन॥ निजघ्री
तिने भक्षीका॥ ५७॥ ऐसे बोलता सद्गुरु नाथ॥ तव अघटील कौतुक वर्तले तेथ॥ झाडाचे खोड पुरातन होते॥
ते उकलले अकस्मात ते घवा॥ ५८॥ सामाजी भाकर घालिता देखा॥ सिकोन गेल्या पहिल्या सारिख्या॥ देखो
नि आश्चर्य करिति लोक॥ तन्मय सकळ जाले की॥ ५९॥ गणेशनाथासि ते वेळी॥ नमस्कार करिति सकळ खळ॥
तुम्हा ऐसा भक्त प्रेमळ॥ सक्षान नसे की॥ ६०॥ आम्ही अहंकार धरोनि मनी॥ व्यर्थ निंदिली तुम्ही दव
ना॥ ऐसीया रितिबोळोनि वचना॥ आपुलिया स्स्ना ते गेले॥ ६१॥ येके दिवसि गणेशनाथ॥ आरण्यामाजी की
र्तन करित॥ श्रवणासि बैसले सक्षान पंडित॥ आनि वैष्णव भक्त विवेकी॥ ६२॥ वैदिक शास्त्र संयुक्त॥ अनु
भविक॥ आणि अठरा वर्ण चे लोक समस्त॥ कीर्तनीस प्रेम देखा प्रेमानंद दुल्लति॥ ६३॥ टाळ विणे मृदंग वाज
ल॥ नामघोष गर्जत होत॥ ते नेनाद अंबर तेथे॥ कोंदोन गेले तेधवा॥ ६४॥ तव वृत्ते करोनि पाहात॥ पताका
कर विगणेशनाथ॥ हे देखोनि ब्राह्मण पडित॥ काय बोलत ते ऐका॥ ६५॥ तु तरी मराठी जाति हीन॥ आ
म्ही तो जातिचे ब्राह्मण उच्च वर्ण॥ कीर्तनी टाळी तुसिया वचन॥ न पिटु नान सर्वथा॥ ६६॥ यावरी गणेशनाथ
उत्तर देत॥ ताडाचा वृक्ष उंच बहुत॥ परी सावि काय उपेगी निश्चित॥ नाहि पडत कोनाचे॥ ६७॥ ते वी अठरा

॥२॥ टे ॥ तवसिष्यबोलेतिनसेसाउ ॥ लंगोटबंधवैराग्यउद्भट ॥ आत्मज्ञानस्पष्टपावले ॥ ४१ ॥ पुरेपाटनिलो
कबोलति ॥ गणेशनाथाचाजोउपदेशघेति ॥ त्यानिताकाळउडेप्रपंचभ्रांति ॥ मागेहिंडतिसद्गुरुच्या ॥ ४२
येकह्मणतिचेटकीधारुन ॥ येकह्मणतिघाललामोहन ॥ येकह्मणतिआत्मज्ञान ॥ ठसावलेपूर्णतयांसि ॥ ४३ ॥
येकह्मणतिसाक्षातपांडुरंग ॥ येकह्मणतिअसमरंग ॥ येकह्मणतिसत्वासंग ॥ करिंभवभंगहोतसे ॥ ४४ ॥ ये ना
कह्मणतियाच्यादर्शना ॥ अथःपरजाउनयाबैकनूणा ॥ येकह्मणतिहोणारजाना ॥ प्राक्तणाचुकेनाहोणारतेही ॥ ४५ ॥
येकह्मणतिह्याविमेरी ॥ घेउनसांगाच्यारगोष्टी ॥ कीबहुताजिवांचिकरीमसाटी ॥ पाडिलीतुटीसंसारासि ॥ ४६ ॥
ऐसेह्मणोनयेकेदिवसी ॥ आलेनाथांचियादर्शनासि ॥ तोआंब्रवृक्षछायेसि ॥ बैसलेहोतेध्यानस्थ ॥ ४७ ॥ मानस
पुजाजालियावरीत ॥ गणेशनाथपाहोंभोवले ॥ कीसिष्यबोलउनियेथे ॥ पसकीहालटेबावा ॥ ४८ ॥ तोउभेठाको
नितेवेळे ॥ कायबोलतिनिंदकखळ ॥ तुम्हीसिष्यकोरोनिभावेभोळे ॥ आपुलेमागेलाविले ॥ ४९ ॥ बहुतांचियासंसा
राचिकरोनतुटी ॥ ह्मणेनिलोकहोतातिकष्टी ॥ आलाआह्मासिसांगलागोष्टी ॥ तरिच्याराच्यराहारीवसावे ॥ ५० ॥ तुह्मी
संतआत्मज्ञानी ॥ क्षीरीसारिख्याच्यारीखाणि ॥ तरीसाउसिआजपासोनि ॥ करितजावेनिजरूपे ॥ ५१ ॥ अवस्यह्मणो
निलपक्षणि ॥ ताकाळकोलुकदाविलेनयनि ॥ जेमृसुलोकीनानासाधनि ॥ नयेघडोनिसर्वथा ॥ ५२ ॥ अच्युतवृक्ष
उनाटहोतातेथे ॥ त्यासिउपदेशकेलानागनाथे ॥ उपदेशहोताचितेथे ॥ तारकमंत्रसांगीतला ॥ ५३ ॥ ऐसेद्रिष्टीसि ॥२॥
देखोन ॥ कायबोलतीविचक्षण ॥ मनुष्यासिमनुग्रहसांगताचिजाण ॥ तोप्रपंचभानराकितं ॥ ५४ ॥ आणिउप

होतारघरब्राह्मण॥त्यासिकायबोलतिवचन॥आजियेकाद्शीव्रतगहन॥उपोषणसकळांसि॥८२॥
तरीतुवांनियांचेदुकानिंजाऊं॥मसुरसाकरघेवोनयेई॥त्याचिविरापत्यजालेसमई॥लोकासदेईप्रसाद॥८३॥ऐसी
आशाहोताचित्तिरिल॥ब्राह्मणगेलाबाजारात॥वाणियाचेदुकानपाहात॥लवतोनिद्रस्तहोताकी॥८४॥हाकदेवो
निसावधकेला॥ह्मणेसुंठसाकरदेमजला॥अवश्यह्मणोनिवाणीउठला॥तोअंधारपडलादुकानात॥८५॥सुंठीचा
चपोनिपाहाला॥तंबचनागाचेलागलेपोते॥सालसेरमोजोनित्वरीत॥पडलीभ्रांतमानसि॥८६॥साकरतितुकीदे
ऊनीजान॥वाणिबोलेप्रतिवचन॥माझापुत्रहायागेलाह्मणोन॥कीर्तनासियेणेनआले॥८७॥मनुष्यमिळालीअस
तिलफार॥येकोसुंठवाटीतानपुरे ह्मणोन॥आणिकवोजळभरयाकोन॥अधीकमोडीघली॥८८॥जैसेअम नि
न ह्मणोनघालतोदर्प॥कीप्रार्थनाह्मणोनिप्रपराब्धमुप॥नातरीपुष्पहारह्मणोनसर्प॥केंठीघालतानकळता॥८९॥
कीअनुष्ठानह्मणोनिप्रयोगकेला॥कीऔषधह्मणोनिरोगदीधला॥कीमेघह्मणोनिअग्निलाविला॥कानतीजैसानक
ळता॥९०॥तैसेचिवाणियानेकेले॥सुंठह्मणोनिविषदिधले॥निद्राआतस्यफारव्यापिले॥चित्तितुमजलेह्मणो
नि॥९१॥घेनारासतोनकळेकांहि॥गंमौबिराडासिआलातवलाहि॥अडकिसाणेतेसमई॥दुखंडकरोनिठेविलि॥९२॥
हावोडवलानकळत्याघात॥हेजाणोनिपंढरीनाथ॥ह्मणेश्रोतेरवातीलविरापल॥मोठाअनर्थहोईल॥९३॥ये
काद्शीचाउपवासजाण॥वचनागखातापावतीमरण॥मगमाझेकीर्तनश्रवण॥कोन्हीनकरितिसर्वथा॥९४॥
आनिनिजभक्तानियावचनास॥कोन्हिनधरितिविश्वास॥मगमाझीकीर्तिसुरस॥असेसजनावाटेलकी॥९५॥

॥७॥ वर्णमाजिपुर्ननिपुन॥ विप्रलोकरिष्टपुज्यमान॥ परीकीर्तनाचेउपेगीजाण॥ तुम्हजेकरनपडलि॥ ६८॥ त
रीयालासत्यकरोनिमन॥ उगेचिकरावेंश्रवण॥ ऐ छियाबाजविती तपाषाण॥ तुम्हचेरुपेनेंस्वामिया॥ ६९॥
ऐसेबोलतावैराग्यरीव्ह॥ तोनवलवर्तलेतेवेळे॥ खरेगोटेहोतेमाळावर॥ तेयेकायेकीउठले॥ ७०॥
या जैशाकरटाळियावाजातिदेखा॥ तेसेत्यागलियेकमेका॥ ऐसेदेखताकौतुक॥ तटस्तलोकपाहाति॥ ७१॥ त्यणलि
कौतुकअभिनव॥ दगडासिकैसाआलाजीव॥ गणेशनाथाचाअनुपम्यभाव॥ नकळेमावाईद्रादिका॥ ७२॥ मं
गचित्तिअनुतापधरोण॥ याळियावाजविलिब्राम्हण॥ गणेशनाथाचेसमाधान॥ ईतुकेनजालेतेघवा॥ ७३॥
तोमाध्यान्हासिआलागभस्ती॥ मंगजाळिलीमंगळार्ति॥ क्षिरापतिदेउनसकळाप्रति॥ सदनालोकगेलेपै॥ ७४॥
गणेशनाथप्रेमळबहुत॥ त्यासिप्रसन्नपंढरीनाथ॥ उज्जनीथानिसारसात॥ यात्राभरतअद्यापि॥ ७५॥ संत
महंतवैष्णवप्रेमळ॥ चमत्कारजागृततेस्थळ॥ निजभक्ताचिकीर्तिचीरकाळ॥ दीनदयाळवाढविलो॥ ७६॥ आता
नलिंपकर्ममविपईजाणी॥ परमभक्तकेशवस्वामि॥ त्याचेचरित्रमनोधर्मि॥ ऐकातुम्हीभाविकहो॥ ७७॥ स्वईछ
हिंडतादेशावरी॥ येकदागेलेबीजापुरि॥ हरीदिनीसप्रेमभरी॥ कीर्तनमांडिलेयेकदा॥ ७८॥ केशवस्वामिचेंको
नकीर्तिस्थिति॥ श्रवणासिआलेलोकबहुत॥ वैदीकलोकआणिपंडित॥ संतमहंतईत्यादि॥ ७९॥ अठरावर्णांचे
नारीनर॥ जाणलेनेणतेलाहानथोर॥ दाटीजालीबहुफार॥ भरोनिबाजारनिघाला॥ ८०॥ हिंलाळजाळि ॥७॥
तिसभोवते॥ आनंदेटाळमृदंगवाजत॥ तेणेगजरेकेशवभक्त॥ सप्रेमनाचतकीर्तनी॥ ८१॥ तवएकेसिष्या

रात्रीवारिलीसुंटस्याकर॥तेतेथेचिमध्ये निसतर॥स्वस्नासिआलोआपुल्या॥१०॥यावरीवाणीबोलेत्यास॥
कालिचेनिश्चयतुम्हास॥पोटातअसेलकासाविस॥तरिभोजनतवकरकरावे॥११॥तेह्मणतिदंडकथा
म्हाघ्रलि॥तुज्ञऐसेनाहीपन्नाथी॥उपवासराहावयायेकराति॥सामर्थ्यचित्तिवागविता॥१२॥ऐसेऐकोनि
उत्तर॥परस्परघेतसमाचार॥मगस्मशानभुमीससत्वर॥जावोणियापाहिले॥१३॥येकहिप्रेतनदिसेते
थे॥मगवाणिचमत्कारितबहुत॥ह्मणेयरिछ्निवारिलेपंढरीनाथे॥चुकविलअघातबहुतांचा॥१४॥इकडेके
रावस्वामीस्नानकरुन॥घोतुमूर्तिपाहिविलोकुन॥तोकाळिमादेखिलियालागुन॥विस्मयोमनीवाटला॥१५॥
जैसेचंद्रासिलागताग्रहण॥ताक्राळहोयेतेजहिन॥तैसाचरितिरुक्मिणिरमण॥नीळवर्णदिसेकी॥१६॥हेदेखो
निकेशवभक्त॥आश्चिर्यकरीमनात॥ह्मणेमूर्तिहोतीतखबलसीत॥आजिकाळिमाचढलीका॥१७॥हेनवल
ऐकोनिसाचार॥पाहावयासिआलेनारीनर॥तोवाणियेऊनसत्वर॥केशवस्वामिसिबोलत॥१८॥सुंटपा
हाताच्यांघारात॥तोबचनागानेघेतलेपोते॥सालसेरमोजोनितेथे॥आपुल्येहातेदिधले म्या॥१९॥तेअरिष्ट
टाळितेपंढरीनाथे॥वाचविलेसकळश्रोतियाते॥याअपराधाचेप्रायश्चित्त॥सांगावरितमजलागी॥२०॥
हेकेशवस्वामीणिऐकोनिमात॥नेत्रीवाहतिजळअश्रुपात॥कंठहोवोनिसद्गदीत॥कायबोलतदेवासि॥२१॥जय

॥४॥ ऐसेह्मणोनिपंढरीनाथ ॥ आजिचाराळावाअनर्थ ॥ मुगबचनागाचेविषसमस्त ॥ रोखोनघेतलेतेघवा ॥ ९६ ॥
विषाचेंअमृतकेलेंजान ॥ जैसेविताआरोग्यदासाकारणे ॥ जेजन्ममरणाचेतापखंडन ॥ तेजगजीवनकरीतसे ॥ ९७ ॥
कीर्तनामाजीवैष्णवभक्त ॥ प्रेमआनंदेगातनाचत ॥ हरीचेगुणानुवादगात ॥ टाळियावाजवीतआनंदे ॥ ९८ ॥ आरीष्ट
हरजालेकीर्तन ॥ ओवाळिलारुक्मिणिरमण ॥ बचनागाचिखिरापतिजान ॥ सकळाकारणेवारिली ॥ ९९ ॥ हरीप्रसा
दह्मणोनिनिवेलि ॥ पदरीबांधोननठेविती ॥ तेथेचिभक्षोणनिश्चिती ॥ सस्नाप्रतिगेलेकी ॥ ७० ॥ ईकडेउदयासि
आलावासरमनी ॥ तुकानातजागृतजालावाणि ॥ बचनागाचेपोतेंनयनि ॥ पुढेअकस्मातदेखिले ॥ ७१ ॥ ह्मणेअ
नर्थजालाघोर ॥ आलाकायकरावाविचार ॥ सुंदरह्मणोनिसाचार ॥ बचनागरीघतलाकी ॥ २ ॥ साधुसंतप्रेमळभक्त ॥
आलेअसतिलकीर्तनात ॥ तेसकळजालेअसतिमृत्य ॥ मजवरिनिमित्यआलेकी ॥ ३ ॥ नगरालकअवतावर्तमान ॥
कोणरक्षीलमजकारण ॥ मृत्युपावलीयावरीजान ॥ खरखरभोगणेलागेलकी ॥ ४ ॥ तरिईहलोकीपरलोकीनि
श्चिती ॥ मीकानकोंडाजालोंकी ॥ मजऐसापातकी ॥ नाहिंत्रिजगतिदुसरा ॥ ५ ॥ चतुष्पदामाजीनिंद्यजनी ॥
खरअकरआणिदोन्ही ॥ मीअवगुणियाहोनि ॥ यापरीबाणिअनुतापला ॥ ६ ॥ आताकासयाठेवावेजिणे ॥ वि
हिरिलआजध्यावाप्रण ॥ ऐसामीचांडाळकृतघ्न ॥ ह्मणोनितुकानयाकुननिघाला ॥ ७ ॥ साचोळघेतानगरात ॥ त
वकोल्हिचपावलेनाहिमृत्य ॥ कानदेउनउगाचात्वऐकिल ॥ तोकोन्हीरडतादिसेना ॥ ८ ॥ परस्परेपुसेलोकासि ॥ गे
लेहोतेहेरिकथेसि ॥ परिबरापलअसतीलतुह्मापासि ॥ तरीप्रसादआह्मासिदेईजे ॥ ९ ॥ तेह्मणतिआह्मासनिराहार ॥ ॥४॥

संतोषलेरुक्मिणीपति॥ लखलखीत घालु म्हणती॥ दिसो लागलीते घवाप॥ ३४॥ द्रिष्टीसि देखोनि कौतुक॥ आश्च
र्य करिती सकळ लोक॥ म्हणती कीर्तना परीस अधिक॥ नाहि साधन कळयुगी॥ ३५॥ वाणियास अनुताप जाला पुण॥
सांडिले सकळ प्रपंचभान॥ वैराग्यस्वामि वेसंगतीन॥ करीश्रवण हरी कथा॥ ३६॥ आणिक चरित्र रसाळ वाणि॥
श्रोतिऐकिजे सादर श्रवणि॥ गोमाई आवाई ध्याब्रांम्हणि॥ पंढरपुरासि चालिली॥ ३७॥ परम दुर्बळ पतीहीन॥
भक्षावयान मिळे अन्न॥ वस्त्र नेसली फाटके जीर्ण॥ मागे कोरान्न घरोघरी॥ ३८॥ गुळसरियापासि आलीसह
र॥ तोचंद्रभागेसि आला पुर॥ मनात जाली चिंतातुर॥ म्हणे उतार कोन करील मज॥ ३९॥ मग आपाड शुध दश
मीसि॥ यात्रा राहिलि उंबरीयासि॥ गोमाई म्हणे कोळीयासि॥ पावे मज सीपैलतिरा॥ १४०॥ यात्रा मिळाली असे
बहुल॥ थोरथोर लोक भाग्यवंत॥ उतारियास द्रव्य देउन बहुल॥ जाति नावेत बैसोनि॥ ४१॥ गोमाई जवळोनि धावो
नि आत॥ ते लोटोनटाकिति उदकात॥ वस्त्र भिजता रडत॥ माघुतिये तबाहेरी॥ ४२॥ दीर्घस्वरे करीरुदन॥ आतापै
लतिरा नेईल कवण॥ तारु म्हणति पैसा देउन॥ जायउतरोन त्यातारे॥ ४३॥ गोमाईस्यासदेत उत्तर॥ पीठ देले ओं
जळभर॥ हे घेउनियासत्वर॥ मामापार करावे॥ ४४॥ पैसामिळेनामज प्रति॥ ऐसे सांगे नानारिति॥ परीक्षासिनउ
पजे दया चित्ति॥ कठीन ह्रुदय मीलिक्षे तिचे॥ ४५॥ सकळ यात्रा उतरोन गेली॥ गोमाई राहिलि ऐलतिरि॥ काहिउपाय
न चलतेअंतरी॥ मग रुदन करीयेकाचित्ते॥ ४६॥ म्हणे पजन मेरे रुक्मिणिवर॥ व्यर्थ विपडलोये रस्मार॥ क्षेत्रवासी

॥५॥ दीनदयाळे श्रीविठ्ठले॥ आजिचे निमिस थोरराखिले॥ आपुले ब्रीद साच केले॥ दासासि रक्षिले निज
रूपे॥२२॥ बचनागाचे विषदारुण॥ तुज लागीं चढले दारुण॥ वाचवोनि सकळांचे प्राण॥ आपण शामवर्ण जाले की॥
॥२३॥ तुसे ना मज पता प्रल्हादम का॥ महाविषाचे जाले अमृत॥ आणि बचनागाचे विष किंचित॥ ते बाधिले के
सारिति॥२४॥ तु सर्वांबरि ष्ट देवाधिदेवा॥ मज नकळे ना निवाळा सिवा॥ आजि बचनागे केला उपद्रव॥ हा न
वलाव श्रीविठ्ठला॥२५॥ निजचरणी कालिया तुडविला सहज॥ ते बाधक नाहि जाले तुज॥ आणि बचनागे का
क्षमा घालिल तुज॥ हेन वल चोज श्रीहरी॥२६॥ माहा विषे भरो नि स्तन॥ पूतने नेपाजिले तुज कारणे॥ त्यापरी
बचनाग कठीन॥ जाले निळवर्ण आसाटी॥२७॥ आजि अमृतासि आले मरण॥ की सूर्य ग्रासिला अंधाराणे॥
भागेरथी पापे करून॥ आली मळीन सर्वांगि॥२८॥ की शुध्दि सि जाला त्रुनाचा भार॥ की पर्वतासि मिळुन पळे वज्र॥
की धुळिने मळो नगेले अंबर॥ तैसे दिसोन आले की॥२९॥ नातरी चंद्रासि लागला उबारा॥ की क्षुधा लाग
ली क्षीरसागरा॥ की पीराग्न बाधा पार्वतिवरा॥ जाली असे वाटले॥३०॥ नातरी दारिद्र्य पीडला कुबेर॥ की वि
धीचे जाले असमजसर॥ की लेजे लोपोनि अंबर॥ तैसेचि दिसोन आले की॥३१॥ ई तुके घडेल गोविंदा॥ परी
तुज न दे विषबाधा॥ वाढवावया सिद्दासाचि मर्यादा॥ लीला सगुण दाविसि॥३२॥ तु अजअजीत पंढरीनाथा॥ ॥५॥
कळिकाळाचा हि नियंता॥ तरी कृपा करोनि पंढरीनाथा॥ होई माउला सोज्वळ का॥३३॥ ऐसी हे कोनियास्तुति॥

येकादशीसिएकोनिकीर्तन। केलेचंद्रभागेचेस्नान॥ तेपीठपदरीबांधोनि॥ वाळवंटातबैसली॥६१॥
आजिपर्वकाळद्वादशी॥ निघाधावाब्राह्मणासि॥ पदरीदाळमीठधावयासि॥ हे लोमज्जपासिदिसेना॥६२॥
कोण्हिदृष्टीसिब्राह्मणभेटे॥ तयासिमधुरसांगिगोष्ट॥ मजवरीहुपाद्रिष्ट॥ मुठभरपीठघ्यावेस्वामी॥६३॥ परिजे
वळकोन्हीनयचिजान। ह्मणतिजालाअपराकुन॥ आजिकैसाभेटलयज्ञमान॥ जालेदर्शनविघ्नेचे॥६४॥
यकुनगुळतादुळघृत॥ पीठकोनघेईलपदरात॥ ऐसेविप्रबोलतजात। परिजवळिनयेतपरतोनि॥६५॥
गोमाईह्मणेपंढरीनाथा॥ कायउपायकरावाआता॥ आजद्वादशीसिब्राह्मणनजेविता॥ अन्नसर्वथानघेमी॥६६॥
ऐसा निश्चयदेखोनिभाव॥ तात्काळपावलेपंढरीराव॥ रुपब्राह्मणदेवाधिदेव॥ होउनिआलेतेधवा॥६७॥ गो
माउसिह्मणतिलवकी॥ आजद्वादशीपर्वकाळ॥ आणिमीब्राह्मणदुर्बळ॥ आलोतात्काळतुजपासि॥६८॥ पा
नग्याचेपीठअसेलजरी॥ तरीसिद्धकेयालमाझेपदरी॥ ऐसेबोलताश्रीहरी॥ संतोषअंतरीवाटला॥६९॥ पुढती
बोलेब्राह्मणभेटे॥ मजलाकोठेनाहीथार॥ देउकीघेतलेबिऱ्हाड॥ क्षुधातुरजालोकी॥१७०॥ जरीपानगेभाजो
नद्येसीयेथे॥ तरीभोजनकरीलसंतोषचित्ते॥ ऐसेबोललापंढरीनाथ॥ गोमाउचित्तातसंतोषली॥७१॥ मगशुभाव
चोनिनिजांगे॥ स्नानकरोनभाजिलेपानगे॥ त्याचावडोकरोनपांडुरंग॥ खालगबगेनिजश्रीलि॥७२॥ तो
ईतकीयातवृद्धरुपधरोनि॥ जवळीआलीमातारुक्मिणि॥ येकलेचियेउनि॥ चक्रपानी॥ बेसलेभोजनीनिक
कता॥७३॥

॥६॥ लोककठिनफार ॥ द्रवेणाअंतर कोणाचे ॥४७॥ ऐसे जाणोनि पंढरीनाथ ॥ कोळियाचे रूप धरिले त्वरित ॥
जवळी सांगे दिनानाथ ॥ घेतले जाले ते घ्यावा ॥४८॥ गोमाई जवळ येउन श्रीहरी ॥ काय बोलति पुत नारी ॥ तुज
जाणे असेल पैलतिरी ॥ तरि उठ लवकर जाला तर ॥४९॥ ते ह्मणे मी बापा दुर्बळ ॥ द्रव्य धावया नाही जवळ ॥ तरी
पीठ घेउनि वांजळ भर ॥ नेसील तरी देईन मी ॥५०॥ यावरी ह्मणे शारंगपाणी ॥ मी कोणापासुन घेत नाही ॥ रंज
लेगांजले कोण्हि नाहि ॥ सासलवत लाहि उतर तरसो ॥५१॥ याचि साटी दिवस बहुत ॥ राहिलो आहो पंढरीत ॥ ऐसी
ऐकोनिया मात ॥ गोमाई चित्ता तसंतोषली ॥५२॥ ह्मणे तार वाकचन ऐके ॥ रात्र जाली प्रहर येक ॥ दुसरे वस्त्र
नसे येक ॥ नेसावया कारणे ॥५३॥ यावरी ह्मणे पंढरीराय ॥ निजाने दिहात पाये ॥ खांद्या बैसो निलबलक्ष ॥ ने
तो पाहे पैलतिरा ॥५४॥ ऐसे ह्मणोन दीनस्याळा ॥ गोमाउस उचलिले तवेळे ॥ लोटला येक पळ ॥ नेलेला काळ
पंढरीसि ॥५५॥ गोमाई तार वासि काय बोले ॥ तुझे आंग का नाही भीजले ॥ मला ऐलतिर बैसविले ॥ हे अद्भुत
नवल जाले की ॥५६॥ यावरी ह्मणे चक्रपाणी ॥ मी तैसा उतारी नव्हे अडानि ॥ भवसिंधु दासा लागुनि ॥ कोरडा पा
पाउली उतरसो ॥५७॥ गोमाउ ह्मणे ते अवसरी ॥ तु वाउपकार केला मासे सिरि ॥ तरी पीठ देते आंजळभरि ॥
हे घेई पदरी आपुल्या ॥५८॥ यावरी देव बोलति काय ॥ मी कोण्हापासुन घेत नाही ॥ याचे पान गेकरान पही ॥ दाद
रीस घाली ब्राह्मण ॥५९॥ ऐसे बोलोनि जगजीवन ॥ अदृश्य जाला नलगता क्षण ॥ मग माहाद्वारासि जाउन ॥ घेतले ॥६॥
दर्शन देवाचे ॥६०॥

भोंवती पुष्पवाटिका सुगंध निर्मळ॥ मध्ये तुळसीवृंदावन शोभत॥८६॥ चुनेगचिने माहाळ केल्या भिंती॥ त्यावरी चित्रे लिहिली निगुती॥ दशावतारा चिआकृति॥ आणि लिहिल्या तयावरी॥८७॥ आणि तीर्थक्षेत्रे उदरी॥ लिहिली असती तयावरी॥ वैकुंठकैलासकाळे निकुसरी॥ रंगकारीरी घाला॥८८॥ ऐसे अवघे देखोन॥ अविंध जाला क्रोधायमान॥ मग दशवनउपक्रम॥ काढिता जाला ते घवा॥८९॥ राधिका कृष्ण दशावनी॥ लिहिले होते चितारियांणी॥ राधेने विडा हाति घेउनि॥ देत सेव दनी कृष्णाचे॥९०॥ लतिब शा सिराजा बोलत॥ हेउ भय ता लिहिली कोनये था॥ हे मज सांगा बेवरित॥ ऐसे बोलत सक्रोधे॥९१॥ लतिब शा बोले वचन॥ ते राधिका कृष्ण दोघे जन॥ तिचे हाती काय म्हणोन॥ यादुर्जने पुसिले॥९२॥ विष्णुभक्त सांगे तयाप्रति॥ जे विडिया करोनि कृष्णासि देति॥ ऐसी ऐकोनि वचनोक्ति॥ अविंध चित्ति संतापला॥९३॥ मग म्हणे राधिका विडी देत॥ तरी तुमचा कृष्ण नाही खात॥ ऐसी ऐकिला चिमात॥ प्रेमळ भक्त उठिला॥९४॥ मग दोन्हि कर जोडोनि जाणा॥ कृष्णाजी स करी प्रार्थना॥ भक्त कैवार्या जगजीवना॥ ऐक विज्ञापना येकमासी॥ रि॥९५॥ विडा घेवोनि सद्भावेसि॥ राधिका उभी सद्भावेसि॥ तरी कृपा करोनि हृषीकेशी॥ निजमुखासि घेई का॥९६॥ निजभक्ताचा सप्रेम भाव॥ देखोनि तुष्टला स्वामी देव॥ कौतुक दाविले अपूर्व॥ मायालाघव करोनिया॥९७॥ कृष्ण चित्र होते लिहिले॥ आणि तात्काळ मुख पसरिले॥ राधेने मुखी ते वेळे॥ विडी घातली लवलाहे॥९८॥

॥७॥ ब्रांह्मणह्मणेगोमाईकारणे ॥ आतांसुवाशिनिसघालीभोजन ॥ तुसेभाग्यसफळजाण ॥ घडलेमेहुणअन
यासे ॥ ७४ ॥ दोनपानगीयांचेपीठहोते ॥ त्यासीनआलीबरकत ॥ रुक्मिणिआणिपंढरीनाथ ॥ गोमाईसहितज
विले ॥ ७५ ॥ मुखशुद्धिसिरखुनतुळसीदळ ॥ अदृश्यजालेदीनदयाळ ॥ आणिकचरित्रअद्भुतरसाळ ॥ परिसा
प्रेमळभाविकहो ॥ ७६ ॥ ललितबशामुसलमान ॥ परमभाविकवैष्णवजन ॥ गीताभागवतकरीश्रवण ॥ श्रीरामभ
जनअहर्निशी ॥ ७७ ॥ सांडोनिआपलेयवनधर्म ॥ कीर्तनीलाविलेप्रेम ॥ अर्चनपुजानित्यनेम ॥ करीनिःशिमभाव
डी ॥ ७८ ॥ मगसकळयवनमिळोन ॥ रायासिसांगतिवर्तमान ॥ ललितबशारामभजन ॥ करीलसेअहर्निशी ॥ ७९ ॥
अविंदराजाअविवेकीबहुत ॥ त्याचेदळनेसिपाठविलेदुत ॥ ललितबशाच्याआश्रमत्वरित ॥ तुयेनपरतकरावा ॥
॥ ८० ॥ राजआज्ञाहोताचिदेख ॥ तात्काळज्वळीआलेसेवक ॥ परीत्याचियादर्शनेंअतिसुख ॥ पावलेसकळीकते रा
समस्त ॥ ८१ ॥ अनुतापजालात्याचियाचित्ता ॥ ह्मणतिराजसेवानकरावीआता ॥ श्रवणकरावीभगवद्गीता ॥
येथेचिनिरंतरअसावे ॥ ८२ ॥ राजाविस्मितजालामनी ॥ ह्मणेकोन्हीचनयेपरतोनि ॥ तरीआपननिजांगेजा
वोनि ॥ करुछळनात्याचि ॥ ८३ ॥ राजायेताऐकनालागुनि ॥ हाव्रतांतकळलात्याचेमनी ॥ मगभागवताचे
पुस्तकसोडोनि ॥ वृंदावनीबैसला ॥ ८४ ॥ भोवतेप्रेमळभाविकसज्जन ॥ श्रवणकरितीआवडीकरुन ॥ तोंई ॥७॥
तकियातवअविंधराजात्वरेण ॥ बेसलायेऊनतेठाई ॥ ८५ ॥ भोवतेपाहेतवेळे ॥ तोसारडुनस्थळनिर्मळके

श्रीगणेशगुरुपांडुरंगायनमः॥ जयवैकुंठवासियानिरुपमा॥ सिरा ध्वित नयेच्या प्राण जीवना॥ अ
खिलअविनाशानिर्विकल्पना॥ पुरुषोत्तमापांडुरंगा॥१॥ कृष्णविष्णुसदाशिवा॥ सकळजीवांचाविसावा॥
करुणासागरादेवाधिदेवा॥ निजसुखेंडंवालुपेके॥२॥ तुनिराधारीयांसआधार॥ भक्त न हिनांसिथलीउदा
र॥ भक्तांसिवांछितादुरांच्या॥ निजांगेकेबारे तुघेसी॥३॥ तू निःसंगाचाआवडतासंग॥ निरापेक्षांसानेलाग
लासिमाग॥ भजनींप्रेमदेऊनअभंग॥ करिसिभवभंगदासांचा॥४॥ तुअनाथासिनाथापाहुणा॥ निर्वैरासिदे
सीअभयदाना॥ मीमूढमतिजगजीवना॥ नसेग्रंथरचनाबोलवीं॥५॥ मागिलेअध्यायांति॥ ललिबग्लासिऊंछिती
नृपति॥ चित्रीचीलेपसजीवहोति॥ सप्रेमभक्तीदेखोनि॥६॥ आतावैष्णवमांजिरियडाविर॥ जोवैराग्यमंड
पाचास्तंबथोर॥ तो निजभक्तसंतोबापोवार॥ तेचरित्रसादरपरिसावे॥७॥ घरीअश्वगजधनसंपत्ति॥ याचाप
सीअसेमान्यता॥ येकदातुकयाचेकीर्तनेंऐकता॥ अनुतापचित्तासिजाहला॥८॥ ह्मणेमिथ्यामायासंसारभ्रांत॥
नरदेहअसेनाशिवंत॥ आपणआताकारियाव्यर्थ॥ आयुष्यवायादवडावे॥९॥ संगतीसेनाहोतिकाही॥ तेअवकी
बोलाऊनिपाहि॥ सिबंदीवारुणराकिलीपाहि॥ आपुलालेठाईतुह्मीजावे॥१०॥ मगबोलाऊनिद्विजाप्रति॥ अवकी
लतुरंगहिसर्वसंपती॥ अम्बरअगजप्रीति॥ ब्राह्मणासिदीधले॥११॥ ध्यारलालफाटकेजीर्णे॥ तेंआपनकेले
परिधान॥ उपाधिरहितहोऊन॥ नामस्मरणकरीतसे॥१२॥ राजनगावस्थांउसाचे॥ तेथेपधिष्ठानहोतेसाचे॥ वै
राग्यहोताचिसाचे॥ निर्लज्जनाचेकीर्तनीं॥१३॥ भीमरथीमुकामुठाचासंगमजाला॥ प्राणारण्यांतबेठावरी

॥८॥ तयेसाक्षठेविली कोनाली ॥ विडी होती राधिके नेहाती ॥ तो हरिवारंग अवचिती ॥ पुसोन गेला तेथवा ॥ १९९ ॥
ऐसे कौतुक देखोन ॥ लतीबरासि केले नमन ॥ ह्मणे तुसे शुद्ध भजन ॥ म्या व्यर्थ छळना केली की ॥ २०० ॥ ऐसे
ह्मणोन ते अवसरा ॥ राजा गेला आपल्या घरा ॥ निजभक्तांच्या केवारा ॥ घाले आकारा श्रीपती ॥ २०१ ॥ अन
तभक्त अनंताचरित्रे ॥ अनंत अवतार राजिवनेत्रे ॥ महीपति यास्तव मात विचित्रे ॥ गुण वर्णित कीर्तनी ॥
॥ २०२ ॥ स्वस्त श्रीभक्तविजयग्रंथ ॥ श्रवणे पुरति मनोरथ ॥ प्रेमळ परिसोत पंडित भक्त ॥ पंचावन्नावाध्या
य गोड हा ॥ २०३ ॥ श्रीसीतारामचंद्रार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

अनुतापजालाकांतेप्रति॥मगसकळअलंकारआपुलेहाती॥काढोनियआणिले॥२७॥दिव्यवस्त्रेपरि
धानकेलीहोति॥तेफेडोनयाकिलीरक्षावराति॥तिणेचिंध्यानेसीसती॥संतोषाचीतेवारला॥२८॥संतोबापासीघोत्र
होते॥तेअर्धफाडोनकांतेसिदेत॥उभयतउदासहोउनितेथे॥स्मरणकरीतबैसले॥२९॥तोप्रदिप्तजालाजठ
राग्न॥क्षुधेनेव्याकुळजालाप्राण॥मगकांतेप्रतिबोलेवचन॥भिक्षेसिजाणेनगरात॥३०॥सालोमालोनियापार
गावात॥सोयरेईष्टमित्रआहेतबहुत॥तरीआतानिर्लज्जपहोउनिचित्त॥जायवारिलग्याठाया॥३१॥ममतालावोनबो
लतिजन॥तयासनेदीप्रतिवचन॥जरीसगळीभाकरदिधलीकोने॥तरीनघेणेपदरी॥३२॥तरीअवश्यम्हणोनि
प्राणनाथा॥सत्वरनिघालीपतीव्रता॥सांडोनलज्जालौकिकममता॥पारगावातप्रवेशली॥३३॥भिक्षामागता
घरोघरी॥कायबोलतिनरनारी॥सुख्खलकेलेजन्मवरी॥तेअंतरीठसावले॥३४॥घरोघरीजाबोनित्वरितहरी
विठलवचनबोलत॥भिक्षानयेचिरितुक्यात॥तरीपळतलगबगे॥३५॥तोआपुलेनंदचेघरी॥अकस्मातगेली
तेअवसरी॥हरीविठलम्हणोनिद्वारी॥स्वालकेलातेधवा॥३६॥तेसंतोबाचिभागिनिसाक्षात॥तेबाहिरनिघो
निआलीत्वरित॥गळामिठीघालोनिरडत॥कायबोलतनिजमोहे॥३७॥म्हणेबोहिणितुसकुमार॥लावण्यरुणअति
गंभिर॥परीयेकायकेलेईश्वरा॥कैसाक्षोभलाकळेना॥३८॥बैसतहोतिसिबिकेत॥आतारवडेरुतलअसतिलबहु
त॥याकोनिभ्रषणेलखलखीत॥उदासवृत्तिधरिलिका॥३९॥मजरीवक्षसज्जोनिजान॥आतानेसलीसफा

॥२॥ घ्यावोनिराहिला॥जैसापिंजऱ्यातुनशुकनिघाला॥जावोनिबैसलवृक्षावरी॥१४॥जैसाभ्रमरलोभेरूंजत।
गुंतलाहोताकमळवनीं॥तोकठीनमनकरोनिनिश्चित॥बाहीरनिघतअनुतापे॥१५॥बहुतादिवसाचाभुजं
गमअसे॥तोकातटाकितांसतेजदिसे॥प्रपंचमायात्यजितातैसे॥संतोबासिवाटले॥१६॥होवृतांतगावातजा
लाश्रृत॥एकोनलोकआश्चिर्यकरित॥मातालोभेआक्रंदत॥म्हणेकैसेविपरीतहेजाले॥१७॥सेनासंपतीलु
टोनियापाहि॥येकपुत्रतोजालाविदेही॥बडिलांचेनावलौकीककाई॥आतांपिसुनहासतील॥१८॥मगसुनेससिबि
केतबैसउन॥लेववीलेअळंकारभूषण॥म्हणेतारुण्यस्त्रीदृष्टिसदेखोन॥येईलपरतोनप्रपंची॥१९॥बैठावरीया
पोवार शिवालयात॥संतोबास्मरणकरित॥तोकांतासिबिकेत॥आलीअकस्मातत्याठाया॥२०॥नेत्रउघडोनिकांतेसि बैसोन
बोलत॥म्हणेतुकासयासआलीयेथ॥आतापरतोनजायवरित॥उत्तरबहुतनबोलता॥२१॥पतिम्हणेतुअवस
रि॥मीतुम्हावांचोनिनरहेदुरी॥जळउदधीससांडिलजरी॥तरीगतीत्यासदुसरीनाही॥२२॥कीवृक्षाचीसाल मुळी
सउली॥कीसुवर्णाचिआंगीकांतिलागली॥कीरह्मासिकीवगेली॥हेबाधेचिबोलीअसस॥२३॥तेवीपतीव्रता संप्रेनि
भ्रताराकारणे॥राकोनिजातगतीकोन॥एकोनिकांतेचेवचन॥संतोबाउत्तरदेतसे॥२४॥मासीतोअसीवृति॥
तुजवस्त्रअळंकारबहुतअसति॥कांताम्हणतातुजप्रति॥लज्जाचिनिवाटते॥२५॥जरीमनकरणेअसेकक
ठिन॥तरीयाचकादेवस्त्रभूषण॥नाहीतरीउठबरेन॥आटोपिसदनलनलाहे॥२६॥ऐसेऐकोनिस्त्रिवचनोक्ति॥ ॥२॥

तेथ॥ त्याकाळपावलेपंढरीनाथ॥ ताखवाचेरूपेजगन्नाथ॥ कायबोललतयेसि॥ ५३॥ पैलतिरीसंतोबापोवा
र॥ आणितुकाबैसलीसचिंतातुर॥ पारजावयानेअसेलजर॥ मीदेतोउतारकरोनि॥ ५४॥ यावरीसंतोबाम्हणति॥
कायबोलेतारवालोगानि॥ मीतुझीधर्मभगिनि॥ देईउतरोनिसत्वर॥ ५५॥ ऐसेऐकोनश्रीहरी॥ तिजलावे
सविलेखांद्यावरी॥ निमिषनलगतापैलपारी॥ नेऊनीयाठेविले॥ ५६॥ दुरोनिदाखवीपंढरीनाथ॥ पैलसं
तोबाबैसलातेथ॥ ऐसेवदोनिपंढरीनाथ॥ जालेगुप्ततेठाई॥ ५७॥ त्वरितापासीसांगेत्वरित॥ म्हणेतुजभेटलला
लावैकुंठनाथ॥ मासोकाअंतपाहातसे॥ ५८॥ तरीनहोलाश्रीहरीचेदर्शन॥ मीसर्वथानसेविअन्न॥ ऐसानि
श्चयकेलापन॥ सत्यज्ञाननिजकांते॥ ५९॥ दुसरेदिवसीपारगावात॥ येकवाणिहोताभाविक॥ त्यासिस्वप्नीपंढ
रीनाथ॥ आज्ञाकरीतलेऐका॥ ६०॥ आपुलेघरीपकान्नकरोन॥ संतोबासिघालीभोजन॥ तुसेपदरीसु
ढलजाना॥ म्हणोनिदर्शनित्यादिले॥ ६१॥ चमत्कारदेखोनिअद्भूत॥ वाणितात्काळजालाजागृत॥ घरीपका
न्नकरोनित्वरित॥ घेऊनिआलात्यापासी॥ ६२॥ सांगितलासकळव्रतांत॥ म्हणेस्वप्नाकेलीपंढरीनाथ॥ भोजन
करावेत्वरित॥ म्हणोनिलागलाचरणासि॥ ६३॥ यावरीसंतोबाभक्त॥ म्हणेतुजभेटलारुक्मिणीकांत॥ आणिमासे प
दरीदुष्कृत॥ म्हणोनिअंतपाहातसे॥ ६४॥ तरीनहोताश्रीहरिदर्शन॥ मीकदापिनसेविअन्न॥ ऐसानिश्चयदेखोन॥ वा
णीपरतोनचालिला॥ ६५॥ कलियुगीअन्नमयप्राणम्हणत॥ परियाचानिश्चयअघटीत॥ अंतरजाणोनिपंढरीनाथ॥

॥२॥ टकेजीर्ण। टाकोनिघरचिपक्वान्न। मागसीकोरान्नघरोघरी। ४०॥ मगदोनरोट्याआनुनवरिल। त्या
मातिघालतगुळघृत। आग्रहकरोसोळीयात। तिणेअकस्मातघातले। ४१॥ देखोनिसंतोबाचिकांता। म्ह
या णेईलुकेअन्नकासदेता। व्रतांतकळता प्राणनाथा। क्षोभतितत्ताअमजवरी। ४२॥ येरीसद्गदीतहोउनि। म्हणे
मीमायेणेदतेसाजनी। तरीआताआश्रमाजाउनि। बैसाभोजनाउभयता। ४३॥ तिणेआपुलीशपतघालि
ता। परतलीबंधुचिनिजकांता। बेठवरीयेउनपतीव्रता। म्हणेभोजनप्राणनाथाकरावे। ४४॥ भिक्षामयु
निआणिलीहोति। तेसोळीठेविलीनिगुति। तोसगळ्यारोट्याअवचिति। द्रिष्टीपडल्यातेधवा। ४५॥ हेदे
खोनवैराग्यशीळ। कांतेसिपुसेतवेळे। तिणेव्रतांतसकळ। सांगितलालयासि। ४६॥ अनुतापेकांतेसि
बोलेकाय। तुपरतोनिपारगांवासिजाय। जेथोनिमिष्टांन्नआणिलेआहे। तेसमस्तेयासदेपरतोनि। ४७॥
हेनायकसिजरीवचन। तरीमीसर्वथानकरीभोजन। देखोनभ्रतारचेनिर्वाण। गेलीपरतुनसाठया। ४८
नंदेसिवर्तमानसांगोनि। भीवरेपासीआलीपरतोनि। तोअस्तमानासगेलातरणि। काहुरागमिदाटले। ४९
उगमीपर्जन्यपडलाफार। तोअकस्मातसरिलेसिआलापुर। मनीजालीचिंतातुर। म्हणेकैसाविचारकरावा। ५०॥
देवगुरुअथवाभ्रतार। तेतोपैलतिरिराहिलहुर। एकेडअंतरलासंसार। कर्मदुस्तरबळिकेले। ५१॥ पहरीसुकृतनसता ॥२॥
देवा। भ्रतारचिनघडेसेवा। आलामायबापार। कैसिणिघवा। म्हणोनिधावाकरीतसे॥ ५२॥ ऐसेसंकटदेखो

बापोनाराएसाहोतो॥मगचित्तासियेईलतिकडेजातो॥वादघालितसेशारीरीं॥८१॥कांतादेलप्रतिउत्तर॥
आलाकासियासकरितांउसीर॥जैसाजालासंतोबापोवार॥होईसतरसाएसा॥८२॥एकोनिपत्नीचेवचन॥विचा
रीपडलाला ब्राह्मण॥ह्मणेआलाकासयाठेवावेजिणे॥सक्रोधमनेतोजाला॥८३॥पोत्रतांब्याघेउनसत्वर॥सत्वर
गेलाबेटावर॥संतोबासिह्मणेप्रतिउत्तर॥याकोनिसंसारध्यालोभी॥८४॥मीतुह्माऐसाजालोंनिश्चिती॥आता
कदापिनसोडीसंगति॥अनुग्रहकरोनिमजप्रति॥लावापरमार्थींआपुल्या॥८५॥अवश्यह्मणेविष्णुभक्त॥आह्मास
अनयासेघडलीसंगत॥तुजऐसावैराग्यविरक्त॥नाहींदीसतत्रिभुवनीं॥८६॥आलामोपक्षघेउनआपुल्याहातें॥
उदकआणोनिदेईआह्माले॥वस्त्रेंपागोटेठेवीयेथें॥तस्करयेथंबहुजपती॥८७॥अवश्यह्मणोनिउठाउठी॥ब्राह्म
णगेलासरितेकांठीं॥क्षुधाबहुतलागलीपोटीं॥ह्मणोनिकष्टीहोतसे॥८८॥तोमागेवस्त्रफाडोनिसत्वरी॥चिंध्या
घालल्याबोराटियावरी॥तांब्यास्तोकिलडोहाभीतरी॥तोब्राह्मणझडकरिपातला॥८९॥संतोबाह्मणेत्याकारणें॥
परिधानकरीआडबंधकोपिन॥ब्राह्मणसंकोचलाउनिमने॥पात्रफोडोनटाकिले॥९०॥मगनेसोनियालंगोटी॥
विष्णुभक्तात्रिपुसेगोष्टी॥क्षुधाबहुतलागलीपोटीं॥प्राणकंठीधरीलमया॥९१॥मैंनपतीतरहेतांउनिबहुत॥कांतेसहित ग
बैसलेवात ब्राह्मणह्मणेकवरलागत॥नाहींभावतमजलागी॥९२॥संतोबाउत्तरदेतया॥आतारसनापाहिजेकासया॥
तुवासर्वत्यागकरोनिया॥आलासिलवलाश्रमजपासीं॥९३॥कांहींदेतोसितत्वतुजकारणे॥तेणेचिकरीक्षुधाहरण॥एकोन
विप्राचेमन॥संतोषयुक्तजाहालें॥९४॥मगनिंबतोडोनिआपुलेहातें॥सुखरबातबैसलालेथें॥विप्रह्मणेमाझेचित्तें॥बरवेंनाहीं

॥७॥ मेटले साक्षात येउनि ॥६६॥ यावरी स्वये निगाले ॥ संतोबा आपण भिक्षेसि जात ॥ तेथे येक ब्राम्हण होता भक्त ॥
अखंड भांडण कांतेसि ॥६७॥ आपण चिकाटे न करी पंत ॥ कलह करी नित्यानित्य ॥ कांता काहि उत्तर देत ॥ तरि भय घालितसे
येसि ॥६८॥ ह्मणे संतोबा पोवार जाला जैसा ॥ मी वैरागी होईल तैसा ॥ मग तुझी होईल दुर्दशा ॥ मी संसार थारा याकोन ॥६९॥
ऐसा बाधाकार बोलोनि दावित ॥ ब्राम्हण कांता मग उगीच राहत ॥ जैसा को[illegible]टे शास्त्र साडित ॥ आगीभुरतन सताचि ॥७०॥
कीं आंगी नसता गर्भधाया ॥ वंध्या डोहाळे सांगत वाया ॥ कीं पर्जन्येविण मेघ घ[illegible]टा ॥ गर्जना करीत आकाशी ॥७१॥ की हृदई नै
सता कुच्या हति ॥ हिजडे स्त्रीया चि भावना दाविती ॥ नात विछत्र सिंहासन नसता हाति ॥ बहुरूपी जैसे नृपवर ॥७२॥ तेविचि
त्तिन सता शांति विरक्ति ॥ वैराग्याचि जे गोष्ट सांगति ॥ त्यासि प्रपंच नो परमार्थी ॥ नाहि गति दोही कडे ॥७३॥ असो आता तो ब्रा
ह्मण पाहे ॥ अखंड कांतेसि दाखवी भये ॥ येरी चिंता क्रोल होये ॥ उगीच राहे ते समई ॥७४॥ तो येके दिवसि संतोबा भक्त ॥ आं
गणि भिक्षेसि आले तरि ॥ तिणे साकल्य व्रतांत ॥ सांगितला साजवकी ॥७५॥ ह्मणे स्वामी घर धनी पिसा ॥ ह्मणतो
होईल तुझा ऐसा ॥ यासि उपाय करावा कैसा ॥ सांगाल तैसा करीन मी ॥७६॥ मग विष्णुभक्त उत्तर देत त्ययेसि ॥ तो
जे का भांडन करील तुजसी ॥ मग टाकली सांड देउन त्यासि ॥ पाठवी मज पासि सत्वर ॥७७॥ मका ही मंत्र उपदेश सांगो
न ॥ करोनु देईन तुज स्वाधिन ॥ जैसा देवे सीमा कडा लागोन ॥ हिंडे घेउन घरोघरी ॥७८॥ अवश्य ह्मणोनि तय क्षणि ॥
ब्राम्हण कांता लागली चरणि ॥ संतोबा भिक्षा घेउनि ॥ गेले आश्रमी आपुल्या ॥७९॥ तो निजमिष्य लोटताचि सत्वर ॥
आला तिचा भ्रतार ॥ ह्मणे स्वयपाक कासिला विला उसीर ॥ क्षुधातुर मी जालो ॥८०॥ संसाराचा त्याग करितो ॥ संतो ॥७॥

नकांतेसिभांडन॥ नकरीचजाणरनवैथ॥ ११॥ याबरीसंतोबा आषाढमासी॥ पंढरीसचालिलेयात्रेसि॥ जै
सीकन्याजातामाहेरासि॥ उल्हासमानसीतयेच्या॥ १२॥ तैस्यारितिवैष्णवभक्त॥ सप्रेमभरीगातनाचत॥ समागमे
यात्राबहुत॥ दोनशातमिळाली॥ १३॥ आषाढशुद्धदशमीसत्वर॥ वारकरीआलेनरसिंहपुर॥ तेथयेकवरनिरा
भिवरा॥ संगमजालादोहींचा॥ १४॥ आषाढमासीपर्जन्यकाळ॥ नदीसपुरआलातुंबळ॥ पात्रयेकनचालिलेज
ळ॥ देखोनसकळचिंतावले॥ १५॥ म्हणतिआजहोतानदीसपार॥ उद्हईकनायेपेपंढरपुर॥ येकादशीसपंढरीसद रुक्मिणीव
रीननेदीसर्वथा॥ १६॥ ऐसेम्हणोनितेअवसरी॥ यात्राउतरलीऐलतिरि॥ संतयेकनावअसतीजरी॥ पैलतिरीजाते
तरोनि उधां॥ १७॥ हेदेखोनिसंतोबाभक्त॥ आपुलेमनीविचारकरित॥ म्हणेदेहाचिआशाधरितांनरित॥ तरीकैसाभगवं
तभेटेल॥ १८॥ तरीमारिताश्रीहरी॥ ऐसेम्हणोनितेअवसरी॥ चरणघालीसत्वरी॥ उडउडीभयलाचालिले॥ १९॥
विष्णुभक्तभाविककेवळ॥ तयासिबुडउनसकेजळ॥ घोटीयाईतुकेचितवेळे॥ उदकजालेतयासि॥ १२०॥ वि
णाघेउनितेअवसरी॥ संतोबानामस्मरणकरी॥ सरितेवरोणिझडकरी॥ जालेजालेतेघवा॥ १२१॥ हेकौतुकदेखोनिदृष्टीस
निपाहे॥ सकळयात्रकरुबोलतिकाय॥ आम्हासियाकोनिलबल्लहे॥ जातास्वामीपैलतिरा॥ २२॥ आपणकेवळई
श्वरमूर्ति॥ म्हणोनिआलोतुमचेसंगति॥ परीश्राळुना चिविचित्रगति॥ नाहिसंचितिआमुचिया॥ २३॥ अनुपममहि
माऐकीलावरा॥ म्हणोनचालिलोपंढरपुरा॥ आतापरतोनिमाघारा॥ जातोआलोसकळिक॥ २४॥ ऐकोनियात्रेकरी
याचेमात॥ उभेठाकलेजळांत॥ मगउभारोणियाहात॥ कायबोलतेऐका॥ १२५॥ सकळवर्णाचेनारीनर॥

॥४॥ सत॥९५॥बावोनबोल्याकोरउपमाकरी॥सुखीहोतोआपुलेघरी॥परीमाझीचबुद्धिघोरी॥प्रपंचमाघारीटाविला॥
॥९६॥स्पुटोस्फुंदोहंवुनिकरीलरुदन॥लणेआताउपायकरावाकोन॥आगासिसीतवाजतेदारुन॥पोटीसुघेनेपीडलो॥९७॥
अंतरीचिप्यवस्थाजाणोनरेसी॥संतोबापुसोलागलत्यासी॥तुससारीहोउनिउदासि॥कासयाव्यालासियाठाया॥९८॥
येरलणेफुटकेप्राक्तन॥बाचाचिकांतेसिकैछेभांडन॥मगउदासहोउनियामन॥तुलापासिपातलो॥९९॥तोतुम्हीसांगत
बहुकठिन॥वस्त्रेटाकितिफाडोन॥आताघरासिजावयापरतोन॥लज्यामनेवाटते॥७०॥तथापिरात्रीगेलापाहि॥
तरीकांतायेउदेणारनाही॥लणेललंगोटीबंदगोसाई॥कोनआलाकळेना॥७१॥एकोनलणेवैष्णवभक्त॥तुकाखंड
कांतेसिलणत॥कीसंतोबाऐसाहोउनविरक्त॥आरण्यातजाईनमी॥७२॥ऐसेआजपासोनलणसीलजरी॥तरीरा
पतवाहेयेअवसरी॥मगतुजनेउनघालतोघरी॥कोनासिबाहिरनकळता॥७३॥येरुलाताकाळघरींचरण॥लणेआज
पासूननकरीभांडन॥तरीमाझीजिव्हाजाईनझडोन॥वाहातुसेआनदेवाचि॥७४॥मगरात्रीचिउठोनिसंतोबाभक्त॥
द्विजोचेघरीआलात्वरित॥त्याचेकांतेसिव्रतांत॥कापसांगतलेएका॥७५॥आलीमंत्रदिक्षादेउन॥भ्रतारकेलातुसे
स्वाधिन॥आताघरासिदेतोपाठउन॥तरीतयासिभांडननकरावे॥७६॥लंगोटीनेसोनयेईलयेथे॥तरीवस्त्रेलेव
करीदेईत्याते॥ऐसीऐकोनियामाता॥संतोषचित्ततियेचे॥७७॥ऐसेसांगोनतयेवेळा॥पुरतोनआलेआपुलेस्थळा॥
ब्राह्मणासिव्रतांतसांगितला॥आताजायवहिलाघरासि॥७८॥परीकांतेसिकव्हहकरिसिलकाई॥तरीमजऐसा
इटनाहि॥येरमस्तकठेउनिपाई॥निघेलवलाहिसत्वर॥७९॥गावातप्रवेशलाअंधारात॥कोन्हीदेखेलअकस्मात॥ब्राह्म ॥४॥
णासिकळलाहाव्रतांत॥घालितिवाळीतमजला॥८०॥मासनलंगवगमने॥प्रवेशलाआपुलेसदन॥तैपास

परीकुमररुपधरोनितारिलेदेवें॥हेकळोनयचिकोणासिभाव॥विचित्रमायेणेजीव॥मोहभ्रमातगुंपीले॥४१॥
यात्रेसहितसकळवैष्णवभक्त॥पंढरपुरासगेलेत्वरित॥स्नानेकरोनिचंद्रभागेत॥कीर्तनकरीतसप्रेमभावे॥४२॥
महाद्वारासिजाऊन॥सकळघातिलेलोटांगण॥देवासिदेऊनआलिंगण॥वंदिलेचरणसद्भावे॥४३॥संतांबोलि
णेगाश्रीहरी॥तुभक्तांसिरक्षिसिनानापरी॥तुझीकीर्तिवर्णितांवरी॥सेषाचीवाणीसीणलीकी॥४४॥कासवरुप
धरोनिदेवा॥पाठिवरीतारिलेजडजीवा॥आतामजचरणिठावद्यावा॥ऐसेसंतांविनवीलसे॥४५॥ऐसेऐकोनि
दीनदयाळ॥हासोंलागलेतेवेळ॥ह्मणतितुमाझाभक्तप्रेमळ॥सहसर्वकाळमजपासि॥४६॥ह्यानिकेरसाळ
कथापुढति॥सादरऐकिजेसभाग्यश्रोतिं॥निळोबाचिदेखोनभक्ति॥पावलेश्रीपतीत्यालागी॥४७॥ज्यासितु
कारामयेऊनस्वप्नीं॥उपदेशदिधलाकृपेकरूनि॥त्याचेचरित्ररसाळनाणि॥ऐकाश्रवणीभाविकहो॥४८॥नेनता
ह्मणौनीदांभिकभक्तभजन॥सद्भावेकरीहरीभजन॥पुरातनसंतांचेवचनेबोलोन॥संतचरित्रेवर्णीवी॥४९
कांतामुलेलेकुरेंअसलि॥परीमाझेनाठवेचित्ती॥सहजमिळेलत्याचित्तवृत्ती॥त्यातहीघलीथीपुजावा॥५०॥
व तेंकोणेएकेदिवसिजान॥घरीमांडिलेकन्येचेलग्न॥सोयरेदांभिकभक्तजान॥घोरसामोग्रीकिंचित॥५१॥कां
ताह्मणेतयाप्रति॥तुमचिऐसीउदासवृत्ति॥सर्वहीपिशुनातफजीति॥होईलऐसेवाटते॥५२॥ऐसेजाणोनिजग
जीवन॥आपणजालेवृद्धब्राह्मण॥वस्त्रफाटकेअतिजीर्ण॥आलेसत्वरत्याठाया॥५३॥दुसरेवस्त्रेखांद्यावरी॥किं
चितसामोग्रीत्याचेपदरी॥निळोबापासितेअवसरी॥येऊनकायबोलत॥५४॥मीदुर्बळब्राह्मणअतिदीन॥

॥५॥ चतुष्पद लाहान थोर ॥ काहीन करिता विउसिर ॥ यावे लवकर मज संगे ॥२६॥ मयन चरावे चि तात ॥ तुम्हासि तारी
ल पंढरीनाथ ॥ ऐसी ऐकोनि तात्याचि मात ॥ संतोष चित्ता सकळाच्या ॥२७॥ ह्मणति संतोबा चालिले पंढरीसि ॥ घोटियाई
तुके उदक असे ॥ आले आपन जाउ त्यासरिसे ॥ येकमेकासि बोलति ॥२८॥ अश्वावरी वोझे घालोनि ॥ यात्रा उडिलि
तेक्षणी ॥ येका पुढे येक करिलि गमन ॥ सरिते जवळी पातले ॥२९॥ हे जाणोनि पंढरीनाथ ॥ विचार करिता चि लाल ॥
नदीस पुर आला बहुल ॥ बुडालि जळात समस्तकी ॥१३०॥ संतोबा तरला नाम धारका ॥ तरी सान ऐसे नाहि सकाळीक ॥
जेवी काष्ठ ह्मणोनि पाषाण देखा ॥ उदकी या कि ता बुडविलकी ॥३१॥ तेवी आपण न करिता धावणे ॥ तरी भक्ताचे अनसहो ईल
क्षन ॥ यात्रा जळा बुडता जान ॥ तरी नये ति दर्शना कोणिहि ॥३२॥ आणि मागील संताचे नचना ॥ असमानिति लेज न ॥
ऐसे ह्मणोनि जगजीवन ॥ काय करिते जाहाले ॥३३॥ पाठी वरी यत्रा उतरावी सर्व ॥ ह्मणोनि कुर्म जाले देवाधिदेव ॥ जा
चे निजाधारे सकळ जीव ॥ ब्रह्मांडा माजि राहती ॥३४॥ नदीचे पात्र रुधलो ते ॥ तेव्हडे चि जाले रुक्मिणीकांत ॥ निजदासा
थना चे आधार ॥ तुक विजगण्णानापति ॥३५॥ ब्रह्मादिका सि पुज्य जग जेठी ॥ ज्यासि अंतरी पुजी धुर्जटी ॥ त्याणे यात्र करो
पासदि घली पाठी ॥ हे अपूर्व गोष्टी मज वाटे ॥३६॥ असो ईकडे नारी नर ॥ अठरा वर्ण लाहान थोर ॥ करिति हरि नामा
चा गजर ॥ येकसरा चि सत्वर चालिले ॥३७॥ अश्व वृषभ आणि खर ॥ वोझे घालोनि तयावर ॥ वैष्णव करिति कीर्तन गजर ॥
येकदा त्रिसत्वर चालिले ॥३८॥ तो घोटीयाई तुके जाले पानी ॥ सकळासि आश्चिर्य वाटले मनी ॥ ह्मणति आपण व्यर्थचि ॥५॥
कोडेनि ॥ राहिलो होतो पलीकडे ॥३९॥ येक आनंदे टाळी पिटिति ॥ ह्मणति धन्य संताचि कीर्ति ॥ संतोष मानुनि एरव्या रिति ॥ संगति
पैलतीरा राहत ॥१४०॥

म्हणे निसाहि स्नासि न पडउन ने॥ कल्पतरु चे सावलीत बैसोन॥ उपवासि कोन राहिला॥६९॥ भास्कर घरासि आला
पाहुणा॥ तरी आंधार न पडे त्रिजगा॥ समुद्र बैसला राजंगणा॥ तरी तहाने नर चकी॥१७०॥ कीं मेघ चि घाली सडा॥
तरी जागा कोठें न राहे कोरडा॥ कीं गजवदने घालता धडा॥ तरी विघ्न थीं वेडा न दे चि॥१७१॥ कीं विधिने दिधलें सौंदर्य पु
जी॥ तेथें सामुद्रिक लक्षण येउणे॥ ना तरी सरस्वतिने केलें लेखन॥ तेथें न चुके व्यंजन सर्वथा॥७२॥ ते वि तमा सि पाल केंपी
केशी॥ उने न पडे साहिश्चासि॥ कावडी घेउनि रुषीकेशी॥ उदक तातडी वाहतसे॥७३॥ ब्राह्मणाचा सिधा या केला काढिले॥
म्हणे निसामोग्री जाली बहुत॥ पाचशत मनुष्य निमंत्रिले॥ न सरे साहित्य सर्वथा॥७४॥ ठेल कामाप्ति आडाव्याडी॥ सा
मोग्री देतसे तातडी॥ उचिष्ट काढीले वउसबडी॥ आंगन सी डिपति वेग॥७५॥ जे वितापदार्थ पात्रिं मनुष्य॥ तरी
आनुन वाढी जगजीवन॥ सोयरियास विन विकरजोडुन॥ कीं स्वस्थ भोजन करावे॥७६॥ निळोबाचा प्रिय करी मने॥ तुणे
ब्राह्मण बहुत सज्जन॥ सर्वस्व वोढिले प्रयोजन॥ पडोनें दीउने सर्वथा॥७७॥ मग म्हणे प्रेमळ भक्त॥ तुम्ही काय सिणलें
बहुत॥ आपुले नाम भिधान निश्चित॥ सांगा वारि तयाला प्रति॥७८॥ यावरी म्हणे जगजीवन॥ विठोबा माझें नामा
भिधान॥ च्यार दिवस मिष्टान्न भोजन॥ येथें घडे जे निततु से घरी॥७९॥ निळोबा विचारित मानसी॥ कीं याचे उपका
र न फिटे म्हणसि॥ परी येकवर्ष जाले समयासि॥ मनोभाव निरपर्ण वे॥१८०॥ असो विप्र वेष घेउन श्रीहरी॥ पाच दि
वस राहे नेश्री हरी॥ निजांगे कष्ट नानापरी॥ भक्ता घरी करीतसे॥८१॥ जंव बोळवावे साहवे दिवसि॥ निळोबा याचे
मंदिरासि॥ तयासवें रुषीकेशी॥ घरासि आले ते वेळा॥८२॥ देव घरात द्रिष्टि देखत गेले॥ निमिष न लगता ध

पाहिजे

॥६॥ सामोग्रीकिंचितआलोघेउन। आम्हासयपाककरउन। घालावेभोजनमजलागी॥५५॥ विप्रासिनमनक
रोनिया। ह्मणेतुमचीसामोग्रीकासया। आतादेवासिनैवेद्यकरोनिया। प्रसादघ्यावायेथेचि॥५६॥ पावुरीका
यबोलतीश्रीहरी। आमुचिईछामिष्टान्नावरि। तरीपुर्णगर्भासवरी। भोजनपोटभरीघालावे॥५७॥ निळोबा
कांतेसिसांगतिपाहि। याब्राह्मणाचिसामोग्रिठेवी। आणिसयपाककरोनियेसमई। भोजनलवलाहिघालावे॥५८
अवश्यह्मणोनितेअवसरि॥ सिधाघेतलाआपुलेकरी। ह्मणेकिंचितहेसामग्री। केसापोटभरीजेवसीतु॥५९॥
पावरीह्मणेरुक्मिणिकांत। हेराकीलम्याचेसामोग्रीत। आणितुपदरीचेनिश्चित। क्षुधितासितृप्तकरावे॥६०
आणिमासेसाहित्यनाहिघेत। तरिमीनजेवीसर्वथा। वचनरेकोनिप्रेमळभक्ता। कायबोलतकांतेसि॥६१॥ येकाब्रा
ह्मणाकारणेभोजन। घालितासंकरकोन। आलासयपाककरोन। करिसमाधानविप्राचे॥६२॥ मगह्मणेरुक्मिणि
कांत। सयपाकासिउसीरहोईलबहुत। तरीअन्ननिपजलेप्रस्तुत। तेभक्षुतृप्तिलिजप्रीति॥६३॥ तेव्हानिजभ
क्ताचेपंगतिस। प्रितिनेजेविलेजग। निवास। रात्रीबैसोनिस्वस्तमानस। निळोबासिबोलति। उदईकतुमचेघरीत ॥६४॥
न। उस्कआणमयासिनाहीब्राह्मण। जरीठेवालमजकारणे। तरीमिष्टान्नभोजनकरीनमी॥६५॥ आणिईश्वराप
र्थतुमचेराजनी। घालितच्यारघागरीपानि। अवश्यह्मणोनितेक्षणि। निळोबाचरणिलागले॥६६॥ दुसरेदिवसि
प्रातःकाळि। सत्वरउठोनिवनमाळि। कोणासिनकळतातेवेळि। सडासंमार्जनपैकेले॥६७॥ मिळकाडीघेउनअकस्मात। ॥६॥
वरबापआलापत्त्वरात। शिपंलपुजाकरोनिहरित। जानवरानराहाविते॥६८॥ साहित्यासिआलेजगजीवन।

कोन्हीन करिती न्यायनिल॥ ऐहरी गुंडे उन्मत बहुत॥ बैसले पाचदहा तसाठाया॥ १९९॥ असो हरीदास गात नाचत॥ पुढे वा
याचे गजर होत॥ मसीदीपुढे मिरवत॥ आले अकस्मात ते घवा॥ २००॥ लोट वाळ्य यावलेसवरगाली॥ वैष्णवासि सेनमार करि
ती॥ पताका हिरोण घेतल्या किली॥ वैष्णवासि ताडिति निजकरे॥ २०१॥ विण्या आतो डा नया किल्या तारा॥ मृदंग फोडिले
साथव सरा॥ विक्षेप सकळाऱ्या अंतरा॥ मग हरीदास घरा पातले॥ २॥ सिष्यसांप्रदाई घेउनि त्वरित॥ उधव चेधन॥
सिसांगति भ्रतांत॥ ऐसी रे कला चि मात॥ विक्षेप चित्ता सि वारला॥ ३॥ जैसे दुग्धामाजि पडे लवून॥ मग नासे निज
यनलग तात्क्षण॥ नानाप्रकार्मा सि सिवले भान॥ मग स्वयपाकी न तळमळी॥ ४॥ का वधुवर बैसली भोजना कारण॥ त
वदीपक विझवला पलगाने॥ मग वरमायेचे विक्षेप मन॥ तैसे चि वाटले तयासि॥ ५॥ ना तरी ग्रास घेता क्षुधितासि॥ मु
खाल अकस्मात गेली मासी॥ तेवी या विंदछळिता हरिदासासि॥ उधव चिद्घना सि वाटले॥ ६॥ मग मेरौपासीजा
उनत्वरित॥ ह्मणे जयजया जि रघुनाथा॥ हे ऐसे नयेतुझिया चित्ता॥ तरी अहा स्वअथा म्य केल॥ ७॥ विश्वात्मा तु
जानकीवर॥ मी का सयार खेद करु॥ दुष्टाहाति करवोनि निकुरु॥ केला अनादर संतासी॥ ८॥ मग रघुनाथा चि मुर्ति
उचलोनि॥ देव्हारा ठेविली उचलोनि॥ मखराचा ठेविले मोडोनि॥ मंडप सोडोनि ठेविला॥ ९॥ हरीदासासी करो निनमन॥
करित बैसले श्रीरामभजन॥ तव मारुति लागला कोपायमान॥ ह्मणे बद्र घालितपालथे॥ २१०॥ मासाल बामीर घुनाथ॥
सा चाऊ शावक करिति भक्त॥ सा वैष्णवासि गांजिले येथे॥ तरी व्यर्थ जिणे पे मासे॥ २११॥ मसीदी वरी अंजनीसुत॥ उभा ठाक
ला जावोन त्वरित॥ टवाळ गुंड पाच दहात॥ बैसले होते सास्थ ळी॥ १२॥ घरोन मसीदि चि भिंति॥ निजकरे हालवी मारुति॥

नेऽनि

॥७५ दृश्यजाले॥ निळोबाम्हणे विठोबासि वाहिले॥ पाल्या रानेयेसमई॥८३॥ कोरासेला घेउनी त्वरित॥ यासदेउळम्हणे येथ॥ विठोबाम्हणे निहाकमारिल॥ तोराजीवने न दिसेना॥८४॥ ईतुकियालसमजले चितात॥ म्हणे म्याकष्टविले पं ढरीनाथ॥ जळो या प्रपंचाचि संगत॥ घडले विपरीत आजबहु॥८५॥ मग सन्मीयउनराक्षिगिवर॥ निळोबाचे मस्तकी ठे विलाकर॥ कीर्मीकरावरिठेउनिकर॥ राहे निरंतरलज भासि॥८६॥ श्रामन्ति त्यवश्रीहरी॥ पधारि आहेत पिपळनेरी॥ फालगुणवद्यदिलियेसि निर्धारी॥ मोहसवगजरीहोलसे॥८७॥ आणिकचरित्ररसाळगहन॥ थोरसकरउध्धवचिम्हन॥ सप्रेमकरितकीर्तन॥ देशावरासिचालिले॥८८॥ त्यासिपदपदांतरेपाठबहुत॥ धनुभविकरसाळबहुत॥ प्रेमळ निरत भाविकभक्त॥ भजनीरत्तजाहाले॥८९॥ तवयेकराचैत्रशुध्दप्रतिपदेति॥ अकस्मात आले बेदरासि॥ नगरीकीर्तनते येदिवसि॥ सप्रेमउल्हासे मांडिले॥९०॥ श्रवणासिआलेसस्तानपडित॥ ईतरयातिचे भाविकभक्त॥ कीर्तनऐकोनसप्रेमयु क्त॥ रंजिलेचित्ततयाचे॥९१॥ माळलाउनिनगरात॥ तउध्दवचिध्दनमासिकायबोलत॥ रामजयंतिसाठि त्वरित॥ जातोंघा सीधाश्रमा॥९२॥ लोकम्हणतिये ध्यवसरा॥ रामजयंतियेथेचिकरा॥ सकळाचेहेत देखोनबरा॥ धवस्यम्हणतिलयासि॥९३॥ मग प्रराख्तवाउपाहुनत्वरित॥ मंडपउभारिलेतेथे॥ मखरेकरोनलयाथात॥ अयोध्यानाथ बैसविले॥९४॥ हरीदासवैष्णव बोलाउन॥ नित्यकरिलहरिकीर्तन॥ नानापरिचिकरोनपक्वान्न॥ ब्राम्हणसंतर्पणहोतसे॥९५॥ येकदादिंड्यापताका घेउन॥ सत्वर॥ मिरवतचालिले वैष्णववीर॥ पुढेवाजंत्रीयाचागजर॥ उल्हासथोरमांडिला॥९६॥ सप्रेमेहरिदासगाति॥ तवमसी दिमध्येपवनकुमति॥ बैसलेहोते कुमति॥ सहजस्थिति॥ तेकायबोलतियेकमेका॥९७॥ उध्दवचिध्दनहरीदासरानाणबो लाउनमांडिलकुफराना॥ तरीआपनसेनमारकरोणिजाणा॥ करावि विटंबनासर्वांचि॥९८॥ तेव्हायवनाचेप्रबळबहुत॥ ॥७॥

॥७॥ याजाण ॥ धाकुटापुत्र नारायेण ॥ ज्याने कांते नामयाग करोन ॥ केलेगमन द्वारावति ॥ ८१ ॥ बोधलासाचानातु
भगवंतबावा ॥ तैसाच पेठनकरनकोबा ॥ जिहिं कीर्तनीं ठेउन अखंडठेवा ॥ गोविलेदेवा निजप्रिती ॥ ८२ ॥ आनंद
तनयप्रसिध्यजनीं ॥ रघुपतिसेपपुर्णज्ञानी ॥ ज्याचे कीर्तन रेकोनि कानि ॥ जालेसानी प्रतिमूढ ॥ ८३ ॥ सेंदुरखा
डिया तसाचार ॥ मध्वमुनेश्वर भक्तथोर ॥ जो पधर चिनिश्चितिचतुर ॥ सारंगधर बव्यक केले ॥ ८४ ॥ शंकराजिबा
वासिउरकर ॥ जयाचा निश्चय हरीगजर ॥ जो सिध्दांत शास्त्री ध्यतिचेतुर ॥ पाखांडावरि पंचानन ॥ ८५ ॥ अमृतराय
भक्तचतुर ॥ ज्याचे कवित्व अतिरसाळ ॥ श्रवणि ऐकता निंदक खळ ॥ द्रवतितात्काळ निजप्रेमे ॥ ८६ ॥ ऐसे संतप्र
मुखजनीं ॥ विश्वेरतपे चेवरदानि ॥ तयाचियाचरणि ॥ नमन माझे साष्टांग ॥ ८७ ॥ मोरेश्वरबावा तांभेरकर ॥ ज्याचा
भजनीं प्रेमा निरंतर ॥ त्याचे चरणीं वारंवार ॥ माझा नमस्कार साष्टांग ॥ ८८ ॥ आणिकही कोणि कविश्वर ॥ जो भग
वधर्मि अलित थोर ॥ त्याचे चरणि वारंवार ॥ माझा नमस्कार साष्टांग ॥ ८९ ॥ जे येक निष्ट घरो निघंतरि ॥ जाले पंढरी
चे वारकरी ॥ त्या प्रेमळ भक्ता ॥ चियाचरणावरी ॥ नमन माझे साष्टांग ॥ ९० ॥ धरोनिस प्रेमउल्लास ॥ ज्यानी पंढरपु
रीकेला वास ॥ त्या क्षेत्रवासिया निज भक्तास ॥ नमस्कार माझा साष्टांग ॥ ९१ ॥ आणिक पुढे प्रेमळ भक्त ॥ उत्पन्न
होणार भक्तबहुत ॥ त्याचे चरणि भावार्थी ॥ माझा प्रणिपात साष्टांगी ॥ ९२ ॥ असंख्यात ईश्वराच्या विभुति ॥ गणतिघे
तानपुरे मति ॥ जेवी पर्जन्य धारा पडली क्षिति ॥ त्यानमोजवति सर्वथा ॥ ९३ ॥ पृथ्विवरी तृणांकुर उठले देखा ॥ त्या
चा सर्वथा न होले लेखा ॥ कां सागरी च्या लाटा अनेक ॥ गणति कोठवरि पाहाविं ॥ ९४ ॥ जो लिलानाटकी रसिकि णिकां ॥७॥
त ॥

॥८॥ जवळी फकिराचि सोपडी होति ॥ म्हणे यवनचि दिसे देखिले ॥१३॥ तो फकीर होता ध्यानी ॥ सहर उमाळला मनी ॥ रामभक्ता
सि घखिले म्हणोनि ॥ मारुति क्षोभा ते पावला ॥१४॥ मग जोडोनि बद्धांजुळि ॥ हनुमंतासि म्हणे ते वेळी ॥ मासी झोपडी आ
हे खाली ॥ तरी हे वाचविली पाहिजे ॥१५॥ गोष्टी ऐकोनिया ऐसी ॥ दवाळ म्हणति ये कर्मकासि ॥ पिसे लागले फकिरासि ॥ बोल
तो कोन्हासि कळे ना ॥१६॥ तो म्हणे येन वानर येउन ॥ मसीद उपडा पाहातो जान ॥ तरी तुम्ही येथात चिडळोन ॥ पळा बाहीर
सत्वर ॥१७॥ गुंडे बोलेत यासंधि ॥ मसीद आहे चिरबंदी ॥ वानराच्या पिसा चि सुधि ॥ न पडे चि जाण सर्वथा ॥१८॥ ऐसी ऐकोनि
यामात ॥ परम क्षोभला रामदूत ॥ निमिष न लगता अकस्मात ॥ मसीद पाडोनिया किली ॥१९॥ जाला येक चि हाहाःकार ॥
म्हणति पघटा ॥ आले थोरे यवन बाडियापासि सहर ॥ जावोन कोन्ही सांगति ॥२०॥ कीं मसीद पडली अकस्मात ॥ गु
उमरोन गेले समस्त ॥ तो पोट भूळन पातले अकस्मात ॥ उठला तो ळत गडबडा ॥२१॥ ज्या फकिराने देखिला वानर ॥ तो थ
विश्वास सांगे सत्वर ॥ उद्धवचि ध्यान भक्त थोर ॥ कुळिले सत्चार तयासि ॥२२॥ दवाळणि से नमार केला फार ॥ मग श्री मल
मारुति वानर ॥ मन तळकरोनिया निकर ॥ मसीद सत्वर पाडिली ॥२३॥ ऐसी वार्ता ऐकोन ॥ भयाभीत जाला तो यवन ॥
मग उद्धव चि ध्यना ने चरण ॥ येउ निवंदिल सद्भावे ॥२४॥ शोषमुद्र सहस्त्र वरि ॥ आणोनि ठेविल्या पायावरि ॥ म्हणे आ
पुळ उद्धव सुख रूपकरि ॥ संकोच अंतरी धरिता ॥२५॥ तुम्हा चे स्कळन केले ज्याणि ॥ ते ला काय गेले मूर्ख सरनी ॥ आता
मारुतिसि प्रार्थुनि ॥ आह्मा ळागोनि वाचवी ॥२६॥ नगवासि हो वोनि गो ॥ तात्काळ मंडप उभा केला ॥ मस्वर शृंगारोनि
बैसविला ॥ जानकी वरस्या माजी ॥२७॥ टाळ मृदंग घेउनि प्रीति ॥ वैष्णव आनंदे गालन नाचति ॥ द्वादसी पावे तो उद्यापन कीर्ति ॥८॥
केला मागुलि उल्हासे ॥२८॥ त्रयोदशीसि करोनि ळकोत ॥ सकळ गौरविले हरिभक्त ॥ भजन प्रसाद महीपति तेथ ॥ उचित
माग तसंतासि ॥२९॥ स्वस्ति श्री भक्तविजय ग्रंथ ॥ श्रवणें निपु
॥८॥ मनोरथ ॥ प्रेमळ परिसोत प्रेमळ भक्त ॥ पंचपन्नावा अध्याय
गोड हा ॥२३०॥ श्री कृष्णार्पणमस्तु ॥

॥९॥ कीर्तनामाजी उठविले प्रेत ॥ हसी कुनबीनके लीगुह्य ॥ आणि राजासि केले फजित ॥ चौपन्नाव्यात चरित्र हे ॥ च
॥५४॥ पंचावनाव्यात चरित्र च्यार ॥ ओतिरेकि लिखस तिसादर ॥ गणूरा नाथे लक्ष्वर ॥ उपदेशीले निजरूप ॥ ५६॥
आणि केशव स्वामिच्या कीर्तनात बचनाग खाता वाचले भक्त ॥ गोमाई सडलरोन पंढरीनाथ ॥ पान्नग प्रितिने भक्षि
ले ॥५७॥ ले तिबव्याचा भाव देखिला ॥ चित्राने ताम्काळ विडा घेतला ॥ यवनराजा चरणी लागला ॥ मग मंदिरा गेला स
त्वर ॥५८॥ छपन्नाव्यात कथा लाघव ॥ संतोबा पोवारा नारदेखान भाव ॥ कासव होवानि देवाधिदेव ॥ यात्रा सवडलर
विलि ॥५९॥ निळोबाच्या आलयात साहि केले ॥ मसिदिस मारुतिने पाडिले उध्दव चिद्धना ॥ सिसाह्य जाले ॥ छप
न्नाव्यात वर्तले चरित्र हे ॥६०॥ विसोबा सराफ नाविक पुर्ण ॥ सत्तावनाव्यात वारिले विघ्न ॥ हे तो प्रस्तुत अनुसंधान ॥
केले श्रवण सकळीक ॥६१॥ छपन्न देसिचे राजहंस ॥ भक्तकथा घेउन मुक्तघोष ॥ सत्तावनाचा सरोवर मानस ॥ येथ
क्रिडावयास येकवरले ॥६२॥ प्रपंच आणि परमार्थ दोन्ही ॥ येकवटहोति पयपाणि ॥ मग विवेकाचि चुंचु सेरुनि ॥ क्षीर
चि निवडोनि घेतले ॥६३॥ हे अमोल्य रत्ने चोखट ॥ सत्तावनाचा सुवर्ण लगट ॥ कोंदनि बैसवानि येकवट ॥ वैकुंठपीठप्र
जिला ॥६४॥ कीं छपन्न देरिने पाषाण निर्मळ ॥ सत्तावनाव उत्तम स्थळ ॥ तेथे स्थापोनि दळ ॥ आत घननीळ बैसविला ॥६५॥
कानिष्काम भक्तांचि अति प्रेमळ ॥ त्यांचि तुळसी मंजुरीया कोमळ ॥ प्रेमचि फानियामाळा दीनदयाळ प्रजिळा ॥६६॥
आणिक हि संत महंत ॥ गुप्त प्रगट जाले बहुत ॥ ते मोकळी सुमने घेउन भावार्थी ॥ पुष्पांजळी अर्पावी ॥६७॥ हरी ॥९॥

मंत्रीजालंधर ॥ संदनिसंदशंकराचार्य ॥ गोपिचंदराजाउदार ॥ नरसिंगराजा विवेकी ॥ ६८ ॥ धनाजाट
बाजिखान ॥ बाबाआणिनानकसदन ॥ नरसिंह भारथीनारायण ॥ अच्युताश्रम विवेकी ॥ ६९ ॥ हिरेसिंगवाणि
गुज्जर ॥ मलुकदासगंगाकवेश्वर ॥ चरपरीचौरंगीभक्तथोर ॥ सारंगधरवश्यकेला ॥ १७० ॥ हळसिधावघड
सुधयाभक्त ॥ मुकुंदराजजगविख्यात ॥ ज्यानीविवेकसिंधुअध्यात्मग्रंथ ॥ निजबुधिनेरचियेला ७१ ॥ कृष्ण
भटयासवकी ॥ कृष्णदासमुद्गलविवेकी ॥ कान्हयाहरिनामपाठकी ॥ हेप्रसिधलोकीनिजभक्त ॥ ७२ ॥ लोलिंब
राजचांदबोधेल ॥ सेकफरीदप्रसिधभक्त ॥ सोहंसमीमानसज्ञागळा ॥ भक्तखालआवडति ॥ ७३ ॥ नरहरी
जयराममालोपंत ॥ नरसिंहसरस्वतिप्रेमळभक्त ॥ माहामुद्गलजगविख्यात ॥ जानकीकांतवश्यकेला ॥ ७४ ॥
येकलिंगमरळसिद्ध ॥ सुमतिकमळाकरप्रसिद्ध ॥ रेणुकानंदनस्वानंदकंद ॥ लीलाध्यगाधतयाचि ॥ १७५ ॥
श्रीपतिआणिदासोपंत ॥ माधवदासजगविख्यात ॥ प्रल्हादबडवेबापोजिपंत ॥ हेदेवासआवडति ॥ ७६ ॥ गो
साविनंदनस्वामिवामन ॥ गिरिबार्रचिन्मयनंदन ॥ बस्वलिंगाचेऐकोनकीर्तन ॥ जगज्जिवनसंतोषे ॥ ७७
आत्मारामआणि भगवंतभट ॥ विठलपुरंदरयेकनिष्ठ ॥ मैनावतीचिरखोनेनिकट ॥ वैकुंठपीठसंतोषले ७८
लालनखोजीपरमानंद ॥ दादोजिपिंजारीपुर्णानंद ॥ बहिणाईचाप्रेमकंद ॥ नाचेगोविंदकीर्तनी ॥ ७९ ॥ शीवरामपैठ
नकर ॥ नारायणनिंबरायाचाकुमर ॥ ज्याचाएकताकीर्तनगजर ॥ रुक्मिणिवरसंतोषे ॥ १८० ॥ तुकयाचाबंधुका

।।५।। २–चोविसाव्यात पद्मनाभाचि कथा ।। त्याचीनिरसलीराम म्हणता ।। रोहिदासे दाविले यज्ञोपवीता ।। पंचविसा
व्यात वार्ता हे जाली ।।१३०।। सविसायात पिपाजिने ।। अनुतापे राज्यासी घलेय कोन ।। द्वारकेत होता राम रूक्ष्मि ।। उप
देश व्याघ्रासि सांगितला ।।३१।। नरसिंमहताचे थोर ।। तेसपावतो अध्येआर ।। यासि भेटे नश्रीधर ।। राजमंडळ
दाविले ।।३२।। त्याच्ये पुत्रासि करोनि लग्न ।। हुंडी भरलि जगजीवन ।। कन्येचे होता वोरभरण ।। वस्त्राभरण पुरविले ।।३३।।
रामदासाचि भक्ति देखोनी ।। ठाकुरासि आले चक्रपानि ।। येकतिसाव्यात चरित्र सज्जनी ।। हे निवर्तले जाणिजे ।।३४
बत्तिसाव्यात मथुरेचि मूर्ति ।। हरिदासासि चालोनि गेली राती ।। तेहतिसाव्यात सुरदासाप्रति ।। मथुरेसभी
पति भेटले ।।३५।। चौतिसाव्यात कथा सुंदर ।। सेनान्हावि जालासे रुक्मिणिवर ।। ओईकरोन सारंगधर ।। भुलविला
नृपवर निजलिलें ।।३६।। पस्तिसाव्यात कथा अद्भुत ।। नृपवरे तोडिला आपुला हात ।। मग प्रसन्न होउन रुक्मिणिकां
त ।। केला पुर्ववत तैसाचि ।।३७।। आणिक कर्माबाईचि देखोन भक्ति ।। तीस वेदे जेविली पाषाणमूर्ति ।। स्वप्न होता
पुजारियाप्रति ।। त्याक्षिये चित्ति वाटले ।।३८।। छत्तिसाव्यात कथा दोन ।। सुरदास भक्त मनमोहन ।। आणि जसवं
तासि उदकात बुडविता जान ।। श्रीरघुनंदने उचलिला ।।३९।। सततिसाव्यात कथा सुंदर ।। प्रेमळ भक्त रसिक मुरा
रा ।। तेणे वारानसि सउपदेश करोनि सत्वर ।। भुलविला नृपवर क्षणमात्रे ।।१४०।। मिराबाई प्रेमळ भक्त ।। तिसि विष
चे जाले अमृत ।। आडतिसाव्यात हे चरित ।। वर्तले अद्भुत भाविकां ।।४१।। कान्होपात्रासि भेटले पंढरीनाथ ।। हे के ।।५।।

थाये कोन्या चाळिसाव्यात ॥ चाळिसाव्यात दामाजी भक्त ॥ रुक्मिणिकांते रक्षिले ॥४२॥ येकेताळिसाव्यात मृ
त्युजयाचिरव्याति ॥ लिंगे बोलिली खानाहाती ॥ बेताळिसाव्यात पश्चघरो निहाती ॥ भानुदासा सुश्रीपति भेटले ॥४३
देव विद्यानगरासि गेले ॥ मग पंढरीस भानुदास घेउन आले ॥ शुष्क सिंघकस्मात पल्लव फुटले ॥ हे चरित्र परिसले
सज्जनि ॥४४॥ चवेताळिसाव्यात बहिरंभटाप्रति ॥ नागनाथे जन्मा दिधला पुढती ॥ करोनिया विषय निवृत्ति ॥
आत्मज्ञान प्राप्ति केली ॥४५॥ पंचेताळिसाव्यात येकनाथ आख्यान ॥ जनार्दना सिगेले शरण ॥ त्याने श्रीदत्तात्रेया
चे दर्शन ॥ करोनि प्रसाद दिधला ॥४६॥ सेताळिसाव्यात ब्राम्हणवेशे ॥ सेवा केली द्वारकाधिशे ॥ मग लोटलीया द्वादश
वर्षे ॥ येकनाथासि श्रुत जाले ॥४७॥ साक्षात मारुतिचा अवतार जाण ॥ रामदास पळाले पुण्याधाउन ॥ मग पंढरीस
श्रीरुक्मिणीरमण ॥ रामरूप धरोन भेटले ॥४८॥ अठेताळिसाव्यात कथा ऐसी ॥ वैराग्य जाले तुकयासि ॥ कीर्तनात
येउन ऋषीकेशी ॥ परचक्रासि निवारिले ॥४९॥ येकुनपन्नासाव्यात कथा ये रिति ॥ उपदेश केला कालप्रति ॥ घर लुटवोन
तिजहाति ॥ उदास वृत्ति धरियेली ॥५०॥ पन्नासाव्यात कथा सुरस ॥ तुकयाचे पाठवरे मारिला ऊस ॥ मंगलहुनकर
णारस ॥ पंढरीस पाठविले ॥५१॥ निंबराजाच्या खाद्यावरि ॥ कीर्तनात उमेरा हिले हरी ॥ येकावन्नाव्यात ऐसी परि ॥ कथा च
तुरी जाणिजे ॥५२॥ हिलाल लागता जळाला मंडप ॥ तो सेक महमदासि जाले श्रुत ॥ कोरडीया वस्त्रा उदकात ॥
बावन्नाव्यात निघाल्या ॥५३॥ बोध त्याने लुटविले सत ॥ सारा दिधला पंढरीनाथे ॥ थोरीया तारा सकनसे बहुत
तिरपन्नाव्यात ऐकिली ॥५४॥

बहुत

धी२

॥४॥ निघाराापास ॥ सांडिली नारी वंताचि भास ॥ ध्यानिज भक्ताचि कथा सुरस ॥ ऐकिल्या सावकाश सज्जनि ॥१०१॥
तरि ग्रंथ प्रारंभ जाला येथुन ॥ साचे पुढति करा मनन ॥ आगणेश सरस्वति वंदोन ॥ सद्गुरु चरण आठविले ॥ २॥
कवि युगादोष जालें हे क्षीरसागरि जालें श्रुत ॥ मग भक्त सागर क्षिणिकांत ॥ अवतार घेवोने मृत्यु लोकी ॥३॥ नाम
महिमा प्रगट करोनि ॥ भजनी लाविले सकळ जन ॥ हे प्रथमाध्याइ निरुपन ॥ केले श्रवण सकळिकी ॥४॥ तस्करी छ
दिले छिले जयदेवाकारणे ॥ पद्मावतिचे गेले प्राण ॥ प्रेत उठविले जगजीवने ॥ हे निरुण द्वितीयांत ॥५॥ पाषा
णनंदि जेवि लाघव ॥ प्रेत उठविले आशीर्वचने ॥ तुळसिदासा सज्जग जीवने ॥ सुरदासास भेटले ॥६॥ सेपालिपातरा
पउला नामा भक्त ॥ रामसंगी आनंदला बहुत ॥ गुणार्ह संवाद पंढरीनाथ ॥ चौथ्या अध्यात निरोपण ॥७॥ आयोनिर भव कबी
रमक ॥ मोमिना घरी वाढला थोर ॥ सेना विनो निसार गंधर ॥ केला सद्वरा निज प्रिति ॥८॥ संतासाठी केली चोरी ॥ कमा
लवधिला ध्यापुले करी ॥ नृपवरे घालिता सुळी वरी ॥ तो साधु निसड करि उठविला ॥९॥ अगणित मिळाल वैष्णव मेळा ॥
ते कथिये अध्यायी सकबीर जाला ॥ सप्ताध्याय संपला ॥ येथोनि पाजाणिजे ॥१०॥ निवृत्ति सोपान ज्ञानेश्वर येती
चे पोटी जाले अवतार ॥ यासि बाळिलया कति द्विजवर ॥ हे कथा सुंदर अष्टाध्यात ॥११॥ नवमाध्याइ प्रसिद्ध ऐडया
मुखे बोलविले वेद ॥ पितरजेवविले शब्द ॥ हे लिखाअगाध दाविलि ॥१२॥ ज्ञानदेव पंढरी होनि ॥ नाम्यापासि नेलतो स
टनि ॥ हस्तनापुरी हरिकीर्तनि ॥ गाय उठविलि दशमात ॥१३॥ कबिर कांतास वरि छमोठी ॥ वानि यास अनुताप
जाला पोटी ॥ नामदेव ध्याले याचे भेटी ॥ येकादशांत गोष्टी हे जाली ॥१४॥ मारवाड्यात त्रुसेने पिडिले ॥ तै कुप लिखड ॥४॥
कवध्याले ॥ नागनाथी देउळ फिरले ॥ हे द्वादशांत जाले निरोपन ॥१५॥ त्रयोदशोध्याई मावंधात ॥ नाम्या पासदे जेवि

लेपंढरीनाथ। ह्मणो निद्विजानेवाळिल। घातले नकळत देवासि ॥१६॥ निजभक्त बहुत आवडली मज। हे रुक्मिणि
स सांगत अधोक्षज॥ सत्यभामेने नारदासि गुज। चतुर्दशाध्याई पुसिले ॥१७॥ धरोनि चतुर्भुज रूप सगुण। द्विजासि
साक्षात दिधले दर्शन। ज्ञानदेवासि निरविले ज्ञान। हे निरूपण पंचदशी ॥१८॥ देव सावत्याचे पोटी रिघोले। उदर चिरोन
लपविले। कौतुक नामयास दाविले। कुर्मदासास भेटले की ॥१९॥ गोप्याने तुडविले बाळकासि। कीर्तनात पावला र
खीकेसी। धोरे हात फुटले त्यासि। लेकरे जननीस दिधले ॥१२०॥ अष्टादशात कथा अद्भुत। नामयासि कासत लसक बसं
त। मग विसोबास हुरूर पंढरीनाथे। करोनि दिधले सूलागि ॥२१॥ आणि हातलावितानामयास। वाळुचेताल कानाले
परिस। हे कौतुक परसा भागवतास दाखवून अनुग्रह दिधला ॥२२॥ येकोनविसाव्यात कथा ऐसी। हलहार घबिले न
गमित्रासि। मग त्या घरपेयेउनि रूपीकेशी। कौतुक जनासि दाखविले ॥२३॥ जोगियासी भेटले सारंगधर। अनुताप
अनुताप जाला थोर। वृषभ लावोन दंडिले शरीर। त्यासि भेटले सारंगधर। अभय वर दीधला ॥२४॥ द्वैत भेद शंकरहरी। ऐसे
ह्मणे सोनार नरहरी। त्यासि येकरूप भेटले हरी। विसाव्यात परिहार जाली ॥१२५॥ येकविसाव्यात कथा अद्भुत। जनी
सवे दळि पंढरीनाथ। तिचे अभंग लिहिले निजहस्ते। एकोनिसंतल्हासिले ॥२६॥ शंकरे पार्वतीस उपदेश केला। तैमा
शाचे पोटी मछिंद्र जन्मला। विभूतिचा गोरक्ष जाला। उकर्ड्यात जन्मले निजलीळे ॥२७॥ चांगदेव व्याघ्रावाहन
केले। मग ज्ञानदेवे भिंतीस चालविले। विश्रांतिवटारसाले भेटले। बाविसाव्यात वर्तले हे चरित्र ॥२८॥ तेविसाव्या
तचोरवामेळ आख्यान। आणि जिवात त्वादोघे सख्या॥ कबिराचे सिष्य जाले ह्मणोन। स्वयातिने वाळिले ॥२९॥

वॆ

॥७॥ निश्चय चित्ति असो द्या ॥ ७१ ॥ सन्निध बैसोन जगजीवन ॥ रोरवा आण विसा माजपासोन ॥ म्हणे जीव ग्रहस्त बोलाऊन ॥
हिसेब करोन घेई का ॥ ७२ ॥ साक्ष ठेवोन गावीच्या लोका ॥ खरा करोन दिधला पैका ॥ आजपासोन घेऊ न रोरवा ॥ निजजन
म्हस रवाका यकरी ॥ ७३ ॥ सत्वर येऊन पंढरपुरी ॥ गेले विसोबाचे घरी ॥ कोंचेत रोरवा काढोन सिरी ॥ पुस्तकामीतरि बांधि
ला ॥ ७४ ॥ गेलेचीपोथी सोडोनि पाहत ॥ तो आपुले नाव चे देखिले खत ॥ हस्ताक्षर वोळखिचे चरित ॥ विसोबा विस्मित मा
नसि ॥ ७५ ॥ म्हणे यासि वारिले नसता रिण ॥ रोखा फाडोन आनिला कोन ॥ कांता पुत्रासि वर्तमान ॥ पुसले जाले ते धवा ॥ ७६ ॥
स्वहस्तीच्या खता देखोन थिंगळा ॥ माऊलि जाडले ते वेळे ॥ म्हणे ज्याचे आज पासी तात्काळ ॥ नेऊन धावे आलासि ॥ ७७ ॥
ऐसे म्हणोनि भाविक भक्त ॥ कासेगावास गेला त्वरित ॥ तो पठान भेटला बाजारात ॥ म्हणे काय निमित्य आलेति ॥ ७८ ॥ तुमचा
गुमास्ता पुरालन ॥ काल आला त्वरेण ॥ व्याजासुद्धा द्रव्य देऊन ॥ रोखा घेऊन गेला तो ॥ ७९ ॥ विसोबा चित्ति जाला विस्मित ॥
म्हणे मज लागतो नाही भ्रुल ॥ परी रोखा आज पुस्तकात ॥ अकस्मात देखिला ॥ ८० ॥ द्रव्य तो नाही आव पासि ॥ आणि ख
लहीं आले आम्हापासि ॥ म्हणोनि निल्वलाक्ष तुम्हापासि ॥ सांगावयासि पातलो ॥ ८१ ॥ ऐसे बोलता प्रेमळ भक्त ॥ सावकार
म्हणे असस मोल ॥ रीण वारिले स्वादेखत ॥ ते बोलाऊ निवारिले आणिले ॥ ८२ ॥ तेही तैसीच सांगति गोष्टी ॥ मग आश्च
र्य वाटले त्याचे पोटी ॥ मग पत्नी निउठाउठी ॥ पंढरीक्षेत्रासि पातला ॥ ८३ ॥ मग आपुला गुमास्ता बोलाऊन ॥ वर्तमान
पुसले त्याजला गुन ॥ कीं तुवा याचा मुले वारिले रिण ॥ येथार्थ सांगणे मजपासि ॥ ८४ ॥ तो म्हणे पांडुरंग चिरापत ॥ पल
नुमात्र नाहीं श्रुत ॥ ऐसी एकता नि माल ॥ नेत्री अश्रुपात वाहाति ॥ ८५ ॥ म्हणे कृपासागर जगजेठी ॥ मजसारि ॥७॥
तु आला सिकष्टी ॥ देवाचे चरणि घातली मिठी ॥ सद्गदपोटि होऊनिया ॥ ८६ ॥ विसोबासि पावला रा कमळकांत ॥

सकळक्षेत्रात प्रगटलीमात॥नरनारीआश्चर्यकरिल॥देखताप्रचितदृष्टीसि॥८७॥संकटीपडलाभक्तप्रेमळा॥
त्यासितात्काळपावेघननीळ॥नविचारिकाळवेळ॥दीनदयाळकृपाळु॥८८॥मागेसलतेतदापाराल॥देवाचेघ
वतारसाक्षातहोत॥तैसाभक्तासिरक्षिलेभगवंते॥हेनवलकोनतेम्हणलसा॥८९॥आणिककलयुगीपाषाणमूर्ति
बोधरूपेअसलाश्रीपति॥जनासिदाखउनिनानाप्रचिति॥वाढविलिकीर्तिसंताचि॥९०॥परिलिहियुगपरिसक
लीअधिक॥ऐसेभागवतिवदलेरसिक॥येथेथोडघटिकेतवैकुंठनायक॥भेटतसेदेखनिजभक्ता॥९१॥परीयेकचि
हे आंधळताळो॥भक्तभाविकपाहिजेभोळा॥विकल्पजकालनाहिपुडिला॥तयासिपावलाभगवंत॥९२॥होयनहोय
अंतरी॥म्हणोनिदुःखिलपणेसेवाकरि॥आपुलियाहितासिहोउनवैरी॥अंतरलादुरिहातिचा॥९३॥मनातईश्वर
किम्हणिकाल॥कीसंकरीपडावेमाझेभक्त॥मगमीउडीघालोनिसत्वरित॥अद्भुतकीर्तिवाढवीन॥९४॥जैसातारवैसोनि
सरिलेचेकाठी॥म्हणेबुडलापडेलमाझेदृष्टी॥मगमीउडीघालोनिउठाउनी॥कोदीनसंकटीलयासि॥९५॥कीदानरीळ
घालोनिअन्नसत्र॥रात्रदिवसहेचिईच्छीत॥म्हणेमजपासीयावेक्षुधित॥करिणतृप्ततयासि॥९६॥नाहिंतरीसद्धा
चियाचित्ता॥काहीराजयासव्हाविव्यथा॥मगऔषधदेउननिजस्वार्था॥रोगपरतावउीन॥९७॥कीसप्तानवाक्रिया
चेमनी॥कीसंपयघेउनपुसावेकोण्ही॥मगनानापरीचेदुष्टांलदेउनि॥आतांकाफुडोनियाकिला॥९८॥लेविजघुनिठे
उनिदेणिकर॥मनातईश्वरकिम्हणिवर॥कीभक्तानिघालोनिम्हणवारिभार॥अघरीतविचारकरावा॥९९॥मगमीधावो
नितयाप्रति॥जगीवाढवीनअगाधकीर्ति॥हेसर्वदाचिंतितश्रीपति॥परीनकरितिकोन्हीअधीर॥१००॥ज्यानिसांडो

पंढरीस॥ तेणे विसोबाचे सहज पाहावयास॥ सोंग कुश्चित घेतले॥३९॥ म्हणे तियाचि कैसी आहे स्थिति॥
राम विषम पाहातो श्रुति॥ की सारि विचकारणा स्तुति॥ हे आपन प्रचित पाहावि॥४०॥ मोरितित दुर्गंधिकर्दमघे
तला॥ तो आपुले हाते आंगासि चर्चिला॥ माजासि चिंध्याचा कडदोरा बांधिला॥ लंगोटी नेसला अमंगळ॥४१॥
भोजनाचा समय पाहिले येक प्रहर॥ तो आले नग्न मंदिरपात्र॥ म्हणे मिहाति घेतले खापर॥ यामिनी लोटलिया येक
प्रहर॥ तो आले सत्वर मंदिरा॥४२॥ बेउियासारि रविमारो निहाक॥ म्हणे मज भोगी लागली भुक॥ वचन ऐकोन सन्मुख॥
विसोबा बाहिर पातला॥४३॥ बोला वित्ते नसता माहापुरुष॥ म्हणे स्वामीच पाकेलि विशेष॥ तरी भोजन करोन स्वा
वकास॥ जावे आश्रमासि आपुल्या॥४४॥ मग अन्नपात्र आणोनि सत्वर॥ आपण बैसला त्यास मोर॥ तो आंगासि
लागला कार॥ दुर्गंधी देवा सुटली॥४५॥ मग उभोर ककरोनि तरित॥ यासि धसले आपुल्या हाते॥ आंग पुसोनि स्व
स्थ चित्त॥ दुसरी कोपीन नेसविली॥४६॥ गंधार्चन आचोनिसो हल॥ तुळसीमाळा घातल्या गळा॥ भोजन घालनि त्या
जला॥ नमस्कार केला साष्टांग॥४७॥ तुळसीदळ मुख शुधिसि॥ देउन बोळविले घालि तासि॥ रामपुरी विचारी मानसी॥
म्हणे पालस तान्या सिळसावले॥४८॥ व्याघ्र गाये आणि वृश्चिक॥ यास सारखा भाव देख॥ धुंडुन पाहाता परिक्षक॥ वीरळा येक
भेटेल की॥४९॥ राजा आणि दरिद्रि॥ दोघांचा सारखा सन्मान करी॥ धुंडुन पाहाता पृथ्विवरि॥ बहुत या परि न सतिल की॥५०॥
परद्रव्य आणि परस्त्री जान॥ दृष्टी सरिसे वसे सम मन॥ शोधुन पाहाता त्रिभुवन॥ बहुत न सति सर्वथा॥५१॥ जनाथ याचक आ
णि ब्राह्मण॥ दोघे सारिखे करि पुजन॥ त्याचे घरी रिद्धि आणि रमण॥ राजा विसतिष्ठत॥५२॥ विसोबाचि ऐसी रिति॥ म्हणोन पुजि
ले मज प्रति॥ ऐसे समजोन आपुले चित्ति॥ आश्रमा प्रति ते गेले॥५३॥ तव कासे गावि-वापठाना कारणे॥ ब्रलाल सांगितल ॥२॥
आउन॥ की विसोबा सराफ दिवाळा उन॥ दिवाळे काढोनि बैसला॥५४॥ तरी तुवा जावोन ऐसी या समई॥ आपुले द्रव्य मागोन घेई॥

मगतोपंढरीसलवलाहि ॥ येवोनिकायबोलिला ॥५५॥ विसोबासिह्मणेतेअवसरी ॥ माझेद्रव्यदेझडकरी ॥ ना
हींतरीतुझेद्वारी ॥ धरणेबैसतोयेवेळी ॥५६॥ ऐसीऐकोनियामात ॥ चिंतावलाप्रेमळभक्त ॥ ह्मणेथावयासिकाहींना
हींसत ॥ कैसीमातकरावी ॥५७॥ मगधैर्यधरोनिमानसी ॥ कायबोलेसावकारासि ॥ आजिपासूनसातवेदिवसि ॥
द्रव्यतुह्मासिपाठवीन ॥५८॥ तोह्मणेविश्वासनाहीमाते ॥ तरीकोण्हिसाक्षठेवीयेथे ॥ मगमेळवोनिगांविचेचौघेगृहस्त ॥
वायदासांगतत्यापासि ॥५९॥ ग्रहस्तपठानासिसांगतिबुद्धि ॥ विसोबाअवसानबोलेकधी ॥ सातवेदिवसिआधिआधि ॥ द्र
व्यपाठऊनदेईन ॥६०॥ ऐसेऐकोनिउत्तर ॥ तेथोनिउठिलासावकार ॥ ह्मणेगोष्टीसमजोनिठुरवरा ॥ आमुचालांझ्यावाराबा ॥
॥६१॥ नाहीतरीतोपठानभाई ॥ आह्माचौघासधरोननेई ॥ ऐसेह्मणोनितेसमई ॥ द्रव्यघेईनक्षणमात्रे ॥६२॥ असोसप्तदिव
वरि सलोटल्याबाहि ॥ विसोबामनातचिंतातुर ॥ ह्मणेवाटपाहेतसावकार ॥ कैसाविचारकरावा ॥६३॥ असेह्मनहोताबोलिलो
गोष्टी ॥ तेआतोआलीप्राप्तनासेवरी ॥ ऐसाउद्वेगकरितापोटि ॥ विवेकदृष्टीकरोनि ॥६४॥ करीतबैसलादेवपूजन ॥ परिक
दापिस्वस्थनहोयमन ॥ ध्यानकरीयाचेलागलेध्यान ॥ चंचळपनआवरेना ॥६५॥ ऐसेसंकटदेखोन ॥ कायकरीरुक्मिणीरमन ॥
विसोबाचागुमास्तापुरातन ॥ त्याचेस्वरूपधरियेले ॥६६॥ मुद्दलसातरातहोते ॥ तेव्याजसुद्धादेऊनिपंढरीनाथे ॥ कासेगावा
रिजाऊनपंढसीसाथे ॥ वरितापठानासिबोलततेधवा ॥६७॥ मीविसोबाचागुमास्तापुरातन ॥ विदितआहेतसाकारणे ॥ तुम
चावायदापुरलाह्मणे ॥ न ॥ मजलायेथेपाठविले ॥६८॥ तरीव्याजसुद्धाहिसेबकरूनी ॥ ऐसेबोलताचकृपानि ॥ द्रव्यसा
वेतुमचेमोजोनि ॥ सावकारमनीविस्मित ॥६९॥ मगपठानपुसेब्राह्मणाला ॥ द्रव्यमिळतनकळेतयाला ॥ आणिकोनसाव
कारकेला ॥ आश्चिर्यआलेत्यावारते ॥७०॥ यावरीह्मणेरुक्मिणीपति ॥ विसोबाविसावाकिरत्ति ॥ असेह्मनबोलेकल्पांति ॥

॥९॥ लिलापाणि॥ तोअमृत फळदे खिलेनयनि॥ कापुरकघडिलेरत्नकोंदनी॥ तेकंठीयेउनिपडियले॥१३॥
कीपाकसिध्दिचिसरलिरवटपर॥ मगपकान्नचेवाढिलेतार॥ नालरीसेतालकष्टकरिताकुनबट॥ पीकघनवरुषा
लेकी॥१४॥ नालरीपंढरीतबहुलडलाहज्जाल॥ मगपाणिमिसमांडिलाकाल॥ हासेवटीलेष्ट्यामजला॥ आहे
भासलामनप्रति॥१५॥ अनेकसंताच्याकथागहन॥ सर्व्वामाजिलाधुष्टपन॥ कीष्टपनदेसीचिमाहारत्न॥
सतेजपणेलखलखीति॥१६॥ कीष्टपनभाषेत्राभ्यन्वय॥ लोहाग्रंथभक्तविजय॥ श्रवणेचिमनरूपावतिजय॥ सांगो
कायनिजसुख॥१७॥ कीष्टपनदेसिचिवात्रेलिक्षण॥ क्षमाकाळिंकाहातिचेउन॥ क्रोधमहिषावरीचढोन॥ आला
ऐसेवाटले॥१८॥ ष्टपनदेसीच्यासरिताथोर॥ सप्रेमरसाचेघेउननिर॥ श्रीपांडुरंगआनंदसागर॥ यासिचुंडि
तिनिजप्रिति॥१९॥ कीष्टपनदेसीचेनृपराज॥ हातिघेउनविजयध्वज॥ ममतेचेपरचक्रतुडोनिसहज॥ नंद्रसा
मुख्यभोगिलि॥२०॥ याष्टपनवरिष्टासिरोमनी॥ लोभक्तावनावापरिसाकानि॥ जेविजेवणचेसेवटीप्रितिक
रोनि॥ दध्योदनघेतिश्रीमंत॥२१॥ मागिलेष्टयाचेसेवटीजान॥ एवनेदाविलाउत्तवचिरष्टपन॥ मगमार
तिनेचमत्कारदाउन॥ मोहल्लावसंपूर्णकरविला॥२२॥ असोविसोबासराफ प्रेमळभक्त॥ पंढरिक्षमालहोते
राहत॥ देवघेवसावकारीकरित॥ असोनिविरक्तसंसारी॥२३॥ चोधेपुत्रआणिकांता॥ सदाचतुकुळपतिव्रता॥
भ्रतारवचननमोडता॥ काळकठीनपडताहि॥२४॥ प्रपंचधंदाकरिताजान॥ विसोबाअसमनबोलेवचन॥
क्षुधार्थीयासघालावेभोजन॥ करोनिसन्मानआदरे॥२५॥ तोरवरपाडपडलीअतिकठीन॥ दोपसेलीयाचिजा ॥९॥
आलीधारण॥

ब्राह्मणक्षुधातुरहोउन॥सदनीयेउनिबैसति॥२६॥दुष्काळीकरिताअन्नदान॥धनधान्यगेलेआटोन॥
तरीयाचकाकारणे॥दातियाचेजीवणकळेना॥२७॥मोलेंचेदुग्धनि:शेषआटे॥परिबाळकस्तनीघेतसटे॥
काप्रजानिउदंडमरिलेतोटे॥राजयासखोरेवाटेना॥२८॥बापसदैवकीदुर्बळ॥हेसर्वथानेणेबाळ॥तोविदातया
चेहालपासेसु:खपाकुमाळ॥याचकालागीकळेना॥२९॥विसोबाचियासदनाप्रति॥येवोनिबैसतिअभ्यार्थी॥
तिलुकेहिपेताशक्ति॥भोजनघालितिसत्वर॥३०॥कोठेहांतन्चालताजान॥मोडीसकळअळंकारभूषन॥म
गथोरभांडेमोडोन॥घालितभोजनब्राह्मणा॥३१॥टाकोनियालौकिकममता॥सांडोनिनिजदेहाचिव्यवस्था॥
टाकोनिसंसाराचिचिंता॥पंढरीनाथाध्यातसे॥३२॥पुढेभुकेलियास्थावया॥नाहीअन्न॥गावातकोन्हीनदेउसन॥
म्हणतिविसोबासनकारिबुडोन॥दिवालाउनिबैसला॥३३॥येकम्हणतिधर्मपानबहुत॥यासिनकळेआपुलेंहित॥
प्रपंचकरोनिपरमार्थ॥सर्वस्वानसाधितिविवेकी॥३४॥येकम्हणतिसंचितखोटें॥धनधान्यआटिलेंजेथचेतेथें॥
अन्नघालीयात्रीयाते॥आळसयातेनयेकी॥३५॥आतांविसोबासिजेपातेजाति॥त्याचिहितेसीचहोईलगति॥
नरनारीबोलोनियाऐसारीति॥निंदाकरितिसकळिक॥३६॥कासेगावातहोतापठान॥यासिनकळेहेवर्तमान॥
साजपासुनघेतलेधन॥क्षुधितासिभोजनघालितसे॥३७॥द्रव्याचाखंडघेउनयेल॥गणितलाखेसालदाल॥
हुहोनारोरवात्वेहुनहारिल॥दिधलानिक्षेलतयालागी॥३८॥तवरामपुरीयेकबावा॥सिद्धपुरुष॥तेयात्रेसिघाले

आपनचिजालदेवभक्त॥ ह्मासिचपाहातासकळसंत॥ आलेयातअनयासे॥ १५॥ घेतासागराचेदर्शन॥
सकळसरितेचेदेखिलेजीवन॥ काभास्करासिकरितानमन॥ सकळदीपदेखिले॥ १६॥ पूर्णब्रह्मासिप्रतिदीनिम्र
दक्षणदेखा॥ तरीमातचिआल्यासर्वशाखा॥ तेविनिजभक्तआणिवैकुंठनायक॥ द्वैतसर्वथानसेकी॥ १७॥ जोडी
आनिसारवरजैसी॥ निवडितानयचितुरासि॥ जेजाणिजेभक्तआणिभिमातिरवासि॥ येकत्रमानसीजाणिजे॥
॥१८॥ यादोहिचेरूपेकरून॥ भक्तविजयजालानिर्माण॥ श्रोतियासहरमनोरथपूर्ण॥ श्रवणमात्रेहोतिल॥ १९॥
जेभक्तचरित्रअखंडगाल॥ ह्मासज्ञानहोईलअसद्भूत॥ कृपाकरोनिपंढरीनाथ॥ भेटेलनिश्चिलसालागी॥ २००॥
ग्रंथसंग्रहकरिलाघरि॥ विघ्ननयेतिह्मचघरी॥ भोवतेसुदर्शनघरटिकरी॥ निश्चयअंतिरिअसोचा॥ २०१॥ याग्रंथामा
जिहेचिकथन॥ कीभक्तासिपावलाजगजीवन॥ ह्मणोनिश्रोतयावत्याकारणे॥ रुक्मिणिरमणरक्षील॥ २॥ कलयुगा
चेचरित्रऐकोनि॥ सामान्येह्मणावेविचक्षणि॥ कृतायुगीयालागोनि॥ थोरथोरमुनीगातिल॥ ३॥ कलीचाप्रारंभ
होतावरित॥ सुखवरआनंदलेबहुल॥ औठघरिकाकरितायेकाग्रचित्त॥ वैकुंठनाथप्रगटेलकी॥ ४॥ तवनारद
मुनीनेकौतुककेले॥ जिव्हासीणहालिघरिले॥ सकळदेवासिआश्चीर्यवाटले॥ मगपुसलेदेवीलयासि॥ ५॥
यावरीबोलेब्रह्मसुत॥ हेदोन्हीनावरतिकलयुगात॥ सुखवरीऐकोनियामात॥ चिंताक्रांतमानसी॥ ६॥ मगनार
दसांगेलयाप्रति॥ कलयुगीवैष्णवहोति॥ याचिचरित्रेजेगातिलकिति॥ ह्मावरीश्रीपतिकृपाकरील॥ ७॥ ऐसेह्मण
ताब्रह्मनंदन॥ विबुधआनंदलेसंपूर्ण॥ ह्मणतिहेस्वल्पसाधन॥ आह्माकारणेसांगितले॥ ८॥ ह्मणोनिमहाऋषिआणि

या

श्रीगणेशायनमः॥ जय क्षिराब्धिवासिया मेघःश्यामा॥ अनंतस्वरूपा अनंतनामा॥ अनंतअवतारपुरूषोत्तमा॥ निगमासिमहिमान कळे तुझा॥१॥ जयजय वैकुंठविलासिया॥ सद्गुणसमुद्रा करुणालया॥ चरणीचा महिमा जाणोनिया॥ समुद्रतनया लक्षित॥२॥ जय गोकुळवासिया घननिळवर्णा॥ गोरसचोरा मनमोहना॥ मथुरावासिया कंसमर्दना॥ धर्मस्थापना श्रीहरी॥३॥ द्वारकावासिया गरुडध्वजा॥ लीलानाटकी अधोक्षजा॥ अनुपम्यमहिमा तुझा॥ भीमकात्मजा येकजाणे॥४॥ जय भीमातिरनिवासिया॥ पुंडलीकाचिया वरदानीया॥ मुक्ता सिवरअभय देउनिया॥ करिसि छाया कृपेचि॥५॥ तुवा अवतरिल केले रुक्मिणीपति॥ ग्रंथ लिहिला॥ मुक्त हासि॥ मत्स्यकासि अभय देउनप्रिति॥ मेरुसमा हाति उचलविला॥६॥ कीमेळवोनि रीसवानर॥ श्राहातिचे बिले लंकापुर॥ कीशान्द वेरेडियासि स्वानीवर॥ श्रुतिसाचार केविला॥७॥ कीपरिसे आपुला देउनसद्गुण॥ लोहाचे केले सुवर्णकांचन॥ का गंगेने आपले पवित्रपण॥ वोहळा अर्पण केले की॥८॥ नातरी किस्तुरी संगे देखा॥ लाजे आतजो खिली मृत्तिका॥ तेवि माझे वचन वैकुंठनायका॥ ग्रंथी लिहविले निजरूपे॥९॥ तु सर्वावरि अधोक्षजा॥ निजरूपेण करिसि भक्तपुजा॥ नानाउपचार मेळवोनि वोजा॥ करिता लाजा नयेसि तु॥१०॥ निजभक्त गीत गाते तुझे स्तोत्र॥ तुज लाघावडे तियाचि चरित्रे॥ मज करोनि निमित्यमात्र॥ कर्ता सर्व तु स्वातु॥११॥ आता सावध होईजे श्रोता॥ कळसा ध्याई आली कथा॥ जैसे दधीमंथन करिता॥ नवनीत अवचिता देखिजे॥१२॥ नातरी ख्युल रक्षासिधा

।।८।। इंद्रादिकांसि । भक्तचरित्रे पावन मानसी ।। विचक्षण वचन ऐसी । विकल्प मानसि न धरावा ।। ९ ।। जैसी आरसा
लीर क्षिणिवरे । तैसे कीचग्रंथी लिहिले अक्षरे । जैसे बाजवणार फुंकितां वारे । तैसेचि बाजे लरेवा जलसे ।। १० ।।
नातरी क्षेत्रांत सुरला प्रभंजन । डोले बिजाचे सर्वांगतुण ।। की जलदमंडपी बाचे नाचे । कल्पसूत्र आधीन असे की ।। ११ ।।
ते भक्तविजयाचे ग्रंथी । बुद्धिचार ताल किं णे पिति । आणि जलकोन मासी बुद्धिमती । ग्रंथी निजयुक्ति लेहविली ।। १२ ।।
१८०४ सके सोळासे अचवचक्रमासि । चित्रभानु नाम संवत्सरासि । वैशाख वद्य द्वादशी । ग्रंथसिद्धि पावला ।। १३ ।। भीवरे पासून
दक्षणेस । ताहाराबाद पंचकोस । भक्तविजय ग्रंथ तेथे रस । जालासे तयेठाई ।। १४ ।। सबडील बिनबनि श्रीताता । मासी दंके पं
ढरीनाथा । तूचि श्रोता आणि वक्ता । ग्रंथ रक्षित निजरूपे ।। १५ ।। लक्ष्यालक्ष्य विनादि जगद्गुरु । मायातीत सर्वेश्वरा ।
निराधारियास आधार । करिसि भवपार दासासि ।। १६ ।। अनाथ निजैसी घेतली आळ । तितुके चि प्रासि पाळिसि तरळे ।
साचे प्रेम देखानि निर्मळ । हृदयकमळ विकासविले ।। १७ ।। कोन्हासि दिधले आत्मज्ञान । कोन्ही मागितले सायुज्यदान ।
प्राईच्छा धरिली मने । जे गुण वर्णिले संताचे ।। १८ ।। कोन्ही बैसलन वज्रासनि । कोणि बैसल वैकुंठभुवनि । मी निज दा
[illegible] कीर्तनी । निरंतर जालो सप्रेम ।। १९ ।। अविट अविडी धरोनि चित्ती । तुझिया दासासि नमन स्तुति । हे विज्ञापि
त महीपति । मागे निजप्रीति निरंतर ।। २२० ।। स्वस्ति श्री [illegible] कविजयग्रंथ । श्रवणे चतुर तिमनोरथ । प्रेमळ परिसोत भा
विक भक्त । सत्तावनावा ध्याय गोड हा ।। २२१ ।। श्रीकृष्णार्पणमस्तु । तिसावे अध्यापासून सत्तावन अध्यायास । सदरख
ध्ये जाले अठाविसा । पाचे हस्ताक्षर गोविंदा नंदरास । लिहिणे जाले श्री गुरु आज्ञे । श्रीराम जयराम जय जय राम ।।
भाद्रपद शुद्ध पंचमी चे दिवसि लिहिले अवन समाप्त ।। ।।८।।